B1

ČESKY 2
KROK ZA KROKEM

Vážení a milí studenti a učitelé,

děkujeme vám za zakoupení e-verze učebnice a věříme, že vám stejně jako naše tištěné učebnice bude pomáhat ve studiu. Bližší instrukce, jak s e-verzemi pracovat, najdete na následujícím odkazu www.czechstepbystep.cz/e-verze-ucebnic.

Příprava učebních materiálů je velmi náročná jak časově, tak finančně, proto vás prosíme o čestné jednání: nekopírujte naše materiály a neposkytujte k nim přístup dalším osobám. Umožníte nám tak, abychompro vás vytvářeli další zajímavé materiály.

Děkujeme vám a přejeme, ať se vám s našimi učebnicemi dobře pracuje!

Tým Czech Step by Step
Lída Holá, Pavla Bořilová, autorky
Filip Tomáš, nakladatel

Webové stránky

CZECH STEP BY STEP

Více informací:
www.czechstepbystep.cz
www.eshop.czechstepbystep.cz/

Audionahrávky on-line:
www.czechstepbystep.cz/materialy/cesky-krok-za-krokem-2-materialy#audionahravky

Materiály on-line:
www.czechstepbystep.cz/materialy-on-line

LÍDA HOLÁ, PAVLA BOŘILOVÁ

B1

ČESKY 2 KROK ZA KROKEM

CZECH STEP BY STEP

TSCHECHISCH SCHRITT FÜR SCHRITT

ЧЕШСКИЙ ШАГ ЗА ШАГОМ

AKROPOLIS

CZECH STEP BY STEP

Česky krok za krokem 2
Czech Step by Step 2
Tschechisch Schritt für Schritt 2
Чешский шаг за шагом 2

Lída Holá, Pavla Bořilová

Poděkování: Děkujeme všem spolupracovníkům, uvedeným v tiráži knihy. Dále děkujeme Friderice Komárek za množství cenných podnětů a připomínek, které nám nesmírně pomohly v práci, a našim studentům Gregoirovi Pinasseau a Miku Rudlingovi za jejich trpělivost, zpětnou vazbu a postřehy, kterými podstatně přispěli ke zlepšení díla.

Upozornění:
Toto dílo, včetně všech svých částí, je opatřeno výhradou autorských práv a je chráněno zákonem. Jiné než zákonem předepsané užití je trestné – jde především o přísný zákaz dalšího rozmnožování bez písemného souhlasu nakladatele. Jednotlivé součásti učebního kompletu jsou samostatně neprodejné.
No part of this publication may be reprinted, reproduced or distributed in any form or by any means, or stored in a data base retrieval system without prior written permission of the publisher.

Lektorovali: Mgr. Petra Bulejčíková, Ph.D. (lekce 1–10), PhDr. Marie Hádková, Ph.D., Mike Rudling
Redakce: Mgr. Jana Blažejová
Produkce: Ondřej Fučík
Překlad slovníčku: Lída Holá a Catherine Bowden (aj), Olga Martin (nj a rj)

© Text Lída Holá, 2009, 2023
© Text Pavla Bořilová, 2009, 2023
© Illustrations Martin Hron, 2009, 2023
© Graphic Design Martina Bartošová & FPS REPRO spol. s r. o., 2009, 2023
© Photography Ondřej Fučík, 2009, 2023
© Photography ČTK, 2009; istockphoto.com; stockexpert.com; samphotostock.cz; imagio.cz; allphoto.cz; fotobanka.cz
Ostatní fotografie jsou z archivu autorek a nakladatelství.
©, ℗ Filip Tomáš – Akropolis, 2009, 2023

Bezplatná audio příloha, dostupná na
https://www.czechstepbystep.cz/materialy/cesky-krok-za-krokem-2-materialy#audionahravky

© Recording, Post-production & Mastering Martin Hejl, 2009

CD2:21 Kolik je na světě/hudba Petr Skoumal, původní text Jan Vodňanský, Hana Horká zpěv, Petr Skoumal zpěv (+ klávesové nástroje), Ivan Myslikovjan altsaxofon, (P) 1991 Bonton Music a. s.; v licenci SUPRAPHON MUSIC a. s., 2009/
CD2:28 Mám dny/hudba+text Marek Eben, Marek Eben zpěv, Kryštof Eben klavír, David Eben sopránsaxofon, Pavel Skála elektrická kytara (j. h.), Vladimír „Guma" Kulhánek baskytara (j. h.), Tomáš Krček bicí nástroje (j. h.), (P) 1995 Bonton Music a. s.; v licenci SUPRAPHON MUSIC a. s., 2009/
CD2:47 Závidím (Ragazzo della Via Gluck)/hudba Adriano Celentano, původní text Mariano Detto, původní text Michele del Prete, původní text Luciano Beretta, Nakladatel A – TEMPO VERLAG spol. s. r. o., český text Jiří Grossmann, Naďa Urbánková zpěv, Country Beat Jiřího Brabce, (P) 1972 Supraphon; v licenci SUPRAPHON MUSIC a. s., 2009/
CD1:29 Máme rádi zvířata – Jiří Suchý/Jiří Šlitr, Jiří Suchý; v licenci MULTISONIC a. s./
CD1:39 Veselé Vánoce – Akáty, Tomáš Pergl/Jaromír Vomáčka, Zdeněk Borovec; v licenci MULTISONIC a. s./
CD1:44 Starý muž/Jaromír Nohavica; v licenci EMI Czech Republic s. r. o./
Na CD účinkují: Martin Hejl, Marta Hrachovinová, Ivo Kubečka, Alena Kubečková, Jan Lepšík, Igor Orozovič, Hanička Tomášová, Kateřina Ženková

Vydal Filip Tomáš – Akropolis
5. května 1338/43, 140 00 Praha 4
www.akropolis.info
v roce 2009 jako svoji 103. publikaci

E-verze učebnice: 02/2023, 208 + 82 strany příloh a 8 stran

Bližší informace: www.czechstepbystep.cz
Tištěná verze dostupná na www.eshop.czechstepbystep.cz.

ISBN 978-80-7470-340-9

Sem zadejte text

Obsah

1	**Seznamujeme se** Text: Dopis kamarádovi	Opakování: gramatické termíny, gramatický rod, nominativ sg., dekl nace *kdo*, *co* + *někdo*, *něco*, *nikdo nic*. Země, národnosti, jazyky	Úřední formulář	7
2	**Rodina a rodinné vztahy** Text: (Ne)tradiční rodina	Akuzativ sg. Osobní zájmena v akuzativu Model pro akuzativ pl.	V restauraci	17
3	**Kde bydlíme a žijeme** Text: Na hradě nebo na hausbótu ?	Lokál sg. Osobní zájmena v lokálu Model pro lokál pl.	Hledám byt	27
4	**Cestování včera a dnes** Text: Cesta kolem světa za 80 dní	Genitiv sg. Osobní zájmena v genitivu Model pro genitiv pl.	Orientace	37
5	**Práce nebo poslání ?** Text: Čím jste chtěli být a čím jste ?	Instrumentál sg. Osobní zájmena v instrumentálu Model pro instrumentál pl.	Hledám práci	47
6	**Slavíme narozeniny, svátky a výročí** Text: Krtkovi je 50 !	Dativ sg. Osobní zájmena v dativu	Přání a gratulace	57
7	**Lidé a věci** Text: Sběratelé a sběratelky	Nominativ a akuzativ pl.	Obchody a nakupování	67
8	**Svátky a tradice** Text: České svátky	Čas a datum Časové spojky a výrazy	Pozvání a návštěva	77
9	**Muži versus ženy ?** Text: Ženy a muži v dnešní společnosti	Vid Časové věty s *když* a *až*	Služby	87
10	**Sporty a hry** Text: To byla jízda!	Prefixy. Slovesa pohybu. Slovesa pohybu s prefixy.	Dovolená	97
11	**Zdraví a životní styl** Text: O princezně solimánské	Objektové konstrukce s akuzativem a dativem Imperativ	U doktora	107
12	**Kultura a umění** Text: Do Mnichova na Janáčka	Genitiv pl. Posesivní adjektiva	Kam za kulturou ?	117
13	**Jací jsme a jak vypadáme ?** Text: Ztracené a znovu nalezené	Komparace adjektiv a adverbií Tvoření adverbií	Diskuse nebo hádka ?	127
14	**Žijeme ve věku informací** Text: Co (taky) můžete číst v českých novinách	Lokál pl. Plurálová substantiva Země a národnosti	Internet	137
15	**Společnost, hodnoty a my** Text: Vždy s láskou	Kondicionál „Kdyby" a „aby" věty Modalita a modální výrazy	Pošta a banka	147
16	**Naše planeta Země** Text: Eko a bio – móda, nebo styl života ?	Dativ pl. Spojky a spojovací výrazy	Počasí	157
17	**Investujeme, obchodujeme, podnikáme** Text: Firma Čokola prosperuje	Instrumentál pl. Deklinace slov: *den*, *týden*, *rok*, *člověk*, *dítě*	Služební cesta	167
18	**Móda a oblečení** Text: Šaty, o kterých sní i princezny	Násobné číslovky. Deklinace číslovek. Zlomky a desetinná čísla Zájmeno *ten* a odvozeniny	Auta a automobilisté	177
19	**Česká historie: 1948 – 1989** Text: Jak se žilo za komunistů	Reflexivní *se/si*. Reflexivní pasivum Deskriptivní pasivum Verbální substantiva a adjektiva	Školství a vzdělání	187
20	**Čteme česky** Text: Ukázky z českých děl	Obecná čeština Pravopis	Zeměpis a státní správa	197
	Příloha			209

Základní termíny

„internacionální" termín (z latiny)	*český termín*	*například*
adjektivum „-ý adjektivum" „-í adjektivum" posesivní	**přídavné jméno** tvrdé měkké přivlastňovací	--- dobrý, špatný, český... kvalitní, cizí, jarní... Karlův, Karlova, Karlovo...
adverbium	**příslovce**	dobře, špatně, česky, kvalitně...
casus nominativ genitiv dativ akuzativ vokativ lokál, lokativ instrumentál	**pád** první pád druhý pád třetí pád čtvrtý pád pátý pád šestý pád sedmý pád	--- student, banán, káva, auto... student**a**, banán**u**, káv**y**, aut**a**... student**ovi**, banán**u**, káv**ě**, aut**u**... student**a**, banán, káv**u**, auto... student**e**, student**ko**... student**ovi**, banán**u**, káv**ě**, aut**u**... student**em**, banán**em**, káv**ou**, aut**em**...
deklinace, deklinovat	**skloňování, skloňovat**	student, student**a**, student**ovi**, student**i**, student**ů**...
deminutivum	**zdrobnělina**	domeček, zvířátko, pejsek, kočička...
deskriptivní pasivum	**opisný trpný rod**	je uvařen, byl postaven, bude zakázán...
futurum	**budoucí čas**	budu dělat, budu číst, zavolám, půjdu...
genus Ma maskulinim animatum Mi maskulinum inanimatum F femininum N neutrum	**rod** Ma mužský rod životný Mi mužský rod neživotný F ženský rod N střední rod	--- **student** **banán** **káva** **auto**
imperativ	**rozkazovací způsob**	dělej, čti, pracuj, zavolej, jdi...
imperfektivní/perfektivní aspekt	**nedokonavý/dokonavý vid**	dělat/udělat, číst/přečíst, uklízet/uklidit...
infinitiv	**„slovníková forma slovesa"**	dělat, číst, pracovat, uklízet...
interjekce	**citoslovce**	ach jo, au, jé, pst...
komparace (komparativ, superlativ)	**stupňování (druhý stupeň, třetí stupeň)**	lepší – nejlepší, líp/lépe – nejlíp/nejlépe
kondicionál	**podmiňovací způsob**	dělal bych, četl bych, zavolal bych, šel bych...
konjugace, konjugovat	**časování, časovat**	děl**ám**, děl**áš**, děl**á**, děl**áme**, děl**áte**, děl**ají**...
konjunkce	**spojka**	a, nebo, ale, když, protože...
konzonant	**souhláska**	h, ch, k, b, f, l, m, p, ž, š, č...
numerále --- --- --- ---	**číslovka** základní řadová násobná druhová	--- jeden, dva, tři, sto, tisíc... první, druhý, třetí, stý, tisící... jednou, dvakrát, třikrát, stokrát, tisíckrát... jedny, dvoje, troje, čtvery, patery...
objekt „direktní" „indirektní"	**předmět** přímý nepřímý	--- Maminka poslala **dopis** Davidovi. Maminka poslala dopis **Davidovi**.
opozitum (antonymum)	**slovo s opačným významem**	velký – malý, lehký – těžký...
participium aktivní, l-ové participium	**příčestí minulé činné, „-l forma"**	dělal, četl, zavolal, šel...
participium pasivní, n-ové a t-ové participium	**příčestí trpné, „-n/-t forma"**	uvařen, postaven zakázán...
partikule	**částice**	asi, vlastně, přece, ano...
plurál	**množné číslo**	studenti, banány, kávy, auta...
plurálová substantiva (pluralia tantum)	**pomnožná podstatná jména**	šaty, dveře, peníze, Vánoce, České Budějovice...
prefix	**předpona**	**při**jít, **vy**jet, **od**letět, **pře**dělat, **s**bírat...
prepozice	**předložka**	bez, do, na, v, během...
préteritum	**minulý čas**	dělal jsem, pracoval jsem, uklízel jsem...
prézens	**přítomný čas**	dělám, pracuju, uklízím, čtu...

„internacionální" termín (z latiny)	*český termín*	*například*
pronomen personální posesivní demonstrativní interogativní indefinitní negativní	**zájmeno** osobní přivlastňovací ukazovací tázací neurčitá záporná	--- já, ty, on, ona... můj, moje, tvůj, tvoje, jeho, její... ten, ta, to, tenhle, tahle, tohle... kdo, co, jaký, který, čí... někdo, něco, nějaký... nikdo, nic, žádný...
reflexivní pasivum	**zvratný trpný rod**	vaří se, staví se, opravuje se...
singulár	**jednotné číslo**	student, banán, káva, auto...
subjekt	**podmět**	**Maminka** poslala dopis Davidovi.
substantivum	**podstatné jméno**	muž, žena, dům, auto...
sufix	**přípona**	krteček, holčička, zvířátko...
synonymum	**slovo se stejným nebo podobným významem**	inteligentní – chytrý, komplikovaný – obtížný – těžký...
verbum reflexivní determinované nedeterminované	**sloveso** zvratné „krátké" sloveso pohybu „dlouhé" sloveso pohybu	být, dělat, pomoct, jet... dívat se, jmenovat se, stěžovat si... jít, jet, letět... chodit, jezdit, létat...
verbální substantiva/adjektiva	**slovesná podstatná jména/přídavná jména**	vaření, mytí, šití/uvařený, umytý, ušitý...
vokál	**samohláska**	a, á, e, é, i, í...

Zkratky a symboly

sloveso v infinitivu* *(např. mít*)*	sloveso s nepravidelnostmi v prézentní konjugaci nebo v -l formě
×	versus
Ma	maskulinum animatum
Mi	maskulinum inanimatum
F	femininum
N	neutrum
impf.	imperfektivní sloveso
pf.	perfektivní sloveso
sg.	singulár
pl.	plurál

-e- *(např. týden)*	mobilní -e-
OČ	jevy a výrazy typické pro běžně mluvenou nebo obecnou češtinu
SČ	spisovná čeština
N	nominativ
G	genitiv
D	dativ
A	akuzativ
V	vokativ
L	lokál, lokativ
I	instrumentál

Piktogramy

	čtení
	psaní
	mluvení
	poslech
	jazyk pod lupou

	zpět na obsah
cv. 1	**cvičení on-line**
T	**testy**

Fráze, které můžete potřebovat při výuce

česky	*vaším jazykem*
Jak se řekne česky...?	
Co znamená...?	
Jak se to píše?/ Můžete to prosím napsat?	
Prosím vás, můžu se zeptat...?	
Nerozumím tomu, proč...	
Můžete mi (ještě jednou) vysvětlit...?	
Promiňte, omlouvám se, ale...	
Promiňte, musím si odskočit.	

Společný evropský referenční rámec pro jazyky

Učebnice Česky krok za krokem 2 vznikla na základě oficiálního popisu Prahové úrovně B1 – čeština jako cizí jazyk. Po jejím dokončení dosáhnou studenti úrovně B1. Pro vaši informaci uvádíme přehled úrovní podle Společného evropského referenčního rámce pro výuku jazyků[1].

V této souvislosti se omlouváme za mylné označení učebnice NEW Czech Step by Step/Tschechisch Schritt fur Schritt. Popis prahové úrovně nebyl v době jejího vzniku dostupný. V současné době pracujeme na přepracování prvního dílu tak, aby odpovídal úrovním A1 a A2 podle SERR. Děkujeme za pochopení.

C2	Snadno rozumím téměř všemu, co si vyslechnu nebo přečtu. Dokážu shrnout informace z různých mluvených a psaných zdrojů a přitom dokážu přednést polemiku a vysvětlení v logicky uspořádané podobě. Dokážu se spontánně, velmi plynule a přesně vyjadřovat a rozlišovat jemné významové odstíny dokonce i ve složitějších situacích.
C1	Rozumím širokému rejstříku náročných a dlouhých textů a rozpoznám implicitní významy textů. Umím se plynule a pohotově vyjadřovat bez zjevného hledání výrazů. Umím jazyka užívat pružně a efektivně pro společenské, akademické a profesní účely. Umím vytvořit srozumitelné, dobře uspořádané, podrobné texty na složitá témata, čímž prokazuju ovládnutí kompozičních útvarů, spojovacích výrazů a prostředků koheze.
B2	Dokážu porozumět hlavním myšlenkám složitých textů týkajících se jak konkrétních, tak abstraktních témat včetně odborně zaměřených diskusí ve svém oboru. Dokážu se účastnit rozhovoru natolik plynule a spontánně, že můžu vést běžný rozhovor s rodilými mluvčími, aniž by to představovalo zvýšené úsilí pro kteréhokoliv účastníka interakce. Umím napsat srozumitelné podrobné texty na širokou škálu témat a vysvětlit své názorové stanovisko týkající se aktuálního problému s uvedením výhod a nevýhod různých možností.
B1	Rozumím hlavním myšlenkám srozumitelných spisovných[2] sdělení týkajících se běžných témat, se kterými se pravidelně setkávám v práci, ve škole, ve volném čase atd. Umím si poradit s většinou situací, které můžou nastat při cestování v oblasti, kde se tímto jazykem mluví. Umím napsat jednoduchý souvislý text na témata, která dobře znám nebo která mě osobně zajímají. Dokážu popsat své zážitky a události, sny, naděje a cíle a umím stručně vysvětlit a odůvodnit své názory a plány.
A2	Rozumím větám a často používaným výrazům vztahujícím se k oblastem, které se mě bezprostředně týkají (např. základní informace o mně a mé rodině, o nakupování, místopisu a zaměstnání). Dokážu komunikovat prostřednictvím jednoduchých a běžných úloh, které vyžadují jednoduchou a přímou výměnu informací o známých a běžných skutečnostech. Umím jednoduchým způsobem popsat svou vlastní rodinu, bezprostřední okolí a záležitosti týkající se mých nejnaléhavějších potřeb.
A1	Rozumím známým každodenním výrazům a zcela základním frázím, jejichž cílem je vyhovět konkrétním potřebám, a umím tyto výrazy a fráze používat. Umím představit sebe a ostatní a klást jednoduché otázky týkající se informací osobního rázu, např. o místě, kde žiju, o lidech, které znám, a věcech, které vlastním, a na podobné otázky umím odpovídat. Dokážu se jednoduchým způsobem domluvit, mluví-li partner pomalu a jasně a je ochoten mi pomoci.

Co jste se naučil/a na úrovních A1 a A2?

Označte symbolem ☑ *(ano, umím dobře)*, ▣ *(ano, ale potřebuju si ještě zopakovat)*

- ☐ Rozumím frázím a nejběžnější slovní zásobě vztahující se k oblastem, které se mě bezprostředně týkají (např. základní informace o mně a mé rodině, o nakupování, místopisu, zaměstnání). Dokážu pochopit smysl krátkých jasných jednoduchých zpráv a hlášení.
- ☐ Umím číst krátké jednoduché texty. Umím vyhledat konkrétní předvídatelné informace v jednoduchých každodenních materiálech, např. v inzerátech, prospektech, jídelních lístcích a jízdních řádech. Rozumím krátkým jednoduchým osobním dopisům.
- ☐ Umím komunikovat v jednoduchých běžných situacích vyžadujících jednoduchou přímou výměnu informací o známých tématech a činnostech. Zvládnu velmi krátkou společenskou konverzaci, i když obvykle nerozumím tolik, abych konverzaci sám/sama dokázal/a udržet.
- ☐ Umím použít řadu frází a vět, abych jednoduchým způsobem popsal/a vlastní rodinu a další lidi, životní podmínky, dosažené vzdělání a své současné nebo předchozí zaměstnání.
- ☐ Umím napsat krátké jednoduché poznámky a zprávy týkající se mých základních potřeb. Umím napsat velmi jednoduchý osobní dopis, například poděkování.

Co se naučíte v učebnici Česky krok za krokem 2 na úrovni B1?

- Budu rozumět hlavním myšlenkám vysloveným spisovným jazykem[2] o běžných tématech, se kterými se setkám v práci, ve škole, ve volném čase, atd. Budu rozumět smyslu mnoha rozhlasových a televizních programů týkajících se současných událostí nebo témat souvisejících s oblastmi mého osobního či pracovního zájmu, pokud budou vysloveny poměrně pomalu a zřetelně.
- Budu rozumět textům, které obsahují slovní zásobu často užívanou v každodenním životě nebo které se vztahují k mé práci. Budu rozumět popisům událostí, pocitů a přáním v osobních dopisech.
- Budu si umět poradit s většinou situací, které mohou nastat při cestování v oblasti, kde se tímto jazykem mluví. Dokážu se bez přípravy zapojit do hovoru o tématech, která jsou mi známá, o která se zajímám nebo která se týkají každodenního života (např. rodiny, koníčků, práce, cestování a aktuálních událostí).
- Budu umět jednoduchým způsobem spojovat fráze, abych popsal/a své zážitky a události, své sny, naděje a cíle. Budu umět stručně odůvodnit a vysvětlit své názory a plány. Budu umět vyprávět příběh nebo přiblížit obsah knihy nebo filmu a vylíčit své reakce.
- Budu umět napsat jednoduché souvislé texty na témata, která dobře znám nebo která mě osobně zajímají. Naučím se psát osobní dopisy popisující zážitky a dojmy.

1. Tabulku pro evaluaci přeloženou do evropských jazyků najdete na https://www.coe.int/en/web/portfolio/self-assessment-grid
2. Vzhledem k jazykové situaci na území Čech a západní Moravy však pokládáme za nutné zprostředkovat studentům i pasivní znalost obecné češtiny.

LEKCE **1**

Seznamujeme se

1. Jak byste se zeptali nové kolegyně? Používejte formální *vy* (vykání). Pak změňte věty na neformální *ty* (tykání).

1. Jak se jmenuješ/jmenujete, Jaké je tvé/Vaše jméno. – Dita Wennig.
2. Jak se to vyslovuje/píše? – Di-ta We-nn-ig. Dvojité vé a všude měkké i.
3. Odkud pocházíš/pocházíte? – Z Rakouska.
4. Co děláš/děláte za práci?, Jaké je tvoje/Vaše povolání – Jsem manažerka.
5. Jak dlouho tu bydlíš/bydlíte? – Žiju tady jeden rok.
6. Kde bydlíš/Kde bydlíte? – Bydlím v Praze 6.
7. Co ráda jíš/jíte Jaké je tvé/Vše oblíbné/nejoblíbenější jídlo – Těstoviny, ryby a bílé víno.
8. Co ráda děláš/děláte (ve svém) volném čase/ Co ráda děláš/děláte – Hraju squash, hraju na klavír a chodím do kina.

VŠIMNĚTE SI:
Česká abeceda a pravopis ›
Česká gramatika v kostce 2, str. 1

2. Představujte se navzájem. Používejte následující věty a začátky vět.

My se ještě neznáme, že? Dovolte, abych se vám představil/a. Já jsem... Chtěl/a bych vám představit pana/paní/slečnu...

3. Pracujte v páru. Ptejte se a odpovídejte. Používejte otázky ze cvičení 1.

4. Podívejte se na fotografie. Vykají si, nebo tykají? Jaké používají oslovení?

1

2

3

4

5

5. Odpovězte.

1. Víte, komu můžete navrhnout tykání? Jak to uděláte?
2. Jak oslovujete učitele, spolužáky, kolegy, příbuzné, přátele, sousedy, známé, cizí lidi na ulici?

POZOR:
Pane! Martine! (Petře!)
ALE: Marku! Aleši! Honzo! Jiří!
Slečno! Martino!
ALE: Paní! Lucie! Carmen!
Vokativ › str. 215, 227–228.

CD1: 01, 02, 03

6. Justin, Mičiko a Andrej se učí česky. Poslouchejte a zapište, co říkají.

	Justin Mando	*Mičiko Kado*	*Andrej Tolstoj*
Odkud je? Co dělá?	z Ameriky, z Pencilvánie, učitel angličtiny	z Japonska, je Japonka, v japonské firmě, PR	z Ukrajiny, z Kyjeva
Proč se učí česky?	bydlí v Čr, protože je to zábava	manžel je Čech	On chce chodit na univerzitu, On chce být doktor
Jak dlouho se učí česky?	rok a půl, jeden a půl roku (1 rok)	už 3 roky	1 rok
Jak často má lekce?	jednou za týden, 1x týdně (jeden krát)	1x týdně	má intenzivní kurzy/lekce, každý den, 5 hodin
Co mu/jí dělá největší problémy?	najít lidi, co mluví česky	gramatika	podobná slova
Co mu/jí pomáhá?	On má českou přítelkyni	číst české knihy, používat slovníky	on má české kamarády, on má hodně českých kamarádů

přítel/přítelkyně

7. Jak dlouho a proč se učíte česky? Co vám dělá největší problémy? Co vám pomáhá?

Největší problém mi dělá... Pomáhá mi...

TEXT

Dopis kamarádovi

▶ **1. Denis Lambert je Francouz, který bydlí v České republice už dva roky. Podívejte se na fotografie. Co o něm můžete říct?**

Denis Lambert

▶ **2. Přečtěte si, co Denis píše svému českému kamarádovi Adamovi do Brna. Odpovězte na otázky.**

1. Kde teď Denis bydlí?
2. Kde Denis pracuje?
3. Jaký jazyk učí? Jaký jazyk se učí?
4. Sportuje Denis? Jak často?
5. Má Denis partnerku?
6. Kam pojede Denis v létě?

Čau Adame,

jak se máš a co děláš? Já se mám docela dobře. Omlouvám se, že jsem ti dlouho nepsal, ale měl jsem opravdu hodně práce. Minulý měsíc jsem se přestěhoval do nového bytu. Skoro dva roky jsem bydlel v centru, ale teď budu bydlet na sídlišti. Pronajal jsem si byt 3+1, který je větší a levnější než můj starý byt, takže teď mám tři místnosti a malou kuchyň. Je to navíc blízko parku a tenisového hřiště, což je moc fajn (víš, jak rád hraju tenis). Do centra je to docela blízko, dostanu se tam autobusem asi za dvacet minut a autem za deset. Ty vlastně nevíš, že jsem si koupil auto! Je to už starší renault, ale jsem s ním spokojený.

Mám ještě jednu novinku: změnil jsem zaměstnání. Odešel jsem z firmy Taxon, protože už mě ta práce nebavila. Začal jsem pracovat v jazykové škole jako učitel francouzštiny. Učím děti i dospělé a hodně mě to baví. Plat nemám moc velký, ale zatím to nějak jde. Taky chodím třikrát týdně na češtinu a už umím docela dobře česky. Až skončí kurz, budu dělat zkoušku, tak se musím hodně učit. Ach jo, ta čeština fakt není lehká, ale snad tu zkoušku udělám.

Od nového roku jsem přestal kouřit a začal jsem víc sportovat. Každý den chodím běhat a dvakrát za týden chodím do fitness centra. To koukáš, viď? Asi víš, co je za tím: zamiloval jsem se do jedné holky. Jmenuje se Eva, je z Moravy a je strašně fajn. Je taky vegetariánka jako já a pracuje v české charitativní organizaci Lampa, která staví dům pro postižené lidi. Bude psát diplomovou práci o muzikoterapii. Eva je moc hezká a je to konečně holka, se kterou se můžu bavit o všem, co mě zajímá – o politice, o ekologii, o knihách a filmech. V létě bychom chtěli jet na chatu k její mamince a na Moravu k jejímu bratrovi.

Napiš mi, co děláš a jak žiješ. A taky pozdravuj sestru! Už jsem ji dlouho neviděl. Doufám, že někdy přijedete do Prahy!

Měj se krásně!

Denis

PAMATUJTE SI: bavit × bavit se o
Už mě ta práce **nebavila**.
Holka, se kterou **se** můžu **bavit o** všem.

▶ **3. Vyprávějte o sobě. Používejte následující začátky vět.**

Přestěhoval/a jsem se… Bydlím… Pracoval/a jsem… Studoval/a jsem… Teď pracuju… Začal/a jsem… Baví mě… Chtěl/a bych jet…

!!! *Neformální dopis*

V neformálním dopise nebo e-mailu používáme:
– tykání a neformální oslovení (např. Čau, Adame*)*
– výrazy typické pro mluvenou a obecnou češtinu (např. moc fajn, ach jo, fakt, koukat, strašně fajn*). Více o obecné češtině* › str. 204.

▶ **4. Napište podobný dopis nebo e-mail kamarádovi nebo kamarádce. Popište, kde bydlíte a kde pracujete nebo studujete.** *(Český pravopis* › str. 205*.)*

cv. 2

dražší=more expensive

▶ 5. Procvičujte výslovnost. Pozor na dlouhé samohlásky.

změnil jsem zaměstnání, kuchyň, větší a levnější byt, pro postižené lidi, bydlet na sídlišti, učitel francouzštiny, třikrát týdně na češtinu, hřiště, přestal jsem kouřit, umím dobře česky, doufám, že někdy přijedete

jet

▶ 6. Vysvětlete jinými slovy. Pak použijte výrazy ve větách.

sídliště, hřiště, pronajmout si byt, přestěhovat se do nového bytu, plat, zkouška, postižení lidé, charitativní organizace, stavět dům, bavit se o, zaměstnání, diplomová práce, místnost

▶ 7. Tvořte otázky k textu a odpovídejte. Použijte následující výrazy.

co | *kdo* | *kdy* | *kde* | *kam* | *kolik* | *proč* | *jak* | *jaký*

POZOR: Jak? × Jaký/á/é?

Jak se máš? (=*adverbium*)

×

Jaký je Denis? (=*adjektivum*)
Jaká je Eva?
Jaké je Denisovo auto?

V otázce můžeme použít jaký/á/é, nebo který/á/é. Rozdíl je v tom, že který používáme, když si můžeme vybrat z více možností (např. Které auto je tvoje? Ten renault, nebo ten fiat?). V současné češtině ale tento rozdíl přestává existovat a často používáme jenom jaký.

▶ 8. Doplňte předložky. Potom zkontrolujte podle textu.

1. Přestěhoval jsem se ...do... nového bytu.
2. Skoro dva roky jsem bydlel ...v... centru, ale teď budu bydlet ...na... sídlišti.
3. ...do... centra se dostanu autobusem asi ...za... 20 minut. in 20 minutes
4. Odešel jsem ...od/z... firmy Taxon.
5. Začal jsem pracovat ...v... jazykové škole jako učitel francouzštiny.
6. ...v... létě bychom chtěli jet ...na... chatu ...k... její mamince.
7. Eva pracuje ...v... české charitativní organizaci Lampa, která staví dům ...pro... postižené lidi.
8. ...od... nového roku jsem přestal kouřit.
9. Dvakrát ...za... týden chodím ...do... fitness centra.
10. Bude psát diplomovou práci ...o... muzikoterapii.
11. Holka, ...s... kterou se můžu bavit ...o... všem, co mě zajímá.
12. Doufám, že někdy přijedete ...do... Prahy.

POZOR: znát × vědět × umět

Denis **zná** Evu.
Adam **neví**, že si Denis koupil auto.
Denis už **umí** docela dobře česky.

▶ 9. Doplňte *znát*, *vědět* nebo *umět* v prézentu ve vhodné formě.

1. .... toho slavného spisovatele.
2. .... , jak se jmenuje ta herečka?
3. .... hrát na kytaru a saxofon.
4. Italsky nemluvím, ale .... španělsky.
5. .... Petru, ale ne......... , kdo je Iva.
6. .... tady jenom jednu dobrou restauraci.
7. Ne......... malovat, nemám talent.
8. .... , že Jan má dítě? – Už to .... Včera mi to řekl.
9. Neboj se! Můžu to radio opravit. .... to.
10. .... , co jsi Tomášovi řekl.
11. Problémy se synem? To ....! Taky mám děti.
12. .... nic o tom, že tady má být supermarket.

▶ 10. Zatrhněte správné sloveso.

1. Kurz začíná v 9 hodin a *končí/přestává* ve 12.
2. *Skončilo/přestalo* pršet, tak můžeme jít ven.
3. Myslíš, že ten film *skončí/přestane* dobře?
4. Musíte *skončit/přestat* jíst tučná jídla a začít jíst víc zeleniny!
5. *Skončila/přestala* jsem chodit do fitness centra, už mě to nebaví.
6. Až *skončí/přestane* škola, pojedu na prázdniny do Řecka.

POZOR: končit/skončit × přestávat/přestat*

Denis říká:
Až **skončí** kurz, budu dělat zkoušku.
Od nového roku **jsem přestal** kouřit.

Sloveso končit/skončit nepoužíváme s infinitivem!

▶ 11. Doplňte do vět spojku *že*, nebo zájmeno *který*, *která*, *které*.

1. Adam neví, ... si Denis koupil auto.
2. To je dům, ... chceme koupit.
3. Žena, ... teď mluví, je moje matka.
4. Myslím, ... ve středu na ten koncert půjdu.
5. Vidíte dobře toho muže, ... sedí vedle kamarádky?
6. Líbí se vám to auto, ... stojí před hotelem?
7. V rádiu říkali, ... bude špatné počasí.
8. Znáte paní, ... tady pracuje jako sekretářka?

POZOR: který v N sg.

Muž, který je tady, je hezký.
Dům, který je tady, je hezký.
Žena, která je tady, je hezká.
Auto, které je tady, je hezké.

cv. 8

GRAMATIKA Opakování gramatiky. Gramatické termíny.

1. Znáte slovní druhy? Doplňte příklady z textu. Všimněte si českých termínů.

sportovat dobře a tři do lehký ach jo já čeština asi

Substantivum (podstatné jméno): ....
Adjektivum (přídavné jméno): ....
Pronomen (zájmeno): ....
Numerále (číslovka): ....
Verbum (sloveso): ....
Adverbium (příslovce): ....
Prepozice (předložka): ....
Konjunkce (spojka): ....
Partikule (částice): ....
Interjekce (citoslovce): ....

2. Znáte termíny singulár a plurál? Tyto termíny mají české ekvivalenty. Doplňte.

.... = jednotné číslo .... = množné číslo.

3. Podstatná jména, přídavná jména a některé číslovky a zájmena deklinujeme (skloňujeme). Doplňte do tabulky české a latinské názvy pádů.

Například: první pád, nominativ

1. první pád	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Nominativ	G	D	A	V	L	I

4. Určete pády slov z textu na str. 8 označených kurzívou.

1. do *nového bytu* ....
2. v *jazykové škole* ....
3. budu bydlet na *sídlišti* ....
4. bydlet blízko *parku* ....
5. dostanu se *autobusem* ....
6. mám *novinku* ....
7. učitel *francouzštiny* ....
8. hodně *mě* to baví ....
9. chodím do *fitness centra* ....
10. chodím na *češtinu* ....
11. zamiloval se do *holky* ....
12. jmenuje se *Eva* ....
13. je z *Moravy* ....
14. v *české organizaci* ....
15. Čau, *Adame* ....
16. bavit se o *politice* ....
17. jet na *chatu* ....
18. jet k *její mamince* ....
19. pozdravuj *sestru* ....
20. dlouho jsem *ji* neviděl ....
21. přijedete do *Prahy* ....

!!! *Opakování: Identifikace rodu. Nominativ singuláru substantiv (první pád podstatných jmen).*

Koncovka nominativu singuláru pomáhá identifikovat gramatický rod. 66 % českých substantiv má majoritní (typické) koncovky. Víte, které koncovky jsou majoritní pro Ma, Mi, F a N? Napište je pod tabulku.

Ma (mužský životný rod)	*Mi (mužský neživotný rod)*	*F (ženský rod)*	*N (střední rod)*
student	**banán**	**káva**	**auto**

.... pro mužský životný a mužský neživotný rod, ... pro ženský rod, ... pro střední rod

34 % českých substantiv má minoritní (netypické) koncovky. Víte, které koncovky jsou minoritní pro Ma, Mi, F a N? Napište je pod tabulku.*

Ma (mužský životný rod)	*Mi (mužský neživotný rod)*	*F (ženský rod)*	*N (střední rod)*
kolega, soudce	**chleba**	**restaurace, kancelář**	**moře, nádraží**

.... pro mužský životný a mužský neživotný rod, ... pro ženský rod, ... pro střední rod

**POZOR: Tento seznam minoritních koncovek není úplný. Některá substantiva (často ta, která jsou přejatá z cizích jazyků) mají i jiné minoritní koncovky. Například: recepční/recepční, paní, party, centrum, téma, kupé...*

Studujte nominativ na str. 210–211 a 218–219. Všimněte si rozdělení substantiv na deklinační skupiny I, II a III, které pro vás může být nové, ale které vám pomůže orientovat se v české deklinaci.

5. Slova z textu na str. 8 označená kurzívou dejte do nominativu singuláru a určete jejich rod.

Například: blízko *parku* – park (Mi – rod mužský neživotný)

1. do *nového bytu* – ....
2. v *jazykové škole* – ....
3. budu bydlet na *sídlišti* – ....
4. dostanu se *autobusem* – ....
5. jet k *jejímu bratrovi* – ....
6. učitel *francouzštiny* – ....
7. chodím na *češtinu* – ....
8. zamiloval se do *holky* – ....
9. jmenuje se *Eva* – ....
10. Čau, *Adame* – ....
11. v *české organizaci* – ....
12. byt blízko *hřiště* – ....
13. bavit se o *politice* – ....
14. mám tři *místnosti* ....
15. jet k *její mamince* – ....
16. mám *novinku* – ....
17. mám *malou kuchyň* – ....
18. změnil jsem *zaměstnání* – ....

cv. 5

6. Procvičujte rod. Používejte výrazy *ten (jeden)*, *můj*, *dobrý* a *kvalitní* se slovy z předchozího cvičení.

Například: Ten (jeden) můj byt je dobrý a kvalitní.

7. Ve větách jsou chyby. Najděte je a opravte.

1. Kdo je ten vysoká pán?
2. Moje kolega měl minulý týden dovolenou.
3. V hospodě byl nějaká hezká holka.
4. Jeden moje kamarádka rád hraje fotbal.
5. V Praze je ten stará nádraží.
6. To je velký místnost.
7. Ve městě je stará sídliště.
8. Ten kuře je moc dobrá.
9. Moře byl studené, ale plavali jsme tam.
10. Náš kancelář, která je moc hezká, je bohužel moc malý.

!!! *Opakování: Verba (slovesa)*

Následující slovesné formy byste měli znát. Doplňte příklady z textu na str. 8. Všimněte si českých termínů.

Infinitiv: ....

Futurum (budoucí čas): ....

Prézens (přítomný čas): ....

Préteritum (minulý čas): ....

Kondicionál (podmiňovací způsob): .... (*Více › str. 150*)

Imperativ (rozkazovací způsob): .... (*Více › str. 111*)

Imperfektivní/perfektivní aspekt (nedokonavý/dokonavý vid): .... (*Více › str. 90*)

Reflexivní verba (zvratná slovesa): .... (*Více › str. 190*)

8. V tabulce jsou slovesa z textu na str. 8. Doplňte slovesa ve všech časech a v kondicionálu. Pozor na osobu (*já*, *ty*, *on*...).

infinitiv	*minulý čas*	*přítomný čas*	*budoucí čas*	*kondicionál*
....	....	pracuje	....	....
....	....	....	budu bydlet	....
....	nepsal jsem	....	....	....
....	....	chodím	....	....
....	....	....	....	chtěli bychom
....	....	žiješ	....	....

9. Opakujte slovesný vid. Seřaďte slovesa z tabulky.

~~psát*~~ dostat se* stěhovat se měnit vidět ~~napsat*~~ uvidět končit přestat* dostávat se učit udělat pronajmout* si přijet* odcházet změnit přijíždět odejít* pronajímat si naučit skončit přestávat dělat přestěhovat se

VŠIMNĚTE SI:

Imperfektivní slovesa mají často **-ovat**, **-ávat**, **-évat** *(např.* dost**ávat**/dostat, *ALE:* telefon**ovat**/**za**telefon**ovat**).

Perfektivní slovesa často končí na **-mout*** *nebo* **-nout*** *(např.* pronaj**mout***).

psát*/napsat* .... / .... / ....
.... / .... / .... / ....
.... / .... / .... / ....
.... / .... / .... / ....

10. Slovesa ze cvičení 9 použijte ve větách. (Pozor na budoucí čas perfektivních sloves.)

11. Zopakujte si reflexivní slovesa. Porovnejte a diskutujte o rozdílech.

stěhovat stůl do obýváku – stěhovat se do nového bytu – stěhovat si křeslo do pokoje
pronajmout byt – pronajmout si byt
dostat dárek – dostat se autem do centra
změnit zaměstnání – změnit se – změnit si telefonní číslo
učit děti i dospělé – učit se na zkoušku
hrát tenis – hrát si s dětmi

POZOR:

Více o **se**, **si** *› str. 190.*

cv. 8, cv. 11

Opakování: Interogativní pronomina (tázací zájmena) *kdo*, *co*

!!! *Interogativní pronomina (tázací zájmena)* kdo *a* co

Doplňte deklinaci zájmen kdo *a* co. *Naučte se tyto formy nazpaměť.*
čem kdo čemu co koho kým co

1. N	*2. G*	*3. D*	*4. A*	*5. V*	*6. L*	*7. I*
		komu	koho	----	kom	
	čeho			----		čím

1. Doplňte zájmeno *kdo* ve správném pádu.

1. S ...... půjdeš do kina?
2. .... hledáte?
3. O .... jste mluvili se šéfem?
4. .... telefonuješ?
5. .... potřebuješ?
6. .... je to?
7. .... jsi potkala v restauraci?
8. Vedle .... jsi seděl v divadle?
9. U .... budeme bydlet?
10. Pro .... vaříš oběd?
11. Na .... čekáš?
12. S .... pracujete na tom projektu?
13. Díky .... jste dostal ty peníze?
14. O .... byl ten dokumentární film?
15. Proti .... protestujou ti lidé?
16. Ke .... pojedete o víkendu?

2. Doplňte zájmeno *co* ve správném pádu.

1. ...... je to?
2. S .... pracujete?
3. Bez .... nemůžeš žít?
4. Vedle ...... je váš dům?
5. O ...... byl ten film?
6. ...... potřebujete?
7. Na ..... se díváš?
8. ...... se směješ?
9. Proč nepracujete? Na ..... čekáte?
10. ...... hledáš?
11. ...... mám otevřít tu konzervu?
12. Blízko ..... bydlíš?
13. O .... jste mluvili v práci?
14. S ..... si dáš čaj? S mlékem, nebo s citronem?
15. Díky ...... máš takový úspěch?
16. S .... chceš chleba? S máslem, nebo se sýrem?

3. Spojte věty. Hledejte víc možností.

1. Čemu	A. půjdeš na návštěvu?
2. Komu	B. mluvíte?
3. Koho	C. máš strach?
4. Co	D. píšeš e-mail?
5. Z čeho	E. se bavíte?
6. S kým	F. potřebujete?
7. O čem	G. je to?
8. U koho	H. jste byli o víkendu?
9. Ke komu	I. se směješ?
10. S čím	J. si hrajou děti?

Indefinitní a negativní pronomina (neurčitá a záporná zájmena) *někdo*, *něco*, *nikdo*, *nic*.

!!! *Indefinitní a negativní pronomina (neurčitá a záporná zájmena)*

Doplňte tabulku.

	NĚ-		NI-	
1. N	někdo	něco	nikdo	nic
2. G				
3. D		něčemu		
4. A				nic
5. V	---	---	---	---
6. L			nikom	
7. I	někým			ničím

4. Tvořte věty v záporu. Změňte slova označená kurzívou.

***Například:** Pojedu s někým. – Nepojedu s nikým.*

1. *Hledám někoho* jiného.
2. *Bavili* jsme se o *něčem*.
3. *Něčemu* jsme se *smáli*.
4. S *někým* jsem *mluvila*.
5. *Někomu koupím* dárek.
6. *Mluvili* jsme o *někom*.
7. *Těším* se na *něco*.
8. V kině jsem *seděl* vedle *někoho*.
9. *Chci* chleba s *něčím*.
10. *Dívám* se na *někoho*.
11. *Někdy* proti *něčemu protestuju*.
12. *Někdy mám z něčeho* strach.
13. *Někdy chodím* s *někým* na oběd.
14. *Někdy myslím* na *někoho*.
15. *Někdy* o *něčem mluvíme*.

Opakování: Země, národnosti, jazyky

1. Které kontinenty, země, národnosti a jazyky znáte?

Například: Česká republika – Čech, Češka – čeština

2. Doplňte *Čech/Češka/český/česky/čeština* ve správné formě.

1. Václav Havel je ....
2. Studoval jsem .... na univerzitě.
3. Mluvím už dobře ....
4. Jaký .... výrobek znáte?
5. Umím rusky, francouzsky a ....
6. Je .... lehký jazyk?
7. Jak dlouho se učíš .... ?
8. Znáte nějakou slavnou .... ?

!!! *Kontinenty a země. Národnosti. Jazyky.*

1. Názvy zemí a kontinentů nejčastěji končí na:
-konzonant (Nepál, Pákistán, Egypt, Vietnam, Honduras...)
-a (Evropa, Afrika, Amerika, Kanada, Čína, Argentina, Ghana, Ukrajina...)
-ie (Asie, Austrálie, Itálie, Brazílie, Nigérie, Tanzanie, Sýrie, Indie...)
-sko/-cko (Slovensko, Polsko, Rusko, Rakousko, Německo, Turecko...)

2. Názvy národností nejčastěji končí na:
-ec (Němec, Japonec, Ukrajinec, Slovinec, Korejec, Nigerijec, Somálec, Brazilec...)
-an (Angličan, Američan, Afričan, Rakušan, Evropan, Australan, Číňan, Egypťan, Mexičan...)
-ák (Slovák, Polák...)
--- (Čech, Maďar, Ital, Nor, Rus, Srb, Chorvat, Ind...)

Ženské názvy národností mají obvykle koncovku **-ka** *(např.* Rus – Ruska, Číňan – Číňanka*).*
POZOR na změny (např. Němec – Němka, Slovák – Slovenka, Polák – Polka, Čech – Češka...*).*

3. Názvy jazyků tvoříme z adjektiv končících na -ský a -cký.
-ský › -ština (čeština, ruština, portugalština, dánština...)
-cký › -čtina/-čina (angličtina, němčina...)

VŠIMNĚTE SI rozlišení ve výběrovém slovníčku (str. 253–290): Čech, Češka – lidé, český – adjektivum, čeština – jazyk.

POZOR:
Čeština je lehká.
Studuju **češtinu**.
×
Učím se **česky**.
Mluvím/umím/rozumím **česky**.

3. Podívejte se na mapu. Doplňte věty podle modelu.

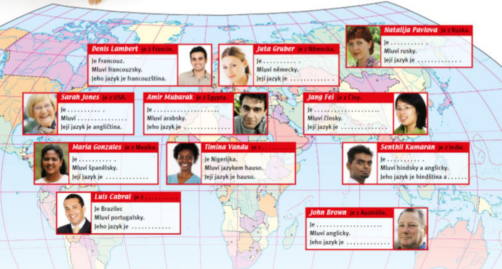

cv. 1

Úřední formulář

1. Diskutujte.

1. Potřebujete vízum do České republiky? Do jaké země potřebujete vízum?
2. Potřebujete v České republice pracovní povolení? Potřebujete povolení k pobytu?
3. Chcete žádat o dlouhodobý nebo trvalý pobyt v České republice?

2. Pracujte podle zadání.

Umida Nazarxon je z Uzbekistánu. Žije v České republice a chce tady zůstat.
Jde na cizineckou policii žádat o trvalý pobyt. Co jí úředník nebo úřednice řekne/neřekne?

Vyplňte tenhle formulář. | *Dáte si kávu a dort?* | *Podepište to tady.* | *Užijte si to.*
Máte fotografie? | *Přijďte zítra.* | *Co vás bolí?* | *Kupte si kolek.* | *Počkejte venku.*

3. Co bude Umida vyplňovat v žádosti o trvalý pobyt v ČR? Spojte čísla a písmena.

1. Příjmení a jméno
2. Pohlaví
3. Datum narození
4. Rodinný stav
5. Místo narození
6. Státní občanství
7. Vzdělání
8. Povolání
9. Zaměstnavatel
10. Účel pobytu
11. Bydliště
12. Cestovní doklad
13. Otec a matka
14. Sourozenci

A. Firma, kde pracujete
B. Bratr a sestra
C. Jak se jmenujete?
D. Rodiče
E. Kde bydlíte?
F. Pas
G. Kde jste se narodil/a?
H. Muž nebo žena
I. Vystudoval/a jste základní školu (ZŠ), střední školu (SŠ) nebo vysokou školu (VŠ)?
J. Co děláte? Jakou máte profesi?
K. Země, kde jste se narodil/a a kde žijete (obvykle)
L. Kdy jste se narodil/a?
M. Proč jste v České republice?
N. Jste svobodný/á, ženatý/vdaná, rozvedený/á, vdovec/vdova?

PAMATUJTE SI: povolání × zaměstnání
Slova **povolání** *a* **zaměstnání** *mají podobný význam, ale* **povolání** *je abstraktnější, zatímco* **zaměstnání** *znamená konkrétní práci.*

Všimněte si: zaměstnání – zaměstnavatel – zaměstnanec

4. Poslouchejte příběh Umidy Nazarxon CD1: 04 **Doplňte.**

Jmenuji se Umida Nazarxon. Jsem z Uzbekistánu, z Taškentu. Narodila jsem se 20. května 1987. Vystudovala jsem střední zdravotnickou školu a moje (1) .... je zubní laborantka. Práce mě bavila, ale vydělávala jsem měsíčně jen 45 dolarů, to je asi 800 korun. Stačilo to jen na základní potraviny a dopravu po městě. To nebylo k životu.

Rozhodla jsem se odejít do České republiky, protože tady byla šance pracovat. Moje teta už rok pracovala v Praze jako uklízečka, i když je vystudovaná ekonomka. Pak nějak zařídila (2) .... , pracovní povolení a povolení k pobytu i pro mě. Svoje doklady jsem nikdy neviděla a ani nevím, jestli jsem pracovala legálně.

Po příjezdu do Česka jsem začala pracovat v jednom hotelu v kuchyni. Můj (3) .... mě nutil pracovat 12 hodin denně za 45 korun na hodinu. Rozhodla jsem se, že takhle žít nechci. Chtěla jsem dělat práci, na kterou mám (4) .... , a kvůli tomu jsem potřebovala jazyk. Známý mi na internetu zjistil, že existují neziskové organizace, a ty učí kurzy češtiny pro cizince. Začala jsem tam chodit dvakrát týdně.

Chtěla jsem pracovat jako laborantka, a tak jsem musela udělat zkoušky v češtině na odborné zdravotnické střední škole. Teď si můžu hledat lepší (5) .... Už jsem si podala žádost o (6) .... a začala jsem si platit zdravotní pojištění. Kamarádi mého českého přítele se mě často ptají, proč tady chci zůstat, a já jim říkám – kdybyste věděli, jak se žije jinde, tak byste se neptali.

5. Doplňte podle předchozího textu krátký formulář.

Příjmení:	Nazarxon
Jméno:	
Datum narození (den/měsíc/rok):	
Místo narození:	
Státní občanství:	
Vzdělání:	
Povolání:	
Rodinný stav:	

6. Jak někomu nadiktujete svoje jméno a příjmení?
Názvy hlásek najdete v České gramatice v kostce 2, str. 1.

 cv. 3, cv. 5

7. **Vyplňte formulář.** *(Český pravopis › str. 205.)*

ŽÁDOST O POVOLENÍ ☐ K DLOUHODOBÉMU ☐ K TRVALÉMU POBYTU NA ÚZEMÍ ČR

1. PŘÍJMENÍ
2. JMÉNO
3. POHLAVÍ
   ☐ MUŽ ☐ ŽENA
4. DATUM NAROZENÍ
5. RODINNÝ STAV
   ☐ SVOBODNÝ/Á ☐ ŽENATÝ/VDANÁ ☐ ROZVEDENÝ/Á ☐ VDOVEC/VDOVA
6. MÍSTO NAROZENÍ
7. STÁTNÍ OBČANSTVÍ
8. NEJVYŠŠÍ DOSAŽENÉ VZDĚLÁNÍ
9. POVOLÁNÍ
10. ZAMĚSTNÁNÍ PŘED PŘÍCHODEM NA ÚZEMÍ ČR (ZAMĚSTNAVATEL, ULICE, ČÍSLO, MĚSTO, PSČ)
11. ZAMĚSTNÁNÍ PO VSTUPU NA ÚZEMÍ ČR (ZAMĚSTNAVATEL, ULICE, ČÍSLO, MĚSTO, PSČ)
12. ÚČEL POBYTU NA ÚZEMÍ ČR
13. BYDLIŠTĚ NA ÚZEMÍ ČR (ULICE, ČÍSLO, MĚSTO, PSČ)
14. ČÍSLO CESTOVNÍHO DOKLADU
15. MANŽEL/KA (PŘÍJMENÍ, JMÉNO, STÁTNÍ OBČANSTVÍ, DATUM A MÍSTO NAROZENÍ, POVOLÁNÍ, BYDLIŠTĚ)
16. DĚTI (PŘÍJMENÍ, JMÉNO, STÁTNÍ OBČANSTVÍ, DATUM A MÍSTO NAROZENÍ, POVOLÁNÍ, BYDLIŠTĚ)
    1.
    2.
17. OTEC (PŘÍJMENÍ, JMÉNO, STÁTNÍ OBČANSTVÍ, DATUM A MÍSTO NAROZENÍ, POVOLÁNÍ, BYDLIŠTĚ)
18. MATKA (PŘÍJMENÍ, JMÉNO, STÁTNÍ OBČANSTVÍ, DATUM A MÍSTO NAROZENÍ, POVOLÁNÍ, BYDLIŠTĚ)
19. SOUROZENCI (PŘÍJMENÍ, JMÉNO, STÁTNÍ OBČANSTVÍ, DATUM A MÍSTO NAROZENÍ, POVOLÁNÍ, BYDLIŠTĚ)
    1.
    2.

Místo Dne Podpis

ZAPIŠTE SI SLOVA A FRÁZE, KTERÉ POTŘEBUJETE

Co jste se naučil/a v lekci 1?

Označte symbolem ☑ *(ano, umím dobře)*, ☐ *(ano, ale potřebuju si ještě zopakovat)*

- ☐ Znám dobře rozdíl mezi tykáním a vykáním. Vím, komu můžu navrhnout tykání a jak to udělat.
- ☐ Umím napsat neformální dopis a detailně popsat, jak žiju.
- ☐ Zopakoval/a jsem si základní gramatické termíny.
- ☐ Zopakoval/a jsem si deklinaci zájmen *kdo, co, někdo, něco, nikdo, nic*.
- ☐ Zopakoval/a jsem si názvy zemí, národností, jazyků a naučil/a jsem se některé nové.
- ☐ Vím, které základní údaje požaduje úředník na cizinecké policii, a rozumím jeho pokynům.
- ☐ Umím vyplnit úřední formulář k žádosti o dlouhodobý nebo trvalý pobyt.

Co vás čeká v lekci 2?

- ▶ Budete mluvit o své rodině, příbuzných a blízkých lidech.
- ▶ Zopakujete si slovesa a prepozice s akuzativem a naučíte se další.
- ▶ Naučíte se, jak lépe komunikovat v restauraci.

LEKCE 2 Rodina a rodinné vztahy

1. Odpovězte na otázky.

1. Co znamenají tyto výrazy: rodiče, prarodiče, manželé, sourozenci, příbuzní?
2. Jaký je rozdíl mezi výrazy: matka – maminka – máma – mamka, otec – tatínek – táta – taťka, babička – babi, dědeček – děda, strýc – strýček– strejda, sestra – ségra, bratr – brácha?

2. Magda a Michal měli nedávno svatbu, na které se sešly obě jejich rodiny. Hledejte rodinné vztahy.

Například: Lída a Magda jsou matka a dcera./ Magda je Lídina dcera.

POZOR: mít* svatbu
muž, žena: **brát* si/vzít* si** + *A*
muž: **ženit se/oženit se s** + *I*
žena: **vdávat se/vdát se za** + *A*
Viz také str. 129.

3. Vyprávějte o své rodině. Používejte následující začátky vět.

Moje maminka/sestra/manželka/dcera se jmenuje... Je jí... Je...
Můj tatínek/bratr/manžel/syn se jmenuje... Je mu... Je...
Máme psa/kočku... Jmenuje se... Je mu/jí... Je...

4. Pracujte v páru. Ptejte se a reagujte. Kdo ve vaší rodině...

...bydlí na venkově? ...se ve škole nejlíp učil? ...má nějaké zvíře? ...nikdy nevaří? ...má dlouhé vlasy? ...je nejstarší?
...rád čte? ...nepracuje a je doma? ...často cestuje? ...neumí plavat? ...pracuje v cizině?
...je nejvyšší? ...nosí brýle? ...hodně pracuje? ...je nejmladší? ...má zelené oči? ...rád sportuje?

5. Pro dobré vztahy je důležitá dobrá komunikace. Co řeknete v této situaci? Spojte reakce.

1. S dovolením.
2. Promiňte!
3. Jdete pozdě!
4. Auuuuu!
5. Moc děkuju.
6. Maminka je vážně nemocná.
7. Za měsíc se vdávám.
8. Budeme mít miminko.
9. Mám teď nějaké problémy.
10. Tohle je pro tebe.

A. Omlouvám se.
B. To je mi moc líto.
C. To nic./Nic se nestalo.
D. Prosím.
E. Gratuluju!
F. Není zač.
G. Jé, to je fajn! To jste rádi, že?
H. To mě mrzí. Můžu vám nějak pomoct?
I. Ty jsi tak hodná. Moc děkuju.
J. Promiň! Bolí to moc?

POZOR:
Promiň./Promiňte./Omlouvám se.
×
To mě mrzí./To je mi líto.

cv. 3

TEXT

(Ne)tradiční rodina

▶ 1. Odpovězte na otázky.

Co znamená výraz „tradiční rodina"? Která rodina na fotografii je tradiční? V čem by asi další dvě rodiny mohly být netradiční?

▶ 2. Přečtěte si texty. Ke které fotografii patří?

A

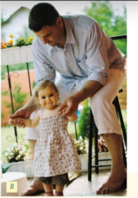
B

1 Eva a David Malí mají malou dceru Alžbětu. Je jí jeden rok. Stará se o ni tatínek David, který je na „mateřské" dovolené. David říká: „Manželka má vyšší plat než já. Než se Alžběta narodila, dlouho jsme diskutovali o tom, co máme dělat. Nakonec jsme se rozhodli, že se o dítě budu starat já. Eva byla doma jenom půl roku, a pak jsem zůstal s malou doma já. Baví mě to a jsem doma rád, i když je to někdy těžké. Když jsem chodil do práce, viděl jsem dceru jenom o víkendu. Teď vidím, jak roste, co se učí a co už umí. Kdybych pracoval, nikdy bych to nezažil." Brzy už ale bude všechno jinak. Za pár měsíců budou mít další miminko a na mateřskou dovolenou půjde Eva. Už se na to těší!

2 Veronika Janů má malého syna. Jmenuje se Martin a jsou mu tři roky. Veronika je svobodná matka. Žije sama jenom s Martinem. Martin svého vlastního otce nikdy neviděl a Veronika o něm nikdy nemluví a nechce od něho žádné peníze. „Myslím, že je to takhle lepší," říká Veronika. „Vždycky jsem byla zvyklá žít bez partnera. Měla jsem zajímavou práci a dobré kamarády a to mi stačilo. Skoro všechny moje kamarádky se stejně rozvedly. Začalo mi ale být líto, že nemám děti, a tak jsem si pořídila Martina. Jsem šťastná, že ho mám! Je ale pravda, že si někdy myslím, že Martin tatínka potřebuje. Často přemýšlím o tom, jestli mu to nebude později vadit a co mu řeknu, až se na tatínka zeptá..."

3 Dvořákovi mají velký dům se zahradou, kde bydlí tři generace pod jednou střechou. V přízemí mají byt babička a dědeček. Je jim už přes 70 let a do prvního patra by se jim chodilo špatně. V prvním patře žije jejich syn s manželkou. Jejich vnuk Filip, kterému je 25 let, se přestěhoval do podkroví, kde si rekonstruuje malý byt. Bydlí tam s přítelkyní, se kterou se příští rok chtějí brát. A nelezou si všichni v jednom domě na nervy? „Jak kdy," říká Filip. „Jasně, že se někdy hádáme. Ale na druhou stranu jsem strašně rád, že je mám. Většinou spolu vycházíme dobře a užijeme si dost legrace. Máma s tátou mi vždycky pomůžou nebo poradí. A babička s dědou říkají, že už se těší, až budou prababička a pradědeček."

▶ 3. Odpovězte.

1. Kolik let je Alžbětě?
2. Kdo se o Alžbětu stará?
3. Proč je David Malý na „mateřské" dovolené?
4. Kdy půjde na mateřskou dovolenou Eva?
5. S kým žije Veronika Janů?
6. Kolik let je Martinovi?
7. Ví Martin, kdo je jeho otec?
8. O čem Veronika často přemýšlí?
9. Kolik generací bydlí v domě Dvořákových?
10. Kam se Filip přestěhoval?
11. Leze Filipovi život s rodiči a prarodiči na nervy?
12. Na co se těší Filipovi prarodiče?

VŠIMNĚTE SI: Česká příjmení

1. **Dvořák – Dvořáková = Dvořákovi**
(substantivum – adjektivum = posesivní adjektivum)
2. **Malý – Malá = Malých/Malí**
(adjektivum – adjektivum = adjektivum)
3. **Janů – Janů = Janů**
(nedeklinujeme)

▶ 4. Diskutujte.

1. Jak dlouho trvá mateřská (rodičovská) dovolená ve vaší zemi? Jaké může mít člověk na mateřské (rodičovské) dovolené problémy?
2. Jaké výhody a nevýhody má, když člověk vychovává dítě sám?
3. Jaké výhody a nevýhody má život více generací pod jednou střechou?

▶ 5. Porovnejte jednotlivé texty.

Líbí se vám „rodinný model" Malých, Veroniky Janů a Dvořákových? Ve které z těchto tří rodin byste chtěli žít a proč?

▶ 6. Napište text o své rodině.

(Český pravopis › str. 205.)

cv. 2

7. Tvořte věty. Spojte čísla a písmena. Pak použijte výrazy v levém sloupci o sobě.

1. David se stará
2. Veronika je zvyklá
3. Babička se těší
4. Filipovi nevadí,
5. Davida baví
6. Za pár měsíců půjde Eva

A. že bydlí v domě s celou rodinou.
B. o malou dceru.
C. žít bez partnera.
D. být doma s dcerou.
E. na pravnuka nebo pravnučku.
F. na mateřskou dovolenou.

POZOR: dovolená
(=substantivizované adjektivum)
být na **(mateřské) dovolené**
jít na **(mateřskou) dovolenou**
mít **(mateřskou) dovolenou**

8. Doplňte *se* nebo *si* na správné místo.

1. David musí starat o malou dceru.
2. Co Veronika řekne, až Martin na tatínka zeptá?
3. Než dcera narodila, David a Eva dlouho diskutovali.
4. Skoro všechny moje kamarádky stejně rozvedly.
5. Filip přestěhoval do podkroví.
6. Veroničin syn jmenuje Martin.
7. Eva a Filip rozhodli, že doma bude Filip.
8. Veronika pořídila Martina.
9. Filip říká: Jasně, že někdy hádáme.
10. Babička už těší, až bude prababička.
11. Filip bydlí s přítelkyní, se kterou chtějí brát.
12. Užijeme dost legrace.

9. Spojte čísla a písmena.

1. já – 35 let
2. on – 35 let
3. ona – 35 let
4. oni – 35 let
5. Šimon – 35 let
6. Jana – 35 let
7. maminka – 35 let
8. tatínek – 35 let

A. Šimonovi je třicet pět let.
B. Je jí třicet pět let.
C. Je jim třicet pět let.
D. Mamince je třicet pět let.
E. Je mi třicet pět let.
F. Je mu třicet pět let.
G. Tatínkovi je třicet pět let.
H. Janě je třicet pět let.

PAMATUJTE SI:
Kolik ti/vám je? – Je mi 35 (let).
Kolik mu je? – Je mu 35 (let).
Kolik jí je? – Je jí 35 (let).
ALE: Je mu/jí jeden rok. Jsou mu/jí 2, 3, 4 (roky)..

10. Hádejte, kolik je lidem na fotografiích asi let.

Filip

Božena

Sandra

Adam

Jaroslav

11. Napište věty správně.

1. Kolik vy jste let? – ....
2. Jsem 45 let. – ....
3. Ona je 39 let. – ....
4. On je 29 let. – ....
5. Příští týden budu 25. – ....
6. Bratr bude 40 let. – ....
7. Sestra bude 18 let. – ....
8. V sobotu jsem byl 50. – ....
9. Tomáš byl 27. – ....
10. Irena byla 15. – ....

12. Reagujte pomocí výrazů *jak kdy/jak kdo/jak kde*. Pak tvořte podobné otázky a ptejte se navzájem.

Například: A nelezou si všichni v jednom domě na nervy? „Jak kdy," říká Filip.

1. Díváte se často na televizi?
2. Umí všichni Češi anglicky?
3. Prodávají ve všech supermarketech knihy?
4. Pijete kávu nebo čaj?
5. Milujou všechny děti čokoládu?
6. Spíte dobře?
7. Prší v České republice často?
8. Všichni mladí lidé rádi cestujou?

PAMATUJTE SI
krátké reakce:
jak kdy
jak kdo
jak kde

GRAMATIKA Akuzativ (čtvrtý pád) – formy a funkce

1. Která slovesa a prepozice používáme s akuzativem? Znáte akuzativ zájmen *kdo* a *co*?

2. Změňte slovosled. Tvořte otázky.

Například: hledáte/co/tady – Co tady hledáte?

1. vidíte/koho/tam
2. máte/ráda/co
3. v/dáte/si/co/restauraci
4. co/díváš/na/se
5. potřebujeme/co
6. co/žádáš/o
7. máte/koho/rád
8. těšíš/koho/se/na
9. na/díváte/koho/se
10. koho/se/staráš/o
11. jste/zvyklý/na/koho
12. koho/na/čekáš

3. Ptejte se na výrazy označené kurzívou. Pozor na správnou intonaci.

Například: Vidím *kamaráda*. – Koho?/Koho vidíš?

1. Koupil jsem *nové auto*. – . . . . ?
2. Miluju *svoji dceru*. – . . . . ?
3. Hledám *svého bratra*. – . . . . ?
4. Potřebuju *nové auto*. – . . . . ?
5. Viděla jsem *našeho učitele*. – . . . . ?
6. Starám se o *starou tetu*. – . . . . ?
7. Čekám tady na *sestru*. – . . . . ?
8. Jsem zvyklá na *život ve městě*. – . . . . ?
9. Těším se na *Vánoce*. – . . . . ?
10. Mám strach o *syna*. – . . . . ?

4. K výrazům v nominativu sg. najděte v textech na str. 18 formy akuzativu.

Například: Malí mají (malá dcera). – Malí mají malou dceru.

Eva má (vyšší plat), budou mít (další miminko), na (mateřská dovolená) půjde Eva, Veronika Janů má (malý syn), Martin (svůj vlastní otec) nikdy neviděl, měla jsem (zajímavá práce), Dvořákovi mají (velký dům), Filip si zrekonstruoval (malý byt)

!!! *Akuzativ singuláru (čtvrtý pád jednotného čísla)*

podobné formy zájmen a adjektiv podle deklinace kdo, co

Všimněte si, že substantiva dělíme do deklinačních skupin I, II a III podle koncovek v nominativu sg.
Detailní informace o akuzativu sg. najdete na str. 214 a 225. (Akuzativ pl. najdete na str. 22, 70–73 a 226.)

kdo, co	ten, ta, to	jeden, jedna, jedno	posesivní zájmena	adjektiva -ý	adjektiva -í	substantiva: majoritní subs. – I. deklinační skupina N sg.: konzonant, konzonant, -a, -o	substantiva: minoritní subs. + majoritní maskulina končící v N sg. na háček, -c*, -j, -tel* – II. deklinační skupina N sg.: -e/-ě, háček, -c*, -j, -tel*, -del, -ev	substantiva: minoritní subs. + majoritní maskulina končící v N sg. na háček, -c*, -j, -tel* – III. deklinační skupina N sg.: -a, -st, -e/-ě (vzor kuře), -í	rod
koho co	toho	jednoho	mého, tvého, svého, jeho, jejího našeho, vašeho, jejich	dobrého	kvalitního	studenta	muže, soudce	kolegu	Ma
	ten	jeden	můj, tvůj, svůj, jeho, její náš, váš, jejich	dobrý	kvalitní	banán	čaj	...	Mi
	tu	jednu	moji/mou[1], tvoji/tvou[1], svoji/svou[1], jeho, její naši, vaši, jejich	dobrou	kvalitní	kávu	restauraci, kancelář	místnost	F
	to	jedno	moje/mé, tvoje/tvé, svoje/své, jeho, její naše, vaše, jejich	dobré	kvalitní	auto	moře	kuře, nádraží	N

** Několik slov zakončených na -tel, -c patří do I. deklinační skupiny (např. hotel, kostel, tác...). Některá F substantiva zakončená na -c nebo jiný konzonant patří do III. deklinační skupiny (např. věc) nebo kolísá mezi II. a III. deklinační skupinou (např. sůl).*
1. Krátké formy mou, tvou, svou jsou knižní. Když mluvíme, používáme častěji dlouhé formy moji, tvoji, svoji.
POZOR na výjimky: král – krále, Francouz – Francouze, Klaus – Klause, Felix – Felixe, Jiří – Jiřího, dovolená – dovolenou, pes – psa, kůň – koně... *(Více › tabulka A sg., str. 225.)*

5. Slova v závorkách použijte ve správné formě.

1. Veronika má (velký syn).
2. Jan se stará o (mladší bratr).
3. Minulý rok jsme koupili (velký byt).
4. Filip čeká na (malý bratranec).
5. Eva má (moderní dědeček).
6. Mám strach o (malá dcera).
7. Jana má (elegantní babička).
8. Chtěla bych (starší sestra).
9. Marie má (hodná sestřenice).
10. Neznám (finanční ředitel).
11. Chcete (černý pes)?
12. Zuzana hledá (nový přítel).
13. Prodal jsem (staré auto).
14. Petra se dívá na (nová kolegyně).
15. Pavel se těší na (nový kolega).
16. Mám (hezká švagrová).

▶ 6. Slova v závorkách použijte ve správné formě.

1. Neznám ....(tvoje sestra).
2. Petr zná ....(můj bratr).
3. Chtěl bych ....(vaše auto).
4. Eva se stará o ....(jejich dcera).
5. Mám strach o ....(naše kolegyně).
6. Čekám na ....(její kamarád).
7. Hledáme ....(váš učitel).
8. Těším se na ....(tvůj bratranec).
9. Poslouchají ....(náš dědeček).
10. Mám ráda ....(její babička).

▶ 7. Označte všechna slovesa, která používáme s akuzativem. Uveďte příklady.

žárlit na mít* rád mít* radost z mít* strach o mít* strach z utrácet/utratit za milovat
zamilovávat se/zamilovat se do nesnášet těšit se na mluvit o bát* se bát* se o žádat/požádat o
myslet na přemýšlet o poslouchat/poslechnout* (si) starat se/postarat se o děkovat/poděkovat za
zlobit se na zlobit slyšet/uslyšet slyšet/uslyšet o být* zvyklý na zvykat si/zvyknout* si na
prosit/poprosit o diskutovat o stěžovat si/postěžovat si na

POZOR:
Správně:
Vidím **svého** bratra. Máš **svoji** knihu?
Nesprávně, ale často:
Vidím **mého** bratra. Máš **tvoji** knihu?
Více › Česká gramatika v kostce 2, str. 6.

▶ 8. Dokončete věty.

1. Mám moc rád/a...
2. Nikdy jsem nežárlil/a na...
3. Měl/a jsem velký strach o...
4. Nejsem zvyklý/á na...
5. Už se moc těším na...
6. Často myslím na...
7. V restauraci jsem si stěžoval/a na...
8. Můžu vás poprosit o...?
9. Musím se starat o...
10. Budu žádat o...
11. Často se zlobím na...
12. Nebojím se o...
13. Nejvíc utrácím za...
14. Nikdy neposlouchám...
15. Děkuji vám za...

▶ 9. Doplňte *který* v akuzativu sg. a prepozici, pokud je to potřeba.

1. To byl student, ... neznáš.
2. Viděla jsem učitelku, ... hledáte.
3. Náš syn si koupil auto, ... utratil všechny peníze.
4. Potřebuju ten lék, ... jsem zvyklá.
5. Můj manžel má babičku, ... se musíme starat.
6. To je ten dárek, ... jsem se tak těšil.

POZOR: který v A sg.
Muž, kterého vidíte, je můj kamarád.
Muž, pro kterého máte dárek, je můj kamarád.

▶ 10. Označte všechny prepozice, které používáme s akuzativem. Uveďte příklady.

kolem na kvůli do mezi proti z kromě u od včetně přes blízko pod bez pro díky nad před
okolo o v uprostřed s během za naproti k

PAMATUJTE SI:
Jít **na** kávu. (*=dát si kávu*)
×
Jít **pro** kávu. (*=koupit kávu*)

▶ 11. Procvičujte prepozice *pro*, *na* a *za*. Doplňte.

1. Koupila jsem lístek do divadla .... 800 korun.
2. Manžel uvařil oběd .... celou rodinu.
3. Koupila jsem vajíčka ....omeletu.
4. Pronajal si byt ...... 12 000 korun .... měsíc.
5. ....naši firmu to nebude problém.
6. Dneska nemám čas ....trénink.
7. Nechceš jít .... kávu tady do kavárny?
8. ....tři dny už pojedeme domů?

▶ 12. Doplňte vhodnou prepozici a akuzativ singuláru.

1. Mám tady materiály ....(váš ředitel).
2. Ta vesnice není daleko, když půjdete ....(les).
3. Mám teď moc práce, ale ....(týden) jedu ....(dovolená).
4. ....(měsíc) chceme jet ....(chata) ....(Slovensko).
5. Koupil jsem dárek ....(teta) ....(tisíc) korun.
6. Chci jet ....(jižní Morava) ....(celý červenec).
7. Děti si šly hrát ....(hřiště) nebo ....(zahrada)?
8. Koupil jsem lístek ....(koncert) ....(svůj dobrý kamarád).
9. Bude se to modré křeslo hodit.......................... (ten zelený gauč a ta hnědá skříň)?
10. Obraz dáme ....(ta nová sedačka).
11. Dala jsem krabici ....(ta bílá židle).
12. Dáme květiny ....(okno), nebo ....(balkon)?

cv. 7

13. Zopakujte si prepozice *na*, *nad*, *pod*, *před*, *za* a *mezi*. Filip Dvořák si zařídil byt. Porovnejte obrázky. Kam co dal?

Například: Vázu dal na stůl.

POZOR: nad, pod, před, za, mezi + *A/I*
Obraz **dáme** nad **stůl**. *(= kam?)*
Obraz **je** nad **stolem**. *(= kde?)*

ALE: na + A/L

14. Pracujte ve dvojicích. Jak byste lépe zařídili místnost, ve které právě jste?

Například: Na stůl bych dal/a vázu...

15. Která slovesa vyjadřují směr (dynamická) a která lokaci (statická)? Označte správnou formu substantiva.

1. Dáme tu krabici *pod gauč/pod gaučem*.
2. Kalendář je *nad skříňku/nad skříňkou*.
3. Dáme to křeslo *před knihovnu/před knihovnou*?
4. Taxík stojí *před hotel/před hotelem*.
5. Koberec je *mezi postel a skříň/mezi postelí a skříní*.
6. Dal jsem obraz *na zeď/na zdi*.
7. Kabelka leží *pod židli/pod židlí*.
8. Dám to jídlo *na talíř/na talíři*.
9. Dal jsem kolo *za dům/za domem*.
10. Váza je *na okno/na okně*.

Akuzativ plurálu (čtvrtý pád množného čísla) – frekventované formy

!!! *Model pro A pl.*

Pamatujte si model pro akuzativ plurálu (frekventované formy). Více v lekci 7 na str. 70.

Mám **bratry** a **sestry**, **bratrance** a **sestřenice**, ale nemám **domy** ani **auta**.

1. Výrazy v závorce použijte v akuzativu plurálu.

1. Těšíme se na .... (kamarádka).
2. Hledáme .... (student).
3. Starám se o .... (sestřenice).
4. Miluju .... (auto).
5. Jím rád .... (salát).
6. Nesnáším .... (pes).
7. Poslouchám .... (cédéčko).
8. Vidím .... (učitelka).
9. Koupím si čtyři .... (židle).
10. Přinesu ti .... (pomeranč).

PAMATUJTE SI *zjednodušené pravidlo*:
Substantiva v nominativu plurálu a akuzativu plurálu mají většinou tyto koncovky:
-i/-y
-e
-a

Více › lekce 7, str. 70.

2. Reagujte podle modelu. Používejte dva/dva/dvě/dvě.

Například: Máš jednoho syna? – Ne, mám dva syny.

1. Máš jednoho kamaráda? – ....
2. Máš jednu sestru? – ....
3. Máš jeden byt ? – ....
4. Máš jednoho bratrance? – ....
5. Máš jeden mobil? – ....
6. Máš jedno rádio? – ....
7. Máš jednu kolegyni? – ....
8. Máš jedno kolo? – ....

!!! VŠIMNĚTE SI:

Mám **jednoho bratra** a **jednu sestru**.
Mám **dva**/**tři**/**čtyři bratry** a **dvě**/**tři**/**čtyři sestry**.
Mám **pět**/**šest... bratrů** a **pět**/**šest... sester**.

cv. 13

Personální pronomina v akuzativu (osobní zájmena ve čtvrtém pádu)

!!! *Personální pronomina v akuzativu (osobní zájmena ve čtvrtém pádu)*

Osobní zájmena v akuzativu mají:

1. *krátké formy* (Eva miluje Petra. Miluje **ho.**)
2. *formy po prepozici* (Eva čeká na Petra. Čeká na **něho.**)

Doplňte do tabulky krátké formy a formy po prepozici:

	já	ty	on, ono	ona	my	vy	oni[1]
1. Miluje ...	**mě**	....	....	**ji**	**nás**	....	**je**
2. Čeká na ...		**tebe**	**něho[2]/něj**	**ni**			....

1. Pro zjednodušení používáme v tabulce zájmeno oni místo oni, ony, ony, ona.
2. Formu něho používáme v akuzativu jenom pro zájmeno on (Ma).
*POZOR: Krátké formy osobních zájmen mají ve větě tzv. druhou pozici (› Česká gramatika v kostce 2, str. 3). Proto nemůžou stát na začátku a na konci věty. V této pozici se používají speciální akcentované formy. Porovnejte: Miluje **ho**. × **Jeho** miluje. Miluje jenom **jeho**! Akcentované formy osobních zájmen*
› Česká gramatika v kostce 2, str. 6.

▶ 1. V následujících třech cvičeních použijte správné formy zájmen.

1. Viděli jste . . . . . (já)?
2. Hledali jsme . . . . . (ty).
3. Znáte . . . . . (my)?
4. Neznám . . . . . (ona).
5. Našli jsme . . . . . (oni).
6. Opravdu . . . . . (on) nesnáším!
7. Martin . . . . . (já) má moc rád.
8. Hledám . . . . . (ty) už hodinu.
9. Kde jste? Nevidím . . . . . (vy).

1. Pořád na . . . . . (vy) myslím.
2. Proč na . . . . . (já) žárlíš?
3. Máš o . . . . . (my) strach?
4. Stará se o . . . . . (ty) dobře?
5. Myslíš na . . . . . (ona)?
6. Zvykám si na . . . . . (on).
7. Požádal jsem o . . . . . (oni).
8. Dívám se na . . . . . (ty).
9. Dáme vázu mezi . . . . . (oni)?

1. Potkal jsem . . . . . (Pavel).
2. Díváme se na . . . . . (film).
3. Jsi zvyklý na . . . . . (noví lidé)?
4. Koupím . . . . . (banány).
5. Dáme si . . . . . (pivo)?
6. Těším se na . . . . . (to auto).
7. Dlouho jsem . . . . . (Eva) neviděl!
8. Stěžoval si na . . . . . (hudba)?
9. Uklidila jsem . . . . . (byt).

▶ 2. Zájmena v závorkách použijte ve správné formě.

1. Mám . . . . . (on) ráda.
2. Nestará se o . . . . . (já).
3. Hledal . . . . . (oni) všude.
4. Bojí se o . . . . . (vy).
5. Mám o . . . . . (ona) strach.
6. Vždycky na . . . . . (ty) žárlila.
7. Vůbec . . . . . (on) neznám.
8. Miluje . . . . . (já).
9. Potřebujeme . . . . . (vy).
10. Čekal jsem na . . . . . (oni).
11. Neviděli . . . . . (my).
12. Mám pro . . . . . (ona) dárek.
13. Neznám . . . . . (vy).
14. Dám tu židli za . . . . . (ty).
15. Těšíme se na . . . . . (vy).
16. Nesnáší . . . . . (já).
17. Nežárlím na . . . . . (on).
18. Potřebuju . . . . . (ty) tady.
19. Znám . . . . . (ona) dobře.
20. Můžete jít před . . . . . (my).
21. Hledá . . . . . (my) celý den!

▶ 3. V jakém kontextu použijete věty ze cvičení 2? Vymyslete vhodnou situaci.

***Například:** Kolegyně má malého syna. Mám ho ráda.*

▶ 4. Zopakujte si komplexně akuzativ sg. Slova v závorce použijte ve správné formě.

Filip Dvořák potkal (svůj kamarád Josef). Josef ví, že Filip s přítelkyní si opravují a zařizují (byt) v podkroví.

Josef: Tak co, Filipe, už máte hotové to podkroví?

Filip: No, už jsme (ono) docela zrekonstruovali, ale ještě musíme dodělat (podlaha), vymalovat a pořídit si (nějaký nábytek). Potřebujeme (velké křeslo), (židle) k počítači a (nová sedačka). Nemůžeme nic sehnat.

Josef: Jak to? V obchodech mají (výběr), ne?

Filip: No, ale my máme málo peněz.

Josef: A díval ses na (internet)? Mám (jeden kamarád), který taky zařizoval byt, a ten na nějakých stránkách docela výhodně koupil (hezká postel), (velký psací stůl) a super (plazmová televize).

Filip: (Ta plazmová televize) bych taky chtěl. Podívám se na (internet). Nevíš, (jaká) mají ty stránky (adresa)?

Josef: Nevím, ale můžu se toho kamaráda zeptat. Už jsem (on) dlouho neviděl, ale zavolám mu a snad (ta adresa) zjistím. Nebo zkusím zavolat jeho manželce. Neznáš (ona)? Jmenovala se Lea Baladová. Měla (takový velký černý pes).

Filip: Hmm, (ten pes) si pamatuju, ale (ona) ne. Jo, moment, už vím! Samozřejmě, že (ona) znám! Jak se má?

Josef: Myslím, že docela dobře. Tak já už musím jít. Zavolám ti, až pro (ty) budu mít (ta adresa).

Filip: Díky moc! Jo, a až uvidíš rodiče, pozdravuj (oni)!

ČEŠTINA PRO KAŽDÝ DEN V restauraci

▶ 1. Kde často jíte? Kde nikdy nejíte?

restaurace, hospoda, bar, kavárna, cukrárna, menza, jídelna, školní jídelna, kantýna, bufet, stánek

▶ 2. Co znamená ...?

snídaně, oběd, večeře, svačina, party, večírek, pařba, raut, rodinná oslava

CD1: 05

▶ 3. Poslouchejte. Odpovězte na otázky.

1. Jak často chodí Brožovi s dcerou Martou do restaurace?
2. Kdo si nedá alkohol a proč?
3. Kdo nechce majonézu?
4. Kdo chce jídlo zabalit domů?

CD1: 05

▶ 4. Poslouchejte a doplňte.

Marta Brožová je už dospělá a žije ve vlastním bytě, ale vždycky (1). chodí s rodiči do restaurace na oběd. Brožovi se na tenhle rodinný rituál vždycky těší. Popovídají si o tom, co je nového, a ještě se dobře najedí!

Pan Brož: No ne, tady je dneska plno! Ještěže jsem zamluvil stůl předem!
Servírka: Dobrý den! Co si dáte k pití?
Pan Brož: No, já neperlivou minerálku. (2). . . . .

Paní Brožová: Já si dám gambrinus desítku.
Marta: Prosím vás, jaký máte bílý víno?
Servírka: Máme rulandské a veltlín.
Marta: Tak dvě deci rulandskýho.

Servírka: Tak (3). . . . .?
Paní Brožová: Prosím vás, máte ještě to polední menu?
Servírka: Je mi líto, ale už není.
Pan Brož: Tak já si dám tu čočkovou polívku s pečivem a pak to krůtí maso (4). . . . .

Paní Brožová: A já bych si dala jednou ten biftek s americkejma bramborama. A co budeš ty, Marto?
Marta: Já nevím, jestli si mám dát ten těstovinovej salát s tuňákem nebo ty vepřový nudličky s rejží. Tak ten salát, ano? A prosím vás, šlo by to (5). . . . .?
Servírka: Určitě. A ještě něco k pití?
Pan Brož: Já ještě tu minerálku. Anebo ne, radši hruškovej džus.
Servírka: A ten džus chcete do dvojky nebo do trojky?
Pan Brož: Dvě deci stačí, díky.

Servírka: Všechno v pořádku?
Paní Brožová: Jo, je to vopravdu moc dobrý, ale už nemůžu. Můžete mi to, prosím vás, (6). . . . .?

Servírka: Dáte si něco sladkého nebo kávu?
Pan Brož: Kafe si dáme, ale něco sladkýho (7). . . . .

Marta: No, já bych si něco dala hned. Mám chuť na zmrzlinu. Můžete mi ještě dát ten jídelní lístek?

Pan Brož: Prosím vás, zaplatíme. Dohromady, jo? Můžu platit kartou?
Servírka: Ne, jenom hotově. A je to (8). korun.
Pan Brož: A berete stravenky?
Servírka: Ano, bereme.
Pan Brož: (9) . . . . To je v pořádku.

PAMATUJTE SI:

Dáte si **něco sladkého?**
Co máte **sladkého?**
Nemám chuť na **nic sladkého.**

V tomto kontextu používáme něco, co a nic + genitiv sg.

!!! *Spisovná čeština (SČ) × obecná čeština (OČ)*

V restauraci, v obchodě, na ulici atd. můžete slyšet obecnou češtinu. Najděte v textu formy obecné češtiny a doplňte je do tabulky.

V jídelním lístku čtete spisovnou češtinu:	*V restauraci můžete slyšet obecnou češtinu:*
čočková pol**é**vka	čočková pol**í**vka
krůtí maso s knedlíky	
biftek s americkými brambory	
vepřové nudličky s rýží	
bílé víno	
hruškový džus	
těstovinový salát s tuňákem	

Typické změny pro obecnou češtinu jsou: -é > -í/-ý (polívka, vepřový nudličky), -ý > -ej (hruškovej džus), o- > vo- (vopravdu). Více o spisovné a obecné češtině *› str. 204.*

▶ 5. Napište text o tom, kdy jste byli naposled s rodinou v restauraci. Kolik vás bylo? Co jste si dali? O čem jste mluvili? Byli jste spokojení s jídlem a s obsluhou? *(Český pravopis* *› str. 205.)*

6. Kdo to v restauraci říká? Obsluha (O), nebo host (H)?

1. Máte vybráno?
2. Mám chuť na...
3. Všechno v pořádku?
4. Je mi líto, ale už není.
5. Můžu platit kartou?
6. Máte ještě polední menu?
7. Ne, jenom hotově.
8. Berete stravenky?
9. Je tady volno?
10. Chcete ten džus do trojky?
11. Můžete mi to zabalit?
12. Zvlášť nebo dohromady?
13. Účet, prosím.
14. Tady, nebo s sebou?
15. Ta obsluha je dneska pomalá.
16. Venku se neobsluhuje.

7. Pracujte v páru. Tvořte dialogy v restauraci. Používejte fráze z předchozího cvičení.

8. Označte, co tam nepatří. Pak řekněte, co vám chutná/nechutná.

ovoce:	jablko	broskev	grapefruit	~~brokolice~~	hruška
drůbež:	kuře	krevety	krůta	husa	kachna
zelenina:	mrkev	okurka	ořechy	květák	rajčata
uzeniny:	párek	slanina	šunka	klobása	vejce
maso:	vepřové	hovězí	kuřecí	tofu	jehněčí
pečivo:	dort	chleba	rohlík	bageta	houska
těstoviny:	špagety	nudle	ravioli	rýže	lasagne
mléčné výrobky:	sýr	tvaroh	olej	jogurt	smetana
ryby:	losos	pstruh	tuňák	treska	krab
luštěniny:	čočka	hrách	fazole	špenát	sója

9. Co konkrétně děláte, když vaříte? Spojte s obrázky.

A. loupat*/oloupat* B. dusit/podusit C. krájet/nakrájet D. míchat/zamíchat
E. smažit/usmažit F. lít*/nalít* G. grilovat/OČ ugrilovat H. péct*/upéct*

10. Co tak děláte? Tvořte věty se slovesy ze cvičení 9.

Například: Míchám polévku. Peču koláč.

11. Spojte. Doplňte substantiva.

smažit	pečený
péct*	uzený
vařit	smažený
grilovat	dušený
dusit	vařený
udit	grilovaný

12. Co by vám určitě nechutnalo? Spojte výrazy.

přesolený, rozvařený, zkažený, připálený, syrový

brambory, ryba, řízek, polévka, víno, rýže, salám, mléko, těstoviny

POZOR:
syrový
×
sýrový

13. Stěžujete si v restauraci na špatné jídlo. Utvořte dialog. Používejte následující začátky vět.

Promiňte, prosím vás, ale to jídlo je/není... | Nezlobte se, ale nechutná mi... | Opravdu nechci dělat problémy, ale myslím, že...

CD1: 06, 07, 08

14. Poslouchejte dialogy a odpovězte na otázky. Všimněte si, že někteří lidé mluví obecnou češtinou. Poznáte kdo? (*Více o OČ* › *str. 204.*)

	Co si dá k jídlu?	Co si dá k pití?	Kolik platí?	Dává spropitné?	Je spokojený/-á?
1.	....	....	....	....	....
2.	....	....	....	....	....
3.	....	....	....	....	....

cv. 14

ZAPIŠTE SI SLOVA A FRÁZE, KTERÉ POTŘEBUJETE

Co jste se naučil/a v lekci 2?

Označte symbolem ✔ *(ano, umím dobře)*, ● *(ano, ale potřebuju si ještě zopakovat)*

- ☐ Umím detailně popsat svoji rodinu včetně toho, kolik je komu let.
- ☐ Umím adekvátně reagovat na omluvu, poděkování, špatnou i dobrou zprávu.
- ☐ Umím aktivně používat slovesa a prepozice s akuzativem singuláru včetně osobních zájmen.
- ☐ Pamatuju si model pro akuzativ plurálu.
- ☐ Rozšířil/a jsem si slovní zásobu na téma „v restauraci".
- ☐ Naučil/a jsem se názvy dalších jídel, umím mluvit o tom, jak se připravují, a hodnotit jejich kvalitu.
- ☐ Umím formulovat stížnost, když nejsem spokojený/a v restauraci.
- ☐ Vím, že v restauraci, v hospodě a podobně můžu slyšet obecnou češtinu.

Co vás čeká v lekci 3?

- Budete mluvit o tom, kde kdo bydlí a jaké to má výhody a nevýhody.
- Zopakujete si slovesa a prepozice s lokativem (lokálem) a naučíte se další.
- Naučíte se, jak komunikovat, když hledáte byt nebo dům, a orientovat se v inzerátech na toto téma.

LEKCE 3 Kde bydlíme a žijeme

PAMATUJTE SI
dům = *OČ* barák

▶ **1. Odpovězte na otázky.**

1. Kde bydlíte? Podle čeho jste si svůj dům nebo byt vybrali?
2. Co se vám na vašem bydlení nelíbí a co byste chtěli změnit?

▶ **2. Znáte následující místa k bydlení? Porovnejte jejich výhody a nevýhody.**

1

2

3

4

5
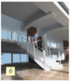
6

7

8

9

10

▶ **3. Kde byste chtěli/nikdy nechtěli bydlet? Proč?**

Například: Nikdy bych nechtěl bydlet na poušti, protože je tam moc horko.

na poušti | *ve společném bytě s rodiči* | *ve stanu* | *na ostrově* | *na jachtě*
na severním pólu | *v penzionu* | *na chatě* | *ve squatu* | *na hradě* | *v karavanu*
na majáku | *ve vile se zahradou* | *v mrakodrapu* | *na samotě* | *v loftu/v loftovém bytě*
v rodinném domě | *na koleji* | *v paneláku* | *na zámku* | *v jurtě* | *v bungalovu*

▶ **4. Řekněte, kdo kde bydlí.**

kastelán | chalupář | student | milionář | chatař | námořník | cestovatel | turista

na lodi | v hotelu | ve vile | na hradě | na koleji | ve stanu | na/v chatě | na/v chalupě

POROVNEJTE:
chata *(obvykle na horách nebo v lese)*
×
chalupa *(obvykle ve vesnici)*

▶ **5.** **Diskutujte.**

1. Kde jste bydleli jako dítě?
2. Kde bydleli vaši rodiče, když byli malí?
3. Kolikrát v životě jste se stěhovali?
4. Bydleli jste někdy na nějakém neobvyklém místě?
5. Kde teď bydlí vaši rodiče/bratr/sestra/kamarádi?
6. Kdybyste si mohli vybrat, kde byste bydleli?

▶ **6.** **Napište krátký text. Popište v něm svůj byt nebo dům. Jaké má vaše bydlení výhody nebo nevýhody? Použijte následující začátky vět.** *(Český pravopis* *› str. 205.)*

Největší výhoda/nevýhoda je... **Na mém bytě se mi nejvíc líbí/nelíbí...**

cv. 2

TEXT

Na hradě a na hausbótu

▶ **1. Odpovězte na otázky.**

Chtěli byste bydlet na hradě, nebo na hausbótu?
Přemýšlejte o tom, jaké jsou výhody a nevýhody takového bydlení.

▶ **2. Hádejte, k čemu se vztahují následující výrazy. K životu na hradě (Hr), nebo na hausbótu (Ha)? Pak to zjistěte v textu.**

☐	přečíst si noviny v salónu	☐	pracovat od rána do večera
☐	chytat ryby	☐	umýt palubu
☐	noční prohlídka	☐	hradní strašidlo
☐	pořádat různé akce	☐	moderní topení
☐	mořský vlk	☐	vytáhnout na břeh

▶ **3. Přečtěte si texty.**

Život na hradě – to zní romanticky!

Kastelánka Zdeňka Vaníčková bydlí s rodinou na hradě Roštejn blízko Jihlavy už dvanáct let. Bydlení na hradě si mnoho lidí představuje romanticky. Takový hradní pán si přečte noviny v salónu, vypije si kávu v knihovně, sní večeři ve své krásné jídelně a pak se dívá na hvězdy na vysoké hradní věži… Realita je však jiná. Hrad stojí na kopci uprostřed lesa, a když napadne sníh, Vaníčkovi se nedostanou „do civilizace" několik dní. V malém bytě mají moderní topení, ale když v zimě mrzne, není tu víc než 17 stupňů Celsia. Proč tedy kastelánka na hradě žije?

„Líbí se mi tady víc než v nějakém velkém městě," usmívá se paní Vaníčková. „Kolem jsou lesy, ticho a klid. Máme rádio a televizi, a když potřebujeme společnost, pozveme si přátele. Navíc v sezóně je tady hodně turistů a pracujeme od rána do večera. V létě taky pořádáme různé akce, slavnosti, koncerty, a dokonce i noční prohlídky. Hrad je vlastně můj koníček," říká paní Vaníčková o své milované práci. A co hradní strašidla? „Prý tady u nás straší duch Ferdinand," směje se kastelánka. „Takže když se něco rozbije, říkáme, že to udělal Ferdinand!"

VŠIMNĚTE SI:
u nás *(= v našem bytě, v naší rodině, v naší zemi)*
u vás *(= ve vašem bytě, ve vaší rodině, ve vaší zemi)*

Třicet let na hausbótu

Když lidé v Boudově mluví o svém starém kamarádovi Stanislavu Hodkovi, neřeknou mu jinak než „mořský vlk". Stanislav sice u moře nikdy nebyl, ale už třicet let tráví většinu roku na hausbótu na Vltavě. Předtím, než si pořídil první hausbót, jezdil každý víkend na chatu. V osmdesátých letech ho ale okouzlily hausbóty a od roku 1990 je staví profesionálně. Celkem už jich vyrobil dvacet. A když nevyrábí lodě, nejraději chytá ryby na svém vlastním hausbótu.

A jaká jsou specifika života na hausbótu ve srovnání s bydlením na chatě? „V zimě tady bydlet nemůžete. Jinak je to hodně podobné. Oboje je životní styl, ale na hausbótu se na rozdíl od chaty nic nedělá," směje se pan Hodek. „Na podzim vytáhnete loď na břeh a na jaře ji pár dní natíráte. Tím práce končí, pak už si jen užíváte. A když máte chuť, můžete umýt palubu. Ne, hausbót bych za chatu nikdy nevyměnil. Někteří chataři a chalupáři tvrdí, že mají chatu u vody. Ale to je pro „hausbótáře" moc daleko. My se musíme houpat přímo na vodě!" říká se smíchem pan Hodek.

POZOR:
oboje
×
oba/**oba**, **obě**, **obě**

▶ **4. Čí způsob života vás zaujal a proč? Co z toho, o čem Zdeňka a Stanislav mluví, by se vám nelíbilo? Používejte následující začátky vět.**

Zaujalo mě, že… Líbilo se mi, že … Nelíbilo by se mi… Vadilo by mi…

cv. 3

▶ 5. Řekněte, co je/není pravda.

1. Zdeňka Vaníčková je učitelka. ANO/NE
2. Život na hradě je pro Zdeňku a její rodinu romantický. ANO/NE
3. Když v zimě mrzne, je na hradě teplo. ANO/NE
4. Zdeňka myslí, že život na hradě je lepší než ve městě. ANO/NE
5. V létě Zdeňka Vaníčková odpočívá. ANO/NE
6. Na hradě Roštejn prý straší duch Ferdinand. ANO/NE
7. Stanislav Hodek staví hausbóty od roku 2000. ANO/NE
8. Když Stanislav nevyrábí hausbóty, nejraději chytá ryby. ANO/NE
9. Stanislav říká, že na hausbótu musíte hodně pracovat. ANO/NE
10. Stanislav chce vyměnit hausbót za chatu. ANO/NE

▶ 6. Najděte v textech na str. 28 slova k následujícím definicím. Použijte tato slova v nových větách.

1. Žena, která bydlí a pracuje na hradě nebo na zámku. ....
2. Člověk, který často a rád jezdí na chatu nebo chalupu. ....
3. Připravovat nebo organizovat různé akce. ....
4. Procházka po hradě v noci. ....
5. Dělat lodě. ....
6. Místnost, kde nevaříme, ale jenom jíme. ....
7. To, co používáme v bytě, když je zima. ....

▶ 7. Tvořte věty. Spojte čísla a písmena. Pak použijte výrazy v levém sloupci o sobě.

1. Okouzlila mě
2. Často pořádám
3. Život na hradě si představuju
4. Pořídili jsme si
5. Nikdy bych nevyměnil
6. Nedostali jsme se do města
7. Většinu roku trávíme
8. Často mluvím

A. na své lodi.
B. hausbót za chatu.
C. několik dní.
D. nový hausbót
E. romantická atmosféra.
F. o svém starém kamarádovi.
G. romanticky.
H. různé akce, slavnosti a koncerty.

POZOR:
Správně:
Mluvím o **svém** kamarádovi.
Nesprávně, ale často:
Mluvím o **mém** kamarádovi.
Více › Česká gramatika v kostce 2, str. 6.

▶ 8. Doplňte z textů na str. 28 imperfektivní, nebo perfektivní formy sloves. Najděte je v textu a vypište si nebo označte věty, ve kterých jsou. Pak tvořte podobné věty.

1. ..../představit si
2. ..../uspořádat
3. rozbíjet se/....................
4. ..../postavit
5. vytahovat/....................
6. ..../strávit
7. vyrábět/....................
8. okouzlovat/....................
9. ..../užít* si
10. ..../natřít*

▶ 9. Diskutujte.

1. Jak si představujete romantické bydlení?
2. Šli byste na noční prohlídku hradu?
3. Když jste byli malí, věřili jste, že existují strašidla?
4. Chtěli byste mít chatu u vody?
5. Kdy jste jeli naposled lodí?
6. Je ve vaší zemi hodně chatařů nebo chalupářů?

▶ 10. Doplňte *před*, *předtím* a *předtím, než*.

1. .... si pan Hodek pořídil první hausbót, jezdil na chatu.
2. Kdy přijdeš domů? – Někdy .... večeří.
3. Teď pracuju jako učitel, ale .... jsem studoval na univerzitě.
4. .... lekcí jsme si dali kávu.
5. Poradím ti. Zavolej mi .... ten počítač půjdeš kupovat.
6. Musíme se ještě vidět .... odjedeš.
7. Půjdeme do kina, ale .... si zajdeme na večeři.
8. .... zkouškou jsem se učil celou noc.
9. .... jsme si pořídili mercedes, měli jsme BMW.
10. Učím se česky a .... jsem se učil slovensky.

PAMATUJTE SI:
před × předtím × předtím, než
Sejdeme se **před** obědem.
Předtím, než jsem přijel do ČR, jsem bydlel v USA.
Teď mám kočku, ale **předtím** jsem měl psa.

▶ 11. Přečtěte si přísloví. Rozumíte? Vyberte si jedno z nich a napište text na toto téma. (*Český pravopis › str. 205.*)

1. Můj dům – můj hrad. 2. Všude dobře, doma nejlíp. 3. Host do domu, Bůh do domu.

POROVNEJTE:
dům × doma, domů × domov

GRAMATIKA Lokál (šestý pád) – formy a funkce

1. Která slovesa a prepozice používáme s lokálem? Znáte lokál zájmen *kdo* a *co*?

2. Všechna následující slovesa vyjadřují mluvení. Diskutujte o rozdílech ve významu. Se kterými pády a prepozicemi tato slovesa používáme?

říkat/říct*, vyprávět, mluvit, povídat si/popovídat si, diskutovat, bavit se

VŠIMNĚTE SI:
Lokál používáme vždycky s prepozicí.

3. Změňte slovosled. Tvořte otázky.

1. mluvíte/čem/o
2. si/o/povídáte/kom
3. ta/čem/byla/kniha/o
4. prezentaci/budeš/o/mluvit/kom/při
5. budeš/čem/psát/diplomovou/o/práci
6. na/konferenci/o/diskutovali/jste/čem
7. v/bavili/čem/hospodě/o/jste/se
8. ve/kom/o/jste/škole/učili/se
9. slyšel/čem/jsi/o

4. Ptejte se na výrazy označené kurzívou. Pozor na správnou intonaci.

Například: Mluví o našem projektu. – O čem?/O čem mluví?

1. Mluvili jsme o *novém filmu*. – . . . . ?
2. Četla jsem o *té mladé herečce*. – . . . . . . ?
3. Slyšeli jsme o *tom politikovi*. – . . . . ?
4. Diskutovali jsme o *literatuře*. – . . . . ?
5. Povídali jsme si o *šéfovi*. – . . . . ?
6. Hádali jsme se o *politice*. – . . . . ?
7. Psal jsem o *nejlepší kamarádce*. – . . . ?
8. Bavili jsme se o *tom*. – . . . . ?

5. K výrazům v nominativu sg. najděte v textu na str. 28 formy lokálu.

Například: Hradní pán si sní večeři ve (svá krásná jídelna). – Hradní pán si sní večeři ve své krásné jídelně.

dívá se na hvězdy na (vysoká hradní věž), v (malý byt) mají Vaníčkovi moderní topení, líbí se mi tady víc než v (nějaké velké město), říká paní Vaníčková o (svá milovaná práce), lidé mluví o (svůj starý kamarád), chytá ryby na (svůj vlastní hausbót)

!!! *Lokál singuláru (šestý pád jednotného čísla)*

podobné formy zájmen a adjektiv podle deklinace kdo, co

V češtině pro cizince se často používá termín „lokativ", ale tradiční česká gramatika používá termín „lokál". Všimněte si, že substantiva v tabulce dělíme do deklinačních skupin I, II a III podle koncovek v nominativu sg. Detailní informace o lokálu sg. najdete na str. 216 a 230. Zjednodušená pravidla pro deklinaci substantiv v L sg. najdete najdete na str. 229. (Lokál pl. najdete na str. 33, 140–142 a 231.)

kdo, co	*ten, to, to*	*jeden, jedna, jedno*	*posesivní zájmena*	*adjektiva* -ý	*adjektiva* -í	*substantiva* – *majoritní subs.*: *I. deklinační skupina* N sg.: konzonant, konzonant, -a, -o	*minoritní subs. + majoritní maskulina končící v N sg. na háček, -c*, -j, -tel**: *II. deklinační skupina* N sg.: -e/-ě, háček, -c*, -j, -tel*, -del, -ev	*III. deklinační skupina* N sg.: -a, -st, -e/-ě (vzor kuře), -í	*rod*
kom čem	tom	jednom	mém, tvém, svém, jeho, jejím našem, vašem, jejich	dobrém	kvalitním	studentu/-ovi[2]	muži/-ovi[2], soudci/-ovi[2]	kolegovi	*Ma*
	tom	jednom	mém, tvém, svém, jeho, jejím našem, vašem, jejich	dobrém	kvalitním	banánu/-ě[3]	čaji	---	*Mi*
	té	jedné	mojí/mé[1], tvojí/tvé[1], svojí/své[1], jeho, její naší, vaší, jejich	dobré	kvalitní	kávě *ALE:* -ha/-ga>-ze, -ka>-ce, -cha>-še, -ra>-ře	restauraci, kanceláři	místnosti	*F*
	tom	jednom	mém, tvém, svém, jeho, jejím našem, vašem, jejich	dobrém	kvalitním	autu/-ě[3]	moři	kuřeti, nádraží	*N*

** Několik slov zakončených na -tel, -c patří do I. deklinační skupiny (např. hotel, kostel, tác...). Některá F substantiva zakončená na -c nebo jiný konzonant patří do III. deklinační skupiny (např. věc) nebo kolísá mezi II. a III. deklinační skupinou (např. sůl).*
1. Krátké formy mé, tvé, své jsou knižní. Když mluvíme, používáme častěji dlouhé formy mojí, tvojí, svojí nebo formy obecné češtiny mý, tvý, svý.
2. Ma můžou alternovat koncovky -u/-ovi a -i/ovi, např. Mluvím o panu Sládkovi. Mluvím o herci Mečířovi. Více > str. 230.
3. Některá Mi a N můžou alternovat koncovky -u a -e/-ě, např. Mluvím o obchodu./Jsem v obchodě. Mluvím o autu./Jsem v autě.) Mi a N končící na -h, -ch, -k, -r, -g a cizí slova ale mají obvykle jen koncovku -u (např. vlak – ve vlaku, supermarket – v supermarketu). Většina měsíců má také koncovku -u (např. v lednu).
4. Koncovku -ě (na rozdíl od -e) používáme, když je poslední konzonant d, t, n, m, p, b, v nebo f. Porovnejte: v kávě × ve škole.
POZOR na výjimky: král – králi, Francouz – Francouzi/-ovi, Klaus – Klausi/-ovi, Felix – Felixi/-ovi, jiří – jiřím, dovolená – dovolené, dcera – dceři, pes – psovi, kůň – koni... *(Více > tabulka L sg, str. 230.)*

6. Slova v závorkách použijte ve správné formě.

1. Bavili se o . . . . (nejlepší kamarád).
2. Slyšela jsem o . . . . (zajímavý film).
3. Bavíme se o . . . . (sportovní móda).
4. Mluvili jsme o . . . . (nová práce).
5. Povídali jsme si o . . . . (sympatická kolegyně).
6. Přemýšlel jsem o . . . . (moderní literatura).
7. Vyprávěl o . . . . (historický román).
8. Četla jsem v novinách o . . . . (slavný herec).
9. Mluvíme o . . . . (levné jídlo).
10. Domluvili jsme se na . . . . (příští schůzka).
11. Četla jsem knihu o . . . . (Černé moře).
12. Mluvím o . . . . (autobusové nádraží).

7. Slova v závorkách použijte ve správné formě.

1. Slyšela jsem o .... (váš bratranec).
2. Povídali si o .... (náš ředitel).
3. Vyprávěl o .... (tvoje maminka).
4. Bavíme se o .... (můj dědeček).
5. Mluvili o .... (jeho přítelkyně).
6. Bavili jsme se o .... (naše auto).
7. Neslyšeli nic o .... (její přítel).
8. Psala jsem o .... (vaše sestřenice).
9. Četla jsem v novinách o .... (tvůj manžel).
10. Povídali jsme si o .... (moje teta).
11. Slyšela jsi už o .... (jejich miminko)?
12. Mluvili jsme o .... (její oblečení).

8. O čem mluví lidé na fotografiích? O čem určitě nemluví?

nová práce · těžký život · zajímavý projekt · světová ekonomika
nejnovější móda · české pivo · hezká dovolená · nový přítel
malá vnučka · výborné jídlo · ošklivé počasí · těžká zkouška
hokejová liga · špatné zdraví · filmový festival · antická filozofie
dobrý doktor · mezinárodní konference

1

2

3

4

5

6

9. Doplňte prepozici *o* a *který* v lokálu sg.

1. Projekt, ... jsi mluvila, je hotový.
2. Dům, ... jsi mi vyprávěl, je už prodaný.
3. Byla jsem na konferenci, ... jsi mi povídala.
4. Už jste ochutnali to víno, ... jsme se bavili?
5. Koupila jsem si tu tašku, ... jsem ti říkala.
6. Na tom filmu, ... jsme diskutovali, jsem nakonec byl.

POZOR: který v *L sg.*
Muž, **o kterém** mluvíte, je můj kamarád.

10. Označte všechna slovesa, která používáme s lokálem. Uveďte příklady.

slyšet/uslyšet o · slyšet/uslyšet · diskutovat o · mít* strach o · těšit se na · číst*/přečíst* si o · číst*/přečíst* · čekat/počkat na
přemýšlet o · dívat se/podívat se na · povídat si/popovídat si o · psát*/napsat* o · psát*/napsat* · bát* se o · pochybovat o · vyprávět o
domlouvat se/domluvit se na · myslet si/pomyslet si o · myslet na · starat se/postarat se o · bavit se o
bavit/pobavit · žádat/požádat o · mluvit o · hádat se/pohádat se o

VŠIMNĚTE SI:
hádat se/pohádat se o + *A, L*
Děti se hádaly o **hračku.** *(věc)*
Rodiče se hádali o **politice.** *(téma)*

11. Dokončete věty. Doplňte lokál nebo akuzativ.

1. Četl/a jsem ....
2. Četli jste už o .... ?
3. Mám strach o ....
4. V práci často diskutujeme o ....
5. Nemůžu se starat o ....
6. Včera jsem přemýšlel/a o ....
7. Babička mi často vyprávěla o ....
8. Pořád myslím na ....
9. Domluvili jsme se na ....
10. Někdy pochybuju o ....

POZOR:
domluvit se **na + *L***
domluvit se **na tom, že...**

pochybovat **o + *L***
pochybovat **o tom, že...**

cv. 11

▶ 12. Označte všechny prepozice, které používáme s lokálem. Uveďte příklady.

kolem na kvůli do mezi o proti z kromě od po pod včetně bez pro
díky nad při u přes blízko před okolo v uprostřed s během za naproti k

▶ 13. Slova v závorkách použijte ve správné formě.

1. V .... (ta vaše moderní škola) se mi opravdu líbilo.
2. Po .... (ten tučný oběd) mě trochu bolí břicho.
3. O čem jste mluvili na .... (ta minulá lekce)?
4. V .... (ten náš nový dům) bydlíme už dva měsíce.
5. Banku najdete tam na .... (to velké náměstí).
6. Při .... (ten dramatický film) jsem měl opravdu strach!
7. Ty jsi opravdu přijel na .... (to vaše staré kolo)?
8. Při .... (ta naše včerejší debata) jsme zapomněli na jeden důležitý problém.

Vyjadřování lokace

!!! *Vyjadřování lokace. Otázka KDE?*

Pro vyjadřování lokace používáme prepozice v, na, u, po. *Doplňte další příklady a porovnejte:*

V/VE + *lokál* — *Například:* ve škole, ...

NA* + *lokál* — *Například:* na stole, ...

*POZOR: „na-slova": a) povrch a otevřený prostor b) akce, aktivity c) některé instituce d) malé ostrovy, poloostrovy e) výjimky (Slovensko, Morava)

U + *genitiv* — *Například:* u moře, u doktora, ...

PO + *lokál* — *Například:* Cestuju po Evropě. Taxík jezdí po městě. Turisti chodí po Praze.

1. Další prepozice, které blíže specifikují lokaci, jsou např. vedle, blízko, daleko od + G, nad, pod, před, za, mezi + I, proti, naproti + D atd.
Více o směru versus lokaci (dynamický a statický koncept) › Česká gramatika v kostce 2, str. 4.
2. Prepozice v/ve, o, po a při s časovým významem › lekce 8 str. 81.

▶ 1. Tvořte věty s prepozicemi *v*, *na*, *po* a *u*.

Například: Cestuju po Africe.

cestovat pracovat nakupovat sportovat chodit ležet bydlet běhat odpočívat obědvat jezdit plavat* sedět studovat spát* být*

.... Africe .... kamarádky .... posteli .... rodinném domě .... ulici .... řece
.... náměstí .... fitness centru .... holiče .... univerzitě .... obchodě .... lese
.... doktora .... městě .... gauči .... kanceláři .... moře .... Francii .... dovolené

▶ 2. Doplňte prepozice *v*, *na*, *u* nebo *po*. Slova v závorkách použijte ve správné formě.

1. Dneska dopoledne nebudu ..... (práce), protože budu ..... zubaře.
2. Sejdeme se ..... (ta naše oblíbená restaurace) nebo ..... (ta nová kavárna)?
3. Byla jsem ..... (noční diskotéka) ..... (ten populární klub).
4. Letos jsem byla ..... (krásná dovolená) ..... moře ..... (severní Itálie).
5. Kamarád cestoval ..... (celý svět). Byl ..... (Jihoafrická republika), ... (Bangladéš) i ..... (Nový Zéland).
6. Plaval jste někdy ..... (Baltské moře) nebo ..... (Atlantický oceán)?
7. Moje kamarádka pracuje ..... (jedna velká banka) ..... (historické centrum) města.
8. Rád běhám ..... (ten les) za městem nebo ..... (ten park) za školou.
9. Viděl jsi ten film ..... (televize) nebo ..... (kino)?
10. Včera jsem byl ..... (lední hokej) a pak ..... (dobrá večeře) ..... kamaráda.
11. Nakupujete ovoce ..... (normální obchod), nebo ..... (trh)?
12. O víkendu jsme byli ..... (dlouhá návštěva) ..... babičky a dědečka.
13. Byl jsem ..... (velký nákup) ..... (ten náš supermarket).
14. Špatně jsem se domluvila s kamarádem. Půl hodiny jsem běhala ..... (celé nádraží) a hledala jsem ho.
15. Ten obraz jsem viděl ..... (jedna výstava) ..... (Národní muzeum).
16. Nikdy jsem nebyla ..... (Jižní Amerika) ani ..... (Asie).
17. Byli jsme celý týden ..... (turistický výlet) ..... (východní Slovensko).

▶ 3. Popište, co vidíte kolem sebe. Používejte prepozice z tabulky.

Lokál plurálu (šestý pád množného čísla) – frekventované formy

1. Ve kterých českých městech jste už byli? Co jste tam viděli? Pracujte s mapou České republiky.

2. Které populární české lázně znáte? Přiřaďte jejich jména k fotografiím.

A. Poděbrady B. Luhačovice C. Karlovy Vary
D. Mariánské Lázně E. Františkovy Lázně F. Velké Losiny

1

2

3

4

5

6

3. Seřaďte text o populárních lázeňských městech. Označte části vět čísly 1 – 9.

České a moravské lázně
. . . . . v Mariánských Lázních, ve Velkých Losinách, ve Františkových
. . . . . problémů, ale nabízejí taky kratší relaxační pobyty. Podívejte se
1. Už jste někdy byli v českých lázních? Jestli ne,
. . . . . na fotografie. Ve kterých lázních byste chtěli strávit dovolenou?
. . . . . můžete si vybrat pobyt ve světoznámých Karlových Varech,
. . . . . Lázních, v Poděbradech nebo v Luhačovicích... V České republice
. . . . . na léčení a prevenci konkrétních fyzických i psychických
. . . . . je 34 lázeňských měst. Každé lázně se specializují

4. Vypište z textu jména lázní v lokálu plurálu.

. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .

5. Pracujte v páru. Povídejte si na následující téma. Ve kterých lázních byste chtěli strávit dovolenou? Proč?

!!! *Model pro L pl.*

Pamatujte si model pro lokál plurálu (frekventované formy). Více v lekci 14 na str. 140.

Byli jste někdy v Karlových Varech, ve Velkých Losinách nebo v Mariánských Lázních?

PAMATUJTE SI *zjednodušené pravidlo:*
Substantiva v lokálu plurálu mají většinou tyto koncovky:
-ech
-ách
-ich
Více › lekce 14, str. 140.

Personální pronomina v lokálu (osobní zájmena v šestém pádu)

!!! *Personální pronomina v lokálu (osobní zájmena v šestém pádu)*

*Osobní zájmena v lokálu mají jenom formy po prepozici (*Eva mluví o Petrovi. Mluví o **něm**.*) Doplňte tabulku.*

	já	ty	on, ono	ona	my	vy	oni[1]
Mluví o ...	....	**tobě**	**něm**	**ní**	....	....	**nich**

1. Pro zjednodušení používáme v tabulce zájmeno oni místo oni, ony, ony, ona.

6. Zájmena v závorkách použijte ve správné formě.

1. Často o . . . . . (on) mluví.
2. Bavili jste se o . . . . . (já)?
3. Psali o . . . . . (vy) v novinách.
4. Povídali jsme si o . . . . . (oni).
5. Nemluvili jste o . . . . . (my) špatně?
6. Četla o . . . . . (ona) na internetu.
7. Dlouho jsme o . . . . . (ty) neslyšeli.
8. Nikdy mi o . . . . . (oni) neříkala.
9. Vyprávěl o . . . . . (já) moc hezky.
10. Dlouho jsem o . . . . . (ona) přemýšlela.
11. Mluvil o . . . . . (vy) hezky.
12. Diskutovali o . . . . . (ono).

7. V jakém kontextu použijete věty ze cvičení 6? Vymyslete vhodnou situaci.

Například: Kolegyně má malého syna. Často o něm mluví.

1. Rozumíte? Doplňte slova z tabulky. Najdete je na obrázku?

koupelna	záchod	ložnice	předsíň	sklep	komora	obývák	schody	zahrada
garáž	dětský pokoj	balkon, terasa, lodžie	kuchyň	půda	chodba	výtah	

VŠIMNĚTE SI:
pokoj × místnost
Slovo místnost má obecnější význam, může znamenat například kancelář, učebnu, ordinaci *apod.*

1. pokoj, ve kterém spíme ....
2. pokoj, ve kterém odpočíváme a díváme se na televizi ....
3. pokoj, ve kterém spí a hrajou si děti ....
4. místnost, ve které vaříme ....
5. místnost, ve které se myjeme ....
6. místnost pod střechou, ve které sušíme prádlo ....
7. místnosti, ve kterých máme nepotřebné věci ....
8. místo, kde parkujeme auto ....
9. místo, kde máme květiny, odpočíváme, opalujeme se ....
10. část bytu hned za dveřmi ....
11. část bytu, kterou chodíme mezi místnostmi ....
12. to, po čem můžu jít z jednoho patra do druhého (nahoru nebo dolů) ....
13. to, čím můžu jet z jednoho patra do druhého (nahoru nebo dolů) ....

2. V inzerátech na byty a domy často vidíte zkratky. Co znamenají? Spojte.

2+1	garáž
2+kk	rodinný dům
60 m²	byt se dvěma pokoji a kuchyní
RD	lodžie/balkon/terasa
dr. byt	šedesát metrů čtverečních
byt v OV	byt se dvěma pokoji a kuchyňským koutem
G	družstevní byt
L/B/T	byt v osobním vlastnictví

3. Popište svůj dům nebo byt. Jaké má výhody/nevýhody?

CD1: 09, 10

4. Poslouchejte dialogy. Označte, co slyšíte. Jeden člověk mluví obecnou češtinou. Poznáte kdo? *(Více o OČ › str. 204.)*

Dialog 1

1. Michal Nový hledá
a) dům v centru Prahy
b) dům na kraji Prahy a v okolí
c) dům blízko Prahy

2. Michal Nový chce dům
a) prodat
b) pronajmout
c) koupit

3. Michal Nový potřebuje dům
a) 4–5+1 s garáží a zahradou
b) 5–6+1 s garáží a bazénem
c) 5–6+1 s garáží a zahradou

4. Rodinný dům v Hostivicích je
a) po rekonstrukci
b) novostavba
c) před rekonstrukcí

5. Dům v Hostivicích stojí
a) 5 150 000 korun
b) 5 250 000 korun
c) 5 350 000 korun

6. Michal Nový chce koupit dům
a) na hypotéku
b) hotově
c) částečně na hypotéku

Dialog 2

1. Jana Tichá hledá v Brně
a) dlouhodobý pronájem
b) krátkodobý pronájem
c) pronájem na rok

2. Jana Tichá chce
a) jednopokojový byt
b) dvoupokojový byt
c) třípokojový byt

3. Jana Tichá potřebuje
a) rekonstuovaný byt
b) nezařízený byt
c) zařízený byt

4. Byt v Brně má
a) 45 m²
b) 55 m²
c) 65 m²

5. Byt v Brně je možné pronajmout
a) minimálně na půl roku
b) minimálně na jeden rok
c) minimálně na dva roky

6. Byt v Brně stojí s poplatky
a) 7000 za měsíc
b) 8000 za měsíc
c) 9000 za měsíc

 cv. 1

CD1: 11

5. **Poslouchejte text o Robertu Malém. Odpovězte na otázky.**

1. V jakém bytě Robert Malý bydlí?
2. Proč hledá Robert nový byt?
3. Chce si Robert byt koupit, nebo pronajmout?
4. Jak velký byt Robert hledá?
5. Jak drahý byt hledá?
6. V jaké lokalitě by chtěl bydlet?

6. **Přečtěte inzeráty. Který byt si asi Robert Malý pronajme a proč?**

Pronájem panelového bytu 3+kk/B, P-4, Modřany, 75 m²

Nabízíme pronájem krásného bytu 3+kk, 75 m²
s malým balkonem v Praze Modřanech. Byt se
nachází v 6. patře s výtahem. Je částečně za-
řízený moderní kuchyňskou linkou včetně el.
spotřebičů (pračka, myčka, lednice, sporák). Ga-
ráž v ceně! Nachází se v klidné části a z bytu je
krásný výhled do zeleně. Výborné spojení MHD
do centra. *16.000 Kč/měs. + poplatky*

2+kk, 47 m², P-4, Kunratice, částečně zařízeno

Pronajmu 2+kk, 47 m², v naprosto klidné části Prahy 4, ul. U Zeleného lesa. Byt se nachází ve druhém patře domu z roku 1985. Byt není zařízený. Je vybavený kuchyňskou linkou a vestavěnými skříněmi. Lokalita v blízkosti Kunratického lesa s dobrým dopravním spojením do centra (metro C). *9.500 Kč/měs. (+3000 Kč včetně elektřiny)*

Pronájem novostavby 4+kk/T, P-5, Jinonice

Byt s terasou (51 m²) v bytovém domě. Zařízený kuch. kout: lednice s mrazákem, sklokeramická deska s elektrickou troubou a myčka. Obývací pokoj a ložnice s východem na terasu, dvě koupelny. V chodbě vestavěné skříně. Parková úprava okolí, klidná lokalita přímo u metra Jinonice. Výborné dopravní spojení na letiště Ruzyně a do centra Prahy. *25.000 Kč/měs. (informace v kanceláři)*

Pronájem ŘRD 5+1/b, P-5, Smíchov

Řadový dům v blízkosti Strahova s výhledem
na Prahu. V přízemí dva pokoje s východem do za-
hrady a koupelna se sprchovým koutem. V 1. patře
kompletně zařízená kuchyň, jídelní kout, obývací
pokoj s krbem a koupelna. Ve 2. patře 3 ložnice
s balkónem a lodžií, koupelna, šatna a sauna. Dobré
dopravní spojení na letiště Ruzyně a do centra, met-
ro Anděl 10 minut. *40.000 Kč/měs. (cena k jednání)*

CD1: 12

7. **Víte, který byt si Robert Malý vybral? Zkontrolujte poslechem. Pak poslouchejte dialog ještě jednou a označte, které věty říká Robert Malý (RM) a které makléř (M). Které věty neříká nikdo?**

Je ještě k dispozici? | *To by šlo.* | *Mohl bych se na něj zajet podívat?* | *Ten je ještě volný.*

Sejdeme se před domem. | *Šlo by to koupit na hypotéku?* | *Prosím vás, já volám na ten pronájem bytu.*

8. **Seřaďte slovesa z tabulky podle modelu. Použijte je ve větách.**

~~prodat~~ pronajímat zařídit koupit
pronajmout* zařizovat ~~prodávat~~ kupovat
vybavit pronajmout* si rekonstruovat
stavět pronajímat si zrekonstruovat
postavit vybavovat

prodávat/prodat .... / ....
.... / .... / ....
.... / .... / ....
.... / .... / ....

9. **Ke kterým slovesům z předchozího cvičení patří následující adjektiva a substantiva? Spojte podle modelu.**

Například: zařizovat/zařídit – zařízený – zařízení

~~zařízený~~, pronajatý, vybavený, zrekonstruovaný, postavený, prodaný, koupený
prodej, vybavení, rekonstrukce, pronájem, koupě, ~~zařízení~~, stavba

10. **Který byt z inzerátů ve cvičení 6 byste si pronajali vy a proč? Utvořte podobný dialog s realitním makléřem jako ve cvičení 4 nebo 7.**

11. **Představte si, že chcete prodat nebo pronajmout svůj dům/byt. Napište inzerát s jeho detailním popisem a zdůrazněte jeho výhody.** *(Český pravopis* › str. 205.)

cv. 9

ZAPIŠTE SI SLOVA A FRÁZE, KTERÉ POTŘEBUJETE

Co jste se naučil/a v lekci 3?

Označte symbolem ☑ *(ano, umím dobře)*, ▣ *(ano, ale potřebuju si ještě zopakovat)*

- ☐ Umím detailněji popsat byt nebo dům, kde bydlím, včetně jeho výhod a nevýhod.
- ☐ Umím aktivně používat slovesa a prepozice s lokálem singuláru včetně osobních zájmen.
- ☐ Mám celkový přehled o tom, jak v češtině vyjadřovat lokaci.
- ☐ Pamatuju si model pro lokál plurálu.
- ☐ Orientuju se v inzerátech nabízejících byty nebo domy.
- ☐ Umím komunikovat při koupi, pronájmu nebo prodeji bytu.
- ☐ Vím, jak napsat inzerát, když chci prodat nebo pronajmout svůj byt nebo dům.

Co vás čeká v lekci 4?

- Budete mluvit o cestování v minulosti i v současnosti.
- Zopakujete si slovesa a prepozice s genitivem a procvičíte si jeho další funkce.
- Naučíte se, jak se lépe zeptat na cestu a zorientovat se ve městě.

LEKCE 4

Cestování včera a dnes

1. Které názvy kontinentů, oceánů a zemí znáte v češtině?

2. Cestujete rádi? Diskutujte o tom, kam byste chtěli jet na dovolenou a proč.

Například: Chtěl bych jet na dovolenou do Keni, protože jsem viděl zajímavý film o keňské přírodě.

do Keni | *do Kanady* | *do Indie* | *do Japonska* | *do Indonésie* | *do Mexika* | *do Turecka* | *do Egypta*
do Jihoafrické republiky | *do Číny* | *do Brazílie* | *do Ruska* | *do Velké Británie* | *na Nový Zéland* | *do Francie*
do Vietnamu | *na Slovensko* | *do Sýrie* | *na Island* | *na Kubu* | *do Rakouska* | *do Mongolska* | *do Peru*

3. Jaké dopravní prostředky znáte? Doplňte *jít*, *jet* nebo *letět* a správnou formu slova. Kterým dopravním prostředkem často cestujete?

1. vlak
2. auto
3. pěšky
4. autobus
5. letadlo
6. balón
7. taxík
8. raketa
9. tramvaj
10. loď
11. kolo
12. motorka

4. Diskutujte.

1. Porovnejte, jak lidé cestovali v minulosti a dnes.
2. Znáte nějakého slavného cestovatele nebo cestovatelku? Četli jste někdy nějaký zajímavý cestopis?
3. Jeli byste na cestu kolem světa? Pokud ano, odkud, kam a jakým dopravním prostředkem byste jeli?

CD1: 13, 14, 15

5. Poslouchejte. Jeli by Lucie, Marie a Karel na cestu kolem světa? Odpovězte na otázky. Kdo mluví obecnou češtinou? *(Více o OČ › str. 204.)*

1. Kdo už na cestě kolem světa byl? Kde byl/a?
2. Kdo by chtěl jet třeba zítra? Kam by jel/a?
3. Kdo na cestu kolem světa nechce jet? Proč?

POZOR:
kůň – jet **na koni**
slon – jet **na slonu**
velbloud – jet **na velbloudu**

CD1: 13, 14, 15

6. Poslouchejte ještě jednou. Kdo říká…? Pozor: tři reakce nikdo neříká.

Ani náhodou! Samozřejmě! Jasně! To asi nepůjde, co? Ano, moc rád!
To by možná šlo. V žádném případě. Proč ne. To určitě! Určitě!

7. Navrhněte cestu do nějaké konkrétní země. Používejte následující začátky vět. Reagujte na návrh.

Nechtěl bys jet…? Mohli bychom/bysme jet…
Co třeba jet…? Co kdybychom/kdybysme jeli…?

cv. 3

TEXT

Cesta kolem světa za 80 dní

1. **Přečtěte si rychle text Cesta kolem světa za 80 dní. Pak přiřaďte ke každému odstavci (1–5) jeden z následujících titulků (A–F). Pozor: jeden titulek nebudete potřebovat.**

A. Cesta plná dobrodružství
B. O románu a jeho autorovi
C. Všechno dobře dopadlo
D. Pan Fogg se vsadil o 20 000 liber
E. Pan Fogg prohrál 20 000 liber
F. Problémy s detektivem a se sluhou

2. **Přečtěte si text.**

Jules Verne (*čti:* Žil Vern): **Cesta kolem světa za 80 dní**

© ČTK, 2009

1 Znáte literárního hrdinu Philease (*čti:* Filease) Fogga? Je to hrdina známého románu francouzského autora Julese (*čti:* Žila) Verna, který vyšel v roce 1872 a jmenuje se Cesta kolem světa za 80 dní. Román měl senzační úspěch. Jednotlivé kapitoly vycházely postupně v časopise. Předtím, než vyšla jeho poslední část, čekaly před redakcí davy lidí, kteří chtěli vědět, jak příběh dopadne. A víte, co autora inspirovalo? Byl to první světový jízdní řád cestovní kanceláře Thomas Cook & Son. Když ho Verne četl, dostal nápad: cesta kolem světa bude výborný motiv nového románu! Přečtěte si, o čem román vypráví.

2 Anglický džentlmen Phileas Fogg věří v pokrok a obdivuje moderní techniku. Vsadí se s pány ze svého klubu o 20 000 liber, že objede svět za 80 dní. Spolu s ním jede jeho francouzský sluha Passepartout (*čti:* Paspartu), který se česky jmenuje Proklouz. Ten k němu před několika dny přišel, protože si myslel, že u toho konzervativního pána konečně najde klid. Během pár hodin se však musí sbalit a vyjet na dlouhou cestu.

3 Pan Fogg naplánuje cestu do posledního detailu. Naneštěstí potká detektiva ze Scotland Yardu, který myslí, že pan Fogg vykradl banku. Detektiv ho ve dne v noci pronásleduje a hodně mu cestu zkomplikuje. Taky zvědavý Proklouz, který nemůže žít bez dobrého vína, dělá spoustu problémů.

4 V Indii čeká na pana Fogga velké dobrodružství. Zachrání krásnou Indku Audu, která potom cestuje s ním. Pan Fogg se do krásné Audy zamiluje. Během dramatické cesty do Asie a Ameriky zažijí ještě mnoho jiných dobrodružství, ale přesto nakonec dojedou do Anglie. Zdá se však, že všechno je ztracené. Mají jeden den zpoždění!

5 Pan Fogg vidí, že prohrál, ale je šťastný, protože Auda se stane jeho manželkou. Posílá Proklouze připravit svatbu. Sluha si cestou koupí noviny, uvidí datum a s úžasem zjistí, že přijeli do Londýna o celý den dřív! Jak to? To je jednoduché: objeli svět směrem na východ, a proto měli jeden den navíc. A tak přesně za 80 dní od chvíle, kdy odjel, vejde pan Fogg do svého klubu. Vyhrál 20 000 liber a všechno nakonec dobře dopadlo!

PAMATUJTE SI:
Všechno nakonec dobře dopadlo!
Jak to dopadlo? – Dobře/špatně.

3. **Diskutujte.**

1. Četli jste tento nebo nějaký jiný román Julese (*čti:* Žila) Verna? Jak se vám líbil?
2. Když jste byli malí, četli jste rádi dobrodružné knihy?
3. Když někam cestujete, zjišťujete si informace o tomto místě v průvodci nebo na internetu?

4. **Odpovězte na otázky.**

1. Kdo byl Jules Verne? Kdo byl Phileas Fogg?
2. Co víte o Proklouzovi?
3. O kolik se pan Fogg vsadil a s kým?
4. Kdo pronásleduje pana Fogga a proč?
5. Koho pan Fogg zachránil v Indii?
6. Co zažil během cesty do Asie a Ameriky?
7. Proč si pan Fogg myslel, že prohrál?
8. Proč byl šťastný, i když si myslel, že prohrál?
9. Kdo zjistil, že přijeli včas?
10. Jak to zjistil?

cv. 2

5. Spojte čísla a písmena.

1. hrdina	A. na dlouhou cestu
2. potkat	B. banku
3. román	C. kolem světa
4. vyjet	D. cestovní kanceláře
5. cesta	E. detektiva ze Scotland Yardu
6. světový jízdní řád	F. francouzského autora Verna
7. přijet	G. o den dřív
8. vykrást	H. známého románu

PAMATUJTE SI:
krást*/ukrást* někomu peníze
×
vykrádat/vykrást* banku

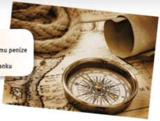

6. Doplňte prepozice. Pak zkontrolujte v textu na str. 38.

1. Phileas Fogg věří . . . . . pokrok.
2. Fogg se vsadí . . . . . pány . . . . . svého klubu . . . . . 20 000 liber, že objede svět . . . . . 80 dní.
3. Proklouz myslel, že . . . . . pana Fogga konečně najde klid.
4. . . . . . pár hodin se však musí sbalit a vyjet . . . . . dlouhou cestu.
5. Fogg naplánuje cestu . . . . . posledního detailu.
6. Detektiv . . . . . Scotland Yardu myslí, že Fogg vykradl banku.
7. . . . . . dramatické cesty zažijí ještě mnoho dobrodružství, ale přesto nakonec dojedou . . . . . Anglie.
8. Přesně . . . . . 80 dní . . . . . chvíle, kdy odjel, vejde Fogg . . . . . svého klubu.

POZOR:
Kdy máš čas?
Když pracuju, nemám čas.

7. Doplňte *kdy*, nebo *když*.

1. . . . . . napsal Jules Verne román Cesta kolem světa za 80 dní?
2. Jules Verne dostal nápad, ... viděl první světový jízdní řád.
3. . . . . . pan Fogg zachránil Audu před smrtí?
4. . . . . . pan Fogg přijel do Anglie, myslel, že prohrál 20 000 liber.
5. . . . . . sluha Proklouz zjistil, že vyhráli?
6. . . . . . šel Proklouz připravit svatbu, zjistil, že je o jeden den dřív.
7. . . . . . se pan Fogg vrátil do Anglie, měl svatbu.
8. . . . . . pojedete na cestu kolem světa vy?

8. Doplňte *se*, nebo *si* tam, kde je to nutné.

1. Román Julese Verna jmenuje Cesta kolem světa za 80 dní.
2. Přečtěte, o čem román vypráví.
3. Pan Fogg věří v pokrok a obdivuje moderní techniku.
4. Pan Fogg vsadil s pány ze svého klubu o 20 000 liber.
5. V Indii čeká na pana Fogga velké dobrodružství.
6. Objeli svět směrem na východ, a proto měli jeden den navíc.
7. Pan Fogg zachránil krásnou Indku a zamiloval do ní.
8. Zdá, že je všechno ztracené.
9. Pan Fogg je šťastný, protože Auda stane jeho manželkou.
10. Pan Fogg vyhrál a všechno dobře dopadlo.

9. Co znamenají následující slovesa s prefixy? Najděte je v textu a vypište si nebo označte věty, ve kterých jsou. Pak tvořte podobné věty.

vyjít, přijít, vejít, objet, vyjet, dojet, přijet, odjet, prohrát, vyhrát

10. Odkud kam pan Fogg cestoval? Používejte mapu.

ze/do Suezu   ze/do Singapuru   z/do Paříže
ze/do San Franciska   z/do Brindisi   z/do New Yorku
z/do Liverpoolu   z/do Kalkaty   z/do Hongkongu
z/do Jokohamy   z/do Londýna   z/do Bombaje

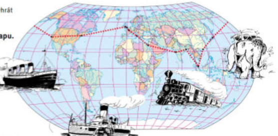

11. Podle mapy řekněte, které země pan Fogg procestoval a které dopravní prostředky používal.

12. Vyprávějte příběh Phileasе Fogga ještě jednou. Co se stalo *nejdřív*, *pak*, *potom*, *během cesty* a *nakonec*?

13. Napište krátký text na jedno z následujících témat. *(Český pravopis* *› str. 205.)*

1. Naplánujte si cestu kolem světa a detailně popište, jak a kam pojedete nebo poletíte a co tam uvidíte.
2. Slavní čeští cestovatelé byli například Emil Holub, Vojtěch Náprstek, Jan Eskymo Welzl, Jiří Hanzelka a Miroslav Zikmund. Najděte o nich nejzajímavější informace (např. na www.wikipedie.cz) a připravte o nich krátký text.

GRAMATIKA Genitiv (druhý pád) – formy a funkce

1. Která slovesa a prepozice používáme s genitivem? Znáte některé další funkce genitivu (například použití genitivu bez prepozice)? Znáte genitiv zájmen *kdo* a *co*?

2. Změňte slovosled. Tvořte otázky.

1. koho/u/bydlíš
2. žít/čeho/bez/nemůžeš
3. ve/sedíš/koho/škole/vedle
4. děláte/z/salát/čeho/bramborový
5. jsi/večer/byla/koho/včera/u
6. šel/čeho/kolem/jsi
7. čeho/do/majonézu/dáme/tu
8. dárek/od/ten/máš/koho
9. je/čeho/obchod/blízko/ten

3. Ptejte se na výrazy označené kurzívou. Pozor na správnou intonaci.

Například: Byla jsem u *bratra*. – U koho?/U koho jsi byla?

1. Dám si kávu, ale bez *mléka*. – . . . . ?
2. Půjdu do kina bez *manžela*. – . . . . ?
3. Musím jít kolem *parku*. – . . . . ?
4. Seděla jsem vedle *Jany*. – . . . . ?
5. Chci bydlet u *babičky*. – . . . . ?
6. Sejdeme se u *tety*. – . . . . ?
7. Nikdy jsem nebyla bez *peněz*. – . . . . . ?
8. Jezdím do školy kolem *nádraží*. – . . . . ?
9. Do *salátu* nedávám cibuli. – . . . . ?

4. K výrazům v nominativu sg. najděte v textu na str. 38 formy genitivu.

Například: Je to hrdina (známý román) (francouzský autor). – Je to hrdina známého románu francouzského autora

jízdní řád (cestovní kancelář), výborný motiv (nový román), u (ten konzervativní pán) konečně najde klid, Pan Fogg naplánuje cestu do (poslední detail), Proklouz, který nemůže žít bez (dobré víno), Pan Fogg se do (krásná Auda) zamiluje, během (dramatická cesta) do (Asie a Amerika)

!!! *Genitiv singuláru (druhý pád jednotného čísla)*

podobné formy zájmen a adjektiv podle deklinace kdo, co

Všimněte si, že substantiva dělíme do deklinačních skupin I, II a III podle koncovek v nominativu sg. Detailní informace o genitivu sg. najdete na str. 212 a 220. (Genitiv pl. › str. 43, 120–121 a 221.)

kdo, co		ten,ta, to	jeden, jedna, jedno	posesivní zájmena	adjektiva -ý	adjektiva -í	substantiva: majoritní subs. I. deklinační skupina N sg.: konzonant, konzonant, -a, -o	substantiva: minoritní subs. + majoritní maskulina končící v N sg. na háček, -c*, -j, -tel* II. deklinační skupina N sg.: -e/-ě, háček, -c*, -j, -tel*, -del, -ev	III. deklinační skupina N sg.: -a, -st, -e/-ě (vzor kuře), -i	rod
koho čeho		toho	jednoho	mého našeho tvého vašeho svého jejich jeho jejího	dobrého	kvalitního	studenta	muže, soudce	kolegy	Ma
		toho	jednoho	mého našeho tvého vašeho svého jejich jeho jejího	dobrého	kvalitního	banánu ALE: les – lesa[2]	čaje	...	Mi
		té	jedné	mojí/mé[1] naší tvojí/tvé[1] vaší svojí/své[1] jejich jeho její	dobré	kvalitní	kávy	restaurace, kanceláře	místnosti	F
		toho	jednoho	mého našeho tvého vašeho svého jejich jeho jejího	dobrého	kvalitního	auta	moře	kuřete, nádraží	N

** Několik slov zakončených na -tel, -c patří do I. deklinační skupiny (např. hotel, kostel, tác...). Některá F substantiva zakončená na -c nebo jiný konzonant patří do III. deklinační skupiny (např. věc) nebo kolísá mezi II. a III. deklinační skupinou (např. sůl).*

1. Krátké formy mé, tvé, své jsou knižní. Když mluvíme, používáme častěji dlouhé formy mojí, tvojí, svojí nebo formy obecné češtiny mý, tvý, svý.

2. Některá Mi mají koncovku -a (vzor les). Jsou to některé názvy měsíců (např. do ledna), další časové údaje (např. do večera), některé názvy měst a zemí (např. do Londýna), některé názvy míst (např. do lesa) a jiná substantiva (např. kousek sýra...).

POZOR na výjimky: den – dne, týden – týdne, Izrael – Izraele, král – krále, Francouz – Francouze, Klaus – Klause, Felix – Felixe, Jiří – Jiřího, dovolená – dovolené, pes – psa, kůň – koně... *(Více › tabulka G sg., str. 220.)*

5. Označte všechna slovesa, která používáme s genitivem. Uveďte příklady.

potřebovat, dávat/dát, zamilovávat se/zamilovat se do, volat/zavolat, mít* strach z, mít* strach o, dělat/udělat si legraci z, bát* se, bát* se o, přemýšlet o, rozumět/porozumět, vážit si, těšit se na, ptát se/zeptat se, být* zvyklý na, všímat si/všimnout* si, myslet na, účastnit se/zúčastnit se

6. Dokončete věty.

1. Zdá se mi, že naše Iva je zamilovaná do...
2. Nevíš, jaký mobil si vybrat? Zeptej se...
3. Měli jsme strach z...
4. Opravdu si velmi vážím...
5. Ty sis zase nevšiml...
6. Prezident se zúčastnil...
7. Nedělejte si legraci z...
8. Nikdy jsem se nebál...

ten vážný problém, naše staré auto, moje rozčilená manželka, ten mladý prodavač, naše rodinná oslava, ten nebezpečný zloděj, můj nový účes, jejich nový profesor, ta mezinárodní konference, moje nová kravata, váš jedovatý had, ten divný člověk

7. Označte všechny prepozice, které používáme s genitivem. Uveďte příklady.

na	kvůli	do	mezi	o	proti	z	kromě	od	bez	pro	podle	díky	nad	u	vedle
blízko	pod	před	kolem	včetně	k	okolo	v	uprostřed	s	během	místo				

8. Slova v závorkách použijte ve správné formě.

1. Vedle (starý obchod) bude park.
2. Dokončili jsme ten projekt bez (bývalý šéf).
3. Bydlím blízko (nová dálnice).
4. Půjdeme do (les) nebo do (blízký park)?
5. V létě jsme byli u (Středozemní moře).
6. Šli jsme kolem (vysoký strom).
7. Místo (starší bratr) půjde na výlet sestra.
8. Během (dobrodružná cesta) uvidíme tygry a lvy.
9. Jedeš do (severní Itálie) nebo do (jižní Francie)?
10. Podle (český prezident) je ten nový zákon špatný.
11. Dostala jsem dopis od (nějaký muž).
12. Chodím domů okolo (cestovní kancelář).
13. Poslouchali jsme písničky z (nové cédéčko).
14. Kromě (drahé kolo) koupím synovi taky nové boty.
15. Uprostřed (Staroměstské náměstí) je socha.
16. Jednání se účastní evropští politici včetně (britský premiér).

9. Doplňte vhodnou prepozici a *který* v genitivu sg.

1. Pavel je člověk, ... bychom náš projekt nikdy nedokončili.
2. Ta paní, ... jsem seděl v autobusu, byla asi opilá.
3. Ten strom, ... chodíš do školy, je dvě stě let starý.
4. Učitelka, ... mám tuto knihu, už tady nepracuje.
5. Ovoce, ... děláme tenhle džus, má hodně vitamínů.
6. Znáš tu holku, ... teď bydlím?
7. Kostel, ... teď půjdeme, je ze šestnáctého století.
8. Kdo byl ten člověk, ... se jmenuje ta univerzita?

POZOR: který v *G sg.*
Muž, **bez** kterého nemůžete žít, je můj kamarád.
Muž, **kterého** se ptáte na cestu, je můj kamarád.

Vyjadřování směru

!!! *Vyjadřování směru.*

***Otázka* KAM?**
V odpovědi na tuto otázku používáme prepozice do, na *a* k. *Doplňte další příklady a porovnejte:*

DO + *genitiv* — *Například:* do školy, ...

NA* + *akuzativ* — *Například:* na stůl, ...

**POZOR: „na-slova“: a) povrch a otevřený prostor b) akce, aktivity c) některé instituce d) malé ostrovy, poloostrovy e) výjimky (Slovensko, Morava). Porovnejte s tabulkou na str. 32.*

K/KE + *dativ* — *Například:* k moři, k doktorovi, ...

***Otázka* ODKUD?**
V odpovědi na tuto otázku používáme prepozice z *a* od. *Doplňte další příklady a porovnejte:*

Z/ZE + *genitiv* — *Například:* ze školy, ze stolu, ...

OD/ODE + *genitiv* — *Například:* od moře, od doktora, ...

***Otázka* KUDY?**
V odpovědi na tuto otázku používáme instrumentál (bez prepozice). Doplňte další příklady a porovnejte:

--- + *instrumentál* — *Například:* lesem, ...

1. Další prepozice, které blíže specifikují směr, jsou například: nad, pod, před, za, mezi, skrz, přes + A, kolem, okolo, podél + G. Více o směru versus lokaci (dynamický a statický koncept) › Česká gramatika v kostce 2, str. 4.

2. Prepozice od/ode a do s časovým významem › lekce 8, str. 81.

1. Tvořte věty s prepozicemi *do, na, k, z* a *od*.

Například: Šel jsem do/ze školy.

jít* jet* letět chodit jezdit létat přijet* přijít* přiletět odjet* odejít* odletět stěhovat se spěchat

. . . . . města . . . . . babičce
. . . . . řece . . . . . kamarádovi
. . . . . holiči . . . . . univerzitu
. . . . . doktora . . . . . Francie
. . . . . lesa . . . . . Afriky
. . . . . náměstí . . . . . letiště
. . . . . kanceláře . . . . . dovolenou
. . . . . obchodu . . . . . fitness centra
. . . . . kamarádky

2. *Z/ze*, nebo *od*? Doplňte správnou prepozici a slova v závorkách použijte ve správné formě.

1. Jeden můj student je . . . . . (Nový Zéland).
2. Nebydlím v Ostravě. Jsem . . . . . (Ostrava).
3. Hele! Tamhle je kluk . . . . . (naše třída)!
4. Máš moc hezký účes. Jdeš . . . . . (holič)?
5. Včera jsem se vrátil . . . . . (Černá Hora).
6. Když jsem šel . . . . . (bratr), viděl jsem tě.
7. Ten hrad je asi 3 kilometry . . . . . (město).
8. Slyšel jsem to . . . . . (ta nová doktorka).

POZOR:
Jsem **z** Brna. Jedu **z** Brna.
×
Jsem **od** Brna. Jedu **od** Brna.

cv. 1

Posesivní genitiv

▶ 1. Znáte posesivní genitiv? Podtrhněte ho v následujících výrazech. Či byt nebo dům se vám líbí a proč?

dům Petra

byt Evy

vila Lucie

chata Tomáše

▶ 2. Změňte věty podle modelu.

Například: Můj nejlepší kamarád Robert má drahé auto. – Auto mého nejlepšího kamaráda Roberta je drahé.

POZOR:
auto **Roberta** = **Robertovo** auto
Posesivní adjektiva › str. 122–123.

1. Moje nejlepší kamarádka Jana má zlého psa.
2. Tvoje starší sestra Lucie má hodnou kočku.
3. Vaše nová učitelka Dana má plazmovou televizi.
4. Náš starý soused pan Horák má moderní mobil.
5. Můj nejmladší bratr Pavel má rozbitý fax.
6. Naše stará sousedka má pěknou chalupu.
7. Tvůj malý syn má krásné hračky.
8. Její nesympatická kolegyně má značkovou kabelku.
9. Jejich nemožný šéf má hloupé nápady.
10. Váš nepopulární premiér má nesympatickou přítelkyni.

▶ 3. Najděte genitiv sg v dílech známých autorů. Spojte díla a jejich autory (pokud je neznáte, používejte internet).

Například: Muž bez vlastností je román rakouského spisovatele Roberta Musila.

Z Nového světa	román	kanadské spisovatelky Lucy Maud Montgomeryové
Chaloupka strýčka Toma	novela	německého básníka Johanna Wolfganga Goetha
Anna ze zeleného domu	román	českého skladatele Antonína Dvořáka
Zápisky z mrtvého domu	román	anglického spisovatele Charlese Dickense
Slečny z Avignonu	román	španělského malíře Pabla Picassa
Kronika Pickwickova klubu	symfonie	americké spisovatelky Harriet Beecher-Stoweové
Utrpení mladého Werthera	obraz	ruského spisovatele Fjodora Michajloviče Dostojevského

▶ 4. Jména autorů z předchozího cvičení řekněte v nominativu.

Například: Muž bez vlastností je román rakouského spisovatele Roberta Musila – Robert Musil.

VŠIMNĚTE SI:
V receptech často vidíte:
g = gram
dkg = dekagram, deko
ml = mililitr

Partitivní genitiv

▶ 5. Přečtěte si recept na bábovku. Označte formy partitivního genitivu.

Bábovka s vaječným likérem

Do mísy dáme 5 vajec a 200 g moučkového cukru. Asi 5 minut rychle mícháme. Pak pomalu vlijeme 250 ml oleje a 250 ml vaječného likéru, přidáme 300 g polohrubé mouky a 1 sáček prášku do pečiva. Větší část těsta vlijeme do vymazané a vysypané formy. Do zbytku těsta přidáme lžíci kakaa, zamícháme a nalijeme ho na těsto, které je ve formě. Nemícháme. Pomalu pečeme asi 45 minut. Když je bábovka hotová, posypeme ji trochou moučkového a vanilkového cukru.

▶ 6. Zopakujte si partitivní genitiv. Co si dáte nebo co koupíte?

Například: sklenice mléka – Chtěl bych sklenici mléka.

sklenice konzerva kelímek
hrnek sáček 20 deka kilo
hodně láhev trochu kousek
krabička

▶ 7. Napište recept na své oblíbené jídlo. (*Český pravopis* › str. 205.)

cv. 5

Genitiv plurálu (druhý pád množného čísla) – frekventované formy

!!! Model pro G pl.

Pamatujte si model pro genitiv plurálu (frekventované formy). Více v lekci 12 na str. 120.

10 dolarů? To je 200 korun nebo 10 piv.

1. V nápisech, které můžete vidět na ulici, najděte a označte genitiv pl. Pak řekněte nominativ sg.

2. Procvičujte genitiv pl. se slovesy ze cv. 5 na str. 40 a s prepozicemi ze cv. 7 na str. 41. *(G pl. detailně › lekce 12, str. 120.)*

Personální pronomina v genitivu (osobní zájmena ve druhém pádu)

!!! Personální pronomina v genitivu (osobní zájmena ve druhém pádu)

Osobní zájmena v genitivu mají:

1. *krátké formy (Eva se ptá Petra, kdy přijde. Ptá se **ho**.)*
2. *formy po prepozici (Eva nemůže žít bez Petra. Nemůže žít bez **něho**.)*

Doplňte do tabulky krátké formy a formy po prepozici:

	já	ty	on, ono	ona	my	vy	oni[1]
1. Ptá se...	....	....	**ho**	**jí**	....	**vás**	....
2. Nemůže žít bez/beze...		**tebe**	**něho/něj**	....			**nich**

1. Pro zjednodušení používáme v tabulce zájmeno oni místo oni, ony, ony, ona.
*POZOR: Krátké formy osobních zájmen mají ve větě trv. druhou pozici (› Česká gramatika v kostce 2, str. 3). Proto nemůžou stát na začátku a na konci věty. V této pozici se používají speciální akcentované formy. Porovnejte: Ptá se **ho**. × **Jeho** se ptá! Ptá se jenom **jeho**! Akcentované formy osobních zájmen › Česká gramatika v kostce 2, str. 6.*

3. Zájmena v závorkách použijte ve správné formě.

1. Trochu se . . . . . (on) bojím.
2. Ptala jsem se . . . . . (ona).
3. Moc si . . . . . (oni) vážíme.
4. On si . . . . . (vy) neváží.
5. Petr se . . . . . (já) ptal včera.
6. Nikdy si . . . . . (my) nevšímali.
7. Nebojím se . . . . . (ty).
8. Ptal se . . . . . (já) na to.
9. Bál se . . . . . (my).
10. Nebojí se . . . . . (vy), ale . . . . . (oni).
11. Nevšímá si . . . . . (ty).
12. Neptala jsem se . . . . . (on).
13. Vždycky si . . . . . (ona) vážil.
14. Nevím, neptejte se . . . . . (já).
15. Nemůžu bez . . . . . (ty) žít.
16. Byli tam všichni kromě . . . . . (já).
17. Měl z . . . . . (on) strach.
18. Ten dárek dostali od . . . . . (my).
19. Zamiloval se do . . . . . (ona).
20. Byl jsem u . . . . . (oni).
21. Bydlím blízko . . . . . (vy).

4. V jakém kontextu použijete věty ze cvičení 3? Vymyslete vhodnou situaci.

Například: Kolegyně má velkého psa. Trochu se ho bojím.

5. Zopakujte si osobní zájmena v různých pádech. Zájmena v závorkách použijte ve správné formě.

1. Bavíte se o . . . . . (já)?
2. Neznám . . . . . (on).
3. Nebojím se . . . . . (ona).
4. Zamilovala se do . . . . . (ty).
5. Hledali . . . . . (my) celý den.
6. Píšou o . . . . . (vy) v novinách.
7. To je dárek od . . . . . (on).
8. Těším se na . . . . . (oni).
9. Dlouho jsme o . . . . . (ty) neslyšeli.
10. Nevšimli jsme si . . . . . (oni).
11. Potřeboval . . . . . (ty) tady.
12. Chtěl bych sedět vedle . . . . . (vy).
13. Proč na . . . . . (on) žárlíš?
14. Neviděl . . . . . (já).
15. Četla o . . . . . (ona) na internetu.
16. Ptal se . . . . . (já) na to.
17. Povídali jsme si o . . . . . (oni).
18. Vážíme si . . . . . (on).
19. Mám . . . . . (ona) rád.
20. Bydleli u . . . . . (já).
21. Stará se o . . . . . (ty) dobře?
22. Mluvili o . . . . . (my) hezky.
23. Půjdu tam bez . . . . . (ty).
24. Znám . . . . . (vy) dobře.
25. Potřebujeme . . . . . (oni) hned.
26. Přijdou všichni kromě . . . . . (ona).

1. Co znamenají následující slovesa? (Všimněte si, že perfektivní formy těchto sloves používáme mnohem častěji než imperfektivní. Přemýšlejte proč.)

hledat, nacházet/najít*, ztrácet/ztratit, ztrácet se/ztratit se, bloudit/zabloudit

2. Diskutujte.

Máte dobrý orientační smysl?
Stalo se vám někdy, že jste se ztratili? Co jste dělali?

3. Dopište pokyny k šipkám vpravo.

A. doleva B. nahoru C. dolů D. doprava E. rovně F. zpátky

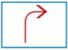
1. ....
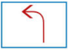
2. ....

3. ....

4. ....

5. ....

6. ....

POZOR:
Jdi! Jděte! = Běž! Běžte!
Jeď! Jeďte!
Zahni! Zahněte!

CD1: 16

4. Poslouchejte dialogy. Doplňte.

	Co hledá?	Půjde pěšky, nebo pojede?	Vyjádřete pomocí šipek, jakým směrem půjde nebo pojede.
1.	....	....	....
2.	....	....	....
3.	....	....	....

CD1: 17, 18, 19, 20

5. Poslouchejte. Doplňte dialogy.

1.

A Prosím vás, (1). .... nádraží?
B Nevím, já nejsem odtud.
A Prosím vás, (2). .... nádraží?
C Takže... Jděte rovně směrem k tomu žlutému domu. Vidíte ho? Tam (3). .... a pak běžte zase asi sto metrů rovně. Dojdete na křižovatku, přejdete ji a půjdete (4). .... po schodech. A nádraží je vpravo (5). ....
A To je nějak daleko. Nejede tam tramvaj?
C Jede, ale teď vám ujela. Pěšky to máte rychlejší.

POZOR: ujíždět/ujet*
1. **Ujela** mi tramvaj.
2. **Ujel jsem** na kole 100 km.

2.

A Prosím vás, (6). .... na letiště?
B To jedete (7). ...., musíte jet zpátky. Jeďte pořád rovně, na semaforu (8). .... a pak zase rovně. Tam už uvidíte šipky.
A Je to daleko?
B No, autem asi (9). ....

3.

A Prosím vás, (10). .... na Václavské náměstí?
B Devítkou nebo trojkou.
A Prosím?
B Tramvají devět nebo tři. (11) .... teď ujela, ale můžete jet (12). .... Jede asi za pět minut.
A A nemůžu jet tímhle autobusem? Spěchám.
B Ne, ne, ten tam nejede. Radši počkejte na tu (13) ...., to máte lepší.

4.

A Prosím tě, nevíš, kde je Vinohradská ulice?
B Podívej se na www.mapy.cz. Normálně napíšeš ulici a město a najdeš to.
A Aha. A (14). .... ? Autobusem nebo metrem?
B Podívej se na jízdní řády, (15) .... Tam je spojení pro celou republiku.
A Aha, už to mám. A co je to MHD?
B No to je to, co hledáš – městská hromadná (16). ....
A Jo, už to vidím. Můžu jet metrem áčkem nebo jedenáctkou.

!!! Pamatujte si...

Tramvaje a autobusy. Například:
1 – jednička
2 – dvojka
3 – trojka
4 – čtyřka
5 – pětka
9 – devítka
10 – desítka
21 – dvacet jednička/jednadvacítka
22 – dvacet dvojka/dvaadvacítka
23 – dvacet trojka/třiadvacítka
176 – sto sedmdesát šestka
253 – dvě stě padesát trojka

Metro. Například:
linka A – áčko...

▶ 6. Přečtěte čísla tramvají a autobusů.

Například: 3 – trojka

8 12 26 1 254 10 7 22

4 13 5 133 14 15 6 17

▶ 7. Čtěte. Rozumíte? Napište vedle číslem nebo písmenem.

1. Vidíš? Už jede čtrnáctka!
2. Nastoupíme do patnáctky.
3. Pojedeme sedmičkou, nebo béčkem?
4. No tohle! Ujela nám dvaadvacítka.
5. Pojedeš pětkou, nebo céčkem?
6. Půjdeme na zastávku devítky a počkáme.
7. Kde jsi? V osmičce nebo v jedničce?
8. Počkáme na pětadvacítku?

!!! *Adverbia (příslovce) vyjadřující směr a lokaci*

Všimněte si v textech na str. 44: Prosím vás, **kudy** se jede na letiště? Zahněte **doprava**. Půjdete **dolů** po schodech. × Nádraží je **vpravo dole**.

kudy?	odkud?	kam?	kde?
tudy	odtud, odsud	sem	tady, tu
tamtudy	odtamtud	tam	tam
horem	shora	nahoru	nahoře
dolem	zdola	dolů	dole
---	zprava	doprava, vpravo	vpravo, napravo
---	zleva	doleva, vlevo	vlevo, nalevo
jinudy	odjinud	jinam	jinde

Podobně říkáme: domem – z domu, z domova – domů – doma
Více o směru versus lokaci (dynamický a statický koncept) › Česká gramatika v kostce 2, str. 4.

▶ 8. Označte adverbia vyjadřující směr a lokaci. Kde můžete slyšet následující věty? Kdo je komu může říct?

Pojď sem! (OČ Pocem!)

Tady se mi nelíbí. Půjdeme jinam.

Kudy se jde na nádraží? - Tudy.

Hotel je odtud asi deset minut pěšky.

Brýle nejsou na stole ani u postele. Musí být někde jinde.

Vyjdeme na ten kopec zprava nebo zleva?

Myslím, že jdeme špatně. Musíme jít jinudy.

Půjdeme tudy nebo jinudy?

Pozor! Zleva jede nějaké auto.

Písmeno S píšeme shora dolů.

Ztratili jsme se. Jak se odtud dostaneme?

Jeďte na muzeum, ale odtamtud už musíte jít pěšky.

▶ 9. Označte vhodné slovo.

1. Půjdeme *dolů/dole*, nebo *nahoru/nahoře*?
2. Ten dům *vlevo/doleva* je hezčí než ten dům *vpravo/doprava*.
3. Když jsem odcházel *z domu/doma*, zazvonil telefon.
4. Ta skříň by měla stát někde *jinudy/jinde*, tady se mi nelíbí.

▶ 10. Pracujte s mapou města, kde žijete. Ptejte se na cestu k nějakému bodu a vysvětlujte si navzájem, jak se tam dostanete. Používejte následující začátky vět.

Prosím vás, nevíte, kde je...? Prosím vás, jak se dostanu...? Prosím vás, kudy se jde/jede...?

cv. 10

ZAPIŠTE SI SLOVA A FRÁZE, KTERÉ POTŘEBUJETE

Co jste se naučil/a v lekci 4?

Označte symbolem ✔ *(ano, umím dobře)*, ● *(ano, ale potřebuju si ještě zopakovat)*

- ☐ Rozšířil/a jsem si slovní zásobu na téma cestování a dopravní prostředky.
- ☐ Umím formulovat návrh (např. na cestu do nějaké země) a reagovat na něj.
- ☐ Mám celkový přehled o tom, jak v češtině vyjadřovat směr.
- ☐ Umím aktivně používat slovesa a prepozice s genitivem singuláru včetně osobních zájmen.
- ☐ Znám další funkce genitivu (posesivní a partitivní).
- ☐ Pamatuju si model pro genitiv plurálu.
- ☐ Vím, jak se lépe zeptat na cestu. Rozumím pokynům na toto téma vyjadřujícím směr a lokaci.
- ☐ Rozumím obvyklému označení autobusů, tramvají a linek metra a umím ho používat.

Co vás čeká v lekci 5?

- Budete mluvit o různých povoláních a o tom, čím jste chtěli být a čím jste.
- Zopakujete si slovesa a prepozice s instrumentálem a naučíte se jeho další funkce.
- Naučíte se lépe komunikovat při hledání práce a pracovním pohovoru.
  Naučíte se napsat životopis a motivační dopis.

LEKCE 5 Práce nebo poslání?

▶ 1. Co znamenají tato slova?

práce – zaměstnání – povolání – profese – poslání

POZOR:
Čím jste chtěl/a být?
Chtěl jsem být **kosmonautem**.
Chtěla jsem být **učitelkou**.

▶ 2. Znáte povolání na fotografiích? Mají něco společného?

1

2

▶ 3. Řekněte, čím jste chtěl/a být jako dítě a proč.

Například: Chtěl jsem být kosmonautem, protože mě zajímal vesmír. Chtěla jsem být učitelkou, protože jsem obdivovala svoji paní učitelku ve škole.

kosmonautem – *učitelkou* – *policistou*
herečkou – *lékařem* – *vědcem* – *hasičem*
veterinářem – *prezidentem* – *průvodcem*
námořníkem – *bankéřem* – *prodavačkou*
psycholožkou – *pilotem* – *princeznou*
farmářem – *zemědělcem* – *podnikatelem*
doktorkou – *režisérem* – *hudebníkem*
novinářkou – *právníkem* – *sportovcem*
zdravotní sestrou – *spisovatelkou* – *uklízečkou*
archeologem – *cestovatelem* – *manažerem*

3

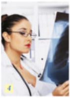
4

5

6

7

8

▶ 4. Doplňte femininum a maskulinum. Znáte někoho, kdo vykonává toto povolání?

1. spisovatel – ....
2. herec – ....
3. politik – ....
4. účetní – ....
5. vědec – ....
6. archeolog – ....
7. právník – ....
8. .... – úřednice
9. .... – umělkyně
10. .... – policistka
11. .... – sportovkyně
12. .... – obchodnice
13. .... – dělnice
14. .... – ministryně

▶ 5. Znáte následující pracoviště? Řekněte, kdo tam pracuje a co tam dělá.

nemocnice, státní úřad, základní škola, jazyková škola, univerzita, obchodní firma, továrna, velvyslanectví, autoopravna, soud, farma, policejní stanice, nádraží, kasárny (*pl.*), nákupní centrum

▶ 6. Diskutujte.

1. Pokud ještě studujete, čím byste chtěli být?
2. Vybrali jste si povolání sami, nebo vám pomohli rodiče?
3. Kdy jste se definitivně rozhodli, čím chcete být?
4. Měli jste někdy chuť změnit svoje povolání? Jaké povolání by pro vás bylo ideální?
5. Jaké povolání byste nikdy nechtěli dělat?

▶ 7. Napište krátký text. Popište, kde pracujete a co každý den děláte. V případě, že studujete, popište svoji školu a studium. *(Český pravopis › str. 205.)*

cv. 5

TEXT

Čím jste chtěli být a čím jste?

1. Přečtěte si texty. Odpovězte na otázky.

	Čím chtěli být jako malí?	Proč?	Co dělají teď?
Anna Matoušková	....	....	....
Roman Novotný	....	....	....
Stanislav Beneš	....	....	....

2. Přečtěte si texty.

POZOR:
být **modelka** = být **modelkou**
×
stávat se/stát* se **modelkou**

1 Anna Matoušková, studentka střední školy

Když jsem byla úplně malá holka, chtěla jsem být modelkou – hlavně proto, že jsem chtěla mít krásné červené nehty, jak jsem to viděla v jednom časopise. Později jsem změnila názor a chtěla jsem se stát farmářkou. Prosila jsem rodiče o koně, krávu, kozu nebo jenom o docela malé prase – ale protože bydlíme v paneláku, byla jsem nakonec ráda, že jsem dostala aspoň křečka. A tak jsem se nestala farmářkou – a modelkou taky ještě ne. Teď se starám o křečka, studuju na gymnáziu a baví mě literatura a jazyky. Jednou bych se chtěla stát známou spisovatelkou, ale raději už nic neplánuju!

2 Roman Novotný, lékař

Proč jsem se stal lékařem? Když o téhle otázce přemýšlím, musím říct, že díky své první lásce ze základní školy. Chtěl jsem poznat rozdíly mezi chlapcem a dívkou, a proto jsem začal číst knihy o lidském těle. Čím víc knih jsem četl, tím víc mě lidský organismus zajímal. A tak se můj koníček stal mým povoláním. Dneska se zabývám dětskou neurologií a můžu říct, že každý lékař zůstává navždycky studentem a pořád objevuje něco nového – a že je to stejné dobrodružství jako tehdy, když jsem chtěl objevit rozdíl mezi klukem a holkou.

3 Stanislav Beneš, historik a politolog

Když mi bylo asi pět let, měl jsem typický sen každého kluka – chtěl jsem být kosmonautem. Později jsem zjistil, že to asi nebude tak lehké, a proto jsem se rozhodl, že se stanu slavným cestovatelem. Četl jsem knihy českých cestovatelů Hanzelky a Zikmunda, kteří starým autem procestovali celou Afriku a Jižní Ameriku. V té době jsem taky začal sbírat známky. Díky tomu jsem procestoval svět, i když jenom prstem po mapě. Opravdovým cestovatelem jsem se nakonec nestal, vystudoval jsem historii a politologii a zabývám se politickým vývojem v postkomunistických zemích. A známky? Ty sbírám pořád společně se svým malým vnukem, se kterým se přitom naučíme spoustu věcí.

3. Který text je pro vás nejzajímavější a proč? Používejte následující začátky vět.

Řekl/a bych, že... Já osobně si myslím, že... Podle mě...

POZOR:
Správně:
se **svým** malým vnukem
Nesprávně, ale často:
s **mým** malým vnukem
Více › Česká gramatika v kostce 2, str. 6.

4. Doplňte otázky. Odpovězte.

o koho co jaký jaké čím proč s kým

1. .... se teď stará Anna? – ....
2. .... Annu baví ve škole? – ....
3. .... knihy četl Stanislav Beneš? – ....
4. .... začal Roman Novotný číst knihy o lidském těle? – ....
5. .... sbírá Stanislav Beneš známky? – ....
6. .... sen měl Stanislav Beneš, když byl malý? – ....
7. .... by chtěla Anna být? – ....

cv. 2

5. Najděte v textech na str. 48 synonyma.

1. maminka a tatínek – ....
2. zajímá mě – ....
3. chlapec – ....
4. dívka – ....
5. hobby – ....
6. profese – ....

6. Ke komu se vztahují následující výrazy? K Anně, Romanovi nebo Stanislavovi? Použijte je ve větách.

1. knihy o lidském těle
2. dostat aspoň křečka
3. zabývat se politickým vývojem
4. mít červené nehty
5. cestovat prstem po mapě
6. zůstávat navždycky studentem
7. raději už nic neplánovat
8. naučit se spoustu věcí
9. pořád objevovat něco nového
10. v jednom časopise
11. zjistit, že to nebude lehké
12. být stejné dobrodružství

7. Spojte čísla a písmena. Pak použijte výrazy v levém sloupci o sobě.

1. Vždycky jsem chtěla být
2. Procestoval jsem
3. Přemýšlela jsem
4. Zabývám se
5. Ve škole mě bavily
6. Nakonec jsem se stal
7. Rozhodl jsem se,
8. Zjistil jsem,
9. Později jsem změnila názor
10. Čím víc čtu,

A. že být kosmonautem je velmi těžké.
B. a chtěla jsem se stát farmářkou.
C. celou jižní Ameriku.
D. cizí jazyky.
E. tím víc mě ten problém zajímá.
F. o té situaci.
G. modelkou.
H. matematikou.
I. že se stanu učitelem.
J. lékařem.

8. Porovnejte rozdíly ve významu. Tvořte věty.

stát* – stávat se/stát* se
učit/naučit – učit se/naučit se
dostávat/dostat* – dostávat se/dostat* se

9. Doplňte *který* ve správné formě.

1. Známky sbírám se svým vnukem, se .... se přitom naučíme spoustu věcí.
2. Zažili jsme v Africe dobrodružství, o .... ti někdy budu vyprávět.
3. Ta kniha o politologii, ... jsem včera dočetl, byla moc zajímavá.
4. Dáš mi to cédéčko o Jižní Americe, o .... jsme se včera bavili?
5. Koupili jsme křečka, o .... se bude starat moje dcera.
6. Spisovatelka, ... jsme se chtěli zeptat na hodně věcí, na konferenci nepřijela.
7. To je ta cestovatelka, ... si vážíme.
8. Časopis, ve .... jsem tu fotografii viděla, mi půjčila kamarádka.

CD1: 21, 22, 23

10. Poslouchejte povídání tří lidí. Odpovězte na otázky. Jeden člověk mluví obecnou češtinou. Poznáte kdo? *(Více o OČ › str. 204.)*

	Čím chtěl/a být?	Čím je?	Je spokojený/á?
1.			
2.			
3.			

11. Diskutujte.

1. Chtěli jste mít jako malí doma nějaké zvíře?
2. Jaké jste měli jako dítě koníčky?
3. Jaké koníčky mají děti dneska?
4. Co vás ve škole bavilo/nebavilo?
5. Stal se váš koníček taky vaším povoláním?

12. Napište text o tom, jak jste si vybrali nebo vybíráte svoje povolání. Používejte následující začátky vět. *(Český pravopis › str. 205.)*

Když jsem byl/a malý/á... Rozhodl/a jsem se, že... Později jsem změnil/a názor... Moje práce mě baví/nebaví, protože... Jednou bych chtěl/a...

13. Souhlasíte s následujícími tvrzeními?

1. Čím víc studujeme, tím míň víme.
2. Čím jsme bohatší, tím jsme šťastnější.
3. Čím jsme starší, tím jsme moudřejší.
4. Čím je horší počasí, tím horší máme náladu.
5. Čím je něco dražší, tím je to kvalitnější.
6. Čím blíž k jihu, tím jsou lidé temperamentnější.

POZOR:
Čím... tím... + *komparativ* *(adjektivum/adverbium)*
Roman říká: **Čím víc** knih jsem četl, **tím víc** mě lidský organismus zajímal.
Komparace (=stupňování) adjektiv a adverbií › str. 130 – 133.

GRAMATIKA Instrumentál (sedmý pád) – formy a funkce

1. Která slovesa a prepozice používáme s instrumentálem? Znáte některé další funkce instrumentálu (například použití instrumentálu bez prepozice)? Znáte instrumentál zájmen *kdo* a *co*?

2. Změňte slovosled. Tvořte otázky.

1. být/čím/chceš
2. s/mluvíš/kým
3. zabýváte/čím/se
4. kým/do/s/půjdeš/kina
5. nejsi/spokojená/s/čím
6. kým/se/s/seznámila/jste
7. chodíš/školy/kým/s/do
8. ses/stát/čím/chtěl
9. ses/kým/sešel/s

PAMATUJTE SI:
Čím **jsi se** chtěl stát?
= Čím **ses** chtěl stát?

3. Ptejte se na výrazy označené kurzívou. Pozor na správnou intonaci.

Například: Sešel jsem se s *kolegou*. – S kým?/S kým ses sešel?

1. Byla jsem v kině s *kamarádkou*. – ....?
2. Včera jsem se sešel s *bratrem*. – ....?
3. Pomůžu ti s *tím projektem*. – ....?
4. Mluvila jsem s *tou zpěvačkou*. – ....?
5. Jsem spokojená se *svou prací*. – ....?
6. Už jsem se seznámila s *novou kolegyní*. – ....?
7. Dám si čaj s *mlékem*. – ....?
8. Moje sestra chtěla být *učitelkou*. – ....?
9. Zabývám se *českou literaturou*. – ....?
10. Můj bratr se stal *architektem*. – ....?

4. K výrazům v nominativu sg. najděte v textech na str. 48 formy instrumentálu.

Například: Chtěla bych se stát (známá spisovatelka). – Chtěla bych se stát známou spisovatelkou.

tak se můj koníček stal (moje povolání), zabývám se (dětská neurologie), stanu se (slavný cestovatel), Hanzelka a Zikmund procestovali (staré auto) celou Afriku, zabývám se (politický vývoj), známky sbírám se (svůj malý vnuk)

!!! *Instrumentál singuláru (sedmý pád jednotného čísla)*

podobné formy zájmen a adjektiv podle deklinace kdo, co

Všimněte si, že substantiva dělíme do deklinačních skupin I, II a III podle koncovek v nominativu sg. Detailní informace o instrumentálu sg. najdete na str. 217 a 232. (Instrumentál pl. najdete na str. 53, 170–171 a 233.)

kdo, co	*ten, ta, to*	*jeden, jedna, jedno*	*posesivní zájmena*	*adjektiva*		*substantiva*			*rod*
				-ý	-í	*majoritní subs.*	*minoritní subs. + majoritní maskulina končící v N sg. na háček, -c*, -j, -tel**		
						I. deklinační skupina N sg.: konzonant, konzonant, -a, -o	*II. deklinační skupina N sg.: -e/-ě, háček, -c*, -j, -tel*, -del, -ev*	*III. deklinační skupina N sg.: -a, -st, -e/-ě (vzor kuře), -í*	
kým čím	tím	jedním	mým naším tvým vaším svým jejich jeho jejím	dobrým	kvalitním	student**em**	muž**em**, soudc**em**	koleg**ou**	*Ma*
	tím	jedním	mým naším tvým vaším svým jejich jeho jejím	dobrým	kvalitním	banán**em**	čaj**em**	---	*Mi*
	tou	jednou	mojí/mou[1] naší tvojí/tvou[1] vaší svojí/svou[1] jejich jeho její	dobrou	kvalitní	káv**ou**	restauraci, kanceláři	místnosti	*F*
	tím	jedním	mým naším tvým vaším svým jejich jeho jejím	dobrým	kvalitním	aut**em**	moř**em**	kuř**etem**, nádraž**ím**	*N*

** Několik slov zakončených na -tel, -c patří do I. deklinační skupiny (např. hotel, kostel, tác...). Některá F substantiva zakončená na -c nebo jiný konzonant patří do III. deklinační skupiny (např. věc) nebo kolísá mezi II. a III. deklinační skupinou (např. sůl).*
1. Krátké formy mou, tvou, svou jsou knižní. Když mluvíme, používáme častěji dlouhé formy mojí, tvojí, svojí.
POZOR na výjimky: Jiří – Jiřím, pes – psem, kůň – koněm... (Více › tabulka I sg. str. 232.)

5. Slova v závorkách použijte ve správné formě.

1. Pavel se stal (výborný lékař).
2. Zabývám se (klasická hudba).
3. Zítra se sejdu s (další učitel).
4. Viděl jsem tě v kavárně s (mladá herečka).
5. Budu spokojená s (jiná práce).
6. Martin se rozešel s (nová přítelkyně).
7. Nejsem spokojená se (staré rádio).
8. Ivo se seznámil s (populární spisovatelka).
9. Jana chodila se (slavný sportovec).
10. Dal jsem si čaj s (horké mléko).
11. Eva se setkala s (mladší kolega).
12. Četl jsem váš dopis s (velká radost).

6. Označte všechna slovesa, která používáme s instrumentálem. Uveďte příklady.

být* scházet se/sejít* se s setkávat se s/setkat se s diskutovat o stávat se/stát* se
mluvit o těšit se na zabývat se přemýšlet o seznamovat se/seznámit se s být spokojený s
spokojovat se/spokojit se s chodit s rozvádět se/rozvést* se s ptát se/zeptat se
zvykat si/zvyknout* si na slyšet/uslyšet o bát* se o souhlasit s rozcházet se/rozejít* se s

VŠIMNĚTE SI:
se = *reflexivní* (sejít **se**...)
×
se = *prepozice* (**se** sestrou)
Např. Sejdu **se** se sestrou.

7. Slova v závorkách použijte ve správné formě.

1. Včera jsem se sešla s .... (tvoje sestra).
2. Byl jsem spokojený s .... (jejich škola).
3. Nesouhlasím s .... (náš manažer).
4. Eva chodila s .... (můj kamarád).
5. Lenka se rozešla s .... (tvůj bratr).
6. Povídala jsem si s .... (její dědeček).
7. Stala jsem se .... (jeho kamarádka).
8. Setkali jsme se s .... (váš přítel).
9. Petr se seznámil s .... (moje kolegyně).

POZOR:
seznamovat se/seznámit se (s + *I*)
×
scházet se/sejít* se (s + *I*)
setkávat se/setkat se (s + *I*)
×
potkávat/potkat (+ *A*)

8. Přečtěte si inzeráty z novin. Výrazy v závorkách použijte ve správné formě.

Seznamka

Žena, 28 let, Jihlava
Čau všichni! Maminka s (čtyřletý chlapeček) a (dvouletá holčička) hledá spolehlivého a upřímného muže s (dobrý vztah) k dětem. Vlastní dítě nevadí.

Muž, 55 let, Cheb
Po rozvodu s (alkoholička) bych se rád seznámil se (sympatická a hodná abstinentka) do 50 let. Mám rád přírodu a zabývám se (astrologie). Mam sedmnáctiletou dceru ve vlastní péči.

Muž, 19 let, okolí Prahy
Ahojky, krásná neznámá! Jsi milá a příjemná inteligentní dívka, nekuřačka s (romantické srdce) a s (úsměv) na tváři, se (která) bych mohl společně prožívat všechno, co život přinese... Existuješ? Zavolej!

Žena, 42 let, Brno
Nečte náhodou tyto stránky elegantní a vtipný podnikatel, se (který) bych si mohla povídat o sportu, umění i kultuře? Umíš být (dobrý přítel), (vtipný kamarád) i (něžný milenec)?

Žena, 63 let, Ostrava
Hledám muže vyšší postavy na posezení u kávy. Jsem plnoštíhlá blondýna s (vlastní byt), (auto) a (chata). Žiju sama s (nemocná maminka) a nemám s (kdo) jít do kina.

Muž, 33 let, Beroun
Hledám pohodovou dívku pro společnou budoucnost. Jsem nekuřák, pohodář se (smysl) pro humor a se (zájem) o sport, klasickou hudbu a cestování. Budu se těšit na tvoji odpověď.

9. Představte si, že hledáte partnera/partnerku nebo kamaráda/kamarádku. S kým z inzerátů byste se chtěli seznámit? S kým byste si určitě nerozuměli?

10. Označte všechny prepozice, které používáme s instrumentálem. Uveďte příklady.

kolem na kvůli do o mezi proti z kromě od včetně pod bez pro díky
nad u přes blízko před okolo v uprostřed s během za naproti k

11. Označte vhodnější prepozici.

1. Jedu na výlet *s/se* kamarádkou a *s/se* sestrou.
2. Obraz je schovaný *nad/za* skříní, protože se nám nelíbí.
3. *Za/před* rokem jsem byl poprvé v České republice.
4. Pošta je *mezi/pod* bankou a supermarketem.
5. Kalendář je *nad/pod* stolem.
6. Šla jsem na oběd *s/se* vaším kolegou.
7. Počkám na ni *mezi/před* školou.
8. Jdu do nemocnice *za/nad* babičkou.

POZOR: k × za
Jdu **k** babičce = *navštívit babičku tam, kde bydlí*
×
Jdu **za** babičkou = *1. jít navštívit babičku nejen tam, kde bydlí, ale i tam, kde teď je (do nemocnice,do práce...)*
2. jít vzadu

12. Doplňte vhodnou prepozici a *který* v instrumentálu sg.

1. Ta holka, ... chodí Petr, je nesympatická.
2. Ten váš nápad, ... jsem nesouhlasil, se mi začíná líbit.
3. Ten kluk, ... jsem seděl v kině, pořád jedl popcorn.
4. To kolo, ... jsem byl tak spokojený, se rozbilo.
5. Spolužák, ... chodím na španělštinu, umí asi osm jazyků.
6. Sousedka, ... bydlím, často pořádá večírky, a já nemůžu spát.
7. Vidíš ten dům, ... stojí to červené auto? Ten se mi líbí.
8. Tu postel, ... ráda spí naše kočka, musíme dát jinam.

POZOR: který *v I sg.*
Muž, **se kterým** jste spokojený, je můj kamarád.
Muž, **kterým** se zabýváte, je můj kamarád.

cv. 6

!!! *Prepozice* nad, pod, před, za, mezi *s akuzativem a instrumentálem*

směr (dynamický význam)	*lokace (statický význam)*
nad, pod, před, za, mezi + *akuzativ* *Například:* Obraz dáme nad **stůl**.	**nad, pod, před, za, mezi** + *instrumentál* *Například:* Obraz je nad **stolem**.

Porovnejte taky: Obraz dáme na **stůl** (= *akuzativ*). • Obraz je na **stole** (= *lokativ*). *Více* › *Česká gramatika v kostce 2, str. 4.*

▶ 1. Která slovesa vyjadřují směr (dynamická) a která lokaci (statická)? Označte správnou substantiva.

1. Obraz je *nad gaučem/nad gauč.*
2. Dal jsem auto *za dům/za domem.*
3. Květiny jsou *na okně/na okno.*
4. Dáme tu lampu *před knihovnu/před knihovnou?*
5. Křeslo je *mezi postelí a skříní/mezi postel a skříň.*
6. Dal jsem fotografii *nad stůl/nad stolem.*
7. Autobus stojí *před hotelem/před hotel.*
8. Dám ten dort *na talíř/na talíři.*
9. Klíč je *pod koberec/pod kobercem.*
10. Dala jsem kabelku *pod židli/pod židlí.*

▶ 2. Filip Dvořák si zařídil byt. Porovnejte obrázky. Kam co dal? Kde co je?

Například: Obraz dal nad gauč. Obraz je nad gaučem.

▶ 3. Opakujte prepozice s různými pády. Dokončete věty.

1. Pes leží pod...
2. Chtěl bych salát bez...
3. Nikdy jsem nebyl v...
4. Piju všechno kromě...
5. Dostal jsem e-mail od...
6. Musíte jít kolem...
7. Bydlím blízko...
8. Připravím překvapení pro...
9. Sejdeme se před...
10. Počkám na tebe u...
11. Pořídil jsem to auto jenom za...
12. O víkendu půjdeme na...
13. Včera jsme byli na...
14. Prosím tě, dej tu kytku na...
15. Dám si chleba s...

!!! *Další funkce instrumentálu*

Instrumentál vyjadřuje:
a) prostředek (např. jet* **tramvají**; cestovat **metrem**; letět **letadlem***)*
b) nástroj a materiál (např. jíst*/sníst* **vidličkou**; psát*/napsat* **perem**; šroubovat/zašroubovat **šroubovákem**; zatloukat/zatlouct* **kladivem**; mýt* si/umýt* si vlasy **šamponem**; natírat/natřít* **barvou***)*
c) pohyb (např. kopat*/kopnout* **nohou**; mávat/zamávat **rukou**; jet* **stovkou** =jet* **rychlostí** 100 km/h*)*
d) místo (např. jít* **parkem**; projíždět/projet* **tunelem**; zahýbat/zahnout* **první ulicí** doprava*)*
e) důvod (např. umírat/umřít* **žízní**; plakat* **štěstím**, **bolestí**; zpívat **radostí***)*

▶ 4. Spojte výrazy. Použijte je ve vhodném kontextu.

Například: psát – černá propiska – Píšu dopis černou propiskou.

psát* kopat* platit letět jíst* česat* se jít* krájet mýt* se jet* umřít*

starý taxík velká lžíce černá propiska bankovní karta hlad modrý hřeben hustý les studená voda raketa ostrý nůž levá noha

cv. 2

Instrumentál plurálu (sedmý pád množného čísla) – frekventované formy

!!! Model pro I pl.

Pamatujte si model pro instrumentál plurálu (frekventované formy).
Více *v lekci 17 na str. 170.*
Sejdu se s kamarády a kamarádkami.

▶ 1. Spojte. Všimněte si forem instrumentálu plurálu v pravém sloupci.

1. Počítačový technik se zabývá
2. Seznámili jsme se s
3. Fotograf připravil kalendář s
4. Dám si těstovinový salát s
5. Nesouhlasím s
6. Po dlouhé době jsme se sešli se
7. Na konferenci jsem diskutoval s
8. Oba moji bratři se stali

A. svými starými kamarády a kamarádkami.
B. černými olivami.
C. operačními systémy.
D. významnými politiky.
E. novými kolegy.
F. několika českými političkami.
G. vašimi rasistickými názory.
H. krásnými modelkami.

Personální pronomina v instrumentálu (osobní zájmena v sedmém pádu)

!!! *Personální pronomina v instrumentálu (osobní zájmena v sedmém pádu)*

Osobní zájmena v instrumentálu mají:
1. *krátké formy* (Eva se zabývá svým vztahem k Petrovi. Zabývá se **jím**.)
2. *formy po prepozici* (Eva se sejde s Petrem. Sejde se s **ním**.)

Doplňte do tabulky krátké formy a formy po prepozici:

<table>
<tr><th></th><th>já</th><th>ty</th><th>on, ono</th><th>ona</th><th>my</th><th>vy</th><th>oni[1]</th></tr>
<tr><td>1. Zabývá se ...</td><td rowspan="2">mnou</td><td rowspan="2">..........</td><td>jím</td><td>..........</td><td rowspan="2">námi</td><td rowspan="2">..........</td><td>jimi</td></tr>
<tr><td>2. Sejde se s/se ...</td><td>..........</td><td>ní</td><td>..........</td></tr>
</table>

1. *Pro zjednodušení používáme v tabulce zájmeno oni místo oni, ony, ony, ona.*
*POZOR: Krátké formy osobních zájmen mají ve větě tzv. druhou pozici (**› Česká gramatika v kostce 2, str. 3**). Když je ale zdůrazňujeme (=akcentujeme), můžou stát na začátku nebo na konci věty.*
Např. **Jím** se zabývá! Zabývá se jenom **jím**!

▶ 2. Zájmena v závorkách použijte ve správné formě.

1. Zabývá se . . . . . (on) několik let.
2. Chci být s . . . . . (ty) celý život.
3. Zabývali jsme se . . . . . (oni) často.
4. Pojedu s . . . . . (ona) k doktorovi.
5. Nezabývejte se . . . . . (my).
6. Sešla jsem se s . . . . . (oni) včera.
7. Nesouhlasí se . . . . . (já).
8. Je s . . . . . (vy) moc spokojený.
9. Nechodila s . . . . . (on) dlouho.
10. Půjdu před . . . . . (ty).

▶ 3. V jakém kontextu použijete věty ze cvičení 2? Vymyslete vhodnou situaci.

Například: Literární historik se zabývá Milanem Kunderou. Zabývá se jím několik let.

▶ 4. Doplňte osobní zájmeno.

Například: Přijela moje kamarádka z Moravy. Půjdu s ní do kina.

1. Koupil jsem si nové auto. Nejsem s . . . . . spokojený.
2. Vidíte ten les? Řeka je za . . . . .
3. Mluvila jsem s naší ředitelkou, ale nesouhlasím s . . . . .
4. Ty dva domy jsou blízko, ale mezi . . . . . je zahrada.
5. Můj přítel byl hodný, ale nakonec jsem se s . . . . . rozešla.
6. To jsou tvoji kamarádi? Půjdeš na party s . . . . .
7. Vidíš to křeslo? Bačkory máš pod . . . . .
8. Dojedeme až ke škole a zaparkujeme před . . . . .
9. Měl jsi rád českou historii. Ještě pořád se . . . . . zabýváš?
10. Vaše návrhy jsou zajímavé, budeme se . . . . . zabývat.

▶ 5. Zopakujte osobní zájmena v různých pádech. Označte správnou formu.

1. Neznám *vám/vás*.
2. Mluvíme o *něho/něm*.
3. Nemůžu bez *tebe/tobě* žít.
4. Sešel jsem se s *nich/nimi* minulý týden.
5. Stěžovali jste si na *nás/námi*?
6. Nezabývám se *jí/ho*.
7. Můj kocour je zvyklý na *mě/mnou*.
8. Četli jsme o *ně/nich*.
9. Chtěla bych tam jít s *tebe/tebou*.
10. Ten pán se *mnou/mě* ptal na cestu.

Hledám práci

▶ 1. Kde byste hledali práci, kdybyste byli nezaměstnaní?

na internetu, v novinách, na úřadě práce (=*OČ na pracáku*), přes personální agenturu, přes kamarády a známé...

▶ 2. Co znamená...?

uchazeč o zaměstnání zaměstnavatel zaměstnanec brigáda brigádník pracovní pohovor pracovní doba plný úvazek poloviční úvazek zkrácený úvazek

CD1: 24

▶ 3. Poslouchejte a označte. Mluví Monika spisovně? (*Více o OČ* › *str. 204.*)

1. Monika hledá
a) partnera
b) byt
c) práci

2. Monika nepracovala tři roky,
a) protože byla nemocná
b) protože byla na mateřské
c) protože studovala v cizině

3. Monika hledá práci
a) jako manažerka
b) jako učitelka
c) jako účetní

4. Monika hledá práci
a) na plný úvazek
b) na poloviční úvazek
c) na zkrácený úvazek

5. Monika chce pracovat šest hodin,
a) protože má malé děti
b) protože bydlí daleko
c) protože má kurzy angličtiny

6. Monika nemá čas,
a) protože jde na pohovor
b) protože jde na oběd
c) protože jde podat inzerát

VŠIMNĚTE SI:
HPP = *hlavní pracovní poměr*
VPP = *vedlejší pracovní poměr*
ŽL = *živnostenský list*

▶ 4. Který inzerát napsala Monika? Na který inzerát asi odpověděla?

ANNONCE

Zaměstnání – nabídka

Hledáme do svého týmu
RECEPČNÍ, KADEŘNÍKY
nové, kreativní a talentované s praxí
Písemné nabídky zasílejte na adresu:
Salon Andrea Jonková
Žitná 25, 120 00 Praha 2
e-mail: info@andreajonkova.cz
www.andreajonkova.cz

K&V ELEKTRO
ELEKTROINSTALAČNÍ MATERIÁL
přijme asistentku marketingu
Požadujeme: SŠ vzdělání, znalost práce v Corelu a MS Office, spolehlivost, pečlivost. Nabízíme: zázemí perspektivní společnosti, výborné finanční ohodnocení.
Nástup možný ihned. Nabídky s životopisy zasílejte: e-mail: ivanevska@kvelektro.cz
fax: 257 320 465

Daňově poradenská a účetní společnost sídlící v centru Prahy hledá kandidáta(ku) na pozici účetní (možno i na ŽL či zkrác. prac. úvazek) s výkonem práce v sídle společnosti. Kontakt: Jana Davidková, mail: davidkova@longea.cz, fax: +420 221 986 331

Přijmeme realitního makléře(ku). Nabízíme práci v perspektivním oboru, fixní plat + provize. Pracoviště na P-2. Nástup možný ihned. E-mail: praha2@nejlepsibydleni.cz

ZŠ Roztoky u Prahy nabízí MODRÉ Z NEBE aktivním a kvalifikovaným učitelům F, Ch, Z, Inf, Aj, Tv a 1. st. Profesní podpora, služební byt. Informace na www.zsroztoky.cz, 737 126 293. Životopis zasílejte na info@zsroztoky.cz

Číšnika/servírku pro **hotel přijme ihned hotelová společnost v Praze. Požadavky: vyučení a praxe v oboru, spolehlivost, pracovitost. Své životopisy zasílejte na adresu: FORTUNAS HOTELS, a. s., Bečvářova 11, 100 00 Praha 10. E-mail: nabor@fortunashotels.cz, fax: 274 777 479

Autoservis na Praze 1 přijme automechanika s praxí. Info tel. 608 910 973, 224 224 160

Parfumerie Zlatá Lyra v centru Prahy přijme prodavačku s praxí. Tel. 777 643 981 – Ing. František Šrut

ŘEDITEL Magistrátu hl. m. Prahy, vyhlašuje výběrové řízení na obsazení pracovního místa FINANČNÍ MANAŽER/MANAŽERKA v odboru zahraničních vztahů a fondů EU
Bližší informace na: www.praha-mesto.cz, Magistrát, pracovní místa

Soukromá společnost zabývající se cestovním ruchem hledá na HPP zaměstnance na pozici TECHNIK pro instalaci a servis informačních systémů a reklamních nosičů v horských střediscích ČR. Požadujeme: SŠ, mechanická zručnost, flexibilita, ŘP sk. B, dobrý fyzický stav Pracoviště: Praha Zájemci, svůj životopis zasílejte na e-mail: info@sittour.cz nebo na adresu: Sittour ČR s. r. o., Hamsíkova 72, 150 00 Praha 5.

Architektonická a projekční kancelář přijme do HPP čerstvé absolventy nebo studenty posledního ročníku ČVUT FS (studijní obor - architektura, pozemní stavby). Podmínkou základní znalost AJ a znalost AutoCADu, ArchiCADu a 3DSMax. V případě zájmu zašlete CV na emailovou adresu: allpuci@gmail.com

Zaměstnání – poptávka

Hledám práci ve skladu, osm let praxe. Spolehlivý, rovný. Mobil: 720 175 854

Manž. pár, on technický typ vyhl. 50. ved., manuál. zručný. Ona vyuč. v zemědělství, obchod, prodavačka hledají práci na zeměděl. usedlosti – ekofarmě. T 604 325 572 ČR

Technik – správa budov, energet. dohled plyn. kotelen. TDI BOZP, ŽL. T 6002229904

Po 5 letém pobytu ve VB shání 25 letá VOŠ ek. práci s využitím AJ (CK, Hotely apod.) 737 157 746

Účetní 33 let, 5 let praxe, komplexní znalost, VPP nebo zkrác. úvazek, znalost daní, účet. mezd, znalost účetních programů. Mobil: 604 718 906

Hledám uplatnění v oboru reklama, polygrafie výroba. Praxe: příjem zakázek, příprava podkladů na PC pro dále uvedené technologie: ofsetový tisk včetně montáží, tampon. tisk, sítotisk, vyřezávaná grafika na plast – administrativa s tím spojena. M. 731961053, prace-rek@seznam.cz

▶ 5. Monika půjde na pracovní pohovor. Co by si měla vzít na sebe? Co byste si vzali vy?

▶ 6. Označte, na co se při pracovním pohovoru ptá uchazeč (U) o zaměstnání a na co se ptá zaměstnavatel (Z).

Jakou máte praxi v oboru? Jakou budu mít pracovní dobu? Jaké jazyky umíte? Jaký plat jste měl/a v minulém zaměstnání? Máte řidičský průkaz? Jaký plat byste si představoval/a? Kdyby to bylo nutné, můžete pracovat přesčas? Kolik dní dovolené budu mít? Kde jste studoval/a? Umíte pracovat na počítači? Jaké nabízíte finanční ohodnocení? Proč chcete změnit práci? Nabízíte nějaká školení nebo stáže pro zvýšení kvalifikace? Proč jste si vybral/a naši firmu? Nabízí vaše firma nějaké benefity (např. stravenky, příspěvek na dopravu, jazykové kurzy, fitness)?

▶ 7. Co budete potřebovat při hledání práce v České republice?

strukturovaný životopis, motivační dopis, pracovní povolení, potvrzení o trvalém pobytu, doklad o vzdělání, doporučení od předchozího zaměstnavatele, doklad o znalosti jazyka, cestovní pas, občanský průkaz (*OČ občanka*), živnostenský list (*OČ živnosťák*)

8. Roman Pešek byl na pohovoru ve firmě Lexon s. r. o. Přečtěte si, co říkal. Mluvil tak, jak je při pohovoru vhodné?

Čau, já jsem Roman Pešek. V sobotu 17. dubna mi bude čtyřicet let. Jsem ženatej, mám kluka a holku a psa Bafíka. Bydlím v Plzni kousek od centra, v Nádražní ulici 55. Dělal jsem obchodní akademii v Plzni, no a pak v roce 1998 jsem šel do Prahy na Vysokou školu ekonomickou. Když jsem dodělal školu, nastoupil jsem v roce 2002 jako ekonomickej konzultant do firmy Konzultpres. Tam jsem pracoval na náročnejch projektech a byl jsem fakt úspěšnej. Bohužel jsem měl nízkej plat, a proto jsem v roce 2006 odešel do francouzský firmy NeoLogistique. V této firmě jsem v roce 2006 absolvoval super školení v internetový reklamě a marketingu a v roce 2008 půlroční stáž v ústředí firmy v Lyonu. Ve Francii to bylo skvělý, francouzský víno mi moc chutnalo. Anglicky a francouzsky se domluvím velmi dobře. Docela dobře mluvím německy, i když ne nějak extra. Rozumím i rusky, ale mluvím blbě. No, samozřejmě ovládám různý programy na počítači, Word, Excel a PowerPoint a tak. Taky rád sportuju, hraju golf a tenis. Mám rád grilovaný maso s hořčicí a hranolkama. Jo, kdybyste mě chtěli kontaktovat, tak zavolejte prosím na mobil 773 25 84 67. Můžete mi taky napsat na mejl roman.pesek@centrum.cz, jo? Rád jsem vás poznal, těšilo mě, ahoj!

Životopis

Osobní údaje:

. . . .

Datum narození: 1979

Rodinný stav: . . . . ,

manželka Lucie Pešková (1981)

Děti: . . . . Marek (2003),

. . . . Kristýna (2005)

Kontakt:

Adresa: Nádražní . . . . ,

301 00 . . . .

Telefon: . . . . e-mail: . . . .

Vzdělání:

1985–1994 základní škola Chrást u Plzně

1994–1998 . . . ., Plzeň

1998–2002 Vysoká škola ekonomická, ...

Dosavadní praxe:

2002–2006 . . . .

2006 – nyní . . . .

Stáže, kurzy, školení:

2006 . . . .

2008 . . . .

Znalost jazyků: . . . . (úroveň B2, zkouška FCE),

francouzština (úroveň B1), ... (úroveň A2),

ruština (úroveň A1)

Znalost práce na PC: . . . .

Zájmy: . . . .

9. Které informace v textu byly pro zaměstnavatele zbytečné? Vyškrtněte je.

10. Žlutě označené výrazy a koncovky jsou typické pro neformální nebo obecnou češtinu. Nahraďte je formální nebo spisovnou češtinou, nebo je vyškrtněte. Pak doplňte Romanův strukturovaný životopis.

11. Představte si, že jste zaměstnavatel/ka a děláte s Romanem Peškem pracovní pohovor. Neporozuměl/a jste dobře všemu, co říká. Zeptejte se znovu. Používejte následující začátky vět.

Promiňte, mohl byste ještě jednou zopakovat,... Mohl byste upřesnit,...? Co jste myslel tím, že...?

12. Přečtěte si motivační dopis Romana Peška. Označte a vypište si fráze, které by pro vás mohly být užitečné.

Roman Pešek
Nádražní 55
301 00 Plzeň
tel.: 773 25 84 67
e-mail: roman.pesek@centrum.cz

Pan Dominik Hanuš
Lexon s. r. o.
Hradní 227/10
160 00 Praha 6

Plzeň, 1. 3. 2009

Vážený pane řediteli,

reaguji na Váš inzerát z deníku Mladá Fronta Dnes. Mám zájem o místo ekonomického konzultanta, které zde nabízíte. Jak dokládá můj životopis, který zasílám v příloze, splňuji všechny požadavky na tuto pozici. Vystudoval jsem Vysokou školu ekonomickou v Praze a mluvím plynně anglicky a francouzsky. Mám několikaletou konzultační praxi v oblasti zahraničního marketingu a velmi dobré počítačové znalosti. V současné době pracuji v prestižní zahraniční konzultační společnosti.
O projektech, které jsem realizoval, mohu poskytnout dobré reference.

Pokud budete mít zájem, prosím, kontaktujte mě na uvedeném telefonním čísle nebo na mé soukromé emailové adrese. Rád se dostavím na osobní pohovor.

Děkuji za posouzení své žádosti a těším se na naši případnou spolupráci.

S pozdravem

PAMATUJTE SI:

Při pohovoru, v životopise a v motivačním dopise používáme tyto formy spisovné češtiny:
reaguju › reaguji, váš › Váš, posílám › zasílám, pracuju › pracuji, můžu › mohu, děkuju › děkuji

POZOR:

Vokativ › str. 215, 227 a 228.

13. Které oslovení je v motivačním dopise vhodné/nevhodné?

Vážená paní inženýrko   Milý doktore   Dobrý den, paní ředitelko   Ahoj, pane profesore   Vážený pane Nováku

14. Hledáte práci. Napište inzerát/životopis/motivační dopis. *(Český pravopis › str. 205.)*

cv. 13

ZAPIŠTE SI SLOVA A FRÁZE, KTERÉ POTŘEBUJETE

Co jste se naučil/a v lekci 5?

Označte symbolem ✔ *(ano, umím dobře)*, ● *(ano, ale potřebuju si ještě zopakovat)*

- ☐ Rozšířil/a jsem si slovní zásobu na téma povolání (kde kdo pracuje, co kdo dělá).
- ☐ Umím mluvit o tom, čím jsem chtěl/a být a čím jsem.
- ☐ Umím aktivně používat slovesa a prepozice s instrumentálem singuláru včetně osobních zájmen.
- ☐ Znám další funkce instrumentálu (vyjádření prostředku, nástroje, materiálu, pohybu, místa a důvodu).
- ☐ Pamatuju si model pro instrumentál plurálu.
- ☐ Orientuju se v inzerátech nabízejících práci.
- ☐ Vím, jaké otázky můžu dostat nebo na co se můžu zeptat během pracovního pohovoru.
- ☐ Umím napsat strukturovaný životopis a motivační dopis (podle modelu).
- ☐ Vím, že při pracovním pohovoru, v životopise i v motivačním dopise bych měl/a používat spisovnou češtinu.

Co vás čeká v lekci 6?

- Budete mluvit o výročích animovaného filmu a vzpomínat na filmy, které vás ovlivnily. Seznámíte se s největší superstar českého animovaného filmu.
- Zopakujete si slovesa a prepozice s dativem a naučíte se další.
- Naučíte se, jak napsat přání a gratulace k různým příležitostem. Budete mluvit o významných rodinných událostech.

LEKCE 6 Slavíme narozeniny, svátky a výročí

1. Přečtěte si úryvek článku z filmového časopisu.

Animovaný film oslavil dvě výročí

Když se řekne animovaný film, snad každému z nás se vybaví vzpomínka na nějakého oblíbeného dětského hrdinu. Málokdo ale ví, že od chvíle, kdy diváci uviděli první pohyblivé obrázky, uběhlo v roce 2008 už 120 let. V tomto roce oslavil animovaný film dokonce dvě výročí. V roce 1888 vytvořil geniální „otec kresleného filmu“, Francouz Charles-Émile Reynaud, optické divadlo a o dvacet let později, v roce 1908, dokončil francouzský režisér Émile Cohl první animovaný film v dnešním smyslu slova. Vpravo vidíte Émila Cohla při práci a vlevo hrdiny jeho prvního filmu, který se jmenoval Fantasmagorie.

2. Co z těchto informací jste už věděli a co pro vás bylo nové?

VŠIMNĚTE SI:
málokdo, málokdy
máloco, málokterý

3. Kdo je kdo v animovaném filmu? Ve které zemi tyto filmy vznikly?

1

2

3

4

5

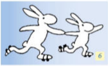
6

7

8

9

Mickey Mouse | vlk a zajíc | Asterix a Obelix | včelka Mája | Tom a Jerry
princezna Mononoke | pejsek a kočička | Bob a Bobek | Simpsonovi

4. Diskutujte.

1. V České televizi dávají už přes čtyřicet let každý večer Večerníček. Viděli jste ho někdy? Vyprávějte, o čem byl.
2. Jaké filmy jste měli rádi, když jste byli malí?

CD1: 25, 26, 27

5. Poslouchejte. Jaké filmy měli/mají tito lidé rádi? Odpovězte na otázky.

	Daniel, 51 let	Josef, 72 let	Dáša, 7 let
Má nějaký oblíbený film?	....	....	....
Má nějakou oblíbenou filmovou postavu?	....	....	....

6. Napište krátký text o svém oblíbeném dětském filmu. Jak vás ovlivnil? Používejte následující začátky vět.
(Český pravopis › str. 205.)

Film byl o... Hlavní hrdina byl... Film se mi líbil, protože... Film mě v dětství ovlivnil, protože...

TEXT

Krtkovi je 50!

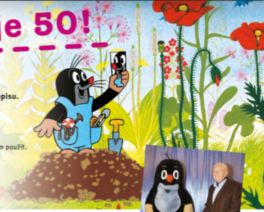

1. Podívejte se na obrázek krtka. Jaký je a jak vypadá?

2. Přečtěte si rychle další článek z filmového časopisu. Pak přiřaďte ke každému odstavci (1-5) jednu z následujících vět (A-F). Pozor: jednu větu nebudete potřebovat.

A. Čtenáři blahopřejí krtečkovi k narozeninám.
B. Ilustrátor Zdeněk Miler dlouho nevěděl, jaké zvířátko pro nový film použít.
C. Díky krtkovi můžou děti překonat různé problémy.
D. Film o krtkovi vznikl na oslavu výročí animovaného filmu.
E. Krtek je slavný na celém světě.
F. Krtek ze začátku vypadal jinak, než vypadá dnes.

3. Přečtěte si text.

© ČTK, 2009

Krtkovi je 50!

1 Víte, kdo je největší superstar českého animovaného filmu? Obyčejný černý krtek! Krtečka milují už tři generace dětí z celého světa. Existuje o něm víc než pět milionů knih a padesát animovaných filmů. Krtek nemá jméno – je to prostě krtek nebo krteček.

2 V roce 2007 slavil krtek narozeniny. Bylo mu už 50 let. Jeho autor, ilustrátor Zdeněk Miler o něm říká: „V roce 1957 za mnou přišli filmaři. Chtěli natočit film pro děti o tom, jak se vyrábí oblečení. Když jsem si poprvé přečetl scénář, nelíbil se mi. Snažil jsem se vymyslet nějaké zvíře, které by se dětem líbilo, kterému by věřily a které by je něco naučilo. Bylo to těžké, protože skoro všechna zvířátka už použil ve svých filmech Walt Disney. Přemýšlel jsem o tom celé dva měsíce, ale pořád jsem nemohl žádné nové zvířátko najít. Jednou jsem šel na procházku, a když jsem se vracel domů, zakopl jsem o krtčí hromádku. A nápad byl tady! Už jsem věděl, jak bude nové zvířátko pro děti vypadat."

3 Postava krtečka se postupně měnila. V prvních dvou filmech měl ještě dlouhý čumáček, ocásek a pod nosem vousy. Pak malíř zkrátil čumák a zrušil ocásek a vousy, protože se špatně malovaly. Naopak mu přidal na hlavu tři vlasy, díky kterým krtek vypadá jako malý kluk.

4 A co o krtečkovi říkají čtenáři? „Jako malé holce mi krteček moc pomohl," vypráví paní Miluše Hálová. „Když mi bylo 7 let, musela jsem do nemocnice kvůli vážnému zdravotnímu problému. Naštěstí jsem měla s sebou svoji oblíbenou hračku, plyšového krtka. Každý večer jsem si mu stěžovala a vyprávěla jsem mu, co jsem zažila." Jiří Karas zase říká: „Pouštím příběhy o krtečkovi našemu malému synovi. Díky jednomu našemu oblíbenému cédéčku, které jsme slyšeli snad padesátkrát, se náš Adámek dokonce naučil říkat písmeno ‚r'. Dřív pořád říkal ‚kltek, kltek', ale teď už krásně říká ‚krrrrrrtek'."

5 A tak všichni čtenáři přejí milému krtkovi k jeho krásnému výročí všechno nejlepší a hodně dalších hezkých knih, filmů a úspěchů! Jeho autorovi panu Milerovi děkují za radost, kterou dětem rozdává.

4. Řekněte, co je/není pravda.

1. Krtek je nejpopulárnější postava českého animovaného filmu. ANO/NE
2. O krtečkovi existuje 6 milionů knih a dvacet animovaných filmů. ANO/NE
3. Filmaři chtěli natočit dětský film o zvířatech. ANO/NE
4. Ilustrátor Zdeněk Miler nemohl dlouho najít žádné vhodné zvíře. ANO/NE
5. Zdeněk Miler dostal nápad, když se vracel z procházky. ANO/NE
6. Miluše Hálová si každý večer stěžovala na krtka. ANO/NE
7. Jiří Karas poslouchá cédéčka s příběhy o krtkovi se svou malou dcerou. ANO/NE
8. Syn Jiřího Karase dřív neuměl říkat ‚r'. ANO/NE

VŠIMNĚTE SI: dřív

Jiří Karas říká: ...náš Adámek ***dřív*** *pořád říkal...*

Zjistěte, jak se slovo dřív/dříve překládá do vašeho jazyka.

5. Podívejte se na některý z filmů o krtkovi. O čem je?

 cv. 3

6. *Krteček* je deminutivum (zdrobnělina) od slova *krtek*. Hledejte další deminutiva podle modelu. Jaký mají deminutiva význam?

zvíře kocour kočka zajíc holka myš včela čumák králík chlapec pes

králíček čumáček zvířátko zajíček včelka kocourek chlapeček holčička pejsek kočička myška

VŠIMNĚTE SI:
Deminutiva tvoříme pomocí těchto sufixů (přípon):
Ma/Mi -ek, -eček, -áček, -íček
F -ka, -ička
N -átko

7. Ve slově *krtek* je mobilní -e-. Označte další slova s tímto jevem ve cvičení 6.

8. Procvičujte výslovnost. Pozor na dlouhé samohlásky.

krtek, **krteček**, **krtčí** hromádka, příběhy o **krtečkovi**, s **krtečkem**, přejeme **krtkovi**, měla plyšového **krtka**

9. Doplňte otázky. Odpovězte podle textu.

1. .... je autor krtečka?
2. .... je krtečkovi let?
3. .... filmaři požádali pana Milera o spolupráci?
4. .... bylo těžké najít zvířátko pro nový film?
5. .... se stalo, když se ilustrátor Zdeněk Miler jednou vracel domů z procházky?
6. .... pomohl krteček paní Hálové a panu Karasovi?

10. Doplňte vhodné sloveso ve správné formě.

věřit natočit stěžovat si pouštět vyrábět přát* vyprávět pomoct*

1. Walt Disney .... mnoho filmů se zvířátky.
2. První film s krtečkem byl o tom, jak se .... oblečení.
3. Zdeněk Miler chtěl namalovat nějaké zvířátko, kterému by děti ....
4. Miluše Hálová .... o svém zážitku z dětství.
5. Jiří Karas .... příběhy o krtečkovi svému synovi.
6. Jako malá holka ..... Miluše Hálová .... krtečkovi, když jí bylo v nemocnici smutno.
7. Všichni čtenáři .... krtečkovi všechno nejlepší.
8. Miluše říká, že když byla malá, krteček jí moc ....

11. Slovesa z předchozího cvičení použijte ve větách.

12. Z následujících výrazů si vyberte 5 slov a použijte je ve větách.

obyčejný, oblečení, scénář, zvíře, zakopnout* o něco, plyšová hračka, příběh, výročí, úspěch, postava, snažit se, čumák, zrušit, přidat

13. Doplňte *už*, nebo *ještě*.

1. V prvních dvou filmech měl krtek ..... čumáček, ocásek a pod nosem vousy.
2. V dalších filmech krtek ..... neměl vousy.
3. V roce 2006 krtečkovi ..... nebylo 50 let.
4. V roce 2008 ..... krtečkovi bylo 51 let.
5. Skoro všechna zvířátka ..... použil ve svých filmech Walt Disney.
6. Zdeněk Miler použil krtka, protože krtek ..... nehrál v žádném animovaném filmu.
7. Když šel Zdeněk Miler na procházku, ... nevěděl, jaké zvířátko ve filmu použít.
8. Když se Zdeněk Miler vrátil domů, ... věděl, že jeho nový filmový hrdina bude krteček.

POZOR:
Ještě nemám čas.
Už mám čas.

14. Doplňte *který* ve správné formě.

1. Viděl jsem tu ilustraci krtečka, o .... jsi mluvil.
2. Děti obvykle mají oblíbené zvířátko, se .... si povídají.
3. To je filmová postava, o .... jsem nikdy neslyšel.
4. Dcera má plyšovou hračku, bez .... nechce jít spát.
5. Filmaři mluvili o režisérovi, ... neznám.
6. Mám doma cédéčko, ... jsem slyšel snad padesátkrát.
7. Zdeněk Miler si přečetl scénář, ... byl o tom, jak se vyrábí oblečení.

GRAMATIKA Dativ (třetí pád) – formy a funkce

1. Která slovesa a prepozice používáme s dativem? Znáte dativ zájmen *kdo* a *co*?

2. Změňte slovosled. Tvořte otázky.

1. jsi/teď/telefonoval/komu
2. nerozuměli/čemu/lekce/během/jste
3. komu/na/ke/návštěvu/půjdete
4. dovolenou/jsi/čemu/nejel/kvůli/na
5. píšete/dopis/komu/ten
6. se/čemu/směješ/tolik
7. studenti/čemu/protestují/proti
8. pustit/chceš/cédéčko/komu/to
9. komu/dárek/dala/ten/jsi

3. Ptejte se na výrazy označené kurzívou. Pozor na správnou intonaci.

Například: Jedu na návštěvu k *babičce*. – Ke komu?/Ke komu jedeš na návštěvu?

1. Musím jít k *našemu šéfovi*. – ....?
2. Díky *sestře* mám lepší náladu. – ....?
3. Nemůžu jet na výlet kvůli *práci*. – ....?
4. Bydlela jsem naproti *nádraží*. – ....?
5. Protestoval jsem proti *rasismu*. – ....?
6. Telefonuju *kamarádce*. – ....?
7. Řekla jsem to *bratrovi*. – ....?
8. Nerozumím *matematice*. – ....?
9. Půjčil jsem auto *kolegyni*. – ....?

4. K výrazům v nominativu sg. najděte v textu na str. 58 formy dativu.

Například: Jako (malá holka) mi krteček moc pomohl. – Jako malé holce mi krteček moc pomohl.

kvůli (vážný zdravotní problém), pouštím příběhy o krtečkovi (náš malý syn), díky (jedno naše oblíbené cédéčko), všichni čtenáři přejí (milý krtek) k (jeho krásné výročí) všechno nejlepší

!!! Dativ singuláru (třetí pád jednotného čísla)

podobné formy zájmen a adjektiv podle deklinace kdo, co

Všimněte si, že substantiva dělíme do deklinačních skupin I, II a III podle koncovek v nominativu sg. Detailní informace o dativu sg. najdete na str. 213 a 223. Zjednodušená pravidla pro deklinaci substantiv v D sg. najdete najdete na str. 222. (Dativ pl. najdete na str. 63, 160–162 a 224.) POZOR: Substantiva v D sg. mají stejné koncovky jako v L sg. Na rozdíl od L sg. ale Mi a N v D sg. mají jenom koncovku -u. Porovnejte: Mluvím o obchodu/Jsem v obchodě. (=L sg.) × Jdu k obchodu. (=D sg.)

kdo, co		*ten, ta, to*	*jeden, jedna, jedno*	*posesivní zájmena*	*adjektiva*		*substantiva*			*rod*
					-ý	*-í*	*majoritní subs.*	*minoritní subs. + majoritní maskulina končící v N sg. na háček, -c*, -j, -tel**		
							I. deklinační skupina *N sg.: konzonant, konzonant, -a, -o*	*II. deklinační skupina* *N sg.: -e/-ě, háček, -c*, -j, -tel*, -del, -ev*	*III. deklinační skupina* *N sg.: -a, -st, -e/-ě (vzor kuře), -í*	
komu čemu		tomu	jednomu	mému našemu tvému vašemu svému jejich jeho jejímu	dobrému	kvalitnímu	studentu/-ovi[2]	muži/-ovi[2], soudci/-ovi[2]	kolegovi	*Ma*
		tomu	jednomu	mému našemu tvému vašemu svému jejich jeho jejímu	dobrému	kvalitnímu	banánu	čaji	...	*Mi*
		té	jedné	mojí/mé[1] naší tvojí/tvé[1] vaší svojí/své[1] jejich jeho její	dobré	kvalitní	kávě[3] *ALE:* -ha/-ga>-ze, -ka>-ce, -cha>-še, -ra>-ře	restauraci, kanceláři	místnosti	*F*
		tomu	jednomu	mému našemu tvému vašemu svému jejich jeho jejímu	dobrému	kvalitnímu	autu	moři	kuřeti, nádraží	*N*

** Několik slov zakončených na -tel, -c patří do I. deklinační skupiny (např. hotel, kostel, tác...). Některá F substantiva zakončená na -c nebo jiný konzonant patří do III. deklinační skupiny (např. věc) nebo kolísá mezi II. a III. deklinační skupinou (např. sůl).*
1. Krátké formy mé, tvé, své jsou knižní. Když mluvíme, používáme častěji dlouhé formy mojí, tvojí, svojí nebo formy obecné češtiny mý, tvý, svý.
2. Ma můžou alternovat koncovky -u/-ovi a -i/ovi, např. Telefonuju panu Sládkovi. Telefonuju herci Mečířovi. Více › str. 223.
3. Konzonant -ě (na rozdíl od -e) používáme pro F, když je poslední konzonant d, t, n, m, p, b, v nebo f. Porovnejte: ke kávě × ke škole.
POZOR na výjimky: král – králi, Francouz – Francouzi/-ovi, Klaus – Klausi/-ovi, Felix – Felixi/-ovi, Jiří – Jiřímu, dovolená – dovolené, dcera – dceři, pes – psovi, kůň – koni... (Více › tabulka D sg, str.223.)

5. Označte všechny prepozice, které používáme s dativem. Uveďte příklady.

na kvůli do uprostřed mezi o proti z kromě od k včetně pod vzhledem k bez
pro díky nad u vedle blízko před kolem okolo v směrem k s během za naproti

6. Slova v závorkách použijte ve správné formě.

1. Díky (dobrý doktor) jsem zdravý.
2. Kvůli (těžký test) nemůžu jít do kina.
3. Jedeš na návštěvu k (nemocný kamarád)?
4. Díky (chytrá kamarádka) jsem udělal zkoušku.
5. Musím jít k (nějaký šikovný holič).
6. Nemůžeme odjet kvůli (operovaný pes).
7. Co si dáme k (nedělní snídaně)?
8. Bydlím naproti (velký park).
9. Demonstranti protestujou proti (špatná politika).
10. Večer jdu k (nevlastní sestra a bratr).
11. Pojedeš k (Severní moře) nebo k (Baltské moře)?
12. Vzhledem k (problematická situace) firmy nebude kurz.

cv. 5

▶ 7. Doplňte *do*, nebo *k/ke*.

1. Zajdu . . . . . sousedce na návštěvu.
2. Bratr odjel . . . . . tetě . . . . . Bratislavy.
3. Pes šel se mnou . . . . . škole.
4. Viděl jsem Petra, jak jde směrem . . . . . kinu.
5. Dal jsi ten mobil . . . . . tašky nebo . . . . . tašce?
6. Jeďte směrem . . . . . nádraží a pak doleva.
7. Půjdu s tebou až . . . . . vašemu domu.
8. Vrátil jsem se . . . . . kanceláře ve 2 hodiny.

POZOR:
Jedu **do** Brna.
×
Jedu (směrem) **k** Brnu (=na Brno).
Jedu **k** sestře.

▶ 8. Následující slovesa používáme s dativem. Tvořte věty s těmito slovesy.

sloveso + dativ Gratuluju **babičce.**	*sloveso + akuzativ + dativ* Říkám zprávu **bratrovi.**	*objektové konstrukce s dativem* Líbí se **mi** Praha.
gratulovat/pogratulovat pomáhat/pomoct* rozumět/porozumět děkovat/poděkovat smát* se/zasmát* se podobat se, být podobný omlouvat se/omluvit se	říkat/říct* vysvětlovat/vysvětlit krást*/ukrást* doporučovat/doporučit vypravovat, vyprávět psát*/napsat* číst*/přečíst* dávat/dát pouštět/pustit půjčovat/půjčit vyřizovat/vyřídit přát*/popřát* ukazovat/ukázat* vracet/vrátit závidět volat/zavolat věřit/uvěřit	líbit se být* (20) let být* dobře/špatně být* zima/teplo chutnat vadit jít* (matematika) slušet chybět zdát se hodit se
POZOR: stěžovat si/postěžovat si někomu na něco (Stěžovala jsem si řediteli na špatné služby.)		

VŠIMNĚTE SI:
věřit/uvěřit
Věřím kamarádovi.
Věřím to kamarádovi.
Věřím v Boha.
Už nevěřím na strašidla.

▶ 9. Odpovězte.

Komu jste nejvíc pomohli?
Komu jste naposled poradili?
Čemu jste nerozuměli ve škole?
Komu se podobáte?
Komu jste naposled telefonovali?
Komu jste naposled napsali dopis nebo e-mail?
Komu jste dali v životě nejhezčí dárek?

▶ 10. Dopište informace o sobě. Pak se ptejte navzájem a odpovídejte.

1. Je mi . . . . let.
2. Líbí se mi . . . .
3. Sluší mi . . . .
4. Vadí mi . . . .
5. Chutná mi . . . .
6. Nejde mi . . . .
7. Jde mi . . . .
8. Chybí mi . . . .

▶ 11. Slova v závorkách použijte ve správné formě.

1. Vysvětloval jsem fyziku . . . . (dobrý student).
2. Píšu e-mail . . . . (nejlepší kamarád).
3. Pomáhám . . . . (sympatická kolegyně).
4. Koupil jsem dárek . . . . (starší sestra).
5. Rozumím dobře . . . . (česká gramatika).
6. Poděkoval jsem . . . . (nový učitel).
7. Poslali žádost o peníze . . . . (bohatý podnikatel).
8. (Ten mladý muž) . . . . se nic nelíbí.
9. Řekla jsem to . . . . (mladší bratr).
10. (Ten starší pán) . . . . vadí hluk z diskotéky.
11. Smáli jsme se . . . . (veselý vtip).
12. Nevěřím . . . . (špatný parlament).
13. Co je (ta mladá žena) . . . .? Je jí špatně?
14. (To malé dítě) . . . . sluší úplně všechno.
15. Oblékl jsem svetr . . . . (malý syn).

POZOR:
Oblékl jsem **synovi** svetr.
×
Oblékl jsem **si** svetr.
×
Oblékl jsem **se**.
Více o se, si › *str. 190.*

cv. 8

▶ 12. Slova v závorkách použijte ve správné formě.

1. Telefonoval jsem .... (tvoje manželka).
2. Věřím .... (naše vláda).
3. Pomohl jsem .... (tvůj kolega).
4. Půjčila jsem knihu .... (její bratranec).
5. .... (Vaše přítelkyně) se líbí náš dům?
6. Poděkovala jsem .... (naše učitelka).
7. Nevěřím .... (váš nápad).
8. .... (Její manžel) chutná nejvíc italská kuchyně.
9. Omluvil jsem se .... (její sestřenice).
10. .... (Tvoje kamarádka) je pořád zima?
11. .... (Můj dědeček) bylo už 85 let.
12. Nerozumím .... (váš jazyk).
13. Hodí se to .... (váš ředitel) v 9 hodin ráno?
14. .... (Moje neteř) nejde ve škole fyzika.

▶ 13. Doplňte *který* v dativu sg. a prepozici, pokud je to potřeba.

1. To je ten učitel, ... umím tak dobře anglicky.
2. Doktorka, ... chodím, není moc dobrá.
3. Ten vtip, ... jste se smáli, je hloupý.
4. Divadlo, ... bydlíme, je nejstarší ve městě.
5. Zavolám kamarádce, ... jsem půjčila peníze.
6. Čekám na spolužáka, ... musím vrátit knihy.

POZOR: který v *D sg.*
Muž, kvůli kterému jste přišel, je můj kamarád.
Muž, kterému telefonujete, je můj kamarád.

▶ 14. Slova v závorkách použijte ve správné formě (D nebo L sg.).

Například: pan Novák – Jdu k panu Novákovi.

1. Viděla jsem film o (Václav Havel).
2. Jdu na konzultaci k (pan profesor).
3. Četla jsem článek o (Jaromír Jágr).
4. Díky (pan inženýr) jsem dokončil projekt.
5. Co víte o (Karel Gott)?
6. Musím zavolat (pan doktor).

POZOR v dativu a lokálu sg.:
Nesprávně:
Jdu k pan**ovi** prezident**ovi**.
Mluvím o pan**ovi** prezident**ovi**.
Správně:
Jdu k pan**u** prezident**ovi**.
Mluvím o pan**u** prezident**ovi**.

▶ 15. Komu byste řekli?

Zavolám ti. | *Přijď brzo!* | *Dej na sebe pozor!* | *Můžete nás vyfotit?* | *Můžu si vás vyfotit?* | *Potřeboval bych půl milionu.* | *Máš klíče?* | *Už ti nic nedám!* | *Můžeš mi to vysvětlit?* | *Kdy to bude hotové?* | *Můžu platit kartou?*

▶ 16. Tvořte telefonní dialogy. Používejte následující výrazy. Pak dialogy přečtěte a ostatní studenti hádají, kdo komu telefonuje.

Dobrý den, tady firma... | Jak vám můžu pomoct? | To je pan/paní...? | Mohl/a bych mluvit s...? | Můžu mu/jí nechat vzkaz? | Mohl/a byste mu/jí vyřídit,...? | Můžete mě přepojit do/na/k... | Moment, hned vás přepojím. | Moment, předám. | Moment, zavolám ho/ji. | Haló, slyšíme se? | Neruším? | Ahoj, tady... | Rád/a jsem tě slyšela. | Promiň, ale teď nemůžu. | Měl/a jsi obsazeno. | Proč jsi mi nezavolal/a? | Můžeš zavolat později?

Blažena

Roman

Sylvie

Miloš

Dalibor

Eliška

Gabriela

Linda

Dativ plurálu (třetí pád množného čísla) – frekventované formy

!!! *Model pro D pl.*

Pamatujte si model pro dativ plurálu (frekventované formy). Více v lekci 16 na str. 160.

Pomáhám kamarádům, kamarádkám a kolegyním. *(ALE:* lidem, dětem*)*

1. Tvořte otázky a odpovídejte. V levém sloupci si všimněte forem dativu plurálu.

Například: Myslíte, že některým lidem vadí kouření na ulici?

některým cizincům v ČR · mladým holkám a klukům · rockovým hudebníkům · slavným umělkyním · dobrým sportovcům · malým dětem · starým lidem · vysokým modelkám

vadí/nevadí · se líbí/se nelíbí · chutná/nechutná · chybí/nechybí · sluší/nesluší · jde/nejde

zelené nebo modré vlasy · hlasitá hudba · vysoké hory a moře · nízké platy · tetování a piercing · arogantní prodavači · české jídlo · česká gramatika · drahé šperky · luxusní auta · hamburgery a hranolky · extravagantní oblečení · vysoké platy · ostré jídlo · rychlá auta

2. Procvičujte dativ pl. se slovesy ze cv. 8 na str. 61 a s prepozicemi ze cv. 5 na str. 60. *(D pl. detailně › lekce 16, str. 160.)*

Personální pronomina v dativu (osobní zájmena ve třetím pádu)

!!! *Personální pronomina v dativu (osobní zájmena ve třetím pádu)*

Osobní zájmena v dativu mají:

1. *krátké formy* (Eva telefonuje Petrovi. Telefonuje **mu**.)
2. *formy po prepozici* (Eva jde k Petrovi. Jde k **němu**.)

Doplňte do tabulky krátké formy a formy po prepozici:

	já	ty	on, ono	ona	my	vy	oni[1]
1. Telefonuje ...	**mi/mně**	....	....	**jí**	**nám**	....	**jim**
2. Jde k/ke ...	**mně**	**tobě**	**němu**	**ní**			....

1. *Pro zjednodušení používáme v tabulce zájmeno oni místo oni, ony, ony, ona.*
POZOR: Krátké formy osobních zájmen mají ve větě tzv. druhou pozici (› Česká gramatika v kostce 2, str. 3). Proto nemůžou stát na začátku a na konci věty. V této pozici se používají speciální akcentované formy. Porovnejte: Telefonuje **mu**. × **Jemu** telefonuje. Telefonuje jenom **jemu**! *Akcentované formy osobních zájmen › Česká gramatika v kostce 2, str. 6.*

3. Zájmena v závorkách použijte ve správné formě.

1. Telefonuju . . . . . (on) každý týden.
2. Líbí se . . . . . (oni) tady.
3. Poděkovali . . . . . (vy)?
4. Nevadí . . . . . (já) to.
5. Moc . . . . . (my) pomohli.
6. Řekl . . . . . (ty) to taky?
7. Nechutná . . . . . (ona) to.
8. Moc . . . . . (ty) to sluší!
9. Řekla . . . . . (on) to.
10. Zdá se . . . . . (vy) to dobré?
11. Nedali . . . . . (oni) nic!
12. Můžeš . . . . . (ona) věřit?
13. Nehodí se . . . . . (my) to.
14. Nic . . . . . (já) nechybí.
15. Půjdeme k . . . . . (oni)?
16. Díky . . . . . (já) napsal test.
17. Bydlím naproti . . . . . (vy).
18. Udělal to kvůli . . . . . (ty).
19. Nehodí se k . . . . . (ona).
20. Nemám nic proti . . . . . (vy).
21. Vím to díky . . . . . (on).

4. V jakém kontextu použijete věty ze cvičení 3? Vymyslete vhodnou situaci.

Například: Můj bratr bydlí v Austrálii. Nevidím ho často, ale telefonuju mu každý týden.

5. Procvičujte osobní zájmena ve všech pádech.

Zážitky z Mexika

Můj kamarád Ondřej Mareček byl loni s manželkou v Mexiku. Hodně (já) o (ono) vyprávěl. Moc se (on) tam líbilo, jenom (on) vadilo horké počasí. Jeho manželce horké počasí nevadilo, ale vadilo (ona), že se na (ona) na ulici každý dívá, protože má hodně světlé vlasy a kůži. Když jsem se (oni) zeptal, co se (oni) v Mexiku líbilo nejvíc, řekli (já) oba, že (oni) moc chutnalo ostré mexické jídlo a fascinoval (oni) temperament Mexičanů. Dali (já) opravdové mexické sombrero a ukázali (já) fotky. Nakonec (já) Ondřej řekl: „Mám pro (ty) návrh. Nechceš jet příští rok do Mexika s (my)?" Co jsem (on) mohl říct? Rozzlobil jsem se na (on): „Proč (já) provokuješ? Ty nevíš, že nemám peníze, protože stavím dům? Zaplatíš (já) to?" A tak (já) aspoň pozval na tequilu do mexické restaurace a objednal (já) pravé mexické tacos a tortilly.

ČEŠTINA PRO KAŽDÝ DEN Přání a gratulace

▶ 1. Při jaké příležitosti použijete následující přání a gratulace?

1. Všechno nejlepší!
2. Šťastné a veselé!
3. Upřímnou soustrast.
4. Hodně štěstí!
5. Blahopřeju!/Gratuluju!
6. Brzy se uzdrav/uzdravte.
7. Hezké svátky!
8. Šťastnou cestu!
9. Užij/užijte si to!

A. přejeme, když je někdo nemocný.
B. přejeme na Vánoce.
C. říkáme, když někdo umřel.
D. přejeme, když někdo někam jede.
E. přejeme na Vánoce a Velikonoce.
F. je univerzální přání (svatba, nová práce, zkouška...).
G. říkáme, když někdo jde na nějakou akci (party, dovolená...).
H. říkáme, když má někdo svátek nebo narozeniny.
I. říkáme, když má někdo narozeniny nebo velký úspěch.

POZOR:
svátek
1. jméno v kalendáři (Petr má dneska **svátek.**)
2. státní svátek (8. května je **svátek.**)

svátky = *Vánoce, Velikonoce*
(Přeju vám krásné **svátky!***)*

▶ 2. Přečtěte si přání, pozdravy a oznámení. Napište, co je co.

Velikonoční přání | Přání k narozeninám | Kondolence | Přání k narození dítěte | Pozdrav/pohled(nice) | Vánoční přání | Svatební oznámení | Svatební přání

A. ....

B. ....

C. ....

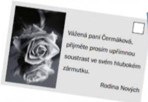

D. ....

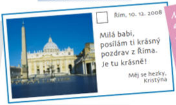

E. ....

F. ....

G. ....

H. ....

▶ 3. Diskutujte.

1. Kdy obvykle posíláte vánoční přání?
2. Co to je PF („péefko")? Posíláte PF?
3. Posíláte nebo dáváte přání k narozeninám?
4. Posíláte velikonoční přání?
5. Když jste na dovolené, posíláte pozdravy? Komu?
6. Je vaše jméno v kalendáři? Slavíte svátek?
7. Kdy jste naposled poslali svatební přání?
8. Kdy jste naposled dostali/poslali pohled?

VŠIMNĚTE SI:
Přeju **Ti**.../Přeju **ti**...
Přeju **Vám**.../Přeju **vám**...
Velké písmeno v písemném projevu se používá k vyjádření zdvořilosti, úcty a respektu. Často ale záleží na osobním úzu autora textu.

▶ 4. Napište pozdrav nebo přání kamarádovi nebo rodině.

(Český pravopis › str. 205.)

 cv. 2

5. Jaký asi mají paní na fotografii k sobě vztah (jsou sestry, kamarádky, sousedky...)? O čem si asi povídají?

CD1: 28

6. Poslouchejte a označte ✔, o čem paní Nová a paní Hladká mluví.

- ☐ o cizích zemích
- ☐ o dětech
- ☐ o svatbě
- ☐ o penězích
- ☐ o vnoučatech
- ☐ o narozeninách
- ☐ o sousedech
- ☐ o oblečení pro miminko
- ☐ o Vánocích
- ☐ o vánočním cukroví

CD1: 28

7. Poslouchejte dialog ještě jednou. Obě paní mluví o událostech, ke kterým se vztahuje korespondence ze cvičení 2 na str. 64. Označte přání, pozdravy a oznámení čísly 1–8 podle pořadí, ve kterém se v dialogu objevují.

CD1: 28

8. Poslouchejte. Doplňte text.

Paní Nová a paní Hladká si povídají před domem.

Paní Nová: No ne, dobrý den, paní Hladká. To jsem ráda, že vás vidím. Jak se máte? Už jsem vás dlouho nepotkala. A co je u vás novýho?

Paní Hladká: Dobrý den, paní Nová. No, to víte, všechno při starým. Právě jsme se s manželem vrátili z chalupy. Zůstáváme tam každej rok skoro až (1) ...., a letos bylo pořád tak hezky. Co tady ve městě, že jo?

Paní Nová: To máte pravdu, paní Hladká. Hned bych si to s váma vyměnila. To my jsme tu měli fofr. Před čtrnácti dny se mi ženil (2) ...., takže si umíte představit ten zmatek. Ale všechno dobře dopadlo.

Paní Hladká: Já vím, dostala jsem od nich oznámení a hned jsem jim poslala gratulaci. No, a jak se mají?

Paní Nová: Představte si, jsou teď na líbánkách až (3) ....

Paní Hladká: (4) .... je teď taky v cizině, jeli se školou (5) .... Včera jsem od ní dostala pohled. Jsou tam jenom na pár dní, ale uvidí Řím, Benátky i Florencii.

Paní Nová: A kolik jí vlastně je? Ta už musí bejt velká. To už je dlouho, co jsem ji viděla naposled.

Paní Hladká: Představte si, příští tejden jí bude 15. No, letí to, paní Nová. V neděli máme oslavu, tak musím koupit nějakej dárek, nějaký hezký přání a asi jí (6) ....

Paní Nová: Tak to máte radost, viďte? Ale slyšela jste, co je tady novýho? Ta mladá Králová (7) .... už má dítě, kluka. A ten pan Čermák, jak byl tak dlouho nemocnej, tak ten před měsícem umřel. Nemohla jsem jít na pohřeb, tak jsem aspoň poslala kondolenci.

Paní Hladká: No to je mi líto. Naposled jsem s ním mluvila někdy kolem Velikonoc. Vzpomínám si, že nám poslal přání, tak jsem mu šla poděkovat...

Paní Nová: Jo, jo, to je život... Jé, to už je hodin! Musím letět koupit (8) ...., než zavřou. Ještě jsem nenapsala tetě Marii na Moravu. A kdybysme se neviděly, tak přeju krásný svátky.

Paní Hladká: Vám taky. Šťastný a veselý!

9. Žlutě označené výrazy a koncovky jsou typické pro obecnou češtinu. Najděte v dialogu další. *(Více o OČ › str. 204.)*

> **PAMATUJTE SI:**
> **To je mi líto./To mě mrzí.**

10. Najděte v tabulce synonyma nebo definice pro výrazy z textu.

Vánoce | před dvěma týdny | jenom | čas „letí/utíká" rychle | to už je pozdě | tady | nic se nezměnilo | chaos | tento rok | spěchat | svatební cesta | běžet na nákup | Co tady ve městě můžete dělat? | několik dní

1. všechno při starým –	6. líbánky –	11. jen – ....
2. mít fofr –	7. svátky –	12. letos – ....
3. letí to –	8. zmatek –	13. pár dní – ....
4. to už je hodin –	9. před čtrnácti dny -	14. Co tady ve městě? – ....
5. letět na nákup –	10. tu –	

11. Doplňte *až*, nebo *jenom*.

1. Syn se oženil a bydlí .... v Peru.
2. Vnučka je u nás .... na měsíc.
3. Oslavu narozenin budeme mít .... za týden.
4. Měla jsem dovolenou .... jeden týden.
5. Poslal jsem pozdrav .... tetě.
6. Na svatbě jsme tancovali .... do rána.
7. .... napíšu vánoční přání, půjdu na poštu.
8. Chtěli jsme dojet .... do Itálie, ale dojeli jsme .... do Rakouska.

> **POZOR: až × jenom**
> Zůstáváme tam každý rok **až** do Vánoc.
> Mladí jsou teď na líbánkách **až** v Thajsku.
> ×
> Jsou tam **jenom** na pár dní.

12. Utvořte podobný dialog jako ve cv. 8. Používejte následující výrazy a začátky vět.

To jsem rád/a, že... | Co je u vás nového? | To máte pravdu. | To je mi líto. | Tak to máte radost, viďte?

cv. 10

ZAPIŠTE SI SLOVA A FRÁZE, KTERÉ POTŘEBUJETE

Co jste se naučil/a v lekci 6?

Označte symbolem ☑ *(ano, umím dobře)*, ☐ *(ano, ale potřebuju si ještě zopakovat)*

- ☐ Dozvěděl/a jsem se o slavných filmových výročích.
- ☐ Umím vyprávět o svém oblíbeném filmu z dětství a o tom, jak mě ovlivnil.
- ☐ Umím aktivně používat slovesa a prepozice s dativem singuláru včetně osobních zájmen.
- ☐ Pamatuju si model pro dativ plurálu.
- ☐ Umím formulovat pozdrav a přání k narozeninám, různým svátkům a výročím.
- ☐ Umím se účastnit běžné konverzace o významných rodinných událostech.
- ☐ Vím, že v této komunikační situaci můžu často slyšet obecnou češtinu.

Co vás čeká v lekci 7?

- Budete mluvit o lidech a jejich vztahu k věcem.
- Zopakujete si nominativ a akuzativ plurálu a rozšíříte si znalost těchto dvou pádů.
- Naučíte se lépe komunikovat v obchodě, reklamovat vadný výrobek a porozumět návodu k použití.

LEKCE 7 Lidé a věci

1. Diskutujte.

1. Vyjmenujte pět věcí, bez kterých si neumíte představit svůj život.
2. Máte rádi luxusní nebo značkové věci? Proč ano/ne?
3. Jaký máte vztah k věcem? Záleží vám na nich?

2. Přečtěte si kvíz a označte *a*, *b*, nebo *c*. Pak pracujte v páru a porovnejte odpovědi.

Jaký máte vztah k věcem?

1. Při stěhování objevíte svůj starý sešit z první třídy.
a) Vyhodím ho. Přece nebudu schovávat takový starý krám!
b) Dojatě se dívám na své dětské písmo a vzpomínám na dětství.
c) Schovám ho do krabice, protože teď na něj nemám čas.

2. Přijedete na návštěvu do cizího města a máte volné odpoledne.
a) Vyrazím na nákup oblečení.
b) Budu hledat nějaký suvenýr, který je pro tuto oblast typický.
c) Půjdu se podívat do galerie nebo do muzea.

3. Příbuzní vám k Vánocům dají další vázu.
a) Nejraději bych ji vyhodil/a, ale nakonec si ji schovám do skříně.
b) Fajn, aspoň mám dárek pro někoho jiného.
c) Mám radost a dám si ji na stůl k ostatním vázám.

4. Kam doma dáváte suvenýry z cest a dárky pro štěstí?
a) Takové věci nesnáším. Zbytečně bych musel/a utírat prach!
b) Mám jednu poličku a tam si je dávám na památku.
c) Mám je po celém bytě všude kolem sebe.

5. Představte si, že si od vás bratr nebo sestra chce půjčit oblečení.
a) Je mi to jedno. Ať si klidně vybere!
b) Půjčím, ale musí mi to v pořádku vrátit.
c) Ani náhodou! Má svoje věci.

6. Když vám bylo kolem deseti let, určitě jste něco sbírali.
a) Nic jsem nesbíral/a, nikdy mě to nebavilo.
b) Pár let jsem sbíral/a zajímavé věci, ale pak mě to přestalo bavit.
c) Ano, spoustu věcí! A ještě to mám všechno doma.

3. Co je to? Co mají všechny tyto věci společného?

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

4. Diskutujte.

1. Znáte někoho, kdo něco sbírá? Popište jeho sbírku. Proč tyto věci sbírá a jaký k nim má vztah?
2. Co dalšího můžou ještě lidé sbírat?
3. Znáte nějaké slavné umělecké sbírky, galerie a muzea?

VŠIMNĚTE SI:
sbírat hrnky, mince, známky…
sběratel, sběratelka
sbírka

TEXT

Sběratelé a sběratelky

1. Přečtěte si rychle texty. Odpovězte na otázky.

1. Co sbírá Michal? Co sbírají Adam a Jindřich? Co sbírá Dana?
2. Z jakého důvodu to sbírají?

2. Přečtěte si rychle texty. Označte, co je/není pravda.

1. Michal sbírá jenom podpisy herců.	ANO/NE
2. Michal chce svoji sbírku dobře prodat.	ANO/NE
3. Jeho sbírka nemá velkou finanční hodnotu.	ANO/NE
4. Adam a Jindřich Nezkusilovi sbírají věci, které si jejich děti strčily do nosu.	ANO/NE
5. Adam a Jindřich mají sbírku doma.	ANO/NE
6. Dana Černá sbírá květináče.	ANO/NE
7. Tatínek Dany sbíral známky a mince.	ANO/NE
8. Dana je vdaná už padesát let.	ANO/NE

3. Přečtěte si text.

1 Učitel Michal Zídek má ve své sbírce asi tisíc podpisů slavných lidí. „Podpisy jsem začal sbírat, když mi bylo 10 let," říká Michal. „Mám rád divadlo a film, a tak jsem nejdřív sbíral jenom podpisy herců a herček, které jsem obdivoval. Když je ale člověk starší, začnou ho zajímat i jiné věci, třeba literatura, historie, politika, filozofie. Proto jsem začal sbírat i podpisy dalších slavných osobností. Když jsem se naučil anglicky, francouzsky a německy, začal jsem psát lidem z celého světa. Tak jsem získal autogramy od sira Edmunda Hillaryho, od tibetského dalajlámy, od Marlene Dietrich nebo Nelsona Mandely. Moje sbírka nemá velkou finanční hodnotu, ale je hezké vědět, že jste svým zájmem udělali někomu radost. Lidé už nebudou, ale podpisy zůstanou a člověk má aspoň hezké vzpomínky na někoho, koho si váží.

2 Každý, kdo zná bratry Nezkusilovy, zná i jejich kuriózní sbírku. Bratři Adam a Jindřich jsou zkušení doktoři. Adam říká: „Já pracuju jako dětský doktor na poliklinice a Jindřich je specialista na dětské ušní, nosní a krční klinice. Oba sbíráme různé zajímavé věci, které si děti strčily do nosu, do ucha nebo které vdechly. Člověk by nevěřil, co všechno už máme! Lego, korálky, knoflíky, pecky z pomerančů a mandarinek, kola z autíček, ale taky jehly, špendlíky a velké i malé kousky skla. Samozřejmě, že sbírku nemáme doma. Máme ji na klinice, kde pracuje bratr. Je v čekárně před jeho ordinací jako výstraha pro děti a maminky."

3 „Celý život jsem byla vášnivá sběratelka," říká důchodkyně Dana Černá. „Jsem po tatínkovi a po mamince. Všichni u nás v rodině něco sbírali. Tatínek sbíral známky a vzácné mince a maminka milovala květiny a sbírala malované květináče. Já jsem taky jako malá pořád něco sbírala – staré pohlednice, barevné ubrousky, vlakové jízdenky, malá autíčka i hezké kamínky. Když mi bylo třináct, poslala nám moje sestřenice krásné svatební oznámení. Bylo vtipné i dojemné, a tak jsem si ho nechala na památku. To byl vlastně „základní kámen" mojí sbírky. Dneska mi hezká svatební oznámení posílají všichni známí a příbuzní. Mám jich už skoro pět tisíc. A jaké jsou moje nejlepší kousky? Určitě svatební oznámení mých dětí a moje vlastní. Člověk tomu ani nechce věřit, ale jsme s manželem spolu už padesát let!"

4. Vysvětlete, co ve větách z textů znamená slovo *člověk*. Je to někdo konkrétní?

1. Když je ale člověk starší, začnou ho zajímat i jiné věci.
2. Člověk má aspoň hezké vzpomínky na někoho, koho si váží.
3. Člověk by nevěřil, co všechno už máme.
4. Člověk tomu ani nechce věřit, ale jsme s manželem spolu už padesát let.

ROZUMÍTE?

Dana říká: Jsem **po tatínkovi** a **po mamince**.

Po kom jste vy?

5. Diskutujte.

Čí sbírka vás nejvíc zaujala a proč?

cv. 3

6. Odpovězte podle textu.

1. Kdy začal Michal Zídek sbírat podpisy slavných lidí?
2. Co sbírala Dana Černá, když byla malá?
3. Jakou finanční hodnotu má sbírka Michala Zídka?
4. Jaký je nejlepší kousek Dany Černé?
5. Proč sbírají bratři Nezkusilovi věci, které děti vdechly?
6. Kolik podpisů má ve své sbírce Michal Zídek?
7. Kde pracují Adam a Jindřich Nezkusilovi?
8. Jak dlouho žije Dana Černá se svým manželem?
9. Kde mají bratři Nezkusilovi sbírku?
10. Co zajímá Michala Zídka?

7. Co znamenají následující výrazy? Najděte je v textu a vysvětlete je jinými slovy.

1. vášnivá sběratelka
2. svatební oznámení
3. velká finanční hodnota
4. slavná osobnost
5. hezké vzpomínky
6. výstraha
7. základní kámen
8. udělat radost

8. Doplňte výrazy ze cvičení 7 ve správné formě.

1. Mám .... na lidi, kterých si vážím.
2. Je hezké vědět, že jsem svým zájmem někomu ....
3. Nesbírám jen podpisy herců, ale i podpisy dalších ....
4. Sbírku věcí, které si děti strčily do nosu, máme před ordinací jako .... pro děti a maminky.
5. Celý život jsem něco sbírala – vždycky jsem byla ....
6. „.................... " mojí sbírky bylo vtipné a dojemné svatební oznámení od sestřenice.
7. Moje sbírka nemá ...., ale pro mě má velkou cenu.
8. Všichni příbuzní a známí vědí, že sbírám ...., a posílají mi je.

9. Procvičujte výslovnost. Pozor na dlouhé samohlásky.

francouzsky, vzpomínky, vzácné mince, ubrousky, výstraha, samozřejmě, sběratel, sbírka, sbírat

10. Doplňte *se* nebo *si* tam, kde je to nutné.

1. Když jsem byla malá, sbírala jsem panenky a můj bratr sbíral známky.
2. Museli jsme jet do nemocnice, protože syn strčil do nosu pecku z pomeranče.
3. Moc vážím svojí babičky, protože měla těžký život, ale nikdy nestěžovala.
4. Děkuju vám za dopis, svým zájmem jste mi udělal velkou radost.
5. Děti můžou vdechnout různé věci.
6. Když jsem naučil tři jazyky, začal jsem psát lidem z celého světa.

11. Doplňte vhodný prefix ke slovnímu základu *-bírat/-brat*.

1. Když jsem byl malý, ... bíral jsem autíčka.
2. Na party bylo tolik jídla, že jsme nevěděli, co si ..... brat.
3. ..... brali jsme naši situaci a už víme, co budeme dělat.
4. Sestra si dlouho ..... bírala svatební šaty, ale nakonec si ..... brala dobře.
5. Tamhle na zemi je tužka. Prosím tě, můžeš ji ..... brat?
6. Mechanik ..... bral starý počítač a některé části použil do nového počítače.
7. Ve škole ..... bíráme české pády.
8. Musíme ..... brat brambory. Ty staré vyhodíme a ty dobré sníme.
9. Titanic najel na ledovec a rychle ..... bíral vodu.
10. Už nikdy v životě nechci vidět Davida! ..... bral mi moji holku!

PAMATUJTE SI: -bírat/-brat*

sbírat/sebrat*
vybírat/vybrat*
rozebírat/rozebrat*
probírat/probrat*
nabírat/nabrat*
přebírat/přebrat*

12. Tvořte nominativ sg. těchto slov z textu. POZOR na mobilní -e-!

1. kamínky – ....
2. korálky – ....
3. špendlíky – ....
4. ubrousky – ....
5. věci – ....
6. kousky – ....
7. podpisy – ....
8. sběratelé – ....
9. bratři – ....
10. květináče – ....
11. pecky – ....
12. jehly – ....
13. známky – ....
14. autíčka – ....
15. pohlednice – ....
16. mince – ....
17. oznámení – ....
18. děti – ....

13. Měli jste v dětství nebo máte nějakou oblíbenou věc? Napište krátký text na toto téma. (*Český pravopis* › *str. 205.*)

GRAMATIKA Nominativ a akuzativ plurálu (první a čtvrtý pád množného čísla)

▶ **1. Které koncovky jsou typické pro nominativ a akuzativ plurálu? (Více ‹ str. 22.)**

▶ **2. K výrazům v nominativu sg. najděte v textu na str. 68 formy nominativu pl. nebo akuzativu pl.**

Například: (Podpis) jsem začal sbírat, když mi bylo 10 let. Podpisy jsem začal sbírat, když mi bylo 10 let.

člověk má (hezká vzpomínka), kdo zná (bratr), Adam a Jindřich jsou (zkušený doktor), oba sbíráme (různá zajímavá věc), maminka sbírala (malovaný květináč), sbírala jsem (stará pohlednice, barevný ubrousek, malé autíčko), všichni známí mi posílají (hezké svatební oznámení)

!!! Nominativ plurálu a akuzativ plurálu (první pád množného čísla a čtvrtý pád množného čísla)

☐ stejné formy zájmen a adjektiv v rámci pádu (vertikálně)

Všimněte si, že substantiva dělíme do deklinačních skupin I, II a III podle koncovek v nominativu sg. Formy nominativu pl. a akuzativu pl. jsou kromě Ma stejné, a proto je uvádíme společně (viz tabulka). Tabulky pro jednotlivé pády a další informace najdete na str. 210–211, 214, 219 a 226. V této lekci si procvičíte všechny formy N pl. a A pl. a zvlášť se soustředíte na substantiva rodu mužského životného (Ma) a rodu středního (N).

příklad kontextu	ten, ta, to	dva/dvě, oba/obě, tři, čtyři	posesivní zájmena	adjektiva -ý	adjektiva -í	substantiva: majoritní subs. – I. deklinační skupina (N sg.: konzonant, konzonant, -a, -o)	minoritní subs. + majoritní maskulina končící v N sg. na háček, -c*, -j, -tel* – II. deklinační skupina (N sg.: -e/-ě, háček, -c*, -j, -tel*, -del, -ev)	III. deklinační skupina (N sg.: -a, -st, -e/-ě (vzor kuře), -í)	rod
To jsou...	ti	dva oba tři čtyři	moji/mí[1] naši tvoji/tví[1] vaši svoji/sví[1] jejich jeho její	dobří[4] -rý›-ří, -ký›-cí, -chý›-ší, -hý›-zí, -ský›-ští, -cký›-čtí[2]	kvalitní	studenti ALE: -r+i›-ři, -k+i›-ci, -ch+i›-ši, -h+i›-zi[2] Angličan – Angličané/-i[3] fotograf – fotografové[3] syn – synové/-i[3]	muži, soudci/-ové[3] ALE: učitel – učitelé[3] otec – otcové[3]	kolegové[3] ALE: turista – turisté/-i[3]	Ma
Vidím...	ty	dva oba tři čtyři	moje/mé[1] naše tvoje/tvé[1] vaše svoje/své[1] jejich jeho její	dobré	kvalitní	studenty	muže, soudce	kolegy	
To jsou... Vidím...	ty	dva oba tři čtyři	moje/mé[1] naše tvoje/tvé[1] vaše svoje/své[1] jejich jeho její	dobré	kvalitní	banány	čaje	---	Mi
To jsou... Vidím...	ty	dvě obě tři čtyři	moje/mé[1] naše tvoje/tvé[1] vaše svoje/své[1] jejich jeho její	dobré	kvalitní	kávy	restaurace, kanceláře	místnosti	F
To jsou... Vidím...	ta	dvě obě tři čtyři	moje/má[1] naše tvoje/tvá[1] vaše svoje/svá[1] jejich jeho její	dobrá	kvalitní	auta	moře	kuřata, nádraží	N

** Několik slov zakončených na -tel, -c patří do I. deklinační skupiny (např. hotel, kostel, tác...). Některá F substantiva zakončená na -c nebo jiný konzonant patří do III. deklinační skupiny (např. věc) nebo kolísá mezi II. a III. deklinační skupinou (např. sůl).*
1. Krátké formy mí, tví, sví, mé, tvé, své, má, tvá, svá jsou knižní. Když mluvíme, používáme častěji dlouhé formy moji, tvoji, svoji, moje, tvoje, svoje nebo formy obecné češtiny mý, tvý, svý.
2. Adjektiva Ma, která končí na -rý, -ký, -chý, -hý, -ský, -cký, se v N pl. měkčí na -ří, -cí, -ší, -zí, -ští, -čtí (např. dobří, hezcí, suší, nazí, čeští, němečtí). Substaniva Ma končící na -r, -k, -ch, -h se v N pl. měkčí na -ři, -ci, -ši, -zi (např. doktoři, kluci, Češi, pstruzi). Více příkladů › *str. 219.*
3. Koncovky -i/-é/-ové v N pl. u substantiv Ma: Ma končící na -tel a některá další slova mají v N pl. koncovku -é (např. učitelé). Ma končící na -an, -ita, -ota, -ista, -osta mají koncovku -é nebo -i (např. Angličané/-i), koncovka -i je typická pro mluvenou češtinu. Cizí Ma končící na -f, -g, -l, -m a některá monosylabická (např. národnosti) nebo krátká Ma mají koncovku -ové (např. kolegové). Některá Ma můžou alternovat koncovky -ové/-i (např. synové/-i, soudci/-ové). Více příkladů › *str. 219.*
4. Všimněte si: dobří = forma spisovné češtiny. V obecné češtině používáme v N pl. pouze formu dobrý. Například: dobrý studenti, banány, kávy, auta.
POZOR na výjimky: dovolená – dovolené, pes – psi (N pl.), psy (A pl.), kůň – koně (N+A pl.) přítel – přátelé (N pl.), přátele (A pl.) oko – oči (N+A pl.), ucho – uši (N+A pl.), ruka – ruce (N+A pl.), dítě – děti (N+A pl.), člověk – lidé/-i (N pl.), lidi (A pl.)... (Více *› tabulky N a A pl. str. 219 a 226.)*

▶ **3. Slova v závorkách použijte ve správné formě.**

1. Kupujeme (jahodový jogurt, holandský sýr, banánový dort, kakaový koktejl, čokoládová zmrzlina, oříšková sušenka, belgická čokoláda, francouzské víno, české pivo, německé auto, italské espreso).
2. Prodáváme (žlutý meloun, dobrá okurka, červená a oranžová paprika, sladké jablko, velký pomeranč).
3. Když cestujeme, potřebujeme (platný pas, kvalitní kufr, nový časopis, dobrá mapa, velká taška, dobrá kniha, platná letenka nebo jízdenka).
4. V Praze jsou (starý dům, barokní kostel, kamenný most, nový a starý autobus, velký a malý obchod, hezká kavárna, drahá a levná restaurace, krásné náměstí, staré nádraží).
5. Do nového bytu koupíme (velký stůl, modrý koberec, vysoká lampa, malé křeslo, nová židle, hezký gauč).
6. Rád/ráda čtu (zajímavý časopis, napínavá detektivka, historický román, krátká povídka).

4. Procvičujte následující výrazy s *2, 3, 4*.

drahé kolo, nový film, stará univerzita, velké okno, tenisová raketa, zajímavá statistika, živá bakterie, slavná galerie, populární komedie, detailní analýza, tužková baterie, zajímavý experiment, červené auto, staré rádio, kvalitní cédéčko, starý gauč, malý pomeranč, nová planeta, špatná investice, italské espreso, oblíbený festival

POZOR: 1 × 2, 3, 4 × 5…
jeden banán, jedna káva, jedno auto *(N sg.)*
×
dva, dvě, dvě, tři, čtyři banány, kávy, auta *(N/A pl.)*
×
pět, šest… banánů, káv, aut *(G pl.)*

5. S vhodnými výrazy ze cv. 4 použijte zájmena *ten, ta, to* a *můj, moje* v N/A pl.

Například: Ta moje drahá kola.

!!! *Nominativ plurálu Ma*

Substantiva rodu mužského životného (Ma) mají tyto koncovky nominativu pl.:
Většina substantiv: **-i** (student – studenti)
Substantiva na -tel: **-é** (učitel – učitelé)
Některá cizí substantiva s posledním konzonantem -f, -g, -l, -m a monosylabická nebo krátká substantiva: **-ové** (kolega – kolegové, ekonom – ekonomové, fotograf – fotografové, pán – páni/pánové)

Pozor na palatalizaci (měkčení) po konzonantech h, ch, k, r, g, (d, t, n):

r › ř (bratr › bratři) k › c (kluk › kluci)	h › z (pstruh › pstruzi) ch › š (Čech › Češi)	d › „ď“ (had › hadi) t › „ť“ (student › studenti)	n › „ň“ (pán › páni)

Palatalizace je typická i pro adjektiva v nominativu plurálu Ma. Např. dobrý doktor › dobří doktoři. *Tyto formy adjektiv jsou typické pro spisovný jazyk. V obecné češtině se používají nepalatalizované formy (např.* dobrý doktoři*).*

Více k nominativu pl. › tabulka na str. 219.

Znáte ještě nějaký jiný gramatický jev, kde je palatalizace (r › ř, k › c…)?

1. Odpovězte na otázky. Použijte následující slova v nominativu pl.

doktor ministr ekolog ekonom premiér číšník kuchař šéfkuchař politik prezident profesor manažer
automechanik technik řidič advokát zpěvák spisovatel učitel ředitel prodavač taxikář komentátor
moderátor herec novinář fotograf kameraman turista zákazník konzultant programátor revizor host

1. Kdo je v restauraci? – ……………………………………
2. Kdo je často v televizi? – ……………………………………
3. Kdo je na univerzitě? – ……………………………………
4. Kdo je v obchodech? – ……………………………………
5. Kdo má podle vás nebezpečnou práci? – ……………………
6. Kdo má podle vás nudnou práci? – ……………………
7. Kdo má podle vás nejzajímavější práci? – ……………………
8. Kdo má podle vás nejtěžší práci? – ……………………

2. Myslíte, že každý národ má svou typickou mentalitu? Jací jsou Češi…?

Čech, Němec, Rus, Ital, Ir, Polák, Rakušan, Maďar, Slovák, Američan, Angličan, Skot, Francouz, Australan, Japonec, Vietnamec, Číňan, Mexičan, Brazilec…

3. Řekněte, kde bydlí. Pak tvořte formy nominativu sg.

Pražáci, Brňáci, Ostraváci, Plzeňáci, Jihlaváci…
Australani, Londýňani, Pařížani, Newyorčani, Berlíňani, Vídeňáci…

!!! *Nominativ plurálu Ma × Akuzativ plurálu Ma*

Substantiva rodu mužského životného (Ma) mají jiný nominativ pl. než akuzativ pl. Porovnejte:

To jsou dobří studenti. × Znám dobré studenty.
To jsou dobří páni/pánové. × Znám dobré pány.
To jsou dobří ekologové. × Znám dobré ekology.

To jsou dobří muži. × Znám dobré muže.
To jsou dobří učitelé. × Znám dobré učitele.

Více k nominativu a akuzativu pl. › tabulky na str. 219 a 226.

4. Označte správnou formu.

1. Vidíš ty tři *Italové/Italy*?
2. Ti *studenti/studenty* jsou *Angličani/Angličany* nebo *Američani/Američany*?
3. Znáš naše *lektoři/lektory*? Jsou to *Češi/Čechy* nebo *Rakušani/Rakušany*?
4. *Australani/Australany* rádi hrajou kriket.
5. Dámy a *páni/pánové/pány*, vítám vás na naší konferenci.
6. Moji dva *kamarádi/kamarády* jsou *Rusi/Rusové/Rusy*.
7. Mám ráda francouzské *zpěváci/zpěváky* a zpěvačky.
8. Znám dva *Rusi/Rusové/Rusy* a tři *Poláci/Poláky*.
9. *Slováci/Slováky* už přijeli, ale *Maďaři/Maďary* jsem ještě neviděl.

5. Slova ze cvičení 1, 2 a 3 použijte v akuzativu pl.

Například: Znám doktory, ministry…

6. Kde můžete potkat na jednom místě lidi z mnoha různých zemí?

7. Bohouš Hrubý byl na mezinárodním táboře. Čtěte dopis, který píše své kamarádce Katce. Slova v závorkách použijte v plurálu.

Ahoj Katko,

jak se máš? Já jsem se právě vrátil domů ze Švédska. Chtěl jsem jet v létě studovat (cizí jazyk) někam do ciziny, ale všechny (jazyková škola) byly moc drahé. Pak mi (můj kamarád) poradili, že existujou (mezinárodní pracovní tábor) – (workcamp). Nevím, jestli to znáš. Člověk si platí cestu, ale ubytování a jídlo má zadarmo. Na takový tábor jsem jel do Švédska.

Na táboře nebyli žádní (Čech), ale byli tam (mladý člověk) z celého světa – nejen (Švéd), ale taky (Polák), (Maďar), (Ital), (Rus), (Francouz), (Němec) a (Američan). Potkal jsem tam taky (Brazilec a Kolumbijec). Mluvili jsme spolu různě – anglicky, francouzsky a německy. Stavěli jsme (ekologický dům) pro (postižené dítě). Moc se mi tam líbilo, zlepšil jsem si jazyky a jsem rád, že mám (nový kamarád) a (kamarádka). Domluvili jsme se, že (můj kamarád) – (2 Ital), (2 Američan) a (3 Polák) přijedou k nám do Ostravy.

Nechceš jet příští rok taky? Určitě by se ti to líbilo! Měj se a někdy zavolej.

Bohouš

!!! *Nominativ a akuzativ pl. neuter:*

Substantiva středního rodu (N) mají v nominativu a akuzativu pl. tyto koncovky:

aut**o** – aut**a** (*POZOR:* centr**um** – centr**a**)
moře – moře
nádraží – nádraží
kuře – kuř**ata**, rajče – rajč**ata**, zvíře – zvíř**ata**, kotě – koť**ata**, štěně – štěň**ata**...

Více k nominativu a akuzativu pl. › tabulky na str. 219 a 226.

1. Výrazy v závorce použijte v akuzativu plurálu.

1. Bratr má dvě velká moderní (auto).
2. Nikdy nejím zelená (rajče).
3. Když stavím dům, potřebuju různá (povolení).
4. V Jihlavě jsou dvě (nádraží).
5. Ten starý dům má rozbitá (okno).
6. Naše fenka bude mít příští měsíc (štěně).
7. Naše kočka má čtyři (kotě).
8. Velké město má tři (letiště).
9. Na oběd jsem koupila dvě (kuře).
10. Máte doma nějaká exotická (zvíře)?

2. Která zvířata znáte? Doplňte názvy k fotografiím.

A. křeček B. kráva C. pták D. žába E. zebra F. králík G. morče H. kotě I. had J. moucha K. kapr L. lev M. pstruh N. ježek O. medvěd

1. ....

2. ....

3. ....

4. ....

5. ....

6. ....

7. ....

8. ....

9. ....

10. ....

11. ....

12. ....

13. ....

14. ....

15. ....

cv. 1

3. Doplňte do křížovky názvy zvířat v nominativu plurálu podle obrázků z předchozího cvičení. V tajence najdete název písničky Jiřího Suchého.

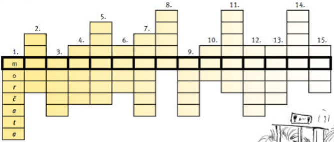

CD1: 29

4. Poslouchejte písničku. Doplňte název a text.

Jiří Suchý: (1). . . . .

(2). . . . ., (3). . . . ., (4). . . . .
protože jsou chlupatá
a mají hebkou srst, srst, srst, srst.

V (5). zahradě, zahradě, zahradě
nehlaďte lva po bradě,
ukousne vám (6). . . . ., (7). . . . ., (8). . . . .,
(9). . . . .
Chybuje ten, kdo lvu skrz tu mříž svou (10). podá,
i když máme (11). prstů,
každýho je škoda.

(12). . . . ., (13). . . . ., (14). . . . .
protože jsou chlupatá
a mají hebkou srst (například (15). . . . .).

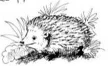

POZOR: který v N a A pl.

Muži, kteří jsou tady, jsou moji kamarádi. (= N pl.)
×
Muži, které vidíte, jsou moji kamarádi. (= A pl.)
Muži, pro které máte dárek, jsou moji kamarádi. (=A pl.)

1. Procvičujte *který* v N a A pl. Doplňte ve správné formě.

1. Ti mladí muži, ... byli včera na party, jsou moc sympatičtí.
2. Jak se jmenujou ti manažeři, ... v naší firmě znáte?
3. To jsou ty byty, ... jsem chtěl koupit.
4. Neznám ty studentky, ... byly na večírku.
5. Vidím ty dvě profesorky, ... hledáte.
6. To jsou ta autíčka, ... jsem chtěl mít ve sbírce.
7. Kluky, pro . . . . . máte ty knihy, neznám moc dobře.
8. Učitelé, ... učí v naší škole, jsou většinou Češi.
9. Kola, ... používají naši závodníci, jsou velmi kvalitní.
10. Zaměstnance, ... máme, motivujeme k lepší práci.

!!! Kdo, co v *plurálu*

V této lekci jste podrobně studovali formy plurálu. Všimněte si také, že zájmena kdo a co mají v plurálu stejné formy jako v singuláru. Zopakujte si je v následujícím cvičení.

2. Procvičujte *kdo*, *co* ve všech pádech. Ptejte se na výrazy označené kurzívou podle modelu.

Například: V novinách psali o *talentovaných mladých herečkách*. – O kom?/O kom psali v novinách?

1. V Praze bydlí *oba moji starší bratři*. – . . . . ?
2. Studentky střední školy se staraly o *postižené děti*. – . . . . ?
3. V létě jsme se seznámili se *zajímavými lidmi*. – . . . . ?
4. Na stole jsou *knihy*. – . . . . ?
5. Tomáš se zamiloval do *italských památek*. – . . . . ?
6. Přemýšlel jsem o *svých plánech na příští rok*. – . . . . ?
7. Věřil jsem *našim politikům*. – . . . . ?
8. Dvě spolužačky se staly *známými zpěvačkami*. – . . . . ?
9. Kvůli *tvým hloupým nápadům* jsem přišel pozdě. – . . . . ?
10. Vůbec si nevšímala *mých kamarádů*. – . . . . ?

cv. 4

1. Diskutujte.

1. Jak často nakupujete?
2. Kde nejčastěji nakupujete?
3. Jaké zboží nejčastěji nakupujete?
4. Máte nějaké oblíbené značky jídla, pití, oblečení...?
5. Znáte někoho, kdo je „shopoholic"?

2. Kam jdete, když chcete koupit... ?

Například: Když chci koupit léky, jdu do lékárny.

mast hřebíky žvýkačka mýdlo kalhoty konvice bonboniéra květináč boty sukně ubrousky míč ponožky budík talíř bačkory náušnice diář krém na opalování ocet tiskárna zákusek lyže a hůlky nosní kapky kytice šroubovák nůž baterka pouzdro na brýle klávesnice kalendář prstýnek guma kontaktní čočky náplast

DROGERIE POTRAVINY PAPÍRNICTVÍ CUKRÁRNA ODĚVY TRAFIKA OBUV KNIHKUPECTVÍ ELEKTRONIKA DOMÁCÍ POTŘEBY KVĚTINÁŘSTVÍ SPORTOVNÍ POTŘEBY HODINÁŘSTVÍ OPTIKA ZLATNICTVÍ LÉKÁRNA ŽELEZÁŘSTVÍ

3. Některé věci kupujeme na míru a na váhu. Spojte. Uveďte další příklady.

3 kila
1 metr
20 deka (=dekagramů)
2 deci (=decilitry)
30 litrů

... látky

... vína

... pomerančů

... benzínu

... šunky

CD1: 30, 31, 32, 33

4. Poslouchejte. Ke kterému dialogu (1–4) patří následující fotografie (A–D)?

A

B

C

D

CD1: 30, 31, 32, 33

5. Poslouchejte a doplňte. Pak označte formy obecné češtiny. *(Více o OČ › str. 204.)*

1 *Zákazník:* Prosím vás, můžete mi (1). stovku? Potřebuju desetikorunu na vozík.
Prodavačka: Nemůžu, nemám drobný. (2). vám tamhle (3). . . . .

PAMATUJTE SI:
10 kč – desetikoruna
100 kč – stokoruna, stovka
1000 kč – tisícikoruna, tisícovka

2 *Zákaznice:* Včera jsem si tady u vás koupila (7). . . . ., a když jsem ho doma rozbalila, viděla jsem, že je zkaženej. Podívejte se, jak je tady zelenej!
Prodavačka: Ale to je (8). . . . ., to je takovej speciální typ!
Zákaznice: Prosím vás, ale tady je napsáno: Spotřebujte (9). . . . . A včera bylo třináctýho!
Prodavačka: Aha... No tak dobře. Chcete ho (10). za čerstvej, nebo chcete vrátit peníze?

3 *Zákaznice:* Prosím vás, koupila jsem tady svetr, ale je mi moc malej. Můžu ho (4). za větší?
Prodavačka: Tady ne. Musíte jít do reklamací ve čtvrtým patře. Tam vám (5). a tady si pak koupíte větší. Máte účet?
Zákaznice: Mám. A máte větší (6). . . . .?
Prodavačka: Ano, máme M, L, a XL.

4 *Prodavač:* Můžu vám nějak pomoct?
Zákazník: Prosím vás, já jsem si tady koupil televizi a ona teď nějak (11). . . . .
Prodavač: A co vám to dělá?
Zákazník: Když to zapnu, jde jenom zvuk, ale obraz nejde. Musím ji vždycky třikrát (12). a (13). . . . ., pak to začne fungovat, ale obraz je nekvalitní.
Prodavač: Kdy jste ji kupoval? Máte ji v záruce?
Zákazník: Určitě. Kupoval jsem ji (14). To je ještě v záruce, ne?
Prodavač: No, záruka je dva roky. Máte (15). a účet?
Zákazník: Tady jsou.
Prodavač: Dobře. Musíme ji poslat do servisu. Zeptejte se (16). . . . .

cv. 2

▶ 6. Spojte.

1. reklamace
2. rozměnit (peníze)
3. záruka
4. záruční list
5. účet
6. velikost
7. vrátit peníze
8. pokladna
9. spotřebujte do 10. 5.
10. záruční servis

A. doklad o tom, že zákazník zaplatil zboží
B. místo, kde platíte zboží
C. garance, že zboží bude kvalitní (v České republice dva roky)
D. místo, kde bezplatně opraví zboží, které je v záruce
E. informace, jak je zboží velké
F. místo, kde můžete vrátit nekvalitní zboží
G. doklad na záruku
H. dát zpátky peníze
I. vyměnit velké bankovky za drobné
J. datum, do kdy musíte sníst jídlo nebo vypít pití

POZOR:
měnit/změnit
roz**měňovat**/roz**měnit**
vy**měňovat**/vy**měnit**

▶ 7. Doplňte do vět slova z předchozího cvičení ve správné formě.

1. Počítač má .... dva roky.
2. Zboží .... do 10. 10. 2008.
3. Prosím vás, můžete mi .... stokorunu?
4. Nemáte drobné? – Ne, zeptejte se u druhé ....
5. Nemůžu to vyměnit ani vrátit. Ztratila jsem ....
6. Chcete ten zkažený salám vyměnit za čerstvý nebo chcete ....?
7. Když chcete opravit televizi, která nefunguje, potřebujete .... a účet.
8. Jakou .... potřebujete? Máme S, M a L.
9. Prosím vás, kde jsou tady ....? Chci vrátit ten telefon, protože nefunguje.
10. Ta televize je hodně drahá. Co když se rozbije? Poskytujete .... a pozáruční servis?

▶ 8. Pracujte se slovníkem. Co znamená...?

stroj – nástroj – přístroj – spotřebič

▶ 9. Fatima Abi-Nader si koupila domácí pekárnu. Čte návod k použití. Pomozte jí najít nejdůležitější informace.

1. Co musí před použitím zkontrolovat?
2. Co (=jaké ingredience) dá do pekárny nejdřív?
3. Co musí přidat až nakonec?
4. Co jí připomene dlouhé pípnutí?
5. Jak pozná, že pečení skončilo?
6. Na co si musí dát pozor?

VEGA Model 0652

A. pekárna
B. víko
C. kabel
D. zásuvka
E. knoflík
F. kontrolka
G. forma
H. hnětací metla

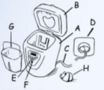

Elektrická domácí pekárna na chleba VEGA 0652

Návod k použití

1. Zkontrolujte, jestli údaje na přístroji odpovídají napětí ve vaší elektrické síti.
2. Zkontrolujte, jestli všechny části a příslušenství jsou kompletní a bez poškození.
3. Vyčistěte všechny části pekárny.
4. Nastavte pekárnu na režim pečení a pečte naprázdno 10 minut. Po vychladnutí vyčistěte ještě jednou. Poté je přístroj připraven k použití.
5. Upevněte hnětací metlu do formy.
6. Vložte ingredience do formy. Dodržujte prosím pořadí podle receptu. Jako první dejte vodu nebo jinou tekutinu, potom přidejte cukr, sůl a mouku a vždy přidejte kvasnice nebo kypřicí prášek jako poslední ingredienci.
7. Zavřete jemně víko a dejte kabel do zásuvky. Vždy nejdřív připojte kabel k přístroji a pak do zásuvky.
8. Zapněte menu. Zvolte program pečení.
9. Zapněte knoflík COLOR pro výběr barvy kůrky.
10. Zapněte knoflík LOAF SIZE pro výběr velikosti.
11. Nastavte čas knoflíkem TIME. Tento krok můžete přeskočit, jestli chcete, aby pekárna začala pracovat hned.
12. Zapněte knoflík START/STOP. Kontrolka se rozsvítí a přístroj začne pracovat.
13. Dlouhé pípnutí vám připomene, že můžete přidat další ingredience (oříšky, semínka, rozinky apod.).
14. Po ukončení pečení uslyšíte 10 pípnutí. Vypněte spotřebič knoflíkem START/STOP. Po vypnutí spotřebiče vyndejte formu. Pozor: Forma a chléb můžou být velmi horké! Vždy s nimi zacházejte opatrně.
15. Vyndejte chléb opatrně z pekáče a nechte vychladnout asi 20 minut před krájením. Před krájením chleba nezapomeňte vyndat hnětací metlu.

▶ 10. Doplňte vhodný prefix k *-pínat/-pnout*.

1. Prosím tě, můžeš ..... pnout tu pekárnu? Chci upéct čerstvý chleba.
2. Naše Lucinka už si umí ..... pínat a ..... pínat knoflíky.
3. ..... pni tu televizi a jdi spát!
4. Snědl jsem toho tolik, že jsem si musel ..... pnout sako.
5. Nemám ráda, když manžel pořád ..... píná z jednoho programu na jiný.
6. Ráno vždycky nejdřív ze všeho ..... pínám rádio a kávovar.

PAMATUJTE SI: -pínat/-pnout*
za**pínat**/za**pnout***
vy**pínat**/vy**pnout***
pře**pínat**/pře**pnout***
roze**pínat**/roze**pnout***
POZOR:
zapínat/zapnout* a vypínat/vypnout* přístroj
ALE rozsvěcovat/rozsvítit a zhasínat/zhasnout* světlo

cv. 10

ZAPIŠTE SI SLOVA A FRÁZE, KTERÉ POTŘEBUJETE

Co jste se naučil/a v lekci 7?

Označte symbolem ✔ *(ano, umím dobře)*, ▪ *(ano, ale potřebuju si ještě zopakovat)*

- [ ] Umím mluvit o svém vztahu k věcem.
- [ ] Umím mluvit o věcech, které lidé sbírají, a jejich vztahu k nim.
- [ ] Zopakoval/a jsem si nominativ a akuzativ plurálu.
- [ ] Detailně jsem si procvičil/a a umím aktivně používat nominativ plurálu Ma a N substantiv.
- [ ] Rozšířil/a jsem si slovní zásobu na téma obchody a nakupování.
- [ ] Umím lépe komunikovat v obchodě při nakupování zboží a reklamacích.
- [ ] Rozumím důležitým informacím v návodu k použití.

Co vás čeká v lekci 8?

- Budete mluvit o (nejen českých) svátcích a tradicích.
- Zopakujete si, jak vyjadřovat čas a datum, a naučíte se další časové prepozice a výrazy.
- Naučíte se, jak komunikovat na návštěvě v české rodině a jak formulovat, přijmout a odmítnout pozvání.

LEKCE 8 Svátky a tradice

1. Pracujte s fotografiemi. Odpovězte na otázky.

1. Jaké svátky a události to jsou? Přiřaďte názvy k fotografiím.
2. Víte, kdo a kde tyto svátky slaví? Přečtěte si charakteristiky pod fotografiemi a přiřaďte je k nim.

Svátek kvetoucích sakur | *svátek svatého Patricka* | *pouť do Mekky* | *karneval* | *čínský Nový rok* | *Den díkůvzdání* | *ruský Nový rok* | *Svátek světel* | *Timkat*

A. Japonský svátek, kdy se lidé na jaře chodí dívat na kvetoucí stromy a pořádají pod nimi oslavy a pikniky.

B. Irský svátek křesťanského patrona, spojený s bujarými oslavami a se symbolem zelené barvy a jetelových lístků. Slaví se 17. března.

C. Muslimská pouť do Mekky, kde věřící kromě jiných rituálů sedmkrát obcházejí svatyni Ka'ba.

D. Osmidenní židovský svátek, který se slaví koncem roku. Během svátku se každý den rozsvěcuje jedna svíčka na speciálním svícnu.

E. Tradiční severoamerický svátek, který se slaví koncem listopadu a při kterém se na slavnostním obědě obvykle schází celá rodina.

F. Ruský svátek na konci roku, při kterém lidé zdobí stromeček, tancují kolem něho a zpívají. Dárky jim tradičně nosí Děda Mráz s pomocí krásné Sněhurky.

G. Čínský svátek, který se slaví mezi 21. lednem a 21. únorem. Jeho součástí je mimo jiné tradiční „Tanec draků a lvů", který prochází městem a přináší štěstí a zdraví domům a obchodům.

H. Brazilský svátek, který se slaví v únoru nebo v březnu a znamená začátek období před Velikonocemi. Při něm prochází městem průvod s hudbou a tancem v rytmu samby.

I. Etiopský křesťanský svátek, kdy se oslavuje pokřtění Ježíše Krista. Svátek se slaví několik dní s tím, že první den, 19. ledna, je státní svátek a lidé mají volno.

2. Diskutujte.

1. Jaké svátky slavíte ve své zemi?
2. Popište detailně, jak u vás slavíte nějaký svátek (kdy a kde se scházíte, co děláte, jíte, pijete...)
3. Zažili jste vy sami nějaký svátek v cizí zemi?
4. Vymyslete nějaký nový svátek. Kdy a jak ho budete slavit?

3. Které tradiční české svátky znáte? Kdy je slavíme? Spojte.

1. Velikonoce	A. 24. 12. – 26. 12.
2. Vánoce	B. 31. 12.
3. Čarodějnice	C. 5. 12.
4. Silvestr	D. 30. 4.
5. Mikuláš	E. 2.11.
6. Dušičky	F. týden po prvním jarním úplňku

POZOR:
Datum › Česká gramatika v kostce 2, str. 1.

cv. 3

TEXT

České svátky

1. **Znáte tyto české svátky a tradice? Co o nich víte?**

2. **Přečtěte si text. Přiřaďte fotografie (A–G) k textům.**

1 Nedivte se, když 14. února dáte svému českému partnerovi nebo partnerce dárek nebo kytici, ale oni vám řeknou, že Valentýna neslaví. Hodně lidí v České republice bere Valentýna jako „importovaný" svátek, ze kterého mají radost hlavně obchodníci. Svátek slaví někteří mladí, ale starší lidé si na něj ještě nezvykli.

2 Na Velikonoce slaví křesťané vzkříšení Ježíše Krista. Svátky jsou týden po prvním jarním úplňku. Tyto dny mají tradiční jména: Zelený čtvrtek, Velký pátek, Bílá sobota, Boží hod velikonoční („hod" je staré slovo pro svátek) a Velikonoční pondělí. Podle staré tradice mrskají muži v pondělí ráno pomlázkou ženy, aby byly celý rok zdravé, ale v poslední době chodí „na koledu" i děti. Za to dostávají malovaná vajíčka.

3 „Pálení čarodějnic" nebo taky „Čarodějnice" je stará lidová tradice. Noc ze 30. dubna na 1. května je prý kouzelná noc, kdy zlé síly mají větší moc než jindy. Lidé věřili, že se čarodějnice slétají na sabat. Na ochranu dělali na kopcích ohně. Dnes pálení čarodějnic znamená hlavně zábavu. Lidé se scházejí u ohně, skáčou přes něj a pečou si buřty.

4 Mikuláš byl biskup, který žil ve třetím století v Byzanci. Podle legendy jednou viděl chudou rodinu. Otec neměl peníze a jeho tři dcery si myslely, že si budou muset vydělávat jako prostitutky. Mikuláš jim dal v noci na okno peníze a dívky zachránil. Mikuláš má svátek 6. prosince. Večer 5. prosince můžete v českých ulicích potkat Mikuláše, čerty a anděly, kteří nosí dětem bonbony, oříšky, ovoce a malé hračky. Některé děti se čerta bojí, ale některé si z něho dělají legraci.

5 Dušičky jsou 2. listopadu. Je to památka zemřelých. Lidé chodí na hřbitov, zapalují svíčky, zdobí hroby a vzpomínají na své příbuzné a přátele.

6 Na Vánoce slaví křesťané narození Ježíše Krista. Hlavní svátek – Štědrý den – je 24. prosince. Děti se těší na stromeček a dárky. Věří, že jim je přinese Ježíšek. Večer se celá rodina sejde u svátečního stolu. Pak zazvoní zvonek a všichni jdou ke stromečku. Hodně lidí chodí o půlnoci do kostela, i když nejsou věřící. 25. prosince je Boží hod vánoční a den 26. prosince se jmenuje „Na Štěpána", protože svátek má Štěpán.

7 31. prosince je poslední den v roce. Svátek má Silvestr, a proto lidé říkají, že slaví „Silvestra". Scházejí se doma nebo v restauraci, slaví, tancují, jedí, pijí a baví se. Hodně lidí se dívá na velký silvestrovský program v televizi a na ohňostroj. 1. ledna je Nový rok. Lidé chodí na návštěvy a přejí si šťastný nový rok.

3. **Který z těchto svátků se vám nejvíc líbí a proč? Zažili jste někdy oslavu některého z nich?**

cv. 2

4. Opravte nepravdivá tvrzení.

1. Valentýn je populární český svátek.
2. Na Čarodějnice se lidé scházejí doma a v restauraci.
3. Na Velikonoce ženy mrskají muže, aby byli zdraví.
4. Na Silvestra lidé dávají a dostávají dárky.
5. Na Štědrý den lidé tancují a dívají se na ohňostroj.
6. Děti věří, že jim vánoční dárky přinese hodná čarodějnice.
7. Na Štědrý den v poledne chodí hodně lidí do kostela.
8. 24. prosince má svátek Štěpán.
9. 31. prosince má svátek Mikuláš.
10. Na Silvestra se lidé nedívají na televizi.

PAMATUJTE SI:
na Vánoce = o Vánocích
na Velikonoce = o Velikonocích

5. Jak se jmenuje jídlo na obrázku? Kdy ho jíme?

na Silvestra | *na Vánoce* | *na Velikonoce* | *na Nový rok* | *na Mikuláše* | *na Valentýna* | *na Čarodějnice*

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

6. Spojte imperfektivní/perfektivní slovesa. Použijte je ve větách.

slavit zvykat si pálit vydělávat přinášet zvonit dostávat divit se jíst* zachraňovat

zvyknout* si přinést* vydělat podivit se sníst* oslavit zazvonit dostat* zachránit spálit

7. Doplňte prepozici (pokud je potřeba). Pak zkontrolujte v textu na str. 78.

1. ..... Vánoce chodí hodně lidí ..... půlnoci do kostela
2. ..... 25. prosince je Boží hod vánoční a den ..... 26. prosince se jmenuje Na Štěpána.
3. ..... Velikonoce dostávají muži od žen malovaná vajíčka.
4. Mikuláš dal chudé rodině ..... noci na okno peníze.
5. Mikuláš byl biskup, který žil ..... třetím století v Byzanci.
6. ..... večer ..... 5. prosince můžete v českých ulicích vidět Mikuláše.
7. Velikonoce jsou týden ..... prvním jarním úplňku.
8. Nedivte se, když vám ..... 14. února někdo řekne, že Valentýna neslaví.
9. Noc ..... 30. dubna ..... 1. května je prý kouzelná.
10. Co obvykle děláte vy ..... Velikonoce, ... Vánoce a ..... Silvestra?

8. **Napište text na následující téma.** *(Český pravopis* *› str. 205.)*

1. Český svátek, který jsem zažil/a.
2. Můj oblíbený svátek.

GRAMATIKA Vyjadřování času

▶ **1. Pro vyjadřování času potřebujeme řadové číslovky (*první, druhý*...). Zopakujte si je.**

CD1: 34

▶ **2. Poslouchejte dialog. Kdy se Monika a Klára sejdou? Mluví spisovnou, nebo obecnou češtinou?** *(Více o OČ* *› str. 204.**)*

CD1: 34

▶ **3. Poslouchejte a doplňte.**

Monika: Ahoj Kláro!
Klára: No ne, čau, Moniko! Jak se pořád máš?
Monika: Ale no jo, furt (1). A co ty? Hele, nemáš čas? Nezajdem si na kafe?
Klára: Já teď nemůžu, musím nakoupit a pak letím k holiči. Co třeba (2). . . . .?
Monika: Moment, (3). . . . . je třetího, viď. Tak jo, to můžu.
Klára: A kdy se sejdem? Hodí se ti to (4). . . . .?
Monika: Ne, to nestihnu. Já ve čtvrt na tři teprve končím v práci.
Klára: Tak v (5). . . . .? Nebo ve tři čtvrtě na tři?
Monika: Víš co, radši až (6). . . . .
Klára: Fajn, takže třetího dubna (7). To se dobře pamatuje, že jo?
Monika: No, to je fakt. To určitě nezapomenem. Tak se těším. Ráda jsem tě viděla. Měj se!

VŠIMNĚTE SI:
nezajde**me** si – *OČ* nezajde**m** si
sejde**me** se – *OČ* sejde**m** se
nezapomene**me** – *OČ* nezapomene**m**
Více o obecné češtině *› str. 204.*

!!! *Hodiny*

Otázky: Kolik je hodin? Kdy? V kolik hodin?
Můžeme používat: *a) oficiální čas:* 14. 15 – Je čtrnáct hodin patnáct minut.
b) „český čas": 14. 15 – Je čtvrt na tři.

***POZOR:* „Český čas" vždycky referuje o PŘÍŠTÍ hodině. Doplňte z dialogu ve cvičení 3:**

14.00	14.15	14.30	14.45	15. 00
dvě	....	....	....	tři
	čtvrt na + A	*půl + G* *(řadová číslovka)*	*tři čtvrtě na + A*	

POZOR: Slovo hodina je ženského rodu (F). Porovnejte: Je jedna (hodina). Je čtvrt na jednu (hodinu). Je půl jedné (hodiny). Jsou dvě (hodiny).
Všimněte si: 14.25 – Je za pět minut půl třetí. 14.35 – Je půl třetí a pět minut.

▶ **4. Čtěte. Používejte „český čas". Pozor na *v/ve*.**

Například: Sejdeme se v 11.15. – Sejdeme se ve čtvrt na dvanáct.

1. Prosím vás, kolik je hodin? – Je 13. 30.
2. Prosím tě, nevíš, kolik je? – Je 17. 45.
3. Kdy se sejdeme? – Sejdeme se ve 12. 15.
4. Kdy začíná ten film? – V 9. 30.
5. V kolik máš lekci? – V 10. 45.
6. V práci začínáme v 7. 30 a končíme v 16. 15.
7. Nezajdeme si na kafe? – Teď ne, můžu až v 9. 15.

CD1: 35, 36, 37, 38

▶ **5. Poslouchejte. Odpovězte na otázky.**

	Sejdou se?	Kdy se sejdou?	Kde se sejdou?
1.			
2.			
3.			
4.			

▶ **6. Naplánujte, kdy a kde se sejdete. Tvořte dialogy. Používejte následující začátky vět a věty.**

Nezajdem(e) si na...? Co třeba...? Hodí se ti/vám to...? Omlouvám se, že to měním, ale... Ne, to nestihnu.

Datum

!!! *Datum*

Otázka: **Kolikátého je? – Je 1. 1.** *Čti:* prvního *(G sg.)* první *(N sg.)*/prvního *(G sg.)* ledna *(G sg.)*.
Doplňte tabulku:

Den	*Měsíc*	*Rok*
1. prvního	**1. první/ledna**	**1999 devatenáct set devadesát devět**
2. druhého	**2. druhý/února**	*nebo* **tisíc devět set devadesát devět**
3.	**3.** ..../..........	**2009 dva tisíce devět**
4.	**4.** ..../..........	
5.	**5.** ..../..........	
6.	**6.** ..../..........	
7.	**7.** ..../..........	
8.	**8.** ..../..........	
9.	**9.** ..../..........	
10.	**10.** ..../..........	
11.	**11.** ..../..........	
12.	**12.** ..../..........	

Porovnejte spisovnou a obecnou češtinu: kolikátého × kolikátýho, druhého × druhýho...
POZOR: dvacátého prvního = jednadvacátého, dvacátého druhého = dvaadvacátého, dvacátého třetího = třiadvacátého...

1. Čtěte datum.

Například: Je třetího dubna./Je třetího čtvrtý.

1. Nevíš, kolikátého je dneska? – Moment, podívám se do diáře. Je 7. 4.
2. Kolikátého bude pozítří? – Pozítří? Dneska je 15. 1., tak pozítří bude 17.
3. Kolikátého bylo předevčírem? – Dneska je 12., takže předevčírem muselo být 10.
4. Na jak dlouho jsi přijel do Brna? – Na měsíc. Budu tady od 9. 10. do 8. 11.
5. Kolikátého máš narozeniny? – 27. 2. Proč se ptáš?
6. Kdy budeš mít letos dovolenou? – Asi od 10. do 24. 7., ale ještě to nevím jistě.
7. Vy jste byla loni nemocná, že? Odkdy dokdy? – Od 3. 11. do 11. 12.

POZOR:
Bylo to 1. 1. 2000.
×
Bylo to **v roce** 2000.

2. Čtěte roky.

Například: 1999 – devatenáct set devadesát devět *NEBO* tisíc devět set devadesát devět

1989, 1776, 1465, 2007, 1568, 2000, 1921, 1656, 1112, 1832

3. Víte, které roky byly důležité v historii českého národa? Které roky byly důležité v historii vašeho národa a proč?

Časové prepozice

!!! *Časové prepozice*

Všimněte si v textu na str. 78: večer, v noci, v roce, na Velikonoce, na Vánoce, na Štědrý den...

G	**během + *G***	během oběda
	do + *G*	do pátku
	od + *G*	od pondělí
A	**--- + *A***	*Akuzativ bez prepozice používáme s těmito výrazy:* příští, minulý, každý, celý, tento.
		Např. příští sobotu, minulou sobotu, každou sobotu, celou sobotu, tuto sobotu
	na + *A*	na podzim, na Vánoce, na Velikonoce, na týden *(ALE:* na jaře = na + *L)*
	v/ve + *A*	ve středu, ve čtvrtek, ve 3 hodiny
	za + *A*	za 5 minut, za týden, za chvíli *(ALE:* za války = za + *G)*
L	**o + *L***	o víkendu, o Vánocích, o Velikonocích
	po + *L*	po obědě, po Vánocích, po Velikonocích
	při + *L*	při obědě
	v/ve + *L*	v lednu, v únoru, v létě, v zimě *(ALE:* v roce*)*
I	**před + *I***	před obědem

POZOR: Porovnejte následující věty.
Jak dlouho jste v České republice? – **Týden.**
Na jak dlouho jste v České republice? – **Na týden.**
Za jak dlouho pojedete do České republiky? – **Za týden.**

1. Čtěte. Slova v závorkách použijte ve správné formě.

1. (Minulá neděle) jsem byl na party.
2. (Každá zima) jezdíme do Itálie do Alp.
3. (Minulý rok) jsme nebyli na dovolené.
4. (Celé léto) bylo krásné počasí.
5. (Každá chvíle) zvonil telefon.
6. (Celá doba) jsem na tebe myslel.
7. (Minulý měsíc) jsem měl moc práce.
8. (Každá středa) chodím na češtinu.
9. Přešlo (celá noc).
10. Povídali jsme si (celé dopoledne).
11. (Příští sobota) ti napíšu.
12. Tancovali jsme (celý večer).

2. Doplňte do vět *na*, *za*, nebo nedoplňujte žádnou prepozici.

1. . . . . . 20 minut jsem doma!
2. . . . . . jak dlouho jela Jana do Kanady? – . . . . . 9 měsíců.
3. Sejdeme se v centru! Budu tam . . . . . chvíli.
4. Zítra letím . . . . . rok do Ameriky. Budu tam studovat.
5. . . . . . jak dlouho jsi bydlel v Berlíně? – . . . . . 3 měsíce.
6. . . . . . dva měsíce končím školu.
7. . . . . . jak dlouho bydlíte v Praze? – Bydlím tady jenom . . . . . měsíc.
8. Můžeš jít ven? – Ano, ale jenom . . . . . chvíli. Večer se ještě musím učit.
9. Teď jsem v České republice, ale . . . . . týden jedu na dovolenou k moři.
10. Byl jsem . . . . . tři dny v Anglii a . . . . . celou dobu pršelo.

3. Slova v závorkách použijte ve správné formě.

1. Během . . . . (výlet) se nestalo nic zvláštního.
2. Na dovolenou si musím počkat až do . . . . (léto).
3. Od . . . . (minulý rok) se učím německy.
4. Během . . . . (práce) na projektu jsme se ani jednou nepohádali.
5. Od . . . . (středa) do . . . . (pátek) budu na služební cestě.
6. Od . . . . (ta doba), co bydlím v ČR, piju víc piva.
7. Od . . . . (rok) 1979 do . . . . (rok) 2000 jsem žila na Slovensku.

PAMATUJTE SI:
Od té doby, co...
Do té doby, co/než...

4. Slova v závorkách použijte ve správné formě.

1. Jezdíte na hory v . . . . (zima) nebo v . . . . (léto)?
2. Kam půjdeš po . . . . (lekce)?
3. Maminka si vždycky při . . . . (vaření) zpívala.
4. Po . . . . (dobrá snídaně) si uděláme kávu.
5. Při . . . . (tenis) jsem se hezky opálila.
6. V . . . . (rok) 1999 jsem maturoval na gymnáziu.

5. Doplňte. Plánujte, co v tomto měsíci budete dělat, kdo bude mít narozeniny atd.

Například: V lednu slavíme Nový rok a narozeniny mého syna.

1. V (leden) . . . .
2. V (únor) . . . .
3. V (březen) . . . .
4. V (duben) . . . .
5. V (květen) . . . .
6. V (červen) . . . .
7. V (červenec) . . . .
8. V (srpen) . . . .
9. V (září) . . . .
10. V (říjen) . . . .
11. V (listopad) . . . .
12. V (prosinec) . . . .

6. Slova v závorkách použijte ve správné formě.

1. Před . . . . (rok) jsem přijel do České republiky.
2. Nesmíš jíst čokoládu před . . . . (oběd)!
3. Sejdeme se před . . . . (večeře).
4. Před . . . . (schůze) si zajdeme na kávu.
5. Seznámili jsme se před . . . . (měsíc).
6. Přijeli jsme teprve před . . . . (týden).
7. Před . . . . (schůzka) jsem se hezky oblékla.
8. Před . . . . (konference) se musím dobře připravit.

PAMATUJTE SI:
před rokem
před dvěma/třemi/čtyřmi lety
před pěti, šesti... lety

7. Doplňte časové prepozice, kde je to nutné.

1. ………… obědem si musíš umýt ruce.
2. Pojedu do Brna až ………… týden.
3. ………… jaře jezdím na filmový festival.
4. Odjedu ………… ráno nebo ………… dopoledne.
5. Přijedu ………… sobotu ………… 5 hodin večer.
6. ………… Vánoce jezdím vždycky domů.
7. ………… víkendu začnu pracovat na tom projektu.
8. ………… obědě jsme mluvili o novém filmu.
9. ………… cesty jsme si povídali.
10. Pracuju ………… rána ………… večera.
11. Zítra pojedu ………… týden do Francie.
12. ………… obědě jsem šel spát.
13. ………… týdnem jsem se vrátil z Japonska.
14. Pracuju v naší firmě už ………… tři roky.

cv. 7

Časové výrazy

Jaké byly vaše nejhezčí Vánoce?

1. Tučně označené výrazy v textu vyjadřují čas. Rozumíte?

Ludmila Jirsáková vypráví: „Když jsem byla mladá, to byly krásné Vánoce! **Tenkrát** hodně sněžilo, **každý rok** byly aspoň dva metry sněhu. Pamatuju si, že **v padesátých letech** museli lidi **na Štědrý den** chodit do práce. Jednou jsme na manžela čekali s večeří asi **tři hodiny**. Přišel **pozdě**, protože kvůli sněhu nejezdily vlaky a nemohl se dostat domů. Děti **nejdřív** plakaly, že chtějí dárky, ale **pak** měly strach, že tatínek **už nikdy** nepřijde. **Nakonec** měly takovou radost, že na dárky úplně zapomněly... Myslím, že to asi byly naše nejhezčí Vánoce."

Milan Procházka říká: „Já nevím... Vánoce máme pořád stejné. Manželka vaří a já **zatím** s dětmi uklízím a zdobím stromeček. **Přitom** se trochu hádáme, ale to je asi normální. **Letos** plánujeme změnu. Štědrý den ještě oslavíme doma, ale **hned potom** pojedeme na dovolenou do Egypta. **Včas** jsem si rezervoval letenky, tak to nebude tak drahé. Takže doufám, že nejhezčí Vánoce budou ty letošní."

PAMATUJTE SI:
v padesátých (šedesátých, sedmdesátých...) letech

2. Tučně označené časové výrazy z textu použijte ve větách.

!!! *Časové výrazy*

včera	dnes, dneska	zítra
předevčírem	...	pozítří
minulý rok = loni	tenhle rok = letos	příští rok
předminulý rok = předloni	...	přespříští rok
tenkrát, tehdy	teď	někdy (v budoucnosti)
v minulosti	v současné době, v současnosti	v budoucnosti
přitom, zároveň		
zatím/zatímco		

POZOR: Manželka vaří, a já **zatím** uklízím. **Zatímco** manželka vaří, já uklízím.

3. Označte vhodný výraz.

1. *Loni/letos* pojedeme na Vánoce k babičce na Moravu.
2. Kamarád tu byl na návštěvě *předevčírem/pozítří*.
3. Musíme to udělat *před chvílí/teď hned*.
4. *Tenkrát/v současné době* jsem mu nevěřila, ale teď už mu věřím.
5. Uklízel jsem *a přitom/a tenkrát* jsem poslouchal hudbu.
6. Pracoval jsem na zahradě a manželka *zatím/zatímco* uklidila celý dům.
7. *Zatímco/zatím* jsem psal domácí úkol, venku přestalo pršet.
8. *V minulosti/v současné době* se zabývám českou historií od roku 1918.

4. Všimněte si dalších časových výrazů. Doplňte výrazy s opačným významem. Pak tvořte věty.

loni   ve všední den   pořád/vždycky/furt (OČ)
~~v budoucnosti~~   teď   dřív   nejdřív   brzy =brzo

1. v budoucnosti × v minulosti
2. .... × příští rok
3. .... × pozdě
4. .... × později
5. .... × nakonec
6. .... × málokdy, nikdy
7. .... × o víkendu
8. .... × jindy

CD1: 39

5. Co vidíte na obrázcích? Poslouchejte písničku a seřaďte obrázky podle pořadí, ve kterém se tyto situace objeví v textu (1–5).

A ☐

B ☐

C ☐

D ☐

E ☐

CD1: 39

6. Označte, které z těchto časových výrazů slyšíte v písničce.

na Štědrý den | třikrát v roce | na Vánoce | na Velikonoce | na Silvestra | na Mikuláše | po roce

před rokem | na Dušičky | jednou v roce | za rok | do Vánoc | na rok | do Velikonoc

cv. 4

ČEŠTINA PRO KAŽDÝ DEN Pozvání a návštěva

1. Co znamenají tato slova?

zvát*/pozvat* – pozvání – navštěvovat/navštívit – návštěva – host – hostitel – hostitelka

2. Diskutujte.

Byli jste už někdy na návštěvě v české rodině? U koho?
Kdy se lidé v Česku obvykle navštěvují? Kdy se scházejí celé rodiny?

3. Spojte pozvání a odpovědi. Označte výrazy v obecné češtině. *(Více o OČ › str. 204)*

1. Pane profesore, rád bych vás pozval o víkendu na večeři. Hodilo by se vám to v sobotu večer?
2. Ahoj Filipe, nechceš se někdy u mě zastavit na kafe?
3. Vážená paní, dovolujeme si vás pozvat na vánoční party do našeho centra dekorativní kosmetiky. Nabízíme velké slevy na vybrané produkty!
4. Čau Honzo, měl bys čas zítra v půl pátý? Můžeme si zajít na pivo a popovídat, co je nověho!
5. Ahoj Petro! Už jsem vás s Lukáškem dlouho neviděla. Nechcete přijít v pondělí odpoledne na návštěvu?

A. Určitě, tak zítra v půl pátý U Kalicha!
B. Děkuju, ráda se vaší party zúčastním.
C. Jasně, a v kolik se ti to hodí?
D. Teď máme rýmu, ale doufám, že do pondělí budeme zdraví. Těšíme se!
E. Děkuji za pozvání. Velmi rád přijdu. V kolik hodin by se vám to hodilo?

4. Označte ve cvičení 3 fráze typické pro pozvání a reakci na pozvání a vypište si je. Pak utvořte dialog, ve kterém pozvete svého učitele nebo spolužáka na návštěvu.

5. Někdy se stane, že se plánovaná akce (návštěva, schůzka, lekce...) může zkomplikovat. Co řeknete nebo napíšete, když...

...jdete pozdě?
...nemůžete přijít na návštěvu?
...můžete přijít, ale nehodí se vám čas?
...můžete přijít, ale nehodí se vám místo?
...musíte plánovanou akci zrušit?
...chcete plánovanou akci přesunout?

CD1: 40, 41

6. Poslouchejte. Doplňte dialogy. Kdo mluví spisovnou a kdo obecnou češtinou? *(Více o OČ › str. 204.)*

posaď'te se	kafe	za návštěvu	ubrousek
odskočit si	dost	to stačí	
na návštěvu	pojď'te dál	nech ho	omlouvám se

1.
Pan Dubský přišel na návštěvu k Vrzalovým.
Pan Vrzal: Dobrý den, pane profesore. Tak vás u nás vítám. Našel jste to dobře?
Pan Dubský: No, trochu jsem zabloudil. (1)...................., že jdu pozdě.
Pan Vrzal: Ale to nevadí. (2).................... a odložte si. Tady máte pantofle.
...
Pan Dubský: Tady to je pro paní a pro vás mám něco na zahřátí.
Paní Vrzalová: Jé, belgické pralinky! Ty mám moc ráda.
Pan Vrzal: No ne, francouzské víno! Moc děkuju, ale to jste nemusel.
Tak prosím, (3).................... Hned budeme večeřet.
Můžu vám nalít pivo nebo víno? Máme červené i bílé.
Pan Dubský: Tak trochu toho červeného. Promiňte, můžu (4)....................?
Pan Vrzal: Ano, ano, tady ty dveře hned vpravo.
...
Všichni: Dobrou chuť. – Dobrou chuť. – Vám taky.
Pan Dubský: Mmmmm, to je opravdu výborné.
Paní Vrzalová: Nechcete přidat rýži nebo maso?
Pan Dubský: Ne, děkuju, (5).................... Bylo to moc dobré.
Jste skvělá kuchařka.
Paní Vrzalová: Jsem ráda, že vám chutnalo, ale to vařil manžel, já moc nevařím.
...
Pan Dubský: Tak děkuju za hezký večer.
Paní Vrzalová: My děkujeme (6).................... Na shledanou a mějte se hezky.
Pan Dubský: Vy taky. A brzy na shledanou.

POZOR:
Dobrou chuť!
Vám taky.
×
Mějte se hezky.
Vy taky.

!!! *Tykání a vykání:*

Pamatujete si, kdo a jak navrhuje tykání? Vyřešte tuto konkrétní situaci: Panu Dubskému je 57 let. Panu Vrzalovi je 65 let a paní Vrzalové je 64 let. Kdo komu navrhne, že si budou tykat? Co řekne?

2.
Petra s malým Lukáškem přišli (7). . . . . ke Zdeňce.
Zdeňka: Ahoj! To jsem ráda, že vás vidím. Dejte si ty kabáty tady na věšák a pojďte si sednout do obýváku.
Petra: Ty to tady máš hezký.
Zdeňka: No, pořídila jsem si novej nábytek. Hele, ty si asi dáš (8). . . . . a Lukášek čaj, viď? Mám tady k tomu něco sladkýho. Máš rád dortíček, Lukášku?
Lukášek: Mám. A teto, můžu si vzít bonbon?
Petra: Ale Lukášku, to se nedělá! Nemusíš mít všechno, co vidíš.
Zdeňka: To je dobrý, (9). . . . . Na, vem si.
Petra: A jak se říká, Lukášku?
Lukášek: Děkuju. Mňam, ten je dobrej. A teto, můžu si vzít ještě jeden?
Petra: Ne, ne, Lukáši, už máš (10). . . . . Zdeňko, prosím tě, podej mi (11). . . . . Kluk je celej špinavej. Fuj, ty jseš ale prasátko!

POZOR:
vezmi si = *OČ* **vem si**
vezměte si = *OČ* **vemte si**

POZOR:
láhev = *OČ* flaška

7. Pan Dubský přinesl na návštěvu k Vrzalovým bonboniéru a láhev vína. Co myslíte, který z těchto dárků by byl vhodný/nevhodný a proč?

1

2

3

4

5

6

7

8. S poznáváním jiné kultury můžou být spojená příjemná a někdy i nepříjemná překvapení. Přečtěte si, co překvapilo cizince v Česku a co se naopak zdálo divné Čechům.

Češi očima cizinců

Paul: Hrozně mě překvapilo, že si na návštěvě v české domácnosti musím zout boty a že dostanu speciální pantofle. Pak mi ale kamarád říkal, že to zažil i v Japonsku a v Kanadě. Teď po dvou letech mi už tenhle „český rituál" připadá pohodlnější a hygieničtější než chodit uvnitř bytu v botách.

Susan: Když jsem poprvé přijela do České republiky, měla jsem pocit, že se tu lidi vůbec neusmívají a v metru nebo v tramvaji na mě nějak divně „zírají". Později jsem se o tom bavila s Čechy. Vůbec nechápali, o čem mluvím. Proč by se měli usmívat na cizí lidi? A proč by se na ně neměli dívat? Obojí jim připadá normální a neutrální. Teď už jsem si na to zvykla a našla jsem si tady spoustu českých kamarádů.

Stephanie: Připadá mi, že když chce Čech někoho pozvat, pozve ho spíš do restaurace než domů. U nás ve Francii je obvyklé scházet se s přáteli spíš doma než v restauraci. Mám dojem, že je to lepší. Je to takové srdečnější. Ale asi to je tím, že ve Francii jsou restaurace moc drahé.

Cizinci očima Čechů

Kamila: Nedávno jsem byla na mezinárodní konferenci, a když tam přijela skupina delegátů ze Španělska, při představování nás všichni objali a políbili. To byl pro mě šok!

Pavel: Američani jedí vidličkou, a to se mi ze začátku zdálo hrozně nezdvořilé. Taky se mi zdálo směšné, že si dávají ubrousek v restauraci na klín – my ho máme na stole a jenom občas si s ním otřeme rty.

Evžen: Když jsem nastoupil do práce do britské firmy, nebyl jsem si jistý, jak mám reagovat na otázku „How are you?" Všichni pořád říkali „fine, fine". Bylo mi divné, že se všichni mají tak dobře, a měl jsem pocit, že se přetvařujou. Teď už vím, že je to jenom konvenční pozdrav, něco jako české „Dobrý den. – Dobrý den."

9. Měli jste podobné zážitky v Česku nebo v nějaké jiné zemi? Používejte následující začátky vět.

Zdálo se mi, že... Připadalo mi, že... Nebyl jsem si jistý, jestli... Měl jsem pocit, že... Měl jsem dojem, že... Bylo mi divné, že... Překvapilo/šokovalo mě, že...

10. Napište krátký text o tom, jak probíhá návštěva ve vaší zemi. Kdy je vhodné přijít, je vhodné přinést nějaký dárek, jak dlouho návštěva trvá a na co by si měl cizinec dát pozor, aby neudělal trapas? (*Český pravopis* › *str. 205.*)

cv. 8

ZAPIŠTE SI SLOVA A FRÁZE, KTERÉ POTŘEBUJETE

Co jste se naučil/a v lekci 8?

Označte symbolem ✔ *(ano, umím dobře),* ● *(ano, ale potřebuju si ještě zopakovat)*

- ☐ Umím popsat svátky a tradice ve své zemi.
- ☐ Znám tradiční české svátky a vím, kdy a jak se slaví.
- ☐ Naučil/a jsem se aktivně vyjadřovat čas a datum.
- ☐ Zopakoval/a jsem si časové prepozice a výrazy a naučil/a jsem se nové.
- ☐ Umím pozvat někoho na návštěvu, přijmout nebo odmítnout pozvání a omluvit se, když jdu pozdě nebo nemůžu přijít.
- ☐ Seznámil/a jsem se se zvyky a konvencemi, které provázejí návštěvu v české rodině a vím, že můžou být jiné než moje zvyky a konvence.
- ☐ Umím vyjádřit svoje pocity a dojmy, když mě něco překvapí.

Co vás čeká v lekci 9?

- Budete mluvit o roli žen a mužů v dnešní společnosti.
- Zopakujete a procvičíte si slovesný vid (aspekt). Naučíte se rozlišovat časové věty s *když* a *až*.
- Budete mluvit o službách. Naučíte se, jak komunikovat v kadeřnictví, čistírně, opravně a podobně.

LEKCE 9 Muži versus ženy?

1. Podívejte se na fotografie. Odpovězte na otázky.

1. Co mají tyto fotografie společného?
2. Která z fotografií se vám zdá pro role mužů a žen ve společnosti typická/neobvyklá/překvapivá/přehnaná?
3. Co znamená výraz „gendrové stereotypy“?

1

2

3

4

5

6

7

2. Máte v rodině rozdělené „mužské“ a „ženské“ práce? Kdo u vás nejvíc nebo nejčastěji... ?

... myje nádobí | *... vodí děti do školky, do školy a na kroužky* | *... luxuje* | *... žehlí* | *... vynáší odpadky*

... pracuje na zahradě | *... vaří* | *... pere prádlo* | *... opravuje auto nebo různé domácí přístroje*

... píše s dětmi domácí úkoly | *... utírá prach* | *... vytírá podlahu* | *... chodí nebo jezdí na nákup*

... vyměňuje žárovky | *... uklízí* | *... chodí ven se psem* | *... peče cukroví, buchty a koláče*

3. Napište krátký text podle následujících otázek. *(Český pravopis › str. 205.)*

1. Jak se podle vás změnily role mužů a žen za posledních sto let? Je to podle vás dobře, nebo špatně?
2. Je situace ve vaší zemi jiná nebo stejná ve srovnání s Českou republikou?
3. Co myslíte, jaká bude situace za 100 let? Bude postavení žen a mužů např. v politice nebo v domácnosti jiné než dnes?

PAMATUJTE SI:
Jak kdo. = To záleží na tom, kdo...

cv. 2

TEXT

Ženy a muži v dnešní společnosti

VŠIMNĚTE SI:
kdokoliv
cokoliv
kdykoliv
kdekoliv...

1. **Jaký je váš názor na postavení žen a mužů v dnešní společnosti? Označte *a*, *b*, nebo *c*.**

1. Uznáváte dělení profesí na mužské a ženské?
a) V podstatě ano, ale ženy by se neměly bát mužské práce a naopak.
b) Ne, to je předsudek. Kdokoliv může dělat cokoliv.
c) Ano, žena patří do kuchyně a muž do dílny.

2. Má podle vás být žena v domácnosti a starat se o manžela?
a) Jen na nějaký čas, dokud si nenajde zajímavé zaměstnání.
b) Ne, přece nebude trávit život v kuchyni.
c) Ano, muž by měl živit rodinu.

3. Žena by měla zůstat doma s dětmi, když jsou malé.
a) Určitě co nejdéle. Pracovat může potom celý život, když jsou děti velké.
b) V žádném případě! Stačí měsíc dva.
c) Ano, ale později může pracovat třeba na poloviční úvazek.

4. Muži se nikdy nemůžou starat o děti tak dobře jako ženy.
a) Přítomnost matky je důležitá, ale proč by ji nemohl zastoupit otec?
b) To je nesmysl! Můžou, ale nechtějí.
c) Samozřejmě, matka je matka a s tím se nedá nic dělat.

5. Mají ženy a muži v zaměstnání rovné příležitosti?
a) Ne, ženy mají často menší platy a to je nespravedlivé.
b) Ženy mají nižší platy, ale to je správné, protože se nemůžou práci tolik věnovat.
c) Ano, ženy mají stejné podmínky i platy jako muži.

6. Jak si představujete ženu – feministku?
a) Je tlustá, nosí brýle a má komplex méněcennosti z mužů.
b) Je to nezávislá žena, která zná svá práva.
c) Je to energická a radikální intelektuálka.

7. Co si myslíte o muži v domácnosti, kterého živí žena?
a) Je to správný chlap na svém místě.
b) Je to parazit.
c) Když se na tom domluví a ženě to nevadí, proč ne?

8. Proč je v ČR v politice tak málo žen?
a) Muži mají pro tuto práci lepší předpoklady.
b) Pro ženy není tato oblast dost atraktivní.
c) Ženy by politiku zvládly stejně dobře jako muži, ale nevěří si.

9. V dnešní moderní společnosti hledají svoji roli nejen ženy, ale i muži.
a) Ne. Všechny komplikace dělají jenom ženy, protože chtějí stejná práva jako muži.
b) Ano. Je to pro ně stejně těžké, protože jejich role v rodině je jiná než dřív.
c) Ano, ale ženy to mají těžší.

2. **Diskutujte se spolužáky o stejných nebo rozdílných názorech. Používejte následující věty a začátky vět.**

Já bych řekl/řekla, že... V podstatě ano, ale... Podle mého názoru...
Není to tak jednoduché. Souhlasím, ale...
Nemůžu s tebou/s vámi souhlasit. Ten problém je složitější.
V žádném případě! No samozřejmě!

3. Víte, že...

... první česká střední škola pro dívky vznikla až v roce 1890? Založila ji spisovatelka a překladatelka Eliška Krásnohorská, která napsala texty k několika operám Bedřicha Smetany.
... první žena mohla studovat na Karlově univerzitě, založené ve 14. století, až v roce 1895?
... v České republice získaly ženy volební právo až v roce 1920?
... v českém polistopadovém parlamentu je průměrně jenom 15 % žen?
... od roku 1990 do března 2009 bylo v českých vládách jenom třináct žen?
... české ženy mají v průměru o 25 % nižší platy než muži?

POZOR:
Číslovky 5 a vyšší ve větě často fungují jako střední rod (= neutrum sg.):
... **bylo** v českých vládách jenom **pět** žen.

cv. 1

▶ **4. Rozumíte těmto výrazům ze cvičení 1 a 3? Vysvětlete je jinými slovy a použijte je v novém kontextu.**

1. volební právo
2. uznávat něco
3. mít předsudky
4. rovné příležitosti
5. průměrně
6. komplex méněcennosti
7. živit někoho
8. parazit
9. vzniknout
10. založit

▶ **5. Výrazy z předchozího cvičení doplňte do vět ve správné formě.**

1. Váš syn nestuduje špatně ani dobře. Studuje ....
2. Rasisti .... o lidech jiné barvy nebo národnosti.
3. Myslíte, že muž musí vždycky .... rodinu?
4. Zdravý člověk, který nepracuje a nechá se živit někým jiným, je ....
5. Víte, kdy ženy ve vaší zemi získaly ....?
6. Nový zákon dává .... mužům i ženám.
7. Když jsem byl mladší, měl jsem ...., protože jsem neuměl plavat.
8. Organizace spojených národů (OSN) .... v roce 1945.
9. Feministické aktivistky .... nevládní organizaci.
10. ...., že matka je pro dítě důležitá.

!!! Přechylování

Názvy profesí většinou v češtině přechylujeme, tj. tvoříme formy ženského rodu. Časté koncovky pro substantiva ženského rodu jsou -ka, -yně, -ice, -ovna, -a. Příklady najdete v následujícím cvičení.

▶ **6. Doplňte formy mužského rodu. Pak tvořte plurál obou rodů.**

1. .... – zakladatelka ....
2. .... – spisovatelka ....
3. .... – překladatelka ....
4. .... – tvůrkyně ....
5. .... – vůdkyně ....
6. .... – sportovkyně ....
7. .... – kolegyně ....
8. .... – úřednice ....
9. .... – obchodnice ....
10. .... – dělnice ....
11. .... – královna ....
12. .... – blondýna ....

▶ **7. Doplňte vhodný prefix ke slovnímu základu *-kládat/-ložit*.**

1. E. Krásnohorská ..... ložila první českou střední školu pro dívky.
2. Neumím francouzsky. Můžeš mi ..... ložit ten text?
3. ..... ložíme věci do auta a můžeme jet.
4. Zítra musíš jít k doktorovi! Nemůžeš to pořád ..... kládat.
5. Proč pořád ..... kládáš tu operaci? Jednou tam jít musíš!
6. Prosím vás, pomůžete mi ten gauč ..... ložit z auta?
7. Kdo ..... ložil tu symfonii? Moc se mi líbí.
8. V roce 2000 jsem ..... ložila vlastní firmu.

PAMATUJTE SI: -kládat/-ložit

za**kládat**/za**ložit**
pře**kládat**/pře**ložit**
s**kládat**/s**ložit**
na**kládat**/na**ložit**
vy**kládat**/vy**ložit**
od**kládat**/od**ložit**

▶ **8. Zopakujte si imperfektivní/perfektivní formy sloves. Doplňte.**

1. uklízet/ ....
2. .... /vyluxovat
3. opravovat/ ....
4. .... /upéct* cukroví
5. .... /vynést* odpadky
6. .... /utřít* prach
7. prát*/ .... prádlo
8. .... /vyžehlit
9. psát*/ .... domácí úkoly
10. mýt*/ .... nádobí
11. vyměňovat/ .... žárovku
12. .... /vytřít* podlahu

▶ **9.** **Napište krátký text o tom, jak máte ve své rodině rozdělené domácí a jiné práce.** *(Český pravopis* *› str. 205.)*

GRAMATIKA Imperfektivní/perfektivní aspekt (nedokonavý/dokonavý vid)

!!! *Aspekt (vid)*

95 % českých sloves „žije v páru", to znamená, že mají imperfektivní/perfektivní aspekt (vid). Výjimku tvoří slovesa, která mají jenom jeden vid. Například slovesa být*, muset, moct*, chtít*, smět, vědět*, umět, jít*, jet*, žít*, stát*, sedět, ležet *jsou jenom imperfektivní.*

1. ***Imperfektivní (= nedokonavá) slovesa*** *vyjadřují nelimitovaný nebo opakovaný proces. Nemáme informaci o výsledku děje. Impf. slovesa mají minulý, přítomný a budoucí čas. Impf. slovesa se často používají s výrazy:* dlouho, jak dlouho, chvíli, nějakou dobu, celý (den, týden...), pořád, ještě pořád, přitom, odkdy *a se slovesy* začínat/začít *a* přestávat/přestat.

ALE: Imperfektivní slovesa používáme i tom, kdy je ze situace nebo z kontextu výsledek zřejmý. Např. Kdo maloval ten obraz? Kdo překládal tu knihu?

2. ***Perfektivní (= dokonavá) slovesa*** *vyjadřují výsledek, kompletnost děje. Některá perfektivní slovesa vyjadřují děj, který se stal v jednom okamžiku – jsou jednorázová. Například:* sednout* si, lehnout* si, napít* se, uvidět, uslyšet, podívat se. *Pf. slovesa mají minulý a budoucí čas. Pf. slovesa se často používají s výrazy:* najednou, hned, za jak dlouho, na jak dlouho, dokdy, nakonec *a* konečně.

ALE: Perfektivní slovesa můžou vyjadřovat opakovaný děj, který je krátký a následuje rychle po sobě. Např. Každé ráno vstanu v 8 hodin, umyju se, nasnídám se, obléknu se a odejdu do práce.

Podívejte se na obrázky. Označte, co je správně:

Psal/napsal dopis.

Psal/napsal dopis.

V této lekci používáme pro imperfektivní slovesa symbol ◄—► *a pro perfektivní slovesa symbol* |—►|.

▶ 1. Následující slovesa znáte z předchozí výuky. Která z nich jsou imperfektivní (impf.) a která perfektivní (pf.)? Doplňte chybějící vidovou formu. Pak tvořte věty.

dělat, sníst*, uvařit, dívat se, říct*, navštívit, psát*, uklízet, vysvětlovat, zavolat, vzít*, opravovat, kupovat, pozvat*, vracet, pronajímat, zasmát* se, pomoct*, číst*, potkat

▶ 2. Pracujte v páru. Ke kterým fotografiím se můžou vztahovat následující výrazy? Vyberte je a vypište jejich čísla pod fotografie.

1. učit se/naučit se na zkoušky
2. zvát*/pozvat* hosty na oslavu
3. nacházet/najít* nový byt
4. seznamovat se/seznámit se
5. vyhrávat/vyhrát* v loterii
6. vybírat si/vybrat* si vhodné šaty
7. vsázet se/vsadit se o sto tisíc
8. skládat/složit zkoušky
9. kupovat/koupit kytici
10. balit/zabalit věci do krabic
11. psát*/napsat* úspěšně testy
12. shánět/sehnat* peníze
13. studovat/vystudovat školu
14. vykrádat/vykrást* banku
15. pořizovat si/pořídit si nový nábytek
16. vydělávat/vydělat
17. platit/zaplatit nájem
18. domlouvat/domluvit termín

A

B

C

D

▶ 3. Co lidé na fotografiích museli udělat předtím? Napište ke každé fotografii krátký příběh. Používejte perfektivní slovesa ze cvičení 2.

Například: Dívka na fotografii A musela najít nový byt...

POZOR:
Zopakujte si, jak se v češtině tvoří budoucí čas.

▶ 4. Co lidé na fotografiích asi budou dělat za hodinu? Vymyslete si krátký příběh.

 cv. 1

▶ 5. Určete, zda jsou slovesa imperfektivní, nebo perfektivní. Tvořte věty v budoucím čase.

1. požádat o pas – ....
2. jet* na služební cestu – ....
3. stěžovat si na špatné služby v hotelu – ....
4. zvyknout* si na české jídlo – ....
5. zúčastnit se konference – ....
6. postarat se o tvého psa během dovolené – ....
7. zeptat se učitelky na novou učebnici – ....
8. jít* s kamarády na ples – ....
9. popovídat si s kamarádkou – ....
10. zavolat do banky kvůli tomu účtu – ....
11. těšit se na naše další setkání – ....
12. pronajmout* si byt v centru – ....
13. chodit každý týden na jógu – ....
14. pohádat se o peníze se sourozenci – ....
15. jezdit na koni po parku – ....
16. přemýšlet o tom návrhu – ....
17. vyřídit váš vzkaz kolegovi – ....
18. poslechnout* si zprávy v rádiu – ....
19. vrátit se z dovolené 20. dubna – ....
20. začít* držet dietu – ....

!!! *Imperfektivní, nebo perfektivní?*

Někteří lingvisté říkají, že imperfektivní verba „filmují“ děj (jako byste používali videokameru), zatímco perfektivní verba děj „fotografují“ (jako fotoaparátem).
Jiní lingvisté přirovnávají imperfektivní verba k písku (děje se můžou prolínat, jako se míchá písek) a perfektivní verba ke kameni (děje se nemůžou prolínat).

Časové věty s *když*

▶ 6. Označte správné sloveso.

Například: Když jsem *platil/zaplatil*, odešel jsem z restaurace.

1. Když jsem *jedl/snědl* večeři, umyl jsem nádobí.
2. Když jsem *jedl/snědl* večeři, poslouchal jsem přitom hudbu.
3. Když jsem *se vracela/se vrátila* domů z kina, potkala jsem kamarádku.
4. Když jsem *se vracel/se vrátil* domů z kina, šel jsem spát.
5. Když jsem *obědvala/se naobědvala* v restauraci, četla jsem si přitom noviny.
6. Když jsem *obědvala/se naobědvala*, šla jsem na procházku.
7. Když jsem všechno *nakupovala/nakoupila*, jela jsem domů.
8. Když jsem *nakupovala/nakoupila* v hypermarketu, půl hodiny jsem tam hledala kakao.
9. Když jsem *luxoval/vyluxoval* byt, rozbil jsem přitom vázu.
10. Když jsem *luxoval/vyluxoval* byt, vyžehlil jsem prádlo.

!!! *Časové věty s když*

Když + minulý čas nebo přítomný čas. Porovnejte:

Když jsem uklidil, poslechl jsem si cédéčko.

Když jsem uklidil, poslouchal jsem cédéčko.

Když jsem uklízel, poslouchal jsem cédéčko.

Když jsem uklízel, zazvonil telefon.

POZOR: Když + budoucí čas = podmínková věta.
Například: Když budu mít čas (*= jestli budu mít čas*), budu uklízet/uklidím.

Časové věty s *až* (*když* × *až*)

!!! *Časové věty s až*

Až + budoucí čas. Porovnejte:

Až uklidím, poslechnu si cédéčko.

Až uklidím, budu poslouchat cédéčko.

Až budu uklízet, budu poslouchat cédéčko.

Až budu uklízet, určitě zazvoní telefon.

POZOR: Až můžeme používat jenom s budoucím časem!

▶ 1. Tvořte věty v budoucím čase podle modelu.

Například: uklidit – vařit večeři: Až uklidím, budu vařit večeři.

1. udělat domácí úkol – dívat se na televizi: ....
2. umýt nádobí – přečíst si noviny: ....
3. sníst oběd – dát si dezert: ....
4. prodat staré auto – koupit si nové: ....
5. vrátit se domů – uklízet: ....
6. napsat e-mail – pracovat na zahradě: ....
7. všechno nakoupit – jet domů: ....
8. naučit se česky – studovat další jazyk: ....

!!! *ROZLIŠUJTE:*

Když + *minulý nebo přítomný čas*
Například: **Když** jsem uklidil, mohl jsem jít do kina.
×
Až + *budoucí čas*
Například: **Až** uklidíš, můžeš jít do kina.

POZOR: **Když** + *budoucí čas = podmínková věta.*
Například: **Když** uklidíš, můžeš jít do kina. *(= jestli uklidíš, můžeš jít do kina.)*

▶ 2. Doplňte *až*, nebo *když*. Diskutujte o alternativách a rozdílech ve významu.

1. ..... jsem uklidil, šel jsem na nákup.
2. ..... uklízím, poslouchám hudbu.
3. ..... uklidím, udělám si kávu.
4. ..... uklidím teď, budu mít čas jít do kina.
5. ..... budu doma, zavolám ti.
6. ..... mám volno, sportuju nebo čtu.
7. ..... jsem plavala v bazénu, ztratila jsem náušnici.
8. ..... bude o tomhle víkendu hezky, pojedeme na výlet.
9. ..... jsem opravoval auto, poslouchal jsem rádio.
10. ..... zase přijedeš do Prahy, půjdeme na koncert.
11. ..... se budeš celý rok dobře učit, dostaneš psa.
12. ..... budu v důchodu, budu cestovat.

▶ 3. Čtěte. Hádejte, co asi plánuje Libuše (L) a co plánuje Klára (K).

Libuši je 64 let. Příští měsíc půjde do důchodu. Co plánuje, až bude v důchodu?
Kláře je 18 let. Za týden bude maturovat na gymnáziu. Co plánuje, až dokončí školu?

- ☐ koupit si motorku
- ☐ naučit se anglicky
- ☐ začít* studovat biologii
- ☐ přečíst* všechny knihy, které má doma
- ☐ doplést* svetr
- ☐ učit se malovat
- ☐ víc vařit a péct* pro rodinu
- ☐ uklidit konečně celý byt
- ☐ cvičit aerobik
- ☐ naučit se německy

Libuše

Klára

CD1: 42, 43

▶ 4. Poslouchejte Libuši a Kláru. Porovnejte svoje předpoklady s tím, co říkají. Co vás překvapilo? Mluví obě spisovnou, nebo obecnou češtinou? *(Více o OČ › str. 204.)*

▶ 5. Pracujte v páru. Plánujte budoucnost. Používejte následující začátky vět.

Až skončí kurz češtiny,... Až bude hezky/ošklivo,... Až se naučím perfektně česky,... Až půjdu do důchodu,... Až budu starý/stará...

▶ 6. Diskutujte o stáří. Jaké staré lidi znáte? Jaký mají životní styl?

▶ 7. Najděte ke slovům z následující písničky synonymum nebo vysvětlení. Spojte.

1. lahodné víno	A. formální oblečení pro muže
2. břeh	B. nemluvit
3. být si jist(ý)	C. určitě vědět
4. pořídit si	D. kraj řeky
5. mudrc	E. dívat se
6. lisovat	F. koupit si
7. pozorovat	G. moudrý člověk
8. mlčet	H. kravata
9. pergamen	I. dobré víno
10. štětec	J. vyrábět něco pomocí lisu (např. víno)
11. tuš	K. materiál, na který lidi psali, když neznali papír
12. vázanka	L. nástroj, který používá malíř, když maluje
13. oblek	M. nádoba, kterou používáme na pivo, víno nebo vodu
14. džbánek	N. černá barva, kterou používají japonští a čínští malíři

CD1: 44

▶ 8. Doplňte do textu vhodná slova z předchozího cvičení ve správné formě. Pak zkontrolujte poslechem.

Jaromír Nohavica: Starý muž

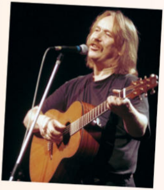

1. Až budu starým mužem, budu staré knihy číst a mladé víno (1)....................,
až budu starým mužem, budu si konečně jist tím, koho chci milovat,
koupím si pergamen a štětec a tuš a jako čínský (2)....................
sedni na (3).................... řeky a budu starý muž, starý muž.

2. Až budu starým mužem, (4).................... starý byt a jedno staré rádio,
až budu starým mužem, budu svoje místo mít u okna kavárny Avion,
koupím si pergamen a štětec a tuš a (5).................... lidi, kam jdou asi
a budu starý muž
a budu starý muž.

3. Až budu starým mužem, budu černý (6).................... mít a šedou vázanku,
až budu starým mužem, budu místo vody pít lahodné víno ze (7)....................,
koupím si pergamen a štětec a tuš a (8)...................., jako mlčí ti, kdo vědí už,
starý muž, starý muž.

▶ 9. Myslíte, že autor písničky bude šťastný, až bude starý?

▶ 10. Najděte v písničce slovesa a vypište je. Řekněte, zda jsou imperfektivní, nebo perfektivní, a určete, jestli jsou v přítomném čase, v budoucím čase nebo v infinitivu.

....

....

....

▶ 11. Doplňte vhodná slovesa z předchozího cvičení v budoucím čase.

1. Až budu v důchodu, ... malého psa.
2. Až budu v Africe, ... a fotografovat zebry, slony a žirafy.
3. Až bude hezké počasí, ... si na břeh rybníka a budu chytat ryby.
4. Až se stanu ředitelem, ... drahý oblek a značkovou kravatu.
5. Když nebudu vědět co říct, ...
6. Když nebudu mít víno, ... vodu.
7. Když budu nemocný, budu ležet v posteli a ....

▶ 1. Které typy služeb využíváte? Doplňte k obrázkům.

A. kadeřnictví B. čistírna C. opravna obuvi a koženého zboží D. hodinářství E. kosmetika, manikúra, pedikúra
F. autoservis G. masáž H. benzínová pumpa I. výroba klíčů J. oční optika K. myčka aut L. krejčovství

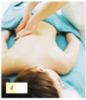

▶ 2. Kam jdete nebo jedete, když potřebujete...?

Například: Když potřebuju koupit nebo opravit brýle, jdu do optiky.

...vyčistit špinavé oblečení | ...opravit rozbité boty | ...opravit hodinky | ...namasírovat záda
...ušít* šaty | ...ostříhat nebo obarvit vlasy | ...opravit auto | ...vyčistit pleť
...vyměnit rozbitý zip na kabelce | ...udělat manikúru | ...vzít* benzín | ...zkrátit nebo prodloužit oblečení

▶ 3. Co dělají? Tvořte věty. Hledejte více možností a vymýšlejte další.

holič, holička, kadeřník, kadeřnice	čistit/vyčistit
masér, masérka	opravovat/opravit
krejčí, švadlena	stříhat/ostříhat
hodinář, hodinářka	barvit/obarvit, nabarvit
kosmetička	masírovat/namasírovat
opravář	šít*/ušít*
automechanik	holit/oholit
optik, optička	prodávat/prodat
pumpař, pumpařka	měnit/vyměnit
pedikér, pedikérka	dělat/udělat

záda pneumatiky kalhoty pedikúra sukně vousy auta motorky hodiny šaty hodinky benzín sklo u brýlí celé tělo vlasy kontaktní čočky olej v motoru make-up stroje krk přístroje manikúra nehty nové brýle budíky

cv. 3

4. Všimněte si změn ve významu.

1. Mechanik mi opravil auto. × Když jsem udělal chybu, opravil jsem se. × Opravil jsem si rádio.
2. Holička mi ostříhala vlasy. × Ostříhal jsem se. × Ostříhal jsem si nehty.
3. Švadlena mi ušila šaty. × Ušila jsem si nové šaty.
4. V čistírně mi vyčistili kabát. × Vyčistil jsem si skvrnu na kabátě.

!!! *PAMATUJTE SI:*

Opravil si auto.

×

Dal si opravit auto.

Ostříhala si vlasy.

×

Nechala si ostříhat vlasy.

5. Doplňte správné sloveso.

1. Nechal jsem si .... vlasy na blond.
2. Dala jsem si .... letní šaty.
3. Nechal jsem si .... boty na zimu.
4. Musíme dát .... počítač.
5. Když tě bolí záda, můžeš si je dát ....
6. Můj budík nezvoní. Musím si ho dát ....
7. Nechceš si nechat .... kabát? Máš ho špinavý!
8. Než půjdu na ples, nechám se hezky. ....

6. Kde můžete slyšet následující výrazy? Použijte je ve větách.

účes nefungovat
vousy zkrátit prodloužit
kontaktní čočky vpředu
vzadu oholit ofina
podpatek skvrna (*OČ* flek)

CD1: 45, 46, 47, 48, 49

7. Poslouchejte. Odpovězte na otázky. Mluví tito lidé spisovnou, nebo obecnou češtinou? *(Více o OČ › str. 204.)*

	Kde byl/byla?	Byl spokojený?/Byla spokojená?	Proč ano/ne?
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

8. Objednejte se na určitý termín k holiči, k doktorovi, na masáž, ke švadleně, do servisu. Používejte následující začátky vět.

Měl/a byste čas/volno... Chtěl/a bych se objednat... Mohl/a bych se objednat...? Potřeboval/a bych...

9. Jaké materiály znáte? Spojte substantivum a adjektivum. Pak se rozhlédněte kolem sebe a tvořte věty podle modelu.

Například: Tenhle stůl je dřevěný, ale tahle židle je kovová.

kov zlato stříbro dřevo papír kámen sklo kůže plast guma

dřevěný kovový gumový skleněný kamenný
zlatý stříbrný plastový papírový kožený

10. Který materiál může být pravý, falešný, přírodní, umělý? Který z těchto materiálů máte nejraději?

cv. 9

ZAPIŠTE SI SLOVA A FRÁZE, KTERÉ POTŘEBUJETE

Co jste se naučil/a v lekci 9?

Označte symbolem ✔ *(ano, umím dobře)*, ● *(ano, ale potřebuju si ještě zopakovat)*

- ☐ Zopakoval/a jsem si názvy běžných domácích prací.
- ☐ Umím diskutovat o postavení žen a mužů ve společnosti.
- ☐ Zopakoval/a jsem si slovesný vid (aspekt) a jeho užití.
- ☐ Naučil/a jsem se rozlišovat a aktivně používat časové věty s *když* a *až*.
- ☐ Znám typy služeb a umím v této souvislosti říct, co potřebuju.
- ☐ Umím se objednat k holiči, ke švadleně, do servisu a podobně.
- ☐ Seznámil/a jsem se se základními typy materiálů.

Co vás čeká v lekci 10?

- Budete mluvit o sportech a hrách.
- Zopakujete a procvičíte si významy prefixů. Zopakujete si slovesa pohybu a naučíte se další.
- Budete si vybírat dovolenou. Naučíte se napsat stížnost v případě, že se vám dovolená nelíbila.

LEKCE **10**

Sporty a hry

1

▶ 1. Co znamenají tato slova?

hra – hračka – hráč – hráčka – herec – herečka – hrát*/zahrát* si – hrát* si/pohrát* si – prohrávat/prohrát* – vyhrávat/vyhrát*

▶ 2. Diskutujte.

1. Potřebujete pohyb k životu? Proč ano/ne?
2. Jaké sporty a hry jsou populární ve vaší zemi?
3. Podívejte se na fotografie. Jaké sporty a hry vidíte?

PAMATUJTE SI: hrát × hrát si
hrát fotbal, karty… **hrát** na kytaru, na flétnu…
×
hrát si s dětmi, s autíčkem, s panenkou…

3

▶ 3. Ke které fotografii se vztahují následující výrazy? Hledejte více možností.

koule figurka závodit ring branka kuželka tágo potápěč
horolezec míč míček házet/hodit terč kopat*/kopnout*
síť bruslit hrací deska koš kůň

2

▶ 4. Při kterém sportu můžete slyšet…?

Házej! *Góóól! Je to 2 : 0!*

Zkusím tu červenou kouli. *Do toho!*

Ten vpravo má silnější nohy. Myslím, že vyhraje.

Vyhráli jsme! My máme 90, a vy jen 88.

Naši fotbalisté bojují o titul mistra Evropy.

To neplatí, to byl aut. *Chytej!*

Kdo je na řadě? - Teď jsem na řadě já!

Auuu! Dostal jsem míčkem do hlavy!

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

cv. 3

TEXT

„To byla jízda!"

VŠIMNĚTE SI:

chodit – jít*	chůze
jezdit – jet*	jízda
létat – letět	let, létání
plavat*	plavba, plavání

Pozor: Tato slovesa jsou imperfektivní.

▶ 1. Odpovězte na otázky.

1. V současnosti jsou populární „adrenalinové" a „extrémní" sporty. Znáte nějaké?
2. Podívejte se na fotografie. Které sporty vidíte? Můžou být extrémní?

A © ČTK, 2009

B

C © ČTK, 2009

▶ 2. Hádejte, co dokázali lidé na fotografiích. Pak to zjistěte v textu.

1. Yvetta Hlaváčová
   a) přeplavala 100x český rybník Svět
   b) proplavala řeku Labe až k moři
   c) přeplavala kanál La Manche
2. Miloš Honzejk
   a) přešel Saharu
   b) obešel Českou republiku
   c) došel na severní pól
3. Hana Ebertová
   a) ujela bez spánku a odpočinku 11 dní
   b) přejela za měsíc Ameriku
   c) ujela 785 kilometrů za den

▶ 3. Přečtěte si text.

1 „To byla jízda!" řekne si Čech, který má za sebou nějaký silný zážitek: divokou party, adrenalinový sport, nebo výkon na hranici lidských sil. Řekla si to asi i **Yvetta Hlaváčová**, která nikam nejela, ale plavala, a to docela daleko. V roce 2006 přeplavala kanál La Manche z Anglie do Francie a vytvořila ženský světový rekord časem 7 hodin 25 minut 15 sekund. Chtěla přeplavat kanál v obou směrech, ale nepodařilo se jí to, protože byla příliš vyčerpaná. Yvetta má ještě jeden rekord. Je zapsaná v Guinnessově knize rekordů jako majitelka nejdelších nohou na světě – 126 centimetrů!

2 **Miloš Honzejk** si dal neobvyklý dárek k padesátým narozeninám. V roce 2002 obešel pěšky celou Českou republiku. Trvalo mu to 92 dní a většinu cesty šel sám, jenom dva víkendy ho doprovázeli dcery a kamarádi. Během cesty jen tak pro radost vystoupil na nejvyšší českou horu Sněžku. Spal většinou v lese, ale někdy si vybral i luxusnější „ubytování" – přespal v čekárně na nádraží nebo pod mostem. Když se ho dneska zeptáte, jak na cestu vzpomíná, charakterizuje ji slovy: „Absolutní svoboda." A vzkazuje těm, kteří podobný výlet plánují: „Nezapomeňte na to, že poslední kilometry jsou nejhorší. A užijte si to!"

3 Do práce vstává ráno v pět, aby ve tři odpoledne už mohla sedět na kole. Před šesti lety nařídili lékaři **Haně Ebertové** jako rehabilitaci jízdu na kole. Teď jezdí cyklomaratony a za rok ujede kolem 25 tisíc kilometrů. Její největší výkon byl bez pár metrů 785 kilometrů za den, což je ženský světový rekord. Čtyřikrát se zúčastnila extrémního závodu kolem České republiky, kdy člověk jede bez spánku a odpočinku tři dny a noci. „Dvě noci bez spánku člověk vydrží, ale třetí už je hodně těžká a máte chuť odstoupit ze závodu. Užívám si posledních dvacet kilometrů, ale radost, že jsem dojela, jsem nikdy neměla. Byla jsem ráda, že to mám za sebou," říká Hana. Teď má velký sen: přejet na kole Ameriku ze západu na východ za jedenáct dní. To bude jízda!

▶ 4. Ke komu se vztahují následující výrazy? K Yvettě, Milošovi, nebo Haně?

1. příliš vyčerpaná
2. vydržet dvě noci bez spánku
3. mít chuť odstoupit ze závodu
4. luxusnější ubytování
5. vzkazovat těm, kteří plánují
6. absolutní svoboda
7. mít velký sen
8. přeplavat v obou směrech
9. dát si neobvyklý dárek
10. bez spánku a odpočinku
11. vytvořit světový rekord
12. majitelka nejdelších nohou na světě
13. ujet za rok kolem 25 tisíc kilometrů
14. její největší výkon
15. mít něco za sebou

▶ 5. Tvořte otázky k textům.

Jaký...? Kolik...? Jak dlouho...? Jak často...? Kolikrát...? Proč...? Kdy...? Kde...?

▶ 6. Který z těchto sportovních výkonů vám připadá nejobtížnější nebo nejobdivuhodnější a proč?

▶ 7. Napište text. Jaký jiný sportovní výkon nejvíc obdivujete? Jaký byl váš největší sportovní výkon?
(Český pravopis *› str. 205.)*

cv. 3

8. Doplňte vhodné sloveso z tabulky v minulém čase. Pozor na vid! Pak zkontrolujte v textech na str. 98.

1. V roce 2002 .... Miloš Honzejk Českou republiku.
2. Hana za minulý rok .... kolem 25 tisíc kilometrů.
3. Yvetta Hlaváčová .... světový rekord.
4. Miloš Honzejk během cesty .... na nejvyšší českou horu.
5. Doktoři .... Haně Ebertové, že musí jezdit na kole.
6. „Radost, že ...., jsem nikdy neměla," říká Hana Ebertová.
7. Yvetta chtěla přeplavat kanál La Manche v obou směrech, ale .... jí to.

vytvářet/vytvořit	dojíždět/dojet*
vystupovat/vystoupit	ujíždět/ujet*
dařit se/podařit se	
nařizovat/nařídit	obcházet/obejít*

9. Doplňte *se*, nebo *si*, pokud je to nutné.

1. Zúčastnili jste někdy nějakého extrémního závodu?
2. Musel jsem vybrat, jestli přespím pod mostem, nebo v parku.
3. Sportovkyně nemohla závodit, protože byla příliš vyčerpaná.
4. Nepodařilo jí přeplavat celý rybník.
5. Můj kamarád dal dárek k narozeninám – jel na cestu kolem světa.
6. Mám sen projet na kole Austrálii ze západu na východ.
7. Když mě dneska zeptáte, jak na cestu vzpomínám, řeknu, že dobře.
8. Užívám posledních dvacet kilometrů.

10. Víte, kdo to je?

Edmund Hillary | *Roald Amundsen* | *Neil Armstrong* | *Tenzing Norgay* | *Jurij Gagarin* | *Thor Heyerdahl* | *Fernao de Magalhaes* | *Charles Lindbergh* | *Steve Fossett*

1. ....

2. ....

3. ....

4. ....

5. ....

6. ....

7. ....

8. ....

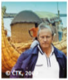
9. ....

11. Kdo jako první člověk na světě...

1. ... v roce 1947 přeplul na voru Kon-Tiki z Jižní Ameriky do Polynésie?
2. ... v letech 1519–1522 obeplul svět?
3. ... v roce 1927 přeletěl Atlantický oceán?
4. ... v roce 1961 vyletěl do vesmíru?
5. ... v roce 1953 vylezl na Mount Everest?
6. ... v roce 1994 přeletěl balonem Tichý oceán a v roce 2002 obletěl svět?
7. ... v roce 1911 došel na Jižní pól?
8. ... v roce 1969 vstoupil na povrch měsíce?

VŠIMNĚTE SI:
plout* – **pře**plout*
obeplout*
letět – **pře**letět
vyletět
lézt* – **vy**lézt*
jít* – **do**jít*

12. Doplňte vhodný prefix ke slovnímu základu *-stupovat/-stoupit*.

1. Vyčerpaný závodník musel ..... stoupit ze závodu.
2. ..... stoupíme už příští stanici a půjdeme na nákup do supermarketu.
3. V roce 2004 ..... stoupila Česká republika do Evropské Unie.
4. Nemohla jsem jet na konferenci, a proto mě ..... stoupila kolegyně.
5. Naši hokejisté ..... stoupili do finále.
6. Nesouhlasím s vámi, proto ..... stoupím z vaší organizace.
7. Změnil jsem zaměstnání. Zítra ..... stupuju do nové práce.
8. Do té vesnice vám nic nejede přímo. Musíte ..... stoupit z vlaku na autobus.
9. Po velkém korupčním skandálu musel prezident ..... stoupit ze své funkce.

PAMATUJTE SI:
-stupovat/-stoupit
vstupovat/**v**stoupit
vystupovat/**vy**stoupit
nastupovat/**na**stoupit
odstupovat/**od**stoupit
postupovat/**po**stoupit
přestupovat/**pře**stoupit
zastupovat/**za**stoupit

GRAMATIKA Prefixy (předpony)

!!! *Prefixy (předpony)*

Všimněte si, jak prefixy mění význam:

jít* – **ob**ejít*: Miloš Honzejk **obešel** celou Českou republiku.
jet* – **u**jet*, **do**jet*: Hana Ebertová **ujela** 785 kilometrů za den. „Radost, že jsem **dojela**, jsem nikdy neměla."
plavat* – **pře**plavat*: Yvetta Hlaváčková **přeplavala** kanál La Manche.
letět – **pře**letět, **ob**letět: Charles Lindberg **přeletěl** Atlantický oceán. Steve Fosset **obletěl** svět v balonu.

PAMATUJTE SI:

***1. Prefixy mění význam slovesa.** Například:* jet* × přijet* × odjet* × objet* × ujet* × dojet*...
POZOR: Některé prefixy mají více významů. Například: vyjít* = *1. jít nahoru 2. jít ven*

***2. Prefixy mění aspekt slovesa.** Například:*
Jedu *(=imperfektivní)* domů.
×
Přijedu *(=perfektivní)* do práce. Odjedu *(=pf.)* domů. Objedu *(=pf.)* svět. Ujedu *(=pf.)* 100 km. Dojedu *(=pf.)* do cíle.

▶ **1. Zopakujte si významy prefixů. Doplňte k obrázkům.**

Jak jel kamarád Pepa na dovolenou...

A. vjel do garáže B. přejel králíka C. ~~vyjel z garáže~~ D. přijel do města E. dojel k hotelu F. předjel mercedes G. objel louži H. sjel z kopce I. podjel strom J. ujel celkem 856 km! K. najel na hřebík L. zajel do servisu M. naštěstí se zase rozjel N. odjel ze servisu O. projel městem

1. vyjel z garáže

2. ....

3. ....

4. ....

5. ....

6. ....

7. ....

8. ....

9. ....

10. ....

11. ....

12. ....

13. ....

14. ....

15. ....

cv. 1

Výlet na hrad Rokštejn

2. Vyberte vhodné sloveso.

V neděli ráno jsem jel na výlet na hrad Rokštejn. *Vyšel/prošel* jsem z domu a *pře-šel/odešel* jsem ulici. *Obešel/zašel* jsem do obchodu a koupil jsem si rohlíky, sýr a noviny. Když jsem *odešel/přišel* na zastávku autobusu, bylo tam moc lidí. Autobus *projel/přijel* v 9 hodin a *přejel/odjel* v 9.10. Nejdřív *objel/přijel* celé náměstí a pak *objel/vyjel* z města. *Projel/najel* les, *vyjel/sjel* nahoru na kopec a pak *vyjel/sjel* dolů z kopce. Když *objel/přijel* k hradu, vystoupil jsem. Bylo teplo, a tak jsem šel plavat. *Přeplaval/vyplaval* jsem celý rybník a *prošel/sešel* jsem hrad. Pak jsem chtěl jet domů, ale viděl jsem, že jsem ztratil klíče. Za chvíli jsem klíče *našel/vyšel*. A tak jsem počkal na autobus a jel jsem domů. Když jsem *našel/přišel* domů, šel jsem spát. V pondělí ráno jsem zaspal, a *našel/přišel* jsem pozdě do práce.

3. Doplňte vhodný prefix. Porovnejte významy prefixů.

1. V basketbalu jsme . . . . hráli o 10 bodů. Příště musíme . . . . .hrát!
2. Ten svetr je moc malý. Musím jít do obchodu a nechat si ho . . . . měnit.
3. Když chcete na tom křesle spát, musíte ho . . . . ložit a ráno zase . . . . ložit.
4. Psal jsem ten projekt celý den a večer jsem ho konečně . . . . psal.
5. Už nemám hlad. Prosím vás, můžete mi to jídlo . . . . balit?
6. Dlouho jsem si. . . . . bírala šaty na ples, ale nakonec jsem si . . . . brala dobře.
7. „. . . . . stěhovat se ze země“ znamená „emigrovat“.
8. Tu kočku jsi namaloval moc hezky, ale musíš jí . . . . malovat uši.
9. . . . . ložili jsme věci do auta a . . . . jeli jsme na dovolenou k moři.
10. Když jsme se rozvedli, manžel se od nás . . . . stěhoval pryč.
11. . . . . četl jsem ten román. Dopadlo to dobře.
12. Žádost o pas musíte tady dole . . . . psat.
13. Tenhle rok jsem. . . . . dělal dva miliony.
14. Už jsi . . . . dělal ten projekt? Víš, že zítra musí být hotový!
15. Udělal jsem to špatně. Musím to . . . . dělat.

!!! *Všimněte si:*

Víte, že ***prefixy mění význam slovesa*** *(např.* dělat × vydělat*) a* ***aspekt slovesa*** *(např.* dělat *= imperfektivní ×* vydělat *= perfektivní).*
Perfektivní slovesa s prefixy mají jiný význam, a proto potřebují imperfektivní „partnery“ (např. dělat – vydělat – vydělávat*).*
Nový pár je: vydělávat/vydělat.

Triáda		
impf. sloveso I (primární)	*pf. sloveso s prefixem*	*impf. sloveso II (sekundární)*
dělat	**vydělat**	**vydělávat**

→

Nový pár
impf./ pf.
vydělávat/vydělat

Podobně tvoříme i další slovesa, například: brát* – vybrat* – vybírat, hrát* – vyhrát* – vyhrávat...

4. Tvořte slovesa s prefixy. Pracujte se slovníkem. Diskutujte o významu.

do-, na-, nad- ob-, pod-, pro-, pře-, před-, při-, roz-, s-, v-, vy-, za-					
-dělávat/-dělat	-bírat/-brat	-pisovat/-psat	-hrávat/-hrát	-měňovat/-měnit	-čítat/-číst

„Krátká“ a „dlouhá“ slovesa pohybu

!!! „Krátká“ (determinovaná) a „dlouhá“ (nedeterminovaná) slovesa pohybu

Z předchozích lekcí znáte „krátká“ (determinovaná) slovesa pohybu jít*, jet*, letět *a „dlouhá“ (nedeterminovaná) slovesa pohybu* chodit, jezdit, létat. *V této lekci se naučíte další slovesa pohybu. Napište, co tato slovesa znamenají ve vašem jazyce, a doplňte příklady k prvním třem.*

jít* – chodit	....	....
jet* – jezdit	....	....
letět – létat	....	....
nést* – nosit	....	Teď **neseš** tu tašku ty. × Proč vždycky **nosíš** tak těžkou tašku?
vést* – vodit	....	Teď **vedu** syna na trénink. × Často **vodím** psa do lesa.
vézt* – vozit	....	Teď **vezu** děti do školy. × Každý den **vozím** děti do školy.
běžet – běhat	....	Teď **běžím** do školy. × Každý rok **běhám** maraton.

POZOR:
1. „Krátká“ slovesa pohybu (jít, jet*, letět, nést*, vést*, vézt*, běžet) jsou determinovaná. To znamená, že vyjadřují pohyb v určitém konkrétním čase. „Dlouhá“ slovesa pohybu (chodit, jezdit, létat, nosit, vodit, vozit, běhat) jsou nedeterminovaná. To znamená, že vyjadřují opakovaný pohyb.*
2. „Krátká“ slovesa pohybu mají speciální budoucí čas: **pů**jdu, **po**jedu, **po**letím, **po**nesu, **po**vedu, **po**vezu, **po**běžím.
3. Všechna slovesa pohybu („krátká“ i „dlouhá“) jsou imperfektivní.
4. „Krátká“ slovesa pohybu tvoří nová slovesa s prefixy (např. přijít, odejít*, obejít*, přejít*...) Více* › str. 103.

► 1. Tvořte věty v minulém čase a v budoucím čase.

1. Jdu do školy.
2. Často chodím do kina.
3. V 5 hodin jedu na letiště.
4. Někdy jezdím na letiště.
5. V pátek letím do Argentiny.
6. Létám nerad.
7. Nesu domů jídlo a pití.
8. Nikdy nenosím těžké věci.
9. Vedu děti do školy.
10. Často vodím psa na procházku.
11. Vezu psa na veterinu.
12. Vozím syna do nemocnice.
13. Běžím domů.
14. Nikdy neběhám maraton.

► 2. Změňte věty podle modelu.

Například: Teď jdu na lekci. Každý den... – Každý den chodím na lekci.

1. Zítra jedu na výlet. Každý víkend . . .
2. Každý rok létám do USA. Příští měsíc . . .
3. Často chodím na koncert. V neděli večer . . .
4. Nepojedu autem. Nemám rád auta a nikdy . . .
5. Večer půjdu na procházku. Obvykle . . .
6. Každý den běhám na vlak. Zítra zase . . .
7. Za týden poletím do Vietnamu. V létě vždycky . . .
8. Každý den nosím těžkou tašku. Teď . . .
9. Každé ráno vodím psa na procházku. Dneska . . .
10. Odpoledne vezu kamaráda na letiště. Vždycky . . .

► 3. Popište, co dělají. Pak vymyslete a napište příběh k fotografiím. Používejte slovesa pohybu z předchozí tabulky.

1

2

3

4

5

6

7

8

Slovesa pohybu s prefixy

!!! ***Slovesa pohybu s prefixy***

„Krátká“ slovesa pohybu tvoří nová slovesa s prefixy, například přijít*, odejít*, obejít*, přejít*... *Slovesa s prefixy mají jiný význam a jsou perfektivní, a proto potřebují imperfektivní „partnery“(např.* jít – přijít* – přicházet*). Nový pár je:* přicházet/přijít*.

Triáda				*Nový pár*
impf. sloveso I (primární)	*pf. sloveso s prefixem*	*impf. sloveso II (sekundární)*		*impf./pf.*
jít*	při**jít***	při**cházet**		při**cházet**/při**jít***
jet*	při**jet***	při**jíždět**		při**jíždět**/při**jet***
letět	při**letět**	při**létat**	→	při**létat**/při**letět**
nést*	při**nést***	při**nášet**		při**nášet**/při**nést***
vést*	při**vést***	při**vádět**		při**vádět**/při**vést***
vézt*	při**vézt***	při**vážet**		při**vážet**/při**vézt***
běžet	při**běhnout* (!)**	při**bíhat**		při**bíhat**/při**běhnout* (!)**

Podobně fungují i další prefixy. Například se slovesem jít*: **při**cházet/**při**jít*, **od**cházet/**ode**jít*, **vy**cházet/**vy**jít*, **v**cházet/**ve**jít*...

POZOR: Někdy k prefixu přidáváme mobilní -e-: **od-** + jít = **ode**jít.

▶ 1. Tvořte věty v minulém čase. Všimněte si sloves s prefixem *při-*.

1. Včera (já – přijít) domů až v 11 hodin. – Když jsem chodil do práce, každý den (já – přicházet) už v 7 hodin.
2. Auto už (přijet). – Auto (přijíždět) pomalu.
3. Kdy (přiletět) to letadlo? – Každý večer k nám na okno (přilétat) ptáci.
4. (já – přinést) nemocné sestře do nemocnice květiny a ovoce. – Noviny každý den (přinášet) nové informace.
5. Tati, co (ty – přivézt)? – Taxíky (přivážet) hosty na recepci.
6. Jste doma? (já – přivést) hosty! – Manžel každý víkend (přivádět) na oběd babičku.
7. Syn (přiběhnout) domů z tréninku. – Sportovci (přibíhat) do cíle na stadionu.

▶ 2. Změňte věty podle modelu.

Například: Sešli jsme se v kavárně. (každý víkend) – Scházeli jsme se v kavárně každý víkend.

1. Herečka přišla do divadla pozdě. (často)
2. Autobus vyjel z tunelu. (pomalu)
3. Odvezl jsem dceru do školy. (každý den)
4. Vlak vjel do tunelu. (pomalu)
5. Přivezli jsme dětem dárky. (obvykle)
6. Obešli jsme dům. (dlouho)
7. Letadlo odletělo z letiště. (pomalu)
8. Auto podjelo most. (opatrně)
9. Prošli jsme městem. (tam a zpátky)
10. Odešli jsme domů brzo. (vždycky)
11. Ptáci přiletěli z jihu. (každý rok)
12. Přinesla jsem tatínkovi ovoce. (často)
13. Rozešli jsme se domů. (jeden po druhém)
14. Manžel vynesl odpadky. (málokdy)
15. Přešel jsem ulici. (tam a zpátky)
16. Odvedla jsem syna na fotbal. (občas)
17. Mercedes předjel ford. (rychle)
18. Bratr se rozešel s přítelkyní. (dlouho)
19. Sešli jsme se u divadla. (pokaždé)
20. Slunce vyšlo nad lesem. (postupně)

▶ 3. Doplňte do vět perfektivní slovesa pohybu s prefixy ve správné formě.

*odvážet/odvézt**   *přivádět/přivést**   *přijíždět/přijet**   *odcházet/odejít**   *přivážet/přivézt**   *odbíhat/odběhnout**   *přilétat/přiletět*   *přinášet/přinést**

1. Moje sestra se vrátila z Ameriky. Do Prahy na letiště Ruzyně .... včera v 7 hodin ráno.
2. Moje babička .... autobusem v 11.20. Budu na ni čekat na nádraží.
3. Zítra ráno mám čas, a proto můžu .... děti autem do školy.
4. Kamarád mi .... z dovolené v Austrálii originální dárek – bumerang!
5. Dobrý den, je doma David? – Bohužel není doma. Před chvílí .... do práce.
6. Zvu tě na party. – Díky! A mám .... nějaké víno nebo džus?
7. Kdo zítra .... děti ze školy? Ty, nebo já?
8. Lenka tady není, ... pro něco do obchodu za rohem. Za chvíli bude zpátky!

▶ 4. Tvořte věty. Slovesa ze cvičení 3 použijte v podobném kontextu.

Například: Můj kamarád se vrátil z Japonska. Do Prahy na letiště Ruzyně přiletěl v sobotu ve 2 hodiny odpoledne.

cv. 3

Jedeme na dovolenou

1. Diskutujte.

1. Kdy plánujete nejbližší dovolenou? Kam pojedete?
2. Jezdíte na dovolenou s cestovní kanceláří nebo si ji organizuje sami?
3. V katalogu cestovní kanceláře můžete číst výrazy: okružní cesta, pobyt, zájezd, fakultativní výlet. Co znamenají?
4. Když plánujete dovolenou, co chcete vědět o místě, kam pojedete?

VŠIMNĚTE SI:
cestovní kancelář = *OČ* cestovka
realitní kancelář = *OČ* realitka
seznamovací kancelář = *OČ* seznamka

2. Přečtěte si rychle inzeráty z katalogu cestovní kanceláře a odpovězte na následující otázky.

1. Kde nabízejí stravování formou švédského stolu?
2. Kde můžete hrát kulečník?
3. Který pobyt má v ceně cestovní pojištění?
4. Kde můžete mít s sebou domácí zvíře?
5. Kde jsou v okolí sjezdovky a běžecké tratě?
6. Kde není na pokoji minibar?
7. Kde nabízejí čtyřlůžkové pokoje?
8. Který pobyt nabízí výlety do hlavního města?

3. Přečtěte si inzeráty. Vyberte si pobyt a řekněte, proč jste si ho vybrali.

Cestovní kancelář Alia nabízí

Hotel Vavrín, Slovensko
Poloha: Nízké Tatry, blízko obce Stará Lesná
Ubytování: dvou až čtyřlůžkové pokoje se sociálním zařízením
Vybavení: satelitní TV, telefon, minibar, možnost internetového připojení
Stravování: polopenze, popř. plná penze
Služby: restaurace, bar, masáže, solárium, krytý bazén, posilovna, parkoviště, kulečník, bowling
Lyžování: lyžařský areál (3 sjezdovky, 2 vleky) 500 m od hotelu, běžecké tratě v okolí
Výlety: Kráľova Hoľa, Liptovský Mikuláš
Cena: 550 CZK (20 EUR)/osoba/noc

Hotel Nandos, Korfu
Poloha: hotel se nachází v hotelové zóně, pláž 600 m.
Doprava: letecky
Ubytování: dvoulůžkové pokoje, možnost přistýlky s vlastním sociálním zařízením a balkonem.
Vybavení: satelitní TV, telefon, minibar
Stravování: snídaně a večeře formou švédského stolu, možnost přikoupení obědů
Služby: velký venkovní bazén, minigolf, tenisové kurty, slunečníky a lehátka (za poplatek)
Výlety: hlavní město Kerkyry, výlet na ostrov Mafraki
Cestovní pojištění: v ceně
Cena: 13 700 Kč/osoba/týden

Penzion Svět
Poloha: Jižní Čechy, blízko lázeňského města Třeboně u rybníka Svět
Ubytování: Malý penzion rodinného typu, dvou a třílůžkové pokoje s WC a koupelnou
Stravování: možnost polopenze, snídaně formou švédského stolu. Obědy za příplatek.
Vybavení: malá kuchyň, vnitřní bazén a sauna, možnost parkování u penzionu
Sport, rekreace: koupání, rybaření, cyklistika a pěší turistika v krásné krajině jižních Čech
Výlety: Výlety autem do Českých Budějovic, Českého Krumlova a Telče
Domácí zvíře: ano
Cena: 450 korun/osoba/noc

VŠIMNĚTE SI:
příroda × krajina

4. Pan a paní Pecharovi si vybrali jeden z pobytů cestovní kanceláře Alia, ale nebyli spokojení. Který pobyt si Pecharovi vybrali? S čím tam asi mohli být nespokojení?

5. Pan Pechar napsal po návratu z dovolené stížnost do cestovní kanceláře Alia. Doplňte slova do textu.

v hotelu Nandos | *dvoulůžkové pokoje* | *20 % z ceny pobytu* | *nefungovala* | *na letišti* | *velmi chudá* | *výlety po okolí* | *vegetariánské jídlo*

Josef Pechar
Vestec 12
552 05 Hořičky
e-mail: jpechar@volny.cz

CK Alia, s. r. o.
Dušní 7
460 11 Liberec 11

Hořičky, 28. 6. 2008

Dobrý den,
obracím se na vás se stížností na pobyt (1)................... na Korfu, kterého jsme se s manželkou zúčastnili v době od 17. 6. do 27. 6. 2008. V nabídce vaší cestovní kanceláře inzerujete (2)................... V našem pokoji však byla pouze jedna postel a rozkládací křeslo, na kterém jsem celou dobu pobytu musel spát. V důsledku toho jsem trpěl bolestmi zad. Na rozdíl od nabídky ve vašem katalogu v pokoji nebyla televize. Navíc sociální zařízení bylo v době našeho příjezdu špinavé a také v pokoji několikrát (3)................... klimatizace. I přes naše opakované stížnosti ji nikdo nepřišel opravit.

Nebyli jsme spokojení s nabídkou snídaní a večeří. Nabídka švédského stolu byla (4)..................., a když jsme přišli na snídani později, nebylo již mléko ani káva. Chtěli jsme si přikoupit obědy, ale v hotelové restauraci neměli žádné teplé (5)................... Manželka je vegetariánka a celou dobu pobytu musela obědvat pouze saláty.

Delegátka vaší cestovní kanceláře si nás vůbec nevšímala. Za celý pobyt jsme ji viděli jen (6)..................., kde se navíc chovala velmi arogantně. Nepřišla nás ani jednou navštívit a nenabídla nám žádné (7)...................

Vzhledem k tomu, že jsme neobdrželi služby v kvalitě, za kterou jsme zaplatili, vás žádám o vrácení (8)...................

S pozdravem, Josef Pechar

6. Pro formální styl stížnosti jsou typické určité výrazy. Víte, co znamenají? Spojte je s výrazy s podobným významem.

obracím se na vás se stížností na pobyt | velmi | pouze | sociální zařízení | již | však | v důsledku toho

už | proto | stěžuju si na pobyt | záchod a koupelna | moc | jenom, jen | ale

VŠIMNĚTE SI:
Vy/vy, Vás/vás, Vaši/vaši
Velké písmeno v písemném projevu se používá k vyjádření zdvořilosti, úcty a respektu. Často ale záleží na osobním úzu autora textu.

7. Představte si, že jste zástupce cestovní kanceláře Alia. Napište odpověď na stížnost pana Pechara. *(Český pravopis* › *str. 205.)*

CD1: 50, 51, 52

8. Poslouchejte a odpovězte na otázky. Pak řekněte, co se Michalovi, Tereze a Haně na dovolené líbilo. Jeden člověk mluví obecnou češtinou. Poznáte kdo? *(Více o OČ* › *str. 204.)*

	Kde byli na dovolené?	Co se jim tam nelíbilo?
Michal (31 let)		
Tereza (45 let)		
Hana (60 let)		

9. Představte si, že jste Michal, Tereza nebo Hana. Napište stížnost na svůj pobyt. Používejte následující začátky vět. *(Český pravopis* › *str. 205.)*

Obracím se na vás se stížností na... | Na rozdíl od... | V důsledku toho... | Nebyl/a jsem spokojený/á... | Vzhledem k tomu, že... | Žádám vás o...

cv. 9

ZAPIŠTE SI SLOVA A FRÁZE, KTERÉ POTŘEBUJETE

Co jste se naučil/a v lekci 10?

Označte symbolem ✔ (ano, umím dobře), ● (ano, ale potřebuju si ještě zopakovat)

- ☐ Rozšířil/a jsem si slovní zásobu na téma sporty a hry.
- ☐ Umím mluvit o zajímavých sportovních zážitcích a výkonech.
- ☐ Zopakoval/a jsem si významy prefixů.
- ☐ Procvičil/a jsem si „krátká" a „dlouhá" slovesa pohybu a naučil/a jsem se další.
- ☐ Umím kombinovat „krátká" slovesa pohybu s prefixy a tvořit tak nové imperfektivní/perfektivní páry sloves.
- ☐ Umím se zorientovat v inzerátech cestovních kanceláří a vybrat si z nich.
- ☐ Umím napsat stížnost na služby cestovní kanceláře, se kterými jsem nebyl/a spokojený/á.

Co vás čeká v lekci 11?

- Budete mluvit o zdravém životním stylu. Naučíte se, jak lépe komunikovat u doktora nebo v nemocnici.
- Zopakujete si konstrukce typu bolí mě a líbí se mi a naučíte se další.
- Zopakujete a rozšíříte si znalosti imperativu.

LEKCE 11 Zdraví a životní styl

1. Pracujte s fotografiemi.

1. Porovnejte fotografie a popište, co na nich vidíte.
2. Které místo byste označili jako nudné, idylické, malebné, zábavné, rušné, hektické?
3. Žijí lidé v těchto místech rozdílně? Myslíte, že místo, kde žijeme, ovlivňuje náš životní styl? Proč a jakým způsobem?

VŠIMNĚTE SI:
vesnice
×
venkov *(= místo nebo krajina mimo město)*

2. Označte, co podle vás přispívá ke stresu (–), nebo funguje proti stresu (+).

☐ být na sebe hodný/hodná	☐ nespolupracovat s nikým	☐ rozdělit své povinnosti mezi ostatní
☐ dělat všechno sám/sama	☐ řešit problémy jídlem	☐ cvičit jógu nebo aerobic
☐ pracovat od rána do večera	☐ málo spát	☐ dýchat zhluboka
☐ koupit si něco hezkého	☐ jíst v klidu	☐ neumět říkat ne
☐ jet na dovolenou	☐ nemluvit o stresu	☐ pít hodně kávy

3. Stres ohrožuje mnoho lidí. Přečtěte si, co proti němu doporučují lékaři? Souhlasíte s jejich radami?

1. Buďte na sebe hodní. Řekněte si, že máte těžký život, ale taky pomyslete na někoho, kdo to má horší.
2. Nemusíte vždycky všechno dělat sami! Spolupracujte s rodinou a kolegy, rozdělte své povinnosti mezi ostatní.
3. Jděte spát. Ráno je každý problém lehčí!
4. Udělejte si radost. Jděte do restaurace, na kávu, do kina nebo si kupte něco hezkého.
5. Jestli můžete, jeďte na víkend nebo na dovolenou. Po návratu často vypadá všechno jinak.
6. Mluvte o stresu. Máte kamarády, příbuzné, doktory.
7. Dýchejte zhluboka. Nejlepšího kamaráda máte přímo pod nosem – je to váš dech!
8. Jděte na procházku do přírody, cvičte aerobic nebo jógu, běhejte.
9. Jezte v klidu, ale ne moc. Neřešte stres jídlem, kávou, alkoholem ani cigaretami!
10. Naučte se říkat ne.

CD2: 01, 02, 03

4. Poslouchejte. Jsou Josef, Alena a Radek ve stresu, nebo v pohodě? Odpovězte na otázky.

	Josef	Alena	Radek
Co dělá? Kde pracuje?			
Má nebo měl/a nějaké zdravotní problémy?			
Myslíte, že je nebo byl/a ve stresu? Proč?			

5. Diskutujte.

A co vy? Cítíte se ve stresu, nebo v pohodě? Co pomáhá proti stresu vám?

cv. 3

TEXT

O princezně solimánské

1. Víte, kdo byl Karel Čapek? Znáte nějaké jeho drama, román, povídku nebo pohádku?

2. Budete číst Čapkovu pohádku O princezně solimánské. O čem pohádka bude? Seřaďte věty.

..... Do paláce mohlo slunce a čerstvý vzduch, a proto se princezna uzdravila.
1. V Solimánském království žil sultán Solimán, který měl dceru Zubejdu.
..... Poslové tam uviděli drvoštěpa, který kácel stromy. Mysleli si, že je to doktor.
..... Sultán Solimán dal drvoštěpovi zlato a drvoštěp šel spokojeně domů.
..... Solimánští doktoři neuměli Zubejdu vyléčit.
..... Poslové šli do cizích zemí, aby přivedli doktora.
..... Jednou princezna Zubejda onemocněla.
..... Drvoštěp šel s nimi do Solimánského království.
..... Došli až do české země.
..... Drvoštěp vykácel stromy kolem paláce.

VŠIMNĚTE SI:
kralovat – království – král, královna
vládnout* – vláda – vládce, vládkyně
posílat/poslat* – posel
Pamatujte si N pl.: královë, vládci/vládcové, poslové

3. Víte, proč si poslové mysleli, že drvoštěp je doktor? Hádejte.

4. Přečtěte si text.

Karel Čapek: O princezně solimánské *(zkráceno)*

Bylo jednou jedno Solimánské království. Vládl tam mocný vládce sultán Solimán a ten měl krásnou dceru Zubejdu. Sultán ji moc miloval. Jednou ale Zubejda onemocněla. Nejedla a nepila, ležela a vzdychala. Sultán se ptal: „Co je ti, moje Zubejdo?" A Zubejda na to: „Všude mě bolí, všude mě píchá, nic mi nechutná, nic mě nebaví!" A tak sultán zavolal nejslavnější doktory země a řekl: „Uzdravte princeznu!" Doktoři dávali Zubejdě nejrůznější léky, masti a kapky, ale nic nepomáhalo.

Pak sultánovi někdo poradil: „Nejjasnější pane, pozvěte opravdového doktora z cizí země. Ten princeznu vyléčí." „Ale jak ho poznám?" zeptal se sultán. „Takový doktor má před jménem „Dr." To je opravdový studovaný doktor."
Sultán hned poslal posly: „Jděte do cizích zemí! Hledejte, najděte a přiveďte opravdového doktora!" Poslové šli a šli, až přišli do české země. V lese potkali nějakého muže, který kácel stromy. Zeptali se ho, co dělá. „Já jsem drvoštěp," řekl muž. „Opravdu?" vykřikli poslové radostně. „Tak pojďte s námi! Máme pro vás práci." „Proč ne?" zasmál se drvoštěp. „Já se práce nebojím. Do práce jsem jako drak!"

Když přišli do království Solimánského, hned ho vedli k sultánovi. „Nejjasnější pane, už ho máme." „Ale je to opravdový doktor?" zeptal se sultán. „Ano. Jmenuje se Dr. Voštěp a do práce je jako Dr. Ak!" „Když jsi doktor," řekl sultán drvoštěpovi, „uzdrav princeznu! Jestli ji neuzdravíš, bude zle." „Ale prosím vás, já žádný doktor nejsem," protestoval drvoštěp. „Jsi doktor a hotovo. Jdi k princezně!"

Nešťastný drvoštěp nevěděl, co dělat. Tak se šel podívat na princeznu, která ležela ve svém pokoji. „Koukám, že holka je nějaká bledá," řekl si. „Jak by nebyla, když k ní do pokoje nemůže slunce! Je tady tma, zima a vlhko!" Vyšel ven a začal kácet vysoké palmy, které rostly před palácem.

Princezna zatím spala ve svém pokoji. V poledne ji probudilo slunce. Pokoj byl plný tepla a světla. Šla k oknu a podívala se ven. Pod oknem seděl drvoštěp a jedl. „Jé, co to tady tak krásně voní?" zeptala se Zubejda. „To je černý chleba s tvarohem, princezno!" zasmál se drvoštěp. „Pojďte ven a dejte si kousek!"

Když přišel na návštěvu sultán, nevěřil svým očím. Všude kolem paláce svítí slunce a před palácem sedí princezna, směje se a jí chleba s tvarohem. „Princezna se uzdravila! Radujte se, tancujte a zpívejte!" zaradoval se sultán. „Milý Dr. Voštěpe, ty jsi opravdový doktor! Vezmi si tolik zlata, kolik uneseš!" A drvoštěp se spokojeně vrátil domů.

5. Diskutujte.

1. Byla princezna opravdu nemocná? Pokud ano, co jí asi bylo? Jak by ji léčil opravdový doktor?
2. Karel Čapek napsal pohádku ve dvacátých letech 20. století. Změnily se od té doby názory na to, co je a není zdravé?

cv. 2, cv. 4

▶ 6. Opravte nepravdivá tvrzení.

1. Vládce Solimánského království onemocněl.
2. Doktoři ze Solimánského království Zubejdu nechtěli léčit.
3. Opravdový studovaný doktor má před jménem Vr.
4. Sultán poslal posly do Afriky.
5. Drvoštěp je člověk, který nemá rád stromy.
6. Drvoštěp nechtěl jít s posly do Solimánského království.
7. Drvoštěp dával Zubejdě nejrůznější léky, masti a kapky.
8. Zubejda měla v pokoji světlo, teplo a sucho.
9. Drvoštěp jedl kuřecí řízek s bramborovým salátem.
10. Zubejda si vzala drvoštěpa za manžela.

▶ 7. Procvičujte výslovnost. Pozor na dlouhé samohlásky.

nejslavnější, nejjasnější, jestli, ji, je, jedl, radujme se, tancujme, zpívejme, Zube**jdě**, drvo**štěp**, naj**dě**te, přiveďte, nešťastný, ze**mě**

▶ 8. Spojte slova s opačným významem. Použijte je ve větách.

radostně vlhko šťastný smát* se vonět ležet teplo onemocnět světlo

plakat* nešťastný zima smutně sucho tma stát* uzdravit se smrdět

▶ 9. Doplňte do vět následující výrazy ve správné formě.

jako drak	vzdychat	mast	vonět	nějaká bledá
probudit	uzdravit se	chutnat	bolet	onemocnět

1. Drvoštěp viděl, že princezna byla . . . .
2. Princezna si stěžovala, že ji všude . . . . a není jí dobře.
3. Sultán myslel, že princezna . . . . vážnou nemocí.
4. Díky drvoštěpovi . . . . .princezna . . . .
5. Drvoštěp byl velmi pracovitý. Do práce byl . . . .
6. Princezna jenom ležela a . . . . Doktoři nevěděli, co jí je.
7. Chleba s tvarohem krásně . . . .
8. Princeznu v poledne . . . . slunce.
9. Doktoři dávali princezně různé léky, ... a kapky, ale nic nepomáhalo.
10. Princezně nic . . . . a nic ji nebavilo.

▶ 10. Dopište imperfektivní/perfektivní slovesa z textu na str. 108. Pak tvořte věty s perfektivními slovesy.

1. léčit / . . . .
2. . . . ./zavonět . . . .
3. uzdravovat/. . . . .
4. . . . ./zasmát* se . . . .
5. probouzet/. . . . .
6. potkávat/. . . . .
7. radovat se/. . . . .
8. . . . ./vyrůst* . . . .

!!! *Tituly*

prof. – profesor
doc. – docent
Mgr. – magistr
Ing. – inženýr
Bc. – bakalář
MUDr. – doktor medicíny, lékař
JUDr. – doktor práv, právník
PhDr. – doktor filozofie (*starší titul*)
Ph.D. – doktor filozofie (*nový titul*)

▶ 11. K titulům v tabulce vytvořte formy feminin. Pak si představte, že se setkáte s následujícími lidmi. Jak je oslovíte?

Například: Ing. Milan Dlouhý – Pane inženýre!

Mgr. Lea Bartošová	JUDr. Jan Skoumal	Mgr. Vít Skřivánek
Ing. Iva Horvátová	Evžen Bureš, Ph.D.	MUDr. Hana Jánová
prof. Eva Zemanová	PhDr. Jana Škodná	doc. Aleš Marvan

▶ 12. Vyprávějte pohádku o princezně solimánské sami. Co se stalo nejdřív, pak/potom, zatím/zatímco a nakonec? Jak to dopadlo?

▶ 13. Představte si, že pohádka nemá poslední tři odstavce. Napište nový konec. (*Český pravopis* › *str. 205.*)

cv. 10

Konstrukce typu *bolí mě*, *líbí se mi*

!!! *Objektové konstrukce s akuzativem a dativem*

Všimněte si v textu na str. 108: Zubejda říká: „Všude **mě bolí**, všude **mě píchá**, nic **mi nechutná**, nic **mě nebaví**!"

sloveso + akuzativ	
bavit	Nic mě nebaví.
bolet	Všude mě bolí.
mrzet	Mrzí mě to.
nudit	Ten film mě nudí.
píchat	Všude mě píchá.
svědit, svrbět	Svědí mě celé tělo.
těšit	Těší mě.
zajímat	Zajímá mě literatura.

sloveso + dativ	
být* … roků/let	Je mi 20 let.
být* dobře/špatně	Je mi špatně.
být* zima/teplo	Je mi zima.
být* líto	Je mi to líto.
hodit se	Hodí se mi to.
chtít*	Nechce se mi pracovat.
chutnat	Chutná mi maso.
chybět	Chybí mi vitamíny.
jít*	Nejde mi chemie.
líbit se	Líbí se mi tady.
slušet	Sluší mi černá barva.
vadit	Vadí mi kouř.
zdát se	Zdá se mi, že prší.

POZOR na druhou pozici:
Zubejdu nic nebaví. – Nic **jí** nebaví. Zubejdě nic nechutná. – Nic **jí** nechutná. Zubejdě se nic nelíbí. – Nic **se jí** nelíbí.
Více o druhé pozici > *Česká gramatika v kostce 2, str. 3.*

1. Mluvte o sobě a o lidech, které znáte. Používejte slovesa z předchozí tabulky.

Například: Baví mě hokej. Bratra baví fotbal.

2. Slova v závorkách použijte ve správném tvaru.

1. (Irena) .... vadí, když lidi kouří.
2. (Robert) .... dneska celý den bolí hlava.
3. (Lucie) .... se nelíbí můj nový kabát.
4. Myslím, že (Tom) .... nesluší žlutá barva.
5. Prosím tě, zavři okno! (Marie) .... je zima.
6. Kolik let je (Aleš) .... ? 45, nebo 46?
7. (Moje sestra) .... nebaví žádná hra.
8. (Náš syn) .... zajímá chemie.
9. (Naše učitelka) .... vadí hluk.
10. (Váš pes) .... chutná jenom maso.
11. (Moje babička) .... nudí moderní hudba.
12. (Tvůj bratr) .... je nějak špatně?
13. (Můj manžel) .... chybí hodina.
14. (Moje manželka) .... se nechce vařit.

3. Změňte věty podle modelu. Pozor na druhou pozici.

Například: *Synovi* se nechce spát. – Nechce se mu spát.

1. *Naší babičku* bolí oko.
2. *Mého bratra* nudí všechny sporty.
3. *Našemu psovi* se zdá, že honí kočku.
4. Jak se tady *vašim kamarádům* líbí?
5. Co *tu kočku* svědí?
6. *Mě, maminku i sestru* zajímá balet.
7. *Kolegovi* se nehodí ten termín schůze.
8. *Nemocnému dítěti* je velká zima.
9. *Mojí kamarádce* sluší růžová barva.
10. Jak *tvé přítelkyni* chutnají knedlíky?
11. *Mého tatínka* strašně baví počítačové hry.
12. *Mé sestře* se nikdy nechce pracovat.

!!! *Všimněte si forem sloves v minulém čase:*

Bolel mě **nos**. **Bolela** mě **hlava**. **Bolelo** mě **oko**. **Bolely** mě **nohy**.
Líbil se mi **film**. **Líbila se** mi **kniha**. **Líbilo se** mi **auto**. **Líbily se** mi **domy**.

POZOR: Když píšeme, rozlišujeme v plurálu Ma, Mi, F a N. Např: Líbili se mi studenti. Líbily se mi hrady. Líbily se mi studentky. Líbila se mi auta. *V mluveném projevu tyto rozdíly nejsou.*

VŠIMNĚTE SI:
Správně: Líbila se mi auta.
Nesprávně, ale často: Líbily se mi auta.

4. Řekněte v minulém čase.

1. Bolí mě ucho.
2. Bolí nás nohy.
3. Bolí mě břicho.
4. Bolí tě ruka?
5. Bolí tě to?
6. Bolí mě to.
7. Líbí se mi nové filmy.
8. Líbí se mi tvůj parfém.
9. Líbí se mi to kotě.
10. Líbí se mi Praha.
11. Líbí se ti to?
12. Líbí se mi to.
13. Baví tě ta kniha?
14. Zajímá nás historie.
15. Chutná mi salát.
16. Hodí se vám to?
17. Nudí mě ten film.
18. Chce se mi spát.
19. Je nám to moc líto.
20. Moc nás to mrzí.
21. Chybí mi kamarád.
22. Ty šaty vám sluší.
23. Nejde mi fyzika.
24. Moc mě těší.

5. Odpovězte na otázky

1. Co vás zajímalo, bavilo nebo naopak nudilo, když jste byli malí?
2. Co vám chutnalo a nechutnalo? Jaké hračky se vám líbily nebo nelíbily?

cv. 3

Imperativ (rozkazovací způsob)

PAMATUJTE SI:
rozkazovat/rozkázat* – rozkaz
přikazovat/přikázat* – příkaz
zakazovat/zakázat* – zákaz

1. Kdo komu něco přikazuje nebo zakazuje? Jaké příkazy a zákazy často používáte?

2. Kde můžete vidět nebo slyšet následující příkazy a zákazy?

Prosíme, nepoužívejte mobilní telefony. | *Napište to, prosím.* | *Nevstupujte bez vyzvání.* | *Polož to.*

Nesahej na to! | *Nekuřte!* | *Nemluvte za jízdy s řidičem.* | *Pojď sem! (OČ Pocem!)* | *Připoutejte se!*

!!! *Imperativ (rozkazovací způsob)*

1. nepravidelné formy

být – buď, buďte	koupit – kup, kupte	přijít – přijď, přijďte
jíst – jez, jezte	mít – měj, mějte	sníst – sněz, snězte

Všimněte si imperativů slovesa jít: jdi, jděte, běž, běžte ale i pojď, pojďte.

POROVNEJTE:
Jdi na nákup!
= **Běž** na nákup!
×
Pojď na nákup! *(se mnou)*
Pojď sem! *(ke mně)*

2. pravidelné formy

Jak tvoříme pravidelné formy imperativu? Potřebujeme sloveso ve třetí osobě množného čísla (oni). Nejdřív odstraníme koncovku -ou/-ají/-í a pak přidáme koncovky imperativu. Najděte imperativy v textech na str. 107 a 108. Vypište je do tabulek a doplňte ostatní formy.

a) Když kořen slovesa končí na jeden konzonant, přidáme **–––, -te**

naučit se, (oni) nauč-í se	nauč se!	naučte se!
spolupracovat, ...	....	....
mluvit, ...	....	....
cvičit, ...	....	....
neřešit, ...	....	....
uzdravit, ...	....	....
přivést*, ...	....	....
radovat se, ...	....	....
tancovat, ...	....	....

b) Když kořen slovesa končí na dva konzonanty, přidáme **-i, -ete/-ěte**

říct*, (oni) řek-n-ou	řekni!	řekněte!
pomyslet, ...	....	....
jít*, ...	....	....
pozvat*, ...	....	....
najít*, ...	....	....
vzít*, ...	....	....

c) Když sloveso končí na -at, -ají, přidáme **-ej, -ejte**

udělat, (oni) uděl-ají	dělej!	udělejte!
dýchat, ...	....	....
hledat, ...	....	....
dát, ...	....	....
zpívat, ...	....	....

1. Koncovku -ěte (na rozdíl od -ete) používáme, když je poslední konzonant d, t, n, m, b, p, v, f. Porovnejte: jděte – pomyslete.
2. Pokud imperativ končí na d, t, n, dochází k měkčení (ď, ť, ň). Například: uklidit – ukliď! vrátit – vrať! zapomenout – zapomeň!
3. Některá -í verba používají pro imperativ formální podobu třetí osoby množného čísla. Například: oni rozumějí – rozuměj! oni uklízejí – uklízej!
4. Formy končící na -me, např. naučme se, řekněme, udělejme, vyjadřují imperativ 1. osoby sg., tj. „my-formu". Tyto formy nejsou v mluvené češtině moc časté.

3. Procvičujte imperativy. Doplňte chybějící formu (*ty*, nebo *vy*). Pak tvořte věty a v každé z nich použijte jeden imperativ.

Například: buď, buďte – Buď hodný, nebo nedostaneš zmrzlinu!

1. jez, ... – ....
2. kup, ... – ....
3. ...., mějte – ....
4. ...., přijďte – ....
5. sněz, ... – ....
6. pojď, ... – ....
7. ...., vraťte – ....
8. zaplať, ... – ....
9. ...., ukliďte – ....
10. jeď, ... – ....
11. zapomeň, ... – ....

4. Procvičujte imperativy. Doplňte do tabulky chybějící formy. Pak tvořte věty a v každé z nich použijte jeden imperativ.

Například: dát si – dají si – dej si – dejte si – Dej si něco sladkého!

infinitiv	*oni*	*imperativ* (ty)	*imperativ* (vy)
odpočívat			
		běž	
pracovat			
			uvařte
	uzdraví		
		vezmi si	
říct			
		podívej se	
spát			
			cvičte
	udělají		
jít			
			pozvěte

POZOR: běž, běžte

1. imperativ slovesa **jít**
2. imperativ slovesa **běžet** *(= rychle)*

!!! *Všimněte si:*

Negativní formy imperativu jsou často imperfektivní (jako byste chtěli přerušit proces – to, co někdo dělá nebo bude dělat). Například:

Otevři okno! × **Neotvírej** okno!
Vezmi to! × **Neber** to!
Sněz to! × **Nejez** to!

POZOR: Běž tam! Jdi tam! × **Nechoď** tam!

5. Reagujte podle modelu. Pozor na imperfektivní /perfektivní formy.

Například: otvírat/otevřít: Mám to otevřít? – Ano, otevři to. Ne, neotvírej to!

1. Mám to říkat/říct? – Ano, ... to. Ne, ... to.
2. Mám to dělat/udělat? – Ano, ... to. Ne, ... to.
3. Mám to zavírat/zavřít? – Ano, ... to. Ne, ... to.
4. Mám to psát/napsat? – Ano, ... to. Ne, ... to.
5. Mám to jíst/sníst?– Ano, ... to. Ne, ... to.
6. Mám to číst/přečíst? – Ano, ... to. Ne, ... to.
7. Mám to brát/vzít? – Ano, ... to. Ne, ... to.
8. Mám to uklízet/uklidit? – Ano, ... to. Ne, ... to.
9. Mám to kupovat/koupit?– Ano, ... to. Ne, ... to.
10. Mám jít – chodit na diskotéku? Ano, ... tam. Ne, ... tam.

6. Imperativy často vidíte v reklamách. Označte je v následujících ukázkách. Pak vytvořte chybějící formu imperativu (*ty*, *vy*).

Chtěj výš! Víš jak?
Evropské středisko pracovní mobility pro mládež

Klikni a jeď!
www.alltravel.cz

Přestaňte hubnout – zhubněte!
www.budfit.cz

Buď v pohodě – poslouchej naše rááááádio!
Rádio Riviéra 95,5 FM

Zlepšete si češtinu, seznamte se s novými lidmi, užijte si aktivní léto!
Letní kurzy jazykové školy Progres

7. V jaké situaci použijete tyto výrazy? Vymyslete kontext nebo tvořte minidialogy.

Dej/dávej pozor! | *Podívej se!* | *Měj se hezky!* | *Děle!!* | *Pospěš si!* | *Počkej!*
Neboj se! | *Pozdravuj...!* | *Nech mě!* | *Pojď dál!* | *Zkus to!* | *Nedělej si starosti.*
Dej/dávej na sebe pozor. | *Vezmi si to! (OČ Vem si to!)* | *Nech toho!* | *Buď zticha!* | *Užij si to!*

8. Napište krátkou povídku na jakékoliv téma. Použijte co nejvíc imperativů ze cvičení 7. *(Český pravopis* › str. 205*.)*

Opisný imperativ (rozkazovací způsob)

!!! Opisný imperativ

Imperativ (používáme pro formy ty, my, vy):
Maminka řekla: „Martine, umyj nádobí!“

Opisný imperativ (používáme pro formy on, ona, oni):
Maminka řekla, ať Martin umyje nádobí.

1. Řekněte, ať tito lidé něco udělají. Použijte opisný imperativ.

Například: Davide, uvař oběd. – Ať David uvaří oběd.

1. Kamile, připrav prezentaci.
2. Jano, zavolej později.
3. Lucie, pošli ten dopis.
4. Michale a Petro, přijďte včas.
5. Tomáši, buď doma.
6. Honzo! Alice! Kupte nějaké jídlo!
7. Paní učitelko, zopakujte to, prosím.
8. Pane doktore, napište recept na oční kapky.

2. Nejdřív doplňte do vět výrazy ze cvičení 7 na str. 112 ve správné formě. Pak použijte opisný imperativ.

Například: Kamarádi šli do kina. Řekl jsem jim: „Užijte si to!“ Řekl jsem jim, ať si to užijou.

1. Moje malá dcera krájela chleba ostrým nožem. Řekla jsem jí: ....
2. Seděli jsme v kině a lidé za námi se nahlas bavili. Požádali jsme je: ....
3. Malý kluk měl strach z vody. Rodiče mu řekli: ....
4. Studenti šli pozdě na lekci. Ředitel školy je viděl a řekl jim: ....
5. Na ulici mě otravoval nějaký muž. Požádal jsem ho: ....
6. Moc ráda bych zkusila bungee jumping. Všichni kamarádi mi doporučujou: ....
7. Můj bratr odjel na cestu kolem světa. Mám o něj strach, píšu mu: ....
8. Už dlouho jsem neviděl sestru svého kamaráda. Poprosil jsem ho: ....

3. Co říká lékař pacientovi?

Například: V roce 2000 před Kristem říkal lékař pacientovi, ať...

V roce 2000 před Kristem: Na, sněz tenhle kořen.

V roce 1000: Ten kořen je nanic. Modli se.

V roce 1750: Modlitba je nanic. Na, vezmi si tyhle kapky.

V roce 1850: Ty kapky jsou nanic. Na, vezmi si tenhle lék.

V roce 1950: Ten lék je nanic. Na, vezmi si antibiotikum.

V roce 2000: To antibiotikum není přírodní. Na, sněz tenhle kořen.

4. Tvořte věty podle modelu.

Například: sestra – říkat/říct* – bratr – podat – sůl: Sestra řekla bratrovi, ať podá sůl.

1. lékař – radit/poradit – pacient – brát* – lék
2. manžel – doporučovat/doporučit – manželka – přestat kouřit
3. otec – volat/zavolat – syn – uklidit – byt
4. děti – prosit/poprosit – maminka – koupit – čokoláda
5. ředitelka – žádat/požádat – kolega – vyřídit – vzkaz

VŠIMNĚTE SI:
Tato slovesa můžete taky používat s aby:

Maminka řekla Martinovi, **ať umyje** nádobí.
Maminka řekla Martinovi, **aby umyl** nádobí.

5. Co často říkáte své rodině a kamarádům?

Například: Často říkám manželce, ať moc neutrácí/aby moc neutrácela.

U doktora

▶ 1. Doplňte části těla k obrázku.

noha
ucho, uši *(pl.)*
ruka, ruce *(pl.)*
prst
hlava
břicho
nos
ústa *(pl.)* (= pusa)
stehno
lýtko
čelo
brada
ret, rty *(pl.)*
koleno
prsa *(pl.)*
kotník
kloub
oko, oči *(pl.)*
rameno
loket
záda *(pl.)*
pata
hrudník
kotník
hýždě *(pl.)* (= zadek)
boky *(pl.)*

▶ 2. Které důležité vnitřní orgány znáte?

▶ 3. Označte, co je úraz (Ú) a co je nemoc (N)?

rýma   zlomená noha   kašel   průjem   chřipka
otřes mozku   angína   zápal plic   být* nastydlý
rakovina   zácpa   infarkt   vymknutý kotník
zánět slepého střeva   popálenina

▶ 4. Přiřaďte výrazy k obrázkům. Kde, kdy nebo jak se vám může stát podobný úraz?

A. spadnout*
B. spálit se
C. říznout* se
D. zlomit si nohu
E. uhodit se
(OČ praštit se, bouchnout* se)
F. polít* se

PAMATUJETE SI tato čísla?
150 – hasiči
155 – pohotovost
158 – policie
112 – evropské číslo tísňového volání (kdekoliv v Evropské unii)

CD2: 04, 05, 06, 07, 08, 09, 10

▶ 5. Poslouchejte dialogy. Doplňte text.

1. *A* Prosím vás, já bych se chtěl (1). k panu doktorovi na prohlídku.
   B Tak mi řekněte jméno a datum narození.

2. *A* Prosím, další!
   B Sestřičko, syn (2). do prstu a hodně to krvácí.
   A Tak honem pojďte dál. Víte, kdy naposled dostal injekci proti tetanu?

3. *A* Tak co potřebujete?
   B (3). a (4). do hlavy. Pak jsem zvracela a ta hlava mě pořád hrozně bolí.
   A Kdy se vám to stalo? To může být otřes mozku. Zavolám sanitku a pojedete do nemocnice na vyšetření.

4. *A* Co se vám stalo?
   B Pane doktore, předevčírem jsem si dělal kávu a (5). horkou vodou. (6). ruku.
   A Hm, no máte to hodně spálené. Měl jste přijít hned, jak se vám to stalo. Dáme vám na to mast a obvaz. A musíte dávat pozor na infekci!

5. *A* Včera (7). na ledě. Strašně mě bolí noha. Doufám, paní doktorko, že jsem (8). . . . . to . . . .
   B No jo no, může to být zlomené. Musíte na rentgen. Sestřička vás tam odveze.

6. *A* Co je vám?
   B Dneska ráno jsem měla teplotu 38,5. Bolí mě v krku, je mi špatně a taky trochu (9). . . . .
   A Otevřte ústa. Hm, to je (10). Musíte brát antibiotika, čtyřikrát za den jednu tabletu. Tady máte recept. Až to doberete, přijdete na kontrolu. Chcete napsat nemocenskou?

7. *A* Kdo je další? Tak pojďte do ordinace. Jakou máte pojišťovnu? Máte kartičku?
   B Jakou kartičku?
   A Kartu zdravotního (11). Vy nejste pojištěný?
   B Ne, nejsem. Kde si můžu pojištění (12) . . . . ?

cv. 1

6. Co je to? Přiřaďte k fotografiím. Co použijete, když potřebujete ošetřit zlomeninu, říznutí, popáleninu nebo krvácející ránu?

A. sirup B. mast C. oční kapky D. prášek, tableta E. náplast F. injekce G. sádra H. obvaz I. berle J. recept, předpis

1. ....

2. ....

3. ....

4. ....

5. ....

6. ....

7. ....

8. ....

9. ....

10. ....

7. Doplňte do tabulky chybějící výrazy. Pak tvořte věty podle modelu.

Například: Když mám nemocné dítě, půjdu s ním k dětskému lékaři/na dětské.

	praktická lékařka	---
dětský lékař		dětské (oddělení)
zubní lékař (OČ zubař)		zubní (oddělení)
oční lékař (OČ očař)		oční (oddělení)
ortoped		ortopedie
	psychiatrička	psychiatrie
gynekolog	gynekoložka	
	alergoložka	alergologie
kardiolog	kardioložka	
chirurg	---	

POZOR:
pohotovost
×
poliklinika
×
nemocnice, klinika
×
porodnice

8. Kam půjdete,...

1. ...když se zraníte a budete krvácet?
2. ...když si zlomíte nohu?
3. ...když špatně vidíte?
4. ...když máte vyrážku?
5. ...když vás bolí žaludek?
6. ...když vás bolí zub?
7. ...když máte deprese?
8. ...když spadnete a uhodíte se do hlavy?
9. ...když máte bolesti v hrudníku?
10. Kam půjde žena, když zjistí, že je těhotná?

CD2: 11, 12, 13, 14

9. Poslouchejte čtyři lidi, kteří mluví o svých nemocech a úrazech. Odpovězte na otázky. Všimněte si, kdo mluví obecnou češtinou. *(Více o OČ › str. 204.)*

A. Irena
B. Zdeněk
C. Jindřiška
D. Libor

1. Kdo byl na operaci kolena?
2. Kdo byl často nemocný, když byl malý?
3. Koho pořád bolelo břicho?
4. Kdo měl popálená stehna?
5. Kdo chodil na rehabilitaci?
6. Kdo chodil na chemoterapii?
7. Kdo byl dva týdny na speciální klinice?
8. Komu pomohl pobyt u moře?

10. Na jaké nebezpečí nebo možnost úrazu upozorňují následující nápisy? Kde je můžete vidět?

Přísný zákaz kouření! | Pozor, elektrické napětí! | Nedotýkejte se přístroje, když je zapnutý. | Pozor! Nebezpečí pádu. | Cesta se v zimě neudržuje. | Stavba povolena. Přejděte na druhý chodník. | Hořlavé tekutiny. Nebezpečí požáru.

cv. 8

ZAPIŠTE SI SLOVA A FRÁZE, KTERÉ POTŘEBUJETE

Co jste se naučil/a v lekci 11?

Označte symbolem ✔ (ano, umím dobře), ● (ano, ale potřebuju si ještě zopakovat)

- [ ] Umím říct, co dělat proti stresu, a diskutovat o zdravém životním stylu.
- [ ] Zopakoval/a jsem si objektové konstrukce s dativem a akuzativem a naučil/a jsem se další.
- [ ] Zopakoval/a jsem si formy imperativu.
- [ ] Naučil/a jsem se aktivně používat opisný imperativ se spojkou *ať*.
- [ ] Umím lépe popsat lidské tělo.
- [ ] Umím se objednat na prohlídku k doktorovi a popsat svoje zdravotní potíže.
- [ ] Vím, k jakému doktorovi nebo specialistovi mám jít, když onemocním nebo když se mi stane úraz.
- [ ] Rozumím výstražným nápisům, které upozorňují na možné nebezpečí.

Co vás čeká v lekci 12?

- Budete mluvit o kultuře a umění.
- Naučíte se genitiv plurálu a procvičíte si ho v praktickém použití (peníze, míry, váhy).
- Naučíte se aktivně používat posesivní adjektiva (např. *Karlův*, *Karlova*, *Karlovo*).
- Budete se umět zorientovat v přehledu kulturních akcí a vybrat si z nich. Naučíte se lépe diskutovat o umění.

LEKCE 12 Kultura a umění

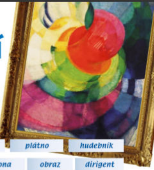

1. Diskutujte.

1. Jak často chodíte do divadla, do kina, na výstavy, na koncerty...? Máte raději starší nebo moderní umění?
2. Jaké kulturní akce nebo umělecká díla se vám v poslední době líbily?

2. Znáte následující výrazy?

sedadlo | řada | hlediště | obecenstvo | koncertní hala/sál | plátno | hudebník

výstavní síň | hudební nástroj | noty | orchestr | jeviště | opona | obraz | dirigent

3. Popište fotografie. Používejte výrazy z předchozího cvičení.

1

2

3

4

5

4. Když mluvíme o umění, často používáme následující výrazy. Ke kterému druhu umění se vztahují? Doplňte.

kamera román obraz socha exponát grafika divadelní hra/představení poezie scéna malíř skladatel scénář fotografie balet próza dirigent symfonie role básník režie režisér orchestr skladba kniha píseň sbírka sochař povídka scénárista koláž báseň dějství muzikál

film: kamera, ...

výtvarné umění: ....

literatura: ....

hudba: ....

divadlo: ....

VŠIMNĚTE SI:
kniha, knížka
píseň, písnička
báseň, básnička
Výrazy uvedené jako první jsou knižnější.

5. Jaký může být film, fotografie, obraz, skladba, román, divadelní hra...? Doplňte vhodné substantivum.

animovaný, akční, jazzový, dokumentární, historický, černobílý, hudební, němý, abstraktní, detektivní...

CD2: 15, 16, 17, 18, 19, 20

6. Poslouchejte šest lidí, kteří mluví o svém nedávném kulturním zážitku. Odpovězte na otázky. Kdo mluví obecnou češtinou?

A. Hana	1. Kdo má rád básně?	
B. Jan	2. Komu se nelíbí jazz?	
C. Kamil	3. Koho zaujal scénář a režie?	
D. Alice	4. Komu se nelíbila výstava?	
E. Filip	5. Koho zaujala opera?	
F. Kristýna	6. Kdo četl výborné povídky?	

7. Znáte „nej" v české kultuře? Spojte.

1. Věstonická Venuše stará 25 000 let	je / jsou	A. největší česká jezdecká socha
2. Z Nového Světa a Má vlast		B. nejstarší česky psaná kronika
3. Socha Jana Žižky z Trocnova		C. nejprodávanější český malíř
4. Dalimilova kronika ze 14. století		D. nejpopulárnější pravěká socha
5. František Kupka		E. nejčastěji hrané symfonie

cv. 4

TEXT

Do Mnichova na Janáčka

▶ **1. Představte si, že jdete na nějakou významnou kulturní akci, ale přijdete pozdě. Jaké můžou být důvody?**

▶ **2. Následující text je povídka českého spisovatele Oty Filipa o tom, jak jel do Mnichova na operu Liška Bystrouška od českého skladatele Leoše Janáčka. Přečtěte si výrazy z textu. Vymyslete podle nich, o čem povídka asi bude.**

lístky na premiéru	žehlit si oblek	být* půl dne u holiče	dopravní zácpa	dát si víno v kavárně	zapomenout* si peněženku
odtáhnout* auto	zavolat policisty	prosedět noc na nádraží	ukrást* boty	jet* na Janáčka ještě jednou	o třetinu levnější

▶ **3. Seřaďte pomíchaný text. Tři odstavce (1, 4 a 8) jsou označeny správně. Doplňte pořadí dalších odstavců (označte je čísly 2, 3, 5, 6, 7, 9).**

Ota Filip: Do Mnichova na Janáčka *(zkráceno)*

1

Bydlím v německém Murnau. Když jsem slyšel, že v opeře v Mnichově budou dávat Janáčkovu operu Příběhy lišky Bystroušky, zamluvil jsem si lístky na premiéru už měsíc předem. Byly drahé, ale co by člověk neudělal pro umění! Celé odpoledne před premiérou jsem si žehlil oblek a byl jsem rád, že jsem se do něho po čtyřech letech vešel, protože mám určitě o pár kilogramů víc. Manželka byla půl dne u holiče a domů přišla v novém účesu a o šedesát eur chudší. V šest odpoledne jsme vyrazili na cestu do Mnichova.

☐

Číšník policisty opravdu zavolal. Museli jsme s nimi na policejní stanici, kde jsme sepsali a podepsali protokol. Poslední vlak z Mnichova do Murnau odjíždí ve 23.00. Policisté nás propustili deset minut před jedenáctou, takže vlak bychom nestihli, ani kdybychom měli peníze na taxík nebo na metro. Navíc klíče od našeho domu byly v autě. Začali jsme přemýšlet o tom, kde přespíme.

☐

Konec našeho příběhu je zoufale jednoduchý. Došli jsme si pro auto a všude všechno zaplatili. Když jsme se vrátili domů, přečetli jsme si v novinách, že premiéra byla velmi úspěšná. Až se vzpamatujeme ze šoku, tak na Janáčka pojedeme ještě jednou. Vstupenky na reprízy jsou prý o třetinu levnější.

4

Na místě, kde jsme ho zaparkovali, stál policista a něco si psal. „Prosím vás, ukradli mi auto!" Policista mlčky ukázal nad sebe: s hrůzou jsem uviděl zákaz stání. „Máte smůlu, před pěti minutami jsme ho nechali odtáhnout. Bude vás to stát padesát eur pokuty a ještě sto padesát za odtažení." „A kam jste ho odtáhli?" Policista mi dal adresu. Bylo to asi deset kilometrů od opery... „Teď nemá smysl tam jezdit. V devět hodin večer zavírají, to nestihnete, ani kdybyste jel taxíkem. Ráno jsou tam od osmi." Smutně jsem se vrátil do kavárny.

☐

Uvaděč v opeře nás na naše místa v desáté řadě nepustil a řekl nám, že musíme počkat na přestávku v kavárně, kde můžeme vidět operu na obrazovce. Dali jsme si víno a počkali jsme na konec prvního dějství. Když jsem sáhl do kapsy a chtěl jsem zaplatit, peněženka nikde! „Promiňte," řekl jsem číšníkovi, „zapomněl jsem si peněženku v autě. Zajdu tam pro ni." Začínalo být jasné, že i druhé dějství uvidíme v kavárně. Běžel jsem k autu – a auto taky nikde!

☐

Ve dvou hotelech, kde jsem zkusil naši trapnou situaci vysvětlit, chtěli aspoň číslo naší kreditní karty. Věděl jsem jen, že začíná devítkou, což recepční odmítli akceptovat. Noc jsme s manželkou proseděli na nádraží. Po půlnoci nás třikrát kontrolovali policisté. Divili se, proč pán ve smokinku a dáma ve velkých večerních šatech spí na lavičce. Čtvrtá hlídka nás z nádraží vyhodila. Naštěstí už bylo ráno.

PAMATUJTE SI: -pisovat/-psat*
sepisovat/sepsat*
podepisovat/podepsat*...

☐

Od nás z Murnau bychom měli být v Mnichově autem za necelou hodinu. V pátek 31. května nám však kvůli dopravní zácpě cesta trvala dvě hodiny. Na náměstí před operou jsme dorazili pět minut před začátkem. Parkoviště už bylo plné aut. Hledání místa na zaparkování trvalo dvacet minut, takže jsme přišli pozdě.

8

Když jsme vyšli před nádraží, manželka vykřikla: „Nemám boty!" „To snad není možné, kde jsi je nechala?" „Nevím, asi mi je někdo ukradl. Kolik je hodin?" Podíval jsem se na ruku. Hodinky, které jsem dostal od manželky k narozeninám, nikde. Zatmělo se mi před očima. Ovládl jsem se a řekl: „Půl šesté." Přesný čas jsem si přečetl z nádražních hodin nad manželčiným rozcuchaným účesem.

☐

Když jsem přišel, zrovna končilo druhé dějství. „Vaše paní si dala ještě dvě kávy," řekl číšník. „Tak dostanu šestnáct eur." „Nemám peněženku, policie mi odtáhla auto," řekl jsem nešťastně, „pošlu vám to zítra." „Máte u sebe aspoň občanský průkaz nebo řidičák?" zeptal se číšník. „Nemám," zaúpěl jsem, „všechny doklady mám v autě!" „Bohužel, tak musím zavolat policii." „Cože, policii? Prosím vás, přineste mi jeden koňak na uklidnění." „Ani mě nenapadne! Nemáte ani cent, a ještě byste chtěl koňak!"

cv. 3, cv. 3

4. **Zažili jste někdy podobnou situaci nebo „trapas"?**

5. Použijte následující výrazy z textu v jiném kontextu.

vejít* se do obleku, vyrazit na cestu, kvůli dopravní zácpě, sahat/sáhnout* do kapsy, podepisovat/podepsat protokol, vysvětlovat/vysvětlit trapnou situaci, stíhat/stihnout* něco, večerní šaty, rozcuchaný účes, nádražní hodiny, klíče od domu, číslo kreditní karty, o třetinu levnější

6. Doplňte spojky a spojovací výrazy do vět. Pak zkontrolujte v textu na str. 118.

ale | *že* | *když* | *když* | *které* | *což* | *ani kdybyste* | *takže* | *až*

1. .... jsem sáhl do kapsy, abych zaplatil, peněženka nikde!
2. Hodinky, ... jsem dostal od manželky k narozeninám, nikde.
3. .... se vzpamatujeme ze šoku, tak na Janáčka pojedeme ještě jednou.
4. .... jsem přišel, zrovna končilo druhé dějství.
5. Lístky byly drahé, ... co by člověk neudělal pro umění!
6. Věděl jsem jen, ... číslo kreditní karty začíná devítkou, ... recepční odmítli akceptovat.
7. V devět večer zavírají, to nestihnete, ... jel taxíkem.
8. Hledání místa na zaparkování trvalo dvacet minut, ... jsme přišli pozdě.

7. Znáte další spojky a spojovací výrazy? Doplňte je do následujících vět. Hledejte více možností.

zatímco | přestože | dokud | když | a proto | i když | buď – nebo | ačkoliv | ani – ani | jakmile

1. .... cesta obvykle trvá hodinu, v pátek kvůli dopravní zácpě trvala dvě hodiny.
2. Číšník řekl, že .... nezaplatíme, nemůžeme odejít.
3. .... jsem hledal auto, manželka si dala v kavárně ještě dvě kávy.
4. .... jsme zjistili, že bude premiéra opery, zamluvili jsme si lístky.
5. Neměli jsme peníze na hotel, ... jsme museli přespat na nádraží.
6. Číšník nám řekl: „.................... zaplatíte, ... zavolám policii".
7. Nemohli jsme jet domů .... vlakem .... autem.
8. .... jsme poprvé měli takovou smůlu, určitě pojedeme na operu znovu.

8. Dokončete věty podle textu na str. 118.
Co by se stalo, kdyby...

Například: Kdyby Ota Filip nekoupil lístky na operu, nejeli by s manželkou do Mnichova.

1. Kdyby nebyla na silnici do Mnichova dopravní zácpa,...
2. Kdyby parkoviště před operou nebylo plné,...
3. Kdyby si Ota Filip nezapomněl peněženku v autě,...
4. Kdyby mu policisti neodtáhli auto,...
5. Kdyby si pamatoval číslo kreditní karty,...
6. Kdyby Ota Filip s manželkou nemuseli přespat na nádraží,...

9. Spojte příbuzná slovesa a substantiva.

podepisovat/podepsat*	vysvětlení
odtahovat/odtáhnout*	vstupenka
umět	podpis
stát*	(zákaz) stání
skládat/složit	uvaděč
přestávat/přestat*	umění
vstupovat/vstoupit	odtažení
uvádět/uvést*	přestávka
česat*/učesat*	skladatel
vysvětlovat/vysvětlit	účes

10. **Přečtěte si české názvy velkých světových měst. Rozumíte? Přeložte je do svého jazyka.**

1. Mnichov	4. Paříž	7. Kodaň	10. Lipsko
....	....	....	....
2. Londýn	5. Peking	8. Ženeva	11. Drážďany
....	....	....	....
3. Řím	6. Vídeň	9. Moskva	12. Benátky
....	....	....	....

11. **Vyprávějte příběh ještě jednou. Ve vyprávění použijte následující výrazy.**

nejdřív, nejprve, pak, potom, zatímco, mezitím, ačkoliv, přestože, dokud, jakmile, a proto, konečně, nakonec

12. **Představte si, že povídka nemá poslední odstavec. Napište jiný konec povídky.** (*Český pravopis* › *str. 205.*)

cv. 10

GRAMATIKA Genitiv plurálu (druhý pád množného čísla)

▶ 1. K výrazům v nominativu najděte v textu na str. 118 formy genitivu pl.

Například: mám určitě o pár (kilogram) víc – mám určitě o pár kilogramů víc

dorazili jsme pět (minuta) před začátkem, parkoviště už bylo plné (auto), bude vás to stát padesát (euro), bylo to asi deset (kilometr), v devět (hodina) večer zavírají, přesný čas jsem si přečetl z (nádražní hodiny)

!!! *Genitiv plurálu (druhý pád množného čísla)*

☐ *stejné formy zájmen a adjektiv v rámci pádu (vertikálně)*

Použití genitivu pl. je stejné jako použití genitivu sg. (< str. 40–43 a 212). Podrobnější pravidla, výjimky a formy obecné češtiny v genitivu pl. najdete v tabulce na str. 221.

ten, ta, to	*dva/dvě, oba/obě, tři, čtyři, pět*	*posesivní zájmena*	*adjektiva*		*substantiva*			*rod*
			-ý	*-í*	*majoritní subs.*	*minoritní subs. + majoritní maskulina končící v N sg. na háček, -c*, -j, -tel**		
					I. deklinační skupina N sg.: konzonant, konzonant, -a, -o	*II. deklinační skupina N sg.: -e/-ě, háček, -c*, -j, -tel*, -del, -ev*	*III. deklinační skupina N sg.: -a, -st, -e/-ě (vzor kuře), -í*	
těch	dvou obou tří/třech čtyř/čtyřech pěti	mých našich tvých vašich svých jejich jeho jejich	dobrých	kvalitních	studentů	mužů, soudců	kolegů	*Ma*
těch	dvou obou tří/třech čtyř/čtyřech pěti	mých našich tvých vašich svých jejich jeho jejich	dobrých	kvalitních	banánů	čajů	---	*Mi*
těch	dvou obou tří/třech čtyř/čtyřech pěti	mých našich tvých vašich svých jejich jeho jejich	dobrých	kvalitních	káv *ALE:* sestra – sester[1]	restaurací, kanceláří *ALE:* učebnice – učebnic[2]	místností	*F*
těch	dvou obou tří/třech čtyř/čtyřech pěti	mých našich tvých vašich svých jejich jeho jejich	dobrých	kvalitních	aut *ALE:* okno – oken[1]	moří *ALE:* sídliště – sídlišť[2]	kuřat, nádraží	*N*

** Několik slov zakončených na -tel, -c patří do I. deklinační skupiny (např.* hotel, kostel, tác…*). Několik F substantiv zakončených na -c nebo jiný konzonant patří do III. deklinační skupiny (např.* věc*), nebo kolísá mezi II. a III. deklinační skupinou (např.* sůl*).*

1. F a N končící na dva nebo více konzonantů přidávají v G pl. mezi poslední konzonanty navíc -e- (např. sestra – sester, okno – oken*).*

2. F končící na -ice a některá další slova nebo N končící na -iště mají nulovou koncovku (např. **učebnice** – učebnic, **košile** – košil, **sídliště** – sídlišť*). F končící na -yně alternují pravidelnou koncovku -í a nulovou koncovku (např.* koleg**yně** – kolegyní/kolegyň*).*

POZOR: přítel – **přátel**, den – dnů/dní, peníze *(N pl.)* – **peněz**, Vánoce *(N pl.)* – Vánoc, Jiří – **Jiřích**, dovolená – **dovolených**, pes – psů, kůň – **koní/koňů**, houba – hub, lžíce – lžic, skála – skal, oko – **očí**, ucho – **uší**, ruka – ruk**ou**, vejce – **vajec**, dítě – **dětí**, člověk – **lidí**… *(Více > tabulka G pl., str. 221.)*

▶ 2. Tvořte věty s výrazy z tabulky.

Například: účastnit se: Rád/nerad se účastním dlouhých porad.

1. bát* se
2. účastnit se/zúčastnit se
3. mít* strach z
4. dělat si legraci z
5. obejít* se bez
6. ptát se/zeptat se
7. vážit si
8. všímat si/všimnout* si

dlouhá porada	nejlepší kamarád	oficiální návštěva	
zajímavá konference	dlouhá schůze	černý pavouk	
jedovatý had	velký pes	zkušený doktor	hloupý člověk
nápadně oblečená žena	dobrý sportovec	přísný šéf	
mobilní telefon	exotická země	ovocný knedlík	chlupaté zvíře
slavný spisovatel	drahé víno	úřední povolení	

▶ 3. Slova v závorkách použijte ve správné formě plurálu.

1. Jana bydlí u (náš dobrý kamarád)?
2. Místo (můj starý soused) bydlí neznámí lidé.
3. Investoval hodně peněz do (naše závodní auto).
4. Přišel mi e-mail od (vaše anglická kolegyně).
5. Nevěděl jsem, že bydlím vedle (tvůj bývalý kolega).
6. Rozhodnu se podle (svoje vlastní zkušenost).
7. Během (ten volný den) můžu udělat spoustu práce.
8. Ty bydlíš blízko (ten vysoký dům)?
9. Naštěstí nežiju daleko od (ta vysoká hora).
10. Uprostřed (ta mladá holka) se cítím mladší.
11. Musíte jít kolem (to velké jezero).
12. Znám všechny kromě (ten mladý člověk).

▶ 4. Kam pojedete v ČR na víkend nebo na dovolenou? Pracujte s mapou ČR.

Například: Pojedu do Českých Budějovic.

Moravské Budějovice	Litoměřice	Pardubice	Strakonice
Domažlice	Beskydy	Poděbrady	Nové Hrady	Jeseníky
Jizerské hory	Krušné hory	Orlické hory	

!!! *Plurálová místní jména*

Místní jména mají často formu plurálu (např. Mariánské lázně, Karlovy Vary, České Budějovice, Dejvice, Vinohrady, Žabovřesky, Hodolany…*)*

POZOR: Pamatujte si: Krkonoše – do Krkonoš, Beskydy – do Beskyd, *ALE:* Šumava – na Šumavu.

▶ 5. Která další plurálová místní jména znáte ze svého bydliště? Používejte je s prepozicemi *do*, *z/ze* + G.

Vyjadřování kvantity. Jednotky míry, váhy a objemu.

!!! *Vyjadřování kvantity. Jednotky míry, váhy a objemu.*

S genitivem plurálu se v praxi často setkáte při vyjadřování kvantity (množství):
a) po číslovkách 5 a vyšších (např. při počítání peněz nebo kilometrů)
b) při měření a vážení (např. v obchodech nebo v kuchařských receptech)
c) po kvantifikátorech (např. moc, mnoho, málo, víc, míň, spousta, hodně, kolik, tolik)

POZOR:
5, 6, 7... + G pl.
ALE: 2, 3, 4 + N pl.

▶ 1. Počítejte peníze. Doplňte do tabulky správné formy.

Například: jedna koruna, dvě/tři/čtyři koruny, pět korun

1. jeden dolar		
2.	dvě/tři/čtyři eura	
3.		pět liber
4. jeden rubl		
5.		pět jenů

▶ 2. Které jednotky míry, váhy a objemu používáme nejčastěji? V jaké situaci?

1. milimetr, centimetr, decimetr, metr, kilometr
2. miligram, gram, dekagram, kilogram, metrický cent, tuna
3. mililitr, centilitr, decilitr, litr

▶ 3. Přečtěte následující věty. Odhadněte význam zkratek.

1. Chtěl bych 20 dkg salámu a 30 dkg sýra.
2. Ten stůl měří 175 cm.
3. Na vánoční cukroví potřebuju 5 kg mouky.
4. Letadlo letí rychlostí 300 km/h.
5. Dneska jsme ušli 15 km.
6. Náš pes váží 14 kg.
7. Vlak dovezl 5 t uhlí.
8. Na kalhoty potřebuju 160 cm látky.
9. Chtěla bych 6 kg kvalitního vepřového.
10. Do té bramborové kaše přidejte ještě 5 dcl mléka.

▶ 4. Doplňte do textu o světových kuriozitách následující údaje.

5 627 mm | *635 kg* | *850 g* | *120 km/h* | *81 let a 262 dní*

Nejmenší pes na světě byl čivava Ondra z České republiky. Vážil pouze ....

Nejtěžší člověk světa byl asi Jon Brower Minnoch z USA. Vážil neuvěřitelných ....

Nejdelší manželství prožili Tom a Elisabeth Morganovi z Velké Británie: ....

Nejdelší vlasy má Xie Qiuping z Číny. Nestříhá si je od roku 1973 a měří ....

Nejrychlejší auto na baterie je japonský Oxyride, které může jet rychlostí ....

▶ 5. Čtěte. Slova v závorkách použijte ve správné formě a dokončete věty.

1. Koupil jsem si 10 (oříšková čokoláda), protože...
2. Mám v ledničce 7 (bílý jogurt), protože...
3. Nejez moc (zelené jablko), protože...
4. Mám dneska málo (dobrý nápad), protože...
5. Přidej mi trochu (smažená nudle), protože...
6. Koupím si několik (teplý svetr), protože...
7. Na náměstí bylo hodně (zahraniční turista), protože...
8. Už si nebudu kupovat víc (nová bota), protože...
9. Nejez tolik (bramborový knedlík), protože...
10. Ptala jsem se ho, kolik (velké pivo) vypil, protože....

CD2: 21

▶ 6. Následující slova napište v genitivu pl. Hádejte, kde budou v písničce? Často vám pomůže rým. Pak zkontrolujte poslechem.

moře | mléko | noc | kniha | sen | holka | kolo | člověk | jméno | smutek

Petr Skoumal, Jan Vodňanský: Kolik je na světě

1. Kolik je na světě očí,
kolik je na světě .....,
kolik se koleček točí,
kolik je ..... a dnů?

2. Kolik je na světě .....,
kolik je na světě řek,
kolik je ..... a hoří,
kolik je rozlitých .....?

Ref: Toho i toho je mnoho,
..... a věcí a .....
Jediné slunce je jedno,
a to když vyjde, je den.

3. Kolik je na světě poupat,
kolik je na světě .....,
kolik je jezevčích doupat,
kolik je jezevců v nich?

4. Kolik je na světě školek,
kolik je na světě škol,
kolik je kluků a .....,
kolik je šlapacích .....?

Ref: Toho i toho je mnoho,
toho i toho je moc.
Jediné slunce je jedno,
a to když zajde, je noc.

cv. 5

Vyjadřování posesivity. Posesivní adjektiva (přivlastňovací přídavná jména)

!!! Vyjadřování posesivity

V češtině můžeme vyjadřovat posesivitu (přivlastňovat) dvěma způsoby. V textu na str. 118 například vidíte výraz **Janáčkova** opera *(posesivní adjektivum), ale můžeme říct i* opera **Janáčka** *(genitiv). Podobně můžeme říct např.* **doktorova** práce – práce **doktora**, **matčina** role – role **matky** *a podobně.*

Všimněte si, že mezi těmito vyjádřeními existuje rozdíl: doktorova práce = *práce konkrétního doktora, o kterém právě mluvím*
práce doktora = *práce doktora obecně, práce všech doktorů.*

▶ 1. Znáte následující názvy a výrazy? Označte posesivní adjektiva. Pak doplňte do tabulky koncovky.

Karlův most | Karlova univerzita | Karlovo náměstí | Karlovy Vary | Viktoriino jezero | Viktoriiny vodopády | Nobelova cena
Ludolfovo číslo | Noemova archa | Pandořina skříňka | Pythagorova věta | Archimédův zákon | Achillova pata | Aladinova lampa

!!! Posesivní adjektiva (přivlastňovací přídavná jména)

Posesivní adjektiva se tvoří z nominativu sg. substantiv mužského životného (Ma) a ženského rodu (F), např. Petr, bratr, Eva, sestra *atd. Doplňte tabulku. Najděte příklady ve cvičení 1:*

	Posesivní adjektiva – nominativ						
	singulár			plurál			
	Ma, Mi	F	N	Ma	Mi	F	N
♂	......	......	-ovo	-ovi	......	-ovy	-ova
♀	-in	-ina	......	-ini	-iny	-iny	-ina

POZOR:
1. F substantiva mají palatalizaci (měkčení). Např.: kamarádka – kamarádčin, Olga – Olžin, Báta – Báťin...
2. Posesivita může být vyjádřena také genitivem. Např.: pes Petra, kočka Evy, dům Novákových
3. Posesivní adjektiva mají deklinaci (viz > str. 123).

▶ 2. Tvořte posesivní adjektiva.

Například: Petr – pes: Petrův pes

1. prezident – bodyguard
2. milionář – auto
3. profesor – student
4. učitel – kniha
5. premiér – strategie
6. architekt – projekt
7. dědeček – kočka
8. bratr – kolo
9. kamarádka – svetr
10. maminka – židle
11. učitelka – slovník
12. studentka – kniha
13. teta – rádio
14. profesorka – článek
15. manažerka – projekt

POZOR:
Adjektivní vlastní jména vyjadřují posesivitu jenom pomocí G sg.:
Zrzavý – obraz **Zrzavého**
Čerminová – obraz **Čerminové**

▶ 3. U obrazů jsou jména autorů. Hádejte, jak se obrazy jmenují?

Například: Muchův obraz se jmenuje...

☐ 1. Alfons Mucha

☐ 2. Emil Filla

☐ 3. Josef Čapek

☐ 4. Jan Zrzavý

☐ 5. Marie Čerminová-Toyen

☐ 6. Petr Brandl

☐ 7. František Kupka

☐ 8. Bohuslav Reynek

▶ 4. Zde jsou skutečné názvy obrazů. Přiřaďte je k autorům.

A. Zahrada v zimě, B. Křest Kristův, C. Žena sedící v křesle, D. Čtenář Dostojevského, E. Počátek života, F. Spící loďě, G. Neděle, H. Z jižních moří

5. Znáte českou kulturu? Čí je to dílo? Jmenujte další díla českých umělců.

Například: Vernisáž je (Václav Havel) divadelní hra. – Vernisáž je Havlova divadelní hra.

1. Má vlast je (Bedřich Smetana) .... symfonie.
2. Amadeus je (Miloš Forman) .... film.
3. Liška Bystrouška je (Leoš Janáček) .... opera.
4. Bílá nemoc je (Karel Čapek) .... divadelní hra.
5. Příliš hlučná samota je (Bohumil Hrabal) .... próza.
6. Kolja je (Jan Svěrák) .... film.
7. Rusalka je (Antonín Dvořák) .... opera.
8. Žert je (Milan Kundera) .... próza.
9. Kolik je na světě očí je píseň (Jan Vodňanský) ....
10. Babička je román (Božena Němcová) ....

!!! *Deklinace posesivních adjektiv v singuláru – zjednodušená pravidla*

Studujte zjednodušenou deklinaci posesivních adjektiv v singuláru. Všimněte si, že většina koncovek posesivních adjektiv se shoduje s koncovkou substantiva.

	Ma, Mi	*F*	*N*
1. N	Petrův a Evin kamarád/byt	Petrova a Evina kamarádka	Petrovo a Evino auto
2. G	Petrova a Evina kamaráda/bytu	Petrovy a Eviny kamarádky	Petrova a Evina auta
3. D	Petrovu a Evinu kamarádovi/bytu	Petrově a Evině kamarádce	Petrovu a Evinu autu
4. A	Petrova a Evina kamaráda/Petrův a Evin byt	Petrovu a Evinu kamarádku	Petrovo a Evino auto
6. L	Petrově a Evině kamarádovi/bytě *i* bytu	Petrově a Evině kamarádce	Petrově a Evině autě *i* autu
7. I	Petrovým a Evinným kamarádem/bytem	Petrovou a Evinou kamarádkou	Petrovým a Eviným autem

POZOR: V I sg. deklinujeme posesivní adjektiva jako -ý adjektiva (např. dobrý). Kompletní deklinační tabulka posesivních adjektiv *> Česká gramatika v kostce 2, str. 6.*

6. K formám v tabulce připojte vhodné sloveso nebo prepozici a tvořte věty.

Například: Hledám Petrova kamaráda.

7. Slova v závorkách použijte ve správné formě.

1. Hlídám .... (kamarádčina kočka).
2. Mluvili jsme o .... (kamarádovo auto).
3. Šli jsme do kina s .... (Moničin kamarád).
4. Viděl jsi někdy ten .... (učitelův test)?
5. Půjdeme se poradit k .... (tatínkův advokát)?
6. Nemůžeme jít do kina bez .... (sestřin manžel).
7. Co si myslíš o tom novém .... (ředitelův plán)?
8. Díky .... (babiččina podpora) jsem dostudoval školu.
9. Slyšel jsi už o tom .... (bratrův projekt)?
10. Kromě .... (šéfova sekretářka) tam nikdo nebyl.
11. Nechci jet na hory s .... (manželova sestra).
12. Kvůli .... (manželčina kamarádka) jsme přišli pozdě.

8. Znáte tato umělecká díla? Čtěte. Použijte posesivní adjektiva ve správné formě.

Například: Pamatujete si (Josef Čapek – Neděle)? Ten obraz se mi líbí. – Pamatujete si Čapkovu Neděli? Ten obraz se mi líbí.

1. Znáš (Jan Svěrák – Obecná škola)? Ten film musíš vidět.
2. Četl jsi (Jáchym Topol – Sestra)? To je taková neobvyklá próza.
3. Dívali jsme se na (Miloš Forman – Konkurs). Ten film natočil předtím, než emigroval.
4. Znám hodně klasických oper, ale nikdy jsem neviděl (Antonín Dvořák – Rusalka).
5. Opravdu jsi nikdy neslyšel o (Jaroslav Hašek – Švejk)? Ten román si musíš přečíst.
6. Kromě (Havel – Largo Desolato) jsem viděl všechny jeho hry.
7. (Karel Hynek Mácha – Máj) je nejznámější česká báseň.
8. Viděli jste (Leoš Janáček – Liška Bystrouška) nebo nějakou jeho jinou operu?
9. Když jsem byl malý, miloval jsem (Karel Gott – Včelka Mája). Byla to moje nejoblíbenější písnička.
10. Kvůli (Bohumil Hrabal – Příliš hlučná samota) jsem se začal učit česky. Později jsem v originále přečetl všechny jeho knihy.

Kam za kulturou?

1. Když mluvíme o kultuře a umění, používáme velmi často „internacionální" slova a termíny (*gotický*, *abstraktní*, *surrealistický*...). Uveďte další výrazy z oblasti architektury, literatury, hudby, filmu a výtvarného umění.

2. Přečtěte si stránku z Pražského kulturního programu. Odpovězte na následující otázky.

1. Co dneska dávají v Ponrepu? – ....
2. O čem je film Tajnosti? – ....
3. Kde přesně je výstava Emila Filly? – ....
4. V kolik začíná Křižíkova fontána? – ....
5. Kdo režíroval Čechovova Strýčka Váňu? – ....
6. Kdo složil hudbu k opeře Rusalka? – ....
7. Kam můžu jít na jazzový koncert? – ....
8. Kdo má přednášku v Klubu za starou Prahu? – ....

Pražský kulturní program pátek 25.5.

Kino Aero
20:30 **Tajnosti**
Nový film režisérky Alice Nellis o jednom dni v životě ženy, pro kterou se smrt oblíbené zpěvačky stává impulzem k hledání smyslu vlastního života. S Ivou Bittovou v hlavní roli.

Národní divadlo
20:00 **Rusalka**
Jedna z nejslavnějších oper Antonína Dvořáka napsaná na motivy pohádky Hanse Christiana Andersena „Malá mořská víla".

La Rosa Negra – kubánský klub
20:00 **Latinské tance**
Salsa, Bachata, Mambo, Merengue, Reggaeton – latinskoamerická diskotéka

NG v Praze – Veletržní palác
Stálá expozice umění 19., 20. a 21. století
Otevřeno denně kromě pondělí od 10–18h. Expozice představuje práce klíčových autorů moderního českého výtvarného umění, ale také práce autorů zahraničních.

Jízdárna Pražského hradu
30. 3. – 31. 9 **Emil Filla**
Výstava představuje Emila Fillu jako jednu z nejvýznam--nějších osobností české a evropské kultury první poloviny 20. století.

Hudební klub Meloun
22:00 **Karaoke Taneční party**
Dj Jirka Forman
Každý pátek máte možnost si v Melounu zazpívat při „KARAOKE PARTY"!!! Vstup: 60 Kč

Agharta jazz centrum
21:00 **Emil Viklický Trio**
Moderní jazz v podání jednoho z nejznámějších českých jazzových hudebníků.

Divadlo Na Zábradlí
19:00 **Strýček Váňa**
Inscenace režiséra Petra Lébla představuje Čechovův svět svou provokující optikou s gejzíry originálních nápadů a hříček.

Národní muzeum
29.4. – 30.7. **Česká sportovní fotografie 60. let**
Legendy české sportovní fotografie Bahenský – Fafek – Novák – Pardubský – Richter – Skála – Tereba vystavují na ochozu Panteonu Národního muzea.

Zoologická zahrada Praha
Květen – Měsíc Afriky: **Madagaskarská zastavení**
Na několika místech v areálu ZOO najdete zajímavé informace o přírodě na Madagaskaru.
Datum konání: Od 1.5.–30.5.

Obecní dům
19:30 **Symfonický orchestr hl. m. Prahy FOK**
Sólistka: A. Danková – soprán; Dirigent: Z. Mácal; Richard Strauss: Čtyři poslední písně, Gustav Mahler: Symfonie č. 4 G dur.

Ponrepo – klubové kino
18:30 **Obchod na korze**
Oscarové drama Elmara Klose a Jána Kadára o osudu truhláře Tona Brtka za druhé světové války je podobenství o nemožnosti kompromisu se zlem, o malosti člověka a o překonaní sebe sama.

Křižíkova fontána – Výstaviště Praha
21:00 **Queen – Goodbye Freddie**
Evropský unikát vodního tance, hudby a barev.

Klub za starou Prahu
17:00 **Dům U Zvonu v proměnách času**
Přednáška Ing. arch. Davida Bína
Malý sál Městské knihovny, vstupné: 30 Kč
(pro členy Klubu zdarma)

3. Přečtěte si informace o Jiřím, Jarmile a Pavlovi. Co myslíte, na kterou akci z kulturního programu půjdou?

Jiří Novotný je učitel na gymnáziu. Má rád klasickou hudbu, jazz a divadlo, ale nikdy nechodí na operu. Taky nerad tancuje. Je to knihomol, miluje hlavně francouzské a ruské klasiky.

Jarmila Malá je studentka dějin umění. Líbí se jí hlavně moderní obrazy a fotografie. Ve volném čase sama ráda maluje. Taky ráda tancuje a zpívá. Někdy si zajde s kamarády na diskotéku.

Pavel Synek je technik. Celý život je velký fanoušek do filmu. Zná výborně klasickou českou i světovou kinematografii. Ve volném čase píše filmové kritiky, které publikuje na svém blogu na internetu.

4. Diskutujte.

Na kterou akci z kulturního programu byste rádi šli vy? Na co byste nikdy nešli?

5. Tvořte návrhy. Dokončete začátky vět podle kulturního programu ze cvičení 2.

1. Nechceš jít ....?
2. Nechtěl/nechtěla bys jít.........................?
3. Nešel/nešla bys...............................?
4. Nemáš chuť jít ....?
5. Co třeba jít...................................?
6. Co kdybychom/kdybysme šli ....?

cv. 1

▶ **6. Pracujte v páru. Používejte návrhy z předchozího cvičení a reagujte na ně pomocí následujících reakcí.**

Rád/ráda. | *To je dobrý nápad.* | *To je nápad!* | *Proč ne?* | *Ani náhodou!* | *Ale já bych raději šel/šla...* | *Nechce se mi.*

PAMATUJTE SI:
Nechci jít do kina.
×
Nechce se mi jít do kina.

▶ **7. Pracujte v páru. Domluvte se na tom, že půjdete na reálnou kulturní akci. Vytvořte dialog na toto téma.**

CD2: 22, 23

▶ **8. Lenka a Tomáš plánují, kam půjdou večer. Poslouchejte dialogy a označte, co je pravda. Mluví spisovnou, nebo obecnou češtinou?** *(Více o OČ › str. 204.)*

1. Lenka nemá chuť jít
a) na koncert
b) na výstavu
c) na karaoke

2. Lenka by chtěla jít
a) do kina
b) do ZOO
c) na přednášku

3. Tomáš nemá rád multikina
a) kvůli kokakole a popcornu
b) kvůli reklamám a neosobní atmosféře
c) kvůli špatné akustice

4. Tomáš hledá klubová kina
a) v novinách
b) v kulturním přehledu
c) na internetu

5. Tomáš a Lenka se mají sejít
a) 6:30
b) 7:30
c) 8:30

6. Lenka kupuje lístky
a) dopředu doprostřed
b) dozadu doprostřed
c) dozadu vpravo

7. Tomáš si do kina nevzal
a) klubovou kartu na slevu
b) peníze
c) brýle

8. V kině mají
a) vyprodáno
b) mají dva lístky vedle sebe
c) dva lístky, každý do jiné řady

9. Lenka navrhuje, že
a) půjdou domů
b) si půjčí nějaký film
c) si půjdou zatancovat

CD2: 24

▶ **9. Poslouchejte dialog. Který film Lenka a Tomáš viděli? Co se jim na něm líbilo a co nelíbilo?**

CD2: 24

▶ **10. Poslouchejte dialog ještě jednou. Doplňte chybějící výrazy.**

Tomáš: Tak co si půjčíme? Co třeba X-man?
Lenka: A co je to za film?
Tomáš: To je takový (1).....................
Lenka: To by mě asi nebavilo. Nechtěl bys ses podívat na Kolju?
Tomáš: Hm, proč ne. Sice jsem to viděl, ale vlastně už si to moc nepamatuju.
...

VŠIMNĚTE SI:
Co za + *A*? = *Jaký?*
Co je to **za** film? = *Jaký je to film?*

Lenka: Jé, to bylo dojemný. Skoro jsem brečela.
Tomáš: No, na mě to bylo trochu moc (2)....................
Lenka: To možná jo, ale taky fakt působivý. A ten (3)................ ....je dobře napsanej, takovej lidskej. A je tam spousta vtipnejch scén. Taky ses smál.
Tomáš: To jo. A myslím, že (4).................... byli dobře vybraný. Ten malej kluk byl skvělej. Jenom asi dvě postavy se mi zdály dost špatný, ale to nebyly důležitý (5)....................
Lenka: Mně tam zase vadily ty erotický (6).................... To bylo na efekt. Ale ta (7).................... na konci byla nádherná. Co to bylo?
Tomáš: Prosím tě, ty neznáš Biblické (8).................... od Dvořáka? Půjčím ti cédéčko, jestli chceš.

▶ **11. Označte v dialogu jevy, které jsou typické pro obecnou češtinu.** *(Více o OČ › str. 204.)*

▶ **12. O jakém uměleckém díle (filmu, písničce, knize, obrazu atd.) byste řekli, že je...?.**

dojemný | trochu moc sentimentální | působivý | vtipný | slabý | takový lidský | skvělý | nádherný | napínavý | strašidelný | na efekt | nic moc

▶ **13. Napište stručný děj nějakého filmu nebo divadelního představení. Používejte následující začátky vět.** *(Český pravopis › str. 205.)*

Film byl o... | Hlavní roli hrál/hrála... | Ve vedlejších rolích hráli... | Film režíroval... | Film dopadl dobře/špatně, protože... | Film se mi líbil/nelíbil, protože... | Film vznikl podle knihy...

ZAPIŠTE SI SLOVA A FRÁZE, KTERÉ POTŘEBUJETE

Co jste se naučil/a v lekci 12?

Označte symbolem ✔ *(ano, umím dobře)*, ● *(ano, ale potřebuju si ještě zopakovat)*

- ☐ Rozšířil/a jsem si slovní zásobu na téma kultura a umění.
- ☐ Naučil/a jsem se aktivně používat genitiv plurálu.
- ☐ Vím, jak se tvoří posesivní adjektiva, a seznámil/a jsem se se základy jejich deklinace v singuláru.
- ☐ Umím se zorientovat v nabídce kulturních akcí.
- ☐ Umím formulovat návrh (např. na účast na kulturní akci) a reagovat na něj.
- ☐ Umím vyjádřit svůj návrh na kvalitu uměleckého díla.

Co vás čeká v lekci 13?

- Budete mluvit o tom, jací jsme a jak vypadáme.
- Zopakujete si komparaci adjektiv a tvoření adverbií. Naučíte se aktivně používat komparativ a superlativ adverbií.
- Naučíte se, jak adekvátně vyjádřit svůj názor v diskuzi, a budete umět rozlišit, co je zdvořilé, nezdvořilé nebo agresivní.

LEKCE 13 Jací jsme a jak vypadáme

VŠIMNĚTE SI:
Je podobný/á tatínkovi *(D)*
Podobá se tatínkovi *(D)*
Je po tatínkovi *(L)*
Je celý/á tatínek *(N)*

▶ 1. Podívejte se na lidi na fotografiích. Kdo je s kým příbuzný? Kdo je komu podobný a v čem?

Například: Zdá se mi/připadá mi/mám dojem, že Marek je podobný… Má stejné oči a tvar obličeje jako…

▶ 2. Přečtěte si charakteristiky čtyř povahových typů.

Psychologové dělí lidi podle jejich povahy do čtyř skupin: cholerik, melancholik, sangvinik a flegmatik. Každý typ má určité kladné i záporné vlastnosti. Podívejte se na fotografie. Hádejte, kdo je cholerik, melancholik, sangvinik a flegmatik.

▶ 3. Doplňte, jaký je cholerik, melancholik, sangvinik a flegmatik.

1. .... je tichý, citlivý, nespolečenský, vážný a pesimistický.
2. .... je společenský, podnikavý, bezstarostný, upovídaný a optimistický.
3. .... je neklidný, náladový, ctižádostivý, energický a zodpovědný.
4. .... je klidný, lhostejný, spolehlivý, vyrovnaný a stálý.

PAMATUJTE SI:
kladný = pozitivní
záporný = negativní

▶ 4. Diskutujte.

1. Znáte ze svého okolí nějakého typického cholerika, melancholika, sangvinika a flegmatika?
2. Jací jste vy? K jakému povahovému typu asi patříte?
3. Věříte prvnímu dojmu, který na vás někdo udělá? Zažili jste někdy, že jste si o nějakém člověku něco mysleli, a on vás hodně překvapil (kladně nebo záporně)?

CD2: 25, 26, 27

▶ 5. Mohli byste o někom říct, že je to nejlepší člověk vašeho života? Poslouchejte. O kom mluví Milan, Dana a Agáta?

CD2: 25, 26, 27

▶ 6. Poslouchejte ještě jednou. Odpovězte na otázky. Napište nejméně dva výrazy v obecné češtině, které slyšíte. *(Více o OČ › str. 204.)*

1. Kdo je spolehlivý, energický a ctižádostivý?
2. Kdo je vtipný a zábavný?
3. Kdo je podnikavý a šikovný?
4. Kdo je někdy upovídaný, nesystematický a nepořádný?
5. Kdo umí být protivný a nafoukaný?
6. Kdo je puntičkářský?

▶ 7. V předchozích cvičeních najdete hodně vlastností. Které další vlastnosti znáte? Vyjmenujte pět kladných a pět záporných.

▶ 8. Napište text na téma Nejlepší člověk mého života. Používejte následující začátky vět. *(Český pravopis › str. 205.)*

To je těžká otázka, ale… Když o tom tak přemýšlím, myslím, že…

cv. 7

TEXT

Ztracené a znovu nalezené

1. Odpovězte na otázky.

Znáte nějaká dvojčata, trojčata, čtyřčata...? Jsou si podobná, nebo vypadá každé jinak? Mají podobnou povahu?

2. Následující článek je z časopisu Lidé a život. Přečtěte si klíčová slova k textu. Vymyslete podle nich, o čem text asi bude.

jednovaječná dvojčata   vzdát se dětí po porodu   dětský domov   bezdětní manželé   nemít* tušení o   uveřejňovat/uveřejnit prosbu o pomoc   zažívat/zažít*   největší šok v životě   pravidelně se scházet   jednou se pohádat   nejupovídanější ženské na světě

3. Přečtěte si rychle text. Přiřaďte ke každému odstavci (1–5) jednu z následujících vět (A–F). Pozor: jednu větu nebudete potřebovat.

A. Milada a Jarmila nemají jenom dobré vlastnosti.
B. Jarmila a Milada jsou si velmi podobné, protože jsou jednovaječná dvojčata.
C. Milada a Jarmila se starají o malé děti.
D. Sestry vyrůstaly každá jinde, ale přesto měly podobný život.
E. I když jsou si sestry velmi podobné, jsou mezi nimi rozdíly ve vzhledu i v povaze.
F. Jedna sestra našla druhou pomocí inzerátu.

VŠIMNĚTE SI:
žena, *OČ* **ženská**
muž, *OČ* **mužský/mužskej, chlap**

4. Přečtěte si text. Uhodli jste, o čem bude?

Časopis Lidé a život: Ztracené a znovu nalezené

1

Jmenují se Jarmila a Milada, je jim 55 let a jsou sestry, jednovaječná dvojčata. Obě nosí brýle, obě mají krátké vlasy, obě vlastní černého pudla a jejich nejoblíbenější jídlo je svíčková omáčka s hovězím a knedlíkem.

2

Na tom všem není celkem nic divného – až na to, že se Jarmila s Miladou viděly poprvé teprve před půl rokem. Jak se to stalo? Jejich cesty se rozešly hned po narození, protože se jich matka po porodu vzdala. O pět minut starší Miladu si z porodnice odnesli bezdětní manželé z Náchoda, zatímco mladší Jarmila žila nějaký čas v dětském domově a pak ji adoptovala rodina z Pardubic. Když dokončily základní školu, vyučila se Jarmila kuchařkou a Milada? Můžete hádat! Samozřejmě, že Milada si vybrala stejné povolání. Tím ale podobnost nekončí. Milada se vdala v devatenácti a Jarmila až ve dvaceti, ale oba jejich manželé byli vojáci. Za čas se oběma narodil nejdřív syn a potom dcera. Později se obě ženy rozvedly a znovu se vdaly.

3

Obě sestry věděly, že jsou adoptované, ale neměly tušení o tom, že pocházejí z dvojčat. Když Miladini adoptivní rodiče umřeli, našla v jejich dokumentech doklad o narození sestry. Začala ji hledat, ale dlouho neměla úspěch. Málem už to vzdala, ale pak zkusila ještě jednu možnost: v našem časopise uveřejnila prosbu o pomoc a svoji fotografii. Za necelý týden zažila největší šok svého života. Zazvonil u ní telefon a nějaká neznámá žena se jí představila hlasem, který dobře znala – jejím vlastním hlasem! Sešly se hned druhý den a od té doby se pravidelně scházejí aspoň jednou za týden.

4

Lidé je sice na první pohled nedovedou rozeznat, ale přece jenom jsou mezi nimi rozdíly ve vzhledu i v povaze. Milada je o dva centimetry vyšší a o pár kilo silnější než Jarmila. Říká, že je ostýchavější a méně ctižádostivá než její mladší a menší dvojče. Milada zase tvrdí, že Jarmila je talentovanější a šikovnější kuchařka a umí mnohem líp dělat různé sladké dobroty. Obě strašně rády vaří a zatím se pohádaly jenom jednou: o to, kdo má lepší recept na svíčkovou!

5

A jaké mají špatné vlastnosti? Obě jsme hrozné upovídané, jedna víc než druhá, přiznávají obě sestry. Jejich manželé tvrdí: Jsou to ty nejupovídanější ženské na světě! Jarmila uznává, že je nepořádnější než Milada, a Milada říká, že by mohla být méně puntičkářská. Ale nějakou tu špatnou vlastnost máme každý, a obě sestry jsou hlavně rády, že se našly.

5. Diskutujte.

1. Zaujal vás Jarmilin a Miladin příběh? Proč ano/ne?
2. Proč se asi matka Milady a Jarmily vzdala svých dětí? Jaké mohla mít důvody?
3. Kdybyste byli na Miladině místě, hledali byste svého sourozence?
4. Znáte ze svého okolí nějaký příběh o příbuzných nebo přátelích, kteří se setkali po dlouhé době?

POROVNEJTE:
říkat/říct*
tvrdit
přiznávat/přiznat
uznávat/uznat

cv. 4, cv. 4

▶ 6. Co to znamená? Spojte čísla a písmena.

1. nemít tušení
2. největší šok života
3. být upovídaný
4. uznávat
5. uveřejnit
6. vzdát se dětí
7. různé sladké dobroty
8. dětský domov
9. porodnice
10. být ctižádostivý

A. nevědět
B. dům pro děti bez rodičů
C. dorty, koláče, buchty atd.
D. opustit děti
E. publikovat
F. říkat, že je to pravda
G. moc mluvit
H. místo, kde se rodí děti
I. opravdu velké překvapení
J. být ambiciózní

▶ 7. Odpovězte na otázky.

1. Kdo se vzdal svých dětí?
2. Kdo se rozvedl?
3. Než se sestry poprvé sešly, kdo hledal koho?
4. Jakou roli hrál v příběhu časopis Lidé a život?
5. Kdo poprvé telefonoval komu?
6. Jak často se sestry scházejí?
7. Pohádaly se sestry někdy?
8. Kdo je vyšší a silnější?
9. Kdo je nepořádnější?
10. Kdo říká, že sestry jsou upovídané?

▶ 8. Procvičujte výslovnost. Pozor na dlouhé samohlásky.

bezdětní, v dětském domově, zazvonil u ní telefon, dokončily základní školu, největší šok svého života, na první pohled, rozdíly, vyšší, silnější, méně ctižádostivá, nepořádnější, nejupovídanější ženské na světě, talentovanější a šikovnější, puntičkářská, vlastnosti

▶ 9. Tvořte věty. Spojte čísla a písmena.

1. Každý máme nějakou
2. Jarmila se vyučila
3. Milada je starší
4. Matka se vzdala
5. Obě sestry neměly tušení o tom,
6. Ostatní lidé nedovedou dvojčata rozeznat
7. Milada a Jarmila se pohádaly o to,
8. Milada je vyšší
9. Jarmila se vdala
10. Milada našla doklad

A. na první pohled.
B. o narození sestry.
C. o dva centimetry.
D. svých dětí.
E. špatnou vlastnost.
F. že pocházejí z dvojčat.
G. ve dvaceti.
H. o pět minut.
I. kdo má lepší recept na svíčkovou.
J. kuchařkou.

▶ 10. Doplňte následující výrazy do vět. Pak zkontrolujte v textu na str. 128.

až na to, že · ale pak · protože · zatímco · a zatím · a od té doby · ale přece jenom

1. Sešly se hned druhý den .... se pravidelně scházejí aspoň jednou za týden.
2. Milada už málem hledání vzdala, ... zkusila ještě jednu možnost.
3. Jejich cesty se rozešly hned po narození, ... se jich matka po porodu vzdala.
4. Obě sestry rády vaří .... se pohádaly jenom jednou: o to, kdo má lepší recept na svíčkovou!
5. Lidé je na první pohled nedovedou rozeznat, ... jsou mezi nimi rozdíly.
6. Miladu si z porodnice odnesli bezdětní manželé, ... Jarmila žila v dětském domově.
7. Na tom není nic divného – .... se Jarmila s Miladou viděly poprvé teprve před půl rokem.

▶ 11. Označte správný výraz.

1. Milada *se vdala/se oženila* v devatenácti.
2. Adam *se oženil/se bral*, když mu bylo 20 let.
3. Monika *si vezme/se vdá* Roberta.
4. Filip *se neožení/si nevezme* Adélu, že?
5. Karla se chce *vdát/oženit* za bohatého muže.
6. David *se oženil/se vdal* s kolegyní z práce.
7. Jana a Lukáš *se vzali/se vdávali* před třemi lety.
8. Evo a Adame, kdy *se vezmete/se oženíte*?

PAMATUJTE SI:
brát* si/vzít* si + *A (muž, žena)*
brát* se/vzít* se *(pár)*
vdávat se/vdát se za + *A (jen žena)*
ženit se/oženit se s + *I (jen muž)*
uzavírat/uzavřít* registrované partnerství *(gayové, lesbičky)*

▶ 12. Doplňte slova, která spolu souvisí. Použijte je větách.

rodit se	porodit	adoptovat	narození	porodnice	učeň	rodit	rozvádět se	učitelka	adoptovaný	narozeniny
naučit	vyučený	učit se	rozvedený	učenec	narodit se	naučit se	vyučit se	učitel	rozvést* se	učit

porod, ... rozvod, ...
adopce, ... výuka, ...

▶ 13. Vyprávějte příběh o Miladě a Jarmile ještě jednou.

▶ 14. Napište krátký text o sobě. Popište svůj vzhled a povahu. Komu z rodiny se podobáte? Po kom jste? Jaké máte špatné a dobré vlastnosti? *(Český pravopis › str. 205.)*

GRAMATIKA Komparace adjektiv (stupňování přídavných jmen)

!!! *Komparace adjektiv (stupňování přídavných jmen)*

Jak v češtině tvoříme komparativ a superlativ adjektiv? Uveďte příklady (pozor na nepravidelné formy, např. dobrý – lepší). Pokud potřebujete, zopakujte si pravidla v České gramatice v kostce 2, str. 5.

V tabulce vidíte slova z textu na str. 128. Doplňte všechny formy.
Například: oblíbený – oblíbenější – nejoblíbenější

základní forma	*komparativ*	*superlativ*
	starší	
	mladší	
		největší
	vyšší	
	silnější	
	ostýchavější	
	menší	
	talentovanější	
	šikovnější	
	lepší	
		nejupovídanější
	nepořádnější	

Všimněte si: Milada je **(stejně)** upovídaná **jako** Jarmila. Milada je vyšší **než** Jarmila. Eva a Jarmila jsou nejupovídanější **ze** všech.

▶ 1. Zopakujte si adjektiva, která už znáte. Tvořte jejich komparativ a superlativ. Použijte je ve větách.

krásný *zdravý* *rychlý* *malý*
nebezpečný *mladý* *slabý* *kvalitní*
bohatý *hezký* *lehký* *velký*
vysoký *sladký* *dlouhý* *krátký*
drahý *chytrý* *nízký* *energický*
dobrý *špatný* *pomalý* *úzký*
kyselý *rychlý* *široký*

▶ 2. Tvořte věty podle modelu. Doplňte vhodné adjektivum. Hledejte víc možností.

Například: Mount Everest – Sněžka: Mount Everest je vyšší hora než Sněžka.

1. slon – pes
2. zajíc – želva
3. vlak – letadlo
4. Brad Pitt – Tom Hanks
5. jahody – citron
6. Škoda – Porsche
7. Česká republika – Kanada
8. Tokio – Praha
9. Vltava – Amazonka
10. salát – hamburger
11. Milan Kundera – Jaroslav Hašek
12. čeština – čínština
13. hora – kopec
14. dálnice – silnice
15. diamanty – stříbro

▶ 3. Tvořte věty podle modelu. Doplňte vhodné adjektivum v komparativu.

Například: Milada/dva centimetry/Jarmila. – Milada je o dva centimetry vyšší než Jarmila.

vysoký bohatý hezký malý těžký sladký starý lehký

1. Matka/25 let/její dcera.
2. Mont Blanc/3 200 metrů/Sněžka.
3. Petra/15 kilogramů/její manžel.
4. Petr/5 centimetrů/jeho starší bratr Pavel.
5. Bill Gates/několik miliard dolarů/Petr Čech.
6. Tento test bude bohužel/hodně/ten minulý.
7. Čokoládová zmrzlina/moc/citrónová.
8. Katka/moc/Jiřina.

PAMATUJTE SI:
Milada je vyšší než Jarmila.
×
Milada je **o dva centimetry** vyšší než Jarmila.

VŠIMNĚTE SI:
Některá adjektiva v základní formě nebo komparativu tvoří slovesa:

zlepšovat/**zlep**šit	**zvyš**ovat/**zvýš**it
zhoršovat/**zhor**šit	**sniž**ovat/**sníž**it
zvětšovat/**zvět**šit	**zdraž**ovat/**zdraž**it
zmenšovat/**zmen**šit	**zlevň**ovat/**zlevn**it

▶ 4. Označte správné sloveso.

1. Benzín za celý rok *snížil/zdražil* o dvě koruny.
2. Na konci týdne se počasí začne *zlepšovat/zvyšovat*.
3. Vláda *zvýšila/zdražila* platy učitelům a policistům.
4. Myslíte, že se rozdíly mezi námi *zlevnily/zmenšily*?
5. Elektronika tento rok *zmenšila/zlevnila* o patnáct procent.
6. Finanční situace firmy se bohužel ještě *zhoršila/zmenšila*.
7. Ten program umí *zvyšovat/zvětšovat* fotografie.
8. Jestli chceš *snížit/zhoršit* riziko nemoci, musíš jíst zdravě.

▶ 5. Odpovězte na otázky.

1. Jaké zboží se v poslední době zdražilo nebo zlevnilo?
2. Zvýšily nebo snížily se v poslední době platy (inflace, nezaměstnanost...)?
3. Jaká je předpověď počasí? Zvýší, nebo sníží se teploty?

 cv. 4

Adverbia (příslovce)

!!! *Adjektivum, nebo adverbium? (Přídavné jméno, nebo příslovce?)*

Označte, co je správně:

1. Jaký je oběd? – **Dobrý./Dobře.**
Adjektivum má vztah k substantivu. Popisuje vlastnosti lidí, věcí, zvířat atd.
Např.: Ten **oběd** je opravdu **dobrý**. Ta **učitelka** je **dobrá**.

2. Jak vaří maminka? – **Dobrý./Dobře.**
Adverbium má obvykle vztah ke slovesu.
Např.: Maminka **vaří dobře**. **Mám** se **dobře**. Ty dneska **vypadáš** opravdu **dobře**.

1. Doplňte adjektivum nebo adverbium. Pozor na rod a formu adjektiv!

1. dobrý/dobře: Viděla jsem .... film. – Ten herec hrál opravdu ....
2. unavený/unaveně: Vypadáš dneska .... – Už dlouho jsem nebyla takhle ....
3. ošklivý/ošklivo: Zítra má být celý den .... – Včera bylo .... počasí.
4. trapný/trapně: Cítil jsem se .... – Dostal jsem se do .... situace.
5. elegantní/elegantně: Obléká se vždycky .... – Vidíš tu ženu v .... kostýmku?
6. veselý/vesele: Vyprávěj mi nějakou .... historku. – Nevypadala moc ....
7. skvělý/skvěle: Neumím si představit narozeniny bez jeho .... dortu. – Ten dort chutná ....
8. zbytečný/zbytečně: Spěcháte ...., vlak už odjel. – Neberte si s sebou žádné .... věci.

2. Zopakujte si adverbia, která už znáte. Tvořte věty věty s následujícími slovesy.

nakupovat jíst* oblékat se pracovat bydlet jezdit vypadat spát* telefonovat mluvit být* chovat se

moderně dlouho rychle blízko smutně hodně málo nemoderně zdravě daleko agresivně nahlas/hlasitě tvrdě těžce pozdě tiše/potichu levně

3. Odpovězte na otázky.

Znáte někoho, kdo mluví nahlas, potichu, rychle nebo pomalu? Kdo spí velmi tvrdě nebo lehce?

!!! *Tvoření adverbií (příslovcí)*

Doplňte adverbium:

1. **-e/-ě**

rychlý –	krásný –	bohatý –
veselý –	levný –	slabý –

*POZOR: 1. Koncovku -ě (na rozdíl od -e) používáme po d, t, n, m, b, p, v, f. Např. krás**ně**, zdra**vě**, sla**bě**...*
*2. h, ch, k, r se měkčí před koncovkou -e: -rý > -ře (dobrý – dob**ře**), -ký > -ce (krát**ký** – krát**ce**), -hý > -ze (dra**hý** – dra**ze**/draho), -chý > –še (pla**chý** – pla**še**).*

2. **-o** *(často adjektiva končící na* **-ký, -hý, -chý***)*

horký –	daleký –	suchý –	teplý –
blízký –	dlouhý –	lehký –	jasný –

*POZOR: 1. Některá adverbia alternují koncovky -o a -e/-ě: dlouh**o** – dlouz**e**, such**o** – suš**e**, jasn**o** – jasn**ě**. Adverbia končící na -o mají obvykle konkrétní význam, adverbia končící na -e/-ě mají abstaktnější, přenesený význam. Např. Včera bylo **jasno**. × Řekla jsem to **jasně**.*
*2. Některá adverbia, která nekončí na -ký, -hý, -chý, mají jenom koncovku -o: častý – čast**o**, malý – mál**o**.*

3. **-sky, -zky, -cky** *(adjektiva končící na* **-ský, -zký, -cký***)*

český –	francouzský –	sympatický –
anglický –	energický –	hezký –

Pamatujte si výjimky: pomalý – pomalu, hlasitý – hlasitě/nahlas, tichý – tiše/potichu

4. Vytvořte adverbia a použijte je ve větách.

hezký	rychlý	nebezpečný
zdravý	mladý	německý
trapný	špatný	levný
kvalitní	lehký	dobrý
vysoký	tichý	dlouhý
slabý	drahý	chytrý
trapný	nízký	energický
krátký	elegantní	daleký
bohatý	pomalý	krásný
hlasitý	teplý	suchý
sladký	malý	tvrdý

5. Některá adverbia mají dvě koncovky: *-e/-ě* a *-o*. Porovnejte jejich význam. Označte vhodnější výraz.

1. Zítra bude slunečno a *jasno/jasně*. – Řekni mi *jasno/jasně*, jestli chceš jít do kina.
2. *Teplo/teple* se obleč, venku je zima. – Je tady *teplo/teple*.
3. Na Sahaře je *sucho/suše*. – Odpověděl mi jenom krátce a *sucho/suše*, protože měl zlost.
4. Na podzim začalo být *chladno/chladně*. – *Chladno/chladně* se na mě podíval a odešel.
5. Je mi nějak *těžko/těžce*. Přejedl jsem se. – Řidič byl *těžko/těžce* zraněný.

6. Odpovězte na otázky.

1. Jak se dneska cítíte? Dobře nebo špatně?
2. Máte někdy dobré a špatné dny? Závisí to na počasí, nebo na něčem jiném?
3. Marek Eben v písničce zpívá, že má dobré a špatné dny. Hádejte, které převažují?

7. Označte adjektiva (adj.) a adverbia (adv.). Najděte dvojice slov s opačným významem.

dole tupý strašně trapný vtipný bystrý nahoře tuhý skvěle svěží

8. CD2: 28 Poslouchejte písničku. Doplňte slova z předchozího cvičení.

Bratři Ebenové: Mám dny

1. Mám dny, kdy vypadám ....,
a dny, kdy vypadám ....,
však mám-li bejt upřímnej, musím říct,
že převažujou – no, znáš mě.

2. Mám dny, kdy jsem velmi ....,
a dny, kdy jsem velmi ....,
však mám-li bejt upřímnej, musím říct,
že převažujou ty špatný.

Ref: V písni se zpívá, že život je náhoda,
a já si říkám: ty vole,
jak je to možný, že dva dny jseš ....
a potom tři tejdny ....?

3. Mám dny, kdy jsem velmi ....,
a dny, kdy jsem velmi ....,
však mám-li bejt upřímnej, musím říct,
ty druhý se mi nějak kupí.

Ref: V písni se zpívá, že chvíli je sluníčko,
a chvíli že zase prší,
tak nevím, proč musím furt chodit v gumáku,
a všichni kolem jsou suší.

4. Mám dny, kdy jsem velmi ....,
a dny, kdy jsem velmi ....,
však mám-li bejt upřímnej, musím říct,
že převažujou ty druhý.

9. V textu autor používá vedle spisovné češtiny taky obecnou češtinu. Označte prvky obecné češtiny. *(Více o OČ › str. 204.)*

10. Jak se vám písnička líbí? Máte podobnou zkušenost jako Marek Eben, který ji zpívá?

Komparace adverbií (stupňování příslovcí)

!!! *Komparace adverbií (stupňování příslovcí)*

Všimněte si v textu na str. 128: Milada je **méně** ctižádostivá. Jarmila umí mnohem **líp** dělat různé sladké dobroty. Obě jsme hrozně upovídané, jedna **víc** než druhá, přiznávají obě sestry.

1. Nepravidelné stupňování adverbií

dobře – **líp/lépe** – **nejlíp/nejlépe**
špatně – **hůř/hůře** – **nejhůř/nejhůře**
moc, hodně – **víc/více** – **nejvíc/nejvíce**
málo – **míň/méně** –**nejmíň/nejméně**
daleko – **dál/dále** – **nejdál/nejdále**
blízko – **blíž/blíže** – **nejblíž/nejblíže**
brzy – **dřív/dříve** – **nejdřív/nejdříve**
dlouho – **dýl/déle** – **nejdýl/nejdéle**
vysoko – **výš/výše** – **nejvýš/nejvýše**
nízko – **níž/níže** – **nejníž/nejníže**
draho, draze – **dráž/dráže** – **nejdráž/nejdráže**

POZOR: Formy komparativu a superlativu končící na -e (lépe, nejlépe, hůře, nejhůře...) jsou typické pro psaný jazyk. Když mluvíme, používáme častěji formy bez -e (líp, nejlíp, hůř, nejhůř...).

2. Pravidelné stupňování adverbií

Pravidelný komparativ tvoříme koncovkou **-eji/-ěji**, *v superlativu přidáváme prefix* **nej-**.

Např.: rychle – rychl**eji** – **nej**rychl**eji**, levně – levn**ěji** – **nej**levn**ěji**

POZOR: 1. Koncovku -ěji (na rozdíl od -eji) používáme, když je poslední konzonant d, t, n, m, p, b, v nebo f. Porovnejte: levn**ěji** × rychl**eji**.
2. -cky › -čtěji: energi**cky** – energi**čtěji** – **nej**energi**čtěji**
3. V běžné konverzaci často slyšíte formy komparativu a superlativu v obecné češtině s koncovkou -ejc. Např. rychlejc, nejrychlejc, levnějc, nejlevnějc... *Ale:* radši, nejradši.

2. Odpovězte na otázky.

1. Kdo dneska přišel do práce nebo do školy nejdřív nebo nejpozději?
2. Kdo ve vaší rodině jí, spí, mluví nejvíc nebo nejmíň?
3. Kdo z vašeho okolí píše, zpívá, plave, lyžuje nejlíp nebo nejhůř?
4. Kdo z vašich příbuzných bydlí nejblíž nebo nejdál?

1. Změňte věty podle modelu. Tvořte komparativ a superlativ.

Například: Jan mluví anglicky dobře. (Ivan, Petr) – Ivan mluví líp. Petr mluví nejlíp.

1. Vlak jezdí rychle. (autobus, auto)
2. Paříž je daleko. (Madrid, Lisabon)
3. Dneska bude teplo. (zítra, pozítří)
4. Pavel přišel brzo. (Jiří, Martin)
5. Dneska mi bylo špatně. (včera, předevčírem)
6. Eva vypadá vesele. (Jana, Hana)
7. Autobus jezdí často. (tramvaj, metro)
8. Jím hodně. (bratr, kamarád)
9. V Praze je draze. (v Berlíně, v Londýně)
10. CD hraje hlasitě. (televize, rádio)
11. Marie se obléká elegantně. (Iveta, Klára)
12. Banka je blízko. (obchod, restaurace)
13. Spím málo. (sestra, kamarádka)
14. Robert vypadá dobře. (včera, předevčírem)
15. Kamarád mluví pomalu. (student, učitel)
16. Šéf vypadá sympaticky. (kolega, kolegyně)

cv. 1

▶ 3. Tvořte komparativ adjektiv a adverbií. Doplňte do vět.

1. pomalý/pomalu: Lev je .... než gepard. – Fiat jezdí .... než Ferrari.
2. špatný/špatně: Počasí je letos .... než loni. – Dneska je mi .... než včera.
3. dlouhý/dlouho: Čekal na Janu .... než obvykle. – Tenhle film bude .... než ten předchozí.
4. malý/málo: Můj byt je .... než tvůj. – Ženy často vydělávají .... než muži.
5. dobrý/dobře: Alice se obléká .... než Lenka. – Příště musíme vybrat .... cestu.
6. levný/levně: Minulý rok byla elektronika .... – V hypermarketu nakoupíte .... než v malém obchodě.
7. blízký/blízko: Autobusové nádraží je .... než vlakové. – Se sestrou mám .... vztah než s bratrem.
8. vysoký/vysoko: Můj bratr je o 5 centimetrů .... – Bydlím v sedmém patře, ale chtěl bych bydlet ještě ....

▶ 4. Přečtěte, co Stanislav Hujer říká o sobě a o svém bratrovi. Výrazy v závorkách použijte v komparativu.

Můj bratr se jmenuje Karel a je o tři roky (mladý) než já. Máme stejné rodiče, ale jsme každý jiný – Karel je (vysoký) a (štíhlý) a musím uznat, že má (dobrý) postavu. Vlasy má jiné, (hustý) a (světlý) než já.

Taky povahu máme každý jinou: já jsem (energický) a (asertivní) a on je (pomalý) a (klidný), typický flegmatik. Já všechno dělám (rychle) než on, ale on pracuje (klidně) a (pečlivě). Ve škole se učil (špatně) než já, ale (dobře) zpíval a maloval.

Když jsme byli (mladý), moc jsme si nerozuměli. Myslel jsem si, že je to ten nejrozmazlenější a nejotravnější kluk na světě. Pak jsme se oba oženili, narodily se nám děti a začali jsme si rozumět (dobře). Je to paradox: bydlíme (daleko) od sebe, ale jsme si (blízko) než (brzy). A jedna věc je opravdu legrační: naše manželky jsou sestry! Karlova manželka je o rok (starý) než on a moje manželka je o rok (mladý) než já. Když se všichni sejdeme, užijeme si (hodně) legrace než jiné rodiny, protože se dobře známe a máme hodně společných vzpomínek.

▶ 5. Vyprávějte o svém bratrovi, sestře nebo kamarádovi. Porovnejte, jak vypadáte a jací jste. V čem jste stejní a v čem jste rozdílní?

PAMATUJTE SI:
čím + *komparativ*, **tím** + *komparativ*

Čím víc studuju češtinu, **tím líp** mluvím.
Čím jsem **starší**, **tím** jsem **pomalejší**.

▶ 6. Tvořte věty podle modelu.

Například: hodně – studovat češtinu, dobře – mluvit: Čím víc studuju češtinu, tím líp mluvím.

1. brzo – začít se učit, dobře – napsat test ....
2. hodně – studovat, málo – vědět ....
3. bydlet – daleko, pozdě – chodit do práce ....
4. být – hezké počasí, mít – veselá nálada ....
5. být – čistý vzduch, být – dobré podmínky pro život ....
6. být – slavný člověk, být – velký zájem médií ....
7. být – starý, být – moudrý ....
8. být – levné potraviny, mít – nízká kvalita ....
9. dlouho – spát, být – unavený ....
10. být – špatná cesta, pomalu – muset jet ....

PAMATUJTE SI:
Co + *superlativ*

Chci mluvit česky **co nejlíp**.
Chci být **co nejlepší**.

▶ 7. Slova v závorkách použijte ve správné formě.

1. Zítra přijď domů co .... (brzo).
2. Jeď co .... (rychle), musím stihnout autobus.
3. Volej mi co .... (často), až budeš pryč.
4. Chci od tebe bydlet co .... (daleko).
5. Z testu musíte mít co .... (dobrý) výsledky.
6. Chci si koupit co .... (kvalitní) počítač.
7. Zkusím ten projekt udělat za co .... (krátká) dobu.
8. Chci s tím mít co .... (malý) problémy.

cv. 4

Diskuze nebo hádka?

1. Diskutujte.

1. Jak na vás působí lidé na fotografiích? O kom byste řekli, že je zdvořilý, rozčilený, milý, zuřivý, naštvaný, agresivní, nešťastný, přátelský, vzteklý, otrávený, zoufalý, smutný?
2. Někteří lidé na fotografiích vypadají, že je něco otrávilo, rozčílilo, naštvalo nebo rozzuřilo. Proč nebo kvůli čemu se lidé obvykle hádají?
3. Jaký je rozdíl mezi diskuzí a hádkou?
4. Co můžeme dělat pro to, aby se diskuze nezměnila v hádku?

2. Přečtěte si diskuzi na téma *Zákaz kouření na veřejnosti*, která se objevila na internetu. Kdo z diskutujících je pro zákaz kouření a kdo je proti?

Zákaz kouření na veřejnosti – pro, nebo proti?

■ **Autor: matrix 007**
Já jsem kuřák, ale v restauraci nikdy nekouřím. Kouřím jen doma na balkoně nebo někde, kde nikoho neotravuju kouřem. Zakázat kouření na veřejnosti je dobrá myšlenka, ale silně pochybuju o tom, že to parlament schválí.

■ **Autor: Pitko**
Já kouřím a nikomu bych to nikde nezakazoval. Mně taky smrdí auta a ničí mi zdraví a nestěžuju si. Auta taky nikdo nezakáže, to by za chvilku bylo zakázaný úplně všecko. Jestli kouřím, to je snad můj problém, ne?

■ **Autor: Kytka**
To jsou blbý argumenty! Auta s tím vůbec nesouvisí. Auto potřebuju a kouření nepotřebuju! To je snad jasný, ne? Zkrátka a dobře, kecáš nesmysly. Jsi úplně vedle.

■ **Autor: gramant**
Taky myslím, že Pitko je vedle. Měl by vzít v úvahu:
1. Auta mají smysl, protože cestovat potřebujeme. Kouřit nemusíme, takže kouření smysl nemá.
2. Nikdo nechce, aby všichni lidi přestali kouřit. Kuřáci by si ale měli uvědomit, že kromě nich jsou na světě taky nekuřáci!
3. Říká se, že moje svoboda končí tam, kde začíná svoboda druhého člověka. Domnívám se, že na veřejnosti by se nemělo kouřit vůbec.

VŠIMNĚTE SI: kecat *(OČ)*
1. **kecat/pokecat si** = povídat/popovídat si
2. **kecat** = říkat nesmysly, lhát*

POZOR:
V tomto kontextu čteme:
1. = **za prvé**
2. = **za druhé**
3. = **za třetí**

■ **Autor: Zacharias**
Já jsem kouřil čtyřicet denně, ale už jsem deset let nekuřák. Na jedné straně chápu, že je to pro kuřáky těžké, ale na druhé straně souhlasím s tím, že při jídle v restauraci, v práci nebo na zastávce to spoustě lidí vadí. Takže spíš bych kouření na veřejnosti zakázal.

■ **Autor: mitmat**
Když nám zakážete všude kouřit, tak nebudeme cigarety potřebovat – a výsledek? To bude mínus ve státním rozpočtu!!!! A stejný je to s alkoholem! Proč bysme nemohli kouřit? Kouřím 45 let a byl bych blázen, kdybych přestával. Dejte nám pokoj a nechte nás žít!

■ **Autor: sopok**
Proč bysme měli kuřákům něco zakazovat? Stejně pochybuju, že někoho poslechnou. Ať se ničí sami, když je to baví. To je jejich věc, ne? A vůbec, nechcete změnit téma? Pojďte se bavit třeba o fotbale...

3. S kým v předchozí diskuzi souhlasíte nebo nesouhlasíte? Proč?

4. Přečtěte si text ještě jednou a vypište fráze, které jsou typické pro diskuzi nebo hádku.

....
....
....
....

5. Nesouhlas nebo námitku můžeme vyjádřit různým způsobem. Označte ty fráze, které jsou nezdvořilé až agresivní.

6. Najděte v textu ve cvičení 2 prvky obecné češtiny. *(Více o OČ › str. 204.)*

7. Jaký názor máte na kouření na veřejnosti vy? Dokončete následující věty.

1. Podle mě/podle mého názoru ....
2. Já osobně jsem pro/proti ....
3. Nesouhlasím s tím, ...
4. Proč bychom/bysme měli ....?
5. Když někdo říká, že ...., je úplně vedle.
6. Domnívám se, že ....

8. Utvořte minidialogy k fotografiím. Používejte fráze, které jsou typické pro diskuzi nebo hádku.

1

2

3

9. Vyjadřujte souhlas pomocí následujících výroků.

1. Myslím, že kuřáci by měli respektovat ostatní lidi.
2. V noci chtějí lidé spát, a ne poslouchat hluk z diskotéky!
3. Myslím, že jezdit víc než 150 kilometrů za hodinu je nebezpečné.
4. Já osobně jsem proti drogám.
5. Podle mého názoru by mladí lidé měli víc respektovat starší.
6. Kdybych byl ve vládě, nezvýšil bych politikům platy.

Určitě! | *Souhlasím s tebou/vámi.* | *Taky myslím.* | *To jsem chtěl zrovna říct.* | *Máte pravdu.* | *Přesně tak.* | *Samozřejmě.* | *Rozhodně.* | *Ano, ano, je to tak.* | *Já taky.* | *Já taky ne.*

10. Diskutujte. Vyjádřete svůj názor na následující témata.

1. Auto, nebo kolo?
2. Ovlivňuje člověk globální oteplování?
3. Uniformy ve škole – pro a proti.
4. Vegetarián, nebo „masožravec"?
5. Zákaz násilí v televizi – cesta ke snížení kriminality?
6. Co je lepší: kočka, nebo pes?
7. Kupovat, či nekupovat bioprodukty?
8. Výchova dětí: přísnost, nebo tolerance?

11. Co odpovíte? *To nevadí, to je jedno*, nebo oboje?

1. Omlouvám se, že jdu pozdě.
2. Chceš limonádu nebo minerálku?
3. Zapomněl jsem ti přinést tu knihu.
4. Ta sukně je tady nahoře trochu špinavá.
5. Nemám tužku.
6. Chceš ten parfém od Diora, nebo od Niny Ricci?
7. Máme přijít v sobotu nebo v neděli?
8. Promiň, ale zítra nemůžu přijít.

POROVNEJTE: To je jedno. × To nevadí.

Tyto dvě fráze nejsou vždycky synonymní.

Promiň, zapomněl jsem ti zavolat. – **To nevadí./To je jedno.**

×

Chceš čaj nebo kávu? – **To je jedno.**

ZAPIŠTE SI SLOVA A FRÁZE, KTERÉ POTŘEBUJETE

Co jste se naučil/a v lekci 13?

Označte symbolem ✔ *(ano, umím dobře)*, ● *(ano, ale potřebuju si ještě zopakovat)*

- ☐ Umím lépe popsat a porovnat vzhled a vlastnosti sebe i jiných lidí.
- ☐ Zopakoval/a jsem si komparaci adjektiv a znám rozdíl mezi adjektivy a adverbii.
- ☐ Vím, jak se adverbia tvoří, a naučil/a jsem se aktivně používat jejich komparativ a superlativ.
- ☐ Umím lépe vyjádřit svůj názor, souhlas i nesouhlas v diskuzi nebo v hádce.
- ☐ Vím, které výroky jsou nezdvořilé až agresivní.

Co vás čeká v lekci 14?

- Budete mluvit o tom, jak a kde získáváte informace. Seznámíte se s českými časopisy a novinami a naučíte se v nich orientovat.
- Naučíte se aktivně používat lokál plurálu včetně názvů měst, hor apod.
- Zopakujete a rozšíříte si znalosti o zemích a národnostech.
- Budete mluvit o počítačích a internetu.

LEKCE 14

Žijeme ve věku informací

Navigate to page 5

VŠIMNĚTE SI:
dít* se: Co se děje?
děj: Film má zajímavý děj.
dějství: V divadle začalo druhé dějství hry.

1. Kde nejčastěji získáváte informace o tom, co se děje doma a ve

2. Které pořady, články nebo internetové články vás zajímají/vůbe

Například: Zajímá mě móda, ale nezajímají mě inzeráty.

móda | *reklamy* | *politické komentáře* | *inzeráty* | *sportovní zprávy* | *věda* | *kvízy a soutěže* | *zprávy ze světa* | *diskuze a polemiky* | *zprávy z domova* | *recepty* | *dopisy čtenářů* | *křížovky* | *program televize* | *předpověď počasí* | *reportáže* | *kurzy akcií* | *zprávy z oblasti ekonomiky a financí* | *černá kronika* | *zprávy z kultury* | *recenze knih a filmů* | *vtipy* | *blogy* | *dokumentární pořady*

3. Odpovězte na otázky.

1. Co znamenají výrazy: mass media (= hromadné sdělovací prostředky), bulvární tisk, odborný tisk?
2. Které české noviny nebo časopisy znáte? Znáte nějaké užitečné české internetové stránky?
3. Podívejte se na fotografie časopisů a novin. Co je odborné, bulvární, pro ženy, specializované pro určité zájemce?

4. Podívejte se na předchozí fotografie. Který časopis nebo které noviny píšou…?

o receptech | o dětech | o módě a kosmetice | o slavných lidech | o bydlení | o politických událostech | o skandálech a aférách | o nábytku | o ekonomice | o manželství | o zdravé výživě | o květinách | o cestování | o zahradě | o cizích zemích | o jazykových problémech | o cvičení | o počítačích | o nových knihách | o nových autech a motorkách | o přírodě | o sportu | o dietách

CD2: 29, 30, 31

5. Agentura XP dělá průzkum v oblasti hromadných sdělovacích prostředků. Jejich pracovník se ptá lidí na ulici. Zapište, co odpovídají. Kdo mluví obecnou češtinou? *(Více o OČ › str. 204.)*

	Jan Toman	Nikola Šímová	Lukáš Hála
1. Jak často používáte internet?			
2. Na co se díváte v televizi?			
3. Jaké noviny a časopisy čtete?			

6. Odpovězte na stejné otázky.

TEXT

Co (taky) najdete v českých novinách

▶ 1. Podívejte se na fotografie. O čem asi jsou zprávy, ke kterým patří? Pak si rychle přečtěte zprávy z českých novin a přiřaďte k nim fotografie.

A

B

C

D

E

F

G

H

1 ....

Mezinárodní (0) __C__ Amnesty International včera opět upozornila na porušování lidských práv v Číně. V nově publikovaných (1).................... informuje o vězněných disidentech, popravách a omezování přístupu k informacím. Čínská vláda přitom oficiálně proklamuje, že lidská práva dodržuje.

3 ....

Českou fotbalovou ligu vede po 4. kole Slavia Praha. V pátečním zápase vybojovala vítězství nad Baníkem Ostrava 2:1. Souboj jejích největších ligových konkurentů, Sparty a Liberce, (3).................... remízou 1:1. Dnes odpoledne v 15. 00 si můžete popovídat s kapitánem Slavie o dramatických momentech zápasu v on-line rozhovoru na www.idnes.cz .

5 ....

Zloděje, který loni v srpnu přepadl poštu v Židlovicích, zatkla v pondělí policie. Padesátiletý V. J. zastřelil pracovníka pošty a vážně zranil svědka přepadení. Zároveň (5)................... ...... částku 138 000 Kč. V. J. je také podezřelý, že v červenci roku 2007 znásilnil devatenáctiletou stopařku. Zločinci hrozí doživotní trest.

7 ....

K nejoblíbenějším místům pro bydlení v hlavním městě patří Praha 1 a Praha 6. „Nejprestižnější je (7).................... Starého Města, hlavně Pařížská ulice," říká realitní makléř Ivo Bílek. K dalším dobrým adresám v Praze patří i některá místa v Praze 4 a 5, například Podolí nebo Košíře. A co je typickým znakem dobré adresy? Určitě zeleň, klid, hezký výhled a rychlé dopravní spojení s centrem. Takovému bydlení však odpovídají i ceny. „Byty v nejžádanějších lokalitách stojí až sto tisíc korun za metr čtvereční," dodává Bílek.

2 ....

Průvod gayů a lesbiček prošel 28. června centrem Brna. Cílem této (2).................... je tolerance k menšinám. Průvod sledovala policie, protože o své účasti informovali i členové nacionalisticky orientované ultrapravicové Dělnické strany, kteří akci označili za nemorální. Podle průzkumů veřejného mínění má však většina Čechů k homosexuálním menšinám tolerantní postoj.

4 ....

O nových marketingových aktivitách zásilkového obchodu Quelle, který působí na českém trhu již 16 let, informoval (4).................... časopis Textil Žurnál. Quelle je čtvrtý největší prodejce textilu na českém trhu. Nabízí pestrý sortiment módy a vybavení domácnosti. Nabídka Quelle umožňuje telefonicky nebo přes internet objednávat značkové zboží i lidem v menších městech, kde nejsou velká obchodní centra.

6 ....

V Jihočeské galerii v Českých Budějovicích můžete navštívit výstavu skupiny autorů nazvanou Autoportrét v moderním českém umění. Výstava, která trvá do 2. listopadu, představuje (6).................... osmdesáti umělců. Vstupné je 90 korun a katalog stojí 350 korun.

8 ....

Ve čtvrtek 28. dubna letošního roku se v Teplicích konala konference o možnostech řešení lokální nezaměstnanosti. (8)..... .... jí odborníci z úřadů práce a několika nevládních organizací, kteří diskutovali o sociálních programech pro čtyři cílové skupiny: nekvalifikované uchazeče o zaměstnání, čerstvé absolventy škol, ženy, které se vracejí na pracovní trh po mateřské dovolené, a zdravotně handicapované.

2. **Přečtěte si zprávy na str. 138 ještě jednou a rozhodněte, který z výrazů A, B, C, nebo D se nejlépe hodí do mezery.**

	A	B	C	D
0.	A klub	B skupina	C organizace	D společnost
1.	A novinkách	B zprávách	C papírech	D novinách
2.	A příběhu	B aktivity	C případu	D události
3.	A přestal	B skončil	C začal	D trval
4.	A odborný	B výborný	C zvláštní	D výrobní
5.	A vybral	B půjčil	C ukradl	D vložil
6.	A díla	B těla	C výrobky	D kusy
7.	A kraj	B příroda	C krajina	D oblast
8.	A přišli	B zúčastnili se	C navštívili	D viděli

3. **V českých novinách najdete různé rubriky. Přiřaďte názvy rubrik ke zprávám na str. 138.**

Domácí zprávy · *Ekonomika a finance* · *Sport* · *Bydlení* · *Zprávy ze zahraničí* · *Kultura* · *Zaměstnání* · *Černá kronika*

4. **Označte, co je/není pravda.**

1. Čínská vláda říká, že dodržuje lidská práva. ANO/NE
2. Policie sledovala průvod gayů a lesbiček, protože ho považovala za nemorální. ANO/NE
3. V pátečním fotbalovém zápase vyhrál Baník Ostrava nad Slavií Praha. ANO/NE
4. V. J. v červenci roku 2007 zastřelil devatenáctiletou stopařku. ANO/NE
5. Quelle je jedním z největších prodejců textilu na českém trhu. ANO/NE
6. Byty v nejžádanějších lokalitách stojí až sto tisíc korun. ANO/NE
7. Na výstavě v Českých Budějovicích můžete vidět díla osmdesáti umělců. ANO/NE
8. Na konferenci v Pardubicích diskutovali nezaměstnaní lidé o možnostech řešení své situace. ANO/NE

5. **Najděte následující výrazy v textech na str. 138 a vypište si nebo označte věty, ve kterých se objevují. Vysvětlete je jinými slovy. Pak je použijte v novém kontextu.**

1. dobrá adresa
2. mít* tolerantní postoj
3. průzkum veřejného mínění
4. cílová skupina
5. nezisková organizace
6. pracovní trh
7. čerstvý absolvent
8. porušování lidských práv
9. lokální nezaměstnanost
10. svědek přepadení
11. zatýkat/zatknout* zloděje
12. doživotní trest

6. **Doplňte do vět výrazy z pravého sloupce.**

1. Na konferenci se mluvilo o možnostech řešení ....
2. Konference se zúčastnilo mnoho ....
3. Čerství absolventi mají problémy na ....
4. Mluvili jsme o...
5. Prosíme ...., aby přišli na policii.
6. Policie včera ...., který zabil taxikáře.
7. Jste pro trest smrti, nebo pro ....?
8. Bydlím na ....
9. V .... jsme zjistili zajímavá fakta.
10. Většina české veřejnosti má .... k homosexualitě.

pracovním trhu
doživotní trest
lokální nezaměstnanosti
tolerantní postoj
dobré adrese
průzkumu veřejného mínění
neziskových organizací
svědky přepadení
porušování lidských práv
zatkla zločince

7. **V novinách se často objevují cizí, „internacionální" slova. Spojte je se slovy českého původu s podobným významem.**

handicapovaný · aktivita · orientovaný · lokální · publikovaný · informovat · proklamovat · lokalita · moment · marketingový · akce

zaměřený · vydaný · místní · činnost · podávat zprávy · oblast · veřejně říkat · událost · postižený · tržní · okamžik, chvíle

8. **Která zpráva ze strany 138 je pro vás nejzajímavější a proč? Převyprávějte její obsah. Používejte následující začátky vět.**

Četl/a jsem o tom, že... Zaujalo mě, že... Víte, že...? Překvapilo mě, že... To, že..., je pro mě úplná novinka.

9. **Pracujte s dnešními novinami.**

1. Označte pět titulků, které vás zaujaly.
2. Vyberte jednu zajímavou zprávu, přečtěte si ji a stručně převyprávějte její obsah.
3. Vymyslete ke zprávám na str. 138 vhodné titulky.

GRAMATIKA Lokál plurálu (šestý pád množného čísla)

▶ 1. K výrazům v nominativu najděte v textu na str. 138 formy lokálu pl.

Například: v nově (publikovaná zpráva) – v nově publikovaných zprávách

informuje o (vězněný disident a poprava), můžete si popovídat o (dramatický moment) zápasu, o (nová marketingová aktivita) informoval odborný časopis, v Jihočeské galerii v (České Budějovice), byty v (nejžádanější lokalita), konference o (možnost) řešení lokální nezaměstnanosti, diskutovali o (sociální program)

!!! *Lokál plurálu (šestý pád množného čísla)*

☐ *stejné formy zájmen a adjektiv v rámci pádu (vertikálně)*

Použití lokálu pl. je stejné jako použití lokálu sg. (< str. 30–33 a 216. Podrobnější pravidla, výjimky a formy obecné češtiny v lokálu pl. najdete v tabulce na str. 231.

ten, ta, to	*dva/dvě, oba/obě, tři, čtyři, pět*	*posesivní zájmena*	*adjektiva*		*substantiva*			*rod*
			-ý	-í	*majoritní subs.*	*minoritní subs. + majoritní maskulina končící v N sg. na háček, -c*, -j, -tel**		
					I. deklinační skupina N sg.: konzonant, konzonant, -a, -o	*II. deklinační skupina N sg.: -e/-ě, háček, -c*, -j, -tel*, -del, -ev*	*III. deklinační skupina N sg.: -a, -st, -e/-ě (vzor kuře), -í*	
těch	dvou obou třech čtyřech pěti	mých našich tvých vašich svých jejich jeho jejich	dobrých	kvalitních	student**ech** *ALE:* -k›-**cích**, -ch›-**šich**, -h/-g›-**zích**[1]	muž**ích**, soudc**ích**	turist**ech** *ALE:* -ka›-**cích**, -cha›-**šich**, -ha/-ga›-**zích**[1]	*Ma*
těch	dvou obou třech čtyřech pěti	mých našich tvých vašich svých jejich jeho jejich	dobrých	kvalitních	banán**ech** *ALE:* -k›-**cích**, -ch›-**šich**, -h/-g›-**zích**[1]	čaj**ích**	---	*Mi*
těch	dvou obou třech čtyřech pěti	mých našich tvých vašich svých jejich jeho jejich	dobrých	kvalitních	káv**ách**	restaurac**ích**, kancelář**ích**	místnost**ech**	*F*
těch	dvou obou třech čtyřech pěti	mých našich tvých vašich svých jejich jeho jejich	dobrých	kvalitních	aut**ech** *ALE:* -ko›-**kách**, -cho›-**chách**, -ho›-**hách**, -go›-**gách**[2]	moř**ích**	kuřat**ech**, nádraž**ích**	*N*

** Několik slov zakončených na -tel, -c patří do I. deklinační skupiny (např. hotel, kostel, tác…). Několik F substantiv zakončených na -c nebo jiný konzonant patří do III. deklinační skupiny (např. věc), nebo kolísá mezi II. a III. deklinační skupinou (např. sůl).*

*1. Ma, Mi končící na -k/-ka, -ch/-cha, -h/-ha, -g/-ga se v L pl. měkčí na -cích, -šich, -zích (např. kluk – o klu**cích**, kolega – o kole**zích**). Když mluvíme, často místo koncovky -ích používáme formy obecné češtiny s koncovku -ách bez měkčení (palatalizace) (např. o klu**kách**, o kole**gách**). Některá další Mi můžou alternovat koncovky -ech a -ích (např. v hotelech/v hotelích).*

*2. N končící na -ko, -cho, -ho/-go mají v L pl. koncovky -kách, -chách, -hách/-gách (např. kolečko – o koleč**kách**, tango – tan**gách**). Některá N můžou vedle koncovky -ách alternovat také koncovku -ích, kde je potom měkčení (palatalizace) (např. jablko – o jabl**kách**/o jabl**cích**).*

POZOR: přítel – přátelích, peníze (*N pl.*) – pen**ě**zích, Jiří – Jiří**ch**, dovolen**á** – dovolen**ých**, p**e**s – psech, k**ůň** – k**o**ních, šachy – šach**ách**, les – les**ích**, plech – plech**ách**, oko – o**čích**, ucho – u**ších**, ruka – ruk**ou**/rukách, noha – noh**ou**/nohách, dítě – **dětech**, člověk – **lidech**… *(Více > tabulka L pl., str. 231.)*

▶ 2. Slova v závorkách použijte ve správné formě plurálu a odpovězte.

1. Které noviny píšou o (skandální aféra, politický problém, ekonomická informace, přírodní zajímavost, módní trend)?
2. Čtete články o (nová herečka, slavný spisovatel, krásná modelka, zajímavý vědec, úspěšný podnikatel, talentovaná tanečnice)?
3. Bavíte se s kamarády často o (oblíbená kniha, dokumentární film, sportovní auto, politická zpráva, kulturní událost)?
4. Sníte o (tropický ostrov, luxusní jachta, čisté moře, dobrodružná cesta, velká vila)?
5. Mluvíte někdy o (známý člověk, cizí kultura, nejlepší kamarád, přírodní katastrofa, různé náboženství, nebezpečná nemoc, malé dítě)?
6. Povídali jste si včera o (životní příběh, populární zpěvák, ambiciózní politik, starý zámek, drahý šperk, levný butik, malý vnuk)?

▶ 3. O čem byste si povídali s lidmi na fotografiích?

Například: S Františkem bych si povídal/a o …

počítačový program · malý vnuk a vnučka · módní šperk
kvalitní lyže · nezávislý film · nová technologie · adrenalinový sport
exotická květina · technická kniha · dobrý kamarád · televizní seriál
módní novinka · cizí země · oblíbený recept · historická památka
divadelní představení · nový student · jazzový koncert
těžká zkouška · sportovní výkon · vědecká publikace
politický názor · populární sportovec · zdravé potraviny
letní dovolená · náročná túra · vysoká hora · nebezpečné zvíře

4. Zopakujte si následující slovesa. Tvořte věty s formami lokálu sg. i pl.

bavit se o	mluvit o	slyšet/uslyšet o
číst*/přečíst* o	pochybovat/zapochybovat o	vypravovat, vyprávět o
domlouvat se/domluvit se na	přemýšlet o	říkat/říct* o
hádat se/pohádat se o	psát*/napsat* o	být závislý na, záviset na
snít o	povídat si o	záležet na

PAMATUJTE SI:
To záleží **na tom**, co/kdo/kdy/kde/jak...

5. Tvořte otázky se slovesy z předchozího cvičení. Odpovězte.

Například: O čem se nikdy nebavíš s kamarády?

6. Slova v závorkách použijte ve správné formě plurálu.

1. Přemýšlím o .... (ten váš názor).
2. Bavili jsme se o .... (ta tvoje kamarádka).
3. Pochybuju o .... (ta jeho zkušenost).
4. Slyšeli jste o .... (ten můj plán)?
5. Povídáme si o .... (ta její kolegyně).
6. Hádají se o .... (ten náš politik).
7. Mluvili jsme o .... (ta vaše věc).
8. Záleží na .... (to jejich rozhodnutí).

7. Doplňte prepozice *v/ve*, *na*, *po*, *při* a slova v závorkách použijte ve správné formě plurálu.

1. Mladí lidé často hledají práci .... (velké město).
2. Cestovali jsme .... (zajímavá přírodní oblast).
3. Dítě bylo unavené, a proto usnulo hned .... (první stránka) pohádky.
4. .... (rockový koncerty) nikdy netancuju!
5. Ty šperky nosím jenom .... (sváteční příležitost).
6. Celý den jsme chodili .... (slavné galerie).
7. .... (ten moderní dům) naproti jsou kanceláře různých firem.
8. Oblečení ráda nakupuju .... (ten malý butik) blízko svého domu.

Plurálová substantiva (pomnožná podstatná jména)

!!! *Plurálová substantiva (pomnožná podstatná jména)*

Některá substantiva v češtině mají jenom plurálovou formu:
a) Některá místní jména: Spojené státy, Atény, Karlovy Vary, Krkonoše, Alpy, Dejvice, Žabovřesky...
b) Některé názvy svátků a období: Vánoce, Velikonoce, Dušičky, prázdniny
c) Některá substantiva označující předměty složené z více částí: peníze, hodiny, hodinky, nůžky, dveře, kalhoty, šaty, kleště, kamna...

Pozor: 1. Plurálová substantiva deklinujeme podle jejich rodu a koncovky, které si musíte najít ve slovníku. Například v L pl.: šaty – Mi – v šatech, kalhoty – F – v kalhotách, dveře – F – ve dveřích, kamna – N – v kamnech. Pro zjednodušení si pamatujte:
-y › -ech/-ách
-e › -ích
-a › -ech
2. Některá substantiva, která mají singulárovou formu, používáme častěji v plurálu. Například: hory, lyže, boty, špagety, potraviny, ruce, vlasy, náušnice...

POZOR: peníze
Nerad mluvím o penězích.

1. Slova v závorkách použijte ve správné formě. U vět 4 a 5 vyberte vhodnou prepozici.

1. Co jste dělali o ....
(Vánoce, Velikonoce, Dušičky, Čarodějnice, jarní prázdniny, letní prázdniny)?
2. Mluvili jste o ....
(nové hodinky, cizí peníze, české hory, italské těstoviny, dobré lyže, dlouhé vlasy, zdravé potraviny)?
3. Vidíte to dítě v/ve ....
(sportovní šortky, dlouhé šaty, krátké kalhoty, černé punčocháče, nové boty, žluté ponožky, modré tepláky)?
4. Byla jsem na dovolené na/v/ve ....
(Spojené státy, Jizerské hory, francouzské Alpy, Atény, Benátky, Drážďany, Krkonoše, Beskydy, Filipíny, Kanárské ostrovy).
5. Bydlíte v/ve/na ....
(Dejvice, Vinohrady, Strašnice, Letňany, Žabovřesky, Stodůlky, Holešovice)?

2. V tisku, rozhlase a televizi se často objevují místní jména (názvy zemí, měst, městských čtvrtí, vesnic, oblastí…) Mnoho těchto místních jmen má v češtině formy plurálu. Označte plurálová místní jména v následujícím výčtu. Najděte je na mapě ČR.

Krkonoše | *Šumava* | *Krušné hory* | *Jeseníky* | *Beskydy* | *Orlické hory* | *Českomoravská vysočina* | *Jizerské hory (OČ Jizerky)* | *Pardubice* | *Poděbrady* | *Cheb* | *Teplice* | *Ostrava* | *Jihlava* | *Strakonice* | *Domažlice* | *Jablonec* | *Klatovy* | *Kroměříž* | *Karlovy Vary* | *Otrokovice* | *Hranice na Moravě* | *Liberec* | *Hradec Králové* | *Moravské Budějovice* | *Velké Losiny* | *Brno*

3. Plurálová místní jména z předchozího cvičení použijte podle modelu.

Například: Nikdy jsem nebyl/a v Krkonoších. Chtěl/a bych jet do Krkonoš.

4. Přečtěte nahlas článek z časopisu Daniela. Slova v závorkách uveďte v plurálu (všechny pády).

PAMATUJTE SI:
Edward **VII.** (= sedmý)
Friedrich Wilhelm **IV.** (= čtvrtý)
František Josef **I.** (= první)

Magazín Daniela doporučuje, kam na víkend.

Mariánské Lázně jsou jedny z (nejkrásnější české lázně). Říká se jim „Riviéra v (les)", protože kolem je mnoho (les a park). Ve městě je 40 pramenů (minerální voda) a v okolí je jich víc než 100. Všechny vody jsou studené a bohaté na železo. (Nejznámější pramen) jsou Ferdinandův, Rudolfův a Mariin. Minerální vody léčí (chronická bronchitida), astma, (alergie), obezitu a cukrovku. Mariánské Lázně byly velmi populární v devatenáctém století. Jako pacient se tady léčil Johann Wolfgang Goethe, který se tady zamiloval do mladičké Ulriky von Levetzow, anglický král Edward VII., pruský král Friedrich Wilhelm IV. nebo poslední rakouský císař František Josef I.

České Budějovice leží na soutoku (řeka) Vltavy a Malše. Mají asi 100 000 obyvatel. V roce 1265 město založil český král Přemysl Otakar II. V centru je velké náměstí s krásnou renesanční radnicí. Za náměstím stojí populární Černá věž. Když je jasno, můžete z ní vidět zámek Hluboká, ale taky kontroverzní atomovou elektrárnu Temelín. Na náměstí se nachází krásná barokní Samsonova kašna, jeden ze (symbol) města. V (České Budějovice) se vyrábí pivo – asi všichni znáte značku Budvar.

Adršpašské a **Teplické skály** jsou ráj pro (horolezec a turista), kteří milují (romantická scenérie). V (hustý zelený les) najdete bizarní skály, jako jsou například „Milenci", „Skalní koruna", „Chrámové náměstí", „Sova", „Skladatel u klavíru" a další. Také v (Adršpašské a Teplické skály) pobýval německý básník Goethe a byl okouzlený. Adršpašské skály jsou velmi populární. Každý rok je navštíví asi 250 tisíc lidí. Teplické skály nejsou tolik známé a každý rok tam přijde „jenom" 50 tisíc lidí. Ve (skála) jsou (turistická stezka), které vyprávějí o živé a neživé přírodě, ale také o historii turistiky a horolezectví.

5. Odpovězte na otázky podle textu.

1. Kde najdete skálu, která se jmenuje Sova?
2. Kde se léčil J. W. Goethe?
3. Kde najdete renesanční radnici a barokní kašnu?
4. Které místo navštíví čtvrt milionu lidí ročně?
5. Proč se Mariánským Lázním říká Riviéra v lesích?
6. Komu se líbilo v Adršpašských a Teplických skálách?
7. Odkud můžete vidět zámek Hluboká?
8. Kde se léčí chronická bronchitida?
9. Které město založil Přemysl Otakar II.?
10. Kolik lidí ročně navštíví Teplické skály?
11. Který císař se léčil v Mariánských Lázních?
12. Které pivo se vyrábí v Českých Budějovicích?

6. Procvičujte výslovnost. Pozor na dlouhé samohlásky.

Mari**á**nské L**á**zně, nejkr**á**sn**ě**jší, Mari**i**n pramen, **ch**ronická bron**ch**itida, nejzn**á**m**ě**jší, leží na **sou**toku, turistická ste**zk**a, **Adr**špa**š**ské skály, ok**ou**zlený

7. Byli jste někdy v Mariánských Lázních, Českých Budějovicích nebo Adršpašských a Teplických skálách? Co se vám tam líbilo/nelíbilo?

 cv. 3, cv. 4

Země a národnosti

PAMATUJTE SI:
Tvoření názvů zemí, národností a jazyků ‹ str. 13.

▶ **1. V médiích se velmi často objevují názvy zemí a národností. Víte, o kterých zemích se píše nebo mluví v dnešních zprávách a proč?**

▶ **2. Přečtěte si článek z časopisu Dobrou chuť. Slova v závorkách použijte ve správné formě. Zvažte, jestli je vhodnější/možný singulár, nebo plurál.**

Rozhovor s českým šéfkuchařem

Antonín Vocilka je šéfkuchař s téměř čtyřicetiletou praxí v (nejlepší český i zahraniční hotel a restaurace). K jeho profesním úspěchům patří medaile z mnoha (mezinárodní kuchařská soutěž a olympiáda). Antonín Vocilka dlouhou dobu žil a pracoval ve (Spojené státy americké) a nyní provozuje restauraci v (Pardubice). Na otázku, v čem je tajemství (jeho úspěch), odpovídá: „Jak se stát (dobrý šéfkuchař)? Především si musíte umět správně vybrat potraviny a ingredience. Do dresinků používám například zásadně (francouzská hořčice), ryby na sushi si nechávám dovážet přímo z (Japonsko), hovězí steaky pak samozřejmě z (Argentina). Krémová omáčka a la Pao výborně chutná s (dušená čínská rýže). Svoje speciality si už nedovedu představit bez (tradiční italské těstoviny) a (ten nejkvalitnější španělský olivový olej). Tortilly dovážíme z (Mexiko), pita chléb děláme podle (originální libanonský recept). Chuť našich jídel by nebyla úplná bez láhve (naše nejlepší australské víno) nebo skleničky (finská vodka). Exotické ovoce si necháváme přivážet ze soukromých plantáží v (Brazílie). A o (náš skvělý anglický vánoční pudink) jste už taky určitě slyšeli... Mimochodem, nedáte si ho?"

▶ **3. Doplňte všechny sloupce. K adjektivu doplňte typické jídlo nebo nápoj.**

Například: USA (Spojené státy americké) – Američan/Američanka – americká kokakola – angličtina

země	*národnost (Ma/F)*	*adjektivum*	*jazyk*
		francouzská hořčice	
Japonsko			
Argentina			
		čínská rýže	
		italské těstoviny	
		španělský olej	
Mexiko			
		libanonský recept	
		australské víno	
		finská vodka	
Brazílie			
		anglický puding	

▶ **4. Vyberte si další tři země nebo státy a napište výrazy podle předchozího cvičení.**

▶ **5. Názvy zemí a národností se někdy používají v ustálených slovních spojeních. Všimněte si některých z nich. Doplňte následující slova k adjektivům a spojte tyto výrazy s definicemi.**

1. kubánský	porcelán	A. hlavní jídlo, které připravujeme z kousků masa, cibule a papriky
2. čínský	humor	B. způsob stravování, kdy si sami vybíráme z připravených jídel
3. maďarský	žert	C. drsný vtip, který na vás kamarádi připraví
4. italské	stůl	D. nástroj, které používá instalatér nebo automechanik
5. anglický	vesnice	E. velké kolo, které se točí
6. švédský	klíč	F. mají manželé, kteří se často a hodně hádají
7. ruské	guláš	G. tvrdý alkohol vyráběný na Kubě
8. francouzský	kolo	H. suchý humor
9. kanadský	rum	I. porcelán vyráběný v Číně
10. To je pro mě španělská	manželství	J. Tomu vůbec nerozumím.

cv. 5

Počítač a internet

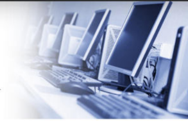

1. Diskutujte.

1. Používáte často počítač?
2. Máte pevný počítač, nebo notebook? Porovnejte výhody a nevýhody.
3. Máte připojení na internet? Jak často jste na internetu?
4. Diskutujte o tom, v čem může být internet dobrý, špatný, užitečný, škodlivý, nebezpečný…
5. Znáte někoho, kdo je na počítači nebo internetu závislý?

2. Při práci s internetem často používáme následující výrazy. Čtěte (pozor na výslovnost!). Rozumíte?

emailovat | *programovat* | *googlovat/vygooglovat* | *blogovat*
surfovat na internetu | *skenovat/naskenovat* | *chatovat* | *skypovat, mluvit přes Skype*
*klikat/kliknout** | *instalovat/nainstalovat programy* | *odvirovávat/odvirovat počítač*

3. Spojte. Hledejte víc možností.

stahovat/stáhnout* hrát*/zahrát* si tisknout*/vytisknout*
nahrávat/nahrát* posílat/poslat* počítat/spočítat
vypalovat/vypálit dělat/udělat ukládat/uložit kreslit/nakreslit
upravovat/upravit přeposílat/přeposlat*

písničky soubory fotografie
dokumenty na kalkulačce e-maily
CD filmy webové stránky hry
obrázky hudbu DVD

VŠIMNĚTE SI:
Často říkáme:
mail = e-mail
fotky = fotografie
cédé, cédéčko = CD
dévédé, dévédéčko, dívídíčko = DVD

4. Odpovězte na otázky. Používejte výrazy z předchozích dvou cvičení.

1. Co často děláte na počítači a internetu?
2. Co děláte nejradši? Co nikdy neděláte?

5. Podívejte se na fotografie. O čem asi mluví matka s dcerou? Utvořte dialog.

CD2: 32

6. Poslouchejte dialog a doplňte. Mluví spisovnou, nebo obecnou češtinou? *(Více o OČ › str. 204.)*

Maminka: Moniko, mohla bys dojít na nákup?
Monika: Mami, já teď nemůžu. Musím psát ten projekt do školy na zítra.
Maminka: Ale vždyť už to píšeš celý odpoledne. To to ještě nemáš hotový?
Monika: No, nevěděla jsem, jak začít. Tak jsem šla pro inspiraci na (1)......................
Maminka: To nemyslíš vážně. Ty jsi ještě nezačala psát?
Monika: No.. Ještě ne… Jenom jsem si přečetla nový maily a pak jsem chvíli (2)...................... s Alenou. Pomáhala jsem jí na netu něco najít.
Maminka: To je mi jasný. Určitě jste celou dobu zase jen tak (3)......................
Monika: Ale ne, hledaly jsme na googlu a na wikipedii něco do školy na dějepis. Přitom jsem náhodou našla hezkej (4)...................... na učení anglickejch slovíček, tak jsem si ho stáhla a (5)...................... No a pak jsem se dívala, co dávaj v kině. Zajímavě vypadá ten novej film s Johnny Deppem. Viděla jsem ukázku a taky jsem si stáhla jednu fotku. (6)...................... ji ve Photoshopu a vytiskla. Podívej, vtipný, ne?
Maminka: Hm no jo, to je dobrý… Ale co ten tvůj projekt?
Monika: Jo jo, hned začnu. Ale ještě si musím (7)...................... nějaký cédéčka, abych na to nezapomněla.
Maminka: Tak takhle to dál nemá cenu. Já si beru tvůj notebook a ty piš tužkou!

PAMATUJTE SI, ***jak čteme:***
www = vévévé
@ = zavináč
. = tečka
– = pomlčka
/ = lomítko
_ = podtržítko
cz = cézet
com = kom/com
Více › Česká gramatika v kostce 2, str. 1.

CD2: 33, 34, 35, 36

7. Znáte znaménka a zkratky, které se používají v internetové komunikaci? Poslouchejte a zapište kontakty z těchto dialogů.

1.	
2.	
3.	
4.	

cv. 3

8. Znáte následující technické vybavení a přístroje? Přiřaďte slova k obrázkům.

A. tiskárna B. monitor C. klávesnice D. myš E. skener F. reproduktory G. sluchátka s mikrofonem H. webová kamera/webkamera I. kopírka J. kapesní počítač/PDA K. MP3 přehrávač L. flash disk

VŠIMNĚTE SI:
Často říkáme:
repráky = reproduktory
pédéáčko = PDA
empétrojka = MP3
fleška = flash disk

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

9. Doplňte do vět slova z předchozího cvičení. Pozor na správnou formu!

1. Vytiskl jsem ti tu práci na černobílé ....
2. Chcete to okopírovat na barevné ....?
3. Naskenovala jsem ten článek na našem novém ....
4. Jestli chceš telefonovat přes Skype, musíš si koupit ....
5. Kde najdu na .... písmena s háčky a čárkami? Já tady vidím jenom anglická písmena.
6. Nemáme televizi, proto jsme si k počítači koupili větší ...., abychom se mohli dívat na filmy.
7. Koupila jsem si .... a teď můžu poslouchat hudbu všude – v tramvaji, při joggingu, na pláži...
8. Ulož si ten dokument ještě na ...., abys ho neztratil, kdyby se ti rozbil počítač.
9. Moderní technologie je super! Můj nový .... je tak malý, že ho můžu nosit v kapse u kalhot.
10. Když si pořídíš ...., můžeme spolu přes internet nejenom mluvit, ale taky se vidět.
11. Nic neslyším. Ty .... zase nefungujou. A to už jsem je nechal dvakrát opravovat!
12. Jestli chcete otevřít ten program, musíte nejdřív kliknout .... na jeho ikonu.

10. Franta je „počítačový antitalent". Nerozumí technice a pořád s ní má problémy. Co mu řeknete nebo poradíte? Spojte.

1. Nefunguje mi tiskárna.
2. Smazal jsem si ten dokument.
3. Konečně jsem dopsal ten projekt.
4. Chtěl bych poslouchat hudbu, ale ruším manželku.
5. Líbí se mi ty tvoje fotky z výletu.
6. Co to znamená „pédéáčko"?
7. Mám zavirovaný počítač.
8. Stáhnul jsem si nový film ještě před premiérou.
9. Volám často tetě do Kanady a je to moc drahé.
10. Přestal mi fungovat mikrofon, musím ho dát opravit.

A. Tak ho musíš napsat znovu.
B. Zkus ji vypnout a zapnout.
C. Nezapomeň ho uložit.
D. Můžeš si je nahrát na flešku.
E. Tak si kup sluchátka.
F. Ale to je nelegální!
G. Tak používej skype, to je zadarmo.
H. To je kapesní počítač.
I. Měl by sis koupit antivirový program.
J. Měl by sis raději koupit nový.

PAMATUJTE SI:
Měl/a bys..
Měl/a bys raději...

11. Pracujte v páru. Představte si, že máte nějaký problém s počítačem, a požádejte o radu. Používejte následující začátky vět.

Nevíš, co bych měl dělat, když...? Byl/a bys tak hodný/á a... Vysvětlil/a bys mi... Neporadil/a bys mi...? Můžeš mi pomoct...? Mohl/a bys mi pomoct...

12. Napište text o svých zkušenostech s počítačem. Odpovězte v něm na následující otázky. *(Český pravopis › str. 205.)*

1. Pamatujete si na své začátky s počítačem?
2. Jaké technické vybavení a přístroje nejčastěji používáte?
3. Jste „počítačový nadšenec", nebo „technický antitalent"?

ZAPIŠTE SI SLOVA A FRÁZE, KTERÉ POTŘEBUJETE

Co jste se naučil/a v lekci 14?

Označte symbolem ✔ *(ano, umím dobře)*, ● *(ano, ale potřebuju si ještě zopakovat)*

- ☐ Umím se lépe zorientovat v nabídce novin a časopisů.
- ☐ Rozumím informačnímu obsahu hlavních zpráv v mass médiích.
- ☐ Umím reprodukovat hlavní myšlenku a důležité detaily zpráv, které mě zaujaly.
- ☐ Umím aktivně používat lokál plurálu včetně plurálových substantiv a místních jmen.
- ☐ Zopakoval/a jsem si země a národnosti a naučil/a jsem se některá ustálená slovní spojení, ve kterých se objevují.
- ☐ Umím mluvit o počítačích a internetu.
- ☐ Znám základní slovní zásobu z této oblasti.
- ☐ Umím požádat o radu nebo pomoc.

Co vás čeká v lekci 15?

- Budete mluvit o společnosti, ve které žijeme, a jejích hodnotách.
- Zopakujete si kondicionál a podmínkové věty. Naučíte se aktivně používat „aby-věty“ a modální slovesa a výrazy.
- Naučíte se, jak lépe komunikovat na poště a v bance.

LEKCE 15

Společnost, hodnoty a my

5

4

6

1

2

3

POROVNEJTE:
společenský × společný

mít* úspěch · dostat* se do problémů · být* na (společenském) dně · mít* moc a peníze · být* nemocný · být* bezmocný · být* závislý (na drogách) · žít* v přepychu · žebrat na ulici · žít* v nejistotě · brát* sociální dávky · zažít* neúspěch · přijít* o majetek · být* osamělý · mít* vysoké příjmy · být* nezaměstnaný · mít* starosti · nemuset pracovat · být* v beznadějné situaci · mít* bezstarostný život · žít* v bídě · být* bezdomovec

▶ 2. Přiřaďte příbuzná slova a použijte je ve větách.

závislý · úspěšný · majetný · bohatnout* · osamělý · bezmocný · zbohatnout* · záviset · beznadějný · bohatý · zchudnout* · mocný · chudý · přepychový · uspět* · majetkový · chudnout* · společenský · osamět

1. úspěch, ...
2. přepych, ...
3. bohatství, ...
4. chudoba, ...
5. společnost, ...
6. moc, ...
7. závislost, ...
8. majetek, ...
9. osamělost, ...
10. beznaděj, ...

▶ 3. Vyberte si jednu fotografii ze cvičení 1 a napište k ní příběh. Používejte výrazy ze cvičení 1 a 2. (*Český pravopis* › *str. 205.*)

▶ 4. Diskutujte.

1. Souhlasíte s tvrzením, že peníze znamenají štěstí? Jaké problémy můžou mít bohatí lidé?
2. Myslíte, že je lepší být chudý a zdravý než bohatý a nemocný?
3. Kdybyste si mohli vybrat, chtěli byste se narodit raději jako bohatí, nebo jako krásní?

▶ 5. Jaký je váš žebříček hodnot? Které hodnoty jsou pro vás nejdůležitější? Seřaďte (1–12).

svoboda · láska · práce · rodina · fyzický vzhled · zdraví · vzdělání · peníze a majetek · štěstí · přátelé · vlast/stát · víra

1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	
11.	
12.	

POROVNEJTE:
víra × náboženství × církev

▶ 6. Jaké hodnoty převažují ve společnosti, kde žijete? Co má na to vliv?

cv. 1, cv. 2

TEXT

Vždy s láskou

1. Odpovězte na otázky.

1. Jaká událost může člověku změnit hodnotový žebříček?
2. Kdo nebo co může lidem pomoct v těžkých životních situacích?

2. Přečtěte si rychle text. Odpovězte na otázky.

1. Jakou přírodní katastrofu Petra zažila?
2. Byla zraněná?
3. Proč jí práce modelky přestala stačit?
4. Jak se jmenuje nadace, kterou založila?
5. Komu tato nadace pomáhá?
6. Co Petra dělá teď?

3. Přečtěte si text.

Vždy s láskou

Na pláži v thajském Khao Lak stojí zamyšlená mladá žena. Vzpomíná, jak se jí na tomto místě před několika lety změnil život. Přežila tsunami.

VŠIMNĚTE SI:

vzpominat (si)/vzpomenout* (si)
pamatovat (si)/zapamatovat (si)
zapominat (si)/zapomenout* (si)

Zjistěte, jak se tyto výrazy překládají do vašeho jazyka.

Petra Němcová a její přítel, fotograf Simon Atlee, přijeli o Vánocích 2004 na romantickou dovolenou do Thajska. Když si před návratem domů balili v bungalovu kufry, přišla obrovská vlna, která zničila všechno, co jí stálo v cestě. Zraněná Petra se osm hodin držela kmene palmy a okolo ní plavaly trosky domů. Její přítel se utopil.

Spousta lidí by se po takové tragédii psychicky zhroutila, ale Petra zůstala silná. Když se uzdravila, pochopila, že už jí ke štěstí nestačí být jen populární modelkou. Rozhodla se, že bude pomáhat lidem v neštěstí. „S realitou jsem se smířila, ale je to něco, co ve vás zůstane až do konce života. Můj přístup k životu ale je soustředit se na pozitivní věci a i na těch nejčernějších zkušenostech najít něco dobrého," říká.

Petra dokázala něco, co každý nedokáže: změnila osobní tragédii v pozitivní energii. Založila nadaci Happy Hearts, aby mohla efektivněji pomáhat dětem. Kupuje léky a staví školy pro ty, které ztratily rodiče. Napsala knihu Vždy s láskou a celý honorář věnovala své nadaci. Společně se slavnými českými modelkami nafotila atraktivní kalendář a peníze z prodeje poslaly na charitu. „Přála bych si, aby každé dítě dostalo šanci," říká.

Petřina cesta ke kariéře úspěšné a slavné modelky nebyla lehká. Vyrůstala v obyčejné rodině, která měla k modelingu daleko. „V pubertě jsem si myslela, že všichni okolo mě jsou výjimeční a úžasní, jenom já ne," vzpomíná žena, která dnes vydělává miliony dolarů ročně. Vždycky byla hodně vysoká a hubená. Dodnes si pamatuje, že jí ve škole říkali žirafa nebo Eiffelovka. Kdyby jí tehdy někdo řekl, aby pózovala jako modelka, myslela by si, že se asi zbláznil.

Tahle stydlivá slečna z malého města Karviné později chodila s tak žádanými muži, jako jsou Leonardo Di Caprio a James Blunt, a herec Bruce Willis o ní řekl, že ji považuje za jednu z nejúžasnějších žen planety. A jak žije Petra Němcová dnes? Kdybyste ji chtěli potkat, museli byste nejspíš do New Yorku. Bydlí v USA už tak dlouho, že pomalu zapomíná češtinu. Kdoví ale, jestli by na vás měla čas. Hodně pracuje, každý den trénuje balet a ke svým oblíbeným koníčkům přidala i jógu. Ráda fotí a nedávno začala i přes svůj strach z výšky skákat padákem. „Je to obrovská svoboda. Když uděláte krok do neznáma, musíte věřit, že se co má stát, to se stane..."

(Podle časopisu Cosmopolitan. Adaptováno.)

4. Petra prožila velkou osobní tragédii. Co byste řekli člověku v takové životní situaci? Vyberte, co je vhodné.

Nic se nestalo. · *To je mi moc líto.* · *Nedělejte si starosti.* · *Každý má nějaký problém...*

Moc se omlouvám. · *Ale no tak, to bude dobré!* · *To mě mrzí.*

Moc na tebe/vás myslím. · *Můžu ti/vám nějak pomoct?*

Hlavně nebuď/nebuďte smutná. · *Upřímnou soustrast!*

5. Diskutujte.

1. Co vás v článku zaujalo a proč?
2. Znáte nějakou další slavnou osobnost, která se věnuje charitě?

6. Označte, co je/není pravda.

1. Petra Němcová zažila v roce 2004 tsunami v Thajsku. ANO/NE
2. Po neštěstí, které Petra prožila, chtěla už být jenom modelkou. ANO/NE
3. Založila nadaci Happy Hearts, aby mohla efektivněji pomáhat zvířatům. ANO/NE
4. Společně se slavnými českými modelkami vytvořila atraktivní knihu fotografií. ANO/NE
5. Když chodila Petra do školy, myslela si o sobě, že není hezká. ANO/NE
6. Petra chodila se slavnými muži. ANO/NE
7. Petra hodně pracuje, každý den trénuje tenis a ke svým koníčkům přidala i jógu. ANO/NE
8. Petra věří, že co se má stát, to se stane. ANO/NE

7. Najděte následující výrazy v textu na str. 148 a vypište si nebo označte věty, ve kterých se objevují. Vysvětlete je jinými slovy. Pak je použijte ve větách v novém kontextu.

1. smířit se s realitou
2. krok do neznáma
3. strach z výšky
4. pomáhat lidem v neštěstí
5. věnovat honorář na charitu
6. psychicky se zhroutit
7. obyčejná rodina
8. přístup k životu
9. založit nadaci
10. kariéra modelky
11. stydlivá slečna
12. soustředit se na pozitivní věci

8. Spojte adjektivum se souvisejícím slovesem, nebo substantivem.

stydlivý	úspěšný	zamyšlený	zraněný	žádaný	výjimečný	slavný	osobní	úžasný
výjimka	stydět se	úspěch	osoba	úžas	sláva	zamyslet se	žádat	zranit se

9. Seřaďte slovesa z textu jako imperfektivní/perfektivní. POZOR: dvě slovesa jsou jednovidová!

pomáhat	zapomínat	sbalit	pomoct*	stát*	smířit se	věnovat	zapomenout*	založit	vyrůst*
posílat	balit	soustřeďovat se	soustředit se	vyrůstat	zakládat	poslat*	smiřovat se		

.... / .... / ....
.... / .... / ....
.... / .... / ....
.... / .... / ....

10. Slovesa z předchozího cvičení doplňte do vět ve správné formě. Pozor na imperfektivní/perfektivní vid. Pak zkontrolujte v textu na str. 148.

1. Rozhodla se, že bude .... lidem v neštěstí.
2. Bydlí v USA už tak dlouho, že pomalu .... češtinu.
3. Napsala knihu Vždy s láskou a celý honorář .... své nadaci.
4. Když si před návratem domů .... v bungalovu kufry, přišla obrovská vlna.
5. Na pláži v thajském Khao Lak .... zamyšlená mladá žena.
6. .... nadaci Happy Hearts, aby mohla efektivněji pomáhat dětem.
7. .... v obyčejné rodině, která měla k modelingu daleko.
8. Se slavnými modelkami nafotila kalendář a peníze z prodeje .... na charitu.
9. Můj přístup k životu ale je .... na pozitivní věci.

PAMATUJTE SI: -žívat/-žít*
přežívat/přežít*
zažívat/zažít*
prožívat/prožít*
užívat/užít*
užívat si/užít* si

11. Všimněte si, jak slovosled mění význam věty.

1. Na pláži v thajském Khao Lak stojí *zamyšlená mladá žena.*
   Zamyšlená mladá žena stojí *na pláži v thajském Khao Lak.*
2. Petra celý honorář věnovala *své nadaci.*
   Petra své nadaci věnovala *celý honorář.*
3. Společně s českými modelkami nafotila *atraktivní kalendář.*
   Nafotila atraktivní kalendář *společně s českými modelkami.*

VŠIMNĚTE SI:
Více o slovosledu › Česká gramatika v kostce 2, str. 3.

12. Doplňte vhodný prefix ke slovnímu základu *-žívat/-žít*. Hledejte více možností.

1. Petra Němcová ..... žila tsunami.
2. Můj dědeček ..... žil zajímavý život.
3. Včera jsem ..... žil něco zajímavého.
4. V džungli ještě ..... žívají některá vzácná zvířata.
5. To, co ..... žívám teď, je jako pohádka.
6. Když jsem jela na dovolenou, kolega mi přál: „..... žij si to!"
7. Musím dlouhodobě ..... žívat léky na srdce.

13. Napište text. Vyberte si z následujících témat. *(Český pravopis › str. 205.)*

1. Znáte nějaké charitativní organizace nebo aktivity? Popište, co dělají a komu pomáhají.
2. Znáte někoho, kdo podobně jako Petra Němcová překonal těžkou situaci? Napište jeho/její příběh.

cv. 12

GRAMATIKA Opakování: Kondicionál (podmiňovací způsob)

!!! ***Kondicionál prézentu (podmiňovací způsob přítomný)***

Všimněte si v textu na str. 148: Spousta lidí **by se** po takové tragédii psychicky **zhroutila**, ale Petra Němcová zůstala silná.
Doplňte tabulku (sloveso být používáme jako příklad):

(já)	byl/byl, byla, bylo	**bych**	(my)	byli/byly, byly, byla	....
(ty)	byl/byl, byla, bylo	....	(vy)	byli/byly, byly, byla	....
(on, ona, ono)	byl/byl, byla, bylo	....	(oni/ony, ony, ona)	byli/byly, byly, byla	....

1. POZOR na reflexivní slovesa ve 2. osobě sg. („ty-forma"): Díval ~~bys se~~ **by ses** na televizi? Dal ~~bys si~~ **by sis** guláš?
2. Správně: Auta by byla... *Nesprávně, ale často:* Auta by byly...
3. V češtině existuje taky kondicionál préterita (podmiňovací způsob minulý), např. Spousta lidí **by se byla** po takové tragédii psychicky **zhroutila**... *Tyto formy nejsou tak časté.*

▶ 1. Napište věty v kondicionálu a dokončete je podle modelu.

Například: (já) – psát domácí úkol: Psal bych domácí úkol, ale musím se dívat na fotbal.

1. (já) – být o víkendu doma
2. (on) – jet na dovolenou k moři
3. (oni) – koupit si dům
4. (ty) – jít na velký nákup
5. (my) – pozvat vás na party
6. (ona) – cvičit každé ráno
7. (vy) – uklidit celý byt
8. (my) – o víkendu odpočívat

▶ 2. Řekněte, jak by vypadal váš ideální den. Co byste dělali?

Podmínkové věty („kdyby-věty" a „jestli-věty")

!!! ***Podmínkové „kdyby-věty"***

Všimněte si v textu na str. 148: **Kdyby** Petře Němcové tehdy někdo **řekl**, aby pózovala jako modelka, **myslela by** si, že se asi zbláznil. **Kdybyste** Petru Němcovou **chtěli** potkat, **museli byste** nejspíš do New Yorku.
Doplňte tabulku (sloveso být používáme jako příklad):

(já)	**kdybych**	byl/byl, byla, bylo	(my)	....	byli/byly, byly, byla
(ty)	....	byl/byl, byla, bylo	(vy)	....	byli/byly, byly, byla
(on, ona, ono)	....	byl/byl, byla, bylo	(oni/ony, ony, ona)	....	byli/byly, byly, byla

Všimněte si struktury podmínkových vět. Například: **Kdybych byl** milionář, **měl bych** vilu s bazénem. *Doplňte:*

(já)	**Kdybych byl** milionář, **měl bych** vilu.	(my)	....
(ty)	....	(vy)	....
(on, ona, ono)	....	(oni/ony, ony, ona)	....

POZOR na reflexivní slovesa ve 2. osobě sg. („ty-forma"): ~~Kdybys se~~ **Kdyby ses** díval na televizi, viděl bys to. ~~Kdybys si~~ **Kdyby sis** dal guláš, neměl bys hlad.

▶ 3. Doplňte druhou část podmínkových vět.

1. Kdyby zítra pršelo, ...
2. Kdybych byl prezident, ...
3. Kdyby byla kamarádka nemocná, ...
4. Kdybychom přišli do práce pozdě, ...
5. Kdyby rodiče odjeli na dovolenou, ...
6. Kdybyste vyhrál 10 milionů, ... ?

▶ 4. Doplňte první část podmínkových vět.

1. ...., jel bych na hory lyžovat.
2. ...., učili bychom se celý víkend.
3. ...., hledala by novou práci.
4. ...., šli by do kina nebo do divadla.
5. ...., letěl bys do vesmíru?
6. ...., studovala byste další cizí jazyk?

VŠIMNĚTE SI: Jestli... × Kdyby...

Podmínkové věty s jestli *(+futurum)*
Jestli bude hezky, **půjdeme** na výlet.
×
Podmínkové věty s kdyby
Kdyby bylo hezky, **šli bychom** na výlet.

▶ 5. Doplňte *jestli*, nebo *kdybych, kdybys*...

1. .... bude pršet, zůstaneme doma.
2. .... nepršelo, šli bychom na procházku.
3. .... neměl zlomenou nohu, hrál bych fotbal.
4. .... nezavolá, budu mít špatnou náladu.
5. Přijďte mě navštívit, ... budete mít čas.
6. Bylo by nám líto, ... nemohli jít s vámi.
7. .... nezapomněl adresu, určitě by napsal.
8. .... budeš potřebovat pomoc, řekni mi.

Účelové a předmětné věty („aby-věty“)

!!! Účelové a předmětné „aby-věty“

V češtině existují dva typy „aby-vět“: účelové a předmětné (objektové). Oba typy těchto vět mají stejnou strukturu: aby + -l forma *(příčestí činné, minulé).*
Aby *má stejnou konjugaci jako* kdyby. *Doplňte tabulku (sloveso* být *používáme jako příklad):*

(já)	**abych**	byl/byl, byla, bylo	(my)	....	byli/byly, byly, byla
(ty)	....	byl/byl, byla, bylo	(vy)	....	byli/byly, byly, byla
(on, ona, ono)	....	byl/byl, byla, bylo	(oni/ony, ony, ona)	....	byli/byly, byly, byla

POZOR na reflexivní slovesa ve 2. osobě sg. („ty-forma“): Nechci, ~~abys se~~ **aby ses** díval na televizi. Chci, ~~abys si~~ **aby sis** dal guláš.

!!! a) Účelové „aby-věty“

Tyto věty odpovídají na otázku Proč? Jaký je účel?
Například: Petra Němcová založila nadaci Happy Hearts, **aby mohla efektivněji pomáhat dětem.**

▶ 1. Tvořte účelové věty. Hledejte více možností.

1. Učím se anglicky,
2. Jedu do Řecka,
3. Jím ovoce a zeleninu,
4. Jedu do Alp,
5. Držím dietu,
6. Spěchám domů,
7. Nosím brýle,
8. Vzal jsem si prášek,

A. abych zhubla.
B. abych si dobře zalyžoval.
C. abych mohla studovat v USA.
D. abych dobře viděla.
E. abych byl zdravý.
F. abych viděla Akropolis.
G. abych dobře spal.
H. abych viděl detektivku.

▶ 2. Tvořte účelové věty. Co myslíte, proč lidé...

...chodí do fitness centra?
...studují cizí jazyky?
...navštěvují cizí země?
...kupují značkové oblečení?
...jedí vitaminy?
...chtějí pracovat v politice?

!!! b) Předmětné (objektové) „aby-věty“

Tyto věty odpovídají na otázku Co?
Například: „Přála bych si, **aby každé dítě dostalo šanci,**“ říká Petra Němcová. Kdyby Petře Němcové tehdy někdo řekl, **aby pózovala jako modelka**, myslela by si, že se asi zbláznil.
Všimněte si, že tyto věty vyjadřují radu, doporučení, žádost, přání nebo varování. Používáme je po slovesech s akuzativem (např. chtít*, potřebovat, prosit/poprosit, žádat, požádat, varovat, upozorňovat/upozornit*) a s dativem (např.* doporučovat/doporučit, přát*/popřát*,připomínat/připomenout*, radit/poradit, říkat/říct*, zakazovat/zakázat**).*
Aby dále používáme v těchto výrazech: Je nutné, aby... Je třeba/potřeba, aby... Je vhodné, aby... Je možné, aby...

▶ 3. Tvořte předmětné věty s *aby*.

1. Doktor mi říká, ... (já – přestat kouřit).
2. Kamarádka mi radí, ... (já – rozvést se).
3. Šéf mi doporučil, ... (já – vzít si dovolenou).
4. Kolega mě požádal, ... (já – půjčit mu auto).
5. Policista mě varoval, ... (já – dávat pozor).
6. Manželka chce, ... (já – tolik nepracovat).

▶ 4. Dokončete věty s *aby*. Pak změňte na formální (vykejte).

1. Jsi nemocný! Doporučuju ti, ...
2. Venku je zima! Radím ti, ...
3. Jsi líný! Říkám ti, ...
4. Jsi unavený! Prosím tě, ...
5. Moc utrácíš! Žádám tě, ...
6. Málo vyděláváš! Chci, ...

▶ 5. Tvořte předmětné věty podle modelu.

Například: Doktor – doporučovat – pacient – brát léky: Doktor doporučuje pacientovi, aby bral léky.

1. Doktor – radit – pacient – nepít alkohol
2. Otec – zakazovat – syn – hrát každý den na počítači
3. Vnuk – přát – babička – být hodně zdravá
4. Advokát – říkat – klient – podat žádost na úřad
5. Zákazník – prosit – číšník – přinést jídlo rychle
6. Úředník – žádat – azylant – podepsat formulář
7. Kolega – upozorňovat – kolegyně – nezapomenout na schůzku
8. Manželka – připomínat – manžel – jít na nákup

▶ 6. Řekněte, co byste chtěli, aby dělali/udělali váš partner, partnerka, syn, dcera...

Například: Chtěla bych, aby dcera uvařila oběd.

POZOR: ***sloveso*** **chtít:**
Chtěla bych dceru, aby uvařila oběd.
Chtěla bych, aby dcera uvařila oběd.
ALE: Chtěla bych auto, abych mohla jezdit do práce. (= účelová „aby-věta“)

▶ 7. Tvořte účelové a předmětné „aby-věty“.

Například: Jede do Říma, aby viděla (ona, vidět) Koloseum.

1. Sportuju, ... (já, cítit se) dobře.
2. Chci, ... (on, odejít).
3. Cvičí, ... (ona, být) štíhlá.
4. Radím ti, ... (ty, učit se) víc.
5. Potřebuju, ... (oni, zaplatit) hned.
6. Jedeme k moři, ... (my, opalovat se) na pláži.

cv. 7

Modální slovesa a výrazy

!!! *Modální slovesa*

Zopakujte si použití modálních sloves moct*, muset, chtít*, smět. *Nezapomeňte, že taky sloveso* mít* *může mít modální význam. Například:*
a) Co **mám** dělat? **Mám** jít k doktorovi? – Maminka říkala, že **máš** jít k doktorovi.
b) Co **bych měl** dělat? **Měl bych** jít k doktorovi? – Maminka říkala, že **bys měl** jít k doktorovi.
V této lekci si procvičíte modální sloveso mít* *a naučíte se další modální výrazy.*

▶ 1. Zeptejte se, jestli máte něco udělat.

Například: Mám chuť na salát. (udělat) – Mám ho udělat?

1. Oběd ještě není hotový. (uvařit)
2. Nádobí je špinavé. (umýt)
3. Na tu televizi se nikdo nedívá. (vypnout)
4. Ty boty se mi líbí. (koupit si)
5. Můj kamarád by ti mohl poradit. (zavolat)
6. Kolegové mají problém s projektem. (pomoct)
7. Sestra si přála tenhle diář. (dát)

▶ 2. Co by měli dělat? Poraďte jim.

Například: Zítra píšeme test a já nic neumím. – Měl/a bys/byste jít domů a učit se.

Chci cestovat po světě, ale nemám peníze.

Chtěl bych umět líp anglicky. *Nemůžu najít partnera.*

Nejsem spokojená se svou prací. *Nemám žádné přátele.*

Jsem pořád unavený. *Ztloustl jsem o Vánocích o 3 kila.*

!!! *Měl bys... × Měl jsi...*

Porovnejte:
Zítra budu dělat zkoušku. – **Měl bys** víc studovat.
×
Včera jsem neudělal zkoušku. – **Měl jsi** víc studovat.

▶ 3. Řekněte těmto lidem, co měli nebo neměli dělat/udělat.

Například: Lenka si stěžuje: „Bolí mě hlava." – být ve stínu/být tak dlouho na slunci: Neměla jsi být tak dlouho na slunci/Měla jsi být ve stínu.

1. Martina si stěžuje: „Utratila jsem všechny peníze." – kupovat si tak drahé oblečení/ víc šetřit
2. Rudolf si stěžuje: „Jsem ospalý." – dívat se do půlnoci na televizi/jít dřív spát
3. Michal si stěžuje: „Jsem strašně unavený." – tolik pracovat/víc odpočívat
4. Radka si stěžuje: „Špatně jsem spala." – pít večer tolik kávy/vzít si prášky na spaní
5. Tomáš si stěžuje: „Bolí mě v krku." – chodit venku jenom v tričku/teple se obléct
6. Adéla si stěžuje: „Kamarádka se mnou nemluví." – říkat, že je hloupá/omluvit se jí

▶ 4. Řekněte, co jste měli udělat a proč jste to neudělali.

Například: zavolat kamarádce – zapomenout: Měl jsem zavolat kamarádce, ale zapomněl jsem.

1. nakoupit jídlo a pití – nemít dost peněz
2. jít do školy – zaspat
3. jet na služební cestu – být nemocný
4. dokončit projekt – být moc unavený
5. cvičit půl hodiny – cvičit jenom deset minut
6. pracovat – dívat se na seriál v televizi

!!! *Modální výrazy*

Modální výrazy vyjadřují různou míru jistoty/nejistoty, možnosti/nemožnosti, vhodnosti/nevhodnosti:

a) modální adverbia a částice			*b) modální konstrukce*	
určitě	**snad**	**pravděpodobně**	**být* jisté**	**být* vhodné**
samozřejmě	**možná**	**spíš/spíše**	**být* nutné**	**být* zakázáno**
jistě	**asi**	**rozhodně**	**být* třeba**	**být* dovoleno/povoleno**
opravdu = *OČ* **fakt**	**třeba**	**prý**, *OČ* **prej**	**být* možné = lze**	

Všimněte si: Tu knihu jsem **musel** číst. = *1. Musel jsem ji číst, protože to řekla paní učitelka.*
2. Určitě jsem ji četl.

VŠIMNĚTE SI: být jisté × být si jistý

Je jisté, že přijede 15 lidí. *(= objektivní jistota)*
×
Jsem si jistý, že přijede 15 lidí. *(= subjektivní jistota)*

▶ 5. Doplňte modální adverbia a částice. Najděte více možností.

1. Kamarád vyhrál milion korun. – . . . . ?
2. Je tady volno? – . . . .
3. Půjdeš s námi do klubu? – Dneska . . . . ne, uvidím.
4. Už tomu rozumíš? – Nevím, ... jo.
5. Je to rádio kvalitní? – . . . . ano, je to značkový výrobek!
6. Sousedka mi říkala, že Novákovi se . . . . budou stěhovat.
7. To by věděl . . . . pan profesor než já.
8. Tato hypotéza . . . . ovlivní další vývoj projektu.

 cv. 4

▶ 6. Označte vhodný výraz.

1. *Je vhodné/není vhodné* přijít na obchodní schůzku v minisukni.
2. *Je možné/není možné*, abychom se naučili jakýkoliv jazyk za týden.
3. V budoucnosti *je třeba/není třeba* více myslet na ochranu životního prostředí.
4. Rektor univerzity prohlásil, že *lze/nelze* zapomínat na význam vzdělání.
5. Nemůžeme tolik utrácet. *Je nutné/není nutné*, abychom okamžitě začali víc šetřit.
6. V českých restauracích *je zakázáno/není zakázáno* kouřit.
7. Bohužel *je jisté/není jisté*, že ten projekt nedokončíme včas.
8. Vypněte si prosím mobilní telefon. Tady *je dovoleno/není dovoleno* telefonovat.

▶ 7. Dokončete věty.

1. Není nutné, abyste každý den...
2. Je nutné, abyste každý den...
3. Není možné, abyste tak často...
4. Není vhodné, abyste...
5. Bylo by vhodné, abyste...

▶ 8. Podívejte se na fotografie. Jaké problémy asi mají Mirek, Honza a Lucie?

Mirek, 38 let, žije s desetiletým synem

Honza, 16 let, žije s rodiči

Lucie, 29 let, žije sama

▶ 9. Psycholožka Klára vede poradnu v populárním časopise Život a my. Mirek, Honza a Lucie se jí svěřili se svými problémy. Přečtěte si jejich dopisy.

Milá Kláro,
je mi 38 a jsem už 3 roky rozvedený. Žiju sám s desetiletým synem v jednom větším městě. Mám slušnou práci, byt i auto, ale nejsem šťastný. Myslím, že mám smůlu na ženy. A navíc, kde mám nějakou ženu hledat, když jsem pořád v práci nebo doma se synem? Je pravda, že někdy si zajdu s kamarády do hospody, ale tam to nějak není ono... Jak mám teda najít tu pravou?

Mirek

Milá Kláro,
je mi 16, ale moji rodiče se ke mně chovají, jako by mi bylo 12. Pořád mi říkají, co smím a nesmím. Kamarádi můžou chodit na diskotéku nebo do klubu, ale mě naši nikam večer nepustí. Určitě se bojí, že budu pít nebo brát drogy, ale já se chci hlavně bavit. Mrzí mě, že mi ani trochu nevěří. Třeba včera jsem přišel z oslavy narozenin o hodinu později a oni se málem zbláznili. Co mám dělat?

Honza

Milá Kláro,
můj problém je, že miluju svoji práci a nezávislost. Mám překladatelskou firmu, která dobře prosperuje. Většinu času trávím v práci, která mě hodně baví, a se svým životem jsem spokojená. O dětech ještě vůbec nepřemýšlím, ale moje matka mi pořád připomíná, že už nejsem nejmladší a že bych rozhodně měla začít myslet na rodinu. Já ale myslím, že mám ještě čas, vždyť mi není ani 30! Co mi radíš?

Lucie

▶ 10. Co by měli podle vás Mirek, Honza a Lucie dělat?

Například: Mirek by neměl být pořád v práci nebo doma, měl by...

▶ 11. Co radí Mirkovi, Honzovi a Lucii Klára? Doplňte jména to textu.

Klára radí aneb Poradna pro všechny

Milý ....,
umím si představit, jak můžou být takové obavy rodičů nepříjemné. Jsou snad až příliš starostliví, ve svém věku už potřebuješ mít trochu volnosti, aby ses musel sám rozhodovat, co je dobré a co ne. Měl bys rodičům říct, že chápeš, proč o tebe mají strach, ale taky je nutné, aby ses choval zodpovědněji. Měl jsi jim z oslavy zavolat, že přijdeš později. A jestli to nepomůže? Za chvíli ti bude osmnáct! Tak držím palce!

Milá ....,
ve tvém věku samozřejmě na rodinu a dítě ještě není pozdě, ale ani brzo. Chápu, že mladá a ambiciozní žena jako ty nemá chuť na svém životě nic měnit. Všechno záleží na tom, jaké jsou tvé priority. Tvoje maminka by už asi chtěla vnoučata, to je pochopitelné. Na druhé straně by ti neměla moc mluvit do života. Koneckonců, o svém životě rozhoduješ sama a můžeš ho prožít šťastné i jako svobodná a bezdětná.

Milý ....,
jak sám tušíš, tak v hospodě tu pravou asi nepotkáš. Měl bys proto být víc aktivní a hledat i na jiných místech. Doporučuju ti, aby sis udělal čas na nějakého koníčka, kterého můžeš dělat i se synem a dalšími lidmi. Například můžeš chodit do turistického klubu, tam se třeba s nějakou milou ženou seznámíš. A možná bude mít i stejně staré dítě. Tak hodně štěstí!

VŠIMNĚTE SI: třeba

1. **Třeba** *(= možná)* se s nějakou ženou seznámíš.
2. **Třeba** *(= například)* včera jsem přišel později.
3. Nechceš jít do kina? – **Třeba.** *(= asi ano)*
4. Je **třeba** dopsat projekt. *(= Musíme dopsat projekt.)*

▶ 12. Označte modální výrazy v textech ve cvičení 9 a 11.

Na poště a v bance

1. Řekněte, co můžete dělat na poště (P) a co v bance (B).

měnit si/vyměnit si eura za koruny | *posílat/poslat* balík*

posílat/poslat dopis doporučeně* | *vyplňovat/vyplnit podací lístek*

vkládat/vložit peníze na účet | *dostávat/dostat* výpis z účtu*

brát si/vzít* si hypotéku* | *vybírat si/vybrat* si peníze z bankomatu*

převádět/převést peníze z jednoho účtu na druhý*

vyzvednout si novou platební kartu* | *házet/hodit dopis do schránky*

zakládat/založit účet | *rušit/zrušit účet* | *platit/zaplatit poštovní poukázku (složenku)*

2. Co z toho děláte často, někdy, občas nebo málokdy? Co neděláte nikdy?

CD2: 37, 38

3. Ali a Nataša jsou na poště. Co tam potřebují? Poslouchejte dialogy.

CD2: 37, 38

4. Poslouchejte dialogy ještě jednou. Doplňte.

Ali: Dobrý den. Chtěl bych poslat dopis (1). . . . .
Poštovní úředník: A máte vyplněný (2). . . . .?
Ali: Ne, nemám.
Poštovní úředník: Tak tady je, vyplňte si ho.
Ali: Musím vyplňovat všechno?
Poštovní úředník: Ne, jenom odesílatele a (3). . . . .

Nataša: Dobrý den, já si jdu pro (4). . . . .
Poštovní úřednice: Máte s sebou oznámení? To je ten lístek, který vám přišel do (5). . . . .
Nataša: Ano, tady ho mám.
Poštovní úřednice: Moment... Ještě občanku nebo (6). . . . ., prosím. ... Takže to je 1085 korun.
Nataša: 1085? Ale já jsem si objednala knihy jenom za tisícovku.
Poštovní úřednice: (7). korun je poštovné. A tady to prosím podepište.

5. Na poště používáme následující výrazy. Co znamenají? Spojte.

1. odesílatel
2. adresát
3. č. účtu
4. částka
5. PSČ (*čti:* péesčé)

A. číslo bankovního účtu
B. ten, kdo posílá dopis, balík nebo peníze
C. ten, komu posíláme dopis, balík nebo peníze
D. poštovní směrovací číslo = poštovní kód města nebo vesnice
E. určité množství peněz

POZOR:
občanský průkaz – OČ občanka
sto korun – OČ stovka
tisíc korun – OČ tisícovka

6. Vyplňte podle zadání. *(Český pravopis* › *str. 205.**)*

a) Chcete poslat doporučený dopis do brněnské firmy Lexton s.r.o., která sídlí na adrese Vrchlického 158/12, PSČ je 602 00. Vyplňte podací lístek. Co vyplníte vy a co vyplní pošta?

b) Chcete v hotovosti zaplatit měsíční poplatek za internet ve výši 499 korun. Peníze posíláte na účet firmy InternetLine, která sídlí na adrese Masarykovo náměstí 5 v Českých Budějovicích, PSČ je 370 01. Číslo účtu je 1895611234/2400, konstantní symbol 0308 a variabilní symbol 597133. Vyplňte složenku.

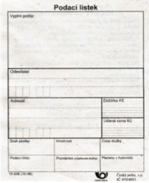

cv. 1

CD2: 39, 40

7. Pierre Dupont je z Lyonu, teď žije a pracuje v České republice. Poslouchejte dialogy. Označte ✔, co je pravda.

- ☐ Martina neví, jestli mají v bance otevřeno.
- ☐ Pierre jde do banky založit si účet.
- ☐ Pierre jde do banky vyměnit si eura za koruny.
- ☐ Pierre má českou platební kartu.
- ☐ Martina v minulosti žila v zahraničí.
- ☐ Úředník v bance nabízí dva bankovní programy.
- ☐ Pierre nezná rozdíl mezi programy Extra a Plus.
- ☐ Program Extra je celý zdarma.
- ☐ Pierre si vybral Program Plus.
- ☐ Bankovní úředník nechce Pierrovi založit účet.

CD2: 39, 40

8. Poslouchejte dialogy. Doplňte.

Martina: Jé, ahoj, Pierre. Jak žiješ? Ty teď bydlíš v Brně?
Pierre: No, před měsícem jsme se přistěhovali. Teď jdu do (1). Nevíš, jestli tam mají ještě otevřeno?
Martina: To nemám tušení.
Pierre: To nevadí, zkusím to a uvidím. Ještě jsem si nestihl založit český (2). . . . ., pořád používám francouzskou kartu.
Martina: To je dost nevýhodné, ne? Poplatky za převody z ciziny jsou drahé.
Pierre: No, doufám, že už brzy budete mít (3). . . . .
Tak já letím, aby mi nezavřeli. A zítra ještě musím na cizineckou policii, na úřad kvůli bytu, zařídit si pojištění...
Martina: Jo, to znám. Já když jsem bydlela ve Francii, tak jsem první měsíc jenom běhala po úřadech.

Bankovní úředník: Jak vám můžu pomoct?
Pierre: Chtěl bych si (4). účet.
Bankovní úředník: Tak jako běžný účet vám můžu nabídnout Program Plus nebo Program Extra. Oba programy zahrnují otevření a vedení účtu zdarma, dále také internetové a telefonické bankovnictví a jednu běžnou platební (5). . . . .
Pierre: A jaký je mezi nimi rozdíl?
Bankovní úředník: No, za Program Plus platíte 55 korun měsíčně a máte tam navíc dva výběry z (6). a dvě internetové transakce zdarma. Program Extra je dražší, stojí 95 korun, ale je tam pět výběrů a pět transakcí zdarma. Elektronické výpisy z účtu jsou zdarma, ale pokud si přejete dostávat výpisy poštou, platíte navíc poštovné.
Pierre: Hmm, tak asi ten Program Plus.
Bankovní úředník: Takže prosím váš (7). nebo pas, abychom mohli uzavřít smlouvu.

PAMATUJTE SI:
zakládat si/založit si účet, pojištění...
zařizovat si/zařídit si účet, pojištění...

9. V bance používáme následující výrazy. Spojte čísla a písmena. Rozumíte?

1. výpis z účtu
2. PIN
3. heslo
4. hypotéka
5. jednorázový příkaz
6. trvalý příkaz

A. identifikační číslo pro používání bankovní karty
B. peníze, které si půjčujete od banky na pozemek, byt, dům
C. dokument o všech transakcích na bankovním účtu (např. za měsíc)
D. tajné slovo nebo číslo pro identifikaci (např. v internetovém bankovnictví)
E. peníze, které banka automaticky platí z vašeho účtu (každý měsíc)
F. peníze, které pošlete z vašeho účtu jenom jednou

10. Opakujte slovní zásobu k tématu na poště a v bance. Doplňte do vět vhodná slova.

1. Jdu do banky, protože si chci . . . . účet.
2. Když posíláte dopis . . . ., musíte vyplnit podací lístek.
3. Potřebuju si . . . . peníze z bankomatu, než půjdeme do restaurace. Tam nemůžu platit kartou.
4. Nemáme dost peněz na dům, a proto si v bance musíme vzít . . . .
5. Nevím, kolik peněz mám teď na účtu, ještě jsem nedostal . . . . z účtu za tento měsíc.
6. Chtěl bych poslat . . . . na Slovensko. Jak dlouho tam půjde? Je to vánoční dárek...
7. Musím jít na poštu . . . . složenku za elektřinu.
8. Tenhle účet už nepoužívám. Chtěl bych ho . . . .

CD2: 41, 42, 43

11. Poslouchejte a odpovězte na otázky.

Dialog 1	Kam telefonuje Karel?	Co se mu stalo?
Dialog 2	Kde je Jiří?	Co tam dělá?
Dialog 3	Kde je Anna?	Co chce udělat?

ZAPIŠTE SI SLOVA A FRÁZE, KTERÉ POTŘEBUJETE

Co jste se naučil/a v lekci 15?

Označte symbolem ✔ *(ano, umím dobře)*, ● *(ano, ale potřebuju si ještě zopakovat)*

- ☐ Umím mluvit o hodnotách, které jsou důležité pro mě a pro společnost, ve které žiju.
- ☐ Vím, jak vyjádřit porozumění člověku v těžké životní situaci.
- ☐ Zopakoval/a a procvičil/a kondicionál a podmínkové věty.
- ☐ Naučil/a jsem se aktivně používat účelové a předmětné „aby-věty".
- ☐ Znám rozdíl mezi konstrukcemi *Měl bys...* a *Měl jsi...*
- ☐ Umím aktivně používat další modální slovesa a výrazy.
- ☐ Naučil/a jsem se lépe komunikovat na poště a v bance.
- ☐ Umím vyplnit složenku a podací lístek.
- ☐ Umím si založit účet v bance.

Co vás čeká v lekci 16?

- Budete mluvit o problémech naší planety a o ekologii.
- Naučíte se aktivně používat dativ plurálu.
- Zopakujete si spojky a spojovací výrazy a naučíte se další.
- Naučíte se lépe komunikovat o počasí a orientovat se v předpovědi počasí.

LEKCE **16**

Náš svět – planeta Země

1. Jaký význam může mít slovo země nebo zem?

2. Odpovězte na otázky.

1. Jaké problémy trápí naši planetu? Který problém je podle vás nejzávažnější?
2. Které z těchto problémů souvisí s ekologií?
3. Diskutujte o tom, jaké jsou příčiny a důsledky těchto problémů.

nedostatek ropy | *nedodržování lidských práv* | *chudoba a nízká životní úroveň* | *válečné konflikty a terorismus* | *globální oteplování* | *znečištění životního prostředí* | *nedostatek vody a potravin* | *neznámé nemoci* | *extrémy počasí a přírodní katastrofy (sucho, povodeň, záplavy, tsunami, zemětřesení, hurikán...)* | *kácení pralesů*

3. Označte, co je (+) nebo není (–) ekologické.

1. zajímat se o to, kolik energie spotřebuje vaše nová pračka, myčka nebo lednička
2. snažit se kupovat výrobky firem, které respektují ochranu přírody
3. často letecky cestovat za zábavou, odpočinkem a poznáním
4. vypínat počítač nebo televizi, když nejste doma
5. jezdit městskou hromadnou dopravou nebo na kole maximálně jednou týdně
6. zajímat se o složení pracích prášků a saponátů, které kupujete
7. vyhazovat použité baterie do speciálního kontejneru
8. koupat se denně v plné vaně
9. mít zateplený byt nebo dům, kde bydlíte
10. mít doma více než 24 stupňů Celsia
11. nepoužívat úsporné žárovky
12. třídit odpad

4. Přiřaďte příbuzná slova a použijte je ve větách.

ekologie | znečištění | dostávat | znečistit | ekolog | dost | život | suše | žít* | znečišťovat | dostatek | globalizovaný | dostat* | sušit | globalizace | usušit | sucho

1. ekologický, ...
2. globální, ...
3. dostatečný, ...
4. suchý, ...
5. znečištěný, ...
6. životní, ...

CD2: 44, 45, 46

5. Můžeme něco dělat, abychom nepřispívali ke zhoršování životního prostředí? Poslouchejte, co si o tom myslí Andrea, Olga a Zdeněk.

1. Kdo si pořídil solární panely a nejezdí autem?
2. Kdo šetří vodou a třídí odpad?
3. Kdo si myslí, že nemá cenu nic dělat?

> **PAMATUJTE SI: mít* cenu**
> Podle mě **nemá cenu** nic dělat.
> Podle mě to **nemá cenu**.

6. Jeden člověk ve cvičení 5 mluví obecnou češtinou. Poznáte kdo? *(Více o OČ › str. 204.)*

7. Vyjádřete svůj názor. Používejte následující začátky vět.

Podle mě má/nemá cenu... | Věřím, že má smysl... | Určitě nemá smysl... | Je nutné, aby... | Je třeba, aby... | Měli bychom/bysme...

cv. 3

TEXT

Eko a bio – móda, nebo styl života?

1. Odpovězte na otázky.

Co znamenají prefixy „eko" a „bio"? Znáte nějaká slova, ve kterých se objevují?

2. Přečtěte si rychle všechny tři texty. Odpovězte na otázky.

1. Kdo měl často nemocné děti?
2. Kdo má tři dospělé syny?
3. Kdo si odmítá udělat řidičák?
4. Kdo dává pozor na to, kde bylo vyrobené oblečení, které si kupuje?
5. Kdo si vyrábí vlastní mléčné výrobky a chleba?
6. Kdo si myslí, že ekofarmáři mají pozitivní vliv na krajinu?

3. Přečtěte si texty.

1 **František Homoláč** je majitel ekofarmy. Hospodaří na ní s pomocí své rodiny. Hned, když po revoluci dostal zpátky rodinný statek, řekl si, že zkusí hospodařit na vlastním – a ekologicky. „Bydlíme uprostřed polí, takže kdybych používal chemii, nemohl bych tady kvůli smradu ani žít," říká. Má dvacet hektarů polí a na nich pěstuje obilí a zeleninu. Na farmě taky chová domácí zvířata, koně, krávy a ovce. Homoláčovi si sami vyrábějí sýry, jogurty, tvaroh a pečou si chleba z vlastního obilí.

Do budoucna pan Homoláč uvažuje o tom, že by se věnoval ekoturistice. Plánuje, že přestaví část domu a bude ji pronajímat městským rodinám s dětmi, které chtějí poznat, jak se žije na venkově. Zatím dodává své výrobky do bioobchodů v okolí. Mohl by prodávat víc, protože zájem o biopotraviny roste. Už teď má ale plné ruce práce a práci na statku zvládá jenom díky dospělým synům a manželce. Ti tvrdí, že nikomu z nich práce na farmě nevadí. Hlavně, že můžou žít na venkově!

2 **Julie Kratinová** nejdřív chtěla být právničkou, ale když se díky svým kamarádům začala zajímat o životní prostředí, přestoupila na jinou školu a teď studuje krajinnou ekologii. Snaží se „žít bio" nejenom kvůli svému zdraví. Říká, že nechce škodit planetě Zemi a budoucím generacím. Myslíte, že je idealistka? To si její matka a otec myslí taky. Jak to vypadá v rodině, kde je dcera nadšená ekoložka, ale rodiče ekologie moc nezajímá?

„Vycházíme spolu dobře, ale naši hodně pracují a na tyhle věci nemají čas," říká Julie. „Snažím se je přesvědčit, aby tolik nejezdili autem. Pět minut od baráku máme tramvaj, ale oni jezdí do centra autem. To je úplný nesmysl." Nemá řidičák a odmítá si ho udělat. Po městě jezdí městskou hromadnou dopravou nebo na kole, samozřejmě třídí odpad a při úklidu nepoužívá saponáty, ale jenom vodu, mýdlo a ocet. Potraviny nekupuje v supermarketech, ale v bioprodejnách.

„Biopotraviny mají lepší chuť a neobsahují chemikálie," říká Julie. „I přes jejich vyšší cenu si je ale kupuju hlavně proto, že chci pomáhat ekologickým farmám a podporovat jejich způsob hospodaření. Ekofarmáři mají pozitivní vliv na krajinu, neničí přirozené přírodní cykly a neznečišťují podzemní vody. Kdyby takhle uvažovalo víc lidí, mohli bychom zastavit současný konzumní trend, který neumožňuje dlouhodobě udržitelný rozvoj."

3 Eko a bio styl života si vybrali taky **Eva** a **Viktor Jarošovi**. Nebylo to však náhodou, ale spíš z donucení. Došli k němu hlavně kvůli alergiím a častým onemocněním svých dvou malých dětí. Nejdřív s nimi strávili spoustu času v ordinacích alergologů a imunologů. Pak zkusili vynechat z jídelníčku potraviny s umělými přísadami a zjistili, že to oběma dětem pomáhá. Postupně začali používat ekologické prací prášky a nakupovat oblečení z biomateriálů. Když přestavovali byt, snažili se používat přírodní materiály, a dokonce si nechali vymalovat stěny ekobarvami.

„Tenhle styl života je dost drahý," konstatuje Viktor Jaroš. „Máme štěstí, že dost vydělávám, a nemusíme počítat každou korunu. Za biopotraviny ale neutrácíme žádné velké peníze. Jsme totiž vegetariáni a pijeme jenom vodu, takže tím dost ušetříme."

Jarošovi tvrdí, že zdravotní problémy jejich dětí se o hodně zlepšily. Ale nejen to: víc teď přemýšlí o věcech kolem sebe. Když jdou například kupovat oblečení, dívají se, kde bylo vyrobené. Klidně zaplatí víc, aby pomohli těm firmám, u kterých si jsou jistí, že respektují lidská práva a ochranu přírody, jako jsou například firmy se značkou Fair Trade. Podobný styl života doporučují i ostatním rodinám s dětmi. Otázka ale je, kdo si to může dovolit...

(Podle časopisu Marianne. Adaptováno.)

POROVNEJTE: zkoušet/zkusit × snažit se

Pak **zkusili** vynechat z jídelníčku potraviny s umělými přísadami...

×

Když přestavovali byt, **snažili se** používat přírodní materiály...
Snaží se „žít bio" nejenom kvůli svému zdraví...
Snažím se je přesvědčit, aby tolik nejezdili autem.

Zjistěte, jak se tato slova překládají do vašeho jazyka.

4. Diskutujte.

1. Čí způsob života nebo myšlení vás zaujal a proč?
2. Děláte něco podobně jako lidé, o kterých se v textech mluví?
3. Myslíte, že tento styl života je móda, nebo nový způsob myšlení?

5. Označte, co je správně.

1. Homoláčovi bydlí uprostřed	a) lesů	b) polí	c) vesnice.
2. Synové Františka Homoláče jsou rádi, že můžou žít	a) na horách	b) na venkově	c) u rybníka.
3. Pan Homoláč uvažuje o tom, že by se věnoval	a) krajinné ekologii	b) chemii	c) ekoturistice.
4. Julie se díky svým kamarádům začala zajímat o	a) životní prostředí	b) život na venkově	c) ekoturistiku.
5. Julie říká, že biopotraviny mají	a) lepší barvu	b) lepší vzhled	c) lepší chuť.
6. Julie samozřejmě	a) třídí odpad	b) vyhazuje odpad	c) uklízí odpad.
7. Jarošovi zjistili, že jejich dětem pomáhají	a) nové léky	b) drahé potraviny	c) jídlo bez umělých přísad.
8. Za biopotraviny Jarošovi neutrácí	a) malé peníze	b) velké peníze	c) žádné peníze.
9. Jarošovi kupují výrobky firem, které	a) jsou levné	b) jsou české	c) respektují lidská práva a ochranu přírody.

6. Spojte výrazy. Ke komu z textu na str. 158 se vztahují?

1. pěstovat	A. hromadnou dopravou nebo na kole
2. chovat	B. ekologické prací prášky
3. jezdit	C. obilí a zeleninu
4. třídit	D. odpad
5. pomáhat	E. na vlastním
6. používat	F. planetě Zemi a budoucím generacím
7. nechat si vymalovat stěny	G. ekobarvami
8. vynechat z jídelníčku	H. potraviny s umělými přísadami
9. hospodařit	I. firmám, které respektují lidská práva a ochranu přírody
10. nechtít škodit	J. domácí zvířata

7. Najděte následující výrazy v textu a vypište nebo označte věty, ve kterých se objevují. Vysvětlete jejich význam jinými slovy. Pak tvořte podobné věty.

1. umělá přísada
2. budoucí generace
3. domácí zvíře
4. znečišťovat podzemní vody
5. ochrana přírody
6. prací prášek
7. konzumní trend
8. městská hromadná doprava
9. rodinný statek
10. dlouhodobě udržitelný rozvoj
11. krajinná ekologie
12. přirozené přírodní cykly

8. Doplňte prepozice. Pak zkontrolujte v textu na str. 158.

1. Julie třídí odpad a . . . . . úklidu nepoužívá saponáty, ale mýdlo a ocet.
2. František bude část domu pronajímat městským rodinám . . . . . dětmi.
3. Hlavně, že můžou žít . . . . . venkově!
4. . . . . . biopotraviny ale neutrácíme žádné velké peníze.
5. Eva a Viktor začali nakupovat oblečení . . . . . biomateriálů.
6. Hned, když František . . . . . revoluci dostal zpátky statek, řekl si, že zkusí hospodařit . . . . . vlastním.
7. Pět minut . . . . . baráku máme tramvaj, ale rodiče jezdí . . . . . centra autem.
8. I . . . . . jejich vyšší cenu si biopotraviny kupuju hlavně proto, že chci pomáhat ekologickým farmám.
9. Když se Julie . . . . . svým kamarádům začala zajímat . . . . . životní prostředí, přestoupila . . . . . jinou školu.
10. Zatím dodává své výrobky . . . . . bioobchodů . . . . . okolí.
11. Došli . . . . . němu hlavně . . . . . alergiím a častým onemocněním svých dvou malých dětí.
12. Nebylo to však náhodou, ale spíš . . . . . donucení.

9. Doplňte vhodný prefix ke slovnímu základu -stavovat/-stavit.

1. Majitel ekofarmy plánuje, že . . . . . staví část domu a bude ji pronajímat městským rodinám s dětmi.
2. Mohli bychom . . . . . stavit konzumní trend, který neumožňuje dlouhodobě udržitelný rozvoj.
3. Umíte si . . . . . stavit, že byste používali jenom ekomateriály?
4. Až . . . . . stavíme dům, přestěhujeme se tam.
5. Kamarád mi . . . . . stavil svoji manželku.
6. Někdy si . . . . . stavuju, že koupím farmu a odstěhuju se z města.
7. Na ulici mě . . . . . stavil policista a chtěl moje doklady.
8. Firma . . . . . stavila nový výrobek.
9. Dům naproti nám konečně po třech letech . . . . . stavěli.
10. Máme starý dům. Musíme ho . . . . . stavět.
11. Malíř . . . . . stavuje své nové obrazy v galerii do 23. března.
12. Na chvíli jsme se . . . . . stavil, protože mě bolely nohy.

POZOR: -stavovat/-stavit

pře**stavovat**/pře**stavit**, přestavět
za**stavovat** (se)/za**stavit** (se)
do**stavovat**/do**stavit**, dostavět
před**stavovat** si/před**stavit** si
před**stavovat**/před**stavit**
vy**stavovat**/vy**stavit**

10. Zamyslete se nad těmito dvěma výroky. Napište text na téma jednoho z nich. *(Český pravopis* *› str. 205.)*

1. Člověk je vládcem a pánem přírody.
2. Můj ideál – žít v souladu s přírodou.

GRAMATIKA Dativ plurálu (třetí pád množného čísla)

1. K výrazům v nominativu najděte v textu na str. 158 formy dativu pl.

Například: bude ji pronajímat (městská rodina) – bude ji pronajímat městským rodinám

práci zvládá díky (dospělý syn), díky (svůj kamarád) se začala zajímat, nechce škodit (budoucí generace), chci pomáhat (ekologická farma), došli k němu kvůli (alergie a časté onemocnění), to (obě děti) hodně pomáhá, zaplatí víc, aby pomohli (ta firma), styl života doporučují i (ostatní rodina)

!!! *Dativ plurálu (třetí pád množného čísla)*

stejné formy zájmen a adjektiv v rámci pádu (vertikálně)

Použití dativu pl. je stejné jako použití dativu sg. (< str. 60–63 a 213). Podrobnější pravidla, výjimky a formy obecné češtiny v dativu pl. najdete v tabulce na str. 224.

ten, ta, to	dva/dvě, oba/obě, tři, čtyři, pět	posesivní zájmena		adjektiva		substantiva			rod
				-ý	-í	majoritní subs.	minoritní subs. + majoritní maskulina končící v N sg. na háček, -c*, -j, -tel*		
						I. deklinační skupina N sg.: konzonant, konzonant, -a, -o	II. deklinační skupina N sg.: -e/-ě, háček, -c*, -j, -tel*, -del, -ev	III. deklinační skupina N sg.: -e, -st, -e/-ě (vzor kuře), -í	
těm	dvěma oběma třem čtyřem pěti	mým tvým svým jeho jejím	našim vašim jejich	dobrým	kvalitním	student**ům**	muž**ům**, soudc**ům**	koleg**ům**	*Ma*
těm	dvěma oběma třem čtyřem pěti	mým tvým svým jeho jejím	našim vašim jejich	dobrým	kvalitním	banán**ům**	čaj**ům**	---	*Mi*
těm	dvěma oběma třem čtyřem pěti	mým tvým svým jeho jejím	našim vašim jejich	dobrým	kvalitním	káv**ám**	restaurac**ím**, kancelář**ím**	místnost**em**	*F*
těm	dvěma oběma třem čtyřem pěti	mým tvým svým jeho jejím	našim vašim jejich	dobrým	kvalitním	aut**ům**	moř**ím**	kuřat**ům**, nádraž**ím**	*N*

** Několik M substantiv zakončených na -tel, -c patří do I. deklinační skupiny (např. hotel, kostel, tác....). Několik F substantiv zakončených na -c nebo jiný konzonant patří do III. deklinační skupiny (např. věc), nebo kolísá mezi II. a III. deklinační skupinou (např. sůl).*

POZOR: přítel – přátelům, peníze *(N pl.)* – penězům, Jiří – Jiřím, dovolená – dovoleným, pes – psům, kůň – koňům/koním, oko – očím, ucho – uším, dítě – **dětem**, člověk – **lidem**... *(Více > tabulka D pl., str. 224.)*

2. Slova v závorkách použijte ve správné formě plurálu.

1. Věřím .... (chytrý politik).
2. Pomohla jsem .... (nová kolegyně).
3. Nerozumím dobře .... (těžký jazyk).
4. Závidím .... (populární herečka).
5. Směju se .... (dobrý vtip).
6. Vysvětluju gramatiku .... (nová studentka).
7. Poradila jsem .... (mladší kolega).
8. Vyhýbám se .... (arogantní člověk).
9. Píšu email .... (nejlepší přítel).
10. Koupil jsem dárky .... (malé dítě).

3. Slova v závorkách použijte ve správné formě plurálu.

1. Vrátil učebnice .... (náš učitel).
2. Pomohl jsem .... (vaše učitelka).
3. Půjčila jsem knihu .... (její sestřenice).
4. Smál se .... (tvůj pes).
5. Telefonoval .... (moje kamarádka).
6. Věřím .... (váš projekt).
7. Poděkoval jsem .... (jejich bratranec).
8. Nerozumím .... (jeho otázka).
9. Věřím .... (náš manažer).
10. Vyhýbám se .... (tvoje přítelkyně).

4. Zopakujte si objektové konstrukce s dativem na str. 61 a 110. Změňte věty podle modelu.

Například: Dítěti chutnaly bonbony. – Dětem chutnaly bonbony.

1. Studentovi nešla fyzika.
2. Pacientce bylo špatně.
3. Řidiči vadí nekvalitní silnice.
4. Kolegyni bude letos 30.
5. Učiteli se hodí kurz od 9 hodin.
6. Té cizince chybí její rodina.
7. Tomu cizinci se líbí Praha.
8. Tomu klukovi sluší džíny.
9. Tomu člověku bylo horko.
10. Tomu zvířeti je zima.

cv. 3

▶ 5. Tvořte věty v plurálu.

Například: Zdravotní sestra – dávat – léky – nemocný člověk: Zdravotní sestra dává léky nemocným lidem.

1. Babička – číst – pohádka – malé děti ....
2. Sekretářka – vyřizovat – vzkaz – nová manažer ....
3. Učitel – doporučovat – slovník – dobrý student ....
4. Kamarád – posílat – dopis – nejlepší přítel ....
5. Režisér – vysvětlovat – role – známý herec a herečka ....
6. Student – půjčovat – učebnice – špatná studentka ....
7. Bratr – vracet – kniha – starší bratranec ....
8. Sestra – ukazovat – fotka – mladší sestřenice ....

▶ 6. Doplňte imperfektivní slovesa. Potom tvořte otázky a odpovídejte.

Například: telefonovat/zatelefonovat: Komu často telefonuješ?

................/porozumět	................/zasmát* se	................/vyřídit	................/doporučit
................/pomoct*	................/napsat*	................/uvěřit	vypravovat, vyprávět
................/dát	................/poradit	................/popřát*	závidět
................/koupit	................/půjčit	................/vyhnout* se	podobat se

▶ 7. Doplňte vhodnou prepozici a slova v závorkách použijte ve správné formě plurálu.

k/ke	díky	kvůli	vzhledem k/ke	proti	naproti	směrem k/ke

1. .... (modernější technologie) můžeme pracovat rychleji.
2. Když jsem nemocná, chodím jenom .... (ten nejlepší doktor).
3. Lidé na náměstí demonstrovali .... (politický konflikt a válka).
4. Odešel jsem z práce .... (nepřátelský vztah) s kolegy.
5. Musíte jít rovně .... (ten vysoký dům).
6. Bydlím hned .... (ta administrativní budova) u metra.
7. .... (velký finanční problém) musíme obchod zavřít.
8. Naše asociace může existovat jenom .... (hodný člověk) jako vy.
9. Ten projekt nedopadl dobře .... (špatné rozhodnutí) manažerů.
10. Nemám nic .... (starší auto), líbí se mi.

▶ 8. Tvořte další věty s prepozicemi ze cvičení 7. Používejte dativ sg. i pl.

▶ 9. Sandra Fejfarová vypráví o sobě a své sestře Lindě. Zájmena v závorkách použijte ve správné formě.

Moje sestra se jmenuje Linda. Je ..... (ona) 27 let. Všichni kamarádi ..... (my) říkají, jak jsme si strašně podobné, že vypadáme jako dvojčata. Povahově jsme ale každá úplně jiná. Vždycky jsem ..... (ona) záviděla její klidnou povahu a trpělivost, já jsem nikdy u ničeho dlouho nevydržela. Ve škole ..... (ona) to šlo líp než ..... (já). Je ale pravda, že díky ..... (ona) jsem dodělala školu. Když jsem potřebovala, vysvětlila ..... (já) všechno, čemu jsem nerozuměla. Já ..... (ona) za to pomohla naučit se hrát tenis nebo volejbal, protože jsem ve sportu byla lepší než ona. Taky vkus máme každá jiný. ..... (ona) se líbí elegantní oblečení, ... (já) zase sportovní. ..... (ona) se líbí rocková hudba, ... (já) vadí. ..... (ona) chutná slané jídlo, ... (já) zase sladké... Obě ale milujeme zvířata! Každá máme psa a díky ..... (oni) si skvěle rozumíme.

POZOR:
...mi mně zase sportovní...
Forma ***mi*** *nemůže stát na začátku věty. V této pozici je možný pouze tvar* ***mně*** *(tj. akcentovaná forma zájmena* ***já****). Více › Česká gramatika v kostce 2, str. 6).*

cv. 7

10. Diskutujte.

1. Záviděli jste někdy někomu něco?
2. Znáte nějakého závistivého člověka?
3. V písničce se zpívá: Závidím řekám, horám, mořím… Přemýšlejte o tom, co jim můžeme závidět.

POROVNEJTE:
závidět × žárlit
Zjistěte, jak se tyto výrazy překládají do vašeho jazyka.

CD2: 47

11. Komu závidí? Poslouchejte písničku a označte výrazy, které slyšíte. Tři výrazy se v textu neobjeví.

řekám	loukám	chlebům	dětem	růžím	včelám	dubnu	mráčku	studentu
cestám	stromům	horám	domům	mořím	ohňům	lesům	houslím	

CD2: 47

12. Poslouchejte písničku a doplňte text.

Kdybys byl králem a mohl mi dát
jen jakoby darem svoji zemi či stát,
když koupíš mi zámek a ze zlata štít
a sbírku všech známek, já nebudu chtít.
Vždyť já chci jen žít, jak žít se má, a o nic víc,
je to jen má touha šílená a té chci říct:

Závidím (1). . . . ., vidím je téct,
závidím (2). . . . ., cítím je péct,
závidím (3). voňavý dým,
závidím(4). a nepochodím,
závidím (5). medový ráj,
závidím (6). . . . ., že přivádí máj.

Modrému (7). volnost závidím, a to věc je zlá,
(8). v sáčku lásku závidím, a to věc je zlá.

Závidím (9). . . . ., že mohou vést,
závidím (10). okolo cest,
závidím (11). srpnový žár,
závidím (12). potoků pár,
závidím (13). stříbrný hlas,
závidím (14). prostor a čas.

Modrému (15). volnost závidím, a to věc je zlá,
(16). v sáčku lásku závidím, a to věc je zlá.

Závidím (17). . . . ., závidím jim,
závidím (18). . . . ., závidím jim,
závidím (19). . . . ., závidím jim,
závidím (20). . . . ., závidím jim,
závidím (21). . . . ., závidím jim…

13. Líbí se vám písnička? Proč ano/ne?

© ČTK, 2007

14. Přečtěte si o autorovi textu písničky.
Autorem textu písničky Závidím je český herec, textař a hudebník Jiří Grossmann (1941–1971). V roce 1968 přišel do divadla Semafor, kde s Miloslavem Šimkem vytvořili legendární komickou dvojici. Napsali několik divadelních představení a mnoho povídek. Jiří Grossmann předčasně zemřel ve třiceti letech. Písničku Závidím zpívá Naďa Urbánková.

Opakování

1. Ptejte se na slova označená kurzívou. Tvořte otázky se správnou formou *kdo, co*.

1. Mluvili jsme o *malířích*. – O . . . . . ?
2. Nemáme už *minerálky*. – . . . . . nemáme?
3. Pod gaučem jsou *bačkory*. – . . . . . je tam?
4. Bojím se *letních bouřek*. – . . . . . ?
5. Telefonovala jsem *spolužačkám*. – . . . . . ?
6. Nezabývám se *mladými autory*. – . . . . . ?
7. Bavili jsme se o *cizích zemích*. – O . . . . . ?
8. Potkal jsem *kolegy*. – . . . . . ?
9. Nakrájejte maso *těmi ostrými noži*. – . . . . . ?
10. Na demonstraci byli *dva ministři*. – . . . . . ?
11. Smál se *hloupým vtipům*. – . . . . . ?
12. Vážím si *dobrých učitelů*. – . . . . . ?

2. Zopakujte si prepozice. Označte správnou prepozici.

1. Pojedeme *přes/do/směrem k* Českých Budějovic.
2. Udělal jsem to *kvůli/pro/s* dobré přátele.
3. Na výlet jsme šli všichni *díky/s/kromě* nejstarších kluků.
4. Byl jsem lyžovat *v/nedaleko od/u* Jizerských horách.
5. *Místo/po/díky* velkých diskuzích jsem se rozhodl odejít.
6. Dám knihy a časopisy *do/na/k* ty nové police.
7. Během/na/o Vánocích jsem byla *mezi/u/s* rodičů.
8. Sedneme si *pod/vedle/naproti* ty vysoké stromy?
9. Připravila jsem to *během/po/při* posledních minut.
10. Musíte jet až *za/kolem/k* těm nízkým domům.

3. Zopakujte si pády v plurálu. Slova v závorkách použijte ve správné formě.

1. Zeptám se (ta starší kolegyně).
2. (Ta cizí studentka) čekají před školou.
3. Vidíte (to staré auto) před svým domem?
4. Bavili jsme se o (ten starší pán).
5. Nerozuměla jsem (to neznámé slovo).
6. (Ten zkušený doktor) nám doporučili jiný lék.
7. Starám se o (ten nemocný pacient).
8. Budeme bydlet v domě (můj nejlepší kamarád).
9. Na stole jsou jenom (tvoje rozbité pero).
10. Potkal jsem (náš bývalý učitel).
11. Můžete mluvit o (svůj pracovní problém).
12. Dala jsem ty hračky (jeho malá sestřenice).
13. Nevšimla jsem si (vaše nové kolo).
14. Slyšeli jsme o (jejich moderní kancelář).

Konjunkce (spojky) a spojovací výrazy

1. Diskutujte.

1. Pijete rádi kávu? Jakou a jak často?
2. Chodíte často na kávu do kavárny?

2. Tomáš Volný je velký milovník kávy. Má vlastní obchod, kde prodává nejrůznější druhy kávy, a malou kavárnu. Na kávu myslí od rána do večera. Přečtěte si, co o kávě říká. Doplňte do vět chybějící spojky a spojovací výrazy.

....	Mám rád kávu .... taky čaj.
a tak	Neměl jsem kávu, **a tak** jsem pil čaj.
ačkoliv	Piju kávu, **ačkoliv** není moc zdravá.
....	Obvykle piju kávu, ... dneska si dám čaj.
ani, ani – ani	Nechci kávu **ani** čaj. Nechci **ani** kávu, **ani** čaj.
avšak, však	Mám rád kávu, **avšak** čaj mám raději. Mám rád kávu, čaj **však** mám raději.
až	**Až** nebudu mít kávu, budu pít čaj.
....	K snídani piju .... kávu, ... čaj.
co	Nevíš, **co** se stalo s tou kávou? Je nějaká divná.
dokud	Budu pít kávu, **dokud** ji budu mít.
dokud ne	Budu tady sedět, **dokud ne**vypiju kávu.
i	Piju kávu **i** čaj.
i když	Piju kávu, **i když** není moc zdravá.
jakmile, jak	**Jakmile** přijdu domů, udělám si kávu. **Jak** přijdu domů, udělám si kávu.
jaký	Nevím, **jakou** kávu piješ.
....	Musím se podívat, ... máme dost kávy.
kam	Tohle je ta restaurace, **kam** chcete jít na kávu?
....	Tohle je ta restaurace, ... jsme včera pili kávu.
kdo	Je tady někdo, **kdo** nepije kávu?
kdy	Nepamatuju se, **kdy** jsem naposled pil kávu.
kdyby	**Kdybych** neměl kávu, pil bych čaj.
....	.... se mi chce spát, dám si kávu.
neboť	Piju kávu, **neboť** ji mám rád.
který (*OČ* **co, jak**)	To je ten člověk, **který** nepije kávu. (*OČ* To je ten člověk, **co** nepije kávu. To je ten člověk, **jak** nepije kávu.)
-li	Nemáme-**li** kávu, pijeme čaj.
....	Chceš kávu .... čaj?
než	**Než** jdu do práce, musím si dát kávu.
odkud	Ptala se mě, **odkud** mám tu kávu.
pokud	**Pokud** nebudu mít kávu, budu pít čaj.
proto, a proto	Nemám kávu, **proto** piju čaj. Nemám kávu, **a proto** piju čaj.
....	Piju kávu, ... ji mám rád.
přesto	Káva není moc zdravá, **přesto** ji piju.
přestože	Piju kávu, **přestože** není moc zdravá.
takže	Nemám rád čaj, **takže** piju jenom kávu.
zatím, a zatím	Můžeš telefonovat, já si **zatím** vypiju kávu. Můžeš telefonovat **a** já si **zatím** vypiju kávu.
....	.... budeš telefonovat, vypiju si kávu.
....	Myslím, ... si teď dám dobrou kávu.

VŠIMNĚTE SI: kdo × který

Je tady někdo, **kdo** nepije kávu?
×
To je ten člověk, **který** nepije kávu?

!!! *POZOR:* vždyť, přece, sice, totiž

Tato slova nemají vlastní význam, pouze vysvětlují, upřesňují nebo zdůrazňují význam věty. Všimněte si:
Objednal jsem novou televizi. – Jak to? **Vždyť** nemáme peníze!
Objednal jsem novou televizi. – Jak to? Nemáme **přece** peníze!
Nemáme **sice** peníze, ale objednal jsem novou televizi.
Nemáme už peníze, koupil jsem **totiž** televizi.

3. Některé spojky a spojovací výrazy z tabulky mají velmi podobný význam. Najděte je a diskutujte, jestli je mezi nimi nějaký rozdíl.

4. Tvořte věty s následujícími spojkami a spojovacími výrazy.

ačkoliv | *ani - ani* | *až* | *dokud* | *dokud ne* | *i když* | *jakmile* | *kdyby* | *který* | *než* | *a proto* | *přestože* | *takže* | *zatím*

cv. 2

1. Diskutujte.

1. Jaké počasí je dneska?
2. Jaký je rozdíl mezi výrazy „počasí“ a „podnebí“?
3. Máte raději teplé, nebo chladné počasí? Co říkáte na počasí v ČR?
4. Má počasí vliv na vaši náladu?
5. Díváte se na předpověď počasí v televizi? Proč ano/ne?
6. Které roční období máte nejraději a proč?
7. Zažili jste někdy nějakou přírodní katastrofu (zemětřesení, povodeň, záplavy, hurikán, tsunami, tornádo...)?

VŠIMNĚTE SI:

u nás × u vás

Například: **U nás** v Tanzánii je pořád teplo, ale **u vás** v Česku ne.

2. Jaký může být vítr, mlha, déšť...? Spojte.

silný lehký slabý mírný prudký vysoký suchý těžký hustý nízký malý mokrý řídký velký

bouřka *mlha* *déšť* *vítr* *teplota* *sníh*

3. Co znamenají následující meteorologické symboly? Přiřaďte výrazy k symbolům.

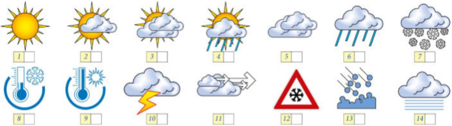

A. mrzne B. je jasno C. je/fouká vítr D. sněží/padá sníh E. padají kroupy F. jsou přeháňky G. je bouřka
H. je zataženo I. je náledí J. je oblačno K. prší L. je teplo M. je polojasno N. je mlha

4. Doplňte věty. Pak popište, jaké počasí je na jaře, v létě, na podzim a v zimě.

je horko | je vedro | je sucho | je mokro | je slunečno | je ošklivo | klouže to | je krásně | je hezky | hřmí a blýská se | je zima

1. Když je bouřka, ...
2. Když je velmi teplo, ...
3. Když svítí slunce, ...
4. Když mrzne, ...
5. Když je náledí, ...
6. Když je zataženo a prší, ...
7. Když dlouho neprší, ...
8. Když prší, ...

!!! PAMATUJTE SI:

Když mluvíme o počasí, používáme:

1. **konstrukce bez subjektu:**

a) být + adverbium: Je hezky. Bylo hezky. Bude hezky.

b) verbum: Prší. Pršelo. Bude pršet.

Pamatujte si: V konstrukcích bez subjektu používáme sloveso ve 3. osobě singuláru neutra, např. Bylo hezky. Pršelo.

2. **konstrukce se subjektem:**

Je vítr. Byl vítr. Bude vítr.

Pamatujte si: V konstrukcích se subjektem se sloveso shoduje se subjektem v rodě a čísle, např. Byl vítr. Byly přeháňky.

POZOR:

Je teplo/zima. *(=objektivní, počasí)*
×
Je **mi** teplo/zima. *(=subjektivní, pocit)*

5. Použijte následující výrazy v minulém čase.

Například: být* hezky – bylo hezky

1. být* zataženo
2. být* bouřka
3. foukat vítr
4. sněžit
5. padat sníh
6. být* oblačno
7. být* přeháňky
8. být* jasno
9. být* náledí
10. pršet
11. padat kroupy
12. být* teplo
13. být* mlha
14. být* krásně
15. blýskat se
16. hřmět
17. mrznout*
18. klouzat*

 cv. 5

6. Řekněte, jaké počasí bylo včera, o víkendu, o dovolené, minulé Vánoce...

7. Změňte věty podle modelu.

Například: Dneska je zataženo a prší. Včera bylo zataženo a pršelo. Zítra bude zataženo a bude pršet.

1. Dneska je polojasno. Je teplo, ale není horko. – *Včera.../Zítra...*
2. Dneska v noci sněží. Mrzne, je náledí a klouže to. – *Včera v noci.../Zítra v noci...*
3. Toto léto je hrozné počasí, pořád je zataženo a fouká studený vítr. – *Minulé léto.../Příští léto...*
4. Teď je velká bouřka, hřmí a blýská se. – *Před chvílí.../Za chvíli...*
5. Tuto zimu není moc sněhu, sněží jenom málo, ale mrzne. – *Minulou zimu.../Příští zimu...*
6. Dneska jsou celý den přeháňky. Chvíli prší a chvíli je slunečno. – *Včera.../Zítra...*
7. Letos je opravdu zima. Každý den je ošklivo, padá sníh a všude je mokro. – *Loni.../Příští rok...*
8. Dneska není mlha. Je krásně, je jasno a je trochu vedro. – *Včera.../Zítra...*

8. Podívejte se na obrázek předpovědi počasí v ČR. Jaké počasí bude v Praze, v Českých Budějovicích, v Brně, v Krkonoších, ve východních Čechách, na severní Moravě?

Předpověď počasí

Dnes bude oblačno až (1).................... s občasným sněžením nebo sněhovými (2)...................., které budou jen v nejnižších polohách přecházet ve smíšené. Teploty budou slabě (3).................... nulou. Bude foukat mírný až čerstvý západní (4)...................., v nárazech kolem 15 m/s. Večer a (5).................... bude nadále (6).................... až zataženo s občasným sněžením. V nížinách budou srážky smíšené. Noční (7).................... klesnou na 1 až (8).................... °C.

PAMATUJTE SI:

Kolik je stupňů?
Je 0. **Je** 1 stupeň (Celsia).
Je 5 stupňů (Celsia).
×
Jsou 2, 3, 4 stupně (Celsia).

CD2: 48

9. Přečtěte si předpověď počasí. Doplňte následující výrazy do textu. Pak zkontrolujte poslechem.

v noci   zataženo   teploty   nad   oblačno   vítr   mínus 3   přeháňkami

POZOR:

klesat/klesnout*
Teploty **klesnou** na 1 až mínus 3 °C.
×
stoupat/stoupnout*, vystoupit
Teploty zítra **vystoupí** až na 35 °C.

CD2: 49, 50, 51, 52, 53

10. Poslouchejte další předpovědi počasí. Jak byste na ně reagovali? Přiřaďte předpovědi (1-5) k reakcím.

..... To je ideální počasí na lyže!
..... Půjdu na nákupy, ale nesmím si zapomenout deštník.
..... Doufám, že nám to neodnese střechu.
..... Budu celý den u rybníka, budu se koupat a opalovat.
..... Budu muset jet opatrně.

11. Spojte příbuzná slova a tvořte věty se slovesy.

teplo	zatahovat se/zatáhnout* se
chladno	zapadat/zapadnout*
jasno	rozednívat se/rozednít se
zataženo	ochlazovat se/ochladit se
den	vycházet/vyjít*
tma	vyjasňovat se/vyjasnit se
východ	oteplovat se/oteplit se
západ	stmívat se/setmět se

12. Označte správné sloveso.

1. *Zatáhlo se/rozednilo se*, asi bude pršet.
2. Slíbila jsem, že budu doma, než *se vyjasní/se setmí*.
3. *Stmívá se/otepluje se*, už brzo bude jaro.
4. Vezmi si svetr, *ochladilo se/rozednilo se*.
5. Slunce *vychází/se rozednívá* v 5 hodin ráno.
6. Nebude pršet dlouho, už *se otepluje/ se vyjasňuje*.
7. Nevíš, kdy dneska bude *zapadat/stmívat se* Slunce?
8. Jestli *se zatáhne/se vyjasní*, půjdu se opalovat.

13. Co se stalo? Řekněte jedním slovem.

Například: Bylo teplo, a teď je chladno. – Ochladilo se.

1. Byla noc, a teď je den.
2. Bylo zataženo, ale teď je jasno.
3. Bylo světlo, ale teď je tma.
4. Bylo chladno, a teď je teplo.
5. Bylo jasno, ale teď je zataženo.

14. Pracujte s dnešními novinami. Přečtěte si předpověď počasí a převyprávějte ji.

15. Na jakých českých internetových stránkách najdete předpověď počasí? Které z těchto stránek se vám zdají nejpřehlednější?

TEXT

Firma Čokola prosperuje

▶ **1. Odpovězte na otázky.**

1. Podnikali jste nebo podnikáte? Máte živnostenský list (*OČ živnosťák*)?
2. Kdy se ve vaší zemi platí daně? Musíte si podávat daňové přiznání sami, nebo za vás daně platí zaměstnavatel?
3. Znáte nějaké úspěšné firmy, podnikatele nebo podnikatelky?

VŠIMNĚTE SI:
a. s. = akciová společnost
s. r. o. = společnost s ručením omezeným (*OČ eseróčko*)

▶ **2. Přečtěte si rychle fiktivní článek z ekonomického časopisu. Pak přiřaďte ke každému odstavci (1-5) jednu z následujících vět (A-F). Pozor: jednu větu nebudete potřebovat.**

A. Čokola investuje do reklamy.
B. V minulém roce obrat i zisk firmy klesly.
C. Podnik Čokola vyrábí různé sladkosti.
D. Recept na to, jak se stát úspěšným podnikatelem.
E. Podle statistik jí většina lidí často sladkosti.
F. Čokola má úspěch na trzích po celém světě.

▶ **3. Přečtěte si text.**

Firma Čokola prosperuje!

1 Máte rádi sladké? Pokud ano, určitě znáte český podnik Čokola Sladkovice, a. s., který je proslulý svými výbornými čokoládovými výrobky. Čokola dováží a zpracovává kakao a vyrábí a vyváží různé dezerty, bonbony, bonboniéry, čokolády, sušenky a další výrobky. V její nabídce se objevují i bonboniéry a dárkové balíčky.

2 Čokola je známá a populární značka a její jméno má v potravinářském průmyslu dobrý zvuk. Po jejím zboží je velká poptávka nejen na českém, ale i na mezinárodním, zejména středoevropském trhu. Čokola má obrat asi 90 milionů korun za rok a její zisk se pohybuje kolem 10 milionů ročně. Akcie Čokoly jsou na trhu velmi úspěšné. Jedna její akcie na burze stojí 1 156 korun. Akcie Čokoly jsou dobrá investice, neboť vzhledem k prosperitě podniku lze očekávat, že jejich cena v příštích letech ještě poroste.

3 Úspěch Čokoly by samozřejmě nebyl možný bez výborné marketingové strategie. Reklamy na její výrobky můžete pravidelně vidět v televizi, v časopisech nebo na bilboardech. Na rozdíl od ostatních českých firem Čokola nezapomíná ani na internetovou reklamu. Čokola má také dobrého ředitele pana Jaroslava Sladkého.

4 A jak pan Sladký vidí současnou situaci firmy na trhu? „I když firma momentálně dobře prosperuje, máme pořád co zlepšovat," říká pan Sladký. „Máme totiž silnou konkurenci – švýcarskou továrnu Zuckerwerk." Pan Sladký je však optimista. Zná statistiky a ví, že skoro všichni lidé mají rádi sladké. Podle statistik si dá každý člověk minimálně čtyřikrát za týden něco sladkého: čokoládu, dort, bonbony nebo jinou sladkost. A to je pro podnik dobrá zpráva, domnívá se pan Sladký. Majitel firmy pan Bohuslav Těžký má stejný názor: „Cukr a čokoláda jsou výborné na nervy!"

5 Podnik Čokola má proto dobrou perspektivu a pan Sladký a pan Těžký jsou s jejími dosavadními výsledky spokojeni. A jaký je podle nich recept na to, jak se stát úspěšnými podnikateli? – „Dobrý nápad, umění riskovat, tvrdá práce a také trochu štěstí," odpovídá za oba pan Těžký.

▶ **4. Myslíte, že k tomu, abyste se stali úspěšným podnikatelem, je potřeba ještě něco jiného?**

▶ **5. Doplňte do vět spojky a spojovací výrazy. Potom zkontrolujte v textu.**

1. Po jejím zboží je velká poptávka ...... na českém, ... na mezinárodním, zejména středoevropském trhu.
2. Akcie Čokoly jsou dobrá investice, ... vzhledem k prosperitě podniku lze očekávat, že jejich cena poroste.
3. ...... firma momentálně dobře prosperuje, máme pořád co zlepšovat.
4. Pan Sladký ví, ... skoro všichni lidé mají rádi sladké.
5. Jaký je recept na to, ... se stát úspěšnými podnikateli?

▶ **6. Označte v textu věty s výrazy *různý*, *další*, *příští*, *ostatní* a *jiný*. Všimněte si rozdílu ve významu. Pak je doplňte do vět ve správné formě. Hledejte více možností.**

1. Firma vyváží své výrobky do .... zemí světa.
2. Dovážíme zboží z jedné země, ale v .... roce ho začneme dovážet z .... dvou zemí.
3. Bazar prodává i lyže, skateboardy, kolečkové brusle, míče a .... sportovní potřeby.
4. Na rozdíl od .... firem hodně investujeme do internetové reklamy.
5. Tyto akcie jsou ztrátové. Prodáme je a nakoupíme nějaké ....
6. .... informace o našem podniku najdete na internetových stránkách.
7. Naše firma vyrábí .... mléčné výrobky: sýry, tvaroh, jogurty, pudingy a kefíry.
8. Věříme, že v .... dvou letech zvýšíme svůj zisk minimálně o 8 %.

POZOR:
příští
další
ostatní
různý
jiný

cv. 3

Píšeme obchodní dopisy

!!! *Struktura obchodního dopisu*

1. Jméno a adresa toho, kdo dopis posílá
2. Jméno a adresa toho, komu je dopis určen
3. Místo, datum
4. Oslovení
5. Text dopisu
6. Závěrečné fráze (poděkování …)
7. Pozdrav
8. Podpis

1. Majitelka cukrárny v Písku Linda Duong napsala obchodní dopis do firmy Čokola. Na dopis jí odpověděl manažer prodeje Martin Barták. Seřaďte dopisy, které napsali paní Duong (1–6) a pan Barták (7–12).

Cukrárna Linda
Alšovo náměstí 12
397 01 Písek

Se srdečným pozdravem

Martin Barták, manažer prodeje

Vážená paní/Vážený pane,

Čokola, a. s.
Veletržní 153/80
386 01 Strakonice

Těšíme se na naši spolupráci.

S pozdravem

Linda Duong

Písek, 24. 3. 2009

Děkuji za odpověď.

Čokola, a. s.
Veletržní 153/80
386 01 Strakonice

Vážená paní
Linda Duong
Cukrárna Linda
Alšovo náměstí 12
397 01 Písek

děkujeme za Váš zájem o naše výrobky. Zasíláme Vám katalog s naší nejnovější nabídkou. Zboží můžete objednávat přímo u nás, a to s možností slevy 5–10 % při odběru nad 100 ks. Další informace najdete na našich internetových stránkách www.cokola.cz. Platby prosím zasílejte na základě faktury na náš účet, doba splatnosti je 30 dnů.

chtěla bych Vás požádat o zaslání katalogu Vaší firmy. Velmi ráda bych se seznámila s Vašimi novými výrobky a jejich aktuálními cenami. Prosím také o informaci, zda pro naši cukrárnu mohu objednat zboží přímo od Vás. Dále by mě zajímalo, zda Vaše firma dává slevu na velké objednávky.

Strakonice, 28. 4. 2009

Vážená paní Duong,

PAMATUJTE SI:
V obchodním dopise preferujeme tyto formy spisovné češtiny:
poslat – **zaslat**, moc – **velmi**, taky – **také**, jestli – **zda**, můžu – **mohu**, dál – **dále**, děkuju – **děkuji**

2. Jaké typy obchodních dopisů znáte? Co znamená… ?

A. faktura B. nabídka služeb C. domluvení schůzky D. objednávka předplatného E. pozvánka na akci F. reklamace zboží

3. Přečtěte si následující e-maily. Označte je výrazy (A–F) z předchozího cvičení.

Dobrý den,
účtujeme vám částku 2500 Kč za 10 kusů publikace Učíme se investovat.
Číslo účtu: 475216608, kód banky: 0300
Konstantní symbol: 308, variabilní symbol: 0812784
Datum splatnosti: 14. 5. 2009
S pozdravem
Jana Stehlíková
Konopásek s. r. o.
Dlouhá 3, 58601 Jihlava
IČ: 28146412 DIČ: CZ28146412
1

Vážený pane Horáku,
obracím se na Vás s reklamací laserové tiskárny HP 800, kterou jsem si u vaší firmy objednal prostřednictvím služby on-line nákup. Tiskárna byla doručena dne 3. 9. a po prvním zapnutí fungovala asi jenom 15 minut, potom se vypnula a od té doby nefunguje. Napište mi prosím nejbližší adresu vaší záruční opravny nebo telefonní číslo na vaši servisní linku.
Děkuji a zdravím
Jan Kotalík
2

Vážení klienti,
dovolujeme si Vás pozvat na 3. reprezentační ples firmy EditPress, který se bude konat dne 12. ledna 2010 od 19 h v Paláci Lucerna. Součástí akce bude prezentace našich úspěšných projektů. Prosíme o potvrzení Vaší účasti do 30. listopadu.
Se srdečným pozdravem
Marie Nebeská, PR manažerka
3

Vážená paní/Vážený pane,
dovolujeme si Vám představit naši firmu AB Úklid. Jedná se o rodinnou firmu úspěšně podnikající na českém trhu od roku 1991. Naše firma nabízí všechny běžné úklidové služby i speciální úklidové a čisticí práce. Našimi klienty jsou nejen renomované české a zahraniční firmy, ale také individuální zákazníci a podnikatelé. Více o naší firmě na www.ab-uklid.cz.
V případě, že potřebujete podrobnější informace o naší firmě, velmi rádi vám je poskytneme.
Antonín Boubín, marketingový manažer
4

Vážená paní inženýrko,
reagujeme na Váš návrh spolupráce na projektu EuroDesign 2010. Rádi bychom s Vámi projednali konkrétní podobu této spolupráce. Navrhujeme termín schůzky dne 19. 11. 2009 v 10 h v kanceláři naší firmy. Napište nám prosím, zda Vám tento termín vyhovuje.
Těšíme se na naši spolupráci.
Ing. arch. Jiří Lysý, zástupce firmy Creatif
5

Dobrý den,
rádi bychom si u vás pro naši kliniku objednali předplatné časopisu Zdraví a životní styl na rok 2010. Fakturu zašlete na adresu RDT Centrum, Krajovická 351, 74601 Opava.
S pozdravem
Andrea Malá, praktická lékařka
6

4. Napište dopis. Vyberte si jedno z následujících témat. *(Český pravopis* *› str. 205.)*

1. Objednejte si nový katalog/knihu/oblečení.
2. Domluvte si schůzku s obchodním partnerem. Navrhněte datum a místo.
3. Představte si, že jste majitel/ka firmy. Napište dopis, ve kterém nabízíte svoje služby nebo zboží.

VŠIMNĚTE SI:
Vy × vy
Váš × váš
Velké písmeno v písemném projevu se používá k vyjádření zdvořilosti, úcty a respektu. Často ale záleží na osobním úzu autora textu.

cv. 1, cv. 1

GRAMATIKA Instrumentál plurálu (sedmý pád množného čísla)

1. K výrazům v nominativu sg. najděte v textech na str. 168 a 169 (cv. 1) formy instrumentálu pl.

Například: je proslulý (svůj výborný čokoládový výrobek) – je proslulý svými výbornými čokoládovými výrobky

pan Sladký a pan Těžký jsou spokojeni s (její dosavadní výsledek), jak se stát (úspěšný podnikatel), ráda bych se seznámila s (váš nový výrobek a jejich aktuální cena)

!!! *Instrumentál plurálu (sedmý pád množného čísla)*

stejné formy zájmen a adjektiv v rámci pádu (vertikálně)

Použití instrumentálu pl. je stejné jako použití instrumentálu sg. (< str. 50–53 a 217). Podrobnější pravidla, výjimky a formy obecné češtiny v instrumentálu pl. najdete v tabulce na str. 233.

ten, ta, to	dva/dvě, oba/obě, tři, čtyři, pět	posesivní zájmena	adjektiva		substantiva			rod
			-ý	-í	majoritní subs.	minoritní subs. + majoritní maskulina končící v N sg. na háček, -c*, -j, -tel*		
					I. deklinační skupina N sg.: konzonant, konzonant, -a, -o	II. deklinační skupina N sg.: -e/-ě, háček, -c*, -j, -tel*, -del, -ev	III. deklinační skupina N sg.: -a, -st, -e/-ě (vzor kuře), -í	
těmi	dvěma oběma třemi čtyřmi pěti	mými našimi tvými vašimi svými jejich jeho jejími	dobrými	kvalitními	studenty	muži, soudci	kolegy	Ma
těmi	dvěma oběma třemi čtyřmi pěti	mými našimi tvými vašimi svými jejich jeho jejími	dobrými	kvalitními	banány	čaji	...	Mi
těmi	dvěma oběma třemi čtyřmi pěti	mými našimi tvými vašimi svými jejich jeho jejími	dobrými	kvalitními	kávami	restauracemi, kancelářemi	místnostmi	F
těmi	dvěma oběma třemi čtyřmi pěti	mými našimi tvými vašimi svými jejich jeho jejími	dobrými	kvalitními	auty	moři	kuřaty, nádražími	N

** Několik M substantiv zakončených na -tel, -c patří do I. deklinační skupiny (např. hotel, kostel, tác....). Několik F substantiv zakončených na -c nebo jiný konzonant patří do III. deklinační skupiny (např. věc), nebo kolísá mezi II. a III. deklinační skupinou (napt. sůl).*

1. Všimněte si: V obecné češtině používáme v I pl. formy substantiv zakončené na koncovky -ama, -ema, -ma. Například: student**ama**, muž**ema**, místnost**ma**. *(Více o OČ > str. 204 a v tabulce I pl. na str. 233.)*

POZOR: přítel – přáteli, peníze *(N pl.)* – penězi, Vánoce *(N pl.)* – Vánocemi/Vánoci, jiří – jiřími, dovolená – dovolenými, pes – psy, kůň – koňi/koňmi, oko – očima, ucho – ušima, ruka – rukama, noha – nohama, dítě – **dětmi**, člověk – **lidmi**... *(Více > tabulka I pl., str. 233.)*

2. Slova v závorkách použijte ve správné formě plurálu.

1. Sešli jsme se s .... (dobrý kamarád).
2. Mluvili jste už s .... (nová studentka)?
3. Zabývám se .... (počítačový operační systém).
4. Seznámila jsem se s .... (ostatní učitelka).
5. Setkali jsme se s .... (finanční ředitel).
6. Pojedu tam s .... (mladší sestřenice).
7. Nejsme spokojení se .... (stará kancelář).
8. Nesouhlasím s .... (komplikované řešení).
9. Chtěla bych se seznámit s .... (populární herec).
10. V té práci jsem se zabýval .... (národní tradice).
11. Udělej okurkový salát s .... (čerstvé rajče).
12. Byli jsme na výletě se .... (zajímavý člověk).

3. Slova v závorkách použijte ve správné formě plurálu.

1. Souhlasím s .... (váš názor).
2. Setkala jsem se s .... (jeho rodič).
3. Kamarádi si povídali s .... (můj student).
4. Sejdeme se taky s .... (tvoje kamarádka)?
5. Šéf obědval s .... (náš kolega).
6. Nezabývám se .... (její problém).
7. Pracujeme s .... (vaše učebnice).
8. Půjdeme na procházku s .... (tvůj pes).
9. Byl spokojený s .... (naše cédéčko).
10. Seznámil se s .... (její bratranec).
11. Hrála jsem si s .... (jejich dítě).
12. Dobře si rozumí s .... (moje vnouče).

4. Procvičujte prepozice s instrumentálem pl. Změňte věty podle modelu.

Například: Mluvila jsem s tím doktorem. – Mluvila jsem s těmi doktory.

1. Byla jsem v kině s tou sousedkou.
2. Moje kolo je támhle před tím autem.
3. Hledej taky za tou skříní.
4. Krabice jsou pod tím stolem.
5. Vidíte ty mraky nad tím kopcem?
6. Jdu za tou kolegyní.

cv. 3

▶ 5. Která slovesa vyjadřují směr (dynamická) a která lokaci (statická)? Slova v závorkách použijte v akuzativu pl., nebo instrumentálu pl.

1. Vidíte tu moderní věž za .... (ten velký dům)?
2. Schovala jsem ty plakáty za .... (ta nízká skříňka).
3. Položila jsem ten formulář mezi .... (ten ostatní dokument).
4. Ten diář musí být někde na gauči mezi .... (ta různá kniha).
5. Než začnete malovat, dejte noviny pod .... (ta otevřená barva).
6. Tu knihu určitě najdeš pod .... (ten módní časopis).
7. To je letadlo, tam nad .... (ta vysoká hora)?
8. Fotografie pověsíme nad .... (ta nová police) s knihami.
9. Sejdeme se před .... (ten dřevěný stánek) na náměstí.
10. Koberec dáme před .... (to staré křeslo).

▶ 6. Čím jsou známé, slavné nebo proslulé tyto značky a firmy? Spojte a tvořte věty s instrumentálem plurálu.

Například: Čokola Sladkovice je proslulá svými výbornými čokoládovými výrobky.

Vivienne Westwood		extravagantní model
Blanka Matragi		velká sleva
Chanel		originální svatební šaty
Mercedes	je známý/á/é	drahý parfém
GORE-TEX	je slavný/á/é	luxusní auto
Honda	je proslulý/á/é	nepromokavý materiál
Adidas		rychlá motorka
Tesco		sportovní potřeby
Manolo Blahnik		sexy boty

PAMATUJTE SI:
být známý/být slavný/být proslulý + /
Čokola je proslulá svými výbornými výrobky.

▶ 7. Čím jsou známá, slavná nebo proslulá tato místa? Spojte a tvořte věty s instrumentálem plurálu.

1. Praha je slavná
2. New York je známý
3. Rio de Janeiro je proslulé
4. Nepál je slavný
5. Francie je proslulá
6. Egypt je známý
7. Řecko je proslulé
8. Budapešť je známá

A. krásná pláž a karneval
B. vysoká hora
C. výborné jídlo a značkové víno
D. starověká pyramida
E. antický chrám a divadlo
F. gotický a barokní kostel a palác
G. minerální pramen a termální lázně
H. moderní budova a vysoký mrakodrap

!!! *POZOR:* Být + *adjektivum* + *instrumentál*

Stejně jako konstrukce být známý/slavný/proslulý + *instrumentál* *používáme také další konstrukce:*
být překvapený, být potěšený, být zaujatý, být nadšený, být zklamaný, být rozzlobený, být naštvaný, být vyděšený + *instrumentál*
Porovnejte:
Byl jsem překvapený vašimi dobrými výsledky. *(= typické pro psaný a knižní jazyk)*
×
Překvapily mě vaše dobré výsledky. **Překvapilo mě**, že máte tak dobré výsledky. *(= typické pro mluvený jazyk)*

▶ 8. Změňte věty podle modelu.

Například: Byl jsem překvapený vašimi dobrými výsledky. – Překvapily mě vaše dobré výsledky.

1. Byla jsem potěšená vašimi hezkými dárky. – Potěšily mě ....
2. Byl jsem zaujatý jejich výbornými nápady. – Zaujaly mě ....
3. Byla jsem nadšená těmi originálními modely. – Nadchly mě ....
4. Byl jsem zklamaný špatnými známkami z testu. – Zklamaly mě ....
5. Byla jsem rozzlobená jejich arogantním chováním. – Rozzlobilo mě ....
6. Byl jsem vyděšený šokujícími zprávami. – Vyděsily mě ....

▶ 9. Dokončete věty.

1. Zaujalo mě, že ....
2. Překvapilo mě, že........................
3. Potěšilo mě, že........................
4. Nadchlo mě, že........................
5. Zklamalo mě, že........................
6. Rozzlobilo mě, že........................
7. Naštvalo mě, že ....
8. Vyděsilo mě, že ....

Opakování deklinace (skloňování)

1. Slova v závorkách použijte ve správné formě plurálu.

1. Mluvili jste o (drahý byt)?
2. Pořídili jsme si (lepší kolo).
3. Nevypiju pět (velké pivo).
4. Žárlím na (hezká kamarádka).
5. Pomohla jsem (stará žena).
6. Těším se na (nový student).
7. Doporučil jsem to (dobrý kamarád).
8. Četla jsem o (známá zpěvačka).
9. Setkal jsem se se (slavný politik).
10. Ráda čtu knihy (neznámá autorka).
11. Oba bratři jsou (výborný student).
12. Seznámila se s (další sousedka).
13. V nemocnici pracujou (nejlepší doktor).
14. Poradila jsem (mladší kolegyně).
15. Bojím se (nebezpečná situace).
16. Znám dobře (evropský malíř).
17. Vážím si (český vědec).
18. Bavíme se o (populární herec).

2. Doplňte *který* v plurálu.

1. Ženy, ... seděly vedle vašeho kolegy, byly jeho sestry.
2. Ti muži, ... byli včera na party, s námi pracují na projektu.
3. Neznám ty studenty, ... jsem včera potkala na večírku.
4. Tamhle vidím ty studentky, ... hledáte.
5. Budovy, vedle . . . . . bydlím, se budou rekonstruovat.
6. Znáte ty ženy, ... jste se ptal na cestu?
7. Problémy, kvůli . . . . . nemůžu pracovat, jsou vážné.
8. Potkal jsem sousedy, ... jsem pomohl opravit auto.
9. Obě kolegyně, o . . . . . jste se bavili, pracujou vedle v kanceláři.
10. Města, ve . . . . . jsou historické památky, jsou zajímavá pro turisty.
11. Lidé, se . . . . . jsme se včera seznámili, jsou příjemní.
12. Plány, se . . . . . nesouhlasím, se bohužel budou realizovat.

3. Označte správnou prepozici a slova v závorkách použijte ve správné formě plurálu.

1. Nabízíme speciální kurzy *na/pro/za* . . . . (ten mladý architekt a umělec).
2. Jděte *s/po/kolem* . . . . (ta nízká budova) a pak zahněte vlevo.
3. *Před/proti/kvůli* . . . . (ten velký finanční problém) jsme museli obchod zavřít.
4. Co budeme dělat *s/od/při* . . . . (to staré jablko a hruška) ve sklepě?
5. Jaké jsou výhody a nevýhody života *ve/do/o* . . . . (to velké město)?
6. V Madridu budeme bydlet *v/na/u* . . . . (ten český kamarád), které známe z Prahy.
7. Zítra jdeme na večeři *do/na/k* . . . . (ten sympatický soused) ze druhého patra.
8. Uděláme si piknik támhle *nad/pod/uprostřed* . . . . (ten velký strom).
9. Knihy dáme *do/v/na* . . . . (ta nová police) nebo *do/v/na* . . . . (ta nízká skříňka)?
10. *Po/před/o* . . . . (ta nepříjemná zkušenost) už s vaší firmou nebudeme spolupracovat.

4. Časopis Život uveřejnil anketu na téma O našich snech. Doplňte zájmena ve správné formě.

Zajímají . . . . . (vy) sny? Pamatujete si, co se . . . . . (vy) naposled zdálo?

Šimon, 11 let: Naposled se . . . . . (já) zdálo, že jsem delfín a že žiju v moři. Mám rád delfíny, hodně jsem o . . . . . (oni) četl a vždycky jsem . . . . . (oni) chtěl blíž poznat. A teď jsem byl jedním z . . . . . (oni)! Pamatuju si, že jsem s . . . . . (oni) mohl mluvit a že jsem . . . . . (oni) bez problémů rozuměl. To byl nejlepší sen!

Irena, 27 let: Můj poslední sen byla vlastně noční můra. Stála jsem na pódiu s mikrofonem v ruce a přede . . . . . (já) v sále seděli všichni moji kolegové z práce. Dívali se na . . . . . (já) a čekali, až začnu zpívat. Udělalo se . . . . . (já) špatně. Vždyť vůbec neumím zpívat. To bude trapas! Naštěstí v 7 ráno zazvonil budík a probudil . . . . . (já).

Ludvík, 58 let: V tom snu . . . . . (já) bylo asi 5 let a byli jsme s rodiči a sestrou na horách. Tatínek . . . . . (my) učil lyžovat. Vůbec . . . . . (já) to nebavilo, byla . . . . . (já) zima a bolely . . . . . (já) nohy. Sestra byla starší a šlo . . . . . (ona) to mnohem líp a taky . . . . . (ona) to bavilo. A pak . . . . . (my) tatínek řekl, že na . . . . . (my) doma čeká dárek. Dostali jsme . . . . . (on) ještě ten večer – našeho prvního psa. Byl to příjemný sen, moc se . . . . . (já) líbil.

Víceslovné prepozice

!!! *Víceslovné prepozice*

daleko, blízko od + *G*	Bydlím daleko od centra.
nalevo, napravo od + *G*	Napravo od banky je cukrárna.
na rozdíl od + *G*	Na rozdíl od kolegů si nemyslím, že ten projekt je obtížný.
na začátku, konci + *G*	Na začátku a na konci koncertu lidé tleskali.
v důsledku + *G*	V důsledku poruchy elektřiny nefungovaly přístroje.
vzhledem k + *D*	Vzhledem k těm problémům, které máte, byste měl přestat kouřit.
až na + *A*	Ve škole byli všichni až na Moniku.
zároveň, současně s + *I*	Zároveň s prezentací našich výsledků představíme i plány na příští rok.
v souvislosti s + *I*	Obracím se na vás v souvislosti s plánovanou rekonstrukcí radnice.

5. Tvořte podobné věty s víceslovnými prepozicemi.

Například: Do práce přišli všichni až na našeho šéfa.

cv. 5

Deklinace slov *den, týden, rok, člověk, lidé/lidi* a *dítě, děti*

!!! ***Deklinace slov* den, týden, rok**

POZOR: Slova den, týden *a* rok *deklinujeme jako* banán*, ale mají taky některé výjimečné formy, které se musíte naučit.*

	sg.	pl.	sg.	pl.	sg.	pl.
1. N	den	dny/dni	týden	týdny	rok	roky/léta
2. G	dne	dnů/dní	týdne	týdnů	roku	roků/let
3. D	dnu/dni	dnům	týdnu	týdnům	roku	rokům/letům
4. A	den	dny/dni	týden	týdny	rok	roky/léta
5. V	dne/dni	dny/dni	týdne	týdny	roku	roky/léta
6. L	dnu/dni/ve dne	dnech	týdnu	týdnech	roce	rocích/letech
7. I	dnem	dny (dnama)*	týdnem	týdny (týdnama)*	rokem	roky (rokama)*/lety

* *Formy obecné češtiny*

▶ 1. Doplňte slovo *den* ve správné formě.

1. Celý .... jsem se učil na test z matematiky.
2. Čekal jsem půl .... na úřadě kvůli povolení.
3. Mluvili jsme o tom ...., kdy jsem se ztratil.
4. Jsem nervózní před dnešním důležitým ....
5. Blahopřeju vám k tomuto významnému ....
6. Byli jsme čtrnáct .... na dovolené v Řecku.
7. Po pěti .... na cestě jsme dojeli do města.
8. Potkala jsem ho v centru před třemi ....
9. O víkendu nás čekají dva horké letní ....

▶ 3. Doplňte slovo *rok* ve správné formě.

1. Narodil jsem se v .... 1982.
2. Na univerzitě budu studovat ještě jeden ....
3. Před .... jsem se vdala.
4. Proti minulému .... jsme ušetřili hodně peněz.
5. Ten projekt dokončíme do .... 2012.

▶ 2. Označte správnou formu.

1. Strávili jsme většinu *týden/týdne* na pláži.
2. Příští *týden/týdne* musím dopsat tu práci.
3. Sešli jsme se před *týdnem/týdnu* v kavárně.
4. Po tomto *týdnem/týdnu* budu potřebovat volno.
5. Pojedeme na tři *týdnů/týdny* do Brazílie.
6. Oprava auta může trvat několik *týdnů/týdny*.
7. V posledních *týdnech/týdnům* mi nebylo dobře.
8. Díky dvěma *týdnech/týdnům* dovolené se cítím líp.
9. Odstěhovali se už před dvěma *týdnů/týdny*.

VŠIMNĚTE SI:
Ten projekt dokončíme do **roku** 2012.
×
Ten projekt dokončíme do **roka**.

6. Když mi byly tři .... bydlel jsem s rodiči v Itálii.
7. Po deseti .... jsem změnila práci.
8. Přestěhoval jsem se do Prahy před dvěma ....
9. Kolik .... už pracujete v této firmě?

!!! ***Deklinace slov* člověk, lidé/lidi *a* dítě, děti**

Slovo **člověk** *deklinujeme jako* student *kromě vokativu (5. p.) sg. Slovo* **lidi** *deklinujeme jako* místnosti *(jenom v nominativu pl. existuje formálnější tvar* lidé*). Slovo* **dítě** *deklinujeme v singuláru jako* kuře*, ale děti deklinujeme jako* místnosti.

	sg.	pl.	sg.	pl.
1. N	člověk	lidé, lidi	dítě	děti
2. G	člověka	lidí	dítěte	dětí
3. D	člověku/ovi	lidem	dítěti	dětem
4. A	člověka	lidi	dítě	děti
5. V	člověče	lidé, lidi	dítě	děti
6. L	člověku/ovi	lidech	dítěti	dětech
7. I	člověkem	lidmi (lidma)*	dítětem	dětmi (dětma)*

* *Formy obecné češtiny*

▶ 4. Doplňte slovo *člověk* (1–5) a *lidi* (6–10).

1. Znáte toho ...., který právě přišel?
2. Vyprávěl mi o jednom zajímavém ....
3. Sejdu se s tím .... zítra.
4. Říká se, že pes je nejlepší přítel ....
5. Půjčil jsem tužku tomu .... v bílé košili.
6. Na tu party přijde hodně ....
7. Kdo jsou ti ...., se kterými jsi mluvil?
8. Ráda se setkávám s novými ....
9. Čtu Steinbeckovu novelu O myších a ....
10. Pomáhám starým a nemocným ....

▶ 5. Doplňte slovo *dítě* (1–5) a *děti* (6–10).

1. Moje sestra má jedno ....
2. Matka zůstala doma s nemocným ....
3. Dal jsem bonbon tomu hodnému ....
4. Povídali si o tom rozmazleném ....
5. Potřebujete někoho na hlídání vašeho ....?
6. Do naší školy chodí pět set ....
7. Řekněte těm ...., že tady nesmí jezdit na kole.
8. To jsou ty ...., které hledáte.
9. Hrála jsem si s malými ....
10. Viděl jsem dokument o chudých .... v Africe.

Služební cesta

1. Co znamená…?

konference   veletrh   prezentace   konzultace   mítink   jednání   porada
schůzka   pracovní schůzka   schůze   školení   zahraniční stáž

2. Odpovězte na otázky.

1. Jezdíte na služební nebo pracovní cesty? Jak často?
2. Kam jste jeli naposled na služební cestu? Na jak dlouho?

3. Přečtěte si text o panu Kouteckém.

Pan Koutecký je generální ředitel firmy Emtel s. r. o., která se zabývá telekomunikačními systémy. Pan Koutecký se připravuje na služební cestu do Brna, kde má důležité jednání s partnerskými firmami. Později taky plánuje pracovní oběd s významnými klienty své firmy. Co musí před odjezdem udělat pan Koutecký (K) a co musí zařídit jeho sekretářka (S)?

☐ zajistit ubytování	☐ sbalit si zavazadlo
☐ připravit prezentaci nového projektu	☐ rezervovat stůl v restauraci
☐ najít vhodné spojení	☐ vybrat a pozvat klienty na pracovní oběd
☐ koupit jízdenku nebo letenku	☐ objednat taxi
☐ domluvit s kolegy postup při jednání	☐ zrušit nebo přesunout schůzky v době služební cesty

CD2: 57, 58, 59, 60

4. Poslouchejte čtyři dialogy. Označte (✔), kam sekretářka pana Kouteckého telefonuje. Pak napište, proč tam telefonuje.

☐ do restaurace	☐ na rezervace letenek
☐ na ambasádu	☐ na nádraží
☐ na informace o jízdních řádech	☐ do banky
☐ do taxislužby	☐ do hotelu

CD2: 57, 58, 59, 60

5. Poslouchejte dialogy ještě jednou. Řekněte, co je/není pravda.

1. Pan Koutecký jede na služební cestu do Brna na čtyři dny. ANO/NE
2. Sekretářka rezervuje zpáteční letenku z Brna na čtvrtek v 10:25. ANO/NE
3. Celková cena zpáteční letenky do Brna je 5 835 korun. ANO/NE
4. Sekretářka rezervuje v hotelu jednolůžkový pokoj na dvě noci. ANO/NE
5. Jednolůžkový pokoj se snídaní stojí 1290 korun. ANO/NE
6. Sekretářka objednává taxík před hotel na 21. a 22. března. ANO/NE
7. Pan Koutecký potřebuje, aby ho 21. března taxík odvezl na letiště. ANO/NE
8. Sekretářka rezervuje stůl v restauraci na půl jedné. ANO/NE
9. Sekretářka musí 19. března potvrdit rezervaci. ANO/NE

VŠIMNĚTE SI:
Rezervovat letenku **na** 19. března.
Objednat taxík **na** 20. března.
Rezervovat stůl **na** jednu hodinu.

CD2: 61, 62, 63, 64

6. Pan Koutecký měl na služební cestě několik nepříjemností. Poslouchejte a odpovězte na otázky.

	1.	2.	3.	4.
Kde pan Koutecký je nebo kam telefonuje?				
Co se stalo? Na co si stěžuje?				
Dopadlo to dobře, nebo špatně? Proč?				

7. Představte si, že jste na služební cestě. Jaké můžete mít problémy? Stěžujte si a používejte následující začátky vět a věty. Utvořte dialog.

Prosím vás,…   Nechci dělat problémy, ale…   Nerad/a to říkám, ale…   Můžete mi nějak pomoct?   Můžete s tím něco udělat?

 cv. 7

▶ **8. Doplňte slovesa do vět ve správné formě.**

zrušit potvrdit rezervovat vyhledat zajistit objednat si najít* ztratit

1. V pokoji číslo 210 jsem .... mobilní telefon. Nějaký host ho tam musel zapomenout.
2. Chtěl bych si u vás .... stůl pro 15 lidí na pátek večer.
3. Až pojedu na letiště, ... taxík, protože to je rychlejší a pohodlnější.
4. Příští týden budu na služební cestě, proto budeme muset v úterý .... naši schůzku.
5. Můj bratr .... zavazadlo při cestě do Argentiny.
6. Jestli chcete vědět, jak se dostat zítra do Brna, můžu vám .... spoj na internetu.
7. Prosíme, abyste telefonicky .... svoji rezervaci 24 hodin před příjezdem.
8. Sekretářka včera .... svému šéfovi ubytování v hotelu.

▶ **9. Kde to můžete vidět nebo slyšet?**

Reservé. *Let zrušen.* *Prosím, nerušit.* *Polední menu.* *Výtah – mimo provoz.*
Snídaně se podává od 7:30 do 10:00. *Reklamační kancelář. Ztráty a nálezy.* *Máme obsazeno.*
Nekuřácký prostor. *30 minut zpoždění.* *Dnes večer zadáno.* *Úschovna zavazadel.*

▶ **10. Když cestujete, můžete se setkat s následujícími internetovými formuláři. Rozumíte? Zkuste si je vyplnit.**

HOTEL PALACE REZERVACE ON-LINE

Datum ubytování – Příjezd: ☐ (DD/MM/RR)
Odjezd: ☐ (DD/MM/RR)

Pokoj – Počet pokojů:
Typ pokoje: ☐ jednolůžkový ☐ třílůžkový
☐ dvoulůžkový ☐ čtyřlůžkový
Parkování: ☐ bez parkování ☐ garáž
☐ rezervované parkovací místo
Snídaně: ☐ ano ☐ ne

Osobní údaje – Jméno: ☐ Příjmení: ☐
Adresa: ☐
Název firmy: ☐
Na fakturu: ano ☐ ne ☐
Telefon: ☐ Fax: ☐
IČ: ☐ DIČ: ☐
E-mail: ☐

Poznámky, jiná přání – ....
....

Jak si přejete potvrdit objednávku?
☐ telefonem ☐ e-mailem ☐ faxem

Jak jste se o nás dozvěděli?
☐ z Internetu ☐ od známých
☐ z tisku ☐ jinde ....

Souhlasím s rezervačními podmínkami: ☐

REZERVOVAT

JÍZDNÍ ŘÁDY

vlaky: ☐ autobusy: ☐ kombinace: ☐
MHD: ☐ letadla: ☐

Spojení – Odkud: ☐ ?
Kam: ☐ ?
Přes: ☐ ?

Datum: ☐ (DD/MM/RR)
Čas: ☐ odjezd ☐ příjezd ☐

Typ: bez přestupů: ☐
s max. počtem přestupů:

VYHLEDAT

REZERVACE LETENEK

let z: ☐ seznam letišť
let do: ☐ seznam letišť

odlet: ☐ (DD/MM/RRRR)
návrat: ☐ (DD/MM/RRRR)

Letenka – zpáteční: ☐ jednosměrná: ☐

Třída – ekonomická: ☐ business: ☐

Letecká společnost – všechny letecké společnosti
seznam leteckých společností

Počet cestujících – dospělý (25–59 let): ☐
student, mládež (12–24 let): ☐
senior (60+let): ☐
dítě (2–11 let): ☐
dítě (do 2 let): ☐

POKRAČOVAT

CD2: 65, 66, 67, 68, 69, 70

▶ **11. Kde můžete slyšet následující hlášení? Poslouchejte a označte čísly (1–6).**

ve vlaku *v letadle během letu* *v autobusu Student Agency*
na nádraží *v autobusu cestovní kanceláře* *v letadle před přistáním*

ZAPIŠTE SI SLOVA A FRÁZE, KTERÉ POTŘEBUJETE

Co jste se naučil/a v lekci 17?

Označte symbolem ✔ *(ano, umím dobře)*, ● *(ano, ale potřebuju si ještě zopakovat)*

- [ ] Umím mluvit o investování a podnikání.
- [ ] Znám strukturu obchodního dopisu.
- [ ] Umím rozlišit jednotlivé typy obchodní korespondence.
- [ ] Vím, jak napsat stručný obchodní dopis a jak na něj reagovat.
- [ ] Naučil/a jsem se aktivně používat instrumentál plurálu.
- [ ] Zopakoval/a jsem si deklinaci plurálu.
- [ ] Umím aktivně používat deklinaci slov *den*, *týden*, *rok*, *člověk*, *dítě*.
- [ ] Umím naplánovat služební cestu a řešit případné komplikace během ní.
- [ ] Naučil/a jsem se vyplnit internetový formulář.
- [ ] Umím lépe porozumět hlášením na letišti, na nádraží a podobně.

Co vás čeká v lekci 18?

- Budete mluvit o módě a oblečení. Seznámíte se s prací významné české návrhářky.
- Seznámíte se s dalšími typy číslovek a procvičíte si jejich deklinaci.
- Budete mluvit o dopravních značkách, autech a automobilovém provozu.

T

LEKCE 18 Móda a oblečení

▶ 1. Porovnejte fotografie. Odpovězte na otázky.

1. Kdo má na sobě večerní šaty/sukni/kostým/oblek/klobouk/košili/kabát/tepláky/plavky/sportovní boty/ kožich/čepici/halenku/bundu/župan/kraťasy/spodní prádlo/pyžamo/mikinu/rukavice/tričko/šálu/džíny?
2. Kde tito lidé asi jsou? Kam by ve svém oblečení nemohli jít, protože by vypadali trapně?

1

2

3

4

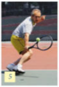
5

6

7

8

9

10

11

12

▶ 2. Najděte a ukažte na fotografiích.

výstřih kapsa rukáv pásek nohavice kapuce límec zip knoflík podpatek kabelka kožešina

▶ 3. Spojte s vhodnými slovy z předchozího cvičení.

hluboký špičatý dlouhý úzký krátký kulatý vysoký nízký

▶ 4. Jaká je ta látka?

A. jednobarevná B. květovaná C. pruhovaná
D. puntíkovaná E. kostkovaná F. vyšívaná

▶ 5. Odpovězte na otázky.

1. Máte na sobě něco jednobarevného, pruhovaného, květovaného...?
2. Kupujete si oblečení, nebo si ho necháváte šít? Znáte někoho, kdo si oblečení šije sám?

▶ 6. Doplňte vhodný prefix. Hledejte více možností.

1. Nemůžu na sebe sehnat žádný oblek. Musím si ho nechat . . . . . šít.
2. Babička . . . . . šila na vánoční ubrus krásné květiny.
3. Tu silnou látku vůbec nemůžu . . . . . šít skrz!
4. Upadl ti knoflík. Musíš si ho . . . . . šít.
5. Mami, prosím tě, mohla bys mi . . . . . šít tu díru na svetru?
6. Budu si muset nechat . . . . . šít svoje oblíbené šaty, protože jsou mi malé.

POZOR:
šít*/ušít*
×
přišívat/přišít*
zašívat/zašít*
vyšívat/vyšít*
přešívat/přešít*
prošívat/prošít*

▶ 7. Diskutujte.

1. Co máte právě teď na sobě? Popište podrobně svoje oblečení.
2. Jaké oblečení nosíte nejčastěji? Charakterizujte svůj styl (sportovní, elegantní, klasický, ležérní, výstřední...).
3. Vyznáte se v módních trendech? Jaké novinky v této oblasti nás čekají? Co se bude nosit?
4. Znáte nějaké módní návrháře nebo návrhářky?

VŠIMNĚTE SI:
mít* na sobě (= *právě teď*)
nosit (= *často*)

cv. 1, cv. 4

TEXT

Šaty, o kterých sní i princezny

► **1. Podívejte se na fotografii Blanky Matragi. Hádejte, kdo je to a o čem mluví v rozhovoru.**

► **2. Přečtěte si rozhovor s Blankou Matragi. Jak vidíte, chybí zde otázky (A–G). Doplňte je k číslům (1–7) na správná místa.**

A. Co vás baví ve volném čase?
B. Jaké byly vaše profesionální začátky v Libanonu?
C. Co vás při vytváření vašich modelů inspiruje?
D. Dosáhla jste velkých úspěchů. Jaké jsou vaše další cíle?
E. Pro koho pracujete dnes?
F. Kdy jste začala myslet na to, že se stanete módní návrhářkou?
G. Váš manžel pochází z Libanonu, kde také žijete. Jaké byly vaše první dojmy z této země?

Akademická malířka Blanka Matragi je jednou z nejvýznamnějších módních návrhářek dnešní (0) __D__ Narodila se ve Světlé nad Sázavou. Vystudovala na Vysoké škole umělecko-průmyslové v Praze. V roce 1980 se vdala a odjela se svým manželem do Libanonu. O tři roky později otevřela v Bejrútu Salon Blanka Haute Couture, ve kterém vznikají originální toalety a luxusní svatební šaty pro (1). . . . . klientelu v zemích okolo Perského zálivu. Obléká také stálé zákazníky v Evropě a v Praze. Věnuje se také práci se sklem, porcelánem a návrhům skleněné bižuterie a šperků. Blanka Matragi je nositelkou Evropské ceny umění, Mezinárodní ceny Salvátora Dalího, Národní ceny Františka Kupky a ceny Významná česká žena ve světě.

1. . . . .

S oblečením jsem zacházela s jistotou odmala, už v patnácti jsem si sama navrhovala a šila oblečení. V socialistickém Československu byl problém cokoliv (2). . . . ., a tak jsem si pomáhala, jak to šlo. Zkombinovala jsem třeba různé látky z Tuzexu i z bazaru, rozstříhala a přešila jsem starou dětskou sukni nebo svatební oblek, odstříhla jsem knoflíky od peřin – a model byl na světě. Jednou jsem ke své tyrkysově modré super košili potřebovala vhodné boty, a tak jsem si bílé tenisky natřela (3). . . . . pastou Fluorou, která měla stejnou barvu. Výsledek vypadal fakt senzačně. Pak ale začalo pršet a boty začaly pěnit, jako když si čistíte zuby. Byl to prostě model na jedno použití.

2. . . . .

Každý „přestup" do nové kultury člověka vždycky něčím obohatí, ale na druhou stranu omezí jeho svobodu. Pro mě bylo vzrušující a nové všechno, co jsem po příjezdu do Libanonu (4). Okouzlila mě zdejší příroda, barvy moře a hor, báječné teplo devět měsíců v roce. S úctou jsem procházela památky, některé až sedm tisíc let staré. Libanon je kultivovaná země se skvěle jazykově vybavenými lidmi a velkou náboženskou tolerancí. Zažila jsem tu ale i občanskou válku, která (5). . . . . až v roce 1991, a to opravdu nebyly lehké chvíle.

3. . . . .

Hned po (6). jsem začala pracovat jako návrhářka pro jednu firmu, ale brzy jsem si založila vlastní salón pod značkou Blanka Haute Cotoure. To bylo v roce 1983, v době, kdy kolem zuřila občanská válka. Zprávu o odvážné mladé cizince tehdy vysílalo mnoho televizních stanic. Moje modely se líbily a postupně jsem (7). . . . . nové a nové zákaznice, jak v Libanonu, tak i za jeho hranicemi.

4. . . . .

Pro náročné zákaznice. Moje klientky chtějí zářit, chtějí být obdivované. Můžou si koupit šaty (8). . . . . na světě, poslat si letadlo k Diorovi, zatelefonovat do New Yorku. Musím pracovat ve špičkové kvalitě a nabízet věci, které nikdo jiný nedělá.

cv. 2

5. ....

To je úplně jednoduché: člověk se musí umět dívat kolem sebe, svět je plný motivů. Inspiraci (9). ve všem, co vidím a prožívám. Může to být příroda, architektura, výtvarné umění, pohled na barevný podzimní list... Hodně pracuju s vyšívanou technikou, maluju na látky a kombinuju různé materiály. Na svatebních šatech pro jednu arabskou princeznu jsem třeba použila (10). zlaté mince.

6. ....

Ráda jezdím na kolečkových (11). . . . ., lyžuju, plavu a čtu, ale hlavně cvičím Taebo a BodyPump.

7. ....

Po obrovském úspěchu své (12). . . . . v Obecním domě v Praze, kterou během tří týdnů navštívilo přes 80 000 lidí, jsem se rozhodla založit v Praze stálou expozici své tvorby. Tu bych chtěla později věnovat českému národu. Teď hledám v Praze vhodné prostory.

3. Přečtěte si text ještě jednou a rozhodněte, který z výrazů A, B, C, nebo D se nejlépe hodí do mezery.

0.	A periody	B období	C času	D doby
1.	A nejchudší	B nejbohatší	C nejdelších	D nejbližší
2.	A najít	B hledat	C sehnat	D setkat
3.	A zubovou	B zubatou	C na zuby	D zubní
4.	A žila	B přežila	C prožívala	D užívala
5.	A skončila	B přestala	C začala	D zastavila
6.	A odjezdu	B zájezdu	C sjezdu	D příjezdu
7.	A dostávala	B hledala	C získávala	D ztrácela
8.	A nikde	B někde	C kdekoliv	D kdykoliv
9.	A nacházím	B přicházím	C vycházím	D scházím
10.	A levné	B levé	C ošklivé	D pravé
11.	A raketách	B bruslích	C sjezdovkách	D míčích
12.	A práce	B školy	C výstavy	D galerie

4. Blanka Matragi mluví o tom, že život v cizí zemi člověka obohatí, ale na druhé straně omezí jeho svobodu. Co si o tom myslíte? Máte podobnou zkušenost?

5. Najděte v textu následující výrazy a vypište si nebo označte věty, ve kterých se objevují. Pak tvořte podobné věty.

1. svatební oblek/šaty
2. obohatit člověka o něco
3. omezit svobodu
4. skvěle jazykově vybavený
5. náboženská tolerance
6. občanská válka
7. televizní stanice
8. náročná zákaznice
9. špičková kvalita
10. podzimní list
11. pracovat vyšívanou technikou
12. pravé zlaté mince
13. kolečkové brusle
14. obrovský úspěch
15. stálá expozice
16. vhodné prostory

6. Spojte výrazy s podobným významem.

zuřit | být* náročný | vhodné prostory | zářit | věnovat | odvážný | špičkový | úcta | vzrušující | expozice

výstava | mít* zlost | vydávat světlo | mít* velké požadavky | statečný | nejlepší | dát | respekt | velmi zajímavé | vhodné místo

7. Všimněte si změny významu. Použijte ve větách.

oblékat/obléknout* – oblékat se/obléknout* se – oblékat si/obléknout* si
svlékat/svléknout* – svlékat se/svléknout* se – svlékat si/svléknout* si
převlékat/převléknout*– převlékat se/převléknout*se – převlékat si/převléknout*si
obouvat/obout* – obouvat se/obout* se – obouvat si/obout* si
zouvat/zout* – zouvat se/zout* se – zouvat si/zout* si

POZOR:
oblékat (se, si)/obléknout* (se, si)
svlékat/svléknout* (se, si)
převlékat/převléknout* (se, si)

ALE o botách říkáme:
obouvat/obout*(se, si)
zouvat/zout*(se, si)

!!! Všimněte si:

Když mluvíme, používáme často místo výrazů oblékat/obléknout*, svlékat/svléknout*, obouvat/obout* *a* zouvat/zout* *mnohem „univerzálnější" výrazy* nandávat/nandat *a* sundávat/sundat*. Procvičte si je v následujícím cvičení a všimněte si i dalších prefixů.*

PAMATUJTE SI: -ndávat/-ndat

nandávat/**na**ndat
sundávat/**su**ndat
vyndávat/**vy**ndat
přendávat/**pře**ndat

8. Doplňte vhodný prefix ke slovnímu základu *-ndávat/-ndat*.

1. Není ti moc teplo? Nechceš si . . . . . ndat ten svetr?
2. Dcera si . . . . . ndala čepici a šla ven.
3. Když chceš umýt okno, musíš . . . . . ndat záclony.
4. . . . . . ndala jsem oblečení z jedné skříně do druhé.
5. Když se ochladilo, ... ndal jsem teplé oblečení ze skříně, kde bylo přes léto.
6. Maminka mi . . . . . ndala na talíř tolik jídla, že jsem to nemohla sníst.
7. Když Češi přijdou někam na návštěvu, automaticky si . . . . . ndají boty.
8. Nevím, kam mám dát tu vázu. Pořád ji . . . . . ndávám z místa na místo.
9. Když mluvíš s panem učitelem, měl bys . . . . . ndat ruce z kapsy!

9. Říká se, že šaty dělají člověka. Souhlasíte s tím? Napište text na toto téma. (*Český pravopis* › *str. 205.*)

cv. 7

GRAMATIKA Druhové číslovky. Plurálová substantiva (pomnožná podstatná jména)

1. Přečtěte si následující výrazy. Co mají společného? Přiřaďte je k obrázkům.

A. pantofle
B. boty
C. brýle
D. hodinky
E. kalhoty
F. kalhotky
G. náušnice
H. plavky
I. ponožky
J. podkolenky
K. punčocháče
L. sandály
M. trenýrky
N. kraťasy *(OČ)*
O. šortky
P. šaty

!!! *Druhové číslovky*

Všimněte si: **jedny** šaty, **dvoje** hodinky, **troje** boty...

Slova, která obvykle používáme v plurálu (některá z nich mají jenom plurálovou formu – viz níže) počítáme pomocí druhových číslovek: **jedny, dvoje (oboje), troje, čtvery, patery**...
Podobně tvoříme: **kolikery, několikery, tolikery**

2. Rozumíte? Dopište k číslům do tabulky.

jedny, jedenáctery, osmnáctery, třináctery, čtvery, patery, sedmnáctery, šestery, dvanáctery, sedmery, osmery, čtrnáctery, dvacatery, devatery, dvoje, patnáctery, devatenáctery, troje, šestnáctery, desatery, třicatery

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	30

3. Co si koupíte? Napište číslovky slovy nebo přečtěte nahlas.

2 bačkory............................
3 boty...............................
2 brýle..............................
1 hodinky............................
7 kalhotky...........................
4 kalhoty............................
5 náušnice...........................
3 plavky.............................
9 ponožky............................
15 punčocháče........................
1 sandály............................
8 slipy..............................
6 šaty...............................
3 šortky.............................
2 lyže...............................

!!! *Plurálová substantiva (pomnožná podstatná jména)*

Pomnožná substantiva jsou slova, která mají jenom formu plurálu. Například: housle, kamna, kalhoty, dveře, hodiny, hodinky, nůžky, kleště, prázdniny, narozeniny, Vánoce, Velikonoce. *(Viz také* < lekce 14, str. 141.*)*

Pozor: Existují taky singulárová substantiva. Například: oblečení, ovoce, zelenina, drůbež.

4. Napište číslovky slovy nebo přečtěte nahlas. Tvořte věty (vymyslete vhodný kontext).

3 housle.............................
5 kalhoty............................
4 dveře..............................
1 kamna..............................
6 nůžky..............................
2 kleště.............................
1 hodinky............................
2 hodiny.............................
2 prázdniny..........................
3 narozeniny.........................
1 Velikonoce.........................
2 Vánoce.............................

cv. 4

Deklinace (skloňování) číslovek

!!! *Deklinace (skloňování) číslovky jeden, jedna, jedno*

jeden/jeden, jedna, jedno deklinujeme (skloňujeme) jako ten/ten, ta, to. Doplňte tabulku v singuláru (jednotném čísle) i plurálu (množném čísle):

	singulár			plurál		
1. N	jeden/jeden	jedna	jedno	jedni/jedny	jedny	jedna
2. G						
3. D						
4. A						
5. V						
6. L						
7. I						

POZOR: Podobně deklinujeme i plurálové formy zájmena všechen, všechna, všechno, které se v singuláru nepoužívají často. Porovnejte formy N pl.: jedni – všichni, jedny – všechny, jedny – všechny, jedna – všechna. (Více > Česká gramatika v kostce 2, str. 6.)

1. Formy v závorkách napište slovy nebo přečtěte ve správném tvaru.

1. Na koho čekáš? – Čekám na . . . . (ten jeden pán), který slíbil, že přijde.
2. Komu dáš ten dárek? – . . . . (Ten jeden můj kamarád), kterého mám ráda.
3. O kom mluvíte? – O . . . . (ten jeden politik), který není moc známý.
4. S kým půjdeš na ples? – S . . . . (ten jeden kolega), kterého ještě neznáš.
5. U koho budeš bydlet? – U . . . . (ten jeden člověk), kterého jsem potkal cestou.
6. O čem píšou v novinách? – O . . . . (to jedno auto), které se mi moc líbí.
7. Komu dáš tu hračku? – . . . . (To jedno miminko), které pořád pláče.
8. S kým půjdeš na koncert? – S . . . . (ta jedna kamarádka), která u nás minulý rok bydlela.
9. O kom jste mluvili na schůzi? – O . . . . (ta jedna učitelka), která u nás před rokem pracovala.
10. Vedle koho sedíš ve škole? – Vedle . . . . (ta jedna holka) s blond vlasy.

!!! *Deklinace (skloňování) číslovek 2, 3, 4 a dalších*

1. Deklinaci číslovek 2, 3 a 4 se musíte naučit.
2. Číslovky 6, 7, 8, 9 … mají deklinaci jako 5. Ale: devět – devíti, deset – deseti i desíti.
3. Číslovky sto, tisíc, milion a miliarda mají deklinaci jako substantiva (podstatná jména).

	2	3, 4	5…
1. N	dva/dva, dvě, dvě	tři, čtyři	pět
2. G	dvou	tří/třech, čtyř/čtyřech	pěti
3. D	dvěma	třem, čtyřem	pěti
4. A	dva/dva, dvě, dvě	tři, čtyři	pět
5. V	dva/dva, dvě, dvě	tři, čtyři	pěti
6. L	dvou	třech, čtyřech	pěti
7. I	dvěma	třemi (třema)*, čtyřmi (čtyřma)*	pěti (pětima)*

** Formy obecné češtiny*

POZOR:
1. *Oba/oba, obě, obě mají stejnou deklinaci (skloňování) jako dva/dva, dvě, dvě.*
2. *Číslovky 5 a vyšší se ve větě chovají jako neutra sg. (formy středního rodu v jednotném čísle). To má vliv na formu slovesa. Například:* Na koncertě **bylo** jenom **padesát** lidí. Kdyby bylo hezké počasí, **přišlo** by **dvě stě** lidí.

2. Napište číslovky slovy nebo přečtěte nahlas. Použijte je ve větách. Pozor – některé prepozice můžou mít víc pádů.

1. o 2 . . . .
2. ke 3 . . . .
3. se 2 . . . .
4. o 3 . . . .
5. bez 4 . . . .
6. s 5 . . . .
7. kolem 2 . . . .
8. u 3 . . . .
9. vedle 4 . . . .
10. ke 2 . . . .
11. včetně 4 . . . .
12. bez 3 . . . .
13. na 4 . . . .
14. proti 5 . . . .
15. díky 2 . . . .
16. kvůli 3 . . . .
17. mezi 4 . . . .
18. od 3 . . . .

3. Slova v závorkách použijte ve správné formě.

1. Mluvili jsme o (oba dva problémy).
2. Musíme prodat (obě dvě auta).
3. Půjdu do kina s (obě dvě kamarádky).
4. Zatelefonoval jsem (oba dva bratři).
5. Napsala jsem ti o (obě dvě věci).
6. Povídal jsem si s (obě dvě kolegyně).
7. Zúčastním se (obě dvě konference).
8. Zabýváme se (obě dvě aféry).
9. Zeptám se (oba dva učitelé).
10. Mám strach z (oba dva psi).

4. Přečtěte nahlas. Číslovky v závorkách použijte ve správné formě.

1. Bojím se těch (2) psů.
2. Bydlí spolu se (3) kočkami.
3. Mluvíme o těch (4) holkách.
4. Nemůžu žít bez (2) věcí: čaje a mobilu.
5. Řekni to těm (2) pánům.
6. Četla jsem o (3) modelkách.
7. Byl jsem tam se (3) kamarády.
8. Vidíš tu zahradu se (4) stromy?
9. Uděláme to i bez (2) kolegů.
10. Dám to svým (3) dětem.
11. Četla jsem o (4) filmech.
12. Mluvil jsem se (2) doktory.
13. Chodil do školky od (3) let.
14. Ve (4) letech onemocněl.
15. To je dárek od (2) sester.
16. Řekl to (3) lidem.
17. Zúčastním se (2) setkání.
18. Snědl guláš se (4) knedlíky.

5. Přečtěte nahlas, co vypráví Libuše Rambousková. Číslovky v závorkách použijte ve správné formě.

Narodila jsem se v roce 1950. Ve (2) letech mě maminka dala do jeslí, protože musela jít do práce. Ve (3) letech jsem šla do školky, kam jsem chodila do (6) let. V (6) letech jsem šla do první třídy. Do (15) let jsem chodila na základní školu a od (15) do (19) let jsem chodila na ekonomickou střední školu. V (19) jsem začala pracovat jako sekretářka v továrně, ale po (2) letech jsem odešla do jiné firmy. Ve (23) letech jsem se vdala a ve (25), (28) a (30) letech se mi narodily děti. Ve (40) jsem se rozvedla, protože manžel se zamiloval do mladší a odešel od nás. Myslela jsem, že už zůstanu se (3) dětmi sama, ale ve (47) jsem se seznámila s mužem, kterého jsem si po (3) letech vzala. V (50) letech jsem se vdala podruhé. V (52) letech jsem onemocněla, ale po (2) letech se moje nemoc trochu zlepšila. V (55) letech jsem přesto musela jít do invalidního důchodu. Od (59) let bydlím na vesnici, kde jsme koupili dům se zahradou, a byt ve městě jsem nechala svým (3) dětem. Do města už teď jezdíme jenom proto, abychom koupili jídlo našim (4) kočkám a (2) psům. Můj manžel je o pár let starší než já, ale i ve (65) letech je zdravý a veselý. Často si říkáme, že bychom takhle chtěli žít aspoň do (100) let!

POZOR:
ve dvaceti třech letech = **ve třiadvaceti**

Zlomky a desetinná čísla

!!! ***Zlomky a desetinná čísla.***

1/2 – polovina, půl, půlka
1/3 – třetina
1/4 – čtvrtina, čtvrt, čtvrtka
1/5 – pětina
1/6 – šestina
1/7 – sedmina
1/8 – osmina
1/9 – devítina
1/10 – desetina
1/100 – setina
1/1000 – tisícina...

0,5 – žádná celá pět
1,5 – jedna celá pět (desetin)
2,5 – dvě celé pět (desetin)
3,5 – tři celé pět (desetin)
4,5 – čtyři celé pět (desetin)
5,5 – pět celých pět (desetin)

POZOR:
1,5 *můžeme číst také jako* **jedna a půl**
1,25 *můžeme číst jako* **jedna a čtvrt** *atd.*

6. Napište zlomky a desetinná čísla slovy nebo je přečtěte nahlas. Použijte je ve větách s jednotkami míry, váhy, objemu a teploty ze strany 121.

Například: Stůl měří 56 celých 7 (desetin) centimetru.

1/2 – ....
2/3 – ....
3/4 – ....
2/6 – ....
8/5 – ....
6/7 – ....
9/10 – ....
37,2 – ....
26,5 – ....
56,7 – ....
99,8 – ....
99,999 – ....

Opakování číslovek

7. Zopakujte si všechny číslovky, které znáte. Číslovky v tomto cvičení použijte ve správné formě.

1. Narodil jsem se 27. 3. 1989.
2. Film byl natočen v 60. letech.
3. Koupila jsem si 3 šaty a 4 punčocháče.
4. Šel jsem do kina se 2 kamarády.
5. To byla moje 1. láska.
6. Lekce začíná 4. 9. v 8.45.
7. Vlak odjíždí z 6. nástupiště.
8. Měl jsem teplotu 38,5.
9. Cesta trvá kolem 4 hodin.
10. Sejdeme se v 9.30.
11. Pojedeme (tramvají) 9 nebo 5?
12. Od 1. 1. 2000 už nekouřím.
13. Hele! Už jede 12!
14. Neumím přeložit 2., 3. a 5. větu.
15. Chceš 2/3 nebo jenom 1/3 dortu?
16. Ujeli jsme přesně 86,7 kilometru.
17. Kolik jsou 3/4 z 12?
18. Vezmu si 2 boty a 5 ponožky.
19. Uběhl jsem maraton za 3,25 hodiny.
20. Musím koupit jídlo našim 3 psům.

8. Spojte otázky a odpovědi.

1. Odkdy jsi tady?
2. Kolikrát jsi už byl v Brně?
3. Jak dlouho budeš bydlet v hotelu?
4. Na jak dlouho pojedeš do Německa?
5. O kolik let je vaše dcera starší než syn?
6. Po kolikáté už jsi v Ostravě?
7. Ze kdy je ten dopis?
8. Dokdy mám přijít?

A. O dva roky.
B. Na tři dny.
C. Asi tři dny.
D. Vrať se do večeře!
E. Nejmíň třikrát, ale možná čtyřikrát.
F. Od 20. 4. 2005.
G. Z 28. 3. 2006.
H. Poprvé, ještě jsem tu nikdy nebyl.

9. Čísla můžete slyšet taky v různých frázích a příslovích. Hádejte, co znamenají.

1. Jeden (= člověk) je za osmnáct, druhý bez dvou za dvacet.
   a) Jsou oba stejní. b) Jsou úplně jiní. c) Oba nemají peníze.
2. Po dobrém obědě si vždycky dám dvacet.
   a) Sním dvacet kousků dortu. b) Chvíli běhám. c) Chvíli spím.
3. Ve škole nás bylo pět a půl.
   a) Bylo nás tam málo. b) Bylo nás tam moc. c) Bylo nás tam akorát.
4. Pracoval jsem o sto šest.
   a) Pracoval jsem velmi pomalu. b) Pracoval jsem sto šest hodin. c) Pracoval jsem velmi intenzivně.
5. Jde to s ním od deseti k pěti.
   a) Má velké úspěchy. b) Je to s ním špatné. c) Jde dolů po schodech.
6. Nemá všech pět pohromadě.
   a) Není normální. b) Není připravený na cestu. c) Neudělal všechnu práci, kterou měl.

Zájmeno *ten* a jeho derivace (odvozeniny)

!!! *Zájmeno* ten *a jeho derivace (odvozeniny)*

ten[1]	
ten**to**[2], ten**hle** **tady**ten, **tadyhle**ten ten**hle**ten, **tuhle**ten	**tamt**en **tamhle**ten
	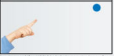

1. Zájmeno ten (ta, to, ti, ty...) má univerzální význam. Odkazuje na vzdálené i blízké předměty a v rámci textu funguje i jako anglické the, německé der, die, das apod.
2. typické pro psaný jazyk

Zájmeno ten můžeme v těchto derivacích nahradit formami F a N. Porovnejte např.: tenhleten/tenhleten, tahleta, tohleto. Podobně fungují i formy plurálu, např.: tihleti/tyhlety, tyhlety, tahleta. Všechny tyto formy deklinujeme stejně jako zájmeno ten, ta, to. V této fázi výuky však stačí, když si zapamatujete formy nominativu.

1. Je předmět, o kterém se mluví, blízko (B), nebo daleko (D)?

1. Chtěla bych tuhleten svetr.
2. Prosím vás, podejte mi tamhletu šálu.
3. Vezmu si tuhletu knihu.
4. Kolik stojí tamhlety boty?
5. Líbí se mi tamten kabát.
6. Tohleto auto je opravdu hezké.
7. Chceš tamhlety ponožky?
8. Tamta sukně se mi nelíbí.
9. Tuhletu čepici si nevezmu, je hnusná!
10. Mám rád tyhle boty, jsou moc pohodlné.

Auta a automobilisté

PAMATUJTE SI:
řidičský průkaz = *OČ* řidičák
technický průkaz = *OČ* techničák

▶ 1. Diskutujte.

1. Máte auto? Pokud ano, jak dlouho ho máte a jak často jím jezdíte?
2. Dovedete si představit svůj život bez auta? Jaké by byly výhody/nevýhody?
3. Myslíte, že v budoucnosti budeme jezdit auty s elektrickým nebo vodíkovým pohonem?
4. Vyznáte se v automobilovém průmyslu? Jaké jsou novinky a trendy v této oblasti?

▶ 2. Co musíte udělat, když se chcete naučit řídit a koupit si auto? Co uděláte *nejdřív*, *potom*, *přitom*, *zároveň* a *zatím*...?

platit/zaplatit povinné ručení
dostávat/dostat* řidičský průkaz (= řidičák)
vyřizovat si/vyřídit si pojištění
dělat/udělat si řidičský kurz (= dělat/udělat si řidičák)
brát*/vzít* benzín
chodit – jít* na technickou kontrolu
vyřizovat si/vyřídit si technický průkaz (= techničák)
pořizovat si/pořídit si do auta lékárničku
učit se/naučit se předpisy a značky
kupovat/koupit si auto

▶ 3. Znáte dopravní značky? Doplňte názvy k obrázkům.

zákaz zastavení | *zákaz stání* | *hlavní silnice* | *stop (OČ stopka)* | *nemocnice* | *křižovatka* | *plná/přerušovaná čára* | *jednosměrná ulice (OČ jednosměrka)* | *přechod pro chodce* | *slepá ulice* | *dej přednost v jízdě* | *železniční přejezd* | *přikázaný směr jízdy* | *parkoviště* | *dálnice*

1. ....

2. ....

3. ....

4. ....

5. ....

6. ....

7. ....

8. ....

9. ....

10. ....

11. ....

12. ....

13. ....

14. ....

15. ....

▶ 4. Která značka říká, že...

1. ...musíte dát přednost lidem, kteří jdou pěšky?
2. ...nesmíte předjíždět jiná auta?
3. ...máte přednost v jízdě před auty, která přijíždějí z vedlejší silnice?
4. ...musíte bezpodmínečně zastavit na místě, kde je tato značka?
5. ...můžete předjíždět jiná auta?
6. ...nesmíte jet nižší rychlostí než 60 km/h, jinak musíte jet v „pomalém" pruhu?
7. ...se blížíte k místu, kde jezdí vlak?
8. ...ulicí, kde je tato značka, se nedá projet?

5. Spojte výrazy s obrázky. Popište podrobněji, co se stalo.

A. narazil do stromu B. srazili se, nabourali se C. dostal smyk D. nedal přednost na přechodu

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

6. Za co můžete jako řidič dostat pokutu? Co je nebo není dopravní přestupek? Označte následující výrazy písmeny JP (= je přestupek) nebo NP (= není přestupek).

	nemít* sluneční brýle		zastavit v zatáčce		vypít* před jízdou malé pivo
	nemít* řidičský průkaz		couvat (jet* dozadu)		používat za jízdy mobil
	nemít* benzín		předjíždět tam, kde je plná čára		jíst* za jízdy
	řídit opilý		poslouchat v autě hlasitou hudbu		brát* stopaře
	dostat* smyk		vjet* do protisměru		jet* v obci rychlostí 80 km/h
	parkovat tam, kde je zákaz stání		nedat přednost chodci na přechodu		předjet* sanitku
	zastavit na křižovatce na červenou		dívat se při řízení dozadu		jet* na dálnici rychlostí 130 km/h

7. Co je to? Podle obrázku doplňte čísla k výrazům.

..... kufr
..... volant
..... řadicí páka
..... motor
..... sedadlo
..... dětská sedačka
..... bezpečnostní pás
..... GPS (= džípíeska)
..... blinkr *(OČ)*
..... světlo
..... brzda
..... spojka
..... plyn

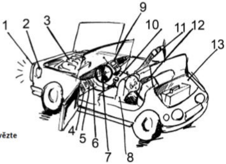

CD2: 71, 72, 73

8. Poslouchejte dialogy řidiče a spolujezdce. Odpovězte na otázky. Identifikujte prvky obecné češtiny.
(Více o OČ *› str. 204.**)*

	Jaký mají problém?	Co budou dělat?
1.		
2.		
3.		

VŠIMNĚTE SI:
Pozor! = Bacha! *(OČ)*

9. V jaké situaci řeknete...? Utvořte minidialogy s následujícími větami.

Svezu tě na letiště. *Můžu ještě kousek couvnout?* *Bacha, brzdi!* *Zajedu pro tebe v 7 večer.*
Fakt jsem tu značku neviděl. *Sem se nevejdu.* *Pozor, radar!* *Zleva dobrý, zprava něco jede.*
Kde mám auto? *Předjeď ho!* *Musíme zavolat na policii.* *Viděla jsi to? Ten jel jako blázen.*
Honem zavolejte 155. Vypadá to špatně. *Páni, došel nám benzín!* *Přidej, tady můžeš.*

ZAPIŠTE SI SLOVA A FRÁZE, KTERÉ POTŘEBUJETE

Co jste se naučil/a v lekci 18?

Označte symbolem ✔ *(ano, umím dobře)*, ■ *(ano, ale potřebuju si ještě zopakovat)*

☐ Umím pojmenovat různé druhy oblečení a jejich součásti.
☐ Umím mluvit o módě a o tom, co pro mě znamená.
☐ Naučil/a jsem se aktivně používat druhové číslovky.
☐ Vím, jak deklinovat základní číslovky.
☐ Umím používat zlomky a desetinná čísla.
☐ Seznámil/a jsem se s derivacemi zájmena *ten*.
☐ Znám nejdůležitější dopravní značky.
☐ Uvědomuju si, co je nebo není dopravní přestupek.
☐ Umím pojmenovat základní součásti auta.
☐ Umím lépe komunikovat v situacích při jízdě autem.

Co vás čeká v lekci 19?

- Dozvíte se o tom, jak se v bývalém Československu žilo za komunismu.
- Naučíte se, jak se v češtině vyjadřuje pasivum a jak se tvoří verbální substantiva a adjektiva.
- Seznámíte se se systémem školství v České republice a rozšíříte si slovní zásobu na toto téma.

LEKCE 19 Česká historie: 1948 – 1989

POZOR:
historie = dějiny *(jenom pl.)*
dějepis *(to, co se učí děti ve škole)*

1. Odpovězte na otázky.

1. Víte, co v české historii znamenají roky 1948 a 1989?
2. Na této stránce vidíte fotografie z doby komunismu. Co je to? Vysvětlení › str. 188.

A. okupace Československa 21. 8. 1968
B. fronta na maso
C. tuzexové bony (poukázky na nákup zahraničního zboží)
D. samizdat (ilegálně vydané knihy)
E. demonstrace proti komunistickému režimu 17. 11. 1989
F. paneláky
G. ideologické plakáty
H. peníze
I. jídelní lístek
J. vykonstruovaný politický proces
K. Stalinův pomník
L. první porevoluční prezident Václav Havel
M. první komunistický prezident Klement Gottwald

1 ___

2 ___

3 ___

4 ___

5 ___

6 ___

7 ___

8 ___

9 ___

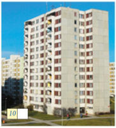
10 ___

11 ___

12 ___

13 ___

TEXT

JAK SE ŽILO ZA KOMUNISMU

1. **Přečtěte si rychle text. Odpovězte na následující otázky.**

1. Ve kterém roce vyhráli komunisti volby?
2. Kdy se odehrávaly politické procesy?
3. Ve kterém roce byl zbourán Stalinův pomník?
4. Kde všude byly plakáty?
5. Na co stáli lidé fronty?
6. Čí portréty byly na bankovkách?
7. Čím skončilo tzv. Pražské jaro v roce 1968?
8. Ze kterého jazyka je slovo „samizdat"?
9. Kolik stálo za socialismu pivo?
10. Místo čeho dostávali lidé tuzexové bony?
11. Jak dlouho čekali lidé na byt?
12. Co to byla Charta 1977?

POZOR: za + G
za komunismu,
za komunistů

2. **Přečtěte si text.**

Jak se žilo za komunismu

V roce 1946 komunisté vyhráli volby a dostali se do vlády. V únoru roku 1948 vyprovokovali vládní krizi a komunistický puč, tzv. **„Vítězný Únor"**. Prezidentem byl „zvolen" vůdce komunistů Klement Gottwald, kterému se říkalo „český Stalin". V dalších letech došlo k výrazným ekonomickým změnám. Továrny, statky, firmy a obchody byly znárodňovány a jejich majitelé byli zbavováni vlastnických práv. Pronásledovány byly také církve a věřící. Tento totalitní režim trval až do roku 1989.

Na konci 40. let a v 50. letech se v Československu odehrávaly vykonstruované **politické procesy**. V této době byly pronásledovány nebo uvězněny statisíce lidí. Během procesů, ve vězeních a v pracovních táborech jich pak tisíce zemřely. 250 lidí bylo odsouzeno k trestu smrti a popraveno.

Stalinův pomník v Praze na Letné. Pomník zobrazuje Stalina a za ním postavy českých a sovětských vojáků, dělníků a rolníků. (Lidé mu z legrace říkali „fronta na maso".) Stavba gigantického pomníku byla zahájena v roce 1949, ale skončila až v roce 1955. Jeho autor ještě před odhalením pomníku spáchal sebevraždu a v roce 1962 bylo rozhodnuto, že pomník bude zbourán.

Žádné politické výročí se neobešlo bez ideologických plakátů. **Plakáty** k výročím KSČ (tj. Komunistické strany Československa), MDŽ (tj. Mezinárodnímu dni žen) a VŘSR (tj. Velké říjnové socialistické revoluci) byly všude, na úřadech, v kancelářích, ve školách, v obchodech apod.

POZOR:
apod. – a podobně
atd. – a tak dále
mj. – mimo jiné
např. – například
tj. – to je
tzv. – takzvaný
viz – podívejte se

Fronty byly součástí každodenního života. Lidé stáli fronty na maso, na banány a pomeranče, na džíny, na auta, na dovolené a někdy i na toaletní papír. Místo „kupovat zboží" jste mohli častěji slyšet výraz „shánět zboží".

Peníze měly charakteristický styl socialistického realismu. Vidíte na nich mj. portréty vojáka a dělníka (padesátikoruna), nebo dělníka a rolnice (stokoruna). Tyto bankovky viz strana 187.

Okupace v srpnu 1968 následovala po období demokratizace (Pražské jaro) v šedesátých letech. V noci z 20. na 21. srpna bylo Československo obsazeno armádami ostatních socialistických zemí. Podle historiků to byla největší vojenská akce od konce 2. světové války. Okupace znamenala návrat cenzury a nesvobody.

Samizdat je slovo z ruského výrazu samostojatelnoje izdatelstvo, tj. samostatné vydavatelství. Některé knihy nemohly legálně vycházet, a proto si je lidé opisovali a půjčovali si je navzájem. Opisování knih bylo zakázáno a komunistická tajná policie (STB) samizdat tvrdě pronásledovala.

Tzv. tuzexové bony byly zvláštní peníze, za které se nakupovalo zboží ve speciálním obchodě, který se jmenoval Tuzex. Lidé, kteří pracovali v zahraničí, dostávali bony místo amerických dolarů, německých marek, britských liber, francouzských franků atd. Tyto peníze se totiž odevzdávaly státu a jejich vlastnictví bylo nelegální.

Jídlo za socialismu nebylo příliš kvalitní, ale bylo levné, protože základní potraviny, jako jsou mléko a chleba, byly dotovány státem. Když se dneska člověk dívá na tehdejší jídelní lístek, nevěří vlastním očím. Např. půllitr plzeňského piva stál dvě koruny a smažený sýr s brambory a tatarskou omáčkou 8.50.

„Bytová otázka" byla jeden z největších problémů režimu. Kvůli nedostatku bytů se stavěly panelové domy, tzv. **paneláky**. Tyto byty byly státní a lidi je od státu dostávali zadarmo. Přestože na ně čekali mnoho let, byli šťastní, že je dostali. Samozřejmě, že tento systém vedl ke korupci.

Po okupaci v roce 1968 se znovu zhoršila cenzura a začaly represe proti lidem, kteří otevřeně nesouhlasili s okupací (tzv. období normalizace). V roce 1977 publikovali čeští disidenti dokument Charta 77, ve kterém žádali svobodu a dodržování lidských práv. Masovější **demonstrace proti komunistickému režimu** začaly až v polovině osmdesátých let a vyvrcholily tzv. „sametovou revolucí" v listopadu 1989. Prvním polistopadovým prezidentem byl zvolen dramatik, spisovatel a bývalý disident Václav Havel.

cv. 2

▶ 3. Procvičujte výslovnost. Pozor na dlouhé samohlásky.

vykonstru**o**vaných, styl socialistického re**a**lismu, bez id**eo**logických plakátů, fronty byly so**u**částí, tvrd**ě** pronásledovala, vyv**r**cholily

▶ 4. Řekněte, co je/není pravda.

1. „Shánět zboží" znamenalo, že určité věci musíte kupovat ve speciálních obchodech.	ANO/NE
2. Když jste chtěli koupit banány nebo pomeranče, museli jste mít dolary, marky a libry.	ANO/NE
3. V Tuzexu bylo možné kupovat zboží za zvláštní „peníze", takzvané bony.	ANO/NE
4. Stalinův pomník už na Letné v Praze nestojí.	ANO/NE
5. Na penězích z doby socialismu byly portréty zpěváků a herců.	ANO/NE
6. Výraz „samizdat" se používal pro ilegálně vydávané knihy a časopisy.	ANO/NE
7. Komunistická tajná policie samizdat tvrdě pronásledovala.	ANO/NE
8. Za komunismu byl dostatek bytů.	ANO/NE
9. Demonstrace proti komunistickému režimu začaly v polovině sedmdesátých let.	ANO/NE
10. „Sametová revoluce" byla v roce 1989.	ANO/NE

▶ 5. Vysvětlete výrazy z textu na str. 188. Použijte je v novém kontextu.

1. vládní krize
2. shánět/sehnat* zboží
3. dodržování lidských práv
4. spáchat sebevraždu
5. období demokratizace
6. obejít* se bez něčeho
7. být* součástí
8. základní potraviny
9. tvrdě pronásledovat
10. nevěřit vlastním očím
11. odehrávat se/odehrát* se
12. nedostatek bytů

▶ 6. Doplňte výrazy z předchozího cvičení do vět ve správné formě. Pak zkontrolujte v textu na str. 188.

1. Žádné politické výročí .... ideologických plakátů.
2. Vykonstruované politické procesy .... v padesátých letech.
3. Místo „kupovat zboží" jste mohli častěji slyšet výraz „............ ...."
4. Kvůli .... se stavěly panelové domy.
5. V únoru roku 1948 vyprovokovali komunisté .... a komunistický puč.
6. Když se dneska člověk dívá na tehdejší jídelní lístek, ...
7. Okupace v srpnu 1968 následovala po ....
   v šedesátých letech.
8. Komunistická policie samizdat ....
9. Dokument Charta 77 žádal svobodu a ....
10. Fronty .... každodenního života.
11. Autor Stalinova pomníku ....
12. ...., jako jsou chleba a mléko, byly dotovány státem.

PAMATUJTE SI:
v padesátých, šedesátých, sedmdesátých... letech

▶ 7. Doplňte zkratky z bubliny na str. 188. Pak zkontrolujte v textu.

1. Kvůli nedostatku bytů se stavěly panelové domy, ... paneláky.
2. Lidé, kteří pracovali v zahraničí, dostávali bony místo amerických dolarů, německých marek, britských liber, francouzských franků .....
3. Ideologické plakáty byly na úřadech, v kancelářích, ve školách, v obchodech .....
4. Na bankovkách vidíte ..... portrét vojáka a dělníka.
5. Plakáty k výročím KSČ (..... Komunistické strany Československa) a MDŽ (.....Mezinárodnímu dni žen) byly všude.
6. Tyto bankovky ..... strana 188.
7. ..... půllitr plzeňského piva stál dvě koruny a smažený sýr s brambory a tatarskou omáčkou 8.50.

CD2: 74, 75, 76

▶ 8. 🎧 Co říkají Josef, Dana a Adéla o tom, jak se žilo za komunistů? Napište nejméně pět výrazů v obecné češtině, které slyšíte. *(Více o OČ › str. 204.)*

1. Kdo chodil na protikomunistické demonstrace?
2. Kdo byl v KSČ a později odtud vystoupil?
3. Kdo si neumí představit, že by nemohl cestovat?
4. Čí otec je teď nezaměstnaný?
5. Čí syn měl problémy se studiem?
6. Kdo četl samizdat?
7. Kdo myslí, že se teď lidé mají dobře?

Josef, 83 let

Dana, 50 let

Adéla, 30 let

▶ 9. Diskutujte.

1. Znáte nějaké filmy nebo knihy, které zachycují období komunismu?
2. Na co byste se zeptali člověka, který žil v tomto období?

▶ 10. Napište text. Vyberte si z následujících témat.

1. Na základě textu na str. 188 napište, jak se změnil život v ČR po roce 1989.
2. Zeptejte se nějakého Čecha nebo Češky na politické, sociální a ekonomické změny po roce 1989. Zapište a prezentujte jeho/její zážitky, názory a zkušenosti.

Porovnejte:
zážitek × zkušenost
Zjistěte, jak se tato slova překládají do vašeho jazyka.

GRAMATIKA Reflexivní (zvratné) *se* a *si*

!!! *Sloveso + reflexivní (zvratné)* se *a* si

1. Neoddělitelné se *a* si. *Například:* jmenovat **se**, stěžovat **si**...
2. Oddělitelné se *a* si. *Porovnejte význam na příkladech:*
a) Máme **se** s bratrem rádi *(= máme rádi jeden druhého).* Povídáme **si** *(=jeden s druhým, oba)* celý večer.
b) Oblékám **se** *(koho?).* Oblékám **si** *(komu?)* svetr.
Formy se *a* si, *které jsou velmi frekventované, jsou vlastně akuzativ a dativ zvratného zájména, které nemá nominativ. Celá deklinace vypadá takto:*

	1. N	*2. G*	*3. D*	*4. A*	*5. V*	*6. L*	*7. I*
krátké formy	---	**sebe**	**si**	**se**	---	**sobě**	**sebou**
formy po prepozici			**sobě**	**sebe**			

Více > Česká gramatika v kostce 2, str. 6.

PAMATUJTE SI:
Oblékám **mě**. – Oblékám **se**.

▶ 1. Doplňte *se*, nebo *si*.

1. Nedívala jsem . . . . . na televizi.
2. Stěžoval . . . . . na špatné služby.
3. Co . . . . . stalo včera večer?
4. Dám . . . . . guláš s knedlíkem.
5. Dobře jsem . . . . . zalyžovala.
6. Sejdeme . . . . . na náměstí?
7. Už jsem . . . . . oblékl.
8. Koupil jsem . . . . . nové boty.
9. Přestěhovali jsme . . . . . do Brna.
10. Musím . . . . . umýt vlasy.
11. Petr a Jan . . . . . vždycky nesnášeli.
12. Přečetla jsem . . . . . ten časopis.

▶ 2. Použijte zvratné zájmeno ve správné formě.

1. Viděl jsem . . . . . na tom videu.
2. Potřebuju chvíli pro . . . . .
3. Nevěřím nikomu kromě . . . . .
4. Říkal jsem . . . . ., že má asi pravdu.
5. Oblékám se hezky kvůli . . . . .
6. Napsala jsem ten článek o . . . . .
7. Nejsem se . . . . . spokojená.
8. Myslí jenom na . . . . .
9. Mám ty peníze u . . . . .

Reflexivní pasivum (zvratný trpný rod)

!!! *Reflexivní pasivum (zvratný trpný rod)*

Všimněte si v textu na str. 188: Tzv. tuzexové bony byly zvláštní peníze, za které **se nakupovalo** zboží ve speciálním obchodě. Tyto peníze **se** totiž **odevzdávaly** státu. Kvůli nedostatku bytů **se stavěly** panelové domy.

Reflexivní pasivum tvoříme pomocí slovesa ve 3. osobě sg. nebo pl. + se.
Porovnejte další, jednodušší příklady: Dům **se opravuje**. Domy **se opravují**. Kniha **se čte**. Knihy **se čtou**. Auto **se vyrábí** v továrně. Auta **se vyrábějí** v továrně.

Pozor: Subjekt někdy není vyjádřen (tyto věty pak často nevyjadřují opravdové pasivum). Například: ...Klement Gotwald, kterému **se říkalo** *„Český Stalin". (= kterému lidé říkali...)*

▶ 3. Slovesa v závorkách použijte v reflexivním pasivu.

1. Byt . . . . (opravovat) už měsíc.
2. Polévka . . . . (vařit) v kuchyni.
3. Restaurace . . . . (otvírat) zítra.
4. Maso . . . . (péct) 2 hodiny.
5. Jak . . . . (psát) to slovo?
6. . . . . (vyrábět) tam nábytek.
7. Boty . . . . (prodávat) v obuvi.
8. Jak . . . . (dělat) knedlíky?
9. Ty texty . . . . (číst) špatně.

▶ 4. Změňte věty podle modelu. Doplňte vhodný subjekt (*lidé, každý, všichni, nikdo, my, vy...*).

Dneska se nepracuje. – Dneska lidé nepracují.

1. Dneska se odpočívá.
2. Na rybníku se bruslí.
3. Na horách se lyžuje.
4. O tom skandálu se hodně mluví.
5. Jde se do lesa.
6. V tom domě se nebydlí.
7. Dneska se tady neplave.
8. Tady se nesmí kouřit.
9. O tom plánu se může diskutovat.

▶ 5. Čtěte. Označte slovesa s reflexivním *se* a *si*. Rozumíte?

Jak se žilo na začátku dvacátého století

Moje babička se jmenovala Aloisie Zikanová. Narodila se v roce 1890. Když byla malá, nebyla žádná auta ani letadla a lidi ještě neznali rádio ani televizi. Babička ale říkala, že nikdy nevěděla, co je nuda. Její rodina měla obchod a tam se celý den pracovalo. Prodávaly se potraviny, zelenina, ovoce a květiny a jezdilo se prodávat i na trh. Vždycky v sobotu se uklízel celý dům, pralo se prádlo, vytírala se podlaha a pekly se koláče na neděli. Taky babička musela pomáhat. Její maminka říkala: „To víte, děti, práce se sama neudělá. Pracovat se musí". V neděli se ale nikdy nepracovalo. Celá rodina šla do kostela a pak byl dobrý oběd, obvykle kuře nebo králík. Maso se samozřejmě jedlo jenom v neděli. Babiččina maminka byla přísná, ale babiččin tatínek byl moc hodný. Říkal vždycky: „Člověk nemůže jenom pracovat, musí se taky bavit". A tak večer celá rodina odpočívala. Často přišli na návštěvu sousedé. Hráły se různé hry, zpívaly se písničky, vyprávěly se různé příběhy a pohádky, četly se noviny nebo se jen tak sedělo a povídalo se o lidech a o životě. – Dneska se nám tato doba zdá jako idyla, ale chtěli bychom takhle opravdu žít?

 cv. 2, cv. 5

Deskriptivní pasivum (opisný trpný rod)

!!! *Deskriptivní pasivum (opisný trpný rod)*

Deskriptivní pasivum je knižní forma, proto ho můžete často vidět v odborné literatuře. V mluvené češtině ho používáme málo. Deskriptivní pasivum tvoříme pomocí slovesa být a -n/-t formy (pasivní participium, příčestí trpné). Porovnejte formy deskriptivního pasiva z textu na str. 188:*

subjekt	*sloveso být*			*-n/-t forma*
Václav Havel	byl	je	bude	zvolen
Stalinův pomník	byl	je	bude	zbourán
Stavba	byla	je	bude	zahájena
Československo	bylo	je	bude	obsazeno
Majitelé	byli (-y/-y/-a)	jsou	budou	zbavováni (-y/-y/-a)

** Příklady -t forem viz tabulka níže, bod b.*

Všimněte si: Československo bylo obsazeno **armádami** ostatních socialistických zemí.

1. Změňte věty podle modelu.

Například: obsadit: Československo bylo obsazeno armádami.– Armády obsadily Československo.

1. založit: Univerzita v Praze byla založena českým králem a římským císařem Karlem IV.
2. postavit: Katedrála svatého Víta byla postavena Matyášem z Arrasu a Petrem Parléřem.
3. namalovat: Kalendář na pražském orloji byl namalován českým malířem Josefem Mánesem.
4. napsat*: Drama R.U.R. bylo napsáno českým dramatikem Karlem Čapkem.
5. založit: Továrna na boty ve Zlíně byla založena českým podnikatelem Tomášem Baťou.
6. uvařit: Toto jídlo bylo uvařeno naším šéfkuchařem.
7. zkoušet: Studenti byli zkoušeni přísným profesorem.
8. obdivovat: Výstava v galerii Art je obdivována lidmi.
9. navštěvovat: České a moravské památky jsou navštěvovány turisty.
10. zavřít*: Stará restaurace byla zavřena stavebním úřadem.

!!! *Jak tvoříme -n/-t formu?*

Studujte tabulku. Najděte chybějící -n/-t formy v textu na str. 188 a doplňte je do tabulky

a) infinitiv končí na **-at** *:* **-án**

infinitiv	*-l forma*	*-n/-t forma*
dělat	dělal	**dělán**
znárodňovat	znárodňoval	....
zbavovat	zbavoval	....
pronásledovat	pronásledoval	....
zbourat	zbourал	....
zakázat*	zakázal	....
dotovat	dotoval	....

b) infinitiv končí na **-nout** *nebo u původně* **monosylabických** *sloves na* **-ít/ýt** *:* **-t**

infinitiv	*-l forma*	*-n/-t forma*
vypít*	vypil	vypi**t**
umýt*	umyl	umy**t**
rozhodnout*	rozhodnul	....

c) **ostatní** *slovesa:* **-en/-ěn**

infinitiv	*-l forma*	*-n/-t forma*
uvařit	uvařil	uvař**en**
zvolit	zvolil	....
uvěznit	uvěznil	....
odsoudit	odsoudil	....
popravit	popravil	....
zahájit	zahájil	....
obsadit	obsadil	....

PAMATUJTE SI: 1. Koncovka -ěn (na rozdíl od -en) často používáme, když je poslední konzonant d, t, n, m, o, b, v, t. Např. vidět – viděn.

2. Pozor na palatalizaci (měkčení).: např. t > c: platit – placen, utratit – utracen, vrátit – vrácen, k > č: upéct – upekl – upečen, d > z: uklidit – uklizen, z > ž: urazit – uražen, s > š: nosit – nošen, sk > šť: tisknout – tiskl/tisknul- tištěn/tisknut.

3. Výjimky: číst – četl – **čten**, přijmout – přijal – **přijat**

cv. 2

2. Tvořte -n/-t formy následujících sloves.

1. organizovat – ....
2. zrekonstruovat – ....
3. prodat – ....
4. pozvat* – ....
5. udělat – ....
6. umýt* – ....
7. vypít* – ....
8. zabít* – ....
9. rozhodnout* – ....
10. otevřít* – ....
11. opravit – ....
12. uvařit – ....
13. vidět – ....
14. změnit – ....
15. uklidit – ....
16. zaplatit – ....
17. ztratit – ....
18. obléct* – ....
19. přečíst* – ....
20. přijmout* – ....

3. Doplňte do vět některé -n/-t formy z předchozího cvičení. Pozor na rod a číslo!

1. Renesanční dům na náměstí byl po dvou letech krásně ....
2. Ten byt si už nemůžete koupit. Všechny byty v tomto domě jsou bohužel ....
3. Jsem .... na premiéru nového baletu, ale ještě nevím, jestli tam půjdu.
4. Herečka byla .... do originálního karnevalového kostýmu.
5. V supermarketu je .... každý den od 8 do 22 hodin.
6. Když jsme přišli, nádobí od snídaně bylo .... a oběd byl ....
7. Auto bude .... do pátku, takže budeme moct jet o víkendu na chatu.
8. Všechny faktury byly .... na konci minulého týdne.
9. Ve válce bylo .... asi 20 000 vojáků.
10. Na fakultu medicíny bylo letos .... 200 studentů.

POZOR:
Číslovky 5 a vyšší fungují jako neutrum sg.
Bylo přijato **200** studentů.

4. Přečtěte nahlas text o Národním divadle. Slovesa v závorkách použijte ve správné formě deskriptivního pasiva. Pozor na slovosled!

Národní divadlo

Národní divadlo je ztělesněním snahy českého národa o národní svébytnost a samostatnost. Myšlenka vybudování důstojného kamenného divadla se postupně rodila od podzimu 1844 na poradách vlastenců v Praze. Prostředky na stavbu (shromažďovat) během celonárodní sbírky, do které přispívaly tisíce lidí. Proto dnes nad oponou můžeme číst hrdý nápis NÁROD SOBĚ. Základní kameny divadla (položit) v roce 1868 a Národní divadlo (otevřít) 11. června 1881. Během dokončovacích prací však nešťastnou náhodou došlo k požáru, který (pochopit) jako celonárodní katastrofa a vyvolal obrovské odhodlání pro nové sbírky. Během necelých padesáti dnů (vybrat) milion zlatých. Budova Národního divadla znovu (otevřít) v roce 1883 a sloužila bez velkých přestaveb skoro sto let.

Budova divadla (postavit) architektem Josefem Zítkem v neorenesančním slohu. Uvnitř divadla můžeme vidět fresky, které (namalovat) malíři Mikolášem Alšem, Františkem Ženíškem a Vojtěchem Hynaisem. Jako první představení se zde hrála opera Libuše, která pro tuto příležitost (napsat) českým skladatelem Bedřichem Smetanou. V sedmdesátých letech dvacátého století divadlo (zrenovovat) a vedle něho (postavit) Nová Scéna Národního divadla.

5. Deskriptivní pasivum je typické pro úřední dokumenty. Přečtěte si zápis z jednání občanského sdružení a označte tyto formy.

Zápis z jednání valné hromady občanského sdružení Mikroregionu Horní Malovice (MHM) ze dne 11.5.2005

1. V 15:20 byla zahájena valná hromada, která byla usnášeníschopná při stávajícím počtu přítomných členů.
2. Valná hromada byla informována o návrhu programu o.s. MHM na třetí a čtvrté čtvrtletí roku 2009.
3. Bylo schváleno pořadí projektů, které MHM předloží komisi Ministerstva zemědělství: (pro 22, proti 0, zdržel se 0). Veřejné představení projektů je připraveno 20.5.2009 od 16 hodin v penzionu Malovický dvůr.
4. Valná hromada byla informována o rozhodnutí ing. B. Pávka ukončit členství v o.s. MHM. Na jeho místo byla zvolena A. Sadská.
5. Byl založen internetový portál www.mhm.cz, na kterém budou zveřejňovány aktuální informace k činnosti o. s. MHM.
6. Členové o.s. MHM, kteří dosud neuhradili členské příspěvky, byli vyzváni, aby je uhradili v hotovosti (kancelář MHM – J. Malá) nebo bankovním převodem (na účet 97583339/0800), a to co nejdříve.

Zapsala Linda Doubková Ověřil Libor Sedlák

6. Označte -n/-t formy. Co znamenají tyto nápisy? Dopište je do obrázků.

A. Vyprodáno. *B. Z důvodu rekonstrukce zavřeno.* *C. Dnes večer zadáno.* *D. Koncert pro nemoc zrušen.*
E. Chodit po trávě zakázáno! *F. Stavba povolena.* *G. Pozor – čerstvě natřeno!*

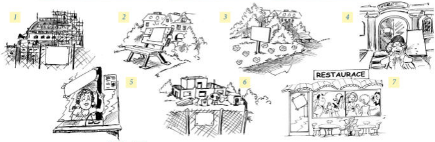

Verbální substantiva a adjektiva (slovesná podstatná a přídavná jména)

!!! *Verbální substantiva a adjektiva (slovesná podstatná a přídavná jména)*

Všimněte si v textu na str. 188: **Opisování** knih bylo zakázáno. Disidenti publikovali dokument Charta 77, ve kterém žádali svobodu a **dodržování** lidských práv. V padesátých letech se v Československu odehrávaly **vykonstruované** politické procesy. **Smažený** sýr s brambory a tatarskou omáčkou stál 8.50.

Verbální substantiva a adjektiva (slovesná podstatná a přídavná jména) tvoříme od -n/-t formy slovesa, ke které přidáme -í pro substantivum nebo -ý pro adjektivum. Studujte tabulku.

Infinitiv, -n/-t formy	*verbální substantivum*	*verbální adjektivum*
dělat, dělán	dělání	dělaný
mýt, myt	mytí	mytý
rozhodnout, rozhodnut	rozhodnutí	rozhodnutý
vařit, vařen	vaření	vařený

PAMATUJTE SI: 1. Verbální substantiva jsou středního rodu (N), deklinujeme je jako nádraží.
2. Verbální adjektiva deklinujeme je jako dobrý (např. vařený párek, vařená zelenina, vařené maso).

1. Které domácí práce vás baví/nebaví? Označte verbální substantiva. Pak k nim tvořte slovesa v infinitivu.

vaření jídla · uklízení bytu · žehlení prádla · luxování koberců · mytí nádobí · utírání nádobí · zametání podlahy · utírání prachu · praní prádla · vynášení odpadků

2. Tvořte verbální substantiva. Pak řekněte, které z těchto aktivit vás baví/nebaví.

lyžovat	potápět se	cestovat	hrát* na počítači	vařit
plavat	cvičit	fotografovat	malovat	šít*
bruslit	opalovat se	nakupovat	zpívat	plést*

3. Tvořte verbální substantiva.

1. Můj syn miluje .... (koupat).
2. Čeká nás .... (stěhovat).
3. Nesnáším .... (vstávat).
4. Nemám rád .... (psát*).
5. Chceš něco k .... (pít*)?
6. Je to těžké .... (rozhodnout*).
7. Baví vás .... (učit)?
8. Nenávidím .... (kouřit).
9. Hledáte levné .... (bydlet)?
10. Máte .... (připojit) na internet?
11. Mají děti rádi .... (číst*)?
12. Koupím si nové .... (obléct*).

4. Přečtěte si statistiku z časopisu 100 + 1. Co vás překvapilo?

Víte, kolik času za průměrný život trvají různé aktivity?

stání 30 let	snění 4 roky	oblékání 531 dnů (ženy)	oblékání 177 dnů (muži)	mytí 117 dnů (muži)
spaní 23 let	mytí 2 roky (ženy)	čtení 250 dnů	nakupování 150 dnů	milování 110 dnů
sedění 17 let	vaření 1,5 roku	telefonování 180 dnů	holení 140 dnů	česání 108 dnů

5. K substantivům z předchozího cvičení tvořte slovesa v infinitivu.

6. Tvořte verbální adjektiva. Pak řekněte, co máte/nemáte rádi.

Například: vařit: vařený – Mám rád vařené brambory, ale nemám rád rozvařené brambory.

vařit	rozvařit	péct*	přesolit	smažit	grilovat	dusit	udit	zkazit	připálit	nakládat	zapéct*
řízek	brambory	rýže	těstoviny	zelenina	maso	kuře	hermelín	ryby	sýr	okurky	klobása

7. Tvořte verbální adjektiva.

1. Podej mi ten .... (umýt*) talíř.
2. Kde je to .... (vyprat) prádlo?
3. Je to .... (animovat) film?
4. To je moje .... (milovat) kniha.
5. Ty jsi krásně .... (opálit).
6. Ten dům je dobře .... (postavit).
7. Dort už je .... (upéct*).
8. Uklidím ty .... (přečíst*) knihy.
9. Našel jsi .... (ztratit) klíče?
10. Nekupuju .... (mrazit) jídlo.
11. Mám .... (napsat*) úkol.
12. Mám .... (rozbít*) kolo.

POROVNEJTE:
Napsal jsem úkol.
Mám napsaný úkol.
Tato konstrukce je v češtině velmi častá.

8. Dokončete věty.

Například: Mám rozbitý počítač. Mám rozbitou televizi. Mám rozbité kolo.

1. Mám rozbitý...
2. Mám napsaný...
3. Mám umytý...
4. Mám uvařený...
5. Mám uklizený...
6. Mám vypraný...

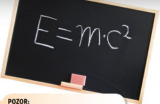

1. Co znamenají následující výrazy?

Známky: jednička, dvojka, trojka, čtyřka, pětka
Předměty: český jazyk, dějepis, zeměpis, přírodopis (biologie), matematika, fyzika, chemie, tělesná výchova (tělocvik), výtvarná výchova (OČ výtvarka), hudební výchova (OČ hudebka)

2. Diskutujte.

1. Chodili jste do školy rádi? Jaké předměty jste měli rádi nebo neradi a proč? Jaké jste měli známky?
2. Kdybyste byli znovu dítětem a chodili do školy, co byste dělali jinak?

POZOR:
1☺ × 5☹
Jednička je v české škole nejlepší známka, pětka je nejhorší. Jak je to ve vaší zemi?

3. Jaké typy českých škol a zkoušek znáte? Doplňte tabulku. Hledejte víc možností.

vysoká škola (VŠ) | *základní škola (ZŠ), první stupeň (1.–5. třída)* | *gymnázium* | *diplomová práce* | *základní škola (ZŠ), druhý stupeň (6.–9. třída)* | *střední odborná škola (SOŠ)* | *státní zkoušky (státnice)* | *učiliště* | *maturita* | *konzervatoř* | *mateřská škola (školka)* | *jesle* | *výuční list*

věk	typ školy	závěrečná zkouška (pokud je)
0–3		
3–6		
6–11		
11–15		
15–19		
19–		

CD2: 77, 78, 79

4. Poslouchejte dialogy 1, 2 a 3. Kdo je na fotografii?

A

B

C

POZOR:
Všimněte si studentského slangu:
filda – filozofická fakulta
gympl – gymnázium
dělat školu – studovat školu
Karlovka – Karlova univerzita
matura – maturita
peďák, pajdák – pedagogická fakulta
přijímačky – přijímací zkoušky
učňák – učiliště
vejška – vysoká škola

CD2: 77, 78, 79

5. Poslouchejte dialogy ještě jednou a doplňte.

1. *Eva:* Tak co, Jano, jak žiješ?
Jana: Ále, je to v háji. Za dva týdny (1). . . . ., ale vůbec nic neumím. Do prčic, proč já jsem se nezačala učit dřív!
Eva: Neblázni, to se ti jenom zdá. Já si taky pamatuju, jak jsem před (2). šílela, nespala, nejedla... A pak to bylo úplně v pohodě. To zvládneš, neboj! A kam půjdeš po gymplu?
Jana: Asi někam na vejšku, jestli udělám přijímačky.

2. *Paní Matoušková:* Kampak jdete, paní Slabá?
Paní Slabá: Vedu dceru do (3). Chodíme tam už od září.
Paní Matoušková: A jak se jí tam líbí?
Paní Slabá: No, nejdřív se jí tam nelíbilo, ale teď už si zvykla.
Paní Matoušková: A co váš syn?
Paní Slabá: Ten už chodí do školy, do (4). . . . .

3. *Zuzana:* Jé, to je super! Hurá! Já se snad zblázním radostí!
Aleš: Co se děje, Zuzano?
Zuzana: (5). na vejšku!
Aleš: Ty vado, to je skvělý, gratuluju! A co budeš dělat za obor?
Zuzana: (6). a (7). . . . .
Aleš: To je na peďáku?
Zuzana: Ne, na Karlovce na fildě.

!!! Všimněte si:
Některé náboženské nebo vulgární výrazy jsou tzv. „tabu slova". Místo nich se používají jiné výrazy.
Jé! (=Ježíši!), **Je to v háji.** (=Je to v hajzlu.), **Do prčic.** (=Do prdele.), **Ty vado!** (=Ty vole!)
(Více o OČ *› str. 204.**)*

▶ **6.** **Přečtěte si rychle text *Systém školství v České republice*. Doplňte následující slova ve správné formě.**

školka vysoká škola střední odborné učiliště jesle *(pl.)* střední škola gymnázium konzervatoř základní škola vyšší odborná škola

▶ **7.** **Přečtěte si text. Odpovězte na otázky.**

1. Co dělají děti v jeslích a ve školce?
2. Je základní škola povinná, nebo nepovinná?
3. Kolik let obvykle trvá studium na střední škole?
4. Na co se specializuje konzervatoř?
5. Jaké dvě části má vysokoškolské studium?
6. Platí se na vysokých školách školné?

Systém školství v České republice

Když je člověk hodně malý, vodí ho rodiče do (1). . . . . Od 3 do 6 let chodí děti do (2). . . . ., kde si stejně jako v jeslích hrají, zpívají, učí se básničky. V posledním roce školky se připravují na školu. Jesle ani školka nejsou povinné.

Když je dítěti 6 let, začne chodit na (3). První stupeň základní školy trvá 5 let a druhý stupeň 4 roky. Základní školy jsou v ČR povinné a bezplatné.

VŠIMNĚTE SI:
jít na školu = *jít studovat určitý typ školy*
jít do školy = *do konkrétní budovy*

Po dokončení základní školy si můžete vybrat, zda půjdete na střední školu, nebo do učení na učiliště. (4). jsou čtyřleté a jsou ukončené maturitou. Existuje například střední škola ekonomická, obchodní, textilní, stavební, keramická, pedagogická, zdravotnická, dopravní, chemická a další. Na (5). se můžete vyučit, a připravit se tak pro určité povolání (například holička, prodavačka, elektrikář, instalatér, truhlář, zedník apod.).

Populárním typem střední školy je (6). . . . ., které studenty připravuje k dalšímu studiu na vysoké škole. Většina gymnázií má přijímací zkoušky. Na gymnázium chodí studenti obvykle čtyři roky, ale existují také gymnázia šestiletá a osmiletá. Studium na gymnáziu končí maturitní zkouškou (maturitou). Student maturuje ze čtyř předmětů, dva jsou povinné (obvykle český a cizí jazyk) a dva si může vybrat (je to třeba matematika, chemie, dějepis apod.). Zvláštním typem střední školy je (7). . . . ., která připravuje studenty v uměleckých oborech, jako je hudba, tanec, zpěv a dramatické umění. Na tuto školu musí žáci absolvovat talentové zkoušky.

Po maturitě můžou jít studenti na (8). nebo na (9). Většina vysokých škol přijímá jenom ty studenty, kteří udělali přijímací zkoušky. Vysokoškolské studium se obvykle skládá ze dvou částí: z bakalářského studijního programu, který trvá tři roky, a magisterského studijního programu, který trvá dva roky. Studenti na konci vysoké školy musí napsat diplomovou práci a složit státní zkoušky (státnice). Pak následuje slavnostní předání diplomů – promoce. Všechny typy škol můžou být veřejné i soukromé. Pokud student studuje v češtině, neplatí na veřejných školách školné.

▶ **8.** **Opravte nesprávná tvrzení.**

1. Když se chce člověk vyučit elektrikářem, půjde na konzervatoř.
2. Na žádné vysoké škole se nemusejí dělat přijímací zkoušky.
3. Gymnázium se skládá z bakalářského a magisterského programu.
4. Na každé základní škole je nutné platit školné.

▶ **9.** **Vysvětlete jinými slovy výrazy z textu.**

školné, bezplatné studium, soukromá škola, povinný předmět, státnice, umělecký obor, talentové zkoušky

▶ **10.** **Midori, Hans a Nina píšou e-mail do jazykové školy. Kdo píše stížnost, poděkování a žádost o informaci?**

Dobrý den,
prosím vás o informace k letnímu kurzu češtiny, který pořádá vaše škola. Zajímalo by mě, kdy a kde se kurz koná, jak často jsou lekce, kolik studentů je ve skupině a jaká je cena. Zajišťuje vaše škola ubytování?
Děkuju za informace.
S pozdravem Midori Nasako

Vážená paní ředitelko,
obracím se na Vás se stížností na kurz CZ14B1. Náš učitel pořád chodí pozdě. Nikdy nehrajeme hry a děláme jenom nudná gramatická cvičení. Domnívám se, že tento způsob výuky je již zastaralý. Děkuji za pochopení a věřím, že se tato situace co nejdříve vyřeší.
S pozdravem Hans Stolz

Vážený pane řediteli,
chtěla bych Vám poděkovat za intenzivní kurz češtiny pořádaný Vaší jazykovou školou. Učitelé Pavla a David byli skvělí, hodně jsem se naučila a užili jsme si spoustu legrace. Mluvím teď česky o hodně líp než předtím a našla jsem i nové kamarády. Budu vaši školu ráda doporučovat.
Přeju Vám hodně úspěchů ve vaší práci.
Se srdečným pozdravem Nina Bezuchova

▶ **11.** **Napište text na jedno z následujících témat.** *(Český pravopis › str. 205.)*

1. Jaký by měl být ideální učitel a ideální škola?
2. Popište systém školství ve své zemi. V čem je odlišný od českého?

cv. 7

ZAPIŠTE SI SLOVA A FRÁZE, KTERÉ POTŘEBUJETE

Co jste se naučil/a v lekci 19?

Označte symbolem ☑ *(ano, umím dobře)*, ▣ *(ano, ale potřebuju si ještě zopakovat)*

- ☐ Naučil/a jsem se základní termíny vztahující se k historii České republiky v letech 1948 – 1989.
- ☐ Seznámil/a jsem se s událostmi a fakty, které jsou pro tuto dobu charakteristické.
- ☐ Umím aktivně používat reflexivní *se* a *si*.
- ☐ Vím, jak se tvoří a používá reflexivní a deskriptivní pasivum.
- ☐ Vím, jak se tvoří a používají verbální substantiva a adjektiva.
- ☐ Rozšířil/a jsem se slovní zásobu na téma školství a vzdělání.
- ☐ Vím, že studenti často používají studentský slang.
- ☐ Seznámil/a jsem se se systémem českého školství a typy škol.
- ☐ Umím napsat stížnost, poděkování nebo žádost o informaci týkající se jazykového kurzu.

Co vás čeká v lekci 20?

- Budete číst úryvky z děl českých autorů 19. a 20. století a seznámíte se s různými literárními žánry.
- V této lekci najdete shrnutí rozdílů mezi spisovnou a obecnou češtinou a přehled základních principů českého pravopisu.
- Budete si povídat o zeměpisu České republiky, a o tom, kde se Vám v ČR nejvíc líbí. Budete mluvit o organizaci a fungování české státní správy.

LEKCE 20 Čteme česky

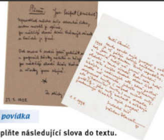

1. **V této lekci se seznámíte s literárními žánry. Diskutujte, co je a jak se liší:**

román	legenda (pověst)	báseň	sbírka básní	drama	povídka

2. **Přečtěte si informace o autorech, jejichž díla budete číst na dalších stránkách. Doplňte následující slova do textu.**

prezident (2x) spisovatelka (2x) představitel (3x) novinář scénárista (2x) nositel

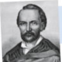

Karel Hynek Mácha (1810 – 1836) byl básník, největší .... českého romantismu.

Božena Němcová (1820? – 1862) rozená Barbora Panklová byla .... Je považována za zakladatelku novodobé české prózy.

Alois Jirásek (1851–1930) byl prozaik a dramatik, autor řady historických románů a .... realismu. Byl několikrát navržen na Nobelovu cenu za literaturu.

František Gellner (1881–1914) byl básník, prozaik, kreslíř, karikaturista a ilustrátor, ... tzv. generace anarchistických buřičů.

Karel Čapek (1890–1938) byl spisovatel, ..., dramatik a překladatel.

Vítězslav Nezval (1900–1958) byl básník, spisovatel a překladatel, vůdčí osobnost českého surrealismu a avantgardy.

Jaroslav Seifert (1901–1986) byl básník, spisovatel a překladatel, ... Nobelovy ceny za literaturu (1984), národní umělec.

Vladimír Holan (1905–1980) byl básník a překladatel.

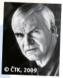

Milan Kundera (1929) je spisovatel a esejista. Od roku 1975 žije ve Francii a svá poslední díla napsal ve francouzštině.

Ladislav Smoljak (1931–2010) byl filmový i divadelní režisér, ... a herec. Spolupracoval se Zdeňkem Svěrákem, s kterým psal hry o českém fiktivním géniovi Járovi Cimrmanovi.

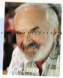

Zdeněk Svěrák (1936) je dramatik, filmový ..... herec a textař písní pro děti. Spolupracoval s Ladislavem Smoljakem, se kterým psal hry pro divadlo Járy Cimrmana.

Václav Havel (1936–2011) byl spisovatel a dramatik, jeden z prvních mluvčích Charty 77, vůdčí osobnost politických změn v listopadu 1989, poslední .... Československa a první .... České republiky.

Alexandra Berková (1949 – 2008) byla ...., publicistka a televizní i rozhlasová scénáristka.

J. H. Krchovský (1960), vlastním jménem Jiří Hásek, je básník. Publikoval v samizdatu a je označován za jednoho z nejvýznamnějších básníků českého undergroundu.

3. **Na následujících stránkách uvidíte tyto výrazy:** ***adaptováno, zkráceno, úryvek.*** **Víte, co znamenají?**

4. **Projděte si následujících šest stran a určete, co je román, povídka, legenda, drama a báseň. Pak pracujte se slovníkem a čtěte jednotlivé texty.**

cv. 2

Alois Jirásek: Staré pověsti české

▶ 5. Spojte výrazy a jejich význam. Pak si přečtěte obě pověsti.

1. předkové (*sg.* předek)	A. to, co někdo slíbil
2. zmocnit se země a majetku	B. lidé, kteří žili před námi
3. rodná země	C. dělat, vyrábět práh
4. líbezná krajina	D. je zle
5. zaslíbený	E. země, kde jsme se narodili
6. podle vaší vůle	F. říkat/říct, co se stane v budoucnosti
7. běda	G. dostat zemi a majetek násilím
8. předpovídat/předpovědět	H. krásná krajina
9. tesat práh	I. umírat/umřít
10. skonávat/skonat	J. podle toho, co chcete

O praotci Čechovi

Před dávnými časy žili naši předkové v rovinách na východě. Často museli bojovat s nepřáteli, kteří se chtěli zmocnit jejich země a majetku. Proto se jednoho dne vévoda Čech rozhodl, že se svým lidem odejde z rodné země. Cesta byla nebezpečná, po čase však přišli do líbezné krajiny. Viděli řeky plné ryb, v lesích množství zvěře a ptáků a včel. Čech ukázal na horu, která se modrala před nimi, a řekl: „Pojďme pod tu horu, tam si odpočineme." Ráno s prvním slunečním paprskem vystoupil Čech se svou družinou na vrchol hory. Před nimi se rozkládal do dálky širý kraj. „To je ta země zaslíbená, plná zvěře, ptáků a medu. To je země podle vaší vůle," pravil Čech pevným hlasem. „Jen jméno nemá. Jak by se měla jmenovat?" „Tvým! Tvým jménem ať se jmenuje!" volali ostatní jedním hlasem. A od té doby se ta země jmenuje Čechy.

O Libuši

Když Čech zemřel, stal se vládcem Krok. Krok měl tři dcery, Kazi, Tetu a Libuši. Nejmladší a nejkrásnější Libuše byla moudrá a spravedlivá. Po otcově smrti začala řídit zemi. Jednou k ní přišli dva muži, kteří se hádali o majetek. Libuše rozhodla spravedlivě, ale muž, který prohrál, vykřikl: „Běda mužům, kterým žena vládne! Žena má dlouhé vlasy, ale krátký rozum." Libuše odpověděla: „Jsem žena a jako žena se chovám. Když ale chcete, budete mít přísného vládce." A vyslala posly, aby jí přivedli manžela. Byl to Přemysl, zakladatel mocné dynastie Přemyslovců. Libuše také předpověděla založení a slávu Prahy. Poslala své lidi do lesů, aby našli člověka, který tesá práh svého domu. Řekla, že na tom místě vyroste město, které se bude jmenovat Praha: „Vidím město veliké, jehož sláva hvězd se bude dotýkat." Bedřich Smetana o Libuši v devatenáctém století složil stejnojmennou operu, kde Libuše zpívá slavnou árii: „Můj drahý národ český neskoná, on pekla hrůzy slavně překoná!"

(Adaptováno, zkráceno.)

▶ 6. Znáte nějakou jinou českou legendu? Existuje podobná legenda o vaší zemi nebo městě?

Božena Němcová: Babička

▶ 7. Přečtěte si úryvek ze začátku knihy i její obsah. Označte, co je/není pravda.

1. Obě babiččiny dcery byly svobodné a žily ve Vídni.	ANO/NE
2. Babička měla mnoho bratrů a sester.	ANO/NE
3. Babička se přestěhovala k nejstarší dceři, protože chtěla být s vnoučaty.	ANO/NE
4. Paní kněžna měla dceru Hortenzii, která milovala chudého malíře.	ANO/NE
5. Kristla z hospody a Jakub byli sourozenci.	ANO/NE
6. Viktorka zemřela během bouřky.	ANO/NE
7. Lidé na babičku brzy zapomněli.	ANO/NE
8. Paní kněžna si babičky vážila.	ANO/NE

Babička měla syna a dvě dcery. Nejstarší žila mnoho let ve Vídni u přátel, od nichž se vdala. Druhá dcera šla pak na její místo. Syn řemeslník též byl již samostatným a přiženil se do městského domku. Babička bydlela v pohorské vesničce na slezských hranicích, žila spokojeně v malé chaloupce se starou Bětkou, která byla její vrstevnice a již u rodičů sloužila. Nežila osamotnělá ve své chaloupce; všichni obyvatelé vesničtí byli jí bratřími a sestrami, ona jim byla matkou, rádkyní, bez ní se neskončil ani křest, ani svatba, ani pohřeb...

(Úryvek ze začátku knihy.)

cv. 5

Stručný obsah knihy:

Najednou přišel list od nejstarší dcery s prosbou, aby se
babička odstěhovala k ní. Babička se dlouho rozmýšlela,
ale touha po dceři a vnoučatech zvítězila. Když jednoho
dne přijela k dceři do údolí Ratibořic, všichni měli velkou
radost, zvlášť její vnučka Barunka (pozdější spisovatelka
Božena Němcová).

Babička vedla celou domácnost. Chodila s dětmi na pro-
cházky, modlila se s nimi a vyprávěla jim pohádky
a příběhy. Radila a pomáhala lidem a brzy si získala
srdce každého. Paní kněžna z blízkého zámku ji dokon-
ce i s vnoučaty pozvala k sobě na návštěvu. Tam se děti
seznámily s komtesou Hortensií, kněžninou neteří, která
milovala chudého italského malíře. Babička porozuměla
její touze a naznačila její tajemství kněžně. Hortensie tak
vděčila babičce za svoje štěstí.

Babiččina přímluva u kněžny pomohla i dívce z hospody
Kristle a jejímu chlapci Jakubovi. Jakub nemusel jít na čtr-
náct let na vojnu a mohl se s oženit s Kristlou. Babička
měla pochopení i pro bláznivou Viktorku a její smutný
příběh. Krásná Viktorka odešla z rodné vesnice s cizím vo-
jákem, do kterého se zamilovala. Po návratu do vsi a smrti
svého dítěte přišla o rozum. Bála se lidí a žila v lese, kde ji
jednou při bouřce zabil blesk.

Časem si babička uvědomovala, že se její život blíží ke konci.
Když zemřela, všichni lidé na ni dlouho vděčně vzpomínali
a paní kněžna řekla: „Šťastná to žena!"

8. Jaká babička byla? Charakterizujte ji.

Karel Čapek: Případ s dítětem

9. Podívejte se na obrázky. O čem asi příběh bude?

10. Přečtěte si text po odstavcích. Přemýšlejte, co bude dál.

11. Doplňte začátky odstavců (A–E) na správné místo k číslům (1–5).

A. Druhý den byl pro všechny maminky v Praze dnem radosti a pýchy.
B. „To není moje Růženka, pane komisaři! Růženka měla jinou čepičku!"
C. Žena brzy řekla všechno. Byla svobodná a měla holčičku s nějakým ženatým pánem.
D. „Jak běželo? Jsou jí teprve tři měsíce! Ach Růženko, moje Růženko!"
E. „Tak, paní Landová, ten kočárek už máme. Teď ještě to dítě, že..."

Jednou přiběhla na policii nějaká mladá paní a tolik plakala, že nemohla mluvit. Starý policejní komisař Bartoška ji uklidňoval: „Ale no tak, mladá paní, ten váš asi přišel z hospody, že ano. No nic, teď půjde spát a zítra to bude dobré." Ale mladá paní plakala dál: „Pane komisaři! Mně venku na ulici ukradli dítě!"

„Prosím vás, co by kdo dělal s dítětem?" divil se komisař. Nikdy nebyl ženatý a neměl děti. „Třeba jenom někam běželo."

Z jakého důvodu mohl někdo ukrást dítě?

1. ....

„Hm," řekl komisař. Vůbec neměl tušení, kdy děti začínají chodit. „A jak ji mohli ukrást?"

Mladá paní mu vypravovala, že šla do obchodu a kočárek s dítětem nechala venku. Když vyšla ven, kočárek byl pryč.

„No, to nebude žádný problém, mladá paní. Na co by někdo potřeboval takové malé dítě? Kočárek zloděj prodá, a to miminko asi nechá někde na ulici a my ho najdeme."

„Ale pane komisaři, Růženka by už měla pít!" plakala mladá maminka.

„My jí dáme napít," sliboval komisař. „Běžte domů a buďte klidná."

Odpoledne navštívil mladou paní sám pan komisař.

Co asi řekl komisař paní Landové?

2. ....

Potřebujeme nějaký popis nebo fotografii! Jak vaše Růženka vypadá?"

„Je moc krásná, pane komisaři! Má moc hezké vlásky a nosíček a krásná očička a váží 4 490 gramů a má baculaté nožičky a pořád se směje. A taky má tak roztomilý zadeček a na zadečku faldíčky..."

„Ale paní, podle tohohle popisu ji nepoznáme!"

cv. 8

„Ale já ji poznám," plakala paní Landová. „Pane komisaři, já dám deset tisíc tomu, kdo ji najde!"
„To bude práce," vzdychl si komisař a šel domů.
Doma ho čekalo překvapení: jeho fena Baryna porodila devět štěňat!
„Podívejte se, jak je na ty děti pyšná!" ukazovala mu uklízečka. „Jako každá máma!"
„Hm, hm… Říkáte, že každá máma je pyšná na svoje děti?"
„To víte, že ano! Každá máma je celá šťastná, když jí dítě pochválíte!"
„Aha, ah… To je dobrý nápad. To bychom mohli zkusit," bručel si komisař.

Jaký nápad měl komisař?

3. ....

Když vyšly ven s kočárkem, hned u nich stál policista nebo nějaký pán v klobouku, díval se do kočárku a obdivoval jejich miminko. „To je krásné dítě, paní! Jak je staré?" A už v jedenáct hodin dopoledne přivedli na policejní stanici nějakou bledou ženu. „Tak tady ji máme, pane komisaři," hlásil policista. Potkal jsem ji na ulici a povídám: „To je hezké děťátko, paní. Jakpak je staré?" A ona se na mě tak škaredě podívala a běžela pryč. Tak jsem ji vzal sem."
„Přiveďte paní Landovou," řekl komisař. „A vy mi, ženská, řekněte, jak to bylo!"

Jak to asi bylo? Proč žena dítě ukradla?

4. ....

Dítě bylo nějak nemocné. V noci ho žena kojila a přitom usnula. Ráno našla dítě mrtvé. Žena to šla říct na faru, ale cestou uviděla kočárek s jiným dítětem a dostala nápad. Myslela si, že když bude mít dítě, pán jí bude dál platit alimenty. Tak dítě ukradla a kočárek nechala stát na chodbě cizího domu.
Mezitím přiběhla paní Landová. „Tak maminko," povídá komisař, „tady máte to své mrně."
Ale mladá paní se rozplakala.

Proč paní Landová plakala?

5. ....

„Hrom do toho!" vykřikl komisař. „Paní, podívejte se pořádně! Má faldíčky, nebo nemá?"
Ale paní Landová už klečela na zemi, líbala děťátko a plakala radostí: „Růženko, ty můj miláčku, ty můj ptáčku, moje zlato…!"
„Prosím vás, paní, nechte toho, nebo se ještě i já ožením," bručel komisař. „A těch deset tisíc dejte na svobodné matky, rozumíte?"
„Pane komisaři," řekla paní Landová slavnostně. „Vezměte to dítě a požehnejte mu!"

„Musí to být, paní? A jak se to bere, takhle? Koukejte, začíná to plakat! Tak si to honem vezměte zpátky!
A to je konec případu s dítětem.

(Ze sbírky povídek Povídky z jedné kapsy. Adaptováno, zkráceno.)

12. **Jaká byla žena, která ukradla dítě? Převyprávějte příběh znovu z její perspektivy. Vymyslete, co se s ní stalo a jak žila později.**

Poezie

▶ 13. **Přečtěte si rychle následující básně. Odpovězte na otázky.**

1. Které básně jsou o lásce?
2. Ve kterých básních se mluví o smrti?
3. Ve které básni se mluví o měsíci květnu?
4. Ve které básni najdete názvy ovoce?
5. Ve které básni se mluví o Praze?
6. Ve které básni najdete obecnou češtinu?
7. Která báseň se vztahuje k (ne)dodržování lidských práv?
8. Proč se jedna z básní jmenuje Filozof?

Karel Hynek Mácha

Byl pozdní večer – první máj –
večerní máj – byl lásky čas.
Hrdliččin zval ku lásce hlas,
kde borový zaváněl háj.
O lásce šeptal tichý mech;
kvetoucí strom lhal lásky žel,
svou lásku slavík růži pěl,
růžinu jevil vonný vzdech...

(Úryvek z básně Máj)

Vladimír Holan

I když mi, lásko, stále unikáš,
jsi moje ustavičná přítomnost, ó jistě!
Tak jako vodopád: i když ho stále opouští
voda, stále týž,
on stále zůstává na stejném místě...

(Ze sbírky Bolest)

František Gellner

Má milá, rozmilá, neplakej!
Život už není jinakej.
Dnes budem ještě veselí
na naší bílé posteli!
Zejtra, co zejtra? Kdopak ví?
Zejtra si lehneme do rakví.

(Ze sbírky Po nás ať přijde potopa!)

Vítězslav Nezval

Miláčku, máš v ústech zralou třešni.
Jak chutná ti?
Takové odpoledne jako dnešní
se nevrátí.
Miláčku, máš v ústech plno jahod
a v očích vřes
A já, jenž žiji celý život z náhod,
jsem šťasten dnes.

(Ze sbírky Veliký orloj)

Jaroslav Seifert

Uprostřed města dlouhá řeka teče,
sedm mostů ji spíná,
po nábřeží chodí tisíc krásných dívek
a každá je jiná.
Od srdce k srdci jdeš si zahřát ruce
v paprscích lásky veliké a hřejné,
po nábřeží chodí tisíc krásných dívek
a všechny jsou stejné.

(Ze sbírky Samá láska)

J. H. Krchovský

Za smrtí tečka, dvojtečka či otazník...
vznik, život, zánik... Konec nebo znovu vznik?
odpověď neznám; nechci ji znát,zatím ne
– zemřu-li, ztratím život! Ne, on ztratí mne ...

(Ze sbírky Leda s labutí)

Václav Havel

```
    S                 S
    V                 V
S V O B O D A S V O B O D A
    B                 B
S V O B O D A S V O B O D A
    D                 D
    A                 A
```

```
            život život život
            život život život
            život život život
            život život život
život život život život život život
život život život život život život
život život život život život život
            život život život
            život život život
            život život život
            život život život
            život život život
            život život život
            život život život
            život život život
            život život život
```

Filozof

```
! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! !
! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! !
! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! !
! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! !
! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! !
! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ? ! ! ! ! ! !
! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! !
```

(Ze sbírky Antikódy)

▶ 14. **Diskutujte.**

1. Která báseň se vám líbí/nelíbí a proč?
2. Čtete poezii? Které básníky znáte?
3. Poezie se čte čím dál tím míň. Proč myslíte, že tomu tak je?

Milan Kundera: Žert

▶ 15. Přečtěte si úryvek. Najděte v textu akce, instituce nebo organizace, které byly typické pro komunistický režim.

Obsah knihy – začátek:

Hlavní postava románu je Ludvík Jahn. Jako mladík na začátku padesátých let byl přesvědčený komunista. Jednou žertem poslal své přítelkyni Markétě na školení pohlednici s provokativním textem.

... Ze školení (konalo se v jakémsi zámku uprostřed Čech) mi Markéta poslala dopis, který byl takový, jako ona sama: plný upřímného souhlasu se vším, co žila; všechno se jí líbilo, i ranní čtvrthodinka tělocviku, referáty, diskuse i písně, které tam zpívali; psala mi, že tam vládne „zdravý duch", a z pilnosti ještě připojila úvahu o tom, že revoluce na Západě nedá na sebe dlouho čekat.

Když se to tak vezme, souhlasil jsem vlastně se vším, co Markéta tvrdila, i v brzkou revoluci jsem věřil; jen s jedním jsem nesouhlasil: aby byla spokojená a šťastná, když se mi po ní stýskalo. A tak jsem koupil pohlednici a (abych ji ranil, šokoval a zmátl) napsal jsem: Optimismus je opium lidstva! Zdravý duch páchne blbostí. Ať žije Trockij! Ludvík.

(...) Přišlo konečně září a s ním opět škola a ještě o pár dnů dříve má práce na Svazu studenstva, kde jsem měl vlastní místnost a mnoho všelijaké práce. Avšak již druhého dne mě pozvali na stranický sekretariát. (...) Seděl jsem tedy před třemi tykajícími vysokoškoláky, kteří mi položili první otázku: zda prý znám Markétu. Řekl jsem, že ji znám. Ptali se mě, jestli jsem si s ní dopisoval. Řekl jsem, že ano. Ptali se mě, jestli si nepamatuju, co jsem jí psal. Řekl jsem, že si to nepamatuju, avšak pohlednice s provokačním textem mi v té chvíli vytanula před očima a já jsem začal tušit, oč jde. Nemůžeš si vzpomenout? ptali se mě. Ne, říkal jsem. A co ti psala Markéta? Pokrčil jsem rameny, abych vzbudil dojem, že mi psala o intimních věcech, o nichž tu nemohu hovořit. Nepsala ti něco o školení? Ano, psala, řekl jsem. Co ti o tom psala? Že se jí tam líbí, odpověděl jsem. A co dál? Že jsou tam dobré referáty a dobrý kolektiv, odpovídal jsem. Psala ti, že vládne na školení zdravý duch? Ano, řekl jsem, snad něco takového psala. Psala ti, že poznává, co je to síla optimismu? ptali se dál. Ano, řekl jsem. A co si myslíš ty o optimismu, zeptali se. O optimismu? Co bych si o něm měl myslet? ptal jsem se. Považuješ se sám za optimistu? ptali se dál. Považuju, řekl jsem nesměle. Mám rád legraci, jsem docela veselý člověk, snažil jsem se zlehčit tón výslechu. Veselý může být i nihilista, řekl jeden z nich, může se smát lidem, kteří trpí. Veselý může být i cynik, pokračoval. Myslíš si, že se dá vybudovat socialismus bez optimismu? zeptal se jiný. Tak ty tedy nejsi pro to, aby se u nás vybudoval socialismus, řekl třetí. Jak to? bránil jsem se. Protože optimismus je podle tebe opium lidstva, útočili. Marx nazval opiem lidstva náboženství, ale pro tebe je opiem náš optimismus! Napsals to Markétě.

(Úryvek)

Obsah knihy – konec:

Kvůli žertu na pohledici Ludvíka vyhodili z komunistické strany i z vysoké školy. Pět let pracoval v dolech. Po letech se Ludvík seznámí s Helenou Zemánkovou, manželkou svého bývalého spolužáka Pavla, který jeho vyloučení ze strany a z univerzity zinscenoval. Rozhodne se, že ji svede, a tím se Zemánkovi pomstí. Tento plán uskuteční ve svém rodném městě, kde právě probíhá folklórní slavnost s populární Jízdou králů. Jeho pomsta se ale ukáže jako nesmyslná a absurdní. Ludvík totiž zjistí, že Helena a její manžel spolu už několik let nežijí jako muž a žena...

Ladislav Smoljak, Zdeněk Svěrák: Dobytí severního pólu

Postava fiktivního českého génia Járy Cimrmana je v Česku nesmírně populární. Hry o něm se však obtížně překládají. Je pro ně totiž typický slovní humor, založený na kontrastu mezi různými styly jazyka. Časté jsou taky aluze (narážky) na českou historii a citáty z různých uměleckých děl.

▶ 16. Přečtěte si úryvek z Obrazu 2 a najděte v něm...

1. ... tři archaická (zastaralá) slova, která se už v moderní češtině nepoužívají. První z nich je výraz pro „pesimismus", druhé znamená „Japonci" a třetí „umírat".
2. ... odborný výraz, který znamená „pohybovat se vlivem proudu".
3. ... obecně český výraz, který používají děti nebo sportovci a který znamená „zahrát si s míčem".
4. ... vulgární výraz.
5. ... ironickou narážku na to, že se Češi umí adaptovat a přežít v každém politickém režimu.
6. ... citát z opery Libuše. Je tento citát přesný?

Stručný úvod do děje:

Nejslavnější Čech Jára Cimrman rád chodil na rybí speciality do hospody „Pod Vyšehradem". Místní ledaři ho požádali, aby pro jejich ples napsal živý obraz „Češi na severním pólu". Cimrman se rozhodl, že prostuduje polární tematiku přímo na místě a odjel na severní pól. Po návratu napsal hru Dobytí severního pólu. Teprve z ní se celý svět dozvěděl (bohužel pozdě), že čtyři Češi dobyli nejsevernější bod naší planety o celý den dřív než Američan Robert Edwin Peary v roce 1909. Následující ukázka zachycuje tyto čtyři Čechy (jsou to náčelník, učitel, lékárník a Frištenský) na cestě k pólu.

Obraz 2

UČITEL: Celý tenhle ledový krunýř, na kterém stojíme, se vlivem mořského proudu pohybuje k severu. Odborně se tomu říká drift. To jsme si nevymysleli, to je popsáno v literatuře. Takže ... všechno, co tady je, lékárník, zavazadla, sníh a led, všechno driftuje k severu.

FRIŠTENSKÝ: A já?

UČITEL: Taky driftuješ.

FRIŠTENSKÝ: Takže podle tebe já tady stojím, nic nedělám a driftuju, jo?

UČITEL: Správně.

FRIŠTENSKÝ: V životě jsem nic takovýho nedělal a nikdo mě k tomu nedonutí.

LÉKÁRNÍK: Václave, a jak dlouho budeme ještě driftovat?

UČITEL: Deset až jedenáct dní.

LÉKÁRNÍK: Pravda, vleče se to. Kamarádi, já nevím, co to se mnou je, ale já bych to nejradši otočil a driftoval zpátky. K nám. Domů. Do Prahy. Do Podolí. Do lékárny. Do prdele, to je mi smutno!

UČITEL (zaraduje se): A je to tady! Trudnomyslnost!

NÁČELNÍK: Vidíte, kdybysme měli míč, pinkli bysme si a hned by byla nálada.

UČITEL: Nic se neděje, náčelníku, zazpívám tu píseň, kterou jsem složil ve vlaku pro tyhle případy. Dobře poslouchejte, ať se ji naučíte a můžete ji zpívat se mnou.

Polární noc má zvláštní moc,
každého přepadne smutek,
Němec i Brit, křesťan i žid,
každý by nejradši utek.

Ba i ti šikovní Žaponci
se silami jsou na konci.
Jen jeden z národů neskoná,
hrůzy severu slavně překoná.

Tam, kde hynou vlci,
tam, kde hynou sobi,
Čech se přizpůsobí,
Čech se přizpůsobí.

Tak to je celé. A teď se ji naučíme. Opakujte po mně, děti... totiž opakujte po mně, kamarádi: Polární noc má zvláštní moc...

(Úryvek z divadelní hry Dobytí severního pólu)

Alexandra Berková: *Když se táta s mámou...*

... potkali, řekli si, to je doba, co jsme se neviděli, co pořád děláš. A máma řekla, budu se asi muset vdávat. A táta řekl, proč muset a proč asi, a máma řekla, muset, protože nechci, a asi, protože to asi udělám. A táta řekl, manželství je překonaná instituce, pojď se mnou do kina. A máma řekla, (1)........................., ale já nemám čas. Tak šli. A za týden máma řekla, honem pojď na dvě deci, já jsem strašně zbabělá a schovávám se před Karlem a sama nevydržím, jak jsem zbabělá. A za týden udělala státnice a řekla, to se mi ulevilo, že s nikym nechodim, a táta řekl, to bude (2).........................chodíš se mnou. (...) Za týden někdo zaklepal a vešel Karel a sedl si a řekl, doufám, že neruším, vypadáš báječně, a nabídl mámě cigaretu. A máma řekla, děkuju, nekouřím, co bys rád. On řekl, chtěl jsem tě jenom vidět, máma mlčela, a on řekl, slyšel jsem, že s někým chodíš, doufám, že to není nic vážného, máma mlčela a on řekl, dej na sebe pozor, člověk tvého formátu by neměl (3)........................., a máma řekla, není to vážné, je to veselé, čekám dítě a budu se vdávat. On řekl, jsi naivka, plodit děti dovedou i králíci, ale specialistů v tvém oboru je málo. Potom řekl, seženu ti doktora a (4)........................., a máma řekla, děkuju, nechci. A on řekl, vím, že nejsem vždycky roztomilý, ale musíš pochopit, kolik má muž mého druhu starostí, na nějaké romantismy nemám čas. Máma mlčela a on řekl, mám už podrážděné nervy, protože jsem na všechno vždycky sám a nemůžu být pořád roztomilý, to prostě musíš pochopit, proto tě mám. Máma řekla, nemáš, a on řekl, nebuď hloupá a nedělej drahoty, to já nemám rád, víš moc dobře, že to nemám rád. Máma řekla, vím, a on řekl, tak vidíš, já chci mít čisté košile a nejsem ochoten žrát konzervy, protože žena píše román. A máma řekla, říkal jsi něco o plotně, a on řekl, nechytej mě za slovo, ty mě vždycky chytáš za slovo a to mě rozčiluje, tak mě nerozčiluj a tu svoji avantýru si klidně nech, i tu nepříjemnost jsem ochoten zlikvidovat. Vidíš, další starost, a zapálil si cigaretu.

(Úryvek ze sbírky povídek Knížka s červeným obalem)

17. **Pro text Alexandry Berkové je typické míšení spisovné a obecné češtiny. Najděte v tabulce 4 výrazy v obecné češtině. Pak je doplňte do textu.**

někdo zaklepal	seš moc hodnej	mám podrážděné nervy	čekám dítě	vypadáš báječně	nějakej omyl	zapálil si cigaretu
zkysnout u plotny	můžem to dát zase dohromady	doufám, že to není nic vážného	nemůžu být pořád roztomilý	čisté košile		

18. **Diskutujte.**

1. Jak asi na Karlův monolog reagovala máma?
2. Jaký byl Karel? Znáte někoho s podobnými názory?

cv. 18

!!! *Spisovná a obecná čeština*

***Spisovná čeština** je prestižní podoba českého jazyka, která se používá na oficiální úrovni, tj. při oficiálních příležitostech, v úředních dokumentech, ve školách a ve veřejnoprávních médiích. V mluvených projevech je spisovná čeština většinou vnímána jako nepřirozená. V těchto situacích používáme obecnou češtinu nebo dialekty (viz níže).*

Obecná čeština** je nespisovná forma českého jazyka používaná v běžné ústní komunikaci, a to **hlavně v Čechách a na západní Moravě**. V ostatních částech Moravy se můžeme setkat s **dialekty** (nářečími), která dělíme na středomoravská, východomoravská a slezská. **POZOR: Používání obecné češtiny není vhodné v oficiálních situacích (např. pracovní pohovor, konference…) a při psaní oficiálních dokumentů (např. životopis, motivační dopis, objednávka, stížnost…)

Proč máme „dvě češtiny“ – spisovnou a obecnou?
Po bitvě na Bílé Hoře v roce 1620 zmizela čeština z vyšších typů škol a úřadů. Literární jazyk upadal, ale čeština se vyvíjela v mluvené podobě. V době Národního obrození (konec 18. století a první polovina 19. století) přijali lingvisté jako standard jazyk Bible kralické ze 16. století. Změny, které mezitím v mluveném jazyce v Čechách nastaly, nebyly přijaty. Tím vznikla dnešní situace, tedy koexistence spisovné a obecné češtiny/nářečí na většině území.

POZOR: V současné době je typické tzv. míšení kódů, to znamená používání spisovné i obecné češtiny, např. v rámci jedné věty nebo promluvy.

Spisovná › ***běžně mluvená nebo obecná čeština:***

A. Fonologie (hláskosloví) **é › ý/í**: malé pivo › malý pivo, polévka › polívka
- **ý › ej**: těstovinový salát › těstovinovej salát, rýže › rejže, být › bejt
- **o (na začátku slov) › vo**: opravdu › vopravdu, on › von, ona › vona, oni › voni
- **-eji/-ěji › ejc/-ějc** (komparativ a superlativ adverbií): rychleji, nejrychleji › rychlejc, nejrychlejc, levněji, nejlevněji › levnějc, nejlevnějc (*Ale:* raději, nejraději › radši, nejradši.)
- *vynechávání* **i** *ve 3. osobě pl. prézentu nebo futura perfektivních sloves (koncovky -ají, -ejí/-ějí):* dávají › dávaj, rozumějí › rozuměj
- *změna* **i › ej** *ve 3. osobě pl. prézentu nebo futura perfektivních sloves:* vaří › vařej, skončí › skončej, sedí › seděj
- *vynechávání* **e** *ve 2. osobě pl. prézentu nebo futura u pravidelné a nepravidelné konjugace E-sloves (koncovky -ujeme, -eme):* kupujeme › kupujem, sejdeme se > sejdem se
- *vynechávání* **l** *v zakončení -l formy v mužském rodě tam, kde před l předchází jiný konzonant:* řekl › řek, mohl › moh
- *krácení některých vokálů (samohlásek):* říkal › říkal, nevím › nevim, v osmdesátým devátým › v osmdesátym devátym
- *zjednodušování a redukce některých skupin hlásek:* čtyři › **štyry**, který › **kerý**, nějaký › **něaký, ňáký**, vždyť › **dyť**, jablko › **jabko**, ještě › **eště**, půjdu › **pudu**

B. Morfologie (tvarosloví)
- *unifikace koncovek v plurálu adjektiv (v množném čísle přídavných jmen):* malí lidé, malé ženy, malá města byla › malý lidi, malý ženy, malý města byly
- *unifikace koncovek v instrumentálu plurálu (v 7. pádu množného čísla):* těmi dobrými lidmi, studentkami, studenty, městy › těma dobrejma lidma, studentkama, studentama, městama
- *používání nominativu místo vokativu u mužských příjmení a profesí:* pane Nováku! › pane **Novák**!, pane doktore! › pane **doktor**!

C. Lexikologie (slovní zásoba)
- ano › **jo**, peníze › **prachy**, káva › **kafe**, dům › **barák**, žena › **ženská**, muž › **mužskej**, **chlap**, gymnázium › **gympl**, blázen › **cvok**, můj manžel › můj **starej**, zlobit/rozzlobit › **štvát*/naštvat***, rozzlobený › **naštvaný**, pít (alkohol) › **chlastat**, lhát*, říkat nesmysly › **kecat**, povídat si/popovídat si › **kecat/pokecat si**
- *univerbizace:* česneková polévka › **česnečka**, řidičský průkaz › **řidičák**, cestovní kancelář › **cestovka**, Václavské náměstí › **Václavák**
- *deminutiva:* pivo › **pivečko**, Jaroslav › **Jaroušek**, Eva › **Evička**
- *vulgarismy a expresivní výrazy:* **vůl** (*vokativ* **vole**), **blbý**, **pitomý**, **hajzl**, **prdel**, **hovno**, **srát*/nasrat***
- *spojky:* který › **co**, **jak**, *např.* To je ten muž, který tady bydlí. › To je ten chlap, **co** tady bydlí. To je ten chlap, **jak** tady bydlí.
- *kontaktní a redundantní slova:* **takže**, **tak**, **no**, **hele**, **ten/ta/to**, **jako**

D. Syntax (stavba věty)
- *používání* já, my *a zároveň vynechávání pomocného slovesa* jsem, jsme *v 1. osobě minulého času:* Byl jsem tam. › **Já** tam **byl**. Byli jsme tam. › **My** tam **byli**.
- *volnější stavba věty:* Myslím, že zítra u nás bude celý den Petr. › **Zejtra u nás bude celej den Petr, myslim.**

Všimněte si: V přepisu nahrávek k této učebnici, které najdete v Textové příloze na str. 243–252, jsou jevy a výrazy typické pro běžně mluvenou a obecnou češtinu označené kurzivou.

▶ 1. Přečtěte si text v obecné češtině. Rozumíte? Převeďte ho do spisovné češtiny.

Paní Vašíčková říká sousedce: „To je strašný, co se dneska děje, paní Jánová. Koukala jsem na televizi a voni tam říkali, že prej zdražej kafe! Jako by už nebylo dost drahý, že jo. Já nevim, co ty politici dělaj! Voni snad myslej, že ty prachy kradem. To bude můj starej naštvanej! Von bez kafe nemůže bejt. Ale já vám řeknu, jestli zdražej taky pivo, tak ho naštvou ještě víc. Voni furt seděj s chlapama v hospodě, kecaj a chlastaj. Ale jestli jim to pivo zdražej, voni pudou a udělaj ňákou revoluci!

▶ 2. Odpovězte na otázky.

1. S kým nejčastěji mluvíte česky? Používají tito mluvčí spisovnou češtinu, obecnou češtinu nebo dialekt?
2. V jaké situaci byste měli používat jenom spisovnou češtinu? Kdy je obecná čeština nevhodná?
3. V jaké situaci můžete používat jenom obecnou češtinu? Kdy může spisovná čeština znít nevhodně?

cv. 1

!!! *Hlavní principy českého pravopisu*

A. Měkké **i** *× tvrdé* **y** *(ypsilon)*

- *Souhlásky v češtině dělíme na měkké, tvrdé a obojetné (+ cizí f, g, q, w a x). Toto rozdělení je důležité pro psaní měkkého i a tvrdého y (ypsilonu).*

Měkké	ž	š	č	ř	ď	ť	ň	c	j
Tvrdé	h	ch	k	r	d	t	n		
Obojetné	b	l	m	p	s	v	z		

VŠIMNĚTE SI: *hlásky*
a) vokály (samohlásky): a, á, e, é, i, í...
b) konzonanty (souhlásky): b, h, ž, c...

- **i/í** *píšeme po měkkých a některých obojetných souhláskách.*
  POZOR: i/í píšeme také po písmenech d, t, n, pokud se jimi označují souhlásky měkké [ď], [ť], [ň], např. divoký, nikdo, mladík, tetin, hadi, mladí, nemocní.
- **y/ý** *píšeme po tvrdých a některých obojetných souhláskách.*
- **i/í** *nebo* **y/ý** *po obojetných souhláskách*
- *Existují tzv. vyjmenovaná slova, ve kterých se po obojetných souhláskách píše jenom y/ý. Vyjmenovaná slova najdete v Pravidlech českého jazyka nebo na internetu (např. na www.pravidla.cz).*

Všechna tato pravidla platí pro slova domácího původu. V cizích slovech zůstává původní psaní (např. fyzika, filozofie, cyklus, diktát).

- ***Shoda přísudku s podmětem***
  Porovnejte: Muži byli doma. Ženy byly doma. *Ale:* Muži a ženy byli doma.

B. Dlouhé **ú × ů**
- **ú** *(u s čárkou) píšeme na začátku slov a slovních základů* (úkol, účast, zúčastnit se).
- **ů** *(u s kroužkem) píšeme v ostatních pozicích* (kůže, domů), *nemůže stát na začátku slova. Samohláska ů se vyvinula takto:* ó – ou –ů *(např.* dóm – duom – dům).

V cizích slovech píšeme jenom ú (např. kúra, túra).

POZOR: *zájmeno* já
G a A: **mě**
D a L: **mně**

C. Písmeno **ě**
Toto písmeno ovlivňuje výslovnost předchozí souhlásky:
- **dě**, **tě**, **ně** *se píše místo* ďe, ťe, ňe *(analogicky k* di, ti, ni*)*
- **mě** *píšeme například ve slovech* **mě**sto, samozřej**mě**, rozu**mě**l. *Ale:* zapo**mně**l, vzpo**mně**l.
- **bě**, **pě**, **vě** *píšeme například ve slovech* o**bě**d, **pě**t, **vě**ta. *Po prefixech* ob- *a* v- *se někdy píše* bje, vje *(např.* **obje**t, **vje**t*)*.

D. **s × z**
- *směr shora dolů a dohromady – píšeme* **s** *(např.* **s**cházet, **s**cházet se*)*
- *změna stavu – píšeme* **z** *(např.* **z**lepšit, **z**horšit, **z**červenat, **z**tloustnout, **z**hubnout*)*
-

E. Čárka
- *mezi slovy: čárku píšeme ve výčtu, např.* Na stole ležely učebnice, sešity, papíry, tužky a nůžky.
- *mezi větami: čárku píšeme před spojkami a spojovacími výrazy (např.* ale, protože, aby, když, který...*) nebo při spojení vět bez spojky (např.* Na horách jsme lyžovali, chodili jsme na výlety a večer jsme hráli karty.*)*

Čárka se obvykle nepíše před spojkou a (kromě výrazů a proto, a tak).

▶ 1. Doplňte *i/í*, nebo *y/ý*.

1. V_děla jsem jej_ nejmenš_ d_tě.
2. Jeho ch_tr_ s_n b_l v_born_ student.
3. Nesm_te tad_ jezd_t tak r_chle.
4. T_ muž_ velm_ rád_ poslouchal_ klas_ckou hudbu.
5. T_ žen_ vžd_ck_ rád_ četl_ kval_tn_ l_teraturu.
6. Rušt_na je dalš_ c_z_ jaz_k, kter_ se chc_ uč_t.

▶ 2. Doplňte *ú*, nebo *ů*.

1. Napíšu domácí _kol.
2. Pojedu dom_.
3. Koupím ti r_že.
4. Z_častním se mítinku.
5. Dám vázu na st_l.
6. Jdu na pedik_ru.
7. Nem_žu odpočívat.
8. Nepracuju v _terý.
9. To je _žasný nápad.
10. Znáte Karl_v most?
11. Jsem _ředník.
12. Je tady pět student_

▶ 3. Doplňte *e*, *ě*, nebo *je*.

1. N_kdy vařím ob_d sám, al_ v_tšinou jím v r_stauraci.
2. Ta zp_vačka krásn_ zpívá a j_št_ j_ p_kná.
3. Ob_l jsem dům a v_l jsem do garáže.
4. V pond_lí s_ t_ším na t_nis a na vol_jbal.
5. Zapomn_l jst_, ž_ m_ n_baví b_hat?
6. Samozřejm_ ž_ vím, kdo ob_vil Am_riku.

▶ 4. Doplňte *s*, nebo *z*.

1. _nědl j_em _voji _nídani.
2. Lenka _tratila _latý řetí_ek.
3. _pívali j_me he_ké pí_ničky.
4. _chá_eli j_te _e na _a_távce?
5. _tloustl j_em o dvě kila.
6. _jela j_em dolů na bru_lích.

cv. 4

Co víte o České republice?

1. Označte v kvízu správné odpovědi.

1. Česky mluví asi
   a) 15 milionů lidí b) 10 milionů lidí c) 7 milionů lidí
2. Kromě názvu Česká republika se taky používá
   a) Česko b) Čechia c) Českomoravsko
3. Jaká vypadá česká vlajka?
   a) má modrý a červený pruh a bílý klín b) má bílý a červený pruh a modrý klín c) má bílý a modrý pruh a červený klín
4. Které zvíře je ve znaku ČR?
   a) dvouocasý lev b) černá orlice c) červenobílá orlice
5. Znáte „nejúspěšnější" české slovo, které existuje v mnoha jazycích?
   a) pivo b) panelák c) robot
6. Kdo začal v češtině používat diakritické symboly (háček, čárka)?
   a) Karel IV. ve 14. století b) Jan Hus v 15. století c) prezident Masaryk ve 20. století
7. Kolikátého slaví Češi vznik samostatného státu?
   a) 1. ledna b) 28. října c) 24. prosince
8. Kdy začala „sametová revoluce"?
   a) 21. srpna 1968 b) 25. února 1948 c) 17. listopadu 1989
9. Jaká je nejvyšší hora České republiky?
   a) Ještěd v Jizerských horách b) Sněžka v Krkonoších c) Říp ve středních Čechách
10. Přečtěte si text české národní hymny. O čem je?
   a) o tom, jak krásný jazyk je čeština b) o tom, jak dobré je české jídlo c) o tom, jak krásná je česká příroda

Kde domov můj,
kde domov můj?
Voda hučí po lučinách,
hory šumí po skalinách,
v sadě skví se jara květ,
zemský ráj to na pohled.
A to je ta krásná země,
země česká, domov můj,
země česká, domov můj!

2. Ukažte na mapě tři historická území České republiky: Čechy, Moravu a Slezsko.

3. Ke kterému historickému období mají vztah následující názvy? Zjistěte o nich podrobnosti na internetu.

Velkomoravská říše – České království – Československá republika – Československá socialistická republika – Česká republika

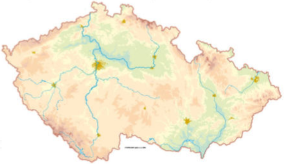

4. Pracujte s mapou České republiky.

1. Doplňte do mapy tato města: Praha, Brno, Ostrava, Olomouc, Zlín, České Budějovice, Plzeň, Jihlava, Pardubice, Liberec, Ústí nad Labem, Karlovy Vary, Hradec Králové.
2. Doplňte do mapy jména těchto pohoří: Krkonoše, Šumava, Krušné hory, Jizerské hory, Beskydy, Českomoravská vysočina, Jeseníky
3. Doplňte do mapy jména těchto vodních toků: Vltava, Labe, Berounka, Morava, Sázava, Odra, Dyje

5. Co znamenají následující výrazy? Tvořte s nimi otázky o ČR a odpovídejte.

počet obyvatel | *sousední země* | *nejznámější lázně* | *státní znak* | *národní strom* | *rozloha* | *nejznámější výrobky* | *historická území* | *nejznámější hrady a zámky* | *hlavní město*

6. Doplňte výrazy z předchozího cvičení.

.... : 78 866 km² (= kilometrů čtverečních)
.... : 10 446 157 (v roce 2008)
.... : Čechy, Morava, Slezsko
.... : bílý lev (Čechy), černá orlice (Morava) a červenobílá orlice (Slezsko)
.... : lípa
.... : Praha – 1 233 211 obyvatel (podle statistiky v roce 2008)
.... : Německo, Polsko, Rakousko, Slovensko
.... : Karlštejn, Český Krumlov, Hluboká, Kroměříž, Lednice
.... : Karlovy Vary, Mariánské Lázně, Františkovy lázně
.... : pivo (Budvar, Gambrinus, Prazdroj...), české granáty, auto Škoda, značka Baťa, animované filmy (Krteček), bižuterie, český křišťál a porcelán, likér Becherovka

CD2: 80, 81, 82, 83

7. Řekněte, kde se vám v ČR nejvíc líbí a proč. Pak poslouchejte, co na tuto otázku odpověděli Agniezka, Luis, Susan a Adam. Doplňte tabulku.

	Agniezka	Luis	Susan	Adam
1. Kde se jí/mu líbí v ČR nejvíc?				
2. Proč se jí/mu tam líbí?				

8. Napište text na téma *Kde se mi v České republice nejvíc líbí a proč?*

9. Diskutujte.

1. Víte, kdo je v současnosti českým prezidentem nebo premiérem?
2. Znáte nějaké další české nebo československé prezidenty a premiéry?
3. Co znamenají výrazy pravice a levice? Víte, která politická strana vyhrála poslední volby?
4. Jaké je politické uspořádání ve vaší zemi?

10. Přečtěte si text o státním a politickém uspořádání ČR. Doplňte slova do textu.

prezident parlament vláda ministerstvo (2x) politické strany

.... je hlavou České republiky, plní hlavně reprezentativní funkci. Je volen v přímé volbě občany ČR na dobu 5 let.

.... má zákonodárnou (legislativní) moc. Tvoří ho dvě komory: Poslanecká sněmovna a Senát. V Poslanecké sněmovně je 200 poslanců, v Senátu je 81 senátorů. Volby do Poslanecké sněmovny jsou jednou za 4 roky, volby do Senátu jsou jednou za 6 let, ale každé dva roky se mění třetina senátorů.

.... má výkonnou (exekutivní) moc. V jejím čele stojí premiér (=předseda vlády), který navrhuje ministry. Premiér je obvykle předseda strany, která vyhrála volby.

.... je hlavní orgán státní správy. V jeho čele stojí ministr. V České republice je např. .... vnitra, obrany, financí, zdravotnictví, školství, kultury, práce a sociálních věcí, průmyslu a obchodu a zemědělství.

Nejznámější .... jsou ODS (Občanská demokratická strana), ČSSD (Česká strana sociálně demokratická), KDU-ČSL (Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová), SZ (Strana zelených), KSČM (Komunistická strana Čech a Moravy).

11. Kam musí člověk jít, když... ?

městský/obecní úřad *radnice* *soud* *cizinecká policie* *finanční úřad* *velvyslanectví (= ambasáda)* *policie* *živnostenský úřad*

1. ...žádá o přechodný nebo trvalý pobyt na území ČR nebo o státní občanství ČR?
2. ...potřebuje vízum pro výjezd do státu, se kterým jeho země nemá bezvízový styk?
3. ...žádá o rodný, oddací, úmrtní nebo živnostenský list?
4. ...chce podat daňové přiznání, zaplatit daň z příjmu nebo daň z přidané hodnoty (DPH)?
5. ...vystupuje jako svědek nějakého zločinu, například přepadení nebo vraždy?
6. ...chce podnikat a potřebuje si vyřídit identifikační číslo (IČ) nebo daňové identifikační číslo(DIČ)?
7. ...když mu nějaký zloděj ukradne auto, okrade ho na ulici nebo mu vykrade dům?
8. ...plánuje svatbu a chce si domluvit občanský sňatek?

VŠIMNĚTE SI:
finanční úřad = OČ finančák
živnostenský list = OČ živnosťák

ZAPIŠTE SI SLOVA A FRÁZE, KTERÉ POTŘEBUJETE

Co jste se naučil/a v lekci 20?

Označte symbolem ✔ (ano, umím dobře), ● (ano, ale potřebuju si ještě zopakovat)

- ☐ Umím rozlišit základní literární žánry.
- ☐ Seznámil/a jsem se s díly některých českých autorů.
- ☐ Znám základní rozdíly mezi spisovnou a obecnou češtinou.
- ☐ Vím, ve kterých situacích je obecná čeština nevhodná.
- ☐ Umím základy českého pravopisu.
- ☐ Zopakoval/a a rozšířil/a jsem si zeměpisné znalosti o České republice a slovní zásobu na toto téma.
- ☐ Seznámil/a jsem se se státním a politickým uspořádáním České republiky a rozšířil/a jsem si slovní zásobu na toto téma.
- ☐ Vím, na které instituce se můžu obrátit, když potřebuju nějaký úřední výkon.

Co jste se naučil/a v učebnici Česky krok za krokem2?

Označte symbolem ✔ (ano, umím dobře), ● (ano, ale potřebuju si ještě zopakovat)

Po dokončení této učebnice jste dosáhli úrovně B1 podle Společného referenčního rámce pro výuku jazyků. Ověřte si, co byste měli umět. Detailnější tabulku pro evaluaci přeloženou do evropských jazyků najdete na www.coe.int/portfolio (z nabídky vyberte Levels).

- Rozumím hlavním myšlenkám běžných témat, se kterými se setkávám v práci, ve škole, ve volném čase, atd. Rozumím smyslu mnoha rozhlasových a televizních programů týkajících se současných událostí nebo témat souvisejících s oblastmi mého osobního či pracovního zájmu, pokud jsou vysloveny poměrně pomalu a zřetelně.
- Rozumím textům, které obsahují slovní zásobu často užívanou v každodenním životě nebo které se vztahují k mé práci. Rozumím popisům událostí, pocitů a přáním v osobních dopisech.
- Umím si poradit s většinou situací, které mohou nastat při cestování v oblasti, kde se tímto jazykem mluví. Dokážu se bez přípravy zapojit do hovoru o tématech, která jsou mi známá, o které se zajímám nebo která se týkají každodenního života (např. rodiny, koníčků, práce, cestování a aktuálních událostí).
- Umím jednoduchým způsobem spojovat fráze, abych popsal/a své zážitky a události, své sny, naděje a cíle. Umím stručně odůvodnit a vysvětlit své názory a plány. Umím vyprávět příběh nebo přiblížit obsah knihy nebo filmu a vylíčit své reakce.
- Umím napsat jednoduché souvislé texty na témata, která dobře znám nebo která mě osobně zajímají. Naučil/a jsem se psát osobní dopisy popisující zážitky a dojmy.

Mapa České republiky

Mapa světa

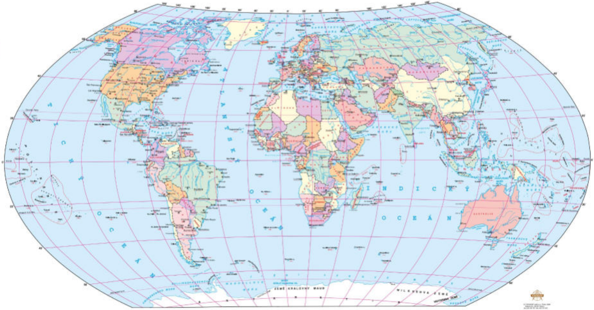

ATLANTSKÝ OCEÁN
TICHÝ OCEÁN
INDICKÝ OCEÁN
ZEMĚ KRÁLOVNY MAUD
WILKESOVA ZEMĚ

LÍDA HOLÁ, PAVLA BOŘILOVÁ

B1

ČESKY KROK ZA KROKEM 2

- VÝKLAD, UŽITÍ A TABULKY PÁDŮ
- KLÍČ KE CVIČENÍM
- TEXTOVÁ PŘÍLOHA
- VÝBĚROVÝ SLOVNÍČEK
- ČESKÁ GRAMATIKA V KOSTCE

AKROPOLIS

Obsah

	Název	Strana
1	Výklad, užití a tabulky pádů	
	Nominativ – význam a funkce	210
	Genitiv – význam a funkce	212
	Dativ – význam a funkce	213
	Akuzativ – význam a funkce	214
	Vokativ – význam a funkce	215
	Lokál význam a funkce	216
	Instrumentál – význam a funkce	217
	Nominativ sg.	218
	Nominativ pl.	219
	Genitiv sg.	220
	Genitiv pl.	221
	Dativ sg., zjednodušená pravidla	222
	Dativ sg.	223
	Dativ pl.	224
	Akuzativ sg.	225
	Akuzativ pl.	226
	Vokativ sg.	227
	Vokativ pl.	228
	Lokál sg., zjednodušená pravidla	229
	Lokál sg.	230
	Lokál pl.	231
	Instrumentál sg.	232
	Instrumentál pl.	233
2	Klíč ke cvičením	234
3	Textová příloha	243
4	Výběrový slovníček	253
5	Česká gramatika v kostce	G-1

Nominativ – první pád

Otázka: Kdo? Co?

Nominativ – první pád *(z latinského slova* **nomen** *– jméno). Nominativ singuláru je základní forma substantiv, adjektiv, zájmen a číslovek, kterou najdete ve slovníku. Pozor: subjekt (podmět) ve větě je vždycky v nominativu.*

Nominativ substantiv (první pád podstatných jmen). Identifikace rodu
Koncovka nominativu singuláru pomáhá identifikovat gramatický rod. 66 % českých substantiv má majoritní (typické) koncovky. Asi 34 % českých substantiv má minoritní (netypické) koncovky.

a) Majoritní (typické) koncovky jsou:

Ma (mužský životný rod)	*Mi (mužský neživotný rod)*	*F (ženský rod)*	*N (střední rod)*
student	banán	káva	auto

mužský životný, mužský neživotný rod: **-konzonant**
ženský rod: **-a**
střední rod: **-o**

Majoritní koncovky jsou velmi důležité. Jsou typické nejen pro většinu českých substantiv, ale taky pro další formy slov, které rod substantiva ovlivňuje. Tyto formy jsou -l formy minulého času a kondicionálu (např. byl, byla, bylo*),-n/-t formy pasiva* (dělán, dělána, děláno/umyt, umyta, umyto)*, demonstrativní pronomena* (ten, ta, to) *krátké formy adjektiv* (rád, ráda, rádo)*, číslovka* jeden, jedna, jedno *a posesivní adjektiva* (Karlův, Karlova, Karlovo)*.*

b) Minoritní (netypické) koncovky jsou:*

Ma (mužský životný rod)	*Mi (mužský neživotný rod)*	*F (ženský rod)*	*N (střední rod)*
kolega, soudce	chleba	restaurace, kancelář	moře, nádraží

mužský životný, mužský neživotný rod: **-a, -e**
ženský rod: **-e/-ě, -konzonant**
střední rod: **-e/-ě, -í**

** Pozor: Tento seznam minoritních koncovek není úplný. Některá substantiva (často ta, která jsou přejatá z cizích jazyků) mají i jiné minoritní koncovky.*
Například: recepční/recepční, paní, party, centrum, téma, kupé...

Rozdělení substantiv do deklinačních skupin I, II a III:
V této učebnici rozdělujeme substantiva do tří deklinačních skupin podle jejich zakončení v N sg. Toto rozdělení pomáhá studentům lépe si zapamatovat koncovky substantiv, a to hlavně díky deklinační skupině II, kde je v rámci G, D, L sg. a A, L pl. stejná koncovka pro šest vzorů.

substantiva (podstatná jména)			*rod*
majoritní subs.	*minoritní subs. + majoritní maskulina končící v N sg. na háček, -c*, -j, -tel**		
I. deklinační skupina *N sg.:* konzonant, konzonant, -a, -o	*II. deklinační skupina* *N sg.: -e/-ě , háček , -c*, -j, -tel*, -del, -ev*	*III. deklinační skupina* *N sg.: -a, -st , -e/-ě (vzor kuře), -í*	
studen**t**	mu**ž**, soudc**e**	koleg**a**	*Ma*
banán**n**	ča**j**	---	*Mi*
káv**a**	restaurac**e**, kancelá**ř**	místno**st**	*F*
aut**o**	moř**e**	kuř**e**, nádraž**í**	*N*

Deklinační skupina I *jsou substantiva, která v N sg. končí na majoritní koncovky (majoritní substantiva) kromě koncovek uvedených v deklinační skupině II. Tato deklinační skupina je reprezentována vzory* student, banán, káva, auto.

Deklinační skupina II* *jsou substantiva, která v N sg. končí na -e/-ě , všechny konzonanty s háčkem (= ž, š, č, ř, ď, ť, ň), -c, -j, -tel, -del, -ev (tj. minoritní substantiva a většina majoritních maskulin zakončená na háček, -c, -j, -tel). Tato deklinační skupina je reprezentována vzory* muž, soudce, čaj, restaurace, kancelář, moře.

Deklinační skupina III *jsou substantiva, která v N sg. končí na -a, -st, -e/-ě (vzor kuře), -í. Tato deklinační skupina je reprezentována vzory* kolega, místnost, kuře, nádraží.

* *Několik M substantiv zakončených na* -tel, -c *(např.* hotel, kostel, tác*) patří do I. deklinační skupiny. POZOR na F substantiva zakončená na konzonant! Většina z nich patří do II. deklinační skupiny (velmi často zakončení* háček, -tel, -del, -ev*), další patří do III. deklinační skupiny (velmi často zakončení* -st*). ALE: Některá F substantiva (např.* věc, řeč*) deklinujeme jako* místnost *a další (např.* moc, pomoc, nemoc, noc, myš, smrt, sůl, paměť, zeď, odpověď, loď*) kolísají mezi vzory* kancelář *a* místnost.

Zvláštnosti deklinace substantiv (skloňování podstatných jmen):

- *Tento seznam deklinačních vzorů není úplný. Některá substantiva mají zvláštní nebo kombinovanou deklinaci nebo se nedeklinují. Například: Některá Ma, Mi končící na* -us *(např.* dinosaurus, génius, komunismus*, ale ne* autobus*) deklinujeme tak, že odtrhneme koncovku* -us *a Ma deklinujeme jako* student (génius *má A, L a I pl. podle* muž*) a Mi jako* banán.

- *Cizí jména Ma končící na* -i, -y *(např.* Johny, Levi*) mají podobnou deklinaci jako adjektivum* kvalitní*, F končící na* -i, -y, -o *nebo* -konzonant *(např.* Ivy, Maiako, Carmen*) nedeklinujeme.*

- *Některá substantiva a substantivizovaná adjektiva deklinujeme podle jejich zakončení jako -ý nebo -í adjektiva. Jako vzor* dobrý *deklinujeme např. substantiva* známý, známá, Nový, dovolená, švagrová, Nováková*, jako vzor* kvalitní *např. substantiva* recepční, recepční, účetní, účetní, Jiří, paní *(pozor: G pl.* paní*).*

- *Některá F substantiva, která se původně deklinovala podle vzoru* místnost*, dnes kolísají mezi vzory* místnost *a* kancelář*. Například: alternace v D, L pl. (např.* mast, zeď, paměť*), alternace v N, D, A, L pl., ale I pl. podle* kancelář *(např.* pomoc, nemoc*), D, L pl. podle* kancelář *a I pl. podle* místnost *(např.* myš, smrt, odpověď*), D, L a I pl. podle* kancelář *(např.* noc, sůl*). Některá další slova deklinujeme podle* kancelář*, ale v G sg. a N, A, V pl. (a některá také v I pl.) můžou alternovat i koncovky podle* místnost *(např.* loď, trať, nit*).*

- *F končící na -ea (např.* idea, Korea*) mají zvláštní deklinaci.*

- *F končící na -y (např.* party, lady*) a N končící na -é (např.* kupé, klišé*) nedeklinujeme.*

- *N končící na* -ao, -eo *(např.* kakao, rodeo*) deklinujeme jako* auto *kromě G pl., kdy deklinujeme jako* moře*. N končící na* -io, -yo *(např.* rádio, embryo*) deklinujeme jako* auto *kromě G, D, L a I pl., kdy deklinujeme jako* moře.

- *N končící na* -um, -eum, -ium *(např.* centrum, muzeum, studium*) deklinujeme tak, že odtrhneme koncovku* -um*, a N končící na* -um *deklinujeme jako* auto*, N končící na* -eum, -ium *deklinujeme jako* auto *kromě G, D, L a I pl., kdy deklinujeme jako* moře.

- *N končící na* -a *(např.* téma, drama, klima*) mají zvláštní deklinaci.*

Nominativ adjektiv, pronomen a numeralií (první pád přídavných jmen, zájmen a číslovek)

Adjektiva (přídavná jména) *mají dva typy:*
a) „-ý adjektiva" (tvrdá adjektiva). Tato adjektiva jsou reprezentována vzory dobrý/dobrý, dobrá, dobré.
b) „-í adjektiva" (měkká adjektiva). Tato adjektiva jsou reprezentována vzorem kvalitní.

Pronomena (zájmena) *dělíme na*
a) personální (osobní): já, ty, on/on/ona/ono…
b) demonstrativní (ukazovací): ten/ten, ta, to, tenhle/tenhle, tahle, tohle…
c) posesivní (přivlastňovací): můj/můj, moje, moje, tvůj/tvůj, tvoje, tvoje, jeho, její…

Všimněte si: Posesivní svůj/svůj, svoje, svoje *používáme, když subjekt = osoba nebo věc, které přivlastňujeme.*

Numeralia (číslovky) *dělíme na*
a) základní: jeden/jeden, jedna, jedno, dva/dva, dvě, dvě, tři, čtyři…
b) řadové: první, druhý, třetí, čtvrtý…
c) druhové: jedny, dvoje, troje, čtvery…

Všimněte si: Pro názvy známek ve škole, tramvaje, autobusy apod. používáme formy: jednička, dvojka, trojka, čtyřka… *Pozor:* dvacet dvojka *i* dvaadvacítka.

Genitiv – druhý pád

Otázka: Koho? Čeho?

***Genitiv – druhý pád** (z latinského slova* **genus** *– rod, druh, původ). Genitiv má různé funkce, např. posesivní (posesivní genitiv) a partitivní (partitivní genitiv). Následuje po některých slovesech a prepozicích a používá se v některých časových výrazech.*

Genitiv používáme:

1. *v posesivním významu (odpovídá na otázku Čí?)*
Posesivní genitiv vyjadřuje, čí věci jsou nebo kdo je jejich autor:
Mám sešit kamarádky. Koupím cédéčko Eltona Johna.

2. *v partitivním významu a v dalších funkcích:*
a) po výrazech označujících množství, obsah, váhy a míry (např. **dekagram/deko, kilogram/kilo, litr, čtvrt, půl, metr, kousek, hrnek, láhev, sklenice, lžíce, lžička…***):* Kup kilo brambor. Chci kousek dortu. Petr koupil láhev červeného vína.
b) po výrazech kvantity, tzv. „kvantifikátorech" (např. **trochu, moc, hodně, spousta, málo, pár, dost, míň, víc, většina, kolik, několik, tolik…***):* Mám jenom málo času. Musím koupit pár zákusků.
c) po číslech **5 a vyšších** *(+ genitiv plurálu)*
Musím koupit 5 růží.
d) po výrazech **co, něco, nic…** *(+ adjektivum v genitivu singuláru)*
Co je nového? Musím koupit něco hezkého. Nemám nic dobrého.

3. *po slovesech:*
a) bez prepozice
bát* se: Bojím se velkých psů.
ptát se/zeptat se: Učitel se ptá studentů na český genitiv.
účastnit se/zúčastnit se: Zúčastnila jsem se té konference.
vážit si: Vážím si svého učitele ze střední školy.
všímat si/všimnout* si: Všimla jsem si jejího nového účesu.
b) s prepozicí
dělat/udělat si legraci z: Udělal jsem si legraci z kamaráda.
mít* strach z: Mám strach z gramatiky.
zamilovávat se/zamilovat se do: Petr se zamiloval do Evy.

4. *po prepozicích:*
a) po prepozicích vyjadřujících místo (odpovídá na otázku Kde? Kam? Odkud? Kudy?*)*
blízko: Bydlím blízko autobusového nádraží.
do: Půjdu do knihovny.
kolem, okolo: Půjdete kolem pošty a pak rovně. Objel jsem okolo celého rybníka.
od: Od kamaráda půjdu do knihovny. Je to asi 2 kilometry od města.
podél: Jděte podél řeky asi 10 minut a tam je rybník.
u: Budu u kamaráda. Počkám na tebe u kina.
uprostřed: Váza stojí uprostřed stolu.
vedle: Seděla jsem v divadle vedle kamarádky.
z/ze: Z knihovny půjdu domů.
b) po prepozicích vyjadřujících čas
během: Během cesty jsme navštívili zajímavá města.
do: Budu studovat do večera.
od: Budu studovat od rána.
za: Za války lidi neměli moc jídla.
c) po dalších prepozicích
bez: Bez dárků nemůžeme pořádně slavit.
kromě: Kromě bratra pojedeme na hory všichni.
místo: Šla jsem na výlet místo sestry.
podle: Podle mého názoru to není dobrý nápad.
včetně: Studujeme genitiv včetně osobních zájmen.

5. *v některých časových výrazech:*
Zítra je 20. 5. (= dvacátého května)
Ve středu v půl dvanácté dělám zkoušku.

Dativ – třetí pád

Otázka: Komu? Čemu?

***Dativ – třetí pád** (z latinského slova **do, dare, dedi, datum** – dávat/dát). Dativ vyjadřuje nepřímý předmět (indirektní objekt). Následuje po některých slovesech a prepozicích a používá se v objektových konstrukcích.*

Dativ používáme:

1. po slovesech:
a) sloveso + dativ + akuzativ:
číst*/přečíst*: Čtu dětem pohádky.
dávat/dát: Dala jsem bratrovi dárek.
doporučovat/doporučit: Doporučil jsem kamarádům dobrou restauraci.
krást*/ukrást*: Zloději ukradli sousedovi auto.
přát*/popřát*: Přeju kolegovi hodně úspěchů.
psát*/napsat*: Napsala jsem kamarádce dopis.
půjčovat/půjčit: Půjčila jsem sestře kolo.
říkat/říct*: Řekla jsem kolegyni pravdu.
ukazovat/ukázat*: Ukázal jsem rodičům fotky.
věřit/uvěřit: Věřím mu to.
volat/zavolat: Zavolám ti, jak to dopadlo.
vracet/vrátit: Vrátila jsem jí knihu.
vyřizovat/vyřídit: Vyřídil jsem šéfovi vzkaz.
vypravovat, vyprávět: Dědeček nám vyprávěl veselé historky.
vysvětlovat/vysvětlit: Učitel vysvětloval studentům gramatiku.
závidět: Kolega mi závidí krásný dům.
b) sloveso + dativ (+ prepozice)
gratulovat/pogratulovat (k + *D*): Gratulovala jsem babičce k narozeninám.
děkovat/poděkovat (za + *A*): Poděkoval jsem sousedovi za pomoc.
omlouvat se/omluvit se (za + *A*): Omluvil jsem se učitelce za pozdní příchod.
podobat se, být* podobný: Nejvíc se podobám/jsem podobná mamince.
pomáhat/pomoct* (s + *I*): Pomohl jsem staré paní s nákupem.
smát* se/zasmát* se: Zasmáli jsme se dobrému vtipu.
stěžovat si/postěžovat si (na + *A*): Stěžovala jsem si řediteli na špatné služby.
rozumět/porozumět: Ve škole jsem nerozuměl matematice.

2. v objektových konstrukcích s dativem:
být* dobře/špatně: Je mi špatně, asi jsem nemocná.
být* (20) let: Bratrovi bylo 20 let.
být* zima/teplo: Zavři okno, je mi zima.
být* líto: Je nám to moc líto.
hodit se: Kdy se sejdeme? Hodí se vám to v pondělí?
chtít*: Nechce se mi dneska vůbec pracovat.
chybět: Chybí mi rodina.
chutnat: Aleně nechutnají knedlíky.
jít* (matematika): Ve škole mi nešla matematika.
líbit se: Davidovi se líbí motorky.
slušet: Marii sluší zelená barva.
vadit: Vadí mi špatné počasí.
zdát se: Zdá se vám, že je to dobrý nápad?

3. po prepozicích:
a) po prepozicích vyjadřujících místo (odpovídá na otázku Kam? Kde?*)*
k/ke: Jděte ke kinu a pak zahněte doprava. Jedu na návštěvu k tetě na Moravu.
naproti: Bydlím naproti supermarketu.
směrem k/ke: Jeďte směrem k letišti, ale před ním zahněte doleva.
b) po dalších prepozicích
díky: Udělal jsem tu zkoušku z němčiny díky kamarádce.
kvůli: Kvůli práci nemůžu jet na chatu.
proti: Protestuju proti politice vlády.
vzhledem k/ke: Vzhledem k finančním problémům firmy letos nemůžeme přispět na charitu.

Akuzativ – čtvrtý pád

Otázka: Koho? Co?

Akuzativ – čtvrtý pád** (z latinského slova* ***accuso, accusare, accusavi, accusatum *– obviňovat/obvinit). Akuzativ vyjadřuje přímý předmět (direktní objekt). Následuje po některých slovesech a prepozicích a používá se v objektových konstrukcích a některých časových výrazech.*

Akuzativ používáme:

1. po slovesech:

a) bez prepozice

číst*/přečíst*: Přečetla jsem tu knihu.
dělat/udělat: Udělal jsem těstovinový salát.
hledat: Hledám novou práci.
hrát*/zahrát* si: Ráda hraju basketbal a karty.
chtít*: Chci nové auto.
milovat: Petr miluje Evu.
mít*: Eva má psa.
mít* rád: Mám ráda čokoládu.
nesnášet: Nesnáším arogantní lidi.
pít*/vypít*: Vypil jsem tu kávu.
poslouchat/poslechnout* si: Poslechnu si tu písničku.
potřebovat: Potřebuju nový mobil.
řídit: Řidič řídí auto. Ředitel řídí firmu.
slyšet/uslyšet: Neslyšel jsem nic.
studovat: Studuju literaturu.
učit/naučit: Učím matematiku.
učit se/naučit se: Učím se nová slovíčka.
uklízet/uklidit: Uklidil jsem celý byt.
zlobit/rozzlobit: Syn zlobí maminku.
znát/poznat: Neznám toho muže.

b) s prepozicí

bát* se o: Bojím se o dceru.
být* zvyklý na: Jsem zvyklá na dobré jídlo.
čekat/počkat na: Čekal jsem na Evu.
děkovat/poděkovat za: Poděkoval jsem za dárek.
dívat se/podívat se na: Dívala jsem se na film.
hádat se/pohádat se o: Hádali jsme se o peníze.
hrát*/zahrát* si na: Hraju na kytaru.
mít* strach o: Mám strach o sestru.
myslet na: Eva často myslí na Petra.
prosit/poprosit o: Poprosil jsem o vodu.
starat se/postarat se o: Starám se o babičku.
stěžovat si/postěžovat si na: Stěžoval si na služby.
těšit se na: Těším se na dovolenou.
utrácet/utratit za: Neutrácím za drahé oblečení.
zlobit se/rozzlobit se na: Maminka se zlobí na syna.
zvykat si/zvyknout* si na: Zvykám si na české jídlo.
žádat/požádat o: Žádala jsem o vízum.
žárlit na: Eva nežárlí na Petra.

2. v objektových konstrukcích s akuzativem:

bavit: Tomáše baví tenis.
bolet: Bolí mě hlava.
mrzet: Mrzí nás ta nehoda.
nudit: Evu nudí fotbal.
píchat: Píchá tě v zádech?
svědit, svrbět: Svědí mě celé tělo.
těšit: Těší mě váš úspěch.
zajímat: Zajímá vás historie?
zaujmout*: Zaujal mě ten příběh.

3. po prepozicích:

a) po prepozicích vyjadřujících místo s dynamickým významem (odpovídá na otázku Kam?*)*

mezi: Dala jsem květinu mezi židli a okno.
na: Dal jsem vázu na polici.
nad: Dala jsem fotografii nad postel.
pod: Dal jsem krabici pod stůl.
před: Dala jsem koberec před gauč.
za: Dal jsem obraz za skříň.

b) po dalších prepozicích vyjadřujících místo (odpovídá na otázku Kam? Kudy?*)*

po: V bazénu sahala voda maximálně po krk.
přes: Domů půjdeme přes les.
skrz: Nevidím nic skrz to špinavé okno.

c) po prepozicích vyjadřujících čas

na: Pojedu na týden na dovolenou.
po: Seřaďte od nejstarších po nejnovější události.
v/ve: Sejdeme se ve středu v jednu hodinu.
za: Za měsíc jedu do Německa.

d) po dalších prepozicích

na: Potřebuju šampon na vlasy.
mimo: Nesmíte chodit mimo hlavní cestu.
o: Petr je o rok starší a o deset kilo těžší než Eva.
pro: Petr má dárek pro Evu.

4. v časových výrazech:

s výrazy **příští, minulý, celý, každý, tento** *odpovídá na otázku* Kdy?: Příští sobotu půjdu na výlet. Minulou sobotu jsem šel na výlet. Celou sobotu budu na výletě. Každou sobotu chodím na výlet. Tuto sobotu půjdu na výlet.

Vokativ – pátý pád

***Vokativ – pátý pád** (z latinského slova* **voco, vocare, vocavi, vocatum** *–* volat/zavolat*). Vokativ používáme, když někoho oslovujeme nebo na někoho (na něco) voláme. Vokativ můžeme tvořit od všech substantiv, ale obvykle ho používáme jen u osob nebo u jmen zvířat.*

Vokativ používáme:

1. u osob:
a) u obecných názvů osob
Například:
pan doktor – Pane doktore! pan učitel – Pane učiteli! vážený pan kolega – Vážený pane kolego!
paní doktorka – Paní doktorko! paní učitelka – Paní učitelko! vážená paní kolegyně – Vážená paní kolegyně!

Všimněte si: 1. Když oslovujeme osoby podle jejich profese, vždycky používáme výraz pan – pane, paní – paní *(např.* pane doktore, paní doktorko*).*
2. Výrazy ve vokativu někdy fungují jako citoslovce (interjekce). Např. ježiš *(z církevního* Ježiš – Ježiši*),* ježišmarja *(z církevního* Ježiš a Marie*),* panebože *(z církevního* Pán Bůh – Pane Bože*),* panečku *(z církevního* Pán – Pane*),* čéče *(z* člověk – člověče*).*

b) u vlastních jmen osob
Například:
Petr – Petře! pan Novák – Pane Nováku!
Eva – Evo! paní Nováková – Paní Nováková!

POZOR: V obecné češtině u mužských příjmení a profesí nepoužíváme vokativ, ale nominativ. Např. Pane Novák! Pane doktor!

2. u jmen zvířat:
Například:
Fík – Fíku! Punťa – Punťo!
Micka – Micko! Fifinka – Fifinko!

3. u expresivních slov
a) u deminutiv (zdrobnělin) a u dalších expresivních slov:
Například:
miláček – miláčku, brouček – broučku, kocourek – kocourku, méďa – méďo, pejsek – pejsku
kočička – kočičko, kotě – kotě, zlato – zlato, pusinka – pusinko

b) u vulgarizmů, u hrubých slov a nadávek:
Například:
osel – osle, pitomec – pitomče, blbec – blbče, vůl – vole, mizera – mizero, idiot – idiote, debil – debile, kretén – kreténe, hajzl – hajzle
káča – káčo, nána – náno, slepice – slepice, husa – huso, kráva – krávo, svině – svině

Všimněte si: Vokativ expresivních slov můžeme používat s osobními zájmeny ty, vy. *Např.* Ty můj broučku. Ty moje kočičko. Ty vole! Ty krávo! Vy pitomci! Vy slepice!

4. u neživotných slov
Vokativ neživotných slov má obvykle poetizační a personifikační funkci.
Například:
Horo, horo, vysoká jsi *(v písni)*

Lokál/lokativ – šestý pád

Otázka: Kom? Čem?

***Lokál/lokativ – šestý pád** (z latinského slova **loco** – místo). V češtině pro cizince se často používá termín „lokativ", ale tradiční česká gramatika používá termín „lokál". Lokál následuje po prepozicích vyjadřujících lokaci nebo čas a po některých slovesech, např. po tzv. slovesech mluvení. Pozor: Lokál používáme vždycky s prepozicí.*

Lokál používáme:

1. po prepozicích:
a) po prepozicích vyjadřujících místo (odpovídá na otázku Kde?*)*
na: Eva a Petr jsou na výletě. Váza je na stole.
po: Eva a Petr cestují po Evropě.
v/ve: Eva a Petr jsou v restauraci.
b) po prepozicích vyjadřujících čas
o: O víkendu půjdeme na koncert.
po: Po obědě půjdeme na výstavu.
při: Při jídle jsem poslouchal hudbu.
v/ve: Co budeš dělat v létě v červenci?

2. po slovesech (často po tzv. slovesech mluvení, „verba dicendi"):
bavit se/pobavit se o: Bavili jsme se o té mladé spisovatelce.
číst*/přečíst* o: Četla jsem článek o nové letní módě.
diskutovat o: Diskutovali jsme o školním projektu.
domlouvat se/domluvit se na: Domluvili jsme se na společném postupu.
hádat se/pohádat se o: Hádali jsme se o politice.
mít* sen o, snít o: Měla jsem sen o škole. Sním o lepším životě.
mluvit o: Eva mluví o Petrovi.
myslet si/pomyslet si o: Myslím si o Tomášovi, že je velmi talentovaný.
pochybovat o: Někdy pochybuju o své práci.
povídat si/popovídat si o: Popovídali jsme si o zajímavých koncertech.
psát*/napsat* o: Psala jsem práci o české gramatice.
říkat/říct* o: Řekla jsem Lence o tom novém obchodě.
slyšet/uslyšet o: Slyšela jsem už o té tragédii.
vypravovat/vyprávět o: Petr vypráví o Evě.
záležet na: Pojedeme na výlet? – To záleží na počasí.
záviset na: Závisí to na několika věcech.

Instrumentál – sedmý pád

Otázka: Kým? Čím?

***Instrumentál – sedmý pád** (z latinského slova **instrumentum** – nástroj). Typická funkce instrumentálu je vyjádřit nástroj nebo prostředek. Instrumentál následuje také po některých slovesech a slovesných výrazech, používá se v deskriptivním pasivu (opisném trpném rodě) a po některých prepozicích.*

Instrumentál používáme:

1. když vyjadřujeme různé konkrétní významy:
a) prostředek
Např. Petr jede autem. Eva cestuje tramvají. Letím letadlem.
b) nástroj a materiál
Např. Eva píše ráda perem. Jím špagety vidličkou. Zašroubovala jsem to šroubovákem. Zatloukla jsem hřebík kladivem. Myju si vlasy šamponem. Natřel jsem stůl žlutou barvou.
c) pohyb
Např. Neumím kopat levou nohou. Mával na mě oběma rukama. Jel jsem maximálně šedesátkou.
d) místo
Např. Musíte projít parkem. Vlak projel tunelem. Jděte první ulicí doprava.
e) důvod
Např. Nemáš něco k pití? Umírám žízní. Plakala jsem štěstím, že to dobře dopadlo. Měla dobrou náladu, a proto zpívala radostí.
*f) čas (**začátkem, koncem**)*
Např. Eva a Petr budou mít svatbu začátkem června. Přijedu koncem týdne.

2. po slovesech a slovesných výrazech:
a) po slovesech bez prepozice
být*: Chtěl bych být spisovatelem.
stávat se/stát* se: Stanu se novinářkou.
zabývat se: Zabývám se evropskou historií.
b) po slovesech s prepozicí
být* spokojený s: Jsem spokojený se svým životem.
chodit s: Eva chodí s Petrem.
rozvádět se/rozvést* se s: Kolegyně se rozvedla s manželem.
seznamovat se/seznámit se s: Petr se seznámil s Evou před třemi lety.
setkávat se s/setkat se s: Setkala jsem se s kolegou na konferenci.
scházet se/sejít* se s: Sešla jsem se s kamarádkou v kavárně.
souhlasit s: Nesouhlasím s vašimi názory.
spokojovat se/spokojit se s: Nespokojil jsem se s nudnou prací.
rozcházet se/rozejít* se s: Kamarád se rozešel se svou přítelkyní.
*c) konstrukce být + adjektivum + I (**být* známý, být* slavný, být* proslulý, být* překvapený, být* potěšený, být* zaujatý, být* nadšený, být* zklamaný, být* rozzlobený, být* naštvaný, být* vyděšený...**)*
Např. Praha je známá svými historickými památkami. Jsem nadšená tím novým představením. Jsem zklamaný vašimi špatnými výsledky.

3. v deskriptivním pasivu (opisném trpném rodě) pro osobu nebo skupinu osob, která koná děj:
Např. Československo bylo obsazeno armádami ostatních socialistických zemí.

4. po prepozicích:
a) po prepozicích vyjadřujících místo se statickým významem (otázka Kde?*)*
nad: Fotografie je nad postelí.
mezi: Květina je mezi židlí a oknem.
pod: Krabice pod stolem.
před: Koberec je před gaučem.
za: Auto stojí za domem. Jdu do nemocnice za babičkou.
b) po prepozicích vyjadřujících čas
mezi: Sejdeme se mezi jednou a druhou hodinou.
před: Eva a Petr se seznámili před třemi lety.
c) po dalších prepozicích
s/se: Eva dneska jde s Petrem do kina.

NOMINATIV SINGULÁRU (PRVNÍ PÁD JEDNOTNÉHO ČÍSLA) – spisovná čeština (obecná čeština)

Otázka: KDO? CO?
Příklad kontextu: To je... Jmenuju se...

Ma maskulinum animatum / mužský rod životný · *Mi* maskulinum inanimatum / mužský rod neživotný · *F* femininum / ženský rod · *N* neutrum / střední rod

kdo, co	ten, ta, to	jeden, jedna, jedno	posesivní pronomina (přivlastňovací zájmena)	adjektiva (přídavná jména)		substantiva (podstatná jména)			rod
				-ý	-í	majoritní subs.	minoritní subs. + majoritní maskulina končící v N sg. na háček, -c*, -j, -tel*		
						I. deklinační skupina[4] N sg.: konzonant, konzonant, -a, -o	II. deklinační skupina[4] N sg.: -e/-ě, háček, -c*, -j, -tel*, -del, -ev	III. deklinační skupina[4] N sg.: -a, -st*, -e/-ě (vzor kuře), -í	
kdo co	ten[1]	jeden	můj, tvůj, svůj[2], jeho, její náš, váš, jejich	dobrý (dobrej)	kvalitní	student	muž, soudce	kolega	Ma
	ten[1]	jeden	můj, tvůj, svůj[2], jeho, její náš, váš, jejich	dobrý (dobrej)	kvalitní	banán	čaj	---	Mi
	ta[1]	jedna	moje/má[3], tvoje/tvá[3], svoje/svá[2,3], jeho, její naše, vaše, jejich	dobrá	kvalitní	káva	restaurace, kancelář	místnost	F
	to[1]	jedno	moje/mé[3] (mý), tvoje/tvé[3] (tvý), svoje/své[2,3] (svý), jeho, její naše, vaše, jejich	dobré (dobrý)	kvalitní	auto	moře	kuře, nádraží	N

** Několik M substantiv zakončených na -tel, -c (např. hotel, kostel, tác) patří do I. deklinační skupiny. POZOR na F substantiva zakončená na konzonant! Většina z nich patří do II. deklinační skupiny (velmi často zakončení háček, -tel, -del, -ev), další patří do III. deklinační skupiny (velmi často zakončení -st). ALE: Některá F substantiva (např. věc, řeč) deklinujeme jako místnost a další (např. moc, pomoc, nemoc, noc, myš, smrt, sůl, paměť, zeď, odpověď, loď) kolísají mezi vzory kancelář a místnost.*

Poznámky:

1. *Jako ten deklinujeme v N sg.* tento, tenhle, tenhleten, tuhleten, tadyten, tadyhleten, tamten, tamhleten *(např. tento, tento, tato, toto).*
2. *Svůj používáme, když subjekt = osoba nebo věc, které přivlastňujeme. Například:* Vidí svoji/svou sestru. *(A sg.)*
3. *Krátké formy* má, tvá, svá, mé, tvé, své *jsou knižní. Když mluvíme, používáme častěji dlouhé formy* moje, tvoje, svoje *nebo pro N formy obecné češtiny* mý, tvý, svý.
4. *Rozdělení substantiv na deklinační skupiny I, II a III viz str. 210.*
5. *Některá Ma (často vlastní jména) a výjimečně i Mi končící na -l, -s, -z, -x patří do II. deklinační skupiny, deklinujeme je jako vzor muž/čaj (např. král, cíl, Klaus, Francouz, Felix).*
6. ***Některá substantiva (často ta, která jsou přejatá z cizích jazyků) končící na -um nebo -a jsou N (např. centrum, muzeum, studium, téma).***

NOMINATIV PLURÁLU (PRVNÍ PÁD MNOŽNÉHO ČÍSLA) – spisovná čeština (obecná čeština)

Otázka: KDO? CO?
Příklad kontextu: To jsou…

Legenda: stejné formy zájmen a adjektiv v rámci pádu (vertikálně); *Ma* maskulinum animatum, mužský rod životný; *Mi* maskulinum inanimatum, mužský rod neživotný; *F* femininum, ženský rod; *N* neutrum, střední rod

kdo, co	ten, ta, to	dva/dvě, oba/obě, tři, čtyři	posesivní pronomina (přivlastňovací zájmena)	adjektiva (přídavná jména) -ý	adjektiva (přídavná jména) -í	substantiva (podstatná jména): majoritní subs. – I. deklinační skupina[4] N sg.: konzonant, konzonant, -a, -o	minoritní subs. + majoritní maskulina končící v N sg. na háček, -c*, -j, -tel* – II. deklinační skupina[4] N sg.: -e/-ě, háček, -c*, -j, -tel*, -del, -ev	III. deklinační skupina[4] N sg.: -a, -st*, -e/-ě (vzor kuře), -í	rod
kdo co	ti[1] (ty)	dva oba tři čtyři	moji/mí[2] naši tvoji/tví[2] vaši svoji/sví[2] jejich jeho její	dobří[5] (dobrý) -rý→ři, -ký→ci, -chý→ši, -hý→zi, -ský→ští, -cký→čtí[5]	kvalitní	studenti ALE: -r+i→ři, -k+i→ci, -ch+i→ši, -h+i→zi[5] Angličan – Angličané/-i[6] fotograf – fotografové[6] syn – synové/-i[6]	muži, soudci/-ové[6] ALE: učitel – učitelé[6] otec – otcové[6]	kolegové[6] ALE: turista – turisté/-i[6]	*Ma*
	ty[1]	dva oba tři čtyři	moje/mé[2] (mý) naše tvoje/tvé[2] (tvý) vaše svoje/své[2, 3] (svý) jejich jeho její	dobré (dobrý)	kvalitní	banány	čaje	…	*Mi*
	ty[1]	dvě obě tři čtyři	moje/mé[2] (mý) naše tvoje/tvé[2] (tvý) vaše svoje/své[2, 3] (svý) jejich jeho její	dobré (dobrý)	kvalitní	kávy	restaurace, kanceláře[8]	místnosti[8]	*F*
	ta[1] (ty)	dvě obě tři čtyři	moje/má[2] (mý) naše tvoje/tvá[2] (tvý) vaše svoje/svá[2, 3] (svý) jejich jeho její	dobrá (dobrý)	kvalitní	auta	moře	kuřata, nádraží	*N*

** Několik M substantiv zakončených na -tel, -c (např. hotel, kostel, tác) patří do I. deklinační skupiny. POZOR na F substantiva zakončená na konzonant! Většina z nich patří do II. deklinační skupiny (velmi často zakončení háček, -tel, -del, -ev), další patří do III. deklinační skupiny (velmi často zakončení -st). ALE: Některá F substantiva (např. věc, řeč) deklinujeme jako místnost a další (např. moc, pomoc, nemoc, noc, myš, smrt, sůl, paměť, zeď, odpověď, loď) kolísají mezi vzory kancelář a místnost. (Více › poznámka 8)*

Poznámky:

1. *Jako ten deklinujeme v N pl.* tento, tenhle, tenhleten, tuhleten, tadyten, tadyhleten, tamten, tamhleten *a* všechen *(např.* tito, tyto, tyto, tato, všichni, všechny, všechny, všechna*).*
2. *Krátké formy* mí, tví, sví, mé, tvé, své, má, tvá, svá *jsou knižní. Když mluvíme, používáme častěji dlouhé formy* moji, tvoji, svoji *(Ma),* moje, tvoje, svoje *(Mi, F, N) nebo formy obecné češtiny* mý, tvý, svý.
3. *Svůj používáme, když subjekt = osoba nebo věc, které přivlastňujeme.*
4. *Rozdělení substantiv na deklinační skupiny I, II a III viz str. 210.*
5. *Adjektiva Ma, která končí na -rý, -ký, -chý, -hý, -ský, -cký, se v N pl. měkčí na -ři, -ci, -ši, -zi, -ští, -čtí (např.* dobrý – do**bři**, hezký – hez**ci**, suchý – su**ši**, nahý – na**zi**, český – če**ští**, německý – něme**čtí**). *Substantiva Ma končící na -r, -k, -ch, -h se v N pl. měkčí na -ři, -ci, -ši, -zi (např.* doktor – dokto**ři**, kluk – klu**ci**, Čech – Če**ši**, pstruh – pstru**zi**).
6. *Koncovky -i/-é/-ové u substantiv Ma: Ma končící na -tel a některá další slova mají v N pl. koncovku -é (např.* učitel**é**, Španěl**é**, manžel**é**, anděl**é**). *Ma končící na -an, -ita, -ota, -ista, -osta mají v koncovku -é nebo -i (např.* Angličan**é/-i**, turist**é/-i**), *koncovka -i je typická pro mluvenou češtinu. Cizí Ma končící na -f, -g, -l, -m a některá monosylabická (např. národnosti) nebo krátká Ma mají koncovku -ové (např.* fotograf**ové**, koleg**ové**, Fin**ové**, otc**ové**). *Některá Ma můžou alternovat koncovky -ové/-i (např.* syn**ové/-i**, pán**i/-ové**, soudc**i/-ové**).
7. *Některá Ma (často vlastní jména) a výjimečně i Mi končící na -l, -s, -z, -x patří do II. deklinační skupiny, deklinujeme je jako vzor muž/čaj (např.* král**ové**, cí**le**, Francouz**i**, peníz**e**).
8. *Podle vzoru místnost deklinujeme v N pl. kromě F končících na -st také F končící na -c nebo -oc (např.* věc**i**, noc**i**, pomoc**i**) *a další slova (např.* zd**i**, paměť**i**, myš**i**, smrt**i**, odpověď**i**, sol**i**). *Některá F alternují koncovky -i/-e(-ě): např.* nemoc**i/-e**, lod**i/-ě**, trat**i/-ě**, nit**i/-ě**.
9. *Cizí jména Ma končící na -i, -y mají podobnou deklinaci jako adjektivum kvalitní (např.* Johnn**yho**, Lev**iho**), *F končící na -i, -y, -o nebo -konzonant nedeklinujeme (např.* Ivy, Maiako, Carmen).
10. *N končící na -um, -eum, -ium deklinujeme tak, že odtrhneme koncovku -um, a deklinujeme jako auto (např.* centr**a**, muze**a**, studi**a**).
11. *Některá substantiva a substantivizovaná adjektiva deklinujeme podle jejich zakončení v N sg. jako -ý nebo -í adjektiva. Například:* dob**ří** znám**í** *(Ma),* dobr**é** znám**é**/dovolen**é**/švagrov**é** *(F),* kvalitn**í** recepčn**í**/účetn**í**/Jiř**í** *(Ma),* kvalitn**í** recepčn**í**/účetn**í**/pan**í** *(F).*
12. *POZOR na mobilní -e-:* p**e**s – psi, kober**e**c – koberce, brosk**e**v – broskve.
13. *POZOR na změny ve kmeni nebo na měkčení (palatalizaci):* d**ů**m – d**o**my, př**í**tel – př**á**telé, oko – o**č**i, ucho – u**š**i, ruka – ru**c**e, dít**ě** – d**ě**ti, člověk – **lid**é/-i.
14. *Výjimky v koncovkách:* rodič – rodič**e**, kůň – kon**ě**, oko – oč**i**, ucho – uš**i**, ruka – ruc**e**, člověk – lid**é** *(ale také* lid**i**, *deklinace v pl. podle místnost),* dítě – dět**i** *(deklinace v pl. podle místnost).*

***Všimněte si**, že v této učebnici z praktických důvodů učíme N a A pl. dohromady (většina forem N a A pl. se shoduje). Spojená tabulka N a A pl. ‹ lekce 7, str. 70.*

Genitiv singuláru (druhý pád jednotného čísla)

GENITIV SINGULÁRU (DRUHÝ PÁD JEDNOTNÉHO ČÍSLA) – spisovná čeština (obecná čeština)

Otázka: KOHO? ČEHO?
Příklad kontextu: Jsem z... Jdu do... Ptám se... Chci kousek...

podobné formy zájmen a adjektiv podle deklinace kdo, co · *Ma – maskulinum animatum, mužský rod životný* · *Mi – maskulinum inanimatum, mužský rod neživotný* · *F – femininum, ženský rod* · *N – neutrum, střední rod*

kdo, co	ten, ta, to	jeden, jedna, jedno	posesivní zájmena	adjektiva -ý	adjektiva -í	substantiva: majoritní subs.: I. deklinační skupina[4] N sg.: konzonant, konzonant, -a, -o	substantiva: minoritní subs. + majoritní maskulina končící v N sg. na háček, -c*, -j, -tel*: II. deklinační skupina[4] N sg.: -e/-ě, háček, -c*, -j, -tel*, -del, -ev	III. deklinační skupina[4] N sg.: -e, -st*, -e/-ě (vzor kuře), -í	rod
koho čeho	toho[1]	jednoho	mého (mýho) našeho tvého (tvýho) vašeho svého[2] (svýho) jejich jeho jejího	dobrého (dobrýho)	kvalitního	studenta	muže, soudce	kolegy	Ma
	toho[1]	jednoho	mého (mýho) našeho tvého (tvýho) vašeho svého[2] (svýho) jejich jeho jejího	dobrého (dobrýho)	kvalitního	banánu ALE: les – lesa[6]	čaje	---	Mi
	té[1] (tý)	jedné (jedný)	mojí/mé[3] (mý) naší tvojí/tvé[3] (tvý) vaší svojí/své[2, 3] (svý) jejich jeho její	dobré (dobrý)	kvalitní	kávy	restaurace, kanceláře	místnosti[9]	F
	toho[1]	jednoho	mého (mýho) našeho tvého (tvýho) vašeho svého[2] (svýho) jejich jeho jejího	dobrého (dobrýho)	kvalitního	auta	moře	kuřete, nádraží	N

** Několik M substantiv zakončených na -tel, -c (např. hotel, kostel, tác) patří do I. deklinační skupiny. POZOR na F substantiva zakončená na konzonant! Většina z nich patří do II. deklinační skupiny (velmi často zakončení háček, -tel, -del, -ev), další patří do III. deklinační skupiny (velmi často zakončení -st). ALE: Některá F substantiva (např. věc, řeč) deklinujeme jako místnost a další (např. moc, pomoc, nemoc, noc, myš, smrt, sůl, paměť, zeď, odpověď, loď) kolísají mezi vzory kancelář a místnost. (Více › poznámka 9)*

Poznámky:

1. *Jako* ten *deklinujeme v G sg.* tento, tenhle, tenhleten, tuhleten, tadyten, tadyhleten, tamten, tamhleten *(např.* tohoto, tohoto, této, tohoto*).*
2. *Svůj používáme, když subjekt = osoba nebo věc, které přivlastňujeme. Například:* Šel do svého bytu. *(G sg.)*
3. *Krátké formy mé, tvé, své jsou knižní. Když mluvíme, používáme častěji dlouhé formy mojí, tvojí, svojí nebo formy obecné češtiny mý, tvý, svý.*
4. *Rozdělení substantiv na deklinační skupiny I, II a III viz str. 210.*
5. *Některá Ma (často vlastní jména) a výjimečně i Mi končící na -l, -s, -z, -x patří do II. deklinační skupiny, deklinujeme je jako vzor muž/čaj (např.* krále, cíle, Izraele, Klause, Francouze, Felixe*).*
6. *Některá Mi mají koncovku -a (vzor* lesa*). Jsou to některé názvy měsíců (např.* do ledna, února, března, dubna, května, června, srpna, října*), další časové údaje (např.* do čtvrtka, včerejška, oběda, večera*), některé názvy měst a zemí (např.* do Londýna, Říma, Berouna, Tábora, Egypta*), některé názvy míst (např.* do lesa, sklepa, světa, rybníka, ostrova*) a jiná substantiva (např.* kousek chleba a sýra, ze života, ze zákona*).*
7. *Cizí jména Ma končící na -i, -y mají podobnou deklinaci jako adjektivum* kvalitní *(např.* Johnyho, Leviho*), F končící na -i, -y, -o nebo -konzonant nedeklinujeme (např.* Ivy, Maiako, Carmen*).*
8. *F (vzor* káva*) končící na -ža, -ša, -ča, -řa, -ca, -ja, -ďa, -ťa, -ňa mají v G sg. koncovku -i (např.* bez Dáši, Máni*).*
9. *Podle vzoru* místnost *deklinujeme v G sg. kromě F končících na -st také F končící na -oc nebo -c (např.* bez věci, do noci, bez pomoci, od nemoci*) a další slova (např.* do zdi, bez paměti, od myši, do smrti, bez odpovědi, trochu soli*). Některá F alternují koncovky -i/-e(-ě): např.* do lodi/-ě, od trati/-ě, kousek niti/-ě.
10. *N končící na -um, -eum, -ium deklinujeme tak, že odtrhneme koncovku -um, a deklinujeme jako* auto *(např.* do centra, muzea, během studia*).*
11. *Některá substantiva a substantivizovaná adjektiva deklinujeme podle jejich zakončení v N sg. jako -ý nebo -í adjektiva. Například:* dobrého známého/Nového *(Ma)*, dobré známé/dovolené/švagrové/Novákové *(F)*, kvalitního recepčního/účetního/Jiřího *(Ma)*, kvalitní recepční/účetní/paní *(F)*.
12. *POZOR na mobilní -e-:* pes – psa, koberec – koberce, broskev – broskve.
13. *POZOR na změny ve kmeni:* kůň – koně, dům – domu, sůl – soli.
14. *Výjimky v koncovkách:* den – dne, týden – do týdne.

GENITIV PLURÁLU (DRUHÝ PÁD MNOŽNÉHO ČÍSLA) – spisovná čeština (obecná čeština)

Otázka: KOHO? ČEHO?
Příklad kontextu: Jsem z… Jdu do… Ptám se… Chci hodně…

stejné formy zájmen a adjektiv v rámci pádu (vertikálně) | Ma *maskulinum animatum mužský rod životný* | Mi *maskulinum inanimatum mužský rod neživotný* | F *femininum ženský rod* | N *neutrum střední rod*

kdo, co	ten, ta, to	dva/dvě, oba/obě, tři, čtyři	posesivní pronomina (přivlastňovací zájmena)		adjektiva (přídavná jména) -ý	adjektiva (přídavná jména) -í	substantiva (podstatná jména) – majoritní subs. – I. deklinační skupina[3] N sg.: konzonant, konzonant, -a, -o	substantiva – minoritní subs. + majoritní maskulina končící v N sg. na háček, -c*, -j, -tel* – II. deklinační skupina[3] N sg.: -e/-ě, háček, -c*, -j, -tel*, -del, -ev	substantiva – minoritní subs. + majoritní maskulina … – III. deklinační skupina[3] N sg.: -a, -st*, -e/-ě (vzor kuře), -í	rod
koho čeho	těch[1]	dvou (dvouch) obou (obouch) tří/třech čtyř/čtyřech pěti	mých (mejch) tvých (tvejch) svých[2] (svejch) jeho jejích	našich vašich jejich	dobrých (dobrejch)	kvalitních	student**ů**	muž**ů**, soudc**ů**	koleg**ů**	Ma
	těch[1]	dvou (dvouch) obou (obouch) tří/třech čtyř/čtyřech pěti	mých (mejch) tvých (tvejch) svých[2] (svejch) jeho jejích	našich vašich jejich	dobrých (dobrejch)	kvalitních	banán**ů**	čaj**ů**	---	Mi
	těch[1]	dvou (dvouch) obou (obouch) tří/třech čtyř/čtyřech pěti	mých (mejch) tvých (tvejch) svých[2] (svejch) jeho jejích	našich vašich jejich	dobrých (dobrejch)	kvalitních	káv *ALE:* ses**tra** – sest**e**r[4]	restaurac**í**, kancelář**í** *ALE:* učebn**ice** – učebnic[5]	místnost**í**	F
	těch[1]	dvou (dvouch) obou (obouch) tří/třech čtyř/čtyřech pěti	mých (mejch) tvých (tvejch) svých[2] (svejch) jeho jejích	našich vašich jejich	dobrých (dobrejch)	kvalitních	aut *ALE:* o**kno** – ok**e**n[4]	moř**í** *ALE:* sídl**iště** – sídlišť[5]	kuř**at**, nádraž**í**	N

** Několik M substantiv zakončených na -tel, -c (např.* hotel, kostel, tác*) patří do I. deklinační skupiny. POZOR na F substantiva zakončená na konzonant! Většina z nich patří do II. deklinační skupiny (velmi často zakončení háček, -tel, -del, -ev), další patří do III. deklinační skupiny (velmi často zakončení -st). ALE: Některá F substantiva (např.* věc, řeč*) deklinujeme jako* místnost *a další (např.* moc, pomoc, nemoc, noc, myš, smrt, sůl, paměť, zeď, odpověď, loď*) kolísají mezi vzory* kancelář *a* místnost.

Poznámky:

1. *Jako* ten *deklinujeme v G pl.* tento, tenhle, tenhleten, tuhleten, tadyten, tadyhleten, tamten, tamhleten *a* všechen *(např.* těchto, těchto, těchto, těchto, všech, všech, všech, všech*).*
2. Svůj *používáme, když subjekt = osoba nebo věc, které přivlastňujeme. Například:* Ptal se svých sester. *(G pl.)*
3. *Rozdělení substantiv na deklinační skupiny I, II a III viz str. 210.*
4. *F (vzor* káva*) a N (vzor* auto*) končící na dva nebo více konzonantů, přidávají v G pl. mezi poslední konzonanty navíc -e- (např.* ses**tra** – sest**e**r, o**kno** – ok**e**n*).*
5. *F končící na -ice a některá další slova nebo N končící na -iště mají nulovou koncovku (např.* učebn**ice** – učebnic, košile – košil, chvíle – chvil, míle – mil, sídl**iště** – sídlišť*). F končící na -yně alternují pravidelnou koncovku -í a nulovou koncovku (např.* bez kolegyn**í**/kolegyň*).*
6. *N končící na -um, -eum, -ium deklinujeme tak, že odtrhneme koncovku -um, a N končící jenom na -um deklinujeme jako* auto *(např.* do cent**er***), N končící na -eum, -ium deklinujeme jako* moře *(např.* do muze**í**, studi**í***).*
7. *Některá substantiva a substantivizovaná adjektiva deklinujeme podle jejich zakončení v N sg. jako -ý nebo -í adjektiva. Například:* dobr**ých** znám**ých** *(Ma)*, dobr**ých** znám**ých**/dovolen**ých**/švagrov**ých** *(F)*, kvalitn**ích** recepčn**ích**/účetn**ích**/Jiř**ích** *(Ma)*, kvalitn**ích** recepčn**ích**/účetn**ích** *(F). (Ale pozor:* kvalitních paní!*)*
8. *Pamatujte si G pl. některých plurálových měst a dalších míst. Například:* do Krkonoš, Beskyd, Českých Budějovic, Letňan.
9. *POZOR na mobilní -e-:* p**e**s – psů, kober**e**c – koberců, brosk**e**v – broskví.
10. *POZOR na změny ve kmeni, na měkčení (palatalizaci) nebo krácení samohlásky:* d**ů**m – d**o**mů, přítel – př**á**tel, peníze *(N pl.)* – pen**ě**z, houba – h**u**b, lžíce – lž**i**c, skála – sk**a**l, oko – o**čí**, ucho – u**ší**, vejce – va**j**ec, dítě – d**ě**ti, člověk – **lid**í.
11. *Výjimky v koncovkách:* kůň – kon**í** *(ale také koňů)*, přítel – přátel, obyvatel – obyvatel, peníze *(N pl.)* – peněz, d**e**n – dn**í** *(ale také dnů)*, Vánoce *(N pl.)* – Vánoc, Velikonoce *(N pl.)* – Velikonoc, ruka – ruk**ou**, noha – noh**ou** *(ale také* noh*)*, oko – oč**í**, ucho – uš**í**, vejce – vajec, člověk – lid**í** *(deklinace v pl. podle* místnost*)*, dítě – dět**í** *(deklinace v pl. podle* místnost*).*

Dativ singuláru (jen substantiva) – zjednodušená pravidla

DATIV SINGULÁRU (jen substantiva) – Zjednodušená pravidla

Otázka: KOMU? ČEMU?
Příklad kontextu: Telefonuju... Jdu k...

Pro dativ singuláru substantiv (kromě Ma = mužských životných substantiv) můžete používat zjednodušená pravidla – „pravidla posledního konzonantu nebo vokálu". Tato pravidla nefungují na sto procent, ale můžou vám pomoct v běžné praxi. Postupujete tak, že ve slově, které chcete použít v dativu sg., najdete poslední konzonant nebo vokál, například: le**s**, restaura**c**e, kancelá**ř**, ok**n**o, hospod**a**...
Pak postupujete takto:

pravidlo	*koncovka*	*ALE:*
1. Všechny konzonanty kromě 2. a substantivum je Mi nebo N	**-u**	*Ma končící na konzonant kromě 2. alternuje koncovku -u, např.* k člověk**u**
2. Poslední konzonant je ž, š, č, ř, ď, ť, ň, c, j	**-i**	*F a N končící na -e nebo konzonant a Ma končící na -tel mají taky koncovku -i, např.* k restaurac**i**, k místnost**i**, k moř**i**, k učitel**i**
3. Poslední vokál je -a a substantivum je F	**-e/-ě**	*F končící na -ha,-cha,-ka, -ra, -ga se měkčí: -ha, -ga › -ze , např.* k Pra**ze**, k Ol**ze** *-ka › -ce, např.* k učitel**ce**, *-cha › -še, např.* ke stře**še**, *-ra › -ře, např.* k ses**tře**
POZOR: Ma	**-ovi**	*Ma můžou alternovat koncovky -u/-ovi a -i/-ovi, např.* Telefonuju pan**u** Sládk**ovi**. Telefonuju herc**i** Mečíř**ovi**.

Poznámky:

1. *Standardní tabulka D sg. › str. 223. Dativ plurálu › str. 224.*
2. *Vokál -ě (na rozdíl od -e) používáme pro F (vzor* káva*), když je poslední konzonant d, t, n, m, p, b, v nebo f. Porovnejte:* ke káv**ě** × ke škol**e**.
3. *N končící na -um ztrácejí tuto koncovku:* centrum – centr**u**, muzeum – muze**u**.
4. *Pozor na mobilní -e-:* p**e**s – psovi, kober**e**c – koberci, brosk**e**v – broskvi.
5. *Pozor na změny ve kmeni:* k**ů**ň – k**o**ni, d**ů**m – d**o**mu, s**ů**l – s**o**li.
6. *Ma končící na vyslované -i/-í/-y se deklinují jako adjektiva:* Jiří – Jiřímu, Johny – Johnymu.
7. *F končící na vyslované -i/-í/-y/-o nebo konzonant nedeklinujeme:* Lori, Ivy, Maiako, Carmen.
8. *Pozor:* d**e**n – dn**i**, Izrael – Izrael**i**, dcera – dceř**i**, kuře – kuř**eti**, nádraží – nádraží.

Všimněte si*, že substantiva v D sg. mají stejné koncovky jako v L sg. Na rozdíl od L sg. ale Mi a N v D sg. mají jenom koncovku -u. Porovnejte:* Mluvím o obchodu/Jsem v obchodě. *(= L sg.)* × Jdu k obchod**u**. *(= D sg.)*

DATIV SINGULÁRU (TŘETÍ PÁD JEDNOTNÉHO ČÍSLA) – spisovná čeština (obecná čeština)

Otázka: KOMU? ČEMU?
Příklad kontextu: Telefonuju… Jdu k…

podobné formy zájmen a adjektiv podle deklinace kdo, co | Ma maskulinum animatum mužský rod životný | Mi maskulinum inanimatum mužský rod neživotný | F femininum ženský rod | N neutrum střední rod

kdo, co	ten, ta, to	jeden, jedna, jedno	posesivní zájmena	adjektiva -ý	adjektiva -í	substantiva: majoritní subs. – I. deklinační skupina[4] N sg.: konzonant, konzonant, -a, -o	substantiva: minoritní subs. + majoritní maskulina končící v N sg. na háček, -c*, -j, -tel* – II. deklinační skupina[4] N sg.: -e/-ě, háček, -c*, -j, -tel*, -del, -ev	III. deklinační skupina[4] N sg.: -a, -st*, -e/-ě (vzor kuře), -í	rod
komu čemu	tomu[1]	jednomu	mému (mýmu) našemu tvému (tvýmu) vašemu svému[2] (svýmu) jejich jeho jejímu	dobrému (dobrýmu)	kvalitnímu	student**u**/**-ovi**[5]	muž**i**/**-ovi**[5], soudc**i**/**-ovi**[5]	koleg**u**/**-ovi**[5]	Ma
	tomu[1]	jednomu	mému (mýmu) našemu tvému (tvýmu) vašemu svému[2] (svýmu) jejich jeho jejímu	dobrému (dobrýmu)	kvalitnímu	banán**u**	čaj**i**	---	Mi
	té[1] (tý)	jedné (jedný)	mojí/mé[3] (mý) naší tvojí/tvé[3] (tvý) vaší svojí/své[2, 3] (svý) jejich jeho její	dobré (dobrý)	kvalitní	káv**ě**[7] *ALE:* -ha/-ga>**-ze**, -ka>**-ce**, -cha>**-še**, -ra>**-ře**[8]	restauraci, kanceláři	místnosti	F
	tomu[1]	jednomu	mému (mýmu) našemu tvému (tvýmu) vašemu svému[2] (svýmu) jejich jeho jejímu	dobrému (dobrýmu)	kvalitnímu	aut**u**	moř**i**	kuř**eti**, nádraž**í**	N

* *Několik M substantiv zakončených na -tel, -c (např. hotel, kostel, tác) patří do I. deklinační skupiny. POZOR na F substantiva zakončená na konzonant! Většina z nich patří do II. deklinační skupiny (velmi často zakončení háček, -tel, -del, -ev), další patří do III. deklinační skupiny (velmi často zakončení -st). ALE: Některá F substantiva (např. věc, řeč) deklinujeme jako místnost a další (např. moc, pomoc, nemoc, noc, myš, smrt, sůl, paměť, zeď, odpověď, loď) kolísají mezi vzory kancelář a místnost.*

Poznámky:

1. *Jako ten deklinujeme v D sg.* tento, tenhle, tenhleten, tuhleten, tadyten, tadyhleten, tamten, tamhleten *(např.* tomuto, tomuto, této, tomuto*).*
2. *Svůj používáme, když subjekt = osoba nebo věc, které přivlastňujeme. Například:* Telefonuje svojí/své sestře. *(D sg.)*
3. *Krátké formy* mé, tvé, své *jsou knižní. Když mluvíme, používáme častěji dlouhé formy* mojí, tvojí, svojí *nebo formy obecné češtiny* mý, tvý, svý.
4. *Rozdělení substantiv na deklinační skupiny I, II a III viz str. 210.*
5. *Ma (vzor student, kolega) můžou alternovat koncovky -u/-ovi. Koncovka -ovi je častější (např.* Telefonuju tomu student**ovi**.*) Ma (vzor muž, soudce) můžou alternovat koncovky -i/ovi. Koncovka -i je častější (např.* Telefonuju tomu muž**i**.*) U jmen a příjmení ale používáme koncovku -ovi (např.* Telefonuju Tomáš**ovi**.*) Když jsou za sebou dvě nebo více substantiv, má koncovku -ovi poslední substantivum. Například:* Telefonuju pan**u** (inženýr**u**) Sládk**ovi**. Telefonuju herc**i** (Tomáši) Mečíř**ovi**.
6. *Některá Ma (často vlastní jména) a výjimečně i Mi končící na -l, -s, -z, -x patří do II. deklinační skupiny, deklinujeme je jako vzor muž/čaj (např.* král**i**, cíl**i**, Izrael**i**, Klaus**i**/**-ovi**, Francouz**i**, Felix**i**/**-ovi***).*
7. *Konzonant -ě (na rozdíl od -e) používáme pro F (vzor káva), když je poslední konzonant d, t, n, m, p, b, v nebo f. Porovnejte:* ke kávě × ke škole.
8. *F končící na -ha/ga, -ka, -cha, -ra se v D sg. měkčí na -ze, -ce, -še, -ře (např.* Praha/Olga – k Pra**ze**/Ol**ze**, učitelka – k učitel**ce**, střecha – ke stře**še**, sestra – k ses**tře***).*
9. *Cizí jména Ma končící na -i, -y mají podobnou deklinaci jako adjektivum kvalitní (např.* Johny**mu**, Levi**mu***), F končící na -i, -y, -o nebo -konzonant nedeklinujeme (např.* Ivy, Maiako, Carmen*).*
10. *N končící na -um, -eum, -ium deklinujeme tak, že odtrhneme koncovku -um, a deklinujeme jako auto (např.* k centr**u**, muze**u**, studi**u***).*
11. *Některá substantiva a substantivizovaná adjektiva deklinujeme podle jejich zakončení v N sg. jako -ý nebo -í adjektiva. Například:* dobr**ému** zn**ámému**/Nov**ému** *(Ma)*, dobr**é** znám**é**/dovolen**é**/švagrov**é**/Novákov**é** *(F)*, kvalitn**ímu** recepčn**ímu**/účetn**ímu**/Jiř**ímu** *(Ma)*, kvalitní recepční/účetní/paní *(F)*.
12. *POZOR na mobilní -e-:* p**e**s – psovi, kober**e**c – koberci, brosk**e**v – broskvi.
13. *POZOR na změny ve kmeni:* k**ů**ň – k**o**ni, d**ů**m – d**o**mu, s**ů**l – s**o**li.
14. *Výjimky v koncovkách:* den – dn**i**, dcera – dce**ři**.

Všimněte si, *že substantiva v D sg. mají stejné koncovky jako v L sg. Na rozdíl od L sg. ale Mi a N v D sg. mají jenom koncovku -u. Porovnejte:* Mluvím o obchodu/Jsem v obchodě. *(=L sg.)* × Jdu k obchod**u**. *(=D sg.)*

Dativ plurálu (třetí pád množného čísla)

DATIV PLURÁLU (TŘETÍ PÁD MNOŽNÉHO ČÍSLA) – spisovná čeština (obecná čeština)

Otázka: KOMU? ČEMU?
Příklad kontextu: Telefonuju… Jdu k…

stejné formy zájmen a adjektiv v rámci pádu (vertikálně) · *Ma – maskulinum animatum, mužský rod životný* · *Mi – maskulinum inanimatum, mužský rod neživotný* · *F – femininum, ženský rod* · *N – neutrum, střední rod*

kdo, co		ten, ta, to	dva/dvě, oba/obě, tři, čtyři	posesivní pronomina (přivlastňovací zájmena)	adjektiva (přídavná jména)		substantiva (podstatná jména)			rod
					-ý	-í	majoritní subs.	minoritní subs. + majoritní maskulina končící v N sg. na háček, -c*, -j, -tel*		
							I. deklinační skupina[3] N sg.: konzonant, konzonant, -a, -o	II. deklinační skupina[3] N sg.: -e/-ě, háček, -c*, -j, -tel*, -del, -ev	III. deklinační skupina[3] N sg.: -a, -st*, -e/-ě (vzor kuře), -í	
komu čemu		těm[1]	dvěma (dvoum) oběma (oboum) třem čtyřem pěti	mým (mejm) našim tvým (tvejm) vašim svým[2] (svejm) jejich jeho jejím	dobrým (dobrejm)	kvalitním	student**ům**	muž**ům**, soudc**ům**	koleg**ům**	*Ma*
		těm[1]	dvěma (dvoum) oběma (oboum) třem čtyřem pěti	mým (mejm) našim tvým (tvejm) vašim svým[2] (svejm) jejich jeho jejím	dobrým (dobrejm)	kvalitním	banán**ům**	čaj**ům**	---	*Mi*
		těm[1]	dvěma (dvoum) oběma (oboum) třem čtyřem pěti	mým (mejm) našim tvým (tvejm) vašim svým[2] (svejm) jejich jeho jejím	dobrým (dobrejm)	kvalitním	káv**ám**	restaurac**ím**, kancelář**ím**[4]	místnost**em**[4]	*F*
		těm[1]	dvěma (dvoum) oběma (oboum) třem čtyřem pěti	mým (mejm) našim tvým (tvejm) vašim svým[2] (svejm) jejich jeho jejím	dobrým (dobrejm)	kvalitním	aut**ům**	moř**ím**	kuř**atům**, nádraž**ím**	*N*

** Několik M substantiv zakončených na -tel, -c (např. hotel, kostel, tác) patří do I. deklinační skupiny. POZOR na F substantiva zakončená na konzonant! Většina z nich patří do II. deklinační skupiny (velmi často zakončení háček, -tel, -del, -ev), další patří do III. deklinační skupiny (velmi často zakončení -st). ALE: Některá F substantiva (např. věc, řeč) deklinujeme jako místnost a další (např. moc, pomoc, nemoc, noc, myš, smrt, sůl, paměť, zeď, odpověď, loď) kolísají mezi vzory kancelář a místnost. (Více › poznámka 4)*

Poznámky:

1. *Jako ten deklinujeme v D pl.* tento, tenhle, tenhleten, tuhleten, tadyten, tadyhleten, tamten, tamhleten *a* všechen *(např.* těmto, těmto, těmto, těmto, všem, všem, všem, všem*).*
2. *Svůj používáme, když subjekt = osoba nebo věc, které přivlastňujeme. Například:* Telefonuje svým sestrám. *(D pl.)*
3. *Rozdělení substantiv na deklinační skupiny I, II a III viz str. 210.*
4. *Podle vzoru místnost deklinujeme v D pl. kromě F končících na -st také některá další F (např.* věc**em**, řeč**em***). F končící na -moc a některá další F můžou alternovat koncovky vzorů místnost a kancelář (např.* pomoc**em**/**-ím**, nemoc**em**/**-ím**, mast**em**/**-ím**, zd**em**/**-ím**, pamět**em**/**-ím***).*
5. *N končící na -um, -eum, -ium deklinujeme tak, že odtrhneme koncovku -um, a N končící jenom na -um deklinujeme jako auto (např.* k centr**ům***), N končící na -eum, -ium deklinujeme jako moře (např.* k muze**ím**, studi**ím***).*
6. *Některá substantiva a substantivizovaná adjektiva deklinujeme podle jejich zakončení v N sg. jako -ý nebo -í adjektiva. Například:* dobr**ým** znám**ým** *(Ma)*, dobr**ým** znám**ým**/dovolen**ým**/švagrov**ým** *(F)*, kvalitn**ím** recepčn**ím**/účetn**ím**/jiř**ím** *(Ma)*, kvalitn**ím** recepčn**ím**/účetn**ím**/pan**ím** *(F)*.
7. *POZOR na mobilní -e-:* p**e**s – psům, kober**e**c – kobercům, brosk**e**v – broskvím.
8. *POZOR na změny ve kmeni, na měkčení (palatalizaci) nebo krácení samohlásky:* d**ů**m – d**o**mům, př**í**tel – př**á**telům, pen**í**ze *(N pl.)* – pen**ě**zům, oko – o**č**ím, ucho – u**š**ím, dítě – d**ě**tem, člověk – **lid**em.
9. *Výjimky v koncovkách:* kůň – kon**ím** *(ale také koňům)*, oko – oč**ím**, ucho – uš**ím**, člověk – lid**em** *(deklinace v pl. podle místnost)*, dítě – dět**em** *(deklinace v pl. podle místnost)*.

Akuzativ singuláru (čtvrtý pád jednotného čísla)

AKUZATIV SINGULÁRU (ČTVRTÝ PÁD JEDNOTNÉHO ČÍSLA) – spisovná čeština (obecná čeština)

Otázka: KOHO? CO?
Příklad kontextu: Mám… Dám si… Vidím… Jdu na… To je pro…

Legenda: *podobné formy zájmen a adjektiv podle deklinace kdo, co* · Ma *maskulinum animatum mužský rod životný* · Mi *maskulinum inanimatum mužský rod neživotný* · F *femininum ženský rod* · N *neutrum střední rod*

kdo, co	ten, ta, to	jeden, jedna, jedno	posesivní zájmena		adjektiva -ý	adjektiva -í	substantiva: majoritní subs. – I. deklinační skupina[4] N sg.: konzonant, konzonant, -a, -o	substantiva: minoritní subs. + majoritní maskulina končící v N sg. na háček, -c*, -j, -tel* – II. deklinační skupina[4] N sg.: -e/-ě, háček, -c*, -j, -tel*, -del, -ev	III. deklinační skupina[4] N sg.: -a, -st*, -e/-ě (vzor kuře), -í	rod
k**oho** co	t**oho**[1]	jedn**oho**	m**ého** (mýho) tv**ého** (tvýho) sv**ého**[2] (svýho) jeho jej**ího**	naš**eho** vaš**eho** jejich	dobr**ého** (dobrýho)	kvalitn**ího**	student**a**	muž**e**, soudc**e**	koleg**u**	Ma
	ten[1]	jeden	můj tvůj svůj[2] jeho její	náš váš jejich	dobrý (dobrej)	kvalitní	banán	čaj	---	Mi
	tu[1]	jednu	moji/mou[3] tvoji/tvou[3] svoji/svou[2, 3] jeho její	naši vaši jejich	dobrou	kvalitní	káv**u**	restaurac**i**, kancelář	místno**st**	F
	to[1]	jedno	moje/mé[3] (mý) tvoje/tvé[3] (tvý) svoje/své[2, 3] (svý) jeho její	naše vaše jejich	dobré (dobrý)	kvalitní	aut**o**	moř**e**	kuř**e**, nádraž**í**	N

** Několik M substantiv zakončených na -tel, -c (např. hotel, kostel, tác) patří do I. deklinační skupiny. POZOR na F substantiva zakončená na konzonant! Většina z nich patří do II. deklinační skupiny (velmi často zakončení* háček, -tel, -del, -ev*), další patří do III. deklinační skupiny (velmi často zakončení -st). ALE: Některá F substantiva (např. věc, řeč) deklinujeme jako místnost a další (např. moc, pomoc, nemoc, noc, myš, smrt, sůl, paměť, zeď, odpověď, loď) kolísají mezi vzory* kancelář *a* místnost.

Poznámky:

1. *Jako* ten *deklinujeme v A sg.* tento, tenhle, tenhleten, tuhleten, tadyten, tadyhleten, tamten, tamhleten *(např.* tohoto, tento, tuto, toto*).*
2. Svůj *používáme, když subjekt = osoba nebo věc, které přivlastňujeme. Například:* Vidí svoji/svou sestru. *(A sg.)*
3. *Krátké formy* mou, tvou, svou, mé, tvé, své *jsou knižní. Když mluvíme, používáme častěji dlouhé formy* moji, tvoji, svoji *(F) a* moje, tvoje, svoje *(N) nebo pro N formy obecné češtiny* mý, tvý, svý.
4. *Rozdělení substantiv na deklinační skupiny I, II a III viz str. 210.*
5. *Některá Ma (často vlastní jména) a výjimečně i Mi končící na -l, -s, -z, -x patří do II. deklinační skupiny, deklinujeme je jako vzor* muž *(např.* kr**á**l**e**, Klaus**e**, Francouz**e**, Felix**e***).*
6. *Cizí jména Ma končící na -i, -y mají podobnou deklinaci jako adjektivum* kvalitní *(např.* Johnn**yho**, Lev**iho***), F končící na -i, -y, -o nebo -konsonant nedeklinujeme (např.* Ivy, Maiako, Carmen*).*
7. *N končící na -um, -eum, -ium se v A sg. nemění (např.* centrum, muzeum, studium*).*
8. *Některá substantiva a substantivizovaná adjektiva deklinujeme podle jejich zakončení v N sg. jako -ý nebo -í adjektiva. Například:* dobr**ého** znám**ého**/Nov**ého** *(Ma)*, dobr**ou** znám**ou**/dovolen**ou**/švagrov**ou**/Novákov**ou** *(F)*, kvalitn**ího** recepčn**ího**/účetn**ího**/Jiř**ího** *(Ma)*, kvalitn**í** recepčn**í**/účetn**í**/pan**í** *(F)*.
9. *POZOR na mobilní -e-:* pes – psa, otec – otce, Karel – Karla.
10. *POZOR na změny ve kmeni:* k**ů**ň – k**o**ně.

Akuzativ plurálu (čtvrtý pád množného čísla)

AKUZATIV PLURÁLU (ČTVRTÝ PÁD MNOŽNÉHO ČÍSLA) – spisovná čeština (obecná čeština)

Otázka: KOHO? CO?
Příklad kontextu: Mám... Dám si... Vidím... Jdu na... To je pro...

stejné formy zájmen a adjektiv v rámci pádu (vertikálně) · **Ma** *maskulinum animatum, mužský rod životný* · **Mi** *maskulinum inanimatum, mužský rod neživotný* · **F** *femininum, ženský rod* · **N** *neutrum, střední rod*

kdo, co	ten, ta, to	dva/dvě, oba/obě, tři, čtyři	posesivní pronomina (přivlastňovací zájmena)	adjektiva (přídavná jména)		substantiva (podstatná jména)			rod
				-ý	-í	majoritní subs.	minoritní subs. + majoritní maskulina končící v N sg. na háček, -c*, -j, -tel*		
						I. deklinační skupina[4] N sg.: konzonant, konzonant, -a, -o	II. deklinační skupina[4] N sg.: -e/-ě, háček, -c*, -j, -tel*, -del, -ev	III. deklinační skupina[4] N sg.: -a, -st*, -e/-ě (vzor kuře), -í	
koho co	ty[1]	dva oba tři čtyři	moje/mé[2] (mý) naše tvoje/tvé[2] (tvý) vaše svoje/své[2,3] (svý) jejich jeho její	dobré (dobrý)	kvalitní	studenty	muže, soudce	kolegy	Ma
	ty[1]	dva oba tři čtyři	moje/mé[2] (mý) naše tvoje/tvé[2] (tvý) vaše svoje/své[2,3] (svý) jejich jeho její	dobré (dobrý)	kvalitní	banány	čaje	---	Mi
	ty[1]	dvě obě tři čtyři	moje/mé[2] (mý) naše tvoje/tvé[2] (tvý) vaše svoje/své[2,3] (svý) jejich jeho její	dobré (dobrý)	kvalitní	kávy	restaurace, kanceláře[4]	místnosti[4]	F
	ta[1] (ty)	dvě obě tři čtyři	moje/má[2] (mý) naše tvoje/tvá[2] (tvý) vaše svoje/svá[2,3] (svý) jejich jeho její	dobrá (dobrý)	kvalitní	auta	moře	kuřata, nádraží	N

** Několik M substantiv zakončených na -tel, -c (např. hotel, kostel, tác) patří do I. deklinační skupiny. POZOR na F substantiva zakončená na konzonant! Většina z nich patří do II. deklinační skupiny (velmi často zakončení háček, -tel, -del, -ev), další patří do III. deklinační skupiny (velmi často zakončení -st). ALE: Některá F substantiva (např. věc, řeč) deklinujeme jako místnost a další (např. moc, pomoc, nemoc, noc, myš, smrt, sůl, paměť, zeď, odpověď, loď) kolísají mezi vzory kancelář a místnost. (Více › poznámka 6)*

Poznámky:

1. Jako ten deklinujeme v A pl. tento, tenhle, tenhleten, tuhleten, tadyten, tadyhleten, tamten, tamhleten a všechen (např. tyto, tyto, tyto, tato, všechny, všechny, všechny, všechna).
2. Krátké formy mé, tvé, své, má, tvá, svá jsou knižní. Když mluvíme, používáme častěji dlouhé formy moje, tvoje, svoje nebo formy obecné češtiny mý, tvý, svý.
3. Svůj používáme, když subjekt = osoba nebo věc, které přivlastňujeme. Například: Vidí svoje/své sestry. (A pl.)
4. Rozdělení substantiv na deklinační skupiny I, II a III viz str. 210.
5. Některá Ma (často vlastní jména) a výjimečně i Mi končící na -l, -s, -z, -x patří do II. deklinační skupiny, deklinujeme je jako vzor muž/čaj (např. krále, cíle, Francouze, peníze).
6. Podle vzoru místnost deklinujeme v A pl. kromě F končících na -st také F končící na -c nebo -oc (např. věci, noci, pomoci) a další slova (např. zdi, paměti, myši, smrti, odpovědi, soli). Některá F (vzory místnost a kancelář) alternují koncovky obou vzorů (např. nemoci/-e, lodi/-ě, trati/-ě, niti/-ě).
7. N končící na -um, -eum, -ium deklinujeme tak, že odtrhneme koncovku -um, a deklinujeme jako auto (např. centra, muzea, studia).
8. Některá substantiva a substantivizovaná adjektiva deklinujeme podle jejich zakončení v N sg. jako -ý nebo -í adjektiva. Například: dobré známé (Ma), dobré známé/dovolené/švagrové (F), kvalitní recepční/účetní/jiří (Ma), kvalitní recepční/účetní/paní (F).
9. POZOR na mobilní -e-: pes – psy, koberec – koberce, broskev – broskve.
10. POZOR na změny ve kmeni nebo na měkčení (palatalizaci): dům – domy, přítel – přátele, oko – oči, ucho – uši, ruka – ruce, dítě – děti, člověk – lidi.
11. Výjimky v koncovkách: oko – oči, ucho – uši, ruka – ruce, člověk – lidi (deklinace v pl. podle místnost), dítě – děti (deklinace v pl. podle místnost).

Všimněte si, *že v této učebnici z praktických důvodů učíme N a A pl. dohromady (většina forem N a A pl. se shoduje). Spojená tabulka N a A pl. ‹ lekce 7, str. 70.*

Vokativ singuláru (pátý pád jednotného čísla)

VOKATIV SINGULÁRU (PÁTÝ PÁD JEDNOTNÉHO ČÍSLA) – spisovná čeština (obecná čeština)

Otázka: ---
Příklad kontextu: Ahoj...! Dobrý den...! Vážený...

Ma – *maskulinum animatum, mužský rod životný*; Mi – *maskulinum inanimatum, mužský rod neživotný*; F – *femininum, ženský rod*; N – *neutrum, střední rod*

kdo, co	ten, ta, to	jeden, jedna, jedno	posesivní zájmena		adjektiva		substantiva			rod
					-ý	-í	majoritní subs.	minoritní subs. + majoritní maskulina končící v N sg. na háček, -c*, -j, -tel*		
							I. deklinační skupina[2] N sg.: konzonant, konzonant, -a, -o	II. deklinační skupina[2] N sg.: -e/-ě, háček, -c*, -j, -tel*, -del, -ev	III. deklinační skupina[2] N sg.: -a, -st*, -e/-ě (vzor kuře), -í	
---	---	jeden	můj	náš	dobrý (dobrej)	kvalitní	studente! ALE: -h>-hu, -ch>-chu, -k>-ku, -g>-gu[4] Petr – Petře![5]	muži! soudce! ALE: otec – otče![6]	kolego!	Ma
	---	jeden	můj	náš	dobrý (dobrej)	kvalitní	banáne! ALE: -h>-hu, -ch>-chu, -k>-ku, -g>-gu[4]	čaji!	---	Mi
	---	jedna	moje/má[1]	naše	dobrá	kvalitní	kávo! studentko!	restaurace! kolegyně! kanceláři! neteři! ALE: Carmen – Carmen![8]	místnosti!	F
	---	jedno	moje/mé[1] (mý)	naše	dobré (dobrý)	kvalitní	auto!	moře!	kuře! nádraží!	N

* *Několik M substantiv zakončených na -tel, -c (např.* hotel, kostel, tác*) patří do I. deklinační skupiny. POZOR na F substantiva zakončená na konzonant! Většina z nich patří do II. deklinační skupiny (velmi často zakončení* háček, -tel, -del, -ev*), další patří do III. deklinační skupiny (velmi často zakončení -st). ALE: Některá F substantiva (např.* věc, řeč*) deklinujeme jako* místnost *a další (např.* moc, pomoc, nemoc, noc, myš, smrt, sůl, paměť, zeď, odpověď, loď*) kolísají mezi vzory* kancelář *a* místnost.

Poznámky:

1. *Krátké formy* má, mé *jsou knižní. Když mluvíme, používáme častěji dlouhé formy* moje, tvoje, svoje *nebo pro N formu obecné češtiny* mý. *Všimněte si, že ve vokativu je užití jiných forem než* můj *a* náš *nelogické.*
2. *Rozdělení substantiv na deklinační skupiny I, II a III viz str. 210.*
3. *Vokativ můžeme tvořit od všech substantiv, ale obvykle ho používáme jen u osob nebo u jmen zvířat.*
4. *Maskulina končící na -h, -ch, -k, -g mají ve V sg. koncovky -hu, -chu, -ku, -gu (např.* vrah – vrahu! kluk – kluku! Marek – Marku! Čech – Čechu! Oldřich – Oldřichu! psycholog – psychologu! Greg – Gregu!*).*
5. *Maskulina končící na -konzonant + r se měkčí na -konzonant + ř (např.* ministr – ministře! Petr – Petře!*).*
6. *Maskulina končící na -ec se měkčí na -če (např.* otec – otče!*).*
7. *Některá Ma (často vlastní jména) a výjimečně i Mi končící na -i, -s, -z, -x patří do II. deklinační skupiny, deklinujeme je jako vzor* muž *(např.* králi! Klausi! Francouzi! Felixi!*).*
8. *Cizí jména Ma končící na -i, -y mají podobnou deklinaci jako adjektivum* kvalitní *(např.* Johny! Levi!*), F končící na -i, -y, -o nebo -konzonant nedeklinujeme (např.* Ivy! Maiako! Carmen!*).*
9. *Některá substantiva a substantivizovaná adjektiva deklinujeme podle jejich zakončení v N sg. jako -ý nebo -í adjektiva. Například:* dobrý známý/Nový *(Ma)*, dobrá známá/Švagrová/Nováková *(F)*, kvalitní recepční/účetní/Jiří *(Ma)*, kvalitní recepční/účetní/paní *(F)*.
10. *POZOR na mobilní -e-:* pes – pse! Karel – Karle! otec – otče!
11. *POZOR na změny ve kmeni a měkčení (palatalizaci):* kůň – koni! vůl – vole! Bůh – Bože! člověk – člověče!
12. *Výjimky v koncovkách:* syn – synu! Bůh – Bože! člověk – člověče!

Všimněte si, *že v této učebnici z praktických důvodů neučíme vokativ systémově v oddílu Gramatika, ale ve spojení s jeho funkcí < např. lekce 1, str. 7.*

Vokativ plurálu (pátý pád množného čísla)

VOKATIV PLURÁLU (PÁTÝ PÁD MNOŽNÉHO ČÍSLA) – spisovná čeština (obecná čeština)

Otázka: ---
Příklad kontextu: Ahoj...! Dobrý den...! Vážený...

stejné formy zájmen a adjektiv v rámci pádu (vertikálně) · Ma maskulinum animatum mužský rod životný · Mi maskulinum inanimatum mužský rod neživotný · F femininum ženský rod · N neutrum střední rod

kdo, co	ten, ta, to	dva/dvě, oba/obě, tři, čtyři	posesivní pronomina (přivlastňovací zájmena)		adjektiva (přídavná jména)		substantiva (podstatná jména)			rod
					-ý	-í	majoritní subs.	minoritní subs. + majoritní maskulina končící v N sg. na háček, -c*, -j, -tel*		
							I. deklinační skupina[2] N sg.: konzonant, konzonant, -a, -o	II. deklinační skupina[2] N sg.: -e/-ě, háček, -c*, -j, -tel*, -del, -ev	III. deklinační skupina[2] N sg.: -a, -st*, -e/-ě (vzor kuře), -í	
---	---	dva oba tři čtyři	moji/mí[1]	naši	dobří[3] (dobrý) -rý>-ři, -ký>-ci, -chý>-ši, -hý>-zi, -ský>-ští, -cký>-čtí[3]	kvalitní	studenti! ALE: -r+i>-ři, -k+i>-ci, -ch+i>-ši, -h+i>-zi[3] Angličan – Angličané/-i[4] fotograf – fotografové[4] syn – synové/-i[4]	muži! soudci/-ové![4] ALE: učitel – učitelé[4] otec – otcové[4]	kolegové![4] ALE: turista – turisté/-i[4]	Ma
	---	dva oba tři čtyři	moje/mé[1] (mý)	naše	dobré (dobrý)	kvalitní	banány!	čaje!	---	Mi
	---	dvě obě tři čtyři	moje/mé[1] (mý)	naše	dobré (dobrý)	kvalitní	kávy! studentky!	restaurace! kolegyně! kanceláře! neteře!	místnosti![7]	F
	---	dvě obě tři čtyři	moje/má[1] (mý)	naše	dobrá (dobrý)	kvalitní	auta!	moře!	kuřata! nádraží!	N

** Několik M substantiv zakončených na -tel, -c (např. hotel, kostel, tác) patří do I. deklinační skupiny. POZOR na F substantiva zakončená na konzonant! Většina z nich patří do II. deklinační skupiny (velmi často zakončení háček, -tel, -del, -ev), další patří do III. deklinační skupiny (velmi často zakončení -st). ALE: Některá F substantiva (např. věc, řeč) deklinujeme jako místnost a další (např. moc, pomoc, nemoc, noc, myš, smrt, sůl, paměť, zeď, odpověď, loď) kolísají mezi vzory kancelář a místnost. (Více › poznámka 7)*

Poznámky:

1. *Krátké formy mí, mé, má, jsou knižní. Když mluvíme, používáme častěji dlouhé formy moji (Ma), moje (Mi, F, N) nebo formy obecné češtiny mý. (Všimněte si, že ve vokativu je užití jiných forem než můj a náš nelogické.)*
2. *Rozdělení substantiv na deklinační skupiny I, II a III viz str. 210.*
3. *Adjektiva Ma, která končí na -rý, -ký, -chý, -hý, -ský, -cký, se ve V pl. měkčí na -ři, -ci, -ši, -zi, -ští, -čtí (např. dobrý – dobři, hezký – hezci, suchý – suši, nahý – nazi, český – čeští, německý – němečti). Substantiva Ma končící na -r, -k, -ch, -h se ve V pl. měkčí na -ři, -ci, -ši, -zi (např. doktor – doktoři, kluk – kluci, Čech – Češi, pstruh – pstruzi).*
4. *Koncovky -i/-é/-ové u substantiv Ma: Ma končící na -tel a některá další slova mají ve V pl. koncovku -é (např. učitelé, Španělé, manželé, andělé). Ma končící na -an, -ita, -ota, -ista, -osta mají v koncovku -é nebo -i (např. Angličané/-i, turisté/-i), koncovka -i je typická pro mluvenou češtinu. Cizí Ma končící na -f, -g, -l, -m a některá monosylabická (např. národnosti) nebo krátká Ma mají koncovku -ové (např. fotografové, kolegové, Finové, otcové). Některá Ma můžou alternovat koncovky -ové/-i (např. synové/-i, páni/-ové, soudci/-ové).*
5. *Některá Ma (často vlastní jména) a výjimečně i Mi končící na -l, -s, -z, -x patří do II. deklinační skupiny, deklinujeme je jako vzor muž/čaj (např. králové, cíle, Francouzi, peníze).*
6. *Cizí jména Ma končící na -i, -y mají podobnou deklinaci jako adjektivum kvalitní (např. Johnyho, Leviho), F končící na -i, -y, -o nebo -konzonant nedeklinujeme (např. Ivy, Maiako, Carmen).*
7. *Podle vzoru místnost deklinujeme ve V pl. kromě F končících na -st také F končící na -c nebo -oc (např. věci, noci, pomoci) a další slova (např. zdi, paměti, myši, smrti, odpovědi, soli). Některá F alternují koncovky -i/-e(-ě): např. nemoci/-e, lodi/-ě, trati/-ě, niti/-ě.*
8. *N končící na -um, -eum, -ium deklinujeme tak, že odtrhneme koncovku -um, a deklinujeme jako auto (např. centra, muzea, studia).*
9. *Některá substantiva a substantivizovaná adjektiva deklinujeme podle jejich zakončení v N sg. jako -ý nebo -í adjektiva. Například: dobři známí (Ma), dobré známé/dovolené/švagrové (F), kvalitní recepční/účetní/jiří (Ma), kvalitní recepční/účetní/paní (F).*
10. *POZOR na mobilní -e-: pes – psi! otec – otcové!*
11. *POZOR na změny ve kmeni nebo na měkčení (palatalizaci): dům – domy, přítel – přátelé, člověk – lidé/-i, dítě – děti.*
12. *Výjimky v koncovkách: rodič – rodiče, kůň – koně, člověk – lidé (ale také lidi, deklinace v pl. podle místnost), dítě – děti (deklinace v pl. podle místnost).*

Všimněte si, *že vokativ můžeme tvořit od všech substantiv, ale obvykle ho používáme jen u osob nebo u jmen zvířat.*

Lokál singuláru (jen substantiva) – zjednodušená pravidla

LOKÁL SINGULÁRU (jen substantiva) – Zjednodušená pravidla

Otázka: KOM? ČEM?
Příklad kontextu: Jsem v/na... Mluvím o...

Pro lokál singuláru substantiv (kromě Ma = mužských životných substantiv) můžete používat zjednodušená pravidla – „pravidla posledního konzonantu". Tato pravidla nefungují na sto procent, ale můžou vám pomoct v běžné praxi. Postupujete tak, že ve slově, které chcete použít v lokálu sg., najdete poslední konzonant, například: le**s**, restaura**c**e, hospo**d**a, kancelá**ř**, ok**n**o... *Pak postupujete takto:*

pravidlo	*koncovka*	*ALE:*
1. Poslední konzonant je h, ch, k, r *nebo* g *a substantivum je Mi nebo N*	**-u**	*Cizí slova Mi a N mají taky koncovku* -u, *např.* v hotel**u**
2. Poslední konzonant je ž, š, č, ř, ď, ť, ň, c, j	**-i**	*F a N končící na* -e *nebo konzonant a Ma končící na* -tel *mají taky koncovku* -i, *např.* v restauraci, v místnost**i**, v moři, o učitel**i**
3. Poslední konzonant je jiný než 1. a 2.	**-e/-ě**	*F končící na* -ha, -cha, -ka, -ra, -ga *se měkčí:* -ha, -ga › -ze, *např.* v Pra**ze**, o Ol**ze**, -ka › -ce, *např.* v Ameri**ce**, o učitel**ce**, -cha › -še, *např.* na stře**še**, o sna**še**, -ra › -ře, *např.* na ho**ře**, o sest**ře**
POZOR: Ma	**-ovi**	*Ma můžou alternovat koncovky* -u/-ovi *a* -i/-ovi, *např.* Mluvím o pan**u** Sládk**ovi**. Mluvím o herc**i** Mečíř**ovi**.

Poznámky:

1. *Standardní tabulka L sg. › str. 230. Lokál plurálu › str. 231.*
2. *Vokál -ě (na rozdíl od -e) používáme pro F (vzor káva), když je poslední konzonant* d, t, n, m, p, b, v *nebo* f. *Porovnejte:* v káv**ě** × ve škol**e**.
3. *N končící na -um ztrácejí tuto koncovku:* centrum – centr**u**, muzeum – muze**u**.
4. *Pozor na mobilní -e-:* p**e**s – psovi, kober**e**c – koberci, brosk**e**v – broskvi.
5. *Pozor na změny ve kmeni:* k**ůň** – k**o**ni, d**ů**m – d**o**mu, s**ů**l – s**o**li.
6. *Ma končící na vyslované -í/-i/-y se deklinují jako adjektiva:* Jiří – Jiřím, Johny – Johnym.
7. *F končící na vyslovované -i/-í/-y/-o nebo konzonant nedeklinujeme:* Lori, Ivy, Malako, Carmen.
8. *Pozor:* d**e**n – dn**i**/ve dn**e** *(ale také dnu)*, rok – ro**ce**, Izrael – Izrael**i**, dcera – dce**ři**, kuře – kuř**eti**, nádraží – nádraží.

Všimněte si, *že substantiva v L sg. mají stejné koncovky jako v D sg. Na rozdíl od D sg. ale Mi a N v L sg. můžou mít vedle koncovky -u také koncovku -e/-ě. Porovnejte:* Mluvím o obchod**u**/Jsem v obchod**ě**. *(= L sg.)* × Jdu k obchodu. *(= D sg.)*

Lokál singuláru (šestý pád jednotného čísla)

LOKÁL SINGULÁRU (ŠESTÝ PÁD JEDNOTNÉHO ČÍSLA) – spisovná čeština (obecná čeština)

Otázka: KOM? ČEM?
Příklad kontextu: Jsem v/na… Mluvím o…

podobné formy zájmen a adjektiv podle deklinace kdo, co · **Ma** *maskulinum animatum / mužský rod životný* · **Mi** *maskulinum inanimatum / mužský rod neživotný* · **F** *femininum / ženský rod* · **N** *neutrum / střední rod*

kdo, co	ten, ta, to	jeden, jedna, jedno	posesivní zájmena	adjektiva -ý	adjektiva -í	substantiva: majoritní subs. – I. deklinační skupina[4] N sg.: konzonant, konzonant, -a, -o	substantiva: minoritní subs. + majoritní maskulina končící v N sg. na háček, -c*, -j, -tel* – II. deklinační skupina[4] N sg.: -e/-ě, háček, -c*, -j, -tel*, -del, -ev	III. deklinační skupina[4] N sg.: -a, -st*, -e/-ě (vzor kuře), -í	rod
k**om** č**em**	t**om**[1]	jedn**om**	m**ém** (mým) naš**em** tv**ém** (tvým) vaš**em** sv**ém**[2] (svým) jejich jeho jej**ím**	dobr**ém** (dobrým)	kvalitn**ím**	student**u**/**-ovi**[5]	muž**i**/**-ovi**[5], soudc**i**/**-ovi**[5]	koleg**u**/**-ovi**[5]	Ma
	t**om**[1]	jedn**om**	m**ém** (mým) naš**em** tv**ém** (tvým) vaš**em** sv**ém**[2] (svým) jejich jeho jej**ím**	dobr**ém** (dobrým)	kvalitn**ím**	banán**u/-ě**[7]	čaj**i**	---	Mi
	té[1] (tý)	jedné (jedný)	mojí/mé[3] (mý) naší tvojí/tvé[3] (tvý) vaší svojí/své[2,3] (svý) jejich jeho její	dobré (dobrý)	kvalitní	káv**ě**[9] ALE: -ha/-ga>-**ze**, -ka>-**ce**, -cha>-**še**, -ra>-**ře**[10]	restaurac**i**, kancelář**i**	místnost**i**	F
	t**om**[1]	jedn**om**	m**ém** (mým) naš**em** tv**ém** (tvým) vaš**em** sv**ém**[2] (svým) jejich jeho jej**ím**	dobr**ém** (dobrým)	kvalitn**ím**	aut**u/-ě**[7]	moř**i**	kuř**eti**, nádraž**í**	N

** Několik M substantiv zakončených na -tel, -c (např. hotel, kostel, tác) patří do I. deklinační skupiny. POZOR na F substantiva zakončená na konzonant! Většina z nich patří do II. deklinační skupiny (velmi často zakončení háček, -tel, -del, -ev), další patří do III. deklinační skupiny (velmi často zakončení -st). ALE: Některá F substantiva (např. věc, řeč) deklinujeme jako místnost a další (např. moc, pomoc, nemoc, noc, myš, smrt, sůl, paměť, zeď, odpověď, loď) kolísají mezi vzory kancelář a místnost.*

Poznámky:

1. *Jako ten deklinujeme v L sg.* tento, tenhle, tenhleten, tuhleten, tadyten, tadyhleten, tamten, tamhleten *(např.* tomto, tomto, této, tomto*).*
2. *Svůj používáme, když subjekt = osoba nebo věc, které přivlastňujeme. Například: Mluví o svojí/své sestře. (L sg.)*
3. *Krátké formy mé, tvé, své jsou knižní. Když mluvíme, používáme častěji dlouhé formy mojí, tvojí, svojí nebo formy obecné češtiny mý, tvý, svý.*
4. *Rozdělení substantiv na deklinační skupiny I, II a III viz str. 210.*
5. *Ma (vzor* student, kolega*) můžou alternovat koncovky -u/-ovi. Koncovka -ovi je častější (např.* Mluvím o tom student**ovi**.*) Ma (vzor* muž, soudce*) můžou alternovat koncovky -i/ovi. Koncovka -i je častější (např.* Mluvím o tom muž**i**.*) U jmen a příjmení ale používáme koncovku -ovi (např.* Mluvím o Tomáš**ovi**.*) Když jsou za sebou dvě nebo více substantiv, má koncovku -ovi poslední substantivum. Například:* Mluvím o pan**u** (inženýr**u**) Sládk**ovi**. Mluvím o herci (Tomáši) Mečíř**ovi**.
6. *Některá Ma (často vlastní jména) a výjimečně i Mi končící na -l, -s, -z, -x patří do II. deklinační skupiny, deklinujeme je jako vzor muž/čaj (např.* král**i**, cíl**i**, Izrael**i**, Klaus**i**/**-ovi**, Francouz**i**, Felix**i**/**-ovi***).*
7. *Pro Mi (vzor* banán*) a N (vzor* auto*) můžeme často používat jak koncovku -u, tak -e/-ě (např.* v obchod**u**/v obchod**ě**, v aut**u**/v aut**ě***). Obvykle ale Mi a N končící na -h, -ch, -k, -r, -g a cizí slova mají koncovku -u (např.* výtah – ve výtah**u**, ucho – v uch**u**, vlak – ve vlak**u**, mokro – v mokr**u**, dialog – v dialog**u**, supermarket – v **supermarketu**, kasino – v **kasinu***). Většina měsíců má také koncovku -u (např.* v ledn**u**, v únor**u**, v březn**u**, v dubn**u**, v květn**u**, v červn**u**, v srpn**u**, v říjn**u**, v listopad**u***).*
8. *Cizí jména Ma končící na -i, -y mají podobnou deklinaci jako adjektivum* kvalitní *(např.* Johnym, Levim*), F končící na -i, -y, -o nebo -konzonant nedeklinujeme (např.* Ivy, Maiako, Carmen*).*
9. *Vokál -ě (na rozdíl od -e) používáme pro F (vzor* káva*), když je poslední konzonant d, t, n, m, p, b, v nebo f. Porovnejte:* v káv**ě** × ve škol**e**.
10. *F končící na -ha/ga, -ka, -cha, -ra se v D sg. měkčí na -ze, -ce, -še, -ře (např.* Praha/Olga – v Pra**ze**/o Ol**ze**, Amerika – v Ameri**ce**, učitelka – o učitel**ce**, snacha – o sna**še**, střecha – na stře**še**, sestra – k ses**tře***).*
11. *N končící na -um, -eum, -ium deklinujeme tak, že odtrhneme koncovku -um, a deklinujeme jako* auto *(např.* v centr**u**, muze**u**, ve studi**u***).*
12. *Některá substantiva a substantivizovaná adjektiva deklinujeme podle jejich zakončení v N sg. jako -ý nebo -í adjektiva. Například:* dobr**ém** znám**ém**/Nov**ém** *(Ma)*, dobré znám**é**/dovolen**é**/švagrov**é**/Novákov**é** *(F)*, kvalitn**ím** recepčn**ím**/účetn**ím**/Jiř**ím** *(Ma)*, kvalitn**í** recepčn**í**/účetn**í**/pan**í** *(F)*.
13. *POZOR na mobilní -e-:* p**e**s – psovi, kober**e**c – koberci, brosk**e**v – broskvi.
14. *POZOR na změny ve kmeni:* k**ů**ň – k**o**ni, d**ů**m – d**o**mu, s**ů**l – s**o**li.
15. *Výjimky v koncovkách:* den – dn**i**/ve dne *(ale také* dnu*)*, rok – ro**ce**, Izrael – Izrael**i**, dcera – dce**ři**.

Všimněte si, *že substantiva v L sg. mají stejné koncovky jako v D sg. Na rozdíl od D sg. ale Mi a N v L sg. můžou mít vedle koncovky -u také koncovku -e/-ě. Porovnejte:* Mluvím o obchod**u**/Jsem v obchod**ě**. *(= L sg.)* × Jdu k obchodu. *(= D sg.)*

Lokál plurálu (šestý pád množného čísla)

LOKÁL PLURÁLU (ŠESTÝ PÁD MNOŽNÉHO ČÍSLA) – spisovná čeština (obecná čeština)

Otázka: KOM? ČEM?
Příklad kontextu: Jsem v/na… Mluvím o…

stejné formy zájmen a adjektiv v rámci pádu (vertikálně) · *Ma* – *maskulinum animatum, mužský rod životný* · *Mi* – *maskulinum inanimatum, mužský rod neživotný* · *F* – *femininum, ženský rod* · *N* – *neutrum, střední rod*

kdo, co		ten, ta, to	dva/dvě, oba/obě, tři, čtyři	posesivní pronomina (přivlastňovací zájmena)	adjektiva (přídavná jména)		substantiva (podstatná jména)			rod
					-ý	-í	majoritní subs.	minoritní subs. + majoritní maskulina končící v N sg. na háček, -c*, -j, -tel*		
							I. deklinační skupina[3] N sg.: konzonant, konzonant, -a, -o	II. deklinační skupina[3] N sg.: -e/-ě, háček, -c*, -j, -tel*, -šel, -ev	III. deklinační skupina[3] N sg.: -a, -st*, -e/-ě (vzor kuře), -í	
kom čem		těch[1]	dvou (dvouch) obou (obouch) třech čtyřech pěti	mých (mejch) tvých (tvejch) svých[2] (svejch) jeho jejích našich vašich jejich	dobrých (dobrejch)	kvalitních	student**ech** ALE: -k>-**cích** (-kách), -ch>-**ších** (-chách), -h/-g>-**zích** (-hách/-gách)[4]	muž**ích**, soudc**ích**	turist**ech** ALE: -ka>-**cích** (-kách), -cha>-**ších** (-chách), -ha/-ga>-**zích** (-hách/-gách)[4]	*Ma*
		těch[1]	dvou (dvouch) obou (obouch) třech čtyřech pěti	mých (mejch) tvých (tvejch) svých[2] (svejch) jeho jejích našich vašich jejich	dobrých (dobrejch)	kvalitních	banán**ech** ALE: -k>-**cích** (-kách), -ch>-**ších** (-chách), -h/-g>-**zích** (-hách/-gách)[4]	čaj**ích**	---	*Mi*
		těch[1]	dvou (dvouch) obou (obouch) třech čtyřech pěti	mých (mejch) tvých (tvejch) svých[2] (svejch) jeho jejích našich vašich jejich	dobrých (dobrejch)	kvalitních	káv**ách**	restaurac**ích**, kancelář**ích**[6]	místnost**ech**[6]	*F*
		těch[1]	dvou (dvouch) obou (obouch) třech čtyřech pěti	mých (mejch) tvých (tvejch) svých[2] (svejch) jeho jejích našich vašich jejich	dobrých (dobrejch)	kvalitních	aut**ech** ALE: -ko>-**kách**, cho>-**chách**, -ho>-**hách** -go>-**gách**[7]	moř**ích**	kuř**atech**, nádraž**ích**	*N*

** Několik M substantiv zakončených na -tel, -c (např. hotel, kostel, tác) patří do I. deklinační skupiny. POZOR na F substantiva zakončená na konzonant! Většina z nich patří do II. deklinační skupiny (velmi často zakončení* háček, -tel, -del, -ev*), další patří do III. deklinační skupiny (velmi často zakončení -st). ALE: Některá F substantiva (např. věc, řeč) deklinujeme jako* místnost *a další (např.* moc, pomoc, nemoc, noc, myš, smrt, sůl, paměť, zeď, odpověď, loď*) kolísají mezi vzory* kancelář *a* místnost*. (Více › poznámka 6)*

Poznámky:

1. *Jako* ten *deklinujeme v L pl.* tento, tenhle, tenhleten, tuhleten, tadyten, tadyhleten, tamten, tamhleten *a* všechen *(např.* těchto, těchto, těchto, těchto, všech, všech, všech, všech*).*
2. Svůj *používáme, když subjekt = osoba nebo věc, které přivlastňujeme. Například:* Mluví o svých sestrách. *(L pl.)*
3. *Rozdělení substantiv na deklinační skupiny I, II a III viz str. 210.*
4. *Ma, Mi končící na -k, -ch, -h/-g se v L pl. měkčí na -cích, -ších, -zích (např.* kluk – o klu**cích**, Čech – o Če**ších**, hroch – o hro**ších**, pstruh – o pstru**zích**, kolega – o kole**zích***). Když mluvíme, často místo koncovky -ích používáme formy obecné češtiny s koncovku -ách bez měkčení (palatalizace) (např.* o klu**kách**, o hro**chách**, o pstru**hách**, o kole**gách**, *ale pozor:* Čechy *(pl.)* – o Čechách*). Některá další Mi (vzor* banán*) můžou alternovat koncovky -ech a -ích (např.* v hotel**ech**/v hotel**ích***).*
5. *Některá Ma (často vlastní jména) a výjimečně i Mi končící na -l, -s, -z, -x patří do II. deklinační skupiny, deklinujeme je jako vzor* muž/čaj *(např.* král**ích**, Francouz**ích**, le**sích**, peně**zích***).*
6. *Podle vzoru* místnost *deklinujeme v L pl. kromě F končících na -st také některá další F (např.* o věc**ech**, řeč**ech***). F končící na -moc a některá další F můžou alternovat koncovky vzorů* místnost *a* kancelář *(např.* o pomoc**ech**/**-ích**, nemoc**ech**/**-ích**, mast**ech**/**-ích**, zd**ech**/**-ích**, pamět**ech**/**-ích***).*
7. *N končící na -ko, -cho, -ho/-go mají v L pl. koncovky -kách, -chách, -hách/-gách (např.* kolečko – o kolečkách, tango – o tangách*). Některá N můžou vedle koncovky -ách alternovat také koncovku -ích, kde je potom měkčení (palatalizace) (např.* jablko – o jabl**kách**/o jabl**cích***).*
8. *N končící na -um, -eum, -ium deklinujeme tak, že odtrhneme koncovku -um, a N končící jenom na -um deklinujeme jako* auto *(např.* v centr**ech***), N končící na -eum, -ium deklinujeme jako* moře *(např.* v muze**ích**, studi**ích***).*
9. *Některá substantiva a substantivizovaná adjektiva deklinujeme podle jejich zakončení v N sg. jako -ý nebo -í adjektiva. Například:* dobr**ých** znám**ých** *(Ma)*, dobr**ých** znám**ých**/dovolen**ých**/švagrov**ých** *(F)*, kvalitn**ích** recepčn**ích**/účetn**ích**/jiř**ích** *(Ma)*, kvalitn**ích** recepčn**ích**/účetn**ích**/pan**ích** *(F)*.
10. *POZOR na mobilní -e-:* pes – psech, koberec – kobercích, broskev – broskvích.
11. *POZOR na změny ve kmeni, na měkčení (palatalizaci) nebo krácení samohlásky:* dům – domech, přítel – přátelích, peníze *(N pl.)* – penězích, oko – očích, ucho – uších, dítě – dětech, člověk – **lid**ech.
12. *Výjimky v koncovkách:* peníze *(N pl.)* – penězí**ch**, les – lesí**ch**, šachy *(pl.)* – šach**ách**, plech – plech**ách**, ruka – ruk**ou** *(ale také rukách)*, noha – noh**ou** *(ale také nohách)*, oko – oč**ích**, ucho – uš**ích**, člověk – lid**ech** *(deklinace v pl. podle místnost)*, dítě – dět**ech** *(deklinace v pl. podle místnost).*

Instrumentál singuláru (sedmý pád jednotného čísla)

INSTRUMENTÁL SINGULÁRU (SEDMÝ PÁD JEDNOTNÉHO ČÍSLA) – spisovná čeština (obecná čeština)

Otázka: KÝM? ČÍM?
Příklad kontextu: Sejdu se s… Zabývám se…

Legenda: žlutá = *podobné formy zájmen a adjektiv podle deklinace kdo, co*; Ma = *maskulinum animatum, mužský rod životný*; MI = *maskulinum inanimatum, mužský rod neživotný*; F = *femininum, ženský rod*; N = *neutrum, střední rod*

kdo, co	ten, ta, to	jeden, jedna, jedno	posesivní zájmena		adjektiva -ý	adjektiva -í	substantiva: majoritní subs. – I. deklinační skupina* (N sg.: konzonant, konzonant, -a, -o)	substantiva: minoritní subs. + majoritní maskulina končící v N sg. na háček, -c*, -j, -tel* – II. deklinační skupina* (N sg.: -e/-ě, háček, -c*, -j, -tel*, -del, -ev)	III. deklinační skupina* (N sg.: -a, -st*, -e/-ě (vzor kuře), -i)	rod
kým čím	tím[1]	jedním	mým tvým svým[2] jeho jejím	naším vaším jejich	dobrým	kvalitním	student**em**	muž**em**, soudc**em**	koleg**ou**	*Ma*
	tím[1]	jedním	mým tvým svým[2] jeho jejím	naším vaším jejich	dobrým	kvalitním	banán**em**	čaj**em**	…	*MI*
	tou[1]	jednou	mojí/mou[3] tvojí/tvou[3] svojí/svou[2, 3] jeho její	naší vaší jejich	dobrou	kvalitní	káv**ou**	restaurac**í**, kancelář**í**	místnost**í**	*F*
	tím[1]	jedním	mým tvým svým[2] jeho jejím	naším vaším jejich	dobrým	kvalitním	aut**em**	moř**em**	kuř**etem**, nádraž**ím**	*N*

** Několik M substantiv zakončených na -tel, -c (např. hotel, kostel, tác) patří do I. deklinační skupiny. POZOR na F substantiva zakončená na konzonant! Většina z nich patří do II. deklinační skupiny (velmi často zakončení háček, -tel, -del, -ev), další patří do III. deklinační skupiny (velmi často zakončení -st). ALE: Některá F substantiva (např. věc, řeč) deklinujeme jako místnost a další (např. moc, pomoc, nemoc, noc, myš, smrt, sůl, paměť, zeď, odpověď, loď) kolísají mezi vzory* kancelář *a* místnost.

Poznámky:

1. *Jako* ten *deklinujeme v I sg.* tento, tenhle, tenhleten, tuhleten, tadyten, tadyhleten, tamten, tamhleten *(např.* tímto, tímto, touto, tímto*).*
2. Svůj *používáme, když subjekt = osoba nebo věc, které přivlastňujeme. Například:* Sejde se se svojí/svou sestrou. *(I sg.)*
3. *Krátké formy* mou, tvou, svou *jsou knižní. Když mluvíme, používáme častěji dlouhé formy* mojí, tvojí, svojí.
4. *Rozdělení substantiv na deklinační skupiny I, II a III viz str. 210.*
5. *Cizí jména Ma končící na -i, -y mají podobnou deklinaci jako adjektivum* kvalitní *(např.* Johnym, Levim*), F končící na -i, -y, -o nebo -konzonant nedeklinujeme (např.* Ivy, Maiako, Carmen*).*
6. *N končící na -um, -eum, -ium deklinujeme tak, že odtrhneme koncovku -um, a deklinujeme jako* auto *(např.* před centrem, muzeem, studiem*).*
7. *Některá substantiva a substantivizovaná adjektiva deklinujeme podle jejich zakončení v N sg. jako -ý nebo -í adjektiva. Například:* dobrým známým/Novým *(Ma)*, dobrou známou/dovolenou/švagrovou/Novákovou *(F)*, kvalitním recepčním/účetním/Jiřím *(Ma)*, kvalitní recepční/účetní/paní *(F)*.
8. *POZOR na mobilní -e-:* pes – psem, koberec – kobercem, broskev – broskví.
9. *POZOR na změny ve kmeni:* kůň – koněm, dům – domem, sůl – solí.

Instrumentál plurálu (sedmý pád množného čísla)

INSTRUMENTÁL PLURÁLU (SEDMÝ PÁD MNOŽNÉHO ČÍSLA) – spisovná čeština (obecná čeština)

Otázka: KÝM? ČÍM?
Příklad kontextu: Sejdu se s... Zabývám se...

stejné formy zájmen a adjektiv v rámci pádu (vertikálně) · **Ma** *maskulinum animatum, mužský rod životný* · **Mi** *maskulinum inanimatum, mužský rod neživotný* · **F** *femininum, ženský rod* · **N** *neutrum, střední rod*

kdo, co	ten, ta, to	dva/dvě, oba/obě, tři, čtyři	posesivní pronomina (přivlastňovací zájmena)	adjektiva (přídavná jména) -ý	adjektiva (přídavná jména) -í	substantiva (podstatná jména): majoritní subs.: I. deklinační skupina[3] N sg.: konzonant, konzonant, -a, -o	minoritní subs. + majoritní maskulina končící v N sg. na háček, -c*, -j, -tel*: II. deklinační skupina[3] N sg.: -e/-ě, háček, -c*, -j, -tel*, -del, -ev	III. deklinační skupina[3] N sg.: -a, -st*, -e/-ě (vzor kuře), -í	rod
kým čím	těmi[1] (těma)	dvěma (dvouma) oběma (obouma) třemi (třema) čtyřmi (čtyřma) pěti	mými (mejma) tvými (tvejma) svými[2] (svejma) jeho jejími (jejíma) našimi (našima) vašimi (vašima) jejich	dobrými (dobrejma)	kvalitními (kvalitníma)	studenty (studentama)	muži (mužema), soudci (soudcema)	kolegy (kolegama)	Ma
	těmi[1] (těma)	dvěma (dvouma) oběma (obouma) třemi (třema) čtyřmi (čtyřma) pěti	mými (mejma) tvými (tvejma) svými[2] (svejma) jeho jejími (jejíma) našimi (našima) vašimi (vašima) jejich	dobrými (dobrejma)	kvalitními (kvalitníma)	banány (banánama)	čaji (čajema)	...	Mi
	těmi[1] (těma)	dvěma (dvouma) oběma (obouma) třemi (třema) čtyřmi (čtyřma) pěti	mými (mejma) tvými (tvejma) svými[2] (svejma) jeho jejími (jejíma) našimi (našima) vašimi (vašima) jejich	dobrými (dobrejma)	kvalitními (kvalitníma)	kávami (kávama)	restauracemi (restauracema), kancelářemi[5] (kancelářema)	místnostmi[5] (místnostma)	F
	těmi[1] (těma)	dvěma (dvouma) oběma (obouma) třemi (třema) čtyřmi (čtyřma) pěti	mými (mejma) tvými (tvejma) svými[2] (svejma) jeho jejími (jejíma) našimi (našima) vašimi (vašima) jejich	dobrými (dobrejma)	kvalitními (kvalitníma)	auty (autama)	moři (mořema)	kuřaty (kuřatama), nádražími (nádražíma)	N

** Několik M substantiv zakončených na -tel, -c (např. hotel, kostel, tác) patří do I. deklinační skupiny. POZOR na F substantiva zakončená na konzonant! Většina z nich patří do II. deklinační skupiny (velmi často zakončení háček, -tel, -del, -ev), další patří do III. deklinační skupiny (velmi často zakončení -st). ALE: Některá F substantiva (např. věc, řeč) deklinujeme jako místnost a další (např. moc, pomoc, nemoc, noc, myš, smrt, sůl, paměť, zeď, odpověď, loď) kolísají mezi vzory kancelář a místnost. (Více › poznámka 5)*

Poznámky:

1. *Jako ten deklinujeme v I pl.* tento, tenhle, tenhleten, tuhleten, tadyten, tadyhleten, tamten, tamhleten *a* všechen *(např.* těmito, těmito, těmito, těmito, všemi, všemi, všemi, všemi*).*
2. Svůj *používáme, když subjekt = osoba nebo věc, které přivlastňujeme. Například:* Sejde se se svými sestrami. *(I pl.)*
3. *Rozdělení substantiv na deklinační skupiny I, II a III viz str. 210.*
4. *Některá Ma (často vlastní jména) a výjimečně i Mi končící na -l, -s, -z, -x patří do II. deklinační skupiny, deklinujeme je jako vzor* muž/čaj *(např.* králi, cíli, Francouzi, penězi*).*
5. *Podle vzoru* místnost *deklinujeme v I pl. kromě F končících na -st také některá další F (např.* s věcmi, zdmi, paměťmi, myšmi, smrtmi, odpověďmi*). Některá F můžou alternovat koncovky vzorů* místnost *a* kancelář *(např.* s loďmi/s loděmi*).*
6. *N končící na -um, -eum, -ium deklinujeme tak, že odtrhneme koncovku -um, a N končící jenom na -um deklinujeme jako* auto *(např.* před centry*), N končící na -eum, -ium deklinujeme jako* moře *(např.* před muzei, studii*).*
7. *Některá substantiva a substantivizovaná adjektiva deklinujeme podle jejich zakončení v N sg. jako -ý nebo -í adjektiva. Například:* dobrými známými *(Ma)*, dobrými známými/dovolenými/švagrovými *(F)*, kvalitními recepčními/účetními/jiřími *(Ma)*, kvalitními recepčními/účetními/paními *(F)*.
8. *POZOR na mobilní -e-:* pes – psy, koberec – koberci, broskev – broskvemi.
9. *POZOR na změny ve kmeni, na měkčení (palatalizaci) nebo krácení samohlásky:* dům – domy, přítel – přáteli, peníze *(N pl.)* – penězi, oko – očima, ucho – ušima, dítě – dětmi, člověk – lidmi.
10. *Výjimky v koncovkách:* peníze *(N pl.)* – penězi, Vánoce *(N pl.)* – Vánoci/-emi, Velikonoce *(N pl.)* – Velikonoci/-emi, ruka – rukama, noha – nohama, oko – očima, ucho – ušima, člověk – lidmi *(deklinace v pl. podle* místnost*)*, dítě – dětmi *(deklinace v pl. podle* místnost*)*.

Klíč ke cvičením

Lekce 1

9/8 1. do 2. v, na 3. do, za 4. z 5. v 6. v, na, k 7. v, pro 8. od 9. za, do 10. o 11. se, o 12. do **9/9** 1. znám 2. víš 3. umím 4. umím 5. znám, nevím 6. znám 7. neumím 8. víš, vím 9. umím 10. vím 11. znám 12. nevím **9/10** 1. končí 2. přestalo 3. skončí 4. přestat 5. přestala 6. skončí **9/11** 1. že 2. který 3. která 4. že 5. který 6. které 7. že 8. která **10/1** substantivum (podstatné jméno): čeština, adjektivum (přídavné jméno): lehký, pronomen (zájmeno): já, číslovka (numerále): tři, verbum (sloveso): sportovat, adverbium (příslovce): dobře, prepozice (předložka): do, konjunkce (spojka): a, partikule (částice): asi, interjekce (citoslovce): ach jo **10/2** singulár = jednotné číslo, plurál = množné číslo **10/3** druhý pád – genitiv, třetí pád – dativ, čtvrtý pád – akuzativ, pátý pád – vokativ, šestý pád – lokál/lokativ (V češtině pro cizince se často používá termín „lokativ", ale tradiční česká gramatika používá termín „lokál".), sedmý pád – instrumentál **10/4** 1. 2. pád = G 2. 6. pád = L 3. 6. pád = L 4. 2. pád = G 5. 7. pád = I 6. 4. pád = A 7. 2. pád = G 8. 4. pád = A 9. 2. pád = G 10. 4. pád = A 11. 2. pád = G 12. 1. pád = N 13. 2. pád = G 14. 6. pád = L 15. 5. pád = V 16. 6. pád = L 17. 4. pád = A 18. 3. pád = D 19. 4. pád = A 20. 4. pád = A 21. 2. pád = G **10/tabulka** Majoritní koncovky jsou: -konzonant pro mužský životný (Ma) a mužský neživotný (Mi) rod; -a pro ženský (F) rod; -o pro střední (N) rod. Minoritní koncovky jsou: -a, -e pro mužský životný (Ma) a mužský neživotný (Mi) rod; -e, -konzonant pro ženský (F) rod; -e, -í pro střední (N) rod. **10/5** 1. nový byt (Mi = rod mužský neživotný) 2. jazyková škola (F = rod ženský) 3. sídliště (N = rod střední) 4. autobus (Mi = rod mužský neživotný) 5. její bratr (Ma = rod mužský životný) 6. francouzština (F = rod ženský) 7. čeština (F = rod ženský) 8. holka (F = rod ženský) 9. Eva (F = rod ženský) 10. Adam (Ma = rod mužský životný) 11. česká organizace (F = rod ženský) 12. hřiště (N = rod střední) 13. politika (F = rod ženský) 14. místnost (F = rod ženský) 15. její maminka (F = rod ženský) 16. novinka (F = rod ženský) 17. malá kuchyň (F = rod ženský) 18. zaměstnání (N = rod střední) **11/7** 1. vysoký 2. můj 3. byla 4. jedna, ráda/můj, kamarád 5. to, staré 6. velká 7. staré 8. to, dobré 9. bylo 10. naše, malá **11/tabulka** Infinitiv: pracovat, učit se, sportovat… – Futurum (budoucí čas): budu bydlet, dostanu se, budu dělat… – Prézens (přítomný čas): máš se, děláš, omlouvám se… – Préteritum (minulý čas): nepsal jsem, měl jsem, přestěhoval jsem se… – Kondicionál (podmiňovací způsob): chtěli bychom – Imperativ (rozkazovací způsob): napiš, pozdravuj, měj se – Imperfektivní/perfektivní aspekt (nedokonavý/dokonavý vid): dělat/udělat, psát/napsat – Reflexivní verba (zvratná slovesa): mít se, omlouvat se, přestěhovat se… **11/8** pracovat, pracoval/a, bude pracovat, pracoval/a by – bydlet, bydlel/a jsem, bydlím, bydlel/a bych – nepsat, nepíšu, nebudu psát, nepsal bych – chodit, chodil/a jsem, budu chodit, chodil/a bych – chtít, chtěli jsme, chceme, budeme chtít – žít, žil/a jsi, budeš žít, žil/a bys **11/9** dostávat se/dostat* se, stěhovat se/přestěhovat se, měnit/změnit, vidět/uvidět, končit/skončit, přestávat/přestat*, učit/naučit, dělat/udělat, pronajímat si/pronajmout* si, přijíždět/přijet*, odcházet/odejít* **12/tabulka** Celá tabulka: 1. N: kdo, co – 2. G: koho, čeho – 3. D: komu, čemu – 4.A: koho, co – 6.L: kom, čem – 7. I: kým, čím **12/1** 1. kým 2. koho 3. kom 4. komu 5. koho 6. kdo 7. koho 8. koho 9. koho 10. koho 11. koho 12. kým 13. komu 14. kom 15. komu 16. komu **12/2** 1. co 2. čím 3. čeho 4. čeho 5. čem 6. co 7. co 8. čemu 9. co 10. co 11. čím 12. čeho 13. čem 14. čím 15. čemu 16. čím **12/3** 1I, 2D, 3F, 4G/F, 5C, 6B/E/J, 7E/B, 8H, 9A, 10J **12/tabulka** Celá tabulka: 1. N: někdo, něco – 2. G: někoho, něčeho – 3. D: někomu, něčemu – 4. A: někoho, něco – 6. L: někom, něčem – 7. I: někým, něčím; 1. N: nikdo, nic – 2. G: nikoho, ničeho – 3. D: nikomu, ničemu – 4. A: nikoho, nic – 6. L: nikom, ničem – 7. I: nikým, ničím **12/4** 1. Nehledám nikoho jiného. 2. Nebavili jsme se o ničem. 3. Ničemu jsme se nesmáli. 4. S nikým jsem nemluvila. 5. Nikomu nekoupím dárek. 6. Nemluvili jsme o nikom. 7. Netěším se na nic. 8. V kině jsem neseděl vedle nikoho. 9. Nechci chleba s ničím. 10. Nedívám se na nikoho. 11. Nikdy proti ničemu neprotestuju. 12. Nikdy nemám z ničeho strach. 13. Nikdy nechodím s nikým na oběd. 14. Nikdy nemyslím na nikoho. 15. Nikdy o ničem nemluvíme. **13/2** 1. Čech 2. češtinu 3. česky 4. český 5. česky 6. čeština 7. česky 8. Češku **13/3** Juta Gruber je z Německa. Je Němka. Mluví německy. Její jazyk je němčina. – Sarah Jones je z USA. Je Američanka. Mluví anglicky. Její jazyk je angličtina. – Mária Gonzales je z Mexika. Je Mexičanka. Mluví španělsky. Její jazyk je španělština. – Luis Cabral je z Brazílie. Je Brazilec. Mluví portugalsky. Jeho jazyk je portugalština. – Amir Mubarak je z Egypta. Je Egypťan. Mluví arabsky. Jeho jazyk je arabština. – Timina Vandu je z Nigérie. Je Nigerijka. Mluví jazykem hauso. Její jazyk je hauso. – Natalija Pavlova je z Ruska. Je Ruska. Mluví rusky. Její jazyk je ruština. – Jang Fei je z Číny. Je Číňanka. Mluví čínsky. Její jazyk je čínština. – Senthil Kumaran je z Indie. Je Ind. Mluví hindsky a anglicky. Jeho jazyk je hindština a angličtina. – John Brown je z Austrálie. Je Australan. Mluví anglicky. Jeho jazyk je angličtina. **14/3** 1C, 2H, 3L, 4N, 5G, 6K, 7I, 8J, 9A, 10M, 11E, 12F, 13D, 14B

Lekce 2

17/2 Lída je matka Magdy/Magdina matka. Jiří je otec Magdy/Magdin otec. Katka je mladší sestra Magdy/Magdina mladší sestra. Anna je starší sestra Magdy/Magdina starší sestra. Jirka je švagr Magdy/Magdin švagr. Dana je matka Michala/Michalova matka. Alexandr je otec Michala/Michalův otec. Kateřina je starší sestra Michala/Michalova starší sestra. David je mladší bratr Michala/Michalův mladší bratr. Alžběta je švagrová Michala/Michalova švagrová. **17/5** 1D, 2C, 3A, 4J, 5F, 6B, 7E, 8G, 9H, 10I **19/7** 1B, 2C, 3E, 4A, 5D, 6F **19/8** 1. David se musí starat o malou dceru. 2. Co Veronika řekne, až se Martin na tatínka zeptá? 3. Než se dcera narodila, David a Eva dlouho diskutovali. 4. Skoro všechny moje kamarádky se stejně rozvedly. 5. Filip se přestěhoval do podkroví. 6. Veroničin syn se jmenuje Martin. 7. Eva a Filip se rozhodli, že doma bude Filip. 8. Veronika si pořídila Martina. 9. Filip říká: Jasně, že se někdy hádáme. 10. Babička se už těší, až bude prababička. 11. Filip bydlí s přítelkyní, se kterou se chtějí brát. 12. Užijeme si dost legrace. **19/9** 1E, 2F, 3B, 4C, 5A, 6H, 7D, 8G **19/10** Filipovi je třicet let. – Boženě je padesát čtyři let. – Sandře je dvacet tři let. – Adamovi je sedmnáct let. – Jaroslavovi je šedesát osm let. **19/11** 1. Kolik je vám let? 2. Je mi 45 let. 3. Je jí 39 let. 4. Je mu 29 let. 5. Příští týden mi bude 25. 6. Bratrovi bude 40 let. 7. Sestře bude 18 let. 8. V sobotu mi bylo 50. 9. Tomášovi bylo 27. 10. Ireně bylo 15. **19/12** 1. Jak kdy. 2. Jak kdo. 3. Jak kde. 4. Jak kdy. 5. Jak kdo. 6. Jak kdy. 7. Jak kde./Jak kdy. 8. Jak kdo. **20/2** 1. Koho tam vidíte? 2. Co máte ráda? 3. Co si dáte v restauraci? 4. Na co se díváš? 5. Co potřebujeme? 6. O co žádáš? 7. Koho máte rád? 8. Na koho se těšíš? 9. Na koho se díváte? 10. O koho se staráš? 11. Na koho jste zvyklý? 12. Na koho čekáš? **20/3** 1. Co?/Co jsi koupil? 2. Koho?/Koho miluješ? 3. Koho?/Koho hledáš? 4. Co?/Co potřebuješ? 5. Koho?/Koho jsi viděla? 6. O koho?/O koho se staráš? 7. Na koho?/Na koho čekáš? 8. Na co?/Na co jsi zvyklá? 9. Na co?/Na co se těšíš? 10. O koho?/O koho máš strach? **20/4** Eva má vyšší plat, budou mít další miminko, na mateřskou dovolenou půjde Eva, Veronika Janů má malého syna, Martin svého vlastního otce nikdy neviděl, měla jsem zajímavou práci, Dvořákovi mají velký dům, Filip si zrekonstruoval malý byt **20/5** 1. velkého syna 2. mladšího bratra 3. velký byt 4. malého bratrance 5. moderního dědečka 6. malou dceru 7. elegantní babičku 8. starší sestru 9. hodnou sestřenici 10. finančního ředitele 11. černého psa 12. nového přítele 13. staré auto 14. novou kolegyni 15. nového kolegu 16. hezkou švagrovou **21/6** 1. tvoji/tvou sestru2. mého bratra 3. vaše auto 4. jejich dceru 5. naši kolegyni 6. jejího kamaráda 7. vašeho učitele 8. tvého bratrance 9. našeho dědečka 10. její babičku **21/7** žárlit na, mít* rád, mít* strach o, utrácet/utratit za, milovat, nesnášet, těšit se na, bát* se o, žádat/požádat o, myslet na, poslouchat/poslechnout* (si), starat se/postarat se o, děkovat/poděkovat za, zlobit se na, zlobit, slyšet/uslyšet, být* zvyklý na, zvykat si/zvyknout* si na, prosit/poprosit o, stěžovat si/postěžovat si na **21/9** 1. kterého 2. kterou 3. za které 4. na který 5. o kterou 6. na který **21/10** na, mezi, přes, pod, pro, nad, před, o, v, za **21/11** 1. za 2. pro 3. na 4. za, na/za 5. pro 6. na 7. na 8. za **21/12** 1. pro vašeho ředitele 2. přes les 3. za týden, na dovolenou 4. za měsíc, na chatu, na Slovensko 5. pro tetu, za tisíc 6. na jižní Moravu, na celý červenec 7. na hřiště, na zahradu 8. na koncert, pro svého dobrého kamaráda 9. mezi ten zelený gauč a tu hnědou skříň 10. tu novou sedačku 11. pod/na tu bílou židli 12. na/za okno, na balkon **22/13** Televizi dal na skříňku. – Polici dal nad televizi. – Knihy dal na polici. – Světlo dal nad stůl. – Kočku dal na stůl. – Podkolenky dal na/přes židli. – Rádio dal na polici. – Polštář dal na gauč. – Pantofle dal pod gauč. – Obraz dal nad gauč. – Kytku dal mezi gauč a skříň/za gauč. – Psa dal za gauč. **22/15** 1. pod gauč 2. nad skříňkou 3. před knihovnu 4. před hotelem 5. mezi postelí a skříní 6. na zeď 7. pod židlí 8. na talíř 9. za dům 10. na okně **22/1** 1. kamarádky 2. studenty 3. sestřenice 4. auta 5. saláty 6. psy 7. cédéčka 8. učitelky 9. židle 10. pomeranče **22/2** 1. Ne, mám dva kamarády. 2. Ne, mám dvě sestry. 3. Ne, mám dva byty. 4. Ne, mám dva bratrance. 5. Ne, mám dva mobily. 6. Ne, mám dvě rádia. 7. Ne, mám dvě kolegyně. 8. Ne, mám dvě kola. **23/tabulka** Chybějící formy jsou: tě – ho – vás – ně **23/1** 1. mě 2. tě 3. nás 4. ji 5. je 6. ho 7. mě 8. tě 9. vás – 1. vás 2. mě 3. nás 4. tebe 5. ni 6. něho/něj 7. ně 8. tebe 9. ně – 1. ho 2. něj 3. ně 4. je 5. ho 6. něj 7. ji 8. ni 9. ho **23/2** 1. ho 2. mě 3. je 4. vás 5. ni 6. tebe 7. ho 8. mě 9. vás 10. ně 11. nás 12. ni 13. vás 14. tebe 15. vás 16. mě 17. něho/něj 18. tě 19. ji 20. nás 21. nás **23/4** svého kamaráda Josefa, byt, ho, podlahu, nějaký nábytek, velké křeslo, židli, novou sedačku, výběr, internet, jednoho kamaráda, hezkou postel, velký psací stůl, plazmovou televizi, tu plazmovou televizi, internet, jakou, adresu, ho, tu adresu, ji, takového velkého černého psa, toho psa, ji, ji, tebe, tu adresu, je **24/tabulka** krůtí maso s knedlík**ama** – biftek s americk**ejma** brambor**ama** – vepřov**ý** nudličky s r**ej**ží – bíl**ý** víno – hruškov**ej** džus – těstovinov**ej** salát s tuňákem **25/6** 1. O 2. H 3. O 4. O 5. H 6. H 7. O 8. H 9. H 10. O 11. H 12. O 13. H 14. O 15. H 16. O **25/8** krevety – ořechy – vejce – tofu – dort – rýže – olej – krab – špenát **25/9** 1E 2F 3H 4G 5C 6A 7D 8B **25/11** smažit – smažený, péct – pečený, vařit – vařený, grilovat – grilovaný, dusit – dušený, udit – uzený

Lekce 3

27/4 Kastelán bydlí na hradě. – Chalupář bydlí na/v chalupě. – Student bydlí na koleji. – Milionář bydlí ve vile. – Chatař bydlí na/v chatě. – Námořník bydlí na lodi. – Cestovatel bydlí ve stanu. – Turista bydlí v hotelu. **29/6** 1. kastelánka 2. chatař/chalupář 3. pořádat 4. noční prohlídka 5. vyrábět/stavět lodě 6. jídelna 7. topení **29/7** 1E 2H 3G 4D 5B

6C 7A 8F **29/8** 1. představovat si 2. pořádat 3. rozbít* se 4. stavět 5. vytáhnout* 6. trávit 7. vyrobit 8. okouzlit 9. užívat si 10. natírat **29/10** 1. Přetím, než 2. před 3. předtím 4. před 5. předtím, než 6. předtím, než 7. předtím 8. před 9. předtím, než 10. přetím **30/3** 1. O čem mluvíte? 2. O kom si povídáte? 3. O čem byla ta kniha? 4. O kom budeš mluvit při prezentaci? 5. O čem budeš psát diplomovou práci? 6. O čem jste diskutovali na konferenci? 7. O čem jste se bavili v hospodě? 8. O kom jste se učili ve škole? 9. O čem jsi slyšel? **30/4** 1. O čem?/O čem jste mluvili? 2. O kom?/O kom jsi četla? 3. O kom?/O kom jste slyšeli? 4. O čem?/O čem jste diskutovali? 5. O kom?/O kom jste si povídali? 6. O čem?/O čem jste se hádali? 7. O kom?/O kom jsi psal? 8. O čem?/O čem jste se bavili? **30/5** dívá se na hvězdy na vysoké hradní věži, v malém bytě mají Vaníčkovi moderní topení, líbí se mi tady víc než v nějakém velkém městě, říká paní Vaníčková o své milované práci, lidé mluví o svém starém kamarádovi, chytá ryby na svém vlastním hausbótu **30/6** 1. nejlepším kamarádovi 2. zajímavém filmu 3. sportovní módě 4. nové práci 5. sympatické kolegyni 6. moderní literatuře 7. historickém románu 8. slavném herci 9. levném jídle 10. příští schůzce 11. Černém moři 12. autobusovém nádraží **31/7** 1. vašem bratranci 2. našem řediteli 3. tvojí/tvé mamince 4. mém dědečkovi 5. jeho přítelkyni 6. našem autu/autě 7. jejím příteli 8. vaší sestřenici 9. tvém manželovi 10. mojí/mé tetě 11. jejich miminku 12. jejím oblečení **31/8** Mluví/nemluví o nové práci, těžkém životě, zajímavém projektu, světové ekonomice, nejnovější módě, českém pivu, hezké dovolené, novém příteli, malé vnučce, výborném jídle, ošklivém počasí, těžké zkoušce, hokejové lize, špatném zdraví, filmovém festivalu, antické filozofii, dobrém doktorovi, mezinárodní konferenci **31/9** 1. o kterém 2. o kterém 3. o které 4. o kterém 5. o které 6. o kterém **31/10** slyšet/uslyšet o, diskutovat o, číst*/přečíst* o, přemýšlet o, povídat si/popovídat o, psát*/napsat* o, pochybovat o, vyprávět o, domlouvat se/domluvit se na, myslet si/pomyslet si o, bavit se o, mluvit o, hádat se/pohádat se o **32/12** na, o, po, při, v, **32/13** 1. té vaší moderní škole 2. tom tučném obědě 3.té minulé lekci 4. tom našem novém domě 5. tom velkém náměstí 6. tom dramatickém filmu 7. tom vašem starém kole 8. té naší včerejší debatě **32/2** 1. v práci, u 2. v té naší oblíbené restauraci, té nové kavárně 3. na noční diskotéce, v tom populárním klubu 4. na krásné dovolené, u, v severní Itálii 5. po celém světě, v Jihoafrické republice, v Bangladéši, na Novém Zélandu 6. v Baltském moři, v Atlantickém oceánu 7. v jedné velké bance, v historickém centru 8. v tom lese, v tom parku 9. v televizi, v kině 10. na ledním hokeji, na dobré večeři, u 11. v normálním obchodě, na trhu 12. na dlouhé návštěvě, u 13. na velkém nákupu, v tom našem supermarketu 14. po celém nádraží 15. na jedné výstavě, v Národním muzeu 16. v Jižní Americe, v Asii 17. na turistickém výletě, na východním Slovensku **33/2** 1A, 2F, 3E, 4B, 5C, 6D **33/3** 1. Už jste někdy byli v českých lázních? Jestli ne, 2. můžete si vybrat pobyt ve světoznámých Karlových Varech, 3. v Mariánských Lázních, ve Velkých Losinách, ve Františkových 4. Lázních, Poděbradech. Luhačovicích... V České republice 5. je 34 lázeňských měst. Každé lázně se specializují 6. na léčení a prevenci konkrétních fyzických i psychických 7. problémů, ale nabízejí taky kratší relaxační pobyty. Podívejte se 8. na fotografie. Ve kterých lázních byste chtěli strávit dovolenou? **33/4** Karlových Varech, Mariánských Lázních, Velkých Losiných, Františkových Lázních, Poděbradech, Luhačovicích **33/tabulka** Chybějící formy jsou: mně – nás – vás **33/6** 1. něm 2. mně 3. vás 4. nich 5. nás 6. ní 7. tobě 8. nich 9. mně 10. ní 11. vás 12. něm **34/1** 1. ložnice 2. obývák 3. dětský pokoj 4. kuchyň 5. koupelna 6. půda 7. komora, sklep 8. garáž 9. balkon, terasa, lodžie, zahrada 10. předsíň 11. chodba 12. schody 13. výtah **34/2** 2+1 – byt se dvěma pokoji a kuchyní, 2+kk – byt se dvěma pokoji a kuchyňským koutem, 60 m^2 – šedesát metrů čtverečních, RD – rodinný dům, dr. byt – družstevní byt, byt v OV – byt v osobním vlastnictví, G – garáž, L/B/T – lodžie/balkon/terasa **35/8** pronajímat/pronajmout*, zařizovat/zařídit, kupovat/koupit, vybavovat/vybavit, pronajímat si/pronajmout* si, rekonstruovat/zrekonstruovat, stavět/postavit **35/9** pronajatý – pronájem, vybavený – vybavení, zrekonstruovaný – rekonstrukce, postavený – stavba, prodaný – prodej, koupený – koupě

Lekce 4

37/3 1. jet vlakem 2. jet autem 3. jít pěšky 4. jet autobusem 5. letět letadlem 6. letět balónem 7. jet taxíkem 8. letět raketou 9. jet tramvají 10. jet lodí/jet na lodi 11. jet na kole 12. jet na motorce **39/5** 1H, 2E, 3F, 4A, 5C, 6D, 7G, 8B **39/6** 1. v 2. s, ze, o, za 3. u 4. během, na 5. do 6. ze 7. během, do 8. za, od, do **39/7** 1. kdy 2. když 3. kdy 4. když 5. kdy 6. když 7. když 8. kdy **39/8** 1. Román Julese Verna se jmenuje Cesta kolem světa za 80 dní. 2. Přečtěte si, o čem román vypráví. 3. Pan Fogg věří v pokrok a obdivuje moderní techniku. 4. Pan Fogg se vsadil s pány ze svého klubu o 20 000 liber. 5. V Indii čeká na pana Fogga velké dobrodružství. 6. Objeli svět směrem na východ, a proto měli jeden den navíc. 7. Pan Fogg zachránil krásnou Indku a zamiloval se do ní. 8. Zdá se, že je všechno ztracené. 9. Pan Fogg je šťastný, protože Auda se stane jeho manželkou. 10. Pan Fogg vyhrál a všechno dobře dopadlo. **39/10** z Londýna – do Paříže, z Paříže – do Brindisi, z Brindisi – do Suezu, ze Suezu – do Bombaje, z Bombaje – do Kalkaty, z Kalkaty – do Singapuru, ze Singapuru – do Honkongu, z Honkongu – do Jokohamy, z Jokohamy – do San Franciska, ze San Franciska – do New Yorku, z New Yorku – do Liverpoolu, z Liverpoolu – do Londýna **40/2** 1. U koho bydlíš? 2. Bez čeho nemůžeš žít? 3. Vedle koho sedíš ve škole? 4. Z čeho děláte bramborový salát? 5. U koho jsi byla včera večer? 6. Kolem čeho jsi šel? 7. Do čeho dáme tu majonézu? 8. Od koho máš ten dárek? **40/3** 1. Bez čeho?/Bez čeho si dáš kávu? 2. Bez koho?/Bez koho půjdeš do kina? 3. Kolem čeho?/Kolem čeho musíš jít? 4. Vedle koho?/Vedle koho jsi seděla? 5. U koho?/U koho chceš bydlet? 6. U koho?/U koho se sejdeme? 7. Bez čeho?/Bez čeho jsi nikdy nebyla? 8. Kolem čeho?/Kolem čeho jezdíš do školy? 9. Do čeho?/Do čeho nikdy nedáváš cibuli? **40/4** jízdní řád cestovní kanceláře, výborný motiv nového románu, u toho konzervativního pána konečně najde klid, Pan Fogg naplánuje cestu do posledního detailu, Proklouz, který nemůže žít bez dobrého vína, Pan Fogg se do krásné Audy zamiluje, během dramatické cesty do Asie a Ameriky **40/5** zamilovávat se/zamilovat se do, mít* strach z, dělat/udělat si legraci z, bát* se, vážit si, ptát se/zeptat se, všímat si/všimnout* si, účastnit se/zúčastnit se **40/6** 1. toho divného člověka 2. toho mladého prodavače 3. toho nebezpečného zloděje 4. jejich nového profesora 5. mého nového účesu/našeho starého auta 6. té mezinárodní konference/naší rodinné oslavy 7. mojí/mé nové kravaty/toho vážného problému/mojí/mé rozčilené manželky 8. vašeho jedovatého hada **41/7** do, z, kromě, od, bez, podle, u, vedle, blízko, kolem, včetně, okolo, uprostřed, během, místo **41/8** 1. starého obchodu 2. bývalého šéfa 3. nové dálnice 4. lesa, blízkého parku 5. Středozemního moře 6. vysokého stromu 7. staršího bratra 8. dobrodružné cesty 9. severní Itálie, jižní Francie 10. českého prezidenta 11. nějakého muže 12. cestovní kanceláře 13. nového cédéčka 14. drahého kola 15. Staroměstského náměstí 16. britského premiéra **41/9** 1. bez kterého 2. vedle které 3. kolem kterého 4. od které 5. z kterého 6. u/vedle které 7. do/kolem kterého 8. podle kterého **41/2** 1. z Nového Zélandu 2. od Ostravy 3. z naší třídy 4. od holiče 5. z Černé Hory 6. od bratra 7. od města 8. od té nové doktorky **42/1** dům Petra, byt Evy, vila Lucie, chata Tomáše **42/2** 1. Pes mojí/mé nejlepší kamarádky Jany je zlý. 2. Kočka tvojí/tvé starší sestry Lucie je hodná. 3. Televize vaší nové učitelky Dany je plazmová. 4. Mobil našeho starého souseda pana Horáka je moderní. 5. Fax mého nejmladšího bratra Pavla je rozbitý. 6. Chalupa naší staré sousedky je pěkná. 7. Hračky tvého malého syna jsou krásné. 8. Kabelka její nesympatické kolegyně je značková. 9. Nápady jejich nemožného šéfa jsou hloupé. 10. Přítelkyně vašeho nepopulárního premiéra je nesympatická. **42/3** Z Nového světa je symfonie českého skladatele Antonína Dvořáka. – Chaloupka strýčka Toma je román americké spisovatelky Harriet Beecher-Stoweové. – Anna ze zeleného domu je román kanadské spisovatelky Lucy Maud Montgomeryové. – Zápisky z mrtvého domu je román ruského spisovatele Fjodora Michajloviče Dostojevského. – Slečny z Avignonu je obraz španělského malíře Pabla Piccassa. – Kronika Pickwickova klubu je román anglického spisovatele Charlese Dickense. – Utrpení mladého Werthera je novela německého básníka Johanna Wolfganga Goetha. **42/4** Antonín Dvořák, Harriet Beecher-Stoweová, Lucy Maud Montgomeryová, Fjodor Michajlovič Dostojevskij/Dostojevský, Pablo Picasso, Charles Dickens, Johann Wolfgang Goethe **42/5** moučkového cukru, oleje, vaječného likéru, polohrubé mouky, prášku, těsta, kakaa, moučkového a vanilkového cukru **42/6** 1. kelímek jogurtu – Dám si kelímek jogurtu. 2. trochu/hodně salámu – Dám si trochu/hodně salámu. 3. kousek másla – Chtěl/a bych kousek másla. 4. 20 deka sýra – Chtěl/a bych 20 deka sýra. 5. láhev vína – Chtěl/a bych láhev vína. 6. konzerva guláše – Chtěl/a bych konzervu guláše. 7. kousek dortu – Dám si kousek dortu. 8. kilo masa – Chtěl/a bych kilo masa. 9. sklenice vody – Dám si sklenici vody. 10. krabička/sáček čaje – Chtěl/a bych krabičku/sáček čaje. **43/1** počítačů – počítač, banánů – banán, klíčů – klíč, knih – kniha, korun – koruna, kalendářů – kalendář, věd – věda, jízdenek – jízdenka **43/tabulka** Chybějící formy jsou: mě – tě – nás – jich **43/3** 1. ho 2. jí 3. jich 4. vás 5. mě 6. nás 7. tě 8. mě 9. nás 10. vás, jich 11. tě 12. ho 13. jí 14. mě 15. tebe 16. mě 17. něho/něj 18. nás 19. ní 20. nich 21. vás **43/5** 1. mně 2. ho 3. jí 4. tebe 5. nás 6. vás 7. něho/něj 8. ně 9. tobě 10. jich 11. tě 12. vás 13. něho/něj 14. mě 15. ní 16. mě 17. nich 18. ho 19. ji 20. mě 21. tebe 22. nás 23. tebe 24. vás 25. je 26. ní **44/3** 1D, 2A, 3B, 4C, 5F, 6E **45/6** osmička, dvanáctka, dvacet šestka/šestadvacíka, jednička, dvě stě padesát čtyřka, desítka, sedmička, dvacet dvojka/dvaadvacítka, čtyřka, třináctka, pětka, sto třicet trojka, čtrnáctka, patnáctka, šestka, sedmnáctka **45/7** 1. 14 2. 15 3. 7, B 4. 22 5. 5, C 6. 9 7. 8, 1 8. 25 **45/8** sem, tady – jinam, kudy – tudy, odtud, jinde, zprava – zleva, jinudy, tudy – jinudy, zleva, shora – dolů, odtud, odtamtud **45/9** 1. dolů, nahoru 2. vlevo, vpravo 3. z domu 4. jinde

Lekce 5

47/4 1. spisovatelka 2. herečka 3. politička 4. účetní 5. vědkyně 6. archeoložka 7. právnička 8. úředník 9. umělec 10. policista 11. sportovec 12. obchodník 13. dělník 14. ministr **48/4** 1. o koho 2. co 3. jaké 4. proč 5. s kým 6. jaký 7. čím **49/5** 1. rodiče 2. baví mě 3. kluk 4. holka 5. koníček 6. povolání **49/7** 1G, 2C, 3F, 4H, 5D, 6J, 7I, 8A, 9B, 10E **49/9** 1. kterým 2. kterém 3. kterou 4. kterém 5. kterého 6. které 7. které 8. kterém **50/2** 1. Čím chceš být? 2. S kým mluvíš? 3. Čím se zabýváte? 4. S kým půjdeš

do kina? 5. S čím nejsi spokojená? 6. S kým jste se seznámila? 7. S kým chodíš do školy? 8. Čím ses chtěl stát? 9. S kým ses sešel? **50/3** 1. S kým?/S kým jsi byla v kině? 2. S kým?/S kým ses včera sešel? 3. S čím?/S čím mi pomůžeš? 4. S kým?/S kým jsi mluvila? 5. S čím?/S čím jsi spokojená? 6. S kým?/S kým ses seznámila? 7. S čím?/S čím si dáte čaj? 8. Čím?/Čím chtěla být? 9. Čím?/Čím se zabýváš? 10. Čím?/Čím se stal? **50/4** můj koníček stal mým povoláním, zabývám se dětskou neurologií, stanu se slavným cestovatelem, Hanzelka a Zikmund procestovali starým autem celou Afriku, zabývám se politickým vývojem, známky sbírám se svým malým vnukem **50/5** 1. výborným lékařem 2. klasickou hudbou 3. dalším učitelem 4. mladou herečkou 5. jinou prací 6. novou přítelkyní 7. starým rádiem 8. populární spisovatelkou 9. slavným sportovcem 10. horkým mlékem 11. mladším kolegou 12. velkou radostí **51/6** být*, scházet se/sejít* se s, setkávat se s/setkat se s, stávat se/stát* se, zabývat se, seznamovat se/seznámit se s, být* spokojený s, spokojovat se/spokojit se s, chodit s, rozvádět se/rozvést* se s, souhlasit s, rozcházet se/rozejít* se s **51/7** 1. tvojí/tvou sestrou 2. jejich školou 3. naším manažerem 4. mým kamarádem 5. tvým bratrem 6. jejím dědečkem 7. jeho kamarádkou 8. vaším přítelem 9. mojí/mou kolegyní **51/8** čtyřletým chlapečkem, dvouletou holčičkou, dobrým vztahem – alkoholičkou, sympatickou a hodnou abstinentkou, astrologií – romantickým srdcem, úsměvem, kterou – kterým, dobrým přítelem, vtipným kamarádem, něžným milencem – vlastním bytem, autem, chatou, nemocnou maminkou, kým – smyslem, zájmem **51/10** mezi, pod, nad, před, s, za **51/11** 1. s, se 2. za 3. před 4. mezi 5. nad 6. s 7. před 8. za **51/12** 1. se kterou 2. se kterým 3. před/za kterým 4. se kterým 5. se kterým 6. nad/pod kterou 7. před kterým 8. pod kterou **52/1** 1. nad gaučem 2. za dům 3. na okně 4. před knihovnu 5. mezi postelí a skříní 6. nad stůl 7. před hotelem 8. na talíř 9. pod kobercem 10. pod židli **52/2** Televizi dal na skříňku. Televize je na skříňce. – Polici dal nad televizi. Police je nad televizí. – Knihy dal na polici. Knihy jsou na polici. – Světlo dal nad stůl. Světlo je nad stolem. – Kočku dal na stůl. Kočka je na stole. – Podkolenky dal na/přes židli. Podkolenky jsou na/přes židli. – Rádio dal na polici. Rádio je na polici. – Polštář dal na gauč. Polštář je na gauči. – Pantofle dal pod gauč. Pantofle jsou pod gaučem. – Vázu dal na stůl. Váza je na stole. – Kytku dal mezi gauč a skříň/za gauč. Kytka je mezi gaučem a skříní/za gaučem. – Psa dal za gauč. Pes je za gaučem. **52/4** psát* černou propiskou, kopat* levou nohou, platit bankovní kartou, letět raketou, jíst* velkou lžící, česat* se modrým hřebenem, jít* hustým lesem, krájet ostrým nožem, mýt* se studenou vodou, jet* starým taxíkem, umřít* hladem **53/1** 1C 2E 3H 4B 5G 6A 7F 8D **53/tabulka** Chybějící formy jsou: tebou – ním – jí – vámi – nimi **53/2** 1. jím 2. tebou 3. jimi 4. ní 5. námi 6. nimi 7. mnou 8. vámi 9. ním 10. tebou **53/4** 1. ním 2. ním 3. ní 4. nimi 5. ním 6. nimi 7. ním 8. ní 9. jí 10. jimi **53/5** 1. vás 2. něm 3. tebe 4. nimi 5. nás 6. jí 7. mě 8. nich 9. tebou 10. mě **54/6** Jakou máte praxi v oboru? (Z), Jakou budu mít pracovní dobu? (U), Jaké jazyky umíte? (Z), Jaký plat jste měl/a v minulém zaměstnání? (Z), Máte řidičský průkaz? (Z), Jaký plat byste si představoval/a? (Z), Kdyby to bylo nutné, můžete pracovat přesčas? (Z), Kolik dní dovolené budu mít? (U), Kde jste studoval/a? (Z), Umíte pracovat na počítači? (Z), Jaké nabízíte finanční ohodnocení? (U), Proč chcete změnit práci? (Z), Nabízíte nějaká školení nebo stáže pro zvýšení kvalifikace? (U), Proč jste si vybral/a naši firmu? (Z), Nabízí vaše firma nějaké benefity (např. stravenky, příspěvek na dopravu, jazykové kurzy, fitness)?(U)

Lekce 6

57/3 1. princezna Mononoke 2. včelka Mája 3. Simpsonovi 4. Mickey Mouse 5. vlk a zajíc 6. Bob a Bobek 7. pejsek a kočička 8. Asterix a Obelix 9. Tom a Jerry **59/6** kocour – kocourek, kočka – kočička, zajíc – zajíček, holka – holčička, myš – myška, včela – včelka, čumák – čumáček, králík – králíček, chlapec – chlapeček, pes – pejsek **59/7** chlapec, pes, králíček, čumáček, zajíček, kocourek, chlapeček, pejsek **59/9** 1. kdo 2. kolik 3. kdy/proč 4. proč 5. co 6. jak **59/10** 1. natočil 2. vyrábí 3. věřily 4. vypráví 5. pouští 6. si stěžovala 7. přejí 8. pomohl **59/13** 1. ještě 2. už 3. ještě 4. už 5. už 6. ještě 7. ještě 8. už **59/14** 1. které 2. kterým 3. které 4. které 5. kterého 6. které 7. který **60/2** 1. Komu jsi teď telefonoval? 2. Čemu jste nerozuměli během lekce?/ Čemu jste během lekce nerozuměli? 3. Ke komu půjdete na návštěvu? 4. Kvůli čemu jsi nejel na dovolenou? 5. Komu píšete ten dopis? 6. Čemu se tolik směješ? 7. Proti čemu protestují studenti?/Proti čemu studenti protestují? 8. Komu chceš pustit to cédéčko? 9. Komu jsi dala ten dárek? **60/3** 1. Ke komu?/Ke komu musíš jít? 2. Díky komu?/Díky komu máš lepší náladu? 3. Kvůli čemu?/Kvůli čemu nemůžeš jet na výlet? 4. Naproti čemu?/Naproti čemu jsi bydlela? 5. Proti čemu?/Proti čemu jsi protestoval? 6. Komu?/Komu telefonuješ? 7. Komu?/Komu jsi to řekla? 8. Čemu?/Čemu nerozumíš? 9. Komu?/Komu jsi půjčil auto? **60/4** kvůli vážnému zdravotnímu problému, pouštím příběhy o krtečkovi našemu malému synovi, díky jednomu našemu oblíbenému cédéčku, všichni čtenáři přejí milému krtkovi k jeho krásnému výročí všechno nejlepší **60/5** kvůli, proti, k, vzhledem k, díky, směrem k, naproti **60/6** 1. dobrému doktorovi 2. těžkému testu 3. nemocnému kamarádovi 4. chytré kamarádce 5. nějakému šikovnému holiči 6. operovanému psovi 7. nedělní snídani 8. velkému parku 9. špatné politice 10. nevlastní sestře a bratrovi 11. Severnímu moři, Baltskému moři 12. problematické situaci **61/7** 1. k 2. k, do 3. ke 4. ke 5. do, k 6. k 7. k 8. do **61/11** 1. dobrému studentovi 2. nejlepšímu kamarádovi 3. sympatické kolegyni 4. starší sestře 5. české gramatice 6. novému učiteli 7. bohatému podnikateli 8. tomu mladému muži 9. mladšímu bratrovi 10. tomu staršímu pánovi 11. veselému vtipu 12. špatnému parlamentu 13. té mladé ženě 14. tomu malému dítěti 15. malému synovi **62/12** 1. tvojí/tvé manželce 2. naší vládě 3. tvému kolegovi 4. jejímu bratranci 5. vaší přítelkyni 6. naší učitelce 7. vašemu nápadu 8. jejímu manželovi 9. její sestřenici 10. tvojí/tvé kamarádce 11. mému dědečkovi 12. vašemu jazyku 13. vašemu řediteli 14. mojí neteři **62/13** 1. díky kterému 2. ke které 3. kterému 4. naproti/proti kterému 5. které 6. kterému **62/14** 1. Václavu Havlovi 2. panu profesorovi 3. Jaromíru Jágrovi 4. panu inženýrovi 5. Karlu Gottovi 6. panu doktorovi **63/tabulka** Chybějící formy jsou: ti – mu – vám – nim **63/3** 1. mu 2. jim 3. vám 4. mi/mně 5. nám 6. ti 7. jí 8. ti 9. mu 10. vám 11. jim 12. jí 13. nám 14. mi/mně 15. nim 16. mně 17. vám 18. tobě 19. ní 20. vám 21. němu **63/5** mi/mně, něm, mu, mu, jí, ni, jich, jim, mi/mně, jim, je, mi/mně, mi/mně, mi/mně, tebe, námi, mu, něho/něj, mě, mi/mně, mě, mi/mně **64/1** 1H, 2B, 3C, 4F, 5I, 6A, 7E, 8D, 9G **65/10** 1. nic se nezměnilo 2. spěchat 3. čas „letí/utíká" rychle 4. to už je pozdě 5. běžet na nákup 6. svatební cesta 7. Vánoce 8. chaos 9. před dvěma týdny 10. tady 11. jenom 12. tento rok 13. několik dní 14. Co tady ve městě můžete dětat? **65/11** 1. až 2. jenom 3. až 4. jenom 5. jenom 6. až 7. až 8. až, jenom

Lekce 7

69/8 1. hezké vzpomínky 2. udělal radost 3. slavných osobností 4. výstrahu 5. vášnivá sběratelka/vášnivou sběratelkou 6. základní kámen/základním kamenem 7. velkou finanční hodnotu 8. svatební oznámení **69/10** 1. Když jsem byla malá, sbírala jsem panenky a můj bratr sbíral známky. 2. Museli jsme jet do nemocnice, protože si syn strčil do nosu pecku z pomeranče. 3. Moc si vážím svojí babičky, protože měla těžký život, ale nikdy si nestěžovala. 4. Děkuju vám za dopis, svým zájmem jste mi udělal velkou radost. 5. Děti můžou vdechnout různé věci. 6. Když jsem se naučil tři jazyky, začal jsem psát lidem z celého světa. **69/11** 1. sbíral 2. vybrat 3. probrali/rozebrali 4. vybírala, vybrala 5. sebrat 6. rozebral 7. probíráme 8. přebrat/probrat 9. nabíral 10. přebral **69/12** 1. kamínek 2. korálek 3. špendlík 4. ubrousek 5. věc 6. kousek 7. podpis 8. sběratel 9. bratr 10. květináč 11. pecka 12. jehla 13. známka 14. autíčko 15. pohlednice 16. mince 17. oznámení 18. dítě **70/2** člověk má hezké vzpomínky, kdo zná bratry, Adam a Jindřich jsou zkušení doktoři, oba sbíráme různé zajímavé věci, maminka sbírala malované květináče, sbírala jsem staré pohlednice, barevné ubrousky, malá autíčka, všichni známí mi posílají hezká svatební oznámení **70/3** 1. jahodové jogurty, holandské sýry, banánové dorty, kakaové koktejly, čokoládové zmrzliny, oříškové sušenky, belgické čokolády, francouzská vína, česká piva, německá auta, italská espresa 2. žluté melouny, dobré okurky, červené a oranžové papriky, sladká jablka, velké pomeranče 3. platné pasy, kvalitní kufry, nové časopisy, dobré mapy, velké tašky, dobré knihy, platné letenky nebo jízdenky 4. staré domy, barokní kostely, kamenné mosty, nové a staré autobusy, velké a malé obchody, hezké kavárny, drahé a levné restaurace, krásná náměstí, stará nádraží 5. velké stoly, modré koberce, vysoké lampy, malá křesla, nové židle, hezké gauče 6. zajímavé časopisy, napínavé detektivky, historické romány, krátké povídky **71/4** dvě/tři/čtyři drahá kola, dva/tři/čtyři nové filmy, dvě/tři/čtyři staré univerzity, dvě/tři/čtyři velká okna, dvě/tři/čtyři tenisové rakety, dvě/tři/čtyři zajímavé statistiky, dvě/tři/čtyři živé bakterie, dvě/tři/čtyři slavné galerie, dvě/tři/čtyři populární komedie, dvě/tři/čtyři detailní analýzy, dvě/tři/čtyři tužkové baterie, dva/tři/čtyři zajímavé experimenty, dvě/tři/čtyři červená auta, dvě/tři/čtyři stará rádia, dvě/tři/čtyři kvalitní cédéčka, dva/tři/čtyři staré gauče, dva/tři/čtyři malé pomeranče, dvě/tři/čtyři nové planety, dvě/tři/čtyři špatné investice, dvě/tři/čtyři italská espresa, dva/tři/čtyři oblíbené festivaly **71/1** doktoři, ministři, ekologové, ekonomové, premiéři, číšníci, kuchaři, šéfkuchaři, politici, prezidenti, profesoři, manažeři, automechanici, technici, řidiči, advokáti, zpěváci, spisovatelé, učitelé, ředitelé, prodavači, taxikáři, komentátoři, moderátoři, herci, novináři, fotografové, kameramani/kameramané, turisti/turisté, zákazníci, konzultanti, programátoři, revizoři, hosti/hosté **71/2** Češi, Němci, Rusové, Italové, Irové, Poláci, Rakušani/Rakušané, Maďaři, Slováci, Američani/Američané, Angličan/Angličan, Skoti, Francouzi, Australani/Australané, Japonci, Vietnamci, Číňani/Číňané, Mexičani/Mexičané, Brazilci **71/3** Pražák, Brňák, Ostravák, Plzeňák, Jihlavák, Australan, Londýňan, Pařížan, Newyorčan, Berlíňan, Vídeňák **71/4** 1. Italy 2. studenti, Angličani, Američani 3. lektory, Češi, Rakušani 4. Australani 5. pánové 6. kamarádi, Rusové 7. zpěváky 8. Rusy, Poláky 9. Slováci, Maďary **71/5** doktory, ministry, ekology, ekonomy, premiéry, číšníky, kuchaře, šéfkuchaře, politiky, prezidenty, profesory, manažery, automechaniky, techniky, řidiče, advokáty, zpěváky, spisovatele, učitele, ředitele, prodavače, taxikáře, komentátory, moderátory, herce, novináře, fotografy, kameramany, turisty, zákazníky, konzultanty, programátory, revizory, hosty **72/7** cizí jazyky, jazykové školy, moji/mí kamarádi, mezinárodní pracovní tábory, workcampy, Češi, mladí lidé, Švédi, Poláci, Maďaři, Italové, Rusové, Francouzi, Němci, Američani/Američané, Brazilce, Kolumbijce, ekologické domy, postižené děti, nové kamarády,

kamarádky, moji/mí kamarádi, dva Italové, dva Američani/Američané, tři Poláci **72/1** 1. auta 2. rajčata 3. povolení 4. nádraží 5. okna 6. štěňata 7. koťata 8. letiště 9. kuřata 10. zvířata **72/2** 1G, 2B, 3J, 4N, 5M, 6D, 7O, 8C, 9E, 10L, 11F, 12A, 13K, 14H, 15I **73/3** Máme rádi zvířata **73/1** 1. kteří 2. které 3. které 4. které 5. které 6. která 7. které 8. kteří 9. která 10. které **73/2** 1. Kdo?/Kdo bydlí v Praze? 2. O koho?/O koho se staraly? 3. S kým?/S kým jste se seznámili? 4. Co?/Co je na stole? 5. Do čeho?/Do čeho se zamiloval? 6. O čem?/O čem jsi přemýšlel? 7. Komu?/Komu jsi věřil? 8. Čím?/Čím se staly? 9. Kvůli čemu?/Kvůli čemu jsi přišel pozdě? 10. Koho?/Koho si vůbec nevšímala? **74/3** jeden metr látky, dvě deci vína, tři kila pomerančů, třicet litrů benzínu, dvacet deka šunky **75/6** 1F, 2I, 3C, 4G, 5A, 6E, 7H, 8B, 9J, 10D **75/7** 1. záruku 2. spotřebujte 3. rozměnit 4. pokladny 5. účet 6. vrátit peníze 7. záruční list 8. velikost 9. reklamace 10. záruční **75/10** 1. zapnout 2. zapínat, rozepínat 3. vypni 4. rozepnout 5. přepíná 6. zapínám

Lekce 8

77/1 1. svátek Svatého Patricka – B 2. ruský Nový rok – F 3. Den díkůvzdání – E 4. čínský Nový rok – G 5. karneval – H 6. pouť do Mekky – C 7. Timkat – I 8. Svátek světel – D 9. Svátek kvetoucích sakur – A **77/3** 1F, 2A, 3D, 4B, 5C, 6E **79/5** 1. čočka – na Nový rok 2. vánočka – na Vánoce 3. chlebíčky – na Silvestra 4. beránek – na Velikonoce 5. opečený buřt – na Čarodějnice 6. kolekce – na Vánoce 7. kapr a bramborový salát – na Vánoce 8. malovaná vajíčka – na Velikonoce 9. mikulášská nadílka – na Mikuláše 10. cukroví – na Vánoce 11. bonboniéra – na Valentýna 12. jednohubky – na Silvestra **79/6** slavit/oslavit, zvykat* si/zvyknout* si, pálit/spálit, vydělávat/vydělat, přinášet/přinést*, zvonit/zazvonit, dostávat/dostat*, divit se/podivit se, jíst*/sníst*, zachraňovat/zachránit **79/7** 1. na, o 2. –, – 3. na 4. v 5. ve 6. –, – 7. po 8. – 9. ze, na 10. na, na, na **80/tabulka** čtvrt na tři – půl třetí – tři čtvrtě na tři **80/4** 1. Je půl druhé. 2. Je tři čtvrtě na šest 3. Sejdeme se ve čtvrt na jednu. 4. V půl desáté. 5. Ve tři čtvrtě na jedenáct. 6. V práci začínáme v půl osmé a končíme ve čtvrt na pět. 7. Teď ne, můžu až ve čtvrt na deset. **81/tabulka** třetího třetí/března, čtvrtého čtvrtý/dubna, pátého pátý/května, šestého šestý/června, sedmého sedmý/července, osmého osmý/srpna, devátého devátý/září, desátého desátý/října, jedenáctého jedenáctý/listopadu, dvanáctého dvanáctý/prosince **81/1** 1. sedmého dubna/čtvrtý 2. patnáctého ledna/první, sedmnáctého 3. dvanáctého, desátého 4. devátého října/desátý, osmého listopadu/jedenáctý 5. dvacátého sedmého/sedmadvacátého února/druhý 6. desátého, dvacátého čtvrtého/čtyřiadvacátého července/sedmý 7. třetího listopadu/jedenáctý, jedenáctého prosince/dvanáctý **81/2** devatenáct set osmdesát devět/tisíc devět set osmdesát devět, sedmnáct set sedmdesát šest/tisíc sedm set sedmdesát šest, čtrnáct set šedesát pět/tisíc čtyři sta šedesát pět, dva tisíce sedm, patnáct set šedesát osm/tisíc pět set šedesát osm, dva tisíce, devatenáct set dvacet jedna/tisíc devět set dvacet jedna, šestnáct set padesát šest/tisíc šest set padesát šest, jedenáct set dvanáct/tisíc sto dvanáct, osmnáct set třicet dva/tisíc osm set třicet dva **82/1** 1. minulou neděli 2. každou zimu 3. minulý rok 4. celé léto 5. každou chvíli 6. celou dobu 7. minulý měsíc 8. každou středu 9. celou noc 10. celé dopoledne 11. příští sobotu 12. celý večer **82/2** 1. za 2. na, na 3. za 4. na 5. –, – 6. za 7. –, – 8. na 9. za 10. –, – **82/3** 1. výletu 2. léta 3. minulého roku 4. práce 5. středy, pátku 6. té doby 7. roku, roku **82/4** 1. zimě, létě 2. lekci 3. vaření 4. dobré snídani 5. tenise/tenisu 6. roce **82/5** 1. lednu 2. únoru 3. březnu 4. dubnu 5. květnu 6. červnu 7. červenci 8. srpnu 9. září 10. říjnu 11. listopadu 12. prosinci **82/6** 1. rokem 2. obědem 3. večeří 4. schůzí 5. měsícem 6. týdnem 7. schůzkou 8. konferencí **82/7** 1. před 2. za 3. na 4. –, – 5. v, v 6. na 7. o 8. při 9. během 10. od, do 11. na 12. po 13. před 14. – **83/3** 1. letos 2. předevčírem 3. teď hned 4. tenkrát 5. a přitom 6. zatím 7. zatímco 8. v současné době **83/4** 1. v budoucnosti 2. loni 3. brzo 4. dřív 5. nejdřív 6. pořád/vždycky/furt *(OČ)* 7. ve všední den 8. teď **84/3** 1E (vykají si), 2C (tykají si): kafe, jasně, 3B (vykají si), 4A (tykají si): pátý, novýho, pátý, 5D (tykají si)

Lekce 9

89/5 1. průměrně 2. mají předsudky 3. živit 4. parazit 5. volební právo 6. rovné příležitosti 7. komplex méněcennosti 8. vznikla 9. založily 10. uznávám **89/6** 1. zakladatel, zakladatelé, zakladatelky 2. spisovatel, spisovatelé, spisovatelky 3. překladatel, překladatelé, překladatelky 4. tvůrce, tvůrci, tvůrkyně 5. vůdce, vůdci, vůdkyně 6. sportovec, sportovci, sportovkyně 7. kolega, kolegové, kolegyně 8. úředník, úředníci, úřednice 9. obchodník, obchodníci, obchodnice 10. dělník, dělníci, dělnice 11. král, králové, královny 12. blondýn, blondýni, blondýnky **89/7** 1. založila 2. přeložit 3. naložíme 4. odkládat 5. odkládáš 6. vyložit 7. složil 8. založila **89/8** 1. uklidit 2. luxovat 3. opravit 4. péct* 5. vynášet 6. utírat 7. vyprat* 8. žehlit 9. napsat* 10. umýt* 11. vyměnit 12. vytírat **90/tabulka** Psal dopis. – Napsal dopis. **90/1** impf. – udělat, pf. – jíst*, pf. – vařit, impf. – podívat se, pf. – říkat, pf. – navštěvovat, impf. – napsat*, impf. – uklidit, impf. – vysvětlit, pf. – volat, pf. – brát*, impf. – opravit, impf. – koupit, pf. – zvát*, impf. – vrátit, impf. – pronajmout*, pf. – smát* se, pf. – pomáhat, impf. – přečíst*, pf. – potkávat **91/5** 1. pf. – Požádám o pas. 2. impf. – Pojedu na služební cestu. 3. impf. – Budu si stěžovat na špatné služby v hotelu. 4. pf. – Zvyknu si na české jídlo. 5. pf. – Zúčastním se konference. 6. pf. – Postarám se o tvého psa během dovolené. 7. pf. – Zeptám se učitelky na novou učebnici. 8. impf. – Půjdu s kamarády na ples. 9. pf. – Popovídám si s kamarádkou. 10. pf. – Zavolám do banky kvůli tomu účtu. 11. impf. – Budu se těšit na naše další setkání. 12. pf. – Pronajmu si byt v centru. 13. impf. – Budu chodit každý den na jógu. 14. pf. – Pohádám se o peníze se sourozenci. 15. impf. – Budu jezdit na koni po parku. 16. impf. – Budu přemýšlet o tom návrhu. 17. pf. – Vyřídím váš vzkaz kolegovi. 18. pf. – Poslechnu si zprávy v rádiu. 19. pf. – Vrátím se z dovolené 20. dubna. 20. pf. – Začnu držet dietu. **91/6** 1. snědl 2. jedl 3. se vracela 4. se vrátil 5. obědvala 6. naobědvala 7. nakoupila 8. nakupovala 9. luxoval 10. vyluxoval **92/1** 1. Až udělám domácí úkol, budu se dívat na televizi. 2. Až umyju nádobí, přečtu si noviny. 3. Až sním oběd, dám si dezert. 4. Až prodám staré auto, koupím si nové. 5. Až se vrátím domů, budu uklízet. 6. Až napíšu e-mail, budu pracovat na zahradě. 7. Až všechno nakoupím, pojedu domů. 8. Až se naučím česky, budu studovat další jazyk. **92/2** 1. když 2. když 3. až 4. když 5. až 6. když 7. když 8. když 9. když 10. až 11. když 12. až **93/7** 1I, 2D, 3C, 4F, 5G, 6J, 7E, 8B, 9K, 10L, 11N, 12H, 13A, 14M **93/10** budu – impf. budoucí čas, budu číst – impf. budoucí čas, budu lisovat – impf. budoucí čas, chci – impf. přítomný čas, milovat – impf. infinitiv, koupím si – pf. budoucí čas, sednu – pf. budoucí čas, pořídím si – pf. budoucí čas, budu mít – impf. budoucí čas, budu pozorovat – impf. budoucí čas, jdou – impf. přítomný čas, budu pít – impf. budoucí čas, budu mlčet – impf. budoucí čas, mlčí – impf. přítomný čas, vědí – impf. přítomný čas **93/11** 1. pořídím si/koupím si/budu mít 2. budu pozorovat 3. sednu 4. koupím si/pořídím si 5. budu mlčet 6. budu pít 7. budu číst **94/1** 1B, 2C, 3D, 4G, 5E, 6H, 7I, 8F, 9J, 10K, 11A, 12L **95/5** 1. obarvit 2. ušít 3. opravit 4. opravit 5. namasírovat 6. opravit 7. vyčistit 8. ostříhat **95/9** kov – kovový, zlato – zlatý, stříbro – stříbrný, dřevo – dřevěný, papír – papírový, kámen – kamenný, sklo – skleněný, kůže – kožený, plast – plastový, guma – gumový

Lekce 10

99/8 1. obešel 2. ujela 3. vytvořila 4. vystoupil 5. nařídili 6. jsem dojela 7. nepodařilo se **99/9** 1. Zúčastnili jste se někdy nějakého extrémního závodu? 2. Musel jsem si vybrat, jestli přespím pod mostem, nebo v parku. 3. Sportovkyně nemohla závodit, protože byla příliš vyčerpaná. 4. Nepodařilo se jí přeplavat celý rybník. 5. Můj kamarád si dal dárek k narozeninám – jel na cestu kolem světa. 6. Mám sen přejet na kole Austrálii ze západu na východ. 7. Když se mě dneska zeptáte, jak na cestu vzpomínám, řeknu, že dobře. 8. Užívám si posledních dvacet kilometrů. **99/10** 1. Neil Armstrong 2. Roald Amundsen 3. Edmund Hillary 4. Tenzing Norgay 5. Steve Fossett 6. Charles Lindbergh 7. Fernao de Magalhaes 8. Jurij Gagarin 9. Thor Heyerdahl **99/11** 1. Thor Heyerdahl 2. Fernao de Magalhaes 3. Charles Lindbergh 4. Jurij Gagarin 5. Edmund Hillary a Tenzing Norgay 6. Steve Fossett 7. Roald Amundsen 8. Neil Armstrong **99/12** 1. odstoupit 2. vystoupíme 3. vstoupila 4. zastoupila 5. postoupili 6. vystoupím 7. nastupuju 8. přestoupit 9. odstoupit **100/1** 1C, 2G, 3H, 4I, 5B, 6F, 7K, 8M, 9L, 10N, 11D, 12O, 13E, 14A, 15J **101/2** vyšel, přešel, zašel, přišel, přijel, odjel, objel, vyjel, projel, vyjel, sjel, přijel, přeplaval, prošel, našel, přišel, přišel **101/3** 1. prohráli, vyhrát 2. vyměnit 3. rozložit, složit 4. dopsal 5. zabalit 6. vybírala, vybrala 7. odstěhovat 8. přimalovat 9. naložili, odjeli 10. odstěhoval 11. dočetl/přečetl 12. podepsat 13. vydělal 14. dodělal 15. předělat **102/1** 1. Šel/šla jsem do školy. Půjdu do školy. 2. Často jsem chodil/chodila do kina. Často budu chodit do kina. 3. V 5 hodin jsem jel/jela na letiště. V 5 hodin pojedu na letiště. 4. Někdy jsem jezdil/jezdila na letiště. Někdy budu jezdit na letiště. 5. V pátek jsem letěl/letěla do Argentiny. V pátek poletím do Argentiny. 6. Létal/létala jsem nerad/nerada. Budu létat nerad/nerada. 7. Nesl/nesla jsem domů jídlo a pití. Ponesu domů jídlo a pití. 8. Nikdy jsem nenosil/nenosila těžké věci. Nikdy nebudu nosit těžké věci. 9. Vedl/vedla jsem děti do školy. Povedu děti do školy. 10. Často jsem vodil/vodila psa na procházku. Často budu vodit psa na procházku. 11. Vezl/vezla jsem psa na veterinu. Povezu psa na veterinu. 12. Vozil/vozila jsem syna do nemocnice. Budu vozit syna do nemocnice. 13. Běžel/běžela jsem domů. Poběžím domů. 14. Nikdy jsem neběhal/neběhala maraton. Nikdy nebudu běhat maraton. **102/2** 1. Každý víkend jezdím na výlet. 2. Příští měsíc poletím do USA. 3. V neděli večer půjdu na koncert. 4. Nemám rád auta a nikdy nejezdím autem. 5. Obvykle chodím na procházku. 6. Zítra zase poběžím na vlak. 7. V létě vždycky létám do Vietnamu. 8. Teď nesu těžkou tašku. 9. Dneska povedu psa na procházku. 10. Vždycky vozím kamaráda na letiště. **103/1** 1. Včera jsem přišel domů až v 11 hodin. – Když jsem chodil do práce, každý den jsem přicházel už v 7 hodin. 2. Auto už přijelo. – Auto přijíždělo pomalu. 3. Kdy přiletělo to letadlo? – Každý večer k nám na okno přilétali ptáci. 4. Přinesl jsem nemocné sestře do nemocnice květiny a ovoce. – Noviny každý den přinášely nové informace. 5. Tati, co jsi přivezl? – Taxíky přivážely hosty na recepci. 6. Jste doma? Přivedl jsem hosty! – Manžel každý víkend přiváděl na oběd babičku. 7. Syn přiběhl domů z tréninku. – Sportovci přibíhali do cíle na stadionu. **103/2** 1. Herečka

často chodila do divadla pozdě. 2. Autobus pomalu vyjížděl z tunelu. 3. Odvážel jsem dceru do školy každý den. 4. Vlak pomalu vjížděl do tunelu. 5. Obvykle jsme přiváželi dětem dárky. 6. Dlouho jsme obcházeli dům. 7. Letadlo pomalu odlétalo z letiště. 8. Auto opatrně podjíždělo most. 9. Procházeli jsme městem tam a zpátky. 10. Vždycky jsme odcházeli domů brzo. 11. Ptáci přilétali z jihu každý rok. 12. Často jsem přinášela tatínkovi ovoce. 13. Jeden po druhém jsme se rozcházeli domů. 14. Manžel málokdy vynášel odpadky. 15. Přecházel jsem ulici tam a zpátky. 16. Občas odváděla syna na fotbal. 17. Mercedes rychle předjížděl ford. 18. Bratr se dlouho rozcházel s přítelkyní. 19. Pokaždé jsme se scházeli u divadla. 20. Slunce postupně vycházelo nad lesem. **103/3** 1. přiletěla 2. přijede 3. odvézt 4. přivezl 5. odešel 6. přinést 7. přivede 8. odběhla **105/6** obracím se na vás se stížností na pobyt – stěžuju si na pobyt, velmi – moc, pouze – jenom, jen, sociální zařízení – záchod a koupelna, již – už, však – ale, v důsledku toho – proto

Lekce 11

109/8 radostně – smutně, vlhko – sucho, šťastný – nešťastný, smát* se – plakat*, vonět – smrdět, ležet – stát*, teplo – zima, onemocnět – uzdravit se, světlo – tma **109/9** 1. nějaká bledá 2. bolí 3. onemocněla 4. se uzdravila 5. jako drak 6. vzdychala 7. voněl 8. probudilo 9. masti 10. nechutnalo **109/10** 1. vyléčit 2. vonět 3. uzdravit 4. smát* se 5. probudit 6. potkat 7. zaradovat se 8. růst* **109/11** profesorka, docentka, magistra, inženýrka, bakalářka, doktorka medicíny, lékařka, doktorka práv, právnička, doktorka filozofie – Paní magistro!/Paní Bartošová! Pane doktore!/Pane Skoumale! (*OČ* Pane Skoumal!) Pane magistře!/Pane Skřivánku! (*OČ* Pane Skřivánek!) Paní inženýrko!/Paní Horvátová! Pane doktore!/Pane Bureši! (*OČ* Pane Bureš!) Paní doktorko!/Paní Jánová! Paní profesorko!/Paní Zemanová! Paní doktorko!/Paní Škodná! Pane docente!/Pane Marvane! (*OČ* Pane Marvan!) **110/2** 1. Ireně 2. Roberta 3. Lucii 4. Tomovi 5. Marii 6. Alešovi 7. moji/mou sestru 8. našeho syna 9. naší učitelce 10. vašemu psovi 11. moji/mou babičku 12. tvému bratrovi 13. mému manželovi 14. mojí/mé manželce **110/3** 1. Bolí ji oko. 2. Nudí ho všechny sporty. 3. Zdá se mu, že honí kočku. 4. Jak se jim tady líbí? 5. Co ji svědí? 6. Zajímá nás balet. 7. Nehodí se mu ten termín schůze. 8. Je mu velká zima. 9. Sluší jí růžová barva. 10. Jak jí chutnají knedlíky? 11. Strašně ho baví počítačové hry. 12. Nikdy se jí nechce pracovat. **110/4** 1. Bolelo mě ucho. 2. Bolely nás nohy. 3. Bolelo mě břicho. 4. Bolela tě ruka? 5. Bolelo tě to? 6. Bolelo mě to. 7. Líbily se mi nové filmy. 8. Líbil se mi tvůj parfém. 9. Líbilo se mi to kotě. 10. Líbila se mi Praha. 11. Líbilo se ti to? 12. Líbilo se mi to. 13. Bavila tě ta kniha? 14. Zajímala nás historie. 15. Chutnal mi salát. 16. Hodilo se vám to? 17. Nudil mě ten film. 18. Chtělo se mi spát. 19. Bylo nám to moc líto. 20. Moc nás to mrzelo. 21. Chyběl mi kamarád. 22. Ty šaty vám slušely. 23. Nešla mi fyzika. 24. Moc mě těšilo. **111/tabulka** spolupracujou/spolupracují – spolupracuj – spolupracujte, mluví – mluv – mluvte, cvičí – cvič – cvičte, neřeší – neřeš – neřešte, uzdraví – uzdrav – uzdravte, přivedou – přiveď – přiveďte, radujou se/radují se – raduj se – radujte se, tancujou/tancují – tancuj – tancujte, pomyslí – pomysli – pomyslete, jdou – jdi – jděte, pozvou – pozvi – pozvěte, najdou – najdi – najděte, vezmou – vezmi – vezměte, dýchají – dýchej – dýchejte, hledají – hledej – hledejte, dají – dej – dejte, zpívají – zpívej – zpívejte **111/3** 1. jezte 2. kupte 3. měj 4. přijď 5. snězte 6. pojďte 7. vrať 8. zaplaťte 9. ukliď 10. jeďte 11. zapomeňte **112/4** odpočívají – odpočívej – odpočívejte, běžet – běží – běžte, pracujou/pracují – pracuj – pracujte, uvařit – uvaří – uvař, uzdravit – uzdrav – uzdravte, vzít si – vezmou si – vezměte si, řeknou – řekni – řekněte, podívat se – podívají se – podívejte se, spí – spi – spěte, cvičit – cvičí – cvič, udělat – udělej – udělejte, jdou – jdi – jděte, pozvat – pozvou – pozvi **112/5** 1. řekni, neříkej 2. udělej, nedělej 3. zavři, nezavírej 4. napiš, nepiš 5. sněz, nejez 6. přečti, nečti 7. vem, neber 8. ukliď, neuklízej 9. kup, nekupuj 10. jdi, nechoď **112/6** chtěj – chtějte, klikni – klikněte, jeď – jeďte, přestaňte – přestaň, zhubněte – zhubni, buď – buďte, poslouchej – poslouchejte, zlepšete si – zlepši si, seznamte se – seznam se, užijte si – užij si **113/1** 1. Ať Kamil připraví prezentaci. 2. Ať Jana zavolá později. 3. Ať Lucie pošle ten dopis. 4. Ať Michal a Petra přijďou včas. 5. Ať je Tomáš doma. 6. Ať Honza a Alice koupí nějaké jídlo. 7. Ať to, prosím, paní učitelka zopakuje. 8. Ať pan doktor napíše recept na oční kapky. **113/2** 1. Dávej pozor! Řekla jsem jí, ať dává pozor. 2. Buďte zticha! Požádali jsme je, ať jsou zticha. 3. Neboj se! Rodiče mu řekli, ať se nebojí. 4. Pospěšte si! Ředitel školy je viděl a řekl jim, ať si pospíší. 5. Nechte mě! Požádal jsem ho, ať mě nechá. 6. Zkus to! Kamarádi mi doporučujou, ať to zkusím. 7. Dej/dávej na sebe pozor! Mám o něj strach, píšu mu, ať na sebe dá/dává pozor. 8. Pozdravuj ji! Poprosil jsem ho, ať ji pozdravuje. **113/3** V roce 2000 před Kristem říkal lékař pacientovi, ať sní tenhle kořen. V roce 1000 říkal lékař pacientovi, že ten kořen je nanic, ať se modlí. V roce 1750 říkal lékař pacientovi, že modlitba je nanic, ať si vezme tyhle kapky. V roce 1850 říkal lékař pacientovi, že ty kapky jsou nanic, ať si vezme tenhle lék. V roce 1950 říkal lékař pacientovi, že ten lék je nanic, ať si vezme antibiotikum. V roce 2000 říkal lékař pacientovi, že to antibiotikum není přírodní, ať sní tenhle kořen. **113/4** 1. Lékař poradil pacientovi, ať bere lék. 2. Manžel doporučil manželce, ať přestane kouřit. 3. Otec zavolal syna, ať uklidí byt. 4. Děti poprosily maminku, ať koupí čokoládu. 5. Ředitelka požádala kolegu, ať vyřídí vzkaz. **114/3** rýma (N), zlomená noha (Ú), kašel (N), průjem (N), chřipka (N), otřes mozku (Ú), angína (N), zápal plic (N), být* nastydlý (N), rakovina (N), zácpa (N), infarkt (N), vymknutý kotník (Ú), zánět slepého střeva (N), popálenina (Ú) **114/4** 1F, 2E, 3D, 4B, 5C, 6A **115/6** 1G, 2E, 3D, 4H, 5J, 6C, 7F, 8B, 9I, 10A **115/7** praktický lékař, dětská lékařka, zubní lékařka (*OČ* zubařka), oční lékařka (*OČ* očařka), ortopedka, psychiatr, gynekologie, alergolog, kardiologie, chirurgie

Lekce 12

117/4 film: kamera, scéna, scénář, role, režie, režisér, scénárista, muzikál – výtvarné umění: obraz, socha, exponát, grafika, malíř, fotografie, sochař, koláž – literatura: román, poezie, próza, básník, kniha, sbírka, povídka, báseň – hudba: skladatel, balet, dirigent, symfonie, orchestr, skladba, píseň, muzikál – divadlo: divadelní hra/představení, scéna, balet, role, režie, režisér, dějství, muzikál **117/7** 1D, 2E, 3A, 4B, 5C **118/3** 1, 6, 9, 4, 3, 7, 2, 8, 5 **119/6** 1. když 2. které 3. až 4. když 5. ale 6. že, což 7. ani kdybyste 8. takže **119/7** 1. ačkoliv/přestože/i když 2. dokud 3. zatímco 4. jakmile/když 5. a proto 6. buď, nebo 7. ani, ani 8. i když/přestože/ačkoliv **119/9** odtahovat/odtáhnout* – odtažení, umět – umění, stát* – (zákaz) stání, skládat/složit – skladatel, přestávat/přestat* – přestávka, vstupovat/vstoupit – vstupenka, uvádět/uvést* – uvaděč, česat*/učesat* – účes, vysvětlovat/vysvětlit – vysvětlení **120/1** dorazili jsme pět minut před začátkem, parkoviště už bylo plné aut, bude vás to stát padesát eur, bylo to asi deset kilometrů, v devět hodin večer zavírají, přesný čas jsem si přečetl z nádražních hodin **120/2** dlouhých porad, nejlepších kamarádů, oficiálních návštěv, zajímavých konferencí, dlouhých schůzí, černých pavouků, jedovatých hadů, velkých psů, zkušených doktorů, hloupých lidí, nápadně oblečených žen, dobrých sportovců, přísných šéfů, mobilních telefonů, exotických zemí, ovocných knedlíků, chlupatých zvířat, slavných spisovatelů, drahých vín, úředních povolení **120/3** 1. našich dobrých kamarádů 2. mých starých sousedů 3. našich závodních aut 4. vašich anglických kolegyní/kolegyň 5. tvých bývalých kolegů 6. svých vlastních zkušeností 7. těch volných dnů/dní 8. těch vysokých domů 9. těch vysokých hor 10. těch mladých holek 11. těch velkých jezer 12. těch mladých lidí **120/4** Pojedu do Moravských Budějovic, do Litoměřic, Pardubic, do Strakonic, Domažlic, Beskyd, Poděbrad, Nových Hradů, Jeseníků, Jizerských hor, Krušných hor, Orlických hor **121/1** dva, tři, čtyři dolary, pět dolarů – jedno euro, pět eur – jedna libra, dvě, tři, čtyři libry – dva, tři, čtyři rubly, pět rublů – jeden jen, dva, tři, čtyři jeny **121/3** 1. Chtěl bych dvacet dekagramů/deka salámu a třicet dekagramů/deka sýra. 2. Ten stůl měří sto sedmdesát pět centimetrů. 3. Na vánoční cukroví potřebuju pět kilogramů/kilo mouky. 4. Letadlo letí rychlostí tři sta kilometrů za hodinu. 5. Dneska jsme ušli patnáct kilometrů. 6. Náš pes váží čtrnáct kilogramů/kilo. 7. Vlak dovezl pět tun uhlí. 8. Na kalhoty potřebuju sto šedesát centimetrů látky. 9. Chtěla bych šest kilogramů/kilo kvalitního vepřového. 10. Do té bramborové kaše přidejte ještě pět decilitrů/deci mléka. **121/4** osm set padesát gramů, šest set třicet pět kilogramů/kilo, osmdesát jedna let a dvě stě šedesát dva dní, pět tisíc šest set dvacet sedm milimetrů, sto dvacet kilometrů za hodinu **121/5** 1. oříškových čokolád 2. bílých jogurtů 3. zelených jablek 4. dobrých nápadů 5. smažených nudlí 6. teplých svetrů 7. zahraničních turistů 8. nových bot 9. bramborových knedlíků 10. velkých piv **121/6** moří, mlék, nocí, knih, snů, holek, kol, lidí, jmen, smutků **122/1** Karlův, Karlova, Karlovo, Karlovy, Viktoriino, Viktoriiny, Nobelova, Ludolfovo, Noemova, Pandořina, Pythagorova, Archimédův, Achillova, Aladinova **122/tabulka** Chybějící formy jsou: -ův, -ova, -ino, -ovy **122/2** 1. prezidentův bodyguard 2. milionářovo auto 3. profesorův student 4. učitelova kniha 5. premiérova strategie 6. architektův projekt 7. dědečkova kočka 8. bratrovo kolo 9. kamarádčin svetr 10. maminčina židle 11. učitelčin slovník 12. studentčina kniha 13. tetino rádio 14. profesorčin článek 15. manažerčin projekt **122/3** Fillův obraz, Čapkův obraz, obraz Zrzavého, obraz Čermínové – Toyen, Brandlův obraz, Kupkův obraz, Reynkův obraz **122/4** Muchův obraz – Žena sedící v křesle, Fillův obraz – Čtenář Dostojevského, Čapkův obraz – Neděle, obraz Zrzavého – Spící lodě, obraz Čermínové – Toyen – Z jižních moří, Brandlův obraz – Křest Kristův, Kupkův obraz – Počátek života, Reynkův obraz – Zahrada v zimě **123/5** 1. Smetanova 2. Formanův 3. Janáčkova 4. Čapkova 5. Hrabalova 6. Svěrákův 7. Dvořákova 8. Kunderova 9. Vodňanského 10. Němcové **123/7** 1. kamarádčinu kočku 2. kamarádově autě/autu 3. Moničiným kamarádem 4. učitelův test 5. tatínkovu advokátovi 6. sestřina manžela 7. ředitelově plánu 8. babiččině podpoře 9. bratrově projektu 10. šéfovy sekretářky 11. manželovou sestrou 12. manželčině kamarádce **123/8** 1. Svěrákovu Obecnou školu 2. Topolovu Sestru 3. Formanův Konkurs 4. Dvořákovu Rusalku 5. Haškově Švejkovi 6. Havlova Larga Desolata 7. Máchův Máj 8. Janáčkovu Lišku Bystroušku 9. Gottovu Včelku Máju 10. Hrabalově Příliš hlučné samotě

Lekce 13

127/1 Markéta a Leoš jsou rodiče Marka a Adély. Richard a Eva jsou rodiče Isabely a Ráchel. Marian a Petra jsou rodiče Barbory. **127/2** melancholik – flegmatik – cholerik – sangvinik **127/3** 1. melancholik 2. sangvinik 3. cholerik 4. flegmatik **129/6** 1A, 2I, 3G, 4F, 5E, 6D, 7C, 8B, 9H, 10J **129/9** 1E, 2J, 3H, 4D, 5F, 6A, 7I, 8C, 9G, 10B **129/10** 1. a od té doby 2. ale pak 3. protože 4. a zatím 5. ale přece jenom 6. zatímco 7. až na to že **129/11** 1. se vdala 2. se oženil 3. si vezme 4. si nevezme 5. chce vdát 6. se oženil 7. se vzali 8. se vezmete **129/12** porod, rodit se, porodit, narození, porodnice, rodit, narozeniny, narodit se – adopce, adoptovat, adoptovaný – rozvod, rozvádět se, rozvedený, rozvést* se – výuka, učeň, učitelka, naučit, vyučený, učit se, učenec, naučit se, vyučit se, učitel, učit **130/tabulka** starý – nejstarší, mladý – nejmladší, velký – větší, vysoký – nejvyšší, silný – nejsilnější, ostýchavý – nejostýchavější, malý – nejmenší, talentovaný – nejtalentovanější, šikovný – nejšikovnější, dobrý – nejlepší, upovídaný – upovídanější, pořádný – nejpořádnější **130/1** krásnější, nejkrásnější – zdravější, nejzdravější – rychlejší, nejrychlejší – menší, nejmenší – nebezpečnější, nejnebezpečnější – mladší, nejmladší – slabší, nejslabší – kvalitnější, nejkvalitnější – bohatší, nejbohatší – hezčí, nejhezčí – lehčí, nejlehčí – větší, největší – vyšší, nejvyšší – sladší, nejsladší – delší, nejdelší – dražší, nejdražší – kratší, nejkratší – chytřejší, nejchytřejší – nižší, nejnižší – energičtější, nejenergičtější – lepší, nejlepší – horší, nejhorší – pomalejší, nejpomalejší – užší, nejužší – kyselejší, nejkyselejší – rychlejší, nejrychlejší – širší, nejširší **130/2** Možné řešení: 1. Slon je větší zvíře než pes. 2. Zajíc je rychlejší zvíře než želva. 3. Vlak je pomalejší dopravní prostředek než letadlo. 4. Brad Pitt je slavnější herec než Tom Hanks. 5. Jahody jsou sladší ovoce než citron. 6. Škoda je levnější auto než Porsche. 7. Česká republika je menší země než Kanada. 8. Tokio je modernější město než Praha 9. Vltava je kratší/užší řeka než Amazonka. 10. Salát je zdravější jídlo než hamburger. 11. Milan Kundera je známější spisovatel než Jaroslav Hašek. 12. Čeština je těžší/lehčí jazyk než čínština. 13. Hora je vyšší než kopec. 14. Dálnice je širší než silnice. 15. Diamanty jsou dražší než stříbro. **130/3** 1. Matka je o 25 let starší než její dcera. 2. Mont Blanc je o 3 200 metrů vyšší než Sněžka. 3. Petra je o 15 kilogramů lehčí než její manžel. 4. Petr je o 5 centimetrů menší než jeho starší bratr Pavel. 5. Bill Gates je o několik miliard dolarů bohatší než Petr Čech. 6. Tento test bude bohužel o hodně těžší než ten minulý. 7. Čokoládová zmrzlina je o moc sladší než citrónová. 8. Katka je o moc hezčí než Jiřina. **130/4** 1. zdražil 2. zlepšovat 3. zvýšila 4. zmenšily 5. zlevnila 6. zhoršila 7. zvětšovat 8. snížit **131/tabulka** 1. dobrý 2. dobře **131/1** 1. dobrý, dobře 2. unaveně, unavená 3. ošklivo, ošklivé 4. trapně, trapné 5. elegantně, elegantním 6. veselou, vesele 7. skvělého, skvěle 8. zbytečně, zbytečné **131/tabulka** rychle, vesele, krásně, levně, bohatě, slabě – horko, blízko, daleko, dlouho, sucho, lehko, teplo, jasno – česky, anglicky, francouzsky, energicky, sympaticky, hezky **131/4** hezky, rychle, nebezpečně, zdravě, mladě, německy, trapně, špatně, levně/levno, kvalitně, lehko/lehce, dobře, vysoko/vysoce, ticho/tiše/potichu, dlouho/dlouze, slabě/slabo, draho/draze, chytře, trapně, nízko/nízce, energicky, krátce, elegantně, daleko/dalece, bohatě, pomalu, krásně, hlasitě/nahlas, teplo/teple, sucho/suše, sladce/sladko, málo, tvrdě **131/5** 1. jasno, jasně 2. teple, teplo 3. sucho, suše 4. chladno, chladně 5. těžko, těžce **132/7** dole (adv) – nahoře (adv), tupý (adj) – bystrý (adj), strašně (adv) – skvěle (adv), trapný (adj) – vtipný (adj), tuhý (adj) – svěží (adj) **132/9** bejt, upřímnej, špatný, ty vole, možný, jseš, tejdny, druhý, furt **132/1** 1. Autobus jezdí rychleji. Auto jezdí nejrychleji. 2. Madrid je dál/dále. Lisabon je nejdál/nejdále. 3. Zítra bude tepleji. Pozítří bude nejtepleji. 4. Jiří přišel dřív/dříve. Martin přišel nejdřív/nejdříve. 5. Včera mi bylo hůř/hůře. Předevčírem mi bylo nejhůř/nejhůře. 6. Jana vypadá veseleji. Hana vypadá nejveseleji. 7. Tramvaj jezdí častěji. Metro jezdí nejčastěji. 8. Bratr jí víc/více. Kamarád jí nejvíc/nejvíce. 9. V Berlíně je dráž/dráže. V Londýně je nejdráž/nejdráže. 10. Televize hraje hlasitěji. Rádio hraje nejhlasitěji. 11. Iveta se obléká elegantněji. Klára se obléká nejelegantněji. 12. Obchod je blíž/blíže. Restaurace je nejblíž/nejblíže. 13. Sestra spí míň/méně. Kamarádka spí nejmíň/nejméně. 14. Včera vypadal líp/lépe. Předevčírem vypadal nejlíp/nejlépe. 15. Student mluví pomaleji. Učitel mluví nejpomaleji. 16. Kolega vypadá sympatičtěji. Kolegyně vypadá nejsympatičtěji. **133/3** 1. pomalejší, pomaleji 2. horší, hůř/hůře 3. déle/dýl, delší 4. menší, méně/míň 5. lépe/líp, lepší 6. levnější, levněji 7. blíž/blíže, bližší 8. vyšší, výš/výše **133/4** mladší, vyšší, štíhlejší, lepší, hustší, světlejší, energičtější, asertivnější, pomalejší, klidnější, rychleji, klidněji, pečlivěji, hůř/hůře, líp/lépe, mladší, líp/lépe, dál/dále, blíž/blíže, dřív/dříve, starší, mladší, víc/více **133/6** 1. Čím dřív/dříve se začnu učit, tím líp/lépe napíšu test. 2. Čím víc/více studuju, tím míň/méně vím. 3. Čím bydlím dál/dále, tím později chodím do práce. 4. Čím je hezčí počasí, tím mám veselejší náladu. 5. Čím je čistší vzduch, tím jsou lepší podmínky pro život. 6. Čím je člověk slavnější, tím je větší zájem médií. 7. Čím jsem starší, tím jsem moudřejší. 8. Čím jsou potraviny levnější, tím mají nižší kvalitu. 9. Čím dýl/déle spím, tím jsem unavenější. 10. Čím je cesta horší, tím pomaleji musím jet. **133/7** 1. nejdřív/nejdříve 2. nejrychleji 3. nejčastěji 4. nejdál/nejdále 5. nejlepší 6. nejkvalitnější 7. nejkratší 8. nejmenší **135/5** Nezdvořilé nebo agresivní může být: To je snad můj problém, ne? To jsou blbý argumenty! Kecáš nesmysly. Jsi úplně vedle. Dejte nám pokoj. To je jejich věc, ne? **135/6** blbý, jasný, kecáš, bysme **135/11** 1. To nevadí./To je jedno. 2. To je jedno. 3. To nevadí./To je jedno. 4. To nevadí./To je jedno. 5. To nevadí./To je jedno. 6. To je jedno. 7. To je jedno. 8. To nevadí./To je jedno.

Lekce 14

139/2 1B, 2B, 3B, 4A, 5C, 6A, 7D, 8B **139/6** 1. lokální nezaměstnanosti 2. neziskových organizací 3. pracovním trhu 4. porušování lidských práv 5. svědky přepadení 6. zatkla zločince 7. doživotní trest 8. dobré adrese 9. průzkumu veřejného mínění 10. tolerantní postoj **139/7** handicapovaný – postižený, aktivita – činnost, orientovaný – zaměřený, lokální – místní, publikovaný – vydaný, informovat – podávat zprávy, proklamovat – veřejně říkat, lokalita – oblast, moment – okamžik, chvíle, marketingový – tržní, akce – událost **140/1** informuje o vězněných disidentech a popravách, můžete si popovídat o dramatických momentech zápasu, o nových marketingových aktivitách informoval odborný časopis, v Jihočeské galerii v Českých Budějovicích, byty v nejžádanějších lokalitách, konference o možnostech řešení lokální nezaměstnanosti, diskutovali o sociálních programech **140/2** 1. Které noviny píšou o skandálních aférách, politických problémech, ekonomických informacích, přírodních zajímavostech, módních trendech? 2. Čtete články o nových herečkách, slavných spisovatelích, krásných modelkách, zajímavých vědcích, úspěšných podnikatelích, talentovaných tanečnicích? 3. Bavíte se s kamarády často o oblíbených knihách, dokumentárních filmech, počítačových hrách, sportovních autech, politických zprávách, kulturních událostech? 4. Sníte o tropických ostrovech, luxusních jachtách, čistých mořích, dobrodružných cestách, velkých vilách? 5. Mluvíte někdy o známých lidech, cizích kulturách, nejlepších kamarádech, přírodních katastrofách, různých náboženstvích, nebezpečných nemocech/nemocích, malých dětech? 6. Povídali jste si o životních příbězích, populárních zpěvácích, ambiciózních politicích, starých zámcích, drahých šperkách, levných buticích, malých vnucích? **140/3** o počítačových programech, malých vnucích a vnučkách, módních šperkách, kvalitních lyžích, nezávislých filmech, nových technologiích, adrenalinových sportech, exotických květinách, technických knihách, dobrých kamarádech, televizních seriálech, módních novinkách, cizích zemích, oblíbených receptech, historických památkách, divadelních představeních, nových studentech, jazzových koncertech, těžkých zkouškách, sportovních výkonech, vědeckých publikacích, politických názorech, populárních sportovcích, zdravých potravinách, letních dovolených, náročných túrách, vysokých horách, nebezpečných zvířatech **141/6** 1. těch vašich názorech 2. těch tvých kamarádkách 3. těch jeho zkušenostech 4. těch mých plánech 5. těch jejích kolegyních 6. těch našich politicích 7. těch vašich věcech 8. těch jejích rozhodnutích **141/7** 1. ve velkých městech 2. po zajímavých přírodních oblastech 3. při/po prvních stránkách pohádky 4. na rockových koncertech 5. při svátečních příležitostech 6. po slavných galeriích 7. v těch moderních domech 8. v těch malých buticích **141/1** 1. Co jste dělali o Vánocích, Velikonocích, Dušičkách, Čarodějnicích, jarních prázdninách, letních prázdninách? 2. Mluvili jste o nových hodinkách, cizích penězích, českých horách, italských těstovinách, dobrých lyžích, dlouhých vlasech, zdravých potravinách? 3. Vidíte to dítě ve sportovních šortkách, v dlouhých šatech, v krátkých kalhotech, v černých punčocháčích, v nových botách, ve žlutých ponožkách, v modrých teplácích? 4. Byla jsem na dovolené ve Spojených Státech, v Jizerských horách, ve francouzských Alpách, v Aténách, v Benátkách, v Drážďanech, v Krkonoších, v Beskydech, na Filipínách, na Kanárských ostrovech. 5. Bydlíte v Dejvicích, na Vinohradech, ve Strašnicích, v Letňanech, v Žabovřeskách, ve Stodůlkách, v Holešovicích? **142/2** Krkonoše, Krušné hory, Jeseníky, Beskydy, Orlické hory, Jizerské hory (*OČ* Jizerky), Pardubice, Poděbrady, Teplice, Strakonice, Domažlice, Klatovy, Karlovy Vary, Otrokovice, Hranice na Moravě, Moravské Budějovice, Velké Losiny **142/3** v Krušných horách, do Krušných hor – v Jeseníkách, do Jeseníků – v Beskydech, do Beskyd – v Orlických horách, do Orlických hor – v Jizerských horách (*OČ* v Jizerkách), do Jizerských hor (*OČ* do Jizerek) – v Pardubicích, do Pardubic – v Poděbradech, do Poděbrad – v Teplicích, do Teplic – ve Strakonicích, do Strakonic – v Domažlicích, do Domažlic – v Klatovech, do Klatov – v Karlových Varech, do Karlových Varů/Var – v Otrokovicích, do Otrokovic – v Hranicích na Moravě, do Hranic na Moravě – v Moravských Budějovicích, do Moravských Budějovic – ve Velkých Losinách, do Velkých Losin **142/4** nejkrásnějších českých lázní, lesích, lesů a parků, minerálních vod, nejznámější prameny/nejznámějšími prameny, chronické bronchitidy, alergie, řek, symbolů, Českých Budějovicích, horolezce a turisty, romantické scenérie, hustých zelených lesích, Adršpašských a Teplických skalách, skalách, turistické stezky **143/2** nejlepších českých i zahraničních hotelech/hotelích a restauracích, mezinárodních kuchařských soutěží a olympiád, Spojených státech amerických, Pardubicích, jeho úspěchu/úspěchů, dobrým šéfkuchařem, francouzskou hořčici, Japonska, Argentiny, dušenou čínskou rýží, tradičních italských těstovin, toho nejkvalitnějšího španělského olivového oleje, Mexika, originálního libanonského receptu, našeho nejlepšího australského vína, finské vodky, Brazílii, našem skvělém anglickém vánočním pudinku **143/3** Chybějící formy jsou: Francie, Francouz, Francouzka, francouzština – Japonec, Japonka, japonský, japonština – Argentinec, Argentinka, argentinský, španělština – Čína, Číňan, Číňanka, čínština – Itálie, Ital, Italka, italština – Španělsko, Španěl,

Španělka, španělština – Mexičan, Mexičanka, mexický, španělština – Libanon, Libanonec, Libanonka, arabština – Austrálie, Australan, Australanka, angličtina – Finsko, Fin, Finka, finština – Brazilec, Brazilka, brazilský, portugalština – Anglie, Angličan, Angličanka, angličtina **143/5** 2. čínský porcelán – I 3. maďarský guláš – A 4. italské manželství – F 5. anglický humor – H 6. švédský stůl – B 7. ruské kolo – E 8. francouzský klíč – D 9. kanadský žert – C 10. To je pro mě španělská vesnice. – J **145/8** 1K, 2B, 3C, 4F, 5L, 6D, 7E, 8H, 9J, 10G, 11A, 12I **145/9** 1. tiskárně 2. kopírce 3. skeneru 4. sluchátka s mikrofonem 5. klávesnici 6. monitor 7. MP3 přehrávač 8. flash disk/flešku 9. kapesní počítač/PDA 10. webkameru 11. reproduktory 12. myší **145/10** 1B, 2A, 3C, 4E, 5D, 6H, 7I, 8F, 9G, 10J

Lekce 15

147/2 1. úspěšný, uspět* 2. přepychový 3. bohatnout*, zbohatnout*, bohatý 4. zchudnout*, chudý, chudnout* 5. společenský 6. bezmocný, mocný 7. závislý, záviset 8. majetný, majetkový 9. osamělý, osamět 10. beznadějný **149/8** stydlivý – stydět se, úspěšný – úspěch, zamyšlený – zamyslet se, zraněný – zranit se, žádaný – žádat, výjimečný – výjimka, slavný – sláva, osobní – osoba, úžasný – úžas **149/9** pomáhat/pomoct*, zapomínat/zapomenout*, balit/sbalit, smiřovat se/smířit se, zakládat/založit, vyrůstat/vyrůst*, posílat/poslat*, soustřeďovat se/soustředit se, stát*, věnovat **149/10** 1. pomáhat 2. zapomíná 3. věnovala 4. balila 5. stojí 6. založila 7. vyrůstala 8. poslaly 9. soustředit se **149/12** 1. přežila 2. prožil 3. zažil 4. přežívají 5. prožívám/zažívám 6. užij 7. užívat **150/tabulka** Chybějící formy jsou: bys – by – bychom (*OČ* bysme) – byste – by **150/1** 1. Byl/a bych o víkendu doma... 2. Jel by na dovolenou k moři... 3. Koupili by si dům... 4. Šel/šla bys na velký nákup... 5. Pozvali bychom vás na party... 6. Cvičila by každé ráno... 7. Uklidili byste celý byt... 8. O víkendu bychom odpočívali... **150/tabulka** Chybějící formy jsou: kdybys – kdyby – kdybychom (*OČ* kdybysme) – kdybyste – kdyby **150/5** 1. jestli 2. kdyby 3. kdybych 4. jestli 5. jestli 6. kdybychom 7. kdyby 8. jestli **151/tabulka** Chybějící formy jsou: abys – aby – abychom (*OČ* abysme) – abyste – aby **151/1** 1C, 2F, 3E, 4B, 5A, 6H, 7D, 8G **151/3** 1. abych přestal/a kouřit 2. se rozvedla 3. abych si vzal/a dovolenou 4. abych mu půjčil/a auto 5. abych dával/a pozor 6. abych tolik nepracoval **151/5** 1. Doktor radí pacientovi, aby nepil alkohol. 2. Otec zakazuje synovi, aby hrál každý den na počítači. 3. Vnuk přeje babičce, aby byla hodně zdravá. 4. Advokát říká klientovi, aby podal žádost na úřad. 5. Zákazník prosí číšníka, aby přinesl jídlo rychle. 6. Úředník žádá azylanta, aby podepsal formulář. 7. Kolega upozorňuje kolegyni, aby nezapomněla na schůzku. 8. Manželka připomíná manželovi, aby šel na nákup. **151/7** 1. abych se cítil/a 2. aby odešel 3. aby byla 4. aby ses učil 5. aby zaplatili 6. abychom se opalovali **152/1** 1. Mám ho uvařit? 2. Mám ho umýt? 3. Mám ji vypnout? 4. Mám si je koupit? 5. Mám mu zavolat? 6. Mám jim pomoct? 7. Mám jí ho dát? **152/3** 1. Neměla sis/jsi si kupovat tak drahé oblečení. Měla jsi víc šetřit. 2. Neměl ses/jsi se dívat do půlnoci na televizi. Měl jsi jít dřív spát. 3. Neměl jsi tolik pracovat. Měl jsi víc odpočívat. 4. Neměla jsi pít večer tolik kávy. Měla sis/jsi si vzít prášky na spaní. 5. Neměl jsi chodit venku jenom v tričku. Měl ses/jsi se teple obléct. 6. Neměla jsi říkat, že je hloupá. Měla ses/jsi se jí omluvit. **152/4** 1. Měl/a jsem nakoupit jídlo a pití, ale neměl/a jsem dost peněz. 2. Měl/a jsem jít do školy, ale zaspal/a jsem. 3. Měl/a jsem jet na služební cestu, ale byl/a jsem nemocný/á. 4. Měl/a jsem dokončit projekt, ale byl/a jsem moc unavený/á. 5. Měl/a jsem cvičit půl hodiny, ale cvičil/a jsem jenom deset minut. 6. Měl/a jsem pracovat, ale díval/a jsem se na seriál v televizi. **152/5** 1. opravdu/fakt 2. určitě/samozřejmě/jistě/snad 3. asi/spíš/možná/pravděpodobně 4. snad/asi 5. určitě/rozhodně/snad 6. prý/možná/asi 7. spíš 8. samozřejmě/určitě/pravděpodobně **153/6** 1. není vhodné 2. není možné 3. je třeba 4. nelze 5. je nutné 6. není zakázáno 7. je jisté 8. není dovoleno **153/12** mám hledat, mám najít – smím, nesmím, můžou, určitě, mám dělat – rozhodně – můžou, snad, aby ses musel, měl bys, je nutné, měl jsi – samozřejmě, asi, by neměla, můžeš – asi, měl bys, můžeš, třeba, možná **154/1** měnit si/vyměnit si eura za koruny (B), posílat/poslat* balík (P), posílat/poslat* dopis doporučeně (P), vyplňovat/vyplnit podací lístek (P), vkládat/vložit peníze na účet (B), dostávat/dostat* výpis z účtu (B), brát* si/vzít* si hypotéku (B), vybírat si/vybrat* si peníze z bankomatu (B), převádět/převést* peníze z jednoho účtu na druhý (B), vyzvednout* si novou platební kartu (B), házet/hodit dopis do schránky (P), zakládat/založit účet (B), rušit/zrušit účet (B), platit/zaplatit poštovní poukázku (složenku) (P) **154/5** 1B, 2C, 3A, 4E, 5D **155/9** 1C, 2A, 3D, 4B, 5F, 6E **155/10** 1. založit, zařídit 2. doporučeně 3. vybrat 4. hypotéku 5. výpis 6. balík 7. zaplatit 8. zrušit

Lekce 16

157/4 1. ekologie, ekolog 2. globalizovaný, globalizace 3. dostávat, dost, dostatek, dostat* 4. suše, sušit, usušit, sucho 5. znečištění, znečistit, znečišťovat 6. život, žít **159/6** 1C, 2J, 3A, 4D, 5I, 6B, 7G, 8H, 9E, 10F **159/8** 1. při 2. s 3. na 4. za 5. z 6. po, na 7. od, do 8. přes 9. díky, o, na 10. do, v 11. k, kvůli 12. z **159/9** 1. přestaví 2. zastavit 3. představit 4. dostavíme 5. představil 6. představuju 7. zastavil 8. představila 9. dostavěli 10. přestavět 11. vystavuje 12. zastavil **160/1** práci zvládá díky dospělým synům, díky svým kamarádům se začala zajímat, nechce škodit budoucím generacím, chci pomáhat ekologickým farmám, došli k němu kvůli alergiím a častým onemocněním, to oběma dětem hodně pomáhá, zaplatí víc, aby pomohli těm firmám, styl života doporučují i ostatním rodinám **160/2** 1. chytrým politikům 2. novým kolegyním 3. těžkým jazykům 4. populárním herečkám 5. dobrým vtipům 6. novým studentkám 7. mladším kolegům 8. arogantním lidem 9. nejlepším přátelům 10. malým dětem **160/3** 1. našim učitelům 2. vašim učitelkám 3. jejím sestřenicím 4. tvým psům 5. mým kamarádkám 6. vašim projektům 7. jejich bratrancům 8. jeho otázkám 9. našim manažerům 10. tvým přítelkyním **160/4** 1. Studentům nešla fyzika. 2. Pacientkám bylo špatně. 3. Řidičům vadí nekvalitní silnice. 4. Kolegyním bude letos 30. 5. Učitelům se hodí kurz od 9 hodin. 6. Těm cizinkám chybí jejich rodiny. 7. Těm cizincům se líbí Praha. 8. Těm klukům sluší džíny. 9. Těm lidem bylo horko. 10. Těm zvířatům je zima. **161/5** 1. Babička čte pohádky malým dětem. 2. Sekretářka vyřizuje vzkazy novým manažerům. 3. Učitel doporučuje slovníky dobrým studentům. 4. Kamarád posílá dopisy nejlepším přátelům. 5. Režisér vysvětluje role známým hercům a herečkám. 6. Student půjčuje učebnice špatným studentkám. 7. Bratr vrací knihy starším bratrancům. 8. Sestra ukazuje fotky mladším sestřenicím. **161/6** rozumět, pomáhat, dávat, kupovat, smát* se, psát*, radit, půjčovat, vyřizovat, věřit, přát*, vyhýbat se, doporučovat **161/7** 1. díky modernějším technologiím 2. k těm nejlepším doktorům 3. proti politickým konfliktům a válkám 4. kvůli nepřátelským vztahům 5. směrem k těm vysokým domům 6. naproti těm administrativním budovám 7. vzhledem k/kvůli velkým finančním problémům 8. díky hodným lidem 9. kvůli špatným rozhodnutím 10. proti starším autům **161/9** jí, nám, jí, jí, mně, ní, mi/mně, jí, jí, mně, jí, mně, jí, mně, nim **162/1** 1. kom 2. co 3. co 4. čeho 5. komu 6. kým 7. čem 8. koho 9. čím 10. kdo 11. čemu 12. koho **162/2** 1. do 2. pro 3. kromě 4. v 5. po 6. na 7. o, u 8. pod 9. během 10. k **162/3** 1. těch starších kolegyní/kolegyň 2. ty cizí studentky 3. ta stará auta 4. těch starších pánech 5. těm neznámým slovům 6. ti zkušení doktoři 7. ty nemocné pacienty 8. mých nejlepších kamarádů 9. tvoje/tvá rozbitá pera 10. naše bývalé učitele 11. svých pracovních problémech 12. jeho malým sestřenicím 13. vašich nových kol 14. jejich moderních kancelářích **163/2** a, ale, buď – nebo, jestli, kde, když, nebo, protože, zatímco, že **164/3** 1B, 2M, 3J, 4F, 5H, 6K, 7D, 8A, 9L, 10G, 11C, 12I, 13E, 14N **164/4** 1. hřmí a blýská se 2. je horko, je vedro 3. je slunečno, je hezky, je krásně 4. je zima 5. klouže to 6. je ošklivo 7. je sucho 8. je mokro **164/5** 1. bylo zataženo 2. byla bouřka 3. foukal vítr 4. sněžilo 5. padal sníh 6. bylo oblačno 7. byly přeháňky 8. bylo jasno 9. bylo náledí 10. pršelo 11. padaly kroupy 12. bylo teplo 13. byla mlha 14. bylo krásně 15. blýskalo se 16. hřmělo 17. mrzlo 18. klouzalo **165/7** 1. Včera bylo polojasno. Bylo teplo, ale nebylo horko. Zítra bude polojasno. Bude teplo, ale nebude horko. 2. Včera v noci sněžilo. Mrzlo, bylo náledí a klouzalo to. – Zítra v noci bude sněžit. Bude mrznout, bude náledí a bude to klouzat. 3. Minulé léto bylo hrozné počasí, pořád bylo zataženo a foukal studený vítr. – Příští léto bude hrozné počasí, pořád bude zataženo a bude foukat studený vítr. 4. Před chvílí byla velká bouřka, hřmělo a blýskalo se. – Za chvíli bude velká bouřka, bude hřmět a bude se blýskat. 5. Minulou zimu nebylo moc sněhu, sněžilo jenom málo, ale mrzlo. – Příští zimu nebude moc sněhu, bude sněžit jenom málo, ale bude mrznout. 6. Včera byly celý den přeháňky. Chvíli pršelo a chvíli bylo slunečno. – Zítra budou celý den přeháňky. Chvíli bude pršet a chvíli bude slunečno. 7. Loni byla opravdu zima. Každý den bylo ošklivo, padal sníh a všude bylo mokro. – Příští rok bude opravdu zima. Každý den bude ošklivo, bude padat sníh a všude bude mokro. 8. Včera nebyla mlha. Bylo krásně, bylo jasno a bylo trochu vedro. – Zítra nebude mlha. Bude krásně, bude jasno a bude trochu vedro. **165/11** teplo – oteplovat se/oteplit se, chladno – ochlazovat se/ochladit se, jasno – vyjasňovat se/vyjasnit se, zataženo – zatahovat se/zatáhnout* se, den – rozednívat se/rozednít se, tma – stmívat se/setmět se, východ – vycházet/vyjít*, západ – zapadat/zapadnout* **165/12** 1. zatáhlo se 2. se setmí 3. otepluje se 4. ochladilo se 5. vychází 6. se vyjasňuje 7. zapadat 8. se vyjasní **165/13** 1. Rozednilo se. 2. Vyjasnilo se. 3. Setmělo se. 4. Oteplilo se. 5. Zatáhlo se.

Lekce 17

167/1 obchodovat na burze, sázet na dostizích, nakupovat v aukci (= v dražbě), hrát* v kasinu, investovat do realit (= do nemovitostí)/do rozvoje firmy, spořit v bance **167/4** podnikat, podnikatel, podnik, podnikání – fakturovat, faktura – vést* firmu, firemní, firma – prosperovat, prosperita – obchod, obchodování, obchodní, obchodovat, obchodník – účetnictví, účetní – finanční, finance, financovat – majetek, majitel – daňový, daň, *pl.* daně – ředitel, řídit **168/5** 1. jak, tak 2. protože 3. i když 4. že 5. jak **168/6** 1. různých 2. příštím, dalších 3. další/ostatní 4. ostatních/jiných 5. jiné 6. další 7. různé 8. příštích **169/1**

1. Cukrárna Linda
Alšovo náměstí 12
397 01 Písek

Čokola, a. s.
Veletržní 153/80
386 01 Strakonice

2. Písek, 24. 3. 2009

3. Vážená paní/Vážený pane,

4. chtěla bych Vás požádat o zaslání katalogu Vaší firmy. Velmi ráda bych se seznámila s Vašimi novými výrobky a jejich aktuálními cenami. Prosím také o informaci, zda pro naši cukrárnu mohu objednat zboží přímo od Vás. Dále by mě zajímalo, zda Vaše firma dává slevu na velké objednávky.

5. Děkuji za odpověď.

6. S pozdravem

Linda Duong

7. Čokola, a. s.
Veletržní 153/80
386 01 Strakonice

Vážená paní
Linda Duong
Cukrárna Linda
Alšovo náměstí 12
397 01 Písek

8. Strakonice, 28. 4. 2009

9. Vážená paní Duong,

10. děkujeme za Váš zájem o naše výrobky. Zasíláme Vám katalog s naší nejnovější nabídkou. Zboží můžete objednávat přímo u nás, a to s možností slevy 5–10% při odběru nad 100 ks. Další informace najdete na našich internetových stránkách www.cokola.cz. Platby prosím zasílejte na základě faktury na náš účet, doba splatnosti je 30 dnů.

11. Těšíme se na naši spolupráci.

12. Se srdečným pozdravem

Martin Barták, manažer prodeje

170/1 známé nadnárodní společnosti jsou jejími největšími klienty, pan Sladký a pan Těžký jsou spokojeni s jejími dosavadními výsledky, jak se stát úspěšnými podnikateli, ráda bych se seznámila s vašimi novými výrobky a jejich aktuálními cenami **170/2** 1. dobrými kamarády 2. novými studentkami 3. počítačovými operačními systémy 4. ostatními učitelkami 5. finančními řediteli 6. mladšími sestřenicemi 7. starými kancelářemi 8. komplikovanými řešeními 9. populárními herci 10. národními tradicemi 11. čerstvými rajčaty 12. zajímavými lidmi **170/3** 1. vašimi názory 2. jejich rodiči 3. mými studenty 4. tvými kamarádkami 5. našimi kolegy 6. jejími problémy 7. vašimi učebnicemi 8. tvými psy 9. našimi cédéčky 10. jejími bratranci 11. jejich dětmi 12. mými vnoučaty **170/4** 1. Byla jsem v kině s těmi sousedkami. 2. Moje kolo je támhle před těmi auty. 3. Hledej taky za těmi skříněmi. 4. Krabice jsou pod těmi stoly. 5. Vidíte ty mraky nad těmi kopci? 6. Jdu za těmi kolegyněmi. **171/5** 1. těmi velkými domy 2. ty nízké skříňky 3. ty ostatní dokumenty 4. těmi různými knihami 5. ty otevřené barvy 6. těmi módními časopisy 7. těmi vysokými horami 8. ty nové police 9. těmi dřevěnými stánky 10. ta stará křesla **171/6** Vivienne Westwood je známá/slavná/proslulá svými extravagantními modely. Blanka Matragi je známá/slavná/proslulá svými originálními svatebními šaty. Chanel je známý/slavný/proslulý svými drahými parfémy. Mercedes je známý/slavný/proslulý svými luxusními auty. GORE-TEX je známý/slavný/proslulý svými nepromokavými materiály. Honda je známá/slavná/proslulá svými rychlými motorkami. Adidas je známý/slavný/proslulý svými sportovními potřebami. Tesco je známé/slavné/proslulé svými velkými slevami. Manolo Blahnik je známý/slavný/proslulý svými sexy botami. **171/7** 1F – (svými) gotickými a barokními kostely a paláci, 2H – (svými) moderními budovami a vysokými mrakodrapy, 3A – (svými) krásnými plážemi a karnevaly, 4B – (svými) vysokými horami, 5C – (svými) výbornými jídly a značkovými víny, 6D – (svými) starověkými pyramidami, 7E – (svými) antickými chrámy a divadly, 8G – (svými) minerálními prameny a termálními lázněmi **171/8** 1. vaše hezké dárky 2. jejich výborné nápady 3. ty originální modely 4. špatné známky z testu 5. jejich arogantní chování 6. šokující zprávy **172/1** 1. drahých bytech 2. lepší kola 3. velkých piv 4. hezké kamarádky 5. starým ženám 6. nové studenty 7. dobrým kamarádům 8. známých zpěvačkách 9. slavnými politiky 10. neznámých autorek 11. výborní studenti/výbornými studenty 12. dalšími sousedkami 13. nejlepší doktoři 14. mladším kolegyním 15. nebezpečných situací 16. evropské malíře 17. českých vědců 18. populárních hercích **172/2** 1. které 2. kteří 3. které 4. které 5. kterých 6. kterých 7. kterým 8. kterým 9. kterých 10. kterých 11. kterými 12. kterými **172/3** 1. pro ty mladé architekty a umělce 2. kolem těch nízkých budov 3. kvůli těm velkým finančním problémům 4. s těmi starými jablky a hruškami 5. v těch velkých městech 6. u těch českých kamarádů 7. k těm sympatickým sousedům 8. pod těmi velkými stromy 9. na ty nové police, do těch nízkých skříněk 10. po těch nepříjemných zkušenostech **172/4** vás, vám, mi/mně, nich, je, nich, nimi, jim, mnou, mě, mi/mně, mě, mi/mně, nás, mě, mi/mně, mě, jí, ji, nám, nás, ho, mi/mně **173/1** 1. den 2. dne 3. dnu/dni 4. dnem 5. dnu/dni 6. dnů/dní 7. dnech 8. dny 9. dny/dni **173/2** 1. týdne 2. týden 3. týdnem 4. týdnu 5. týdny 6. týdnů 7. týdnech 8. týdnům 9. týdny **173/3** 1. roce 2. rok 3. rokem 4. roku 5. roku 6. roky 7. rocích/letech 8. roky/lety 9. roků/let **173/4** 1. člověka 2. člověkovi/člověku 3. člověkem 4. člověka 5. člověkovi/člověku 6. lidí 7. lidé/lidi 8. lidmi 9. lidech 10. lidem **173/5** 1. dítě 2. dítětem 3. dítěti 4. dítěti 5. dítěte 6. dětí 7. dětem 8. děti 9. dětmi 10. dětech **174/3** zajistit ubytování (S), připravit prezentaci nového projektu (K), najít vhodné spojení (S), koupit jízdenku nebo letenku (S), domluvit s kolegy postup při jednání (K), sbalit si zavazadlo (K), rezervovat stůl v restauraci (S), vybrat a pozvat klienty na pracovní oběd (K), objednat taxi (S), zrušit nebo přesunout schůzky v době služební cesty (S) **175/8** 1. našel 2. rezervovat 3. objednám si 4. zrušit 5. ztratil 6. vyhledat 7. potvrdil 8. zajistila

Lekce 18

177/4 1D, 2B, 3E, 4F, 5A, 6C **177/6** 1. ušít 2. vyšila 3. prošít 4. přišít 5. zašít 6. přešít **178/2** 1F, 2G, 3B, 4E, 5C, 6A, 7D **179/3** 1B, 2C, 3D, 4C, 5A, 6D, 7C, 8C, 9A, 10D, 11B, 12C **179/6** zuřit – mít* zlost, být* náročný – mít* velké požadavky, vhodné prostory – vhodné místo, zářit – vydávat světlo, věnovat – dát, odvážný – statečný, špičkový – nejlepší, úcta – respekt, vzrušující – velmi zajímavé, expozice – výstava **179/8** 1. sundat 2. nandala 3. sundat 4. přendala 5. vyndal 6. nandala 7. sundají 8. přendávám 9. vyndat **180/1** 1B, 2L, 3K, 4H, 5P, 6F, 7M, 8N, 9O, 10I, 11J, 12A, 13E, 14C, 15D, 16G **180/2** jedny, dvoje, troje, čtvery, patery, šestery, sedmery, osmery, devatery, desatery, jedenáctery, dvanáctery, třináctery, čtrnáctery, patnáctery, šestnáctery, sedmnáctery, osmnáctery, devatenáctery, dvacatery, třicatery **180/3** dvoje bačkory, troje boty, dvoje brýle, jedny hodinky, sedmery kalhotky, čtvery kalhoty, patery náušnice, troje plavky, devatery ponožky, patnáctery punčocháče, jedny sandály, osmery slipy, šestery šaty, troje šortky, dvoje lyže **180/4** troje housle, patery kalhoty, čtvery dveře, jedny kamna, šestery nůžky, dvoje kleště, jedny hodinky, dvoje hodiny, dvoje prázdniny, troje narozeniny, jedny Velikonoce, dvoje Vánoce **181/tabulka** Chybějící formy jsou: Ma+Mi sg.: jednoho, jednomu, jednoho/jeden, jeden, jednom, jedním – F sg.: jedné, jedné, jednu, jedna, jedné, jednou – N sg.: jednoho, jednomu, jedno, jedno, jednom, jedním – Ma+Mi pl.: jedněch, jedněm, jedny, jedni/jedny, jedněch, jedněmi – F pl.: jedněch, jedněm, jedny, jedny, jedněch, jedněmi – N pl.: jedněch, jedněm, jedna, jedna, jedněch, jedněmi **181/1** 1. toho jednoho pána 2. tomu jednomu mému kamarádovi 3. tom jednom politikovi 4. tím jedním kolegou 5. toho jednoho člověka 6. tom jednom autu/autě 7. tomu jednomu miminku 8. tou jednou kamarádkou 9. té jedné učitelce 10. té jedné holky **181/2** 1. o dvou, o dvě 2. ke třem 3. se čtyřmi 4. o třech, o tři 5. bez čtyř 6. s pěti 7. kolem dvou 8. u tří/třech 9. vedle čtyř/čtyřech 10. ke dvěma 11. včetně čtyř/čtyřech 12. bez tří/třech 13. na čtyři, na čtyřech 14. proti pěti 15. díky dvěma 16. kvůli třem 17. mezi čtyři, mezi čtyřmi 18. od tří/třech **182/3** 1. obou dvou problémech 2. obě dvě auta 3. oběma dvěma kamarádkami 4. oběma dvěma bratrům 5. obou dvou věcech 6. oběma dvěma kolegyněmi 7. obou dvou konferencí 8. oběma dvěma aférami 9. obou dvou učitelů 10. obou dvou psů **182/4** 1. dvou 2. třemi 3. čtyřech 4. dvou 5. dvěma 6. třech 7. třemi 8. čtyřmi 9. dvou 10. třem 11. čtyřech 12. dvěma 13. tří/třech 14. čtyřech 15. dvou 16. třem 17. dvou

18. čtyřmi **182/5** dvou, třech, šesti, šesti, patnácti, patnácti, devatenácti, devatenácti, dvou, dvaceti třech/třiadvaceti, dvaceti pěti/pětadvaceti, dvaceti osmi/osmadvaceti, třiceti, čtyřiceti, třemi, čtyřiceti sedmi/sedmačtyřiceti, třech, padesáti, padesáti dvou/dvaapadesáti, dvou, padesáti pěti/pětapadesáti, padesáti devíti/devětapadesáti, třem, čtyřem, dvěma, šedesáti pěti/pětašedesáti, sta **182/6** polovina, dvě třetiny, tři čtvrtiny, dvě šestiny, osm pětin, šest sedmin, devět desetin, třicet sedm celých dva, dvacet šest celých pět, padesát šest celých sedm, devadesát devět celých osm, devadesát devět celých devět set devadesát devět **183/7** 1. dvacátého sedmého třetí devatenáct set osmdesát devět/tisíc devět set osmdesát devět 2. šedesátých 3. troje, čtvery 4. dvěma 5. první 6. čtvrtého devátý, osm čtyřicet pět/tři čtvrtě na devět 7. šestého 8. třicet osm pět 9. čtyř/čtyřech 10. devět třicet/půl desáté 11. devítkou/tramvají číslo devět, pětkou/tramvají číslo pět 12. prvního první dva tisíce 13. dvanáctka/tramvaj číslo dvanáct 14. druhou, třetí, pátou 15. dvě třetiny, třetinu 16. osmdesát šest celých sedm 17. tři čtvrtiny, dvanácti 18. dvoje, patery 19. Uběhl jsem maraton za tři celé dvacet pět hodiny. 20. třem **183/8** 1F, 2E, 3C, 4B, 5A, 6H, 7G, 8D **183/9** 1a, 2c, 3a, 4c, 5b, 6a **183/1** 1. B 2. D 3. B 4. D 5. D 6. B 7. D 8. D 9. B 10. B **184/3** 1. dálnice 2. dej přednost v jízdě 3. zákaz zastavení 4. křižovatka 5. parkoviště 6. slepá ulice 7. hlavní silnice 8. přechod pro chodce 9. přikázaný směr jízdy 10. plná/přerušovaná čára 11. stop (*OČ* stopka) 12. jednosměrná ulice (*OČ* jednosměrka) 13. železniční přejezd 14. zákaz stání 15. nemocnice **184/4** 1. přechod pro chodce 2. plná čára 3. hlavní silnice 4. stop (*OČ* stopka) 5. přerušovaná čára 6. dálnice 7. železniční přejezd 8. slepá ulice **185/5** 1B, 2D, 3A, 4C **185/6** nemít* sluneční brýle – NP, nemít* řidičský průkaz – JP, nemít* benzín – NP, řídit opilý– JP, dostat* smyk – NP, parkovat tam, kde je zákaz stání – JP, zastavit na křižovatce na červenou – NP, zastavit v zatáčce – JP, couvat (jet* dozadu) – NP, předjíždět tam, kde je plná čára – JP, poslouchat v autě hlasitou hudbu – NP, vjet* do protisměru – JP, nedat přednost chodci na přechodu – JP, dívat se při řízení dozadu – NP, vypít* před jízdou malé pivo – JP, používat za jízdy mobil (pokud nemáte handsfree) – JP, jíst* za jízdy – NP, brát* stopaře – NP, jet* v obci rychlostí 80 km/h – JP, předjet* sanitku – NP, jet* na dálnici rychlostí 130 km/h – NP **185/7** 13 kufr, 7 volant, 10 řadicí páka, 3 motor, 8 sedadlo, 12 dětská sedačka, 11 bezpečnostní pás, 9 GPS (= džípíeska), 2 blinkr *(OČ)*, 1 světlo, 5 brzda, 4 spojka, 6 plyn

Lekce 19

187/1 1M, 2J, 3K, 4E, 5B, 6L, 7A, 8H, 9C, 10F, 11D, 12I, 13G **189/6** 1. se neobešlo bez 2. se odehrávaly 3. shánět 4. nedostatku bytů 5. vládní krizi 6. nevěří vlastním očím 7. období demokratizace 8. tvrdě pronásledovala 9. dodržování lidských práv 10. byly součástí 11. spáchal sebevraždu 12. základní potraviny **189/7** 1. tzv. 2. atd. 3. apod. 4. mj. 5. tj., tj. 6. viz 7. např. **190/1** 1. se 2. si 3. se 4. si 5. si 6. se 7. se 8. si 9. se 10. si 11. se 12. si **190/2** 1. se 2. sebe 3. sebe 4. si 5. sobě 6. sobě 7. sebou 8. sebe 9. sebe **190/3** 1. se opravuje 2. se vaří 3. se otvírá 4. se peče 5. se píše 6. vyrábí se 7. se prodávají 8. se dělají 9. se čtou **190/5** se žilo, se jmenovala, narodila se, se pracovalo, prodávaly se, jezdilo se, se uklízel, pralo se, vytírala se, pekly se, se neudělá, musí se, se nepracovalo, se jedlo, se bavit, hrály se, zpívaly se, vyprávěly se, četly se, se sedělo, povídalo se, se zdá **191/1** 1. Český král a římský císař Karel IV. založil univerzitu v Praze. 2. Matyáš z Arrasu a Petr Parléř postavili katedrálu svatého Víta. 3. Český malíř Josef Mánes namaloval kalendář na pražském orloji. 4. Český dramatik Karel Čapek napsal drama R.U.R. 5. Tomáš Baťa založil ve Zlíně továrnu na boty. 6. Náš šéfkuchař uvařil toto jídlo. 7. Přísný profesor zkoušel studenty. 8. Lidé/lidi obdivují výstavu v galerii Art. 9. Turisté/turisti navštěvují české a moravské památky. 10. Stavební úřad zavřel starou restauraci. **191/tabulka** Chybějící formy z textu na str. 188 jsou: znárodňovány – zbavováni – pronásledovány – zbourán – zakázáno – dotovány – rozhodnuto – zvolen – uvězněny – odsouzeno – popraveno – zahájena – obsazeno **191/2** 1. organizován 2. zrekonstruován 3. prodán 4. pozván 5. udělán 6. umyt 7. vypit 8. zabit 9. rozhodnut 10. otevřen 11. opraven 12. uvařen 13. viděn 14. změněn 15. uklizen 16. zaplacen 17. ztracen 18. oblečen 19. přečten 20. přijat **192/3** 1. zrekonstruován 2. prodány 3. pozván/a 4. oblečena 5. otevřeno 6. umyto, uvařen 7. opraveno 8. zaplaceny 9. zabito 10. přijato **192/4** byly shromažďovány, byly položeny, bylo otevřeno, byl pochopen, bylo vybráno, byla otevřena, byla postavena, byly namalovány, byla napsána, bylo zrenovováno, byla postavena **192/5** byla zahájena, byla usnášeníschopná, byla informována, bylo schváleno, je připraveno, byla informována, byla zvolena, byl založen, budou zveřejňovány, byli vyzváni **192/6** 1B, 2G, 3E, 4D, 5A, 6F, 7C **193/1** vaření – vařit, uklízení – uklízet, žehlení – žehlit, luxování – luxovat, mytí – mýt, utírání – utírat, zametání – zametat, utírání – utírat, praní – prát, vynášení – vynášet **193/2** lyžování, plavání, bruslení, potápění, cvičení, opalování, cestování, fotografování, nakupování, hraní na počítači, malování, zpívání, vaření, šití, pletení **193/3** 1. koupání 2. stěhování 3. vstávání 4. psaní 5. pití 6. rozhodnutí 7. učení 8. kouření 9. bydlení 10. připojení 11. čtení 12. oblečení **193/5** stát, spát, sedět, snít, mýt se, vařit, oblékat se, číst, telefonovat, nakupovat, holit se, milovat se, česat se **193/6** rozvařený, pečený, přesolený, smažený, grilovaný, dušený, uzený, zkažený, připálený, nakládaný, zapečený **193/7** 1. umytý 2. vyprané 3. animovaný 4. milovaná 5. opálený/á 6. postavený 7. upečený 8. přečtené 9. ztracené 10. mražené 11. napsaný 12. rozbité **194/3** 0–3: jesle, 3–6: mateřská škola (školka), 6–11: základní škola (ZŠ), první stupeň (1.–5. třída), 11–15: základní škola (ZŠ), druhý stupeň (5.–9. třída)/gymnázium, 15–19: gymnázium/střední odborná škola (SOŠ)/ učiliště/konzervatoř: maturita/výuční list, 19– : vysoká škola (VŠ): diplomová práce, státní zkoušky (státnice) **195/6** 1. jeslí 2. školky 3. základní školu 4. střední školy 5. středním odborném učilišti 6. gymnázium 7. konzervatoř 8. vysokou školu 9. vyšší odbornou školu

Lekce 20

197/2 představitel, spisovatelka, představitel, představitel, novinář, nositel, scénárista, scénárista, prezident, prezident, spisovatelka **198/5** 1B, 2G, 3E, 4H, 5A, 6J, 7D, 8F, 9C, 10I **199/11** 1D, 2E, 3A, 4C, 5B **203/17** 1. seš moc hodnej 2. nějakej omyl 3. zkysnout u plotny 4. můžem to dát zase dohromady **204/1** Paní Vašíčková říká sousedce: „To je strašné, co se dneska děje, paní Jánová. Dívala jsem se na televizi a oni tam říkali, že prý zdraží kávu! Jako by už nebyla dost drahá, že ano. Já nevím, co ti politici dělají! Oni snad myslí, že ty peníze krademe. To bude můj manžel rozzlobený! On bez kávy nemůže být. Ale já vám řeknu, jestli zdraží taky pivo, tak ho rozzlobí ještě víc. On pořád sedí s chlapy/muži v hospodě, mluví/povídají si a pijou/pijí pivo. Ale jestli jim to pivo zdraží, oni půjdou a udělají nějakou revoluci! **205/1** 1. Viděla jsem její nejmenší dítě. 2. Jeho chytrý syn byl výborný student. 3. Nesmíte tady jezdit tak rychle. 4. Ti muži velmi rádi poslouchali klasickou hudbu. 5. Ty ženy vždycky rády četly kvalitní literaturu. 6. Ruština je další cizí jazyk, který se chci učit. **205/2** 1. Napíšu domácí úkol. 2. Pojedu domů. 3. Koupím ti růže. 4. Zúčastním se mítinku. 5. Dám vázu na stůl. 6. Jdu na pedikúru. 7. Nemůžu odpočívat. 8. Nepracuju v úterý. 9. To je úžasný nápad. 10. Znáte Karlův most? 11. Jsem úředník. 12. Je tady pět studentů **205/3** 1. Někdy vařím oběd sám, ale většinou jím v restauraci. 2. Ta zpěvačka krásně zpívá a ještě je pěkná. 3. Objel jsem dům a vjel jsem do garáže. 4. V pondělí se těším na tenis a na volejbal. 5. Zapomněl jste, že mě nebaví běhat? 6. Samozřejmě že vím, kdo objevil Ameriku. **205/4** 1. Snědl jsem svoji snídani. 2. Lenka ztratila zlatý řetízek. 3. Zpívali jsme hezké písničky. 4. Scházeli jste se na zastávce? 5. Ztloustl jsem o dvě kila. 6. Sjela jsem dolů na bruslích. **206/1** 1b, 2a, 3b, 4a, b, c, 5c, 6b, 7b, 8c, 9b, 10c **206/3** Velkomoravská říše (užívá se také označení Velká Morava) byla prvním známým západoslovanským státem, ve své době nejmocnějším a nejsilnějším ve střední Evropě. Existovala převážně na českém, slovenském a maďarském území mezi léty 833 a (asi) 907. – České království či Království české byl až do roku 1918 plný oficiální název Čech. Prvním českým králem byl v letech 1085–1092 Vratislav II. Poslední český král byl Ferdinand V. Dobrotivý, neboť poslední rakouský císař František Josef I. nechtěl tento titul převzít. – Československá republika (zkratka ČSR) byl oficiální název československého státu používaný v letech 1920 až 1938, dále během druhé světové války exilovou vládou a po obnovení Československa v roce 1945 do roku 1960. – V roce 1960 byla přijata nová československá ústava, která změnila název státu na Československá socialistická republika. Československá socialistická republika (zkratka ČSSR) byl oficiální název českého státu od 11. července 1960 do 28. března 1990. – Česká republika (Česko) je oficiální název českého státu od 1. ledna 1993. (Od roku 1990 do roku 1993 se používal název Česká a Slovenská federativní republika). **207/6** rozloha, počet obyvatel, historická území, státní znak, národní strom, hlavní město, sousední země, nejznámější hrady a zámky, nejznámější lázně, nejznámější výrobky **207/10** prezident, parlament, vláda, ministerstvo, ministerstvo, politické strany **207/11** 1. na cizineckou policii 2. na velvyslanectví (na ambasádu) 3. na městský/obecní úřad, na živnostenský úřad 4. na finanční úřad 5. na soud 6. na živnostenský úřad 7. na policii 8. na radnici/ na městský/obecní úřad

Textová příloha

Všimněte si: Jevy a výrazy typické pro běžně mluvenou a obecnou češtinu jsou v textech označeny kurzívou.

CD1

CD1: Track 01

Odkud jste, Justine?
Jsem z Ameriky, z Pennsylvánie.
Aha. A co tady děláte? Pracujete, nebo studujete?
Jsem učitel angličtiny a student češtiny. A taky rád cestuju a objevuju...
A proč se učíte česky?
Protože bydlím tady a to je lepší mluvit česky. To je zábava učit se nový jazyk.
A jak dlouho už češtinu studujete?
Rok a půl.
Aha. A jak často máte lekce?
Většinou dvakrát pro ... ne, za týden, ale teď jenom jednou za týden.
A co vám dělá v češtině největší problémy?
No... pamatovat si správně deklinace. Ne akuzativ nebo nominativ, to je *dobrý*, ale posesivita: maminka kamarádky, kamarádčina maminka.... Ale největší problém (eee) pro mě je najít lidi, *který* chtějí mluvit česky, a ne anglicky.
A co vám pomáhá ve studiu češtiny?
No, pomáhá mi moje česká přítelkyně. Vždycky jednou za týden máme „český den" a mluvíme jenom česky.

CD1: Track 02

Odkud vy jste, Mičiko? Z Japonska?
Ano, jsem z Japonska. Jsem Japonka.
Aha. A co tady děláte?
Pracuju v japonské firmě. Jsem manažerka PR. Jak se to řekne česky?
Taky říkáme PR, public relations. A proč se učíte česky?
Můj manžel je Čech a doma mluvíme někdy česky, někdy japonsky a někdy anglicky. Ale taky češtinu potřebuju v práci ... nebo v obchodě nebo venku na ulici.
Aha, hm... A jak dlouho češtinu studujete?
Studuje (eee) studuju češtinu tři roky. Nejdřív jsem měla lekce každý den, ale teď mám lekce jednou za týden. Mám individuální lekce.
A co je pro vás v češtině těžké?
Těžké? Všechno. Ale asi ta gramatika, to je *strašný*. Ty koncovky, ta deklinace... dativ a genitiv a plurál, hlavně plurál. Ten studujeme moc teď.
A co vám pomáhá při učení?
Pomáhá mi číst české knihy. Čtu to, co už znám anglicky nebo japonsky, takže to není tak těžké. Taky používám slovník a píšu si nová slova.

CD1: Track 03

Odkud jste, Andreji?
Jsem z Ukrajiny, z Kyjeva.
A co tady děláte?
Studuju tady češtinu, protože chci studovat vysokou školu, medicínu. Chci být doktor.
Aha. A jak dlouho už studujete češtinu?
Já studuju hodně intenzivně jeden rok. Učím se každý den pět hodin a ještě někdy o víkendu máme semináry (eee) semináře a testy, nebo procházky a výlety a tak.
Hmmmm, *pane jo*. A co vám dělá v češtině problémy?
Tak hlavně *ty podobný* slova, to je *těžký*. A taky někdy ty koncovky. Ale mám hodně českých kamarádů (eee) ne, kamarádů a to je *fajn*, že spolu hodně mluvíme.
A co vám ve studiu češtiny pomáhá, Andreji?
No, ti kamarádi, a taky české filmy. Dívám se na ně často a už hodně rozumím. Ale když mluví rychle, tak *fakt* potřebuju titulky.

CD1: Track 04

Jmenuju se Umida Nazarxon. Jsem z Uzbekistánu, z Taškentu. Narodila jsem se 20. května 1987. Vystudovala jsem střední zdravotnickou školu a moje povolání je zubní laborantka. Práce mě bavila, ale vydělávala jsem měsíčně jen 45 dolarů, to je asi 800 korun. Stačilo to jen na základní potraviny a dopravu po městě. To nebylo k životu.
Rozhodla jsem se odejít do České republiky, protože tady byla šance pracovat. Moje teta už rok pracovala v Praze jako uklízečka, i když je vystudovaná ekonomka. Pak nějak zařídila vízum, pracovní povolení a povolení k pobytu i pro mě. Svoje doklady jsem nikdy neviděla a ani nevím, jestli jsem pracovala legálně.
Po příjezdu do Česka jsem začala pracovat v jednom hotelu v kuchyni. Můj zaměstnavatel mě nutil pracovat 12 hodin denně za 45 korun na hodinu. Rozhodla jsem se, že takhle žít nechci. Chtěla jsem dělat práci, na kterou mám vzdělání, a kvůli tomu jsem potřebovala jazyk. Známý mi na internetu zjistil, že existují neziskové organizace, a ty učí kurzy češtiny pro cizince. (eee) Začala jsem tam chodit dvakrát týdně. Chtěla jsem pracovat jako laborantka, a tak jsem musela udělat zkoušky v češtině na odborné zdravotnické střední škole. Teď si můžu hledat lepší zaměstnání. Už jsem si podala žádost o trvalý pobyt a začala jsem si platit zdravotní pojištění. Kamarádi mého českého přítele se mě často ptají, proč tady chci zůstat, a já jim říkám – kdybyste věděli, jak se žije jinde, tak byste se neptali.

CD1: Track 05

Marta Brožová je už dospělá a žije ve vlastním bytě, ale vždycky jednou za měsíc chodí s rodiči do restaurace na oběd. Brožovi se na tenhle rodinný rituál vždycky těší. Popovídají si o tom, co je nového, a ještě se dobře najedí!

No ne, tady je dneska plno! Ještěže jsem zamluvil stůl předem!
...
Dobrý den! Co si dáte k pití?
No, já neperlivou minerálku. Budu řídit.
Já si dám gambrinus desítku.
Prosím vás, *jaký* máte *bílý* víno?
Máme rulandské a veltlín.
Tak dvě deci *rulandskýho*.
...
Tak máte vybráno?
Prosím vás, máte ještě to polední menu?
Je mi líto, ale už není.
Tak já si dám tu čočkovou *polívku* s pečivem a pak to krůtí maso s *knedlíkama*.
A já bych si dala jednou ten biftek s *americkejma bramborama*. A co budeš ty, Marto?
Já nevím, jestli si mám dát ten *těstovinovej* salát s tuňákem nebo ty *vepřový* nudličky s *rejží*. (eee) Tak ten salát, ano? A prosím vás, šlo by to bez majonézy?
Určitě. A ještě něco k pití?
Já ještě tu minerálku. Anebo ne, *radši hruškovej* džus.
A ten džus chcete do *dvojky*, nebo do *trojky*?
Dvě deci stačí, díky.
...
Všechno v pořádku?
Jo, je to *vopravdu* moc *dobrý*, ale už nemůžu. Můžete mi to, prosím vás, zabalit?
...
Dáte si něco sladkého nebo kávu?
Kafe si dáme, ale něco *sladkýho* spíš později.
No, já bych si něco dala hned. Mám chuť na zmrzlinu. Můžete mi ještě dát ten jídelní lístek?
...
Prosím vás, zaplatíme. Dohromady, *jo*? Můžu platit kartou?
Ne, jenom hotově. (eee) A je to 476 korun.
A berete stravenky?
Ano, bereme.
500. To je v pořádku.

CD1: Track 06

Co si dáte?
Dám si hovězí *polívku* a potom to *uzený* maso s bramborovou kaší a okurkou. A k pití si dám pivo.
Desítku, nebo dvanáctku?
Desítku.
...
Prosím vás, ta kaše byla nějaká přesolená a to pivo je zase *teplý*.
Hmm, tak to se omlouvám, *no*. Tak já vám přinesu *jiný*.
Ne, děkuju. Pivo už nechci. *Zaplatím*.
Je to 106 korun.
110.

CD1: Track 07

Tak prosím, už máte vybráno?
No, dám si ten biftek na zeleném pepři. Ale dobře *propečenej*, prosím vás, ať to maso není *syrový*.
A jako přílohu ty *smetanový* brambory.
A co si dáte k pití?
Jenom vodu.
Máme Mattonku a perlivou, jemně perlivou nebo neperlivou Aquilu.
Tak tu jemně perlivou.
...
Všechno v pořádku?
No, moc mi to chutnalo. Ještě bych si dala něco *sladkýho*. Mám chuť na (eee) třeba tenhle čokoládový dort s *jahodama*. A zaplatím.
372 korun.
400. To je v pořádku.

CD1: Track 08

Prosím vás?
Moment, já teď nemám čas. ... *No*, tak co si dáte?
(Eee)
Tak máte vybráno? Já tu mám spoustu lidí.
Ano, ano, dáme si jednou ten vepřový řízek s bramborem a jednou kuřecí řízek s *hranolkama*.
K pití?
Dvě deci *červenýho* a kolu do *trojky*.
...
Zaplatíte?
Ne, dali *bysme* si ještě salát.
Saláty nemáme.
Aha, tak nic. Zaplatíme.
Tak to je 760.
760?! To nemyslíte vážně.
Jo aha, to není váš účet. Tak 320.
Prosím.

CD1: Track 09

Michal Nový hledá dům v Praze a okolí. Je v realitní kanceláři.
Prosím vás, já hledám *nějakej rodinnej* dům na kraji Prahy nebo v okolí, tak maximálně do 30 km od Prahy.
Chcete si ho pronajmout, nebo koupit?
Chtěl bych ho koupit.
Aha, a o jak velký dům máte zájem a v jaké cenové relaci?
No, potřebujeme *takovej* 5 nebo 6+1 s garáží a zahradou, maximálně do 6 milionů.
Hmm, tak máme tady jeden starší rodinný dům, je to 5+1 v Hostivicích po kompletní rekonstrukci se zahradou a garáží za 5 250 000 korun.
A šlo by to koupit na hypotéku?
Ano, hypotéka je možná. Chtěl byste se na ten dům podívat?

CD1: Track 10

Jana Tichá hledá pronájem v Brně. Je v realitní kanceláři.
Chtěla bych si dlouhodobě pronajmout nějaký byt tady v Brně.
A jak velký?
Spíš menší. 2+kk nebo 2+1.
Zařízený, nebo nezařízený?
Zařízený.
Tak tady máme (eee) částečně zařízený panelový byt 2+1, 55 m^2 v Žabovřeskách, třetí patro s výtahem, k pronajmutí minimálně na jeden rok.
Aha, a kolik by stál?
9000 za měsíc s poplatky.

CD1: Track 11

Robert Malý bydlí v Praze v hezkém, ale malém bytě 1+kk. S manželkou teď čekají miminko, a proto Robert hledá nějaký větší byt. Chce si pronajmout aspoň částečně zařízený byt, minimálně 3+kk s velkým balkonem, terasou nebo lodžií, maximálně do 30 tisíc za měsíc. Robert pracuje v mezinárodní firmě v centru Prahy, ale často jezdí na služební cesty do zahraničí, proto hledá byt blízko centra a s dobrým dopravním spojením na letiště.

CD1: Track 12

Dobrý den. Prosím vás, já volám na ten pronájem bytu v Jinonicích.
Který myslíte?
Ten 4+kk s terasou za 25 tisíc měsíčně. Je ještě k dispozici?
Ano, ano, ten je ještě volný.
Tak *fajn*. Mohl bych se na něj zajet podívat?
Můžete třeba ve čtvrtek odpoledne?
Ano, můžu.
Je to ulice Markova, ... Markova 194. Sejdeme se před domem, ano?

CD1: Track 13

Lucie, kdybys mohla, jela bys na cestu kolem světa?
Na cestu kolem světa? *Jasně*! Třeba hned *zejtra*. To je můj *velkej* sen. Chtěla bych se cestou podívat do Číny a do Japonska, protože mě *fakt* hodně baví asijská kultura. *Nejradši* bych letěla balónem jako ten *americkej* milionář, ale to asi nepůjde, *co*?

CD1: Track 14

Marie, chtěla byste jet na cestu kolem světa?
Já? Ani náhodou! Copak na to mám čas a peníze?
Prosím vás, já mám tolik práce, že ani nemám čas jet na chatu. Cesta kolem světa, to určitě! Leda až budu v důchodu, to by možná šlo. Jela bych nějakou velkou lodí a podívala bych se do Austrálie. Já mám ráda teplo a sluníčko. *Jo*, to by bylo *fajn*, to bych jela. Proč ne. Ale musel byste mi to zaplatit!

CD1: Track 15

A co ty, Karle, nechtěl bys jet na cestu kolem světa?
Určitě! Ale já už jsem vlastně jednou kolem světa jel. Když jsem *dodělal* školu, odjel jsem na dva roky pracovat do Ameriky. Tam jsem si vydělal *nějaký* peníze, a když jsem jel zpátky, projel jsem spoustu *zajímavejch* zemí. Vzal jsem to přes Japonsko, Čínu, Tibet a Indii. Letěl jsem letadlem, ale taky jsem hodně jezdil autobusem, vlakem, nebo stopem. Hned bych jel ještě jednou!

CD1: Track 16

Prosím vás, kde je pošta?
No, jděte rovně, až dojdete na křižovatku. Tam zahněte doprava.
...
Prosím vás, kudy se jde k nádraží?
Zahněte tady doleva a běžte kousek rovně. Tam už ho uvidíte.
...
Prosím vás, jak se dostanu na parkoviště?
To jedete úplně špatně. Jeďte zpátky, pak nahoru na kopec a pak dolů z kopce a tam to je.

CD1: Track 17

Prosím vás, kde je nádraží?
Nevim, já nejsem odtud.
Prosim vás, nevíte, kde je nádraží?
Takže... Jděte rovně směrem k tomu *žlutýmu* domu. Vidíte ho? Tam zahněte doprava a pak běžte zase asi sto metrů rovně. (eee) Dojdete na křižovatku, přejdete ji a půjdete dolů po schodech. A nádraží je vpravo dole.
To je nějak daleko. Nejede tam tramvaj?
Jede, ale teď vám ujela. Pěšky to máte rychlejší.

CD1: Track 18

Prosím vás, kudy se jede na letiště?
To jedete opačným směrem, musíte jet zpátky. Jeďte pořád rovně, na semaforu zahněte doleva a pak zase rovně. Tam už uvidíte šipky.
Je to daleko?
No, autem asi 15 minut.

CD1: Track 19

Prosim vás, jak se dostanu na Václavské náměstí?
Devítkou nebo trojkou.
Prosim?
Tramvají devět nebo tři. Devítka teď ujela, ale můžete jet trojkou. Jede asi za pět minut.
A nemůžu jet *timhle* autobusem? Spěchám.
Ne, ne, ten tam nejede. *Radši* počkejte na tu trojku, to máte lepší.

CD1: Track 20

Prosim tě, nevíš, kde je Vinohradská ulice?
Podívej se na www.mapy.cz. Normálně napíšeš ulici a město a najdeš to.
Aha. A jak se tam dostanu? Autobusem nebo metrem?
Podívej se na jízdní řády, www.jizdnirady.cz. Tam je spojení pro celou republiku.
Aha, už to mám. A co je to MHD?
No to je to, co hledáš – městská hromadná doprava.
Jo, už to *vidim*. Můžu jet metrem áčkem nebo jedenáctkou.

CD1: Track 21

Jako malá holka jsem vždycky chtěla být učitelkou. Hned po maturitě jsem šla na pedagogickou fakultu. Teď učím už třicet let. Je to čím dál tím těžší, protože dneska děti víc zlobí, málo čtou, nic je nezajímá a pořád jenom sedí u počítače nebo u televize. Cítím se už opravdu unavená a těším se, až půjdu do důchodu.

CD1: Track 22

Nikdy jsem konkrétně nevěděl, čím bych chtěl být, ale vždycky jsem chtěl pomáhat lidem. Bral jsem to jako svoje poslání. Proto jsem se stal hasičem a dělám to už patnáct let. Ona je to v podstatě práce jako každá jiná, často jezdíme k běžným haváriím, a někdy nás lidi volají zbytečně. Ale párkrát jsem už zažil doslova „horké chvilky" a jsem rád, že jsem pomohl zachránit několik lidských životů.

CD1: Track 23

Jako klukovi se mi *strašně líbily* auta a vždycky jsem chtěl dělat něco s *autama* – třeba *nějakýho* mechanika nebo řidiče. Ve škole mi to moc nešlo, *holt* jsem nebyl studijní typ, že *jo*. Navíc jsem se ve *vosmnácti voženil*, pořídili jsme si dítě, a tak jsem si musel hezky rychle najít *nějaký* zaměstnání. Už pár let dělám uklízeče a neměnil bych. Je to *fakt* pohodová práce, dopoledne mám volno, *vodpoledne uklidim* pár kanceláří a mám klid.

CD1: Track 24

Jé, čau, Moniko. Jak se máš? Už jsem tě dlouho neviděla.
Ahoj, Aleno. No, nic moc. Hledám práci a pořád nemůžu žádnou sehnat.
Jak to? Jsi mladá, máš školu i praxi. Co jsi dělala naposled?
No, teď jsem tři roky nepracovala, protože jsem byla na *mateřský*. Předtím jsem pracovala jako účetní v *jedný malý* firmě.
A jakou práci sháníš?
Asi zase účetní nebo něco v administrativě. Ale víš, hledám něco na *zkrácenej* úvazek, tak maximálně na 6 hodin denně, a to je *těžký*. Mám *malý* děti, a nemůžu pracovat do sedmi do večera.
Ale mohla by sis najít někoho na hlídání, ne?
Jo, ale to je *drahý*. A taky chci být s *dětma*. Jé, promiň, já už nemám čas. Musím běžet. Jdu si podat inzerát do Annonce.

CD1: Track 25

Na jaké filmy jste se díval, když jste byl malý? Měl jste nějakou oblíbenou filmovou postavu?
Já jsem měl *strašně* rád filmy o Indiánech. Viděl jsem

snad všechny, *co* u nás dávali. S bratrem jsme si pořád hráli na Indiány. Já jsem byl jako Indián Vinnetou a *brácha* byl jeho věrný bílý přítel Old Shatterhand. Nejvíc se mi líbil ten druhý díl, Vinnetou, rudý gentleman.

CD1: Track 26

Měl jste jako malý rád nějaké filmy nebo filmové hrdiny?
Ne, ani ne, když jsem byl malý, tak televize nebyla a na kino jsme neměli peníze ani čas. Ale hodně jsem četl a měl jsem *strašně* rád knížky Julese Verna – třeba Kapitán Nemo, Cesta kolem světa za 80 dní, 20 tisíc mil pod mořem, Dva roky prázdnin... To moji vnuci pořád sedí u televize nebo u počítače. Ti vidí za měsíc víc filmů než já v jejich věku za celý rok!

CD1: Track 27

Na co se ráda díváš, Dášenko? Máš nějaké oblíbené filmy?
Já mám ráda večerníčky, dívám se na ně *každej* den. A taky se mi *strašně* líbí pohádky a seriály: Princezna ze mlejna, Popelka, Včelka Mája, Vlk a zajíc, Tom a Jerry, Harry Potter... (eee) Ale *nejradši* mám Krtečka!

CD1: Track 28

Paní Nová a paní Hladká si povídají před domem.
No ne, dobrý den, paní Hladká. To jsem ráda, že vás vidím. Jak se máte? Už jsem vás dlouho nepotkala. A co je u vás *novýho*?
Dobrý den, paní Nová. *No*, to víte, všechno při *starým*. Právě jsme se s manželem vrátili z chalupy. Zůstáváme tam *každej* rok skoro až do Vánoc, a letos bylo pořád tak hezky. Co tady ve městě, *že jo*?
To máte pravdu, *paní* Hladká. Hned bych si to s *váma* vyměnila. To my jsme tu měli *fofr*. Před čtrnácti dny se mi ženil nejmladší syn, takže si umíte představit ten zmatek. Ale všechno dobře dopadlo.
Já vím, dostala jsem od nich oznámení a hned jsem jim poslala gratulaci. *No*, a jak se mají?
Představte si, jsou teď na líbánkách až v Thajsku. Moje vnučka je teď taky v cizině, jeli se školou do Itálie. Včera jsem od ní dostala pohled. Jsou tam jenom na pár dní, ale uvidí Řím, Benátky i Florencii.
A kolik jí vlastně je? Ta už musí *bejt* velká. To už je dlouho, co jsem ji viděla naposled.
Představte si, příští *tejden* jí bude 15. *No*, *letí to*, paní Nová. V neděli máme oslavu, tak musím koupit *nějakej* dárek, *nějaký hezký* přání a asi jí upeču dort.
Tak to máte radost, viďte? Ale slyšela jste, co je tady *novýho*? Ta mladá Králová ze třetího patra už má dítě, kluka. A ten pan Čermák, *jak* byl tak dlouho *nemocnej*, tak ten před měsícem umřel. Nemohla jsem jít na pohřeb, tak jsem aspoň poslala kondolenci.
No to je mi líto. Naposled jsem s ním mluvila někdy kolem Velikonoc. Vzpomínám si, že nám poslal přání, tak jsem mu šla poděkovat...
Jo, *jo*, to je život... Jé, to už je hodin! *Musim letět* koupit vánoční přání, než zavřou. Ještě jsem nenapsala tetě Marii na Moravu. A *kdybysme* se neviděly, tak přeju *krásný* svátky.
Vám taky. *Šťastný* a *veselý*!

CD1: Track 29

Máme rádi zvířata, zvířata, zvířata,
protože jsou chlupatá a mají hebkou srst, srst, srst, srst.
V zoologické zahradě, zahradě, zahradě
nehlaďte lva po bradě, ukousne vám prst, prst, prst, prst.
Chybuje ten, kdo lvu skrz tu mříž svou ruku podá,
i když máme deset prstů, *každýho* je škoda.

Máme rádi zvířata, zvířata, zvířata,
protože jsou chlupatá a mají hebkou srst.

Chybuje ten, kdo lvu skrz tu mříž svou ruku podá,
i když máme deset prstů, *každýho* je škoda.

Máme rádi zvířata, zvířata, zvířata,
protože jsou chlupatá a mají hebkou srst (například ježek).

CD1: Track 30

Prosím vás, můžete mi rozměnit *stovku*? Potřebuju desetikorunu na vozík.
Nemůžu, nemám *drobný*. Rozmění vám tamhle u pokladny.

CD1: Track 31

Včera jsem si tady u vás koupila tenhle sýr, a když jsem ho doma rozbalila, viděla jsem, že je *zkaženej*. *Podívejte se*, jak je tady *zelenej*!
Ale to je normální, to je *takovej* speciální typ!
Prosím vás, ale tady je napsáno: Spotřebujte do desátého května. A včera bylo *třináctýho*!
Aha... *No* tak dobře. Chcete ho vyměnit za *čerstvej*, nebo chcete vrátit peníze?

CD1: Track 32

Prosím vás, koupila jsem tady svetr, ale je mi moc *malej*. Můžu ho vyměnit za větší?
Tady ne. Musíte jít do reklamací ve *čtvrtym* patře. Tam vám vrátí peníze a tady si pak koupíte větší. Máte účet?
Mám. A máte větší velikost?
Ano, máme M, L, a XL.

CD1: Track 33

Můžu vám nějak pomoct?
Prosím vás, já jsem si tady koupil televizi a ona teď nějak nefunguje.
A co vám to dělá?
Když to zapnu, jde jenom zvuk, ale obraz nejde. Musím ji vždycky třikrát zapnout a vypnout, pak to začne fungovat, ale obraz je nekvalitní.
Kdy jste ji kupoval? Máte ji v záruce?
Určitě. Kupoval jsem ji v dubnu. To je ještě v záruce, ne?
No, záruka je dva roky. Máte záruční list a účet?
Tady jsou.
Dobře. Musíme ji poslat do servisu. Zeptejte se za týden.

CD1: Track 34

Ahoj Kláro!
No ne, čau, Moniko! Jak se pořád máš?
Ale *no jo*, *furt* stejně. A co ty? *Hele*, nemáš čas? *Nezajdem* si na kafe?
Já teď nemůžu, musím nakoupit a pak *letim* k holiči. Co třeba v pondělí?
Moment, v pondělí je třetího, viď. Tak *jo*, to můžu. A kdy se *sejdem*? Hodí se ti to ve dvě?
Ne, to nestihnu. Já ve čtvrt na tři teprve končím v práci.
Tak v půl třetí? Nebo ve tři čtvrtě na tři?
Víš co, *radši* až ve tři.
Fajn, takže třetího dubna ve tři. To se dobře pamatuje, že *jo*?
No, to je *fakt*. To určitě *nezapomenem*. Tak se *těšim*. Ráda jsem tě viděla. Měj se!

CD1: Track 35

Haló?
Tady Ježek. Prosím vás, promiňte, ale nedomlouvali jsme si schůzku na dvě hodiny? Já už tady v kavárně čekám skoro půl hodiny.
Cože? A kolik je hodin?
Bude půl třetí.
Už !?! Promiňte, já jsem na to úplně zapomněl. Moc se omlouvám. Už tam běžím!
Dobře. Sedím hned u dveří.
Jsem tam za pět minut. A ještě jednou se omlouvám!

CD1: Track 36

Dobrý den, paní doktorko. My jsme se měli dneska odpoledne sejít kvůli té smlouvě, ale něco mi do toho přišlo. Moc se omlouvám, že to měním, ale můžeme se sejít jindy?
Hm, aha.... A kdy by se vám to hodilo? Já můžu až šestnáctého odpoledne.
Moment, podívám se do diáře. Ne, bohužel šestnáctého nemůžu. (eee) Mohla byste sedmnáctého taky odpoledne?
Ne, nemůžu, to už něco mám. A pak odjíždím na tři dny mimo republiku. ... Prosím vás, zavolejte mi koncem příštího týdne a nějak se domluvíme.
Dobře, zavolám. Mějte se hezky a na shledanou.

CD1: Track 37

Takže tady máte tu diplomovou práci. Chcete se ještě jednou sejít a podívat se na to?
No to jste moc hodná, paní profesorko, ale já vás s tím nechci zdržovat.
Ale to nezdržujete, klidně přijďte. Hodí se vám to třeba druhého dubna?
Ano, to se mi hodí. Můžu přijít zase v jedenáct hodin?
Raději v půl jedenácté, ano?
Dobře, tak druhého v půl jedenácté. A ještě jednou děkuju, moc jste mi pomohla.

CD1: Track 38

No ne, *seš* to ty? Už jsem tě neviděl sto let! Tak co, jak žiješ?
Ale *jo*, *v pohodě*. A co ty?
Hele, *nezajdem* si na pivo?
Dneska nemůžu, ale třeba příští *tejden*.
A kdy? Co třeba v pátek?
V pátek? *No*, to se hodí, to mám zrovna narozeniny!
Cože, je to *možný*? Ty máš narozeniny *třináctýho* dubna? Já taky!
No, to je *dobrý*, tak to spolu musíme *voslavit*! Tak se *sejdem* v sedm večer U Tygra, *jo*?

CD1: Track 39

Vánoce, Vánoce přicházejí,
zpívejme přátelé,
po roce Vánoce, Vánoce
přicházejí, šťastné a veselé.

Proč jen děda říct si nedá,
tluče o stůl v předsíni
a pak běda marně hledá
kapra pod skříní.

Naše teta peče léta
na Vánoce vánočku,
nereptáme, aspoň máme
něco pro kočku.

Vánoce, Vánoce přicházejí,
zpívejme přátelé,
po roce Vánoce, Vánoce
přicházejí, šťastné a veselé.

Bez prskavek, tvrdil Slávek,
na Štědrý den nelze být
a pak táta s minimaxem
zavlažoval byt.

Tyhle ryby neměly by
maso míti samou kost,
říká táta vždy, když chvátá
na pohotovost.

Vánoce, Vánoce přicházejí,
zpívejme přátelé,
po roce Vánoce, Vánoce
přicházejí, šťastné a veselé.

Jednou v roce na Vánoce
strejda housle popadne,
jeho vinou se z nich linou
tóny záhadné.

Strejdu vida děda přidá
„Neseme vám noviny",
čímž prakticky zničí vždycky
večer rodinný.

Vánoce, Vánoce přicházejí,
zpívejme přátelé,
po roce Vánoce, Vánoce
přicházejí, šťastné a veselé.

A když sní se, co je v míse,
televizor pustíme,
v jizbě dusné všechno usne
k blaženosti mé.

Mně se taky klíží zraky
bylo toho trochu moc,
máme na rok na klid nárok
zas až do Vánoc.

Vánoce, Vánoce přicházejí,
zpívejme přátelé,
po roce Vánoce, Vánoce
přicházejí, šťastné a veselé.

CD1: Track 40

Pan Dubský přišel na návštěvu k Vrzalovým.

Dobrý den, pane profesore. Tak vás u nás vítám.
Našel jste to dobře?
No, trochu jsem zabloudil. Omlouvám se, že jdu pozdě.
Ale to nevadí. Pojďte dál a odložte si. Tady máte pantofle.
...
Tady to je pro paní a pro vás mám něco na zahřátí.
Jé, belgické pralinky! Ty mám moc ráda.
No ne, francouzské víno! Moc děkuju, ale to jste nemusel. Tak prosím, posaďte se. Hned budeme večeřet. Můžu vám nalít pivo nebo víno? Máme červené i bílé.
Tak trochu toho červeného. (eee) Promiňte, můžu si odskočit?
Ano, ano, tady ty dveře hned vpravo.
...
Dobrou chuť. – Dobrou chuť. – Vám taky.
Mmmmm, to je opravdu výborné.
Nechcete přidat rýži nebo maso?
Ne, děkuju, to stačí. Bylo to moc dobré. Jste skvělá kuchařka.
Jsem ráda, že vám chutnalo, ale to vařil manžel, já moc nevařím.
...
Tak děkuju za hezký večer.
My děkujeme za návštěvu. Na shledanou a mějte se hezky.
Vy taky. A brzy na shledanou.

CD1: Track 41

Petra s malým Lukáškem přišli na návštěvu
ke Zdeňce.

Ahoj! To jsem ráda, že vás vidím. Dejte si ty kabáty tady na věšák a pojďte si sednout do obýváku.
...
Ty to tady máš *hezký*.
No, pořídila jsem si *novej* nábytek. *Hele*, ty si asi dáš *kafe* a Lukášek čaj, viď? Mám tady k tomu něco *sladkýho*. Máš rád dortíček, Lukášku?
Mám. A teto, můžu si vzít bonbón?
Ale Lukášku, to se nedělá! Nemusíš mít všechno, co vidíš.
To je *dobrý*, nech ho. Na, *vem* si.
A jak se říká, Lukášku?
Děkuju. Mňam, ten je *dobrej*. A teto, můžu si vzít ještě jeden?
Ne, ne, Lukáši, už máš dost. Zdeňko, prosím tě, podej mi ubrousek. Kluk je *celej špinavej*. Fuj, ty *jseš* ale prasátko!

CD1: Track 42

Až budu v důchodu, budu mít konečně víc času na rodinu. Mám doma spoustu receptů, a tak bych chtěla víc vařit, *píct* dorty a koláče pro vnuky, *no* prostě *bejt* typická hodná babička. Ale nemyslete si, že budu pořád jenom doma v kuchyni! Už jako holce se mi líbily motorky a vždycky jsem nějakou chtěla. Takže když budu zdravá, udělám si *řidičák* a koupím si nějakou menší motorku. Taky bych si chtěla zaplatit *nějakej jazykovej* kurz. Jedna moje dcera je vdaná v Anglii, tak bych se potřebovala líp domluvit s jejím manželem. Když se budu pořádně učit, tak to za rok zvládnu, ne? *No*, ale nejvíc ze všeho se těším, že si konečně přečtu všechny ty knihy, *co* jsem vždycky nakupovala, a nikdy na ně neměla čas.

CD1: Track 43

Až dodělám školu, musím *fakt* nejdřív ze všeho konečně uklidit byt. Před maturitou jsem na to vůbec neměla čas. Moc dlouho *vodpočívat teda* ale nemůžu, *musim* se zase začít učit, protože v červnu dělám zkoušky na *vysokou*, na biologii. Taky se chci učit malovat – to je vedle biologie druhá věc, která mě *strašně* moc baví. A chci si už konečně *dodělat* ten *červenej* svetr, *co* pletu už dva roky. V srpnu pak pojedu s kamarádkou na *nějakej* letní kurz aerobicu. *No*, a když se nedostanu na *vysokou*, pojedu do Německa nebo do Rakouska jako au-pair a aspoň se pořádně *naučim* německy.

CD1: Track 44

Až budu starým mužem, budu staré knihy číst
a mladé víno lisovat,
až budu starým mužem, budu si konečně jist tím,
koho chci milovat,
koupím si pergamen a štětec a tuš a jako čínský
mudrc sednu na břeh řeky
a budu starý muž, starý muž.

Až budu starým mužem, pořídím si starý byt a jedno
staré rádio,
až budu starým mužem, budu svoje místo mít u okna
kavárny Avion,
koupím si pergamen a štětec a tuš a budu pozorovat
lidi, kam jdou asi
a budu starý muž
a budu starý muž.

Až budu starým mužem, budu černý oblek mít
a šedou vázanku,
až budu starým mužem, budu místo vody pít lahodné
víno ze džbánku,
koupím si pergamen a štětec a tuš a budu mlčet,
jako mlčí ti, kdo vědí už,
starý muž, starý muž.

CD1: Track 45

No ne, Hanko, ty máš *novej* účes! Kdo ti to dělal?
Prosím tě, to je *strašný*. Byla jsem u holičky v tom kadeřnictví v centru. Řekla jsem jí, že to nechci moc ostříhat, jenom vpředu trochu zkrátit ofinu a vzadu vlasy na krku. *No*, a podívej se, co mi udělala, jak to mám *krátký*.
No jo, to já znám. Holičky nikdy člověka neposlouchají. Ale nemáš to tak *strašný*, na léto to bude *hezký*!

CD1: Track 46

Podívej se, mám *nový* šaty!
No ty jsou *fakt krásný*! Kdes je koupila?
Koupila jsem je v Tescu, ale byly mi moc *dlouhý*.
Nechala jsem si je zkrátit u švadleny.
Aha, *vidiš*, já bych potřebovala zkrátit džíny. Kolik to stálo?
Jenom sto dvacet. Chceš na ni telefon? Je docela levná a moc šikovná.

CD1: Track 47

Auuu! *Do háje*!
Co se stalo?
Zase mi upadl podpatek. Je tohle *možný*? Před měsícem jsem si nechala ty boty opravit a už se zase rozbily!
A nemůžeš je reklamovat?
No to právě nemůžu, ztratila jsem účet. Ale příště si ho určitě nechám!

CD1: Track 48

No to snad není pravda! Podívej se na tu bundu. Teď jsem ji *přines z* čistírny!
Co je? Já nic *nevidim*!
Ty nevidíš ten *flek*? Vůbec to nevyčistili! A přitom je to tak *drahý*! *Musim* to tam dát znova a reklamovat to.

CD1: Track 49

Páni, mě bolí záda! Já už *nevim*, co s *tim* mám dělat.
A proč nejdeš na masáž? To by ti třeba pomohlo.
Ty znáš *nějakýho dobrýho* maséra?
No, u nás na sídlišti je jeden moc *šikovnej*. Byl jsem tam *minulej tejden*, *strašně* mě *bolely* záda z volejbalu. Moc mi *pomoh*. Musíš si k němu taky zajít.
A *musim* se k němu objednat?
Musíš, má pořád plno. Dám ti telefonní číslo.

CD1: Track 50

Letos jsme byli s manželkou a naší roční dcerou Kristýnkou u moře na *francouzský* Riviéře. Jeli jsme tam na začátku června mimo hlavní sezónu, takže to bylo levnější. Bydleli jsme v hotelu v *malym* městě blízko Cannes. Hotel byl asi 5 minut od pláže, to bylo *skvělý*. V hotelu taky byl bazén, to bylo zase *dobrý* pro naši malou Kristýnku, protože tam bylo docela horko. Na pokoji jsme měli taky malou kuchyňku, takže jsme si mohli vařit *francouzský* speciality sami. Restaurace tam pro nás byly *hrozně drahý*. Další nevýhoda byla, že hotel byl hned vedle *velký* silnice, a tak tam byl i v noci docela hluk. A pak ta cesta autem! Jeli jsme to z Liberce snad 20 hodin, to bylo *fakt* dost *náročný*.

CD1: Track 51

V listopadu jsem si splnila svůj dávný sen – podívat se do Thajska. Za měsíc jsme procestovali *všechny* nejzajímavější místa. Nejdřív jsme samozřejmě byli v Bankoku. Pak jsme jeli na sever, kde jsme viděli jak starou thajskou kulturu, tak i krásnou přírodu. V horách jsme navštívili tradiční vesnice, a dokonce jsme jezdili na slonu. To byl zážitek! Potom jsme se ještě zajeli podívat na tři dny do Kambodže. Poslední týden jsme pak odpočívali u moře. Musím říct, že cesta byla skvěle zorganizovaná. Měli jsme výborného průvodce, který toho o Thajsku *strašně* moc věděl. Bohužel s námi bylo několik lidí, které to vůbec nezajímalo, pořád chtěli jenom nakupovat, chodit do barů nebo ležet na pláži. Myslím, že si vybrali špatný zájezd. *Jo* a taky v jednom hotelu v Bankoku byly docela špinavé pokoje. Ale jinak si na ubytování nemůžu stěžovat.

CD1: Track 52

Od té doby, co jsme s manželem v důchodu, každý rok někam cestujeme. Letos jsme se chtěli podívat do Skandinávie. Nakonec jsme se rozhodli pro zájezd lodí. Plavba začala v Dánsku a trvala celkem 6 týdnů. Během cesty jsme navštívili Dánsko, Švédsko a Norsko. Nejvíc se nám asi líbilo severní pobřeží Norska – krásná příroda, fjordy, zvířata. Problém byl, že jsme měli docela smůlu na počasí. Často pršelo a byla opravdu velká zima. Taky nám na lodi ze začátku moc nechutnalo jídlo, jedli jsme pořád ryby. Po pár dnech jsme si stěžovali kapitánovi a jídlo se zlepšilo. Jinak ta plavba lodí pro nás byla něco úplně nového, bylo to moc *fajn*. Poznali jsme tam spoustu zajímavých lidí a opravdu jsme si to užili. A na příští rok plánujeme další plavbu, tentokrát kolem Afriky.

CD2

CD2: Track 01

Pracuju jako manažer ve firmě Veltex a starám se o export. Pracovní dobu mám od osmi do čtyř, ale v práci jsem tak deset dvanáct hodin. Já vím, že bych měl o víkendu odpočívat, manželka mi to taky říká, ale nějak neumím „vypnout". Většinou ještě dodělávám to, na co jsem během týdne neměl čas. Poslední dobou mě dost často bolí hlava a žaludek a nemám chuť k jídlu. Mám tolik práce, že se nejdřív dostanu do postele tak v jednu ve dvě v noci. Ráno bych ještě spal, ale musím do práce. Děti a manželka si stěžujou, že mě skoro nevidí.

CD2: Track 02

Máme tři děti, s nejmladším jsem na mateřské dovolené. Minulý rok jsem na tom byla špatně. Přestěhovali jsme se do Prahy a ten nejmladší začal být pořád nemocný. Děti se špatně adaptovaly v nové škole a manžel začal podnikat a byl pořád pryč. Pomáhala jsem mu s účetnictvím a pracovala jsem i dvanáct hodin denně. Řeknu vám, že toho na mě bylo moc. V noci jsem začala špatně spát a pořád jsem měla pocit, že jsem něco nestihla zařídit. Nakonec jsem si zašla k doktorovi a ten mi dal nějaké léky na uklidnění. Taky jsem se domluvila s manželem, že místo mě přijme účetní, a začala jsem chodit na jógu. Pořád mám hodně práce, ale už to zvládám líp.

CD2: Track 03

No, já pracuju jako instalatér a poslední dobou mám *strašně* moc práce! Ve všední den se *nezastavim*, to jsem v práci *vod* rána do večera, ale o víkendu zásadně nikdy nepracuju. Všeho nechám a jedeme s manželkou na chatu. Když je hezky, rád chytám ryby, hrajeme pingpong nebo chodíme plavat do řeky. V zimě topíme v krbu, hraju na kytaru, zazpíváme si nebo si zajdeme na pivo do hospody. To víte, *bohatej* nejsem, ale život mám jen jeden, tak proč bych si ho neužil!

CD2: Track 04

Prosím vás, já bych se chtěl objednat k panu doktorovi na prohlídku.
Tak mi řekněte jméno a datum narození.

CD2: Track 05

Prosím, další!
Sestřičko, syn se říznul do prstu a hodně to krvácí.
Tak honem pojďte dál. Víte, kdy naposled dostal injekci proti tetanu?

CD2: Track 06

Tak co potřebujete?
Spadla jsem a uhodila jsem se do hlavy. Pak jsem zvracela a ta hlava mě pořád hrozně bolí.
Kdy se vám to stalo? To může být otřes mozku. Zavolám sanitku a pojedete do nemocnice na vyšetření.

CD2: Track 07

Co se vám stalo?
Pane doktore, předevčírem jsem si dělal kávu a polil jsem se horkou vodou. Spálil jsem si ruku.
Hm, *no* máte to hodně spálené. Měl jste přijít hned, jak se vám to stalo. Dáme vám na to mast a obvaz. A musíte dávat pozor na infekci!

CD2: Track 08

Včera jsem spadl na ledě. Strašně mě bolí noha. Doufám, paní doktorko, že jsem si to nezlomil.
No jo no, může to být zlomené. Musíte na rentgen. Sestřička vás tam odveze.

CD2: Track 09

Co je vám?
Dneska ráno jsem měla teplotu 38,5. Bolí mě v krku, je mi špatně a taky trochu kašlu.
Otevřete ústa. Hm, to je angína. Musíte brát antibiotika, čtyřikrát za den jednu tabletu. Tady máte recept. Až to doberete, přijdete na kontrolu. Chcete napsat nemocenskou?

CD2: Track 10

Kdo je další? Tak pojďte do ordinace. Jakou máte pojišťovnu? Máte kartičku?
Jakou kartičku?
Kartu zdravotního pojištění. Vy nejste pojištěný?
Ne, nejsem. Kde si můžu pojištění vyřídit?

CD2: Track 11

Když jsem byla malá, byla jsem hodně nemocná. Měla jsem často kašel, bronchitidy a několikrát i zápal plic. Doktorka mi na to pořád dávala antibiotika, třeba desetkrát za rok. Pak mamince někdo poradil, že máme jet k moři, ale minimálně na tři týdny. Tak jsme jeli na dovolenou do bývalé Jugoslávie. Padly na to všechny rodinné peníze, ale úžasně mi to pomohlo.

CD2: Track 12

Asi před pěti lety mě pořád bolelo břicho, neměl jsem chuť k jídlu a hodně jsem zhubnul. Šel jsem k praktickému lékaři a ten mě poslal na onkologii do nemocnice. Tam bohužel zjistili, že mám rakovinu žaludku. Byl jsem na operaci a pak jsem chodil na chemoterapii. Teď to vypadá, že se nemoc zastavila a všechna vyšetření mám v pořádku.

CD2: Track 13

V létě jsem byla s manželem a synem na chatě. Ráno jsem dělala čaj a nalila jsem vařící vodu do skleněné konvice. Když jsem ji nesla na stůl, konvice se rozbila a já jsem si polila obě stehna horkou vodou. To byla bolest! Hned jsme zavolali sanitku a jela jsem na speciální kliniku popálenin. Byla jsem tam dva týdny. Ještě teď mám na obou stehnech velké červené skvrny, a to už je to půl roku.

CD2: Track 14

Minulej rok jsem byl na horách a měl jsem tam dost *vážnej* úraz. Byl jsem na sjezdovce na snowboardu a narazil do mě jeden lyžař, *kterej* jel jako blázen. Měl jsem zlomenou nohu v koleni a *těžkej* otřes mozku. Naštěstí mě převezli rychle do nemocnice a hned mě operovali. Půl roku jsem chodil na rehabilitace a musel jsem chodit o berlích. Teď už chodím skoro normálně, ale na snowboard si asi ještě počkám.

CD2: Track 15

Manželovi se líbí jazz, tak mě přemluvil, abych s ním šla na koncert nějakého českoamerického jazzmana, *co* tady byl na turné. Mně se tedy jazz nikdy nelíbil, a tohle byla opravdu hrůza. Ale možná tomu nějak nerozumím. *No*, příště si rozmyslím, kam zase s manželem půjdu.

CD2: Track 16

Nedávno jsem si půjčil povídky Isaaca Bashevise Singera – nebo nevím, jestli se to nečte Zingera? Ten autor je polský Žid, který emigroval do Ameriky a popisuje život polských Židů v minulosti. Někde jsem se dočetl, že dostal Nobelovu cenu za literaturu. Něco tak skvělého jsem dlouho nečetl. Doporučuju!

CD2: Track 17

O víkendu jsem si znova půjčil Návrat idiota na *dívídíčku*. Režíroval to Saša Gedeon a *myslim*, že výborně. Viděl jsem to už *podruhý*, ale líbilo se mi to ještě víc než předtím. Hlavně se mi moc líbil scénář a kamera byla taky dobrá. Prostě *skvělej* film.

CD2: Track 18

Minulý týden jsme byli s přítelem na výstavě Bodies, to byla výstava lidských těl. To byl ovšem zážitek, to vám řeknu. Musela jsem odejít, ještě než jsem si to všechno prohlídla. *Hrozně* mně vadilo, když jsem si představila, že to vlastně byli živí lidi, a teď tam stojí jako exponáty a lidi na ně *koukají*. Příteli se ta výstava líbila a docela jsme se o tom pohádali.

CD2: Track 19

Zrovna včera jsem si koupil v antikvariátu první vydání Skácelovy Smuténky. Básničky čtu už od mládí a Skácela mám nejraději. Mám od něho doma skoro všechno, co napsal. Tahle knížka mi ještě chyběla do sbírky. Já vím, že dneska už poezii čte málokdo. Asi jsem výjimka, ale já poezii miluju.

CD2: Track 20

Já *teda* normálně dost poslouchám moderní muziku, hiphop, rap, reggae, skoro všechno. Před dvěma týdny mě ale rodiče přemluvili, abych s *nima* šla na operu. Šli jsme na Zápisky z *mrtvýho* domu, to je opera Leoše Janáčka podle *Dostojevskýho* románu. *To byla síla*! Nevěděla jsem, že Janáček je tak *dobrej*. Zpěváci i orchestr byli *úžasný*. Já snad *fakt* začnu chodit na operu!

CD2: Track 21

Kolik je na světě očí,
kolik je na světě snů,
kolik se koleček točí,
kolik je nocí a dnů?

Kolik je na světě moří,
kolik je na světě řek,
kolik je smutků a hoří,
kolik je rozlitých mlék?

Toho i toho je mnoho,
lidí a věcí a jmen.
Jediné slunce je jedno,
a to když vyjde, je den.

Kolik je na světě poupat,
kolik je na světě knih,
kolik je jezevčích doupat,
kolik je jezevců v nich?

Kolik je na světě školek,
kolik je na světě škol,
kolik je kluků a holek,
kolik je šlapacích kol?

Toho i toho je mnoho,
toho i toho je moc.
Jediné slunce je jedno,
a to když zajde, je noc.

CD2: Track 22

Máš dneska něco v plánu? Co *kdybysme* šli na nějakou výstavu?
Ne, mně se nechce. *Radši* bych šla do kina. Třeba v Palace Cinema *dávaj*...
Tak to ne, do multikina mě nedostaneš. Já tam *nesnášim* ty *šíleně dlouhý* reklamy a vadí mi ta neosobní atmosféra. *Kouknu* se na *klubový* kina na internet. ...Hm, v Matu *dávaj novýho* Almodóvara, to by mohlo *bejt zajímavý*. Co myslíš?
Jestli je to ten, co natočil Vše o mé matce, tak to bych šla, to se mi líbilo.
No, to je *von*. Tak v půl *sedmý* na *Karláku*, na zastávce dvaadvacítky.

CD2: Track 23

Prosím dva lístky někam dozadu doprostřed.
Ne, dozadu ne! Já jsem si zapomněl *brejle*.
Máme dva poslední lístky – jeden do první a druhý do třetí řady.
Do první řady je to *blbý*, nechci *lízat* plátno. A ani *bysme* neseděli spolu...
No, to je *fakt*. Tak co *teda* budeme dělat?
A co třeba zajít do videopůjčovny?

CD2: Track 24

Tak co si půjčíme? Co třeba X-man?
A co je to za film?
To je *takový* akční sci-fi.
To by mě asi nebavilo. (eee) Nechtěl by ses podívat na Kolju?
Hm, proč ne. Sice jsem to viděl, ale vlastně už si to moc nepamatuju.
....
Jé, to bylo *dojemný*. Skoro jsem brečela.
No, na mě to bylo trochu moc sentimentální.
To možná *jo*, ale taky *fakt působivý*. A ten příběh je dobře *napsanej*, *takovej lidskej*. A je tam spousta *vtipnejch* scén. Taky ses smál.
To *jo*. A *myslim*, že herci byli dobře *vybraný*. Ten *malej* kluk byl *skvělej*. Jenom asi dvě postavy se mi zdály dost *špatný*, ale to nebyly *důležitý* role.
Mně tam zase vadily ty *erotický* scény. To bylo na efekt. Ale ta hudba na konci byla nádherná. Co to bylo?
Prosim tě, ty neznáš Biblické písně od Dvořáka? Půjčím ti cédéčko, jestli chceš.

CD2: Track 25

Kdo je nejlepší člověk tvého života, Milane?
Tak nejlepší člověk, *jakýho* znám, je můj *děda*. *No*, nebyl to nikdy *takovej* ten *klasickej děda*, *kterej* čte vnoučatům pohádky a chodí na procházky. Můj děda byl inženýr, a i když je mu už přes sedmdesát, je *strašně* aktivní a *podnikavej*. Má pořád spoustu práce a zájmů. Miluje detektivky, a když jsem byl menší, vždycky mi je večer na chatě vyprávěl. Je taky moc *šikovnej*. Naučil mě třeba vyrábět modely lodí a letadel. Na druhou stranu je strašně *puntičkářskej*, všechno musí mít na sto procent. Někdy mi s tím leze na nervy, ale většinou *musim* říct, že má pravdu.

CD2: Track 26

Co byste řekla na téma „nejlepší člověk mého života", Dano?
Tak nejlepší člověk, to *fakt* nevím, to je *fakt těžký*... Nevím, momentálně jsem na všechny kolem sebe dost naštvaná. ... Tak asi nejspíš moje učitelka angličtiny. Ta je *fakt* skvělá. Je úžasně kreativní, vtipná a zábavná, ani na moment se s ní nenudíme. V životě bych neřekla, že škola může být takhle *fajn*. *No*, na druhou stranu musím říct, že někdy je trochu moc upovídaná, nesystematická a nepořádná. Občas zapomíná kontrolovat domácí úkoly a jednou dokonce ztratila naše testy. Ale zase jsem se u ní naučila hodně mluvit. Díky ní se teď už nebojím komunikovat.

CD2: Track 27

Můžeš o někom říct, že je nejlepší člověk tvého života, Agáto?
Jasně, to je moje kamarádka Lucka. Já si moc nerozumím s *mámou* ani s *tátou*, naši se pořád hádají a nedá se s *nima* o ničem mluvit. Lucce můžu říct všechno, je úplně spolehlivá. Hodně mi pomáhá, protože já jsem dost stydlivá, ale ona je na rozdíl ode mě taková energická a ctižádostivá. Lucka je prostě Někdo. *Fakt* je, že někdy je dost nafoukaná a umí být pěkně protivná, ale když jí to řeknu, dává si na to pozor.

CD2: Track 28

Mám dny, kdy vypadám skvěle,
a dny, kdy vypadám strašně,
však mám-li *bejt upřímnej*, musím říct,
že převažujou – no, znáš mě.

Mám dny, kdy jsem velmi vtipný,
a dny, kdy jsem velmi trapný,
však mám-li *bejt upřímnej*, musím říct,
že převažujou ty *špatný*.

V písni se zpívá, že život je náhoda,
a já si říkám: *ty vole*,
jak je to *možný*, že dva dny *jseš* nahoře
a potom tři *tejdny* dole?

Mám dny, kdy jsem velmi bystrý,
a dny, kdy jsem velmi tupý,
však mám-li *bejt upřímnej*, musím říct,
ty *druhý* se mi *ňák* kupí.

V písni se zpívá, že chvíli je sluníčko,
a chvíli že zase prší,
tak *nevim*, proč *musim furt* chodit v *gumáku*,
a všichni kolem jsou suší.

Mám dny, kdy jsem velmi svěží,
a dny, kdy jsem velmi tuhý,
však mám-li *bejt upřímnej*, musím říct,
že převažujou ty *druhý*.

CD2: Track 29

Internet nepoužívám příliš často, nejsem na něj zvyklý. V televizi se dívám na Kinobox, to je pořad o filmových novinkách, a samozřejmě na zprávy. Denně čtu Lidové noviny a taky odborný tisk: Český jazyk a literaturu a Literární noviny. Nikdy nečtu bulvární noviny a nechápu, jak můžou všechny ty skandály a aféry někoho bavit.

CD2: Track 30

No, já u internetu *sedim každej* den, *teda* když nejsem ve škole nebo nespím. Na *netu* hraju hry, stahuju si hudbu, chatuju s *kamarádkama* přes ICQ, čtu blogy a tak... *Strašně* často *koukám* na seriály v televizi, ty se mi *fakt* líbí. Noviny nečtu a *jedinej* časopis, *kterej vobčas* čtu, je časopis Můj pes. Máme totiž doma psa, *kterýho* miluju.

CD2: Track 31

No tak internet používám denně, nemohl bych bez něho *bejt*. Hledám si tam *zajímavý* informace *z mýho* oboru a čtu zprávy. Hodně *chodim* na YouTube, jsou tam *dobrý* videa. Televize mě *fakt* nezajímá, jsou tam samý *blbosti*. To si *radši půjčim* nebo koupím *dividíčko* a pustím si ho na počítači. Časopisy a noviny moc nečtu, jenom *vobčas* si *půjčim vod táty* Auto-Moto.

CD2: Track 32

Moniko, mohla bys dojít na nákup?
Mami, já teď nemůžu. Musím psát ten projekt do školy na zítra.
Ale vždyť už to píšeš *celý* odpoledne. To to ještě nemáš *hotový*?
No, nevěděla jsem, jak začít. Tak jsem šla pro inspiraci na internet.
To nemyslíš vážně. Ty jsi ještě nezačala psát?
No... Ještě ne... Jenom jsem si přečetla *nový maily* a pak jsem chvíli chatovala s Alenou. Pomáhala jsem jí na *netu* něco najít.
To je mi *jasný*. Určitě jste celou dobu zase jen tak surfovaly.
Ale ne, hledaly jsme na Googlu a na Wikipedii něco do školy na dějepis. Přitom jsem náhodou našla *hezkej* program na učení *anglickejch* slovíček, tak jsem si ho stáhla a nainstalovala. *No* a pak jsem se dívala, co *dávaj* v kině. Zajímavě vypadá ten *novej* film s *Johnny* Deppem. Viděla jsem ukázku a taky jsem si stáhla jednu fotku. Upravila jsem ji ve Photoshopu a vytiskla. Podívej, *vtipný*, ne?
Hm, *no jo*, to je *dobrý*... Ale co ten tvůj projekt?
Jo jo, hned začnu. Ale ještě si *musim* vypálit *nějaký cédéčka*, abych na to nezapomněla.
Tak takhle to dál nemá cenu. Já si beru tvůj notebook a ty piš tužkou!

CD2: Track 33

Chci psát Renatě *Řehákový*. Nechceš jí něco vyřídit? Ty máš e-mail na Renatu? Můžeš mi ho nadiktovat? Já jsem ho ztratila.
Tak si piš: renata.rehakova@centrum.cz

CD2: Track 34

Hele, tenhle parfém krásně voní.
Hm, ten je *fakt super*.
Ale je moc *drahej*. Tahle malá lahvička stojí 1850 korun!
Tak se na něj podívej na internetu, tam mají parfémy se slevou. *Myslim*, že to je www.parfemy.cz. Nebo tak nějak.

CD2: Track 35

Hele, víš, že už mám taky skype?
No, to je *skvělý*. Já ti večer zavolám.
Jak tě tam najdu?
Hm, to je *lehký*. Napíšeš tam moje jméno, to je Filip_Novotny, a tak mě najdeš.

CD2: Track 36

Pane profesore, nevíte, kde se dá v Kanadě sehnat učebnice Česky krok za krokem 2? Moje sestra ji nemůže sehnat.
Zkuste to na www.amazon.com nebo www.czech-books.com, psáno anglicky com.

CD2: Track 37

Dobrý den. Chtěl bych poslat dopis doporučeně.
A máte vyplněný podací lístek?
Ne, nemám.
Tak tady je, vyplňte si ho.
Musím vyplňovat všechno?
Ne, jenom odesílatele a adresáta.

CD2: Track 38

Dobrý den, já si jdu pro balík.
Máte s sebou oznámení? To je ten lístek, který vám přišel do schránky.
Ano, tady ho mám.
Moment... Ještě *občanku* nebo pas, prosím. ... Takže to je 1085 korun.
1085? Ale já jsem si objednala knihy jenom *za tisícovku*.
85 korun je poštovné. A tady to prosím podepište.

CD2: Track 39

Jé, ahoj, Pierre. Jak žiješ? Ty teď bydlíš v Brně?
No, před měsícem jsme se přistěhovali. ... Teď jdu do banky. Nevíš, jestli tam mají ještě otevřeno?
To nemám tušení.
To nevadí, *zkusim* to a *uvidim*. Ještě jsem si nestihl založit český účet, pořád používám francouzskou kartu.
To je dost nevýhodné, ne? Poplatky za převody z ciziny jsou drahé.
No, doufám, že už brzy budete mít euro. Tak já *letím*, aby mi nezavřeli. A zítra ještě *musim* na cizineckou policii, na úřad kvůli bytu, zařídit si pojištění...
Jo, to znám. Já když jsem bydlela ve Francii, tak jsem první měsíc jenom běhala po úřadech.

CD2: Track 40

Jak vám můžu pomoct?
Chtěl bych si založit účet.
Tak jako běžný účet vám můžu nabídnout Program Plus nebo Program Extra. Oba programy zahrnují otevření a vedení účtu zdarma, dále také internetové a telefonické bankovnictví a jednu běžnou platební kartu.
A jaký je mezi nimi rozdíl?
No, za Program Plus platíte 55 korun měsíčně a máte tam navíc dva výběry z bankomatu a dvě internetové transakce zdarma. Program Extra je dražší, stojí 95 korun, ale je tam pět výběrů a pět transakcí zdarma. Elektronické výpisy z účtu jsou zdarma, ale pokud si přejete dostávat výpisy poštou, platíte navíc poštovné.
Hmm, tak asi ten Program Plus.
Takže prosím váš občanský průkaz nebo pas, abychom mohli uzavřít smlouvu.

CD2: Track 41

Dobrý den, co pro vás můžu udělat?
Dobrý den, prosím vás, já nemůžu najít kartu a bojím se, že mi ji někdo ukradl. Nevím, co mám dělat.
Takže já vás přepojím na naši bezpečnostní linku, tam si můžete kartu zablokovat.

CD2: Track 42

Tenhle dopis prosím normálně a tenhle doporučeně.
Máte vyplněný podací lístek?
Ano, tady.
28 korun. ... A počkejte, tady ještě máte ten potvrzený lístek.

CD2: Track 43

Co pro vás můžu udělat?
Já bych chtěla zrušit účet. Co k tomu potřebuju?
Tak prosím číslo vašeho účtu, *občanku* nebo pas.
A taky budu potřebovat vaši platební kartu.
A kolik to bude stát?
Zrušení účtu je zdarma, jenom zaplatíte poplatky za poslední měsíc.

CD2: Track 44

No a co bych s *tim* jako měla dělat? Podle mě nemá cenu dělat nic. Od toho máme politiky a platíme daně! Pomáhat by měly hlavně *velký* a *bohatý* firmy, *který* ničí životní prostředí. Já na to nemám peníze ani čas... Ne ne, na *nějaký* řeči o ekologii nevěřím, já nejsem naivní. Já myslím, že jeden člověk nemůže dělat nic.

CD2: Track 45

No, asi nic moc v tomhle směru nedělám, ale *snažim* se doma aspoň třídit odpad. Když vyhazuju odpadky, dávám do kontejneru zvlášť sklo, papíry a plasty. Taky se *snažím* šetřit vodou, protože je drahá. Jinak ale *fakt* nevím. Máme malé děti, takže jsme na tom s penězi dost špatně, a auto taky potřebujeme. Ale kdybych byla bohatá, dělala bych určitě víc. (eee) Třeba bych posílala peníze na sbírky pro země, kde se stala nějaká katastrofa nebo kde je hlad.

CD2: Track 46

No jasně, že s tím můžeme něco dělat, a nejenom můžeme, ale musíme! Za situaci na Zemi má zodpovědnost každý. Já osobně jsem si na dům pořídil solární panely místo klasického topení. Je to mnohem ekologičtější a čistší energie. Taky jsem v poslední době přestal používat auto. Jezdím tramvají nebo autobusem a autem jedu jenom v nejnutnějším případě.

CD2: Track 47

Kdybys byl králem a mohl mi dát
jen jakoby darem svoji zemi či stát,
když koupíš mi zámek a ze zlata štít
a sbírku všech známek, já nebudu chtít.
Vždyť já chci jen žít, jak žít se má, a o nic víc,
je to jen má touha šílená a tě chci říct:

Závidím řekám, vidím je téct,
závidím chlebům, cítím je péct,
závidím ohňům voňavý dým,
závidím růžím a nepochodím,
závidím včelám medový ráj,
závidím dubnu, že přivádí máj.

Modrému mráčku volnost závidím
a to věc je zlá,
studentu v sáčku lásku závidím
a to věc je zlá.

Závidím cestám, že mohou vést,
závidím stromům okolo cest,
závidím loukám srpnový žár,
závidím horám potoků pár,
závidím houslím stříbrný hlas,
závidím mořím prostor a čas.

Modrému mráčku volnost závidím
a to věc je zlá,
studentu v sáčku lásku závidím
a to věc je zlá.

Závidím cestám, závidím jim,
závidím stromům, závidím jim,
závidím loukám, závidím jim,
závidím horám, závidím jim,
závidím houslím, závidím jim...

CD2: Track 48

Dnes bude oblačno až zataženo s občasným sněžením nebo sněhovými přeháňkami, které budou jen v nejnižších polohách přecházet ve smíšené. Teploty budou slabě nad nulou. Bude foukat mírný až čerstvý západní vítr, v nárazech kolem 15 metrů za sekundu. Večer a v noci bude nadále oblačno až zataženo s občasným sněžením. V nížinách budou srážky smíšené. Noční teploty klesnou na 1 až mínus 3 stupně Celsia.

CD2: Track 49

Zítra bude oblačno až zataženo s častými přeháňkami. Teploty se budou pohybovat od 18 do 22 stupňů. Nejvyšší noční teploty kolem 13 stupňů. Očekáváme mírný jihovýchodní vítr.

CD2: Track 50

Zítra očekáváme jasno na celém území České republiky. Bude slunečno a velmi teplo. Vítr bude slabý, severozápadní. Teploty ve dne vystoupí na 30 až 32 stupňů. V noci teploty klesnou na 20 stupňů.

CD2: Track 51

Zítra bude na našem území pokračovat příliv studeného vzduchu ze severu. Bude jasno až polojasno. Nejvyšší denní teploty mínus 7 až mínus 5 stupňů. Sníh se po celý den udrží i v nižších polohách a ve městech.

CD2: Track 52

Zítra bude na naše území postupovat studená fronta. Ráno očekáváme hustě sněžení, a to zejména ve vyšších polohách. Maximální teploty mínus 3 až 0 stupňů. Pozor: při teplotách kolem nuly se na silnicích může tvořit náledí.

CD2: Track 53

Zítra bude polojasno až oblačno. Bude foukat silný severní vítr o síle 50 až 70 kilometrů v hodině. Český hydrometeorologický ústav varuje, že vítr může během dne zesílit ve vichřici, která v nárazech dosáhne až 100 kilometrů v hodině. Teploty přes den vystoupí maximálně na 7 až 10 stupňů.

CD2: Track 54

No, tak podnikat jsem začal hned po revoluci v roce 1990. Vzali jsme si s manželkou půjčku v bance a za ni jsme si koupili malý obchod s ovocem a zeleninou. Začátky pro nás nebyly vůbec lehké, protože jsme s podnikáním samozřejmě neměli žádné zkušenosti a všechno jsme se museli učit. Naštěstí jsme na to byli dva. Já jsem se staral o obchod a manželka dělala účetnictví a administrativu. Obchod byl na dobrém místě, a tak jsme začali rychle prosperovat. Je ale taky pravda, že první tři roky jsme byli v práci od rána do večera i o víkendech a vůbec jsme neměli dovolenou. Asi před pěti lety ale začali stavět kousek od nás supermarket, a to jsem věděl, že to bude pro nás moc velká konkurence. Obchod jsme prodali ještě včas a vydělali jsme na něm docela velké peníze, za které jsme si pořídili domek na kraji města. Ještě nám zbylo i na důchod a další investice. *No* a víte, co mě začalo bavit teď? Nakoupil jsem nějaké akcie a obchoduju na burze.

CD2: Track 55

Asi rok potom, *co* jsem skončila školu, jsem se dvěma kamarády založila reklamní agenturu. Nějaké ty zkušenosti i kontakty jsme už měli a rozhodně nám nechyběl entusiasmus a motivace. Hlavní problém pro nás na začátku byly peníze. Podnikat jsme začali v roce 1995 a první rok byl opravdu těžký. Abychom co nejvíc ušetřili, jako kancelář jsme používali můj byt. Všechny peníze jsme investovali do nejnovější techniky, abychom mohli konkurovat ostatním firmám. *No* a tahle investice se nám vyplatila. Po roce podnikání jsme si mohli pronajmout kancelář v centru města a přijmout další zaměstnance. Momentálně má naše firma 60 lidí a pravidelně pracujeme pro známé české a zahraniční značky. A naše plány do budoucnosti? Tak určitě se chceme stát nejlepší reklamní agenturou v republice.

CD2: Track 56

Od roku 2002 do roku 2007 jsem měl firmu, která se specializovala na účetní, daňové a finanční konzultace. Založit firmu pro mě nebyl žádný problém, měl jsem zkušenosti i peníze do začátku. Horší to bylo s kontakty. Měl jsem jenom drobné klienty, ale žádnou velkou firmu, která by mě uživila. Byla s tím spousta práce, a peníze skoro žádné. Začátky jsou vždycky těžké, ale myslím, že já jsem měl docela smůlu. Byl jsem pořád ve stresu, špatně jsem spal, neměl jsem čas na rodinu... A když se situace ani po pěti letech nezlepšila a já byl *čím* dál tím víc frustrovaný, rozhodl jsem se s podnikáním skončit. Našel jsem si práci v jedné velké bance, kde pracuju jako finanční manažer, a jsem spokojený. Můžu teď dělat věci, na které jsem při podnikání neměl čas – začal jsem znova hrát basketbal a chodit do divadla.

CD2: Track 57

AirTravel, dobrý den.
Dobrý den, chtěla bych rezervovat zpáteční letenku z Prahy do Brna na úterý 19. března ráno.
A kdy chcete letět zpátky?
Čtvrtek 21. března dopoledne.
V úterý ráno tady máme jeden volný let – odlet v 9:15, přílet v 10 hodin. Přejete si business, nebo ekonomickou třídu?
Business třídu pro oba lety, prosím.
Ve čtvrtek jsou k dispozici dva lety, první v 5:15 a druhý v 10:25.
Tak ten pozdější. V kolik přiletí?
Přílet na Ruzyň je v 11:10. Cena letenky včetně letištních poplatků a manipulačního poplatku je 5 725 korun. Na jaké jméno a adresu bude rezervace?
Rezervace bude na jméno Jan Koutecký, EMTEL s. r. o., EM TEL všechno velkými písmeny, tak jak slyšíte. Adresa je Vinohradská 12, Praha 2, 120 00. Fakturu, prosím vás, pošlete na e-mailovou adresu: jkosova@emtel.cz.
Dobře. Rezervace platí ode dneška a letenku musíte zaplatit do deseti pracovních dnů.

CD2: Track 58

Hotel Diamant, prosím.
Ráda bych u vás rezervovala jednolůžkový pokoj od 19. března.
Na kolik nocí?
Celkem na dvě noci. Kolik to bude stát?
Jednolůžkový pokoj stojí 1290 korun za noc.
Ještě by mě zajímalo, jestli je snídaně v ceně?
Ne, snídani účtujeme zvlášť. Cena jednolůžkového pokoje se snídaní by byla 1390 korun. Na jaké jméno bude rezervace?

CD2: Track 59

Taxislužba Alfa.
Chtěla bych objednat taxi na dva dny: jednak na 20. a jednak na 21. března ráno před hotel Diamant.
A na kolik hodin to bude? A na jaké jméno a adresu?
Takže na jméno Koutecký, adresa je Hotel Diamant, Janáčkovo náměstí 3. Dvacátého to bude v půl deváté. A dvacátého prvního... (eee) Prosím vás, za jak dlouho se dostanete ráno od hotelu na letiště?
Ve všední den ráno do tři čtvrtě hodiny.
Takže dvacátého prvního ve čtvrt na devět.

CD2: Track 60

U Modré koruny. Co si přejete?
Ráda bych si u vás rezervovala stůl na středu 20. března.
Pro kolik lidí?
Minimálně pro 10. Půjde o pracovní oběd s klienty.
Pro obchodní schůzky si u nás taky můžete rezervovat zvláštní salonek, jestli máte zájem. 20. března je salonek k dispozici.
Ano, ano, to bude vhodnější. Takže ten salonek prosím rezervovat na jednu hodinu.
Dobře. Ale prosím vás, tu rezervaci musíte ještě den předtím telefonicky potvrdit. *Jo*, a na jaké jméno to bude?

CD2: Track 61

Prosím vás, mně se asi ztratil kufr. Nenašel jsem ho na pásu. Můžete mi nějak pomoct?

Máte palubní lístek s lístkem k zavazadlu?

Ano, tady.

Moment, prosím, jen se podívám do databáze...

...

Bohužel tady u nás žádné ztracené zavazadlo nemáme... Musíme kontaktovat kancelář v místě odletu. Bude to chvíli trvat, než zjistíme, co se s vaším kufrem stalo. Až budeme něco vědět, ozveme se vám. Jaký máte telefon? A na jakou adresu vám ten kufr máme doručit?

CD2: Track 62

Promiňte, prosím vás, ale u mě v pokoji nefunguje topení ani neteče teplá voda. Co to má znamenat? Můžete s tím něco udělat?

No, moc vám se omlouváme, měli jsme v hotelu nějaké technické problémy. Teď už je všechno v pořádku. Topení by mělo začít fungovat každou chvilku a teplá voda bude do hodiny.

No, to je ale nepříjemné. Je tam velká zima a chtěl jsem se osprchovat.

Opravdu nás to velmi mrzí. Tak jako kompenzaci vám můžeme nabídnout 10% slevu z ceny ubytování.

CD2: Track 63

Prosím vás, já bych se chtěl zeptat, jestli jste v restauraci nenašli nějaký mobilní telefon. Musel jsem ho tam odpoledne zapomenout.

A kde jste ho asi nechal?

Určitě někde v salonku. Nevím přesně kde, možná zůstal na stole...

Počkejte chvilku, zeptám se kolegy.

...

Tak bohužel, kolega taky žádný mobil nenašel. Nemohl jste ho zapomenout někde jinde?

CD2: Track 64

Prosím vás, nechci dělat problémy, ale musím si stěžovat. Já jsem si objednal taxík na čtvrt na devět, ale on přijel skoro až v půl. Málem jsem přijel pozdě na letiště.

No, a kdy a odkud jste jel?

Bylo to dneska ráno od hotelu Diamant na Janáčkově náměstí.

Já o žádném zpoždění nic nevím. Naši řidiči jezdí vždycky včas! U nás určitě žádný problém nebyl! Nespletl jste se náhodou vy?

CD2: Track 65

Dobrý den, dámy a pánové, vítám vás na pravidelné lince Praha – Liberec. Předpokládaný příjezd do Liberce je 20 hodin a 5 minut. Já se jmenuji Jarka a během cesty se budu starat o vaše pohodlí. Za chvíli vám nabídnu denní tisk a časopisy, které jsou zdarma. Během cesty je vám k dispozici toaleta v dolní části autobusu. Přeji vám příjemnou cestu.

CD2: Track 66

Hlášení o zpoždění. Rychlík Eurocity 70 Antonín Dvořák ze Stanice Vídeň Südbanhof, pravidelný příjezd ve 23.10, bude o 20 minut opožděn. Vážení cestující, omluvte prosím zpoždění vlaku.

CD2: Track 67

Dámy a pánové, za několik minut přistaneme na letišti Šeremetěvo v Moskvě. Místní čas je 10 hodin 36 minut, venkovní teplota je 24 stupňů Celsia. Prosíme, vraťte se na svá sedadla a připoutejte se. Sedadla uveďte do bezpečnostní polohy. Během přistání vypněte všechna elektronická zařízení a nepoužívejte mobilní telefony.

CD2: Track 68

Dámy a pánové, Supercity Pendolino za několik minut zastaví ve stanici Pardubice hlavní nádraží. Loučíme se s cestujícími, kteří na této stanici vystupují, a přejeme jim příjemný pobyt. Na stanici lze využít možnosti přestupu na další vlakové spoje Českých drah. Pravidelný odjezd v 10 hodin, 21 minut.

CD2: Track 69

Tak, a teď bych vás ráda seznámila s našimi řidiči. Pan Bohumil a pan Aleš se budou starat o to, abychom na místo dorazili včas a bezpečně. Cestou budeme dělat pravidelné zastávky vždy po čtyřech hodinách. Nyní bych vám ráda řekla několik informací o cíli naší cesty.

CD2: Track 70

Dobrý den, dámy a pánové, hovoří k vám kapitán letadla Vítězslav Janota. Vítám vás na palubě letadla Českých aerolinií na pravidelné lince Praha – Londýn Gatwick. Právě jsme vystoupali do letové hladiny 10 400 metrů a letíme nad jihozápadním územím Německa. Venkovní teplota je mínus 40 stupňů, meteorologické podmínky jsou příznivé. Přeji vám příjemný let.

CD2: Track 71

Hele, ten motor nějak divně vrčí. Slyšíš to?

No jo, asi máme poruchu. Co budeme dělat?

Zastavíme a podívám se na to.

Copak ty tomu rozumíš? Nechceš s tím *radši* zajet do servisu?

Ale servis je daleko, kdoví jestli tam *dojedem*. Není tady někde něco blízko?

Hm, nevím.

Ne, počkej! V *tamhletom* domě bydlí jeden můj *známej*, ten autům rozumí. Zastav, podívám se, jestli je doma.

CD2: Track 72

Hele, nejedeš nějak moc rychle?

Ale ne, to je *dobrý*.

Počkej, jsme v obci a ty jedeš sedmdesátkou. To *teda* není *dobrý*!

Prosim tě, ty pořád něco máš! ... A je, tamhle jsou *policajti*! Asi tam byl radar...

Dobrý den, pane řidiči. Vy jste překročil povolenou rychlost. Tak mi dáte 2000 korun.

CD2: Track 73

Hele, já vůbec nevím, kde jsme. Asi jsme zabloudili.

Počkej, podívám se do mapy. ... Kde je ta mapa?

Asi jsem ji zapomněl doma.

No to je *teda dobrý*. Co budeme dělat?

Já nevím, zkusíme to najít, ne?

Ne, počkej. Já se zeptám *tamhletoho* pána. Snad nám poradí.

No tak *jo*, *no*.

A víš co, k narozeninám ti koupím *džípíesku*!

CD2: Track 74

No jo, *no*, za komunistů... *No* tak já jsem byl v KSČ, teda... jako v *komunistický* straně. Vstoupil jsem tam hned po válce, hned *eště* jako *mladej* kluk. Měl jsem pocit, že před válkou nám *kapitalistický* země (eee), že nám nepomohly proti Hitlerovi. *No* a taky před válkou byla ta krize, že *jo*, bylo to... bylo to *takový těžký*... A zdálo se nám, že komunismus může konečně *přinýst* takovou tu sociální spravedlnost. *Vo* těch *politickejch* procesech, *co* dělali Stalin a Gottwald, *vo* tom se tady nemluvilo, *no*. Až pak v těch *šedesátejch* letech se začalo víc mluvit *vo* tom, *jaký* chyby se staly, že je *jako* cenzura a tak... A když pak k nám v *osmašedesátým* přišli *ty* okupanti, že jo, tak jsem položil komunistickou legitimaci na stůl a povídám jim: Tak já *du* ze strany pryč, tohle já neto... neakceptuju. A z KSČ jsem vystoupil. *No jo*, *no*, syn pak měl problémy se školou, málem se nedostal na *vysokou*, že *prej táta* vystoupil ze strany a tak. Musel jít do práce, dva roky pracoval, a až pak se tam dostal a vystudoval *chémii*. ...*No*, a když pak přišla ta revoluce v tom *osmdesátým devátým*, tak jsem se bál, že.... že se zase vrátí *takovej* ten *tvrdej* kapitalismus.... Ale kdepak, *no* teď se lidi *maj* dobře, *maj* auta, ledničky, domy, jídla a pití je v těch supermarketech všude plno, to zas *jo*.

CD2: Track 75

No, tak, jak se žilo za komunistů... Tak já myslím, že materiálně jsme na tom byli docela dobře. Jídlo bylo, oblečení se sice shánělo, ale taky bylo, nebyli jsme nějak extrémně chudá země. Ale co pro mě bylo nejhorší, to byla ta nesvoboda, rozumíte, takovej ten pocit, že nemůžete normálně říct, co si myslíte: že chodíte v neděli do kostela, že čtete nějakou knihu, třeba samizdat od Havla, že váš bratr, *kterej* emigroval do Kanady, se má stokrát líp než vy, a tak. Doma jsme říkali něco *jinýho* a ve škole nebo na schůzi taky něco *jinýho*. Taky když jste chtěli normálně pracovat a dělat kariéru, třeba jako doktor nebo vědec, tak jste museli vstoupit do KSČ... To byla taková ... taková schizofrenie. Člověk se bál říct, co si myslí. *No* a pak v polovině *osmdesátejch* let konečně začaly *nějaký ty* reformy. Já jsem chodila na demonstrace... To víte, že jsem měla strach, my jsme byli okupovaná země a režim ty demonstrace dost tvrdě potlačoval. V lednu 89 nás honili policajti na *Václaváku*, to nikdy nezapomenu. *No* a když pak přišel listopad... teda já... *já byla* tak šťastná, jak snad nikdy v životě. Já opravdu myslím, že ta svoboda teď za to stojí, i když jsou problémy... Teď máme svobodu, a to je hlavní.

CD2: Track 76

No, jak se žilo za komunistů.... Můj *táta* říká, že za komunistů bylo líp, že měl *každej* práci a že jsme se neměli špatně. *Von* je teď bez práce, je *nezaměstnanej*. Já mu *říkám*, aby si udělal *nějakej* rekvalifikační kurz, ale *von* jen sedí u televize a nadává. *Táta* taky říká, že lidi měli víc času, teď že *každej* jenom pracuje a nemá na nic čas. Tak já nevím... Já sama si *teda ten* komunismus moc nepamatuju, bylo mi devět, když byla v *osmdesátym devátym* revoluce. Pamatuju si jenom, že ve škole byly *takový červený* plakáty a *máma* dost často něco sháněla, třeba banány nebo mandarinky na Vánoce, nebo *tuzexový* bony na džíny. A jednou nebyl toaletní papír, no to byla *sranda*, to je dneska *neuvěřitelný*.

No, možná má *táta* v něčem pravdu, ale na *druhý* straně já už si nedovedu představit, že bych třeba nemohla normálně cestovat. Nebo že bych musela kvůli práci nebo škole třeba vstoupit do *tý* KSČ a *bejt* nějaká komunistka… To muselo *bejt fakt strašný*.

CD2: Track 77

Tak co, Jano, jak žiješ?
Ále, je to *v háji*. Za dva týdny maturuju, ale vůbec nic *neumim*. *Do prčic*, proč já jsem se nezačala učit dřív!
Neblázni, to se ti jenom zdá. Já si taky pamatuju, jak jsem před maturitou šílela, nespala, nejedla… A pak to bylo úplně *v pohodě*. To zvládneš, neboj! A kam půjdeš po *gymplu*?
Asi někam na *vejšku*, jestli udělám *přijímačky*.

CD2: Track 78

Kampak jdete, paní Slabá?
Vedu dceru do školky. Chodíme tam už od září.
A jak se jí tam líbí?
No, nejdřív se jí tam nelíbilo, ale teď už si zvykla.
A co váš syn?
Ten už chodí do školy, do první třídy.

CD2: Track 79

Jé, to je *super*! Hurá! Já se snad *zblázním* radostí!
Co se děje, Zuzano?
Dostala jsem se na *vejšku*!
Ty vado, to je *skvělý*, gratuluju! A co budeš dělat za obor?
Angličtinu a ruštinu.
To je na *peďáku*?
Ne, na *Karlovce* na *fildě*.

CD2: Track 80

Určitě v Praze, to je nejkrásnější město na světě! Když jsem poprvé přijela do Prahy, byla jsem nadšená. Tolik památek, historie, příběhů! Přečetla jsem o Praze snad všechno, navštívila jsem *všechny známý* i *neznámý* místa, musela jsem všechno vidět. Kamarádi říkají, že znám Prahu líp než většina Čechů. Asi na tom něco bude, protože kdykoliv potřebujou s něčím o Praze poradit, jdou za mnou… Praha mě ale vždycky dokáže překvapit. Když jsem byla v Praze asi rok, myslela jsem, jak už tady všechno znám. Jednou mě ale kamarád vzal na Karlův most asi v pět hodin ráno, nikde žádný turista, jen mlha, ticho, stíny. To mě naprosto okouzlilo. Praha je prostě magická.

CD2: Track 81

Já už deset let bydlím v Brně a neměnil bych za nic na světě. Moje manželka pochází z jižní Moravy, kde žije celá její rodina. Máme to tam kousek, často k nim jezdíme na návštěvu, a to se vždycky těším, protože lidi tam jsou *strašně přátelský* a *srdečný*. Když potřebujete, tak vám vždycky někdo pomůže. Lidi se tam rádi baví – slaví tradiční svátky, zpívají, tancujou, a to je něco pro mě. Cítím se tam jako doma. Moraváci mi hodně připomínají lidi z Brazílie. *No*, je *fakt*, že samba a cimbálovka k sobě mají trochu daleko, a slivovici v Brazílii taky nemáme, ale jinak jsme z jednoho těsta.

CD2: Track 82

V České republice mě samozřejmě fascinuje všechno, co se týká historie a architektury. Tu tady máte tak bohatou. Jakmile máme s manželem čas, vyrazíme si na nějaký hrad nebo zámek. To je něco úplně jiného než u nás. Byli jsme už na Konopišti, na Křivoklátě, na Hluboké, v Kroměříži, v Lednici… To u nás v Americe není! Doma máme takovou speciální mapu hradů a zámků a tam si modrou tužkou zatrháváme, kde jsme byli. Mapa už je celá modrá, ale my ještě neviděli ani polovinu všech hradů a zámků. To je neuvěřitelné, kolik jich je! *No*, a taky je dobré, že hrady a zámky jsou často někde na kopci. Poznáváme českou historii a ještě přitom sportujeme!

CD2: Track 83

Já jsem *nejradši* v přírodě. Kdykoliv můžu, *sbalim* batoh, vezmu kolo a jedu ven z města. V Česku je spousta krásných míst, ale mně se líbí hlavně na horách – na Šumavě, v Krušných horách, Beskydech nebo v Jeseníkách. V létě tam *jezdim* na kole, na podzim a v zimě *chodim* na túry nebo na běžky, když je sníh. Líbí se mi vaše turistické značky. Je to perfektní systém. Stačí si koupit turistickou nebo cyklistickou mapu a nikde se neztratíte. Letos mě ale čeká nový zážitek – pojedu s kamarády poprvé na vodu. Tak doufám, že to bude zábava a že si to užiju.

Výběrový slovníček

Zkratky a symboly používané ve výběrovém slovníčku

substantivum rodu mužského životného (maskulinum animatum)	*OČ*	výrazy typické pro běžně mluvenou nebo obecnou češtinu	*	sloveso s nepravidelnostmi v prézentní konjugaci nebo v -l formě
substantivum rodu mužského neživotného (maskulinum inanimatum)	*dial.*	dialekt (nářečí)	*impf.*	imperfektivní, nedokonavé sloveso
substantivum rodu ženského (femininum)	-e-	mobilní e	*pf.*	perfektivní, dokonavé sloveso
substantivum rodu středního (neutrum)	-ů-	ů, které v deklinaci alternuje s o	*pl.*	plurál

česky	*anglicky / English*	*německy / deutsch*	*rusky / русский*
A			
ačkoli	although	obwohl	хотя
Afričan, Afričanka	African	Afrikaner, Afrikanerin	африканец, африканка
Alpy *pl.*	Alps	Alpen	Альпы
Američan, Američanka	American	Amerikaner, Amerikanerin	американец, американка
Amerika	America	Amerika	Америка
anděl	angel	Engel	ангел
anglický	English	englisch	английский
Angličan, Angličanka	Englishman, Englishwoman	Engländer, Engländerin	англичанин, англичанка
angličtina	English	Englisch	английский язык
arabština	Arabic	Arabisch	арабский язык
Argentina	Argentina	Argentina	Аргентина
armáda	army	Armee	армия
Asie	Asia	Asien	Азия
aspoň	at least	mindestens, zumindest	хотя бы
Athény *pl.*	Athens	Athen	Афины
aukce	auction	Auktion	аукцион
Australan, Australanka	Australian	Australier, Australierin	австралиец, австралийка
Austrálie	Australia	Australien	Австралия
australský	Australian	australisch	австралийский
aut	out	out	аут, выйти из моды
automechanik	mechanic	Automechaniker	автомеханик
autoopravna	garage	Autowerkstatt	автомастерская
avšak	however	wie auch immer	однако
až	when, till, until	sobald, bis	как только, до, аж
B			
babi *OČ*	grandma	Oma, Großmutter	баба, бабушка
bačkora	slipper	Hausschuh	тапок
bacha *OČ* = pozor	look out! watch out!	Aufpassen!	Осторожно!
bankéř, bankéřka	banker	Bankier	банкир
bankovka	bank-note	Banknote	банкнота
barák *OČ* = dům			
barvit *impf.*	colour/color dye	färben	красить
báseň	poem	Gedicht	стихотворение
básnička = báseň	poem	Gedichtlein	стишок
bát* se *impf.*	to be afraid	Angst haben, sich fürchten	бояться
bavit *impf.*	to entertain, to enjoy	jmdn. unterhalten	развлекать
bavit se *impf.*	to chat, to talk	sich unterhalten, Spaß haben	развлекаться, разговаривать
běhat *impf.*	to run	laufen, rennen	бегать
během	during	während	в течение, во время
Benátky *pl.*	Venice	Venedig	Венеция
benzín	petrol, gas	Benzin	бензин
benzínový	petrol, gas	Benzin-	бензиновый
berle	crutch	Krücke	клюка, костыль
bezdětný	childless	kinderlos	бездетный
bezdomovec, bezdomovkyně	homeless person	Obdachloser, Obdachlose	бездомный, бомж, бездомная
bezmocný	helpless	hilflos	беспомощный
beznaděj	despair	Hoffnungslosigkeit	отчаяние
beznadějný	hopeless	hoffnungslos, verzweifelt	безнадёжный, отчаянный
bezpečnostní pás	safety belt	Sicherheitsgurt	ремень безопасности
bezstarostný	careless	sorglos	беззаботный

česky	*anglicky / English*	*německy / deutsch*	*rusky / русский*
běžet *impf.*	to run	laufen, rennen	бежать
běžný	usual, current	gewöhnlich, laufend, fortlaufend	обычный, текущий
bída	poverty	Not, Elend, Leid	нищета, беда, горе
biskup	bishop, pontiff	Bischof	епископ
bizarní	bizarre	bizarr	странный, причудливый
bižuterie	jewellery	Bijouterie, Schmuck	бижутерия
blahopřání	congratulation	Gratulation	поздравление
blahopřát* *impf.*	to congratulate	gratulieren	поздравлять
blázen	lunatic, nut, fool	Verrückter	сумасшедший
bláznit *impf.*	to fool around	Unsinn treiben	сумасбродствовать
blaženost	beatitude	Wonne, Glückseligkeit	блаженство
blbě	stupidly	blöd, schlecht	глупо, плохо
blbý	stupid, jerked, bloody	blöd, dumm	глупый, идиотский
blinkr *OČ*	blinker	Blinker	блинкер, указатель поворота
blýskat se *impf.*	to sparkle, to glitter, ... lightening	blitzen, funkeln	сверкать
bohatnout* *impf.*	to get rich	reicher werden	богатеть, наживаться
bohatší	better off, wealthier	reicher als	богаче чем
bohatý	rich, abundant	reich	богатый
bojovat *impf.*	to fight	kämpfen	бороться
bolest	pain	Schmerz	боль
bolet *impf.*	to pain, to hurt	schmerzen	болеть
Bombaj	Bombay	Bombay	Бомбей
bon	coupon, voucher	Coupon, Schein	купон, чек
bonboniéra	box of chocolates	Pralinenschachtel	коробка конфет
bourat *impf.*	to demolish, to take down	einreißen, abbauen	разваливать, рушить
bouřka	storm	Gewitter	гроза
brada	chin	Bart, Kinn	борода, подбородок
brácha *OČ*	brother, bro	Bruder	брат, братан
branka	wicket, gate, goal	Tor	ворота, гол
brát *impf.*	to take	nehmen	брать
Brazilec, Brazilka	Brazilian	Brasilianer, Brasilianerin	бразилец, бразилианка
Brazílie	Brazil	Brasilien	Бразилия
brazilský	Brazilian	brasilianisch	бразильский
brigáda	temporary work	Praktikum, Zeitarbeit, Arbeitseinsatz	временная работа, стажировка
brigádník	brigadier, temporary worker	Zeitarbeiter	временный работник
brusle *pl.*	skates	Schlittschuhe, Inliner	коньки, ролики
bruslit *impf.*	to skate	Schlittschuh laufen, skaten	кататься на коньках, на роликах
brýle *pl.*	glasses	Brille	очки
brzda	brake	Bremse	тормоз
brzo = brzy			
brzy	soon, early	früh, bald	рано, скоро
břeh	bank, shore	Ufer	берег
budík	alarm clock	Wecker	будильник
budoucnost	future	Zukunft	будущее
bufet	buffet	Imbiss, Café mit Selbstbedienung	буфет, бар
buchta	cake	Hefekuchen	пирог из дрожжевого теста
bunda	jacket, anorak	Jacke	куртка
burza	stock exchange	Börse	биржа
buřt	short smoked sausage	Wurst	колбаса
bydliště	place of residence	Wohnort	местожительство
bystrý	quick, smart	schnell	быстрый
být* zvyklý *impf.*	to be used to	gewohnt sein	быть привыкшим
být* ... roků/let *impf.*	to be ... years old	...... Jahre alt sein	мне/тебе..... ..... года/ лет
být* dobře/špatně *impf.*	to be well/bad	gut/schlecht sein	хорошо/плохо
být* líto *impf.*	to be sorry	Leid tun	сожалеть
být* na řadě *impf.*: jsem na řadě	to be someone´s turn: it´s my turn	an der Reihe sein: ich bin an der Reihe, ich bin dran	быть следующим (в очереди): я следующий, моя очередь
být* zima/teplo *impf.*	to be hot/cold	kalt/warm sein	холодно/тепло
bytový	residential, housing	wohn-, Wohnungs-	жилищный, жилой

C

cestovatel, cestovatelka	traveller	Reisender, Reisende	путешественник, путешественница
cíl	destination, goal, aim	Ziel	цель
církev	church (denomination)	Kirche (Institution)	церковь (институция)

česky	anglicky / English	německy / deutsch	rusky / русский
cizinecká policie	foreign police	Ausländerpolizei, Fremdenpolizei	полиция, ведающая делами иностранцев
couvat *impf.*	to back up, to reverse	rückwärts fahren, weichen	ехать задним ходом, сдавать назад
couvnout* *pf.*	to back up, to reverse	rückwärts fahren, weichen	поехать задним ходом, сдать назад
ctižádostivý	ambitious	ambitioniert, ehrgeizig	тщеславный
cukroví	sweets	Süßigkeiten	сладости
cvičení	exercise	Übung	упражнение
cvičit *impf.*	to exercise	üben	упражняться

Č

časopis	magazine	Zeitschrift	журнал
část	part	Teil	часть
částka	sum, amount	Betrag	сумма, количество
Čech, Češka	Czech	Tscheche, Tschechin	чех, чешка
čekárna	waiting room	Wartezimmer, Warteraum	комната ожидания
čekat *impf.*	to wait, to expect	warten	ждать
čelo	forehead	Stirn	лоб
čepice	hat, cap	Mütze	фуражка, шапка
čerstvý	fresh	frisch	свежий
čert	devil	Teufel	чёрт
Česká republika	Czech Republic	Tschechische Republik	Чешская Республика
Česko = Česká republika	---	Tschechien	Чехия
český	Czech	tschechisch	чешский
čeština	Czech	Tschechisch	чешский язык
Čína	China	China	Китай
Číňan, Číňanka	Chinese	Chinese, Chinesin	китаец, китаянка
činnost	activity	Aktivität, Funktion	деятельность, функция
čínský	Chinese	chinesisch	китайский
čínština	Chinese	Chinesisch	китайский язык
číslovka	numeral	Numerale, Zahlwort	числительное
číst* *impf.*	to read	lesen	читать
čistírna	dry cleaners	Reinigung	химчистка
čistit *impf.*	to clean	putzen	чистить
článek	article, paper study	Artikel, Aufsatz	статья
čočka	lentil, lens	Linse, Kontaktlinse	чечевица, линза, контактная линза
čočkový	lentil	Linsen-	чечевичный, линзовый
čtvereční (metr)	square (meter)	Quadrat (meter)	квадратный (метр)
čtyřicítka	forty	die Vierzig	сорок, сороковка
čtyřka	four	die Vier	четвёртка
čumák	snout	Schnauze	морда, нос (у зверей)

D

daňové přiznání	tax return, income declaration	Steuererklärung	налоговая декларация
dánština	Danish	Dänisch	датский язык
dar	present, gift	Geschenk	подарок
dát *pf.*	to give, to put	geben	дать
dát přednost *pf.*	to give way, to prefer	vorlassen, vorziehen	пропустить, предпочесть
datum	date	Datum	дата
dav	crowd	Masse, Menschenmenge, Getümmel	толпа, масса
dávat *impf.*	to give, to put	geben	давать
děda *OČ*	grandpapa, granddad	Opa, Großvater	дед, дедушка
dech	breath	Atmung, Atem	дыхание, дух
děj	action, plot	Handlung	действие
dějepis	history	Geschichte	история
dějiny *pl.*	history	Geschichte	история
dějství	act	Akt, Handlung	акт, действие
děkovat *impf.*	to thank	danken	благодарить
delegát	delegate	Abgeordneter, Delegierte	депутат, делегат
delfín	dolphin	Delphin	дельфин
dělník, dělnice	worker	Arbeiter, Arbeiterin	рабочий, работница
deník	diary, daily newspaper	Tagebuch, Tageszeitung	дневник, ежедневная газета
děsit *impf.*	to frighten	Angst machen	пугать
desítka	ten	die Zehn	десятка
deštník	umbrella	Regenschirm	зонт
dětská sedačka	car seat (for a child)	Kindersitz	детское сиденье

česky	*anglicky / English*	*německy / deutsch*	*rusky / русский*
dětský	childish, childlike	Kinder-, kindlich, kindisch	детский
dětský domov	orphanage	Kinderheim	детский дом
devítka	nine	die Neun	девятка
díl	part, unit, episode	Folge, Teil	часть, серия
diplomová práce	dissertation, thesis	Diplomarbeit	дипломная работа
díra	hole	Loch	дыра
dirigent	conductor	Dirigent	дирижёр
dít* se *impf.*	to happen	geschehen, zugehen	происходить, делаться
divák	spectator, onlooker	Zuschauer	зритель
divit se *impf.*	to wonder, to be surprised	sich wundern	изумляться, недоумевать
dívka	girl	Mädchen	девочка
divný	strange, odd	seltsam, wunderlich, wundersam	странный, чудной, удивительный
dlouhodobě udržitelný rozvoj	sustainable development	langfristige Entwicklung	долгосрочное развитие
dlouhodobý	long-term	langzeitig, langfristig	длительный, продолжительный
dluh	debt	Schuldbetrag, Rest	долг
dno	bottom	Grund, Boden	дно
doba	time, times, epoch	Zeit	время
dobrodružství	adventure	Abenteuer	приключение
dobrota	goodness, delicacy	Gediegenheit, Gutmütigkeit, Leckerbissen	доброта, лакомство
dodělat *pf.*	to finish	fertigmachen, zu Ende bringen	доделать, докончить
dodělávat *impf.*	to finish	fertigmachen, zu Ende bringen	доделывать, заканчивать
docházet *impf.*	to arrive, to come, to catch up, to run out	zugehen, vorkommen, ausgehen	доходить, случаться, заканчиваться
dojatý	touched, moved	bewegt, gerührt	тронутый, умилённый
dojem	impression	Eindruck	впечатление
dojemný	touching, moving	beeindruckend, bewegend, rührend	трогательный, впечатляющий, умилительный
dojít* *pf.*	to arrive, to come, to catch up, to run out, to reach (a place)	ankommen, vorkommen, gehen, erreichen	дойти, случиться, закончиться, сходить, добраться
doklad	document, certificate	Dokument, Beleg, Urkunde	документ, свидетельство
dokonavý	perfective	perfektiv, vollendet	совершенный вид
dokud	as long as, before	solang, bevor	пока, до тех пор пока
dolar	dollar	Dollar	доллар
domlouvat se *impf.*	to decide on, to agree on	sich verabreden, sich einigen	договариваться, соглашаться
domluvit se *pf.*	to decide on, to agree on	sich verabreden, sich einigen	договориться, согласиться
domnívat se *impf.*	to suppose, to assume	vermuten, voraussetzen	предполагать, считать
donutit *pf.*	to force, to compel	zwingen, nötigen	принудить, заставить
dopadat *impf.*	to fall down, to work out	fallen, ausfallen, ausschauen	падать, получаться, выходить
dopadnout* *pf.*	to fall down, to work out	fallen, ausfallen, ausschauen	упасть, получиться, выйти
doplnit *pf.*	to refill, to fill in	auffüllen, ergänzen, vervollständigen	дополнить, придать, добавить
doplňovat *impf.*	to refill, to fill in	auffüllen, ergänzen, vervollständigen	дополнять, придавать, добавлять
doporučený dopis	registered letter	Empfehlungsschreiben	рекомендация
doporučit *pf.*	to recommend	empfehlen	порекомендовать, посоветовать
doporučovat *impf.*	to recommend	empfehlen	рекомендовать, советовать
dopravní prostředky	means of transport	Transportmittel	средства передвижения
dopravní spojení	(traffic) connection	Verkehrsverbindung	средства связи, транспортные средства
dopravní zácpa	traffic jam	Verkehrstau	автомобильная пробка
doprovázet *impf.*	to accompany, to see off	begleiten	провожать, сопровождать
doprovodit *pf.*	to accompany, to see off	begleiten	проводить, сопроводить
dorazit *pf.* (někam)	to finish off, to reach, to arrive	eintreffen, ankommen	докончить, добраться, прийти
dosáhnout* *pf.*	to reach, to touch	erzielen, erreichen, vermögen	добиться, достичь, достать
dosahovat *impf.*	to reach, to touch	erzielen, erreichen, vermögen	добиваться, достигать, доставать
dosavadní	up to now, existing	bestehend, bisherig	нынешний, до сих пор существовавший / действительный
dostatečný	sufficient	ausreichend, genügend	достаточный, удовлетворительный
dostihy *pl.*	horse racing	Pferderennen	скачки
dotovat *impf.*	to donate	dotieren	дотировать, ассигновать
doupě	den	Höhle	нора, берлога
dovolená adj.	holidays, vacation	Urlaub	отпуск
dovolený	permissible, allowed	erlaubt, zulässig	позволенный, разрешённый
dovolit si *pf.*	to afford, to take liberty	sich erlauben	позволить себе
dovolovat si *impf.*	to afford, to take liberty	sich erlauben	позволять себе
doživotní	lifelong	lebenslang	пожизненный
drahý	expensive, dear	teuer, lieb	дорогой
drak	dragon	Drache	дракон
dramatik, dramatička	playwright, dramatist	Dramatiker, -in, Bühnendichter, -in	драматург
Drážďany *pl.*	Dresden	Dresden	Дрезден

česky	anglicky / English	německy / deutsch	rusky / русский
drůbež	poultry	Geflügel	домашняя птица
drvoštěp	logger, lumber jack	Holzarbeiter	дровосек
dřevěný	wooden	Holz-, aus Holz	деревянный
dřevo	wood	Holz	дерево (материал), древесина
dřív = dříve			
dříve	earlier, previously	früher	раньше
duch	spirit, ghost	Geist	дух
důchodce, důchodkyně	pensioner	Rentner, Rentnerin	пенсионер, пенсионерка
dusit *impf.*	to steam, to suffocate	unterdrücken, würgen, dünsten	подавлять, душить, тушить
důsledek	consequence	Folge, Auswirkung, Ergebnis	следствие, результат
dusný	sticky, sultry, stifling	schwül, stickig	душный
důstojný	dignified	würdevoll, würdig	достойный, солидный, степенный
dušený	braised, stewed	gedämpft, gedünstet	приглушённый, тушёный
Dušičky *pl.*	All Souls Day	Allerseelen	праздник всех Святых, день поминовения усопших
dvacítka	twenty	die Zwanzig	двадцатка
dvojče	twin	Zwilling	близнец
dvojice	couple, pair	Paar, Pärchen	чета, пара
dvojka	two	die Zwei	двойка
dýchat *impf.*	to breathe	atmen	дышать
džbánek	pitcher	Krug	кружка

E

Egypťan, Egypťanka	Egyptian	Ägypter, Ägypterin	египтянин, египтянка
ekolog, ekoložka	ecologist	Ökologe, Ökologin	эколог
elektrický spotřebič	electric appliance	Elektrogerät	электроприбор
Evropa	Europe	Europa	Европа
Evropan, Evropanka	European	Europäer, Europäerin	европеец, европейка
evropský	European	europäisch	европейский

F

figurka	figurine	Figur, Marionette	фигура, марионетка
Filipíny *pl.*	Philippines	Philippinen	Филиппины
Fin, Finka	Finn	Finne, Finnin	финн, финка
Finsko	Finland	Finnland	Финляндия
finský	Finnish	finnisch	финский
flaška *OČ* = láhev			
flegmatik, flegmatička	phlegmatic person	Phlegmatiker, -in	флегматик
flek *OČ*	stain	Fleck, Makel	пятно
foukat *impf.*	to blow	wehen, pusten, blasen	дуть
fousy *pl.* = vousy			
Francie	France	Frankreich	Франция
Francouz, Francouzka	Frenchman	Franzose, Französin	француз, француженка
francouzský	French	französisch	французский
francouzština	French	Französisch	французский язык
frank	franc	Franc	франк
fráze	phrase	Phrase	фраза
freska	fresco	Freske	фреска
fronta	front, line, queue	Front, Schlange	фронт, очередь
fyzika	physics	Physik	физика

G

generace	generation	Generation	поколение
Ghana	Ghana	Ghana	Гана
gratulovat *impf.*	to congratulate	gratulieren	поздравлять
grilovaný	barbecued, grilled	gegrillt	поджаренный на решетке, на огне
grilovat *impf.*	to grill, to broil	grillen	поджаривать на решетке, на огне
guma	rubber, eraser	Radiergummi, Haargummi, Kaugummi	ластик, резинка, жвачка
gumák *OČ*	waterproof coat	wasserfester Gummimantel	водонепроницаемый прорезиненный плащ
gumový	rubber	aus Gummi, Gummi-	из резины, резиновый
gymnázium	grammar school	Gymnasium	гимназия

H

česky	anglicky / English	německy / deutsch	rusky / русский
háj	grove	Hain, Gehölz	роща
hajzl	creep, bastard	Klo, Scheißkerl	нужник, паршивец
halenka	blouse	Bluse	блуза
hasič, hasička	fireman, fire-fighter	Feuerwehrmann, -frau	пожарник
hausbót	houseboat	Hausboot	лодка, приспособленная для жилья
hauso	Hauso	Hausa	язык хауса
házet *impf.*	to throw, to cast	werfen, schleudern	бросать, кидать
hektický	hectic	hektisch	лихорадочный, изнурительный
heslo	slogan, password	Passwort	пароль
hindština	Hindi	Hindi	язык хинди
historik, historička	historian	Historiker, - in	историк
hlas	voice, vote	Stimme	голос
hlasitý	loud	laut	громкий
hlášení	report, announcement	Bericht, Meldung, Ansage	отчёт, доклад, сведение
hlavně	mainly	vor allem, Hauptsache	главным образом, особенно, в основном
hlediště	auditorium	Zuschauerraum, Auditorium	зрительный зал, аудитория
hluboký	deep	tief	глубокий
hluk	noise	Lärm	шум
hned	immediately, at once	sofort	сразу, сейчас же
hnusný	disgusting	ekelhaft, abscheulich	гадкий, гнусный
hodina	hour	Stunde	час
hodinář, hodinářka	watchmaker	Uhrenmacher, - in	часовщик
hodinářství	watchmaker´s (shop)	Uhrmacherhandwerk, Uhrengeschäft, Uhrenwerkstatt	часовое ремесло, часовой магазин, часовая мастерская
hodinky	watch	Armbanduhr	наручные часы
hodiny	clock	Uhr	часы
hodit *pf.*	to throw, to cast	werfen, schleudern	бросить, кинуть
hodit se *impf.*	to fit, to be OK (time)	passen, taugen, sich eignen	подходить, годиться
hodnota	value	Wert, Betrag, Währung	величина, ценность, стоимость
hodný	good, kind	gut, nett	хороший
holič, holička	hairdresser, barber	Barbier	цирюльник, парикмахер
holit *impf.*	to shave	rasieren	брить
holka	girl	Mädchen	девочка
Honduras	Honduras	Honduras	Гондурас
horolezec, horolezkyně	alpinist, mountaineer	Bergsteiger, -in	альпинист, альпинистка, скалолаз
hořčice	mustard	Senf	горчица
hoře	grief	Gram, Kummer	скорбь, горе, печаль
hořlavý	flammable	entzündbar, brennbar	огнеопасный, сгораемый, горючий
hotově	in cash	bar zahlen	наличкой, наличные
hotový	finished, prepared, ready	fertig	готовый
housle *pl.*	violin	Fiedel, Geige, Violine	скрипка
hrací deska	game board	Spielbrett	игровая доска
hráč, hráčka	player	Spieler, -in	игрок
hradní	castle	Burg-	относящееся к замку, крепости
hranice	border	Grenze, Schranke	граница, черта
hraný	played	gespielt, spiel-	сыгранный, игровой
hrát* *impf.*	to play, to act	spielen	играть
hrdina, hrdinka	hero, heroine	Held, Heldin	герой, героиня
hrnek	cup	Tasse, Napf, Töpfchen	кружка, горшочек
hrob	grave	Grab	могила
hromada	pile	Haufen, Berg, Menge	уйма, груда, масса
hroutit se *impf.*	to break down	zusammenbrechen, einstürzen	разваливаться, разрушаться
hrozit *impf.*	to threaten	drohen	грозить, угрожать
hrudník	chest, thorax	Brustkorb	грудная клетка
hruška	pear	Birne	груша
hruškový	pear	aus Birne, Birnen-	грушевый
hřbitov	cemetery	Friedhof	кладбище
hřeben	comb	Kamm	гребень, расчёска
hříčka	game, play, pun	Spielerei, Wortspiel	забава, игра слов
hřiště	field	Spielplatz, Sportplatz, Spielfeld	игровая, спортивная площадка
hřmět *impf.*	to thunder	donnern	греметь, грохотать, громыхать
hubnout* *impf.*	to lose weight	abnehmen	худеть
hudební výchova	musical education	Musikerziehung	музыкальное воспитание, обучение
hudebník, hudebnice	musician	Musiker, Musikerin	музыкант
hůř = hůře			

česky	anglicky / English	německy / deutsch	rusky / русский
hůře	worse	schlimmer	хуже
hustý	dense, thick	dick, dicht, fett, cool	густой, плотный, крутой
hvězda	star	Stern	звезда
hymna	anthem	Hymne	гимн
hypotéka	mortgage	Hypothek	ипотека, ссуда

Ch

charakteristický	characteristic	charakteristisch, ausgeprägt	характерный, свойственный
charitativní	charitable	karitativ	благотворительный
chata	hut, summer cottage	Hütte, Wochenendhaus	дача, загородный дом
chatař, chatařka	logger	Bewohner, -in des Wochenendhauses	дачник, дачница
chemie	chemistry	Chemie	химия
chirurg	surgeon	Chirurg	хирург
chlapec	boy	Junge	мальчик
chlebíček	sandwich	belegtes Brot	бутерброд
chodba	hallway, corridor	Flur	коридор
chodec, chodkyně	pedestrian, walker	Fußgänger, -in	пешеход
chodník	pavement, sidewalk	Fußgängerweg, Bürgersteig	пешеходная дорожка, тротуар
cholerik, cholerička	choleric person	Choleriker, -in	холерик
Chorvat, Chorvatka	Croat	Kroate, Kroatin	хорват, хорватка
chování	behaviour	Verhalten, Benehmen	поведение
chovat (zvířata) *impf.*	to breed (animals)	züchten, aufziehen	разводить, выращивать
chovat se *impf.*	to behave	sich benehmen	вести себя
chudnout* *impf.*	to become poor	verarmen	беднеть, нищать
chudoba	poorness, poverty	Armut, Dürftigkeit	беднота, нищета
chutnat *impf.*	to taste	schmecken	быть вкусным
chůze	walking, tread	Schritt, Gang	шаг, походка
chvátat *impf.*	to rush, to speed	sich beeilen, eilen, hasten	поторапливаться, торопить, мчаться
chvíle	while, moment	Weile, Zeit, Moment	момент, минута, время
chybět *impf.*	to lack, to be missing	fehlen, mangeln	отсутствовать, не хватать
chytat *impf.*	to catch	fangen, greifen, angeln	хватать, ловить
chytit *pf.*	to catch, to grab	fangen, greifen, angeln	схватить, поймать

I

Indie	India	Indien	Индия
Indonésie	Indonesia	Indonesien	Индонезия
ingredience	ingredient	Ingredienz	ингредиент
intenzivní	intensive	intensiv	усиленный, интенсивный
Island	Iceland	Island	Исландия
Ital, Italka	Italian	Italiener, Italienerin	итальянец, итальянка
Itálie	Italy	Italien	Италия
italský	Italian	italienisch	итальянский

J

Japonec, Japonka	Japanese person	Japaner, Japanerin	японец, японка
Japonsko	Japan	Japan	Япония
japonský	Japanese	japanisch	японский
japonština	Japanese	Japanisch	японский язык
jasný	bright, clear	klar	ясный
jednání	manner, negotiation	Tagung, Besprechung, Verhandlung	переговоры, обсуждение
jednička	one	die Eins	единица
jednobarevný	monochromatic	einfarbig	одноцветный
jednoduchý	simple, easy	einfach, unkompliziert	простой, несложный
jednohubka	"one-bite" cocktail snack	Häppchen	маленькие закуски
jednorázový	disposable, one-off	einmalig, Einweg-	одноразовый, однократный
jednosměrný	one-way	Einbahn-	односторонний
jednovaječný	"one-egg", identical	eineiig	однояйцовый
jehla	needle	Nadel	игла
jesle *pl.*	crib, nursery, infant-school	Krippe, Kinderhort	ясли, детские ясли
ještěže	luckily	glücklicherweise, zum Glück	к счастью
jeviště	stage, scene	Bühne, Szene	сцена, арена
jezdecký	equestrian	Reiter, reiter-	всадник, верховой
jezevčí	badger	Dachs-	барсуковый, барсучий
jezevec	badger	Dachs	барсук

česky	anglicky / English	německy / deutsch	rusky / русский
Ježíš	Jesus	Jesus	Иисус
jídelna	dining room, cafeteria	Kantine, Mensa, Esszimmer	столовая, буфет
jih	south	Süden	юг
Jihoafrická republika	South Africa	Republik Südafrika	Южно-Африканская Республика
jinak	otherwise, differently	sonst, anders	иначе, по-другому
jít* (chemie) *impf.*: jde mi chemie	...: I am good at chemistry	klappen: mit Chemie klappt es bei mir	даваться: химия мне легко даётся
jít* *impf.*	to go (on foot), to walk	gehen	идти
jizba	room	Stube	изба, комнатка
jízda	journey ride drive	Fahrt, Tour	проезд, езда
jízdenka	ticket, season ticket	Fahrkarte	билет, проездной билет
jízdní řád	timetable schedule	Fahrplan	расписание, график
Jokohama	Yokohama	Yokohama	Йокохама
jseš *OČ* = jsi			

K

česky	anglicky / English	německy / deutsch	rusky / русский
kadeřník, kadeřnice	hairdresser	Friseur, Friseurin	парикмахер
kafe *OČ* = káva			
kalhotky	panties, knickers	Schlüpfer, Slip	трусы, трусики, плавки
Kalkata	Calcutta	Kalkutta	Калькутта
kámen	stone, rock	Stein	камень
kamenný	stone, stony	aus Stein, Stein-	каменный
kamna *pl.*	stove	Ofen	печь
Kanada	Canada	Kanada	Канада
kanadský	Canadian	kanadisch	канадский
kanál	drain, canal, channel	Kanal, Graben	канал
Kanárské ostrovy *pl.*	Canary Islands	Kanarische Inseln	Канарские острова
kantýna	cafeteria, canteen	Kantine, Mensa	столовая, буфет
kapka	drop	Tropfen	капля
kapsa	pocket	Tasche	карман
kapuce	hood, cape	Kapuze	капюшон
karavan	trailer	Karawane, Caravan	караван, дача-прицеп
kastelán, kastelánka	warden	Burgvogt, -in, Kastellan, -in	кастелян, смотритель крепости, замка
každoroční	annual, yearly	jährlich	ежегодный
kecat *impf.* *OČ*	to prattle, to gas, to chat	quatschen, faseln	болтать, трепаться
kelímek	(plastic) cup	(Plastik) Becher	(пластиковый) стаканчик
Keňa	Kenya	Kenia	Кения
kladivo	hammer	Hammer	молоток
kladný	positive	positiv, zusagend	положительный, благоприятный
klávesnice	keyboard, fingerboard	Klaviatur, Tastatur	клавиатура
klesat *impf.*	to drop, to lose height, to decline, to descend	sinken, abfallen, zurückgehen, stürzen	опускаться, падать, снижаться, убывать
klesnout* *pf.*	to drop, to lose height, to decline, to descend	sinken, abfallen, zurückgehen, stürzen	опуститься, упасть, снизиться, убыть
kleště *pl.*	pincers, pliers	Zange	щипцы, клещи
klíč	key	Schlüssel	ключ
klid	rest, calmness, calm	Ruhe	тишина
klidný	restful, calm	ruhig	тихий
klinika	clinic	Klinik	клиника
klížit se *impf.* (oči)	to close (eyes) slowly, to have heavy eyelids	die Augen fallen zusammen	слипаться (о глазах)
klobouk	hat	Hut	шляпа
klouzat* *impf.*	to skim, to slide, to slip	rutschen, gleiten, schleifen	скользить, ползти
kluk	boy	Junge	мальчик
kmen	tribe, stem	Stamm, Stock	племя, основа (слова), ствол
knihomol	bookworm	Bücherwurm	книголюб, книжный червь (дословно)
knoflík	button, push, button	Knopf, Taste	пуговица, кнопка
kocour	tomcat	Kater	кот
kočárek	pram, stroller	Kinderwagen	детская коляска
kočka	cat	Katze	кошка
Kodaň	Copenhagen	Kopenhagen	Копенгаген
koláč	pie, cake	Kuchen	пирог, булочка
koleda	carol	Weihnachts- oder Osterlied	веселая песня к Рождеству или Пасхе

česky	*anglicky / English*	*německy / deutsch*	*rusky / русский*
koleno	knee	Knie	колено
kolo	wheel, bike	Rad, Fahrrad	колесо, велосипед
komora	chamber, pantry	Kammer, Zimmer, Abstellraum	коморка, комнатка, кладовая
komplex méněcennosti	inferiority complex	Minderwertigkeitskomplex	комплекс неполноценности
konat se *impf.*	to take place, to be held	stattfinden	состояться
koncovka	ending	Endung	окончание
kondolence	condolence	Kondolenz	соболезнование
koně *pl.*	horses	Pferde, Rosse	кони, лошади
konečně	finally, at last	endlich, zum Schluss	наконец, в конце
konkurent	competitor	Konkurrent	конкурент
kontaktní čočka	contact lens	Kontaktlinse	контактная линза
konvenční	conventional, formal	konventionell, konventional	условный, договорный, конвенциональный
konzerva	tin, can	Dose, Konserve	консервы, консервная банка
konzervatoř	academy, conservatory	Konservatorium	консерватория
kopat* *impf.*	to dig, to kick	graben, stoßen, kicken, treten	копать, рыть, пинать
kopec	hill	Hügel	холм, бугор
kopírka	copier	Kopiergerät	копировальный аппарат
kopnout* *pf.*	to dig, to kick	graben, stoßen, kicken, treten	копнуть, вырыть, пнуть
korálek	bead	Glasperle	бисер, бусинка
Korejec, Korejka	Korean	Koreaner, Koreanerin	кореец, кореянка
korupce	corruption	Korruption	подкуп, коррупция
korzo	promenade	Promenade, Bummel	бульвар, прогулка
kořen	root	Wurzel, Stamm	корень, основа
kost	bone	Knochen	кость
kostkovaný	chequered	kariert	клетчатый, в клетку
kostým	suit, costume	Anzug	костюм
koš	basket	Korb	корзина, короб
košile	shirt	Hemd	рубаха, рубашка
kotník	ankle, knuckle	Knöchel	лодыжка, щиколотка
koukat (se) *impf. OČ*	to look	gucken, schauen	смотреть, глядеть
kouknout* (se) *pf. OČ*	to look	gucken, schauen	посмотреть, поглядеть
koule	ball	Kugel, Ball	шар, мяч
kouř	smoke	Rauch	дым
kouřit *impf.*	to smoke	rauchen	курить
kousek	piece, bit	Stück, Stückchen, Teil	кусочек
kout	corner	Ecke, Winkel	уголок
kouzelný	charming, magic	zauberhaft, Zauber-	обаятельный, волшебный
kouzlo	charm, magic, spell	Charme, Zauber	очарование, волшебство
kov	metal	Metall	металл
kovový	metal	aus Metall, Metall-	металлический, сделанный из металла
koza	goat	Ziege	коза
kožený	leather	aus Leder, Leder-	кожаный
kožich	fur coat	Pelzmantel, Fellmantel	шуба, тулуп
krabice	box, case	Box, Büchse, Dose	коробка, шкатулка
kraj	edge	Rand, Region, Gegend	край, район, местность
krájet *impf.*	to cut, to slice, to carve	schneiden	резать
krajina	country, countryside, landscape	Gegend, Landschaft	область, страна, пейзаж
králík	rabbit	Kaninchen	кролик
kralovat *impf.*	to rule (as a king)	regieren	царствовать
království	kingdom	Königreich	царство
krást* *impf.*	to steal, to thieve	stehlen, klauen	красть
kraťasy *pl. OČ*	shorts	Shorts	шорты
krátký	short, brief	kurz	короткий
kráva	cow	Kuh	корова
krb	fireplace	Kamin, Herd	камин, печь, очаг
krejčí	tailor	Schneider	портной
krejčovství	tailor´s	Schneiderei	ателье мод
krémový	creamy	Creme-, aus Creme	кремовый, из крема
kreslený	drawn	Zeichen-, gezeichnet	начерченный, нарисованный
kreslit *impf.*	to draw	zeichnen	чертить, рисовать
Kristus	Christ	Christus	Христос
kromě	apart from, besides	außer	кроме
kronika	chronicle	Chronik	хроника
kroupa	hail	Graupe	крупа

česky	*anglicky / English*	*německy / deutsch*	*rusky / русский*
krtčí	mole	Maulwurf-	кротовый
krtek	mole	Maulwurf	крот
krytý	covered	gedeckt, überdacht	крытый, под крышей
křeček	hamster	Hamster	хомяк
křeslo	armchair	Sessel	кресло
křesťan, křesťanka	Christian	Christ, Christin	христианин, христианка
křesťanský	Christian	christlich	христианский
křesťanství	Christianity	Christentum	христианство
křižovatka	crossroads	Kreuzung	перекресток
Kuba	Cuba	Kuba	Куба
kubánský	Cuban	kubanisch	кубинский
kufr	suitcase, boot, trunk	Koffer	чемодан
kuchař, kuchařka	cook	Koch, Köchin	повар
kuchařka	cook, cookbook	Kochbuch	книга рецептов
kuchyňská linka	kitchen counter and cabinets	Einbauküche	кухня со встроенным оборудованием
kulatý	round, rounded	rund	круглый
kulečník	billiards	Billard	бильярд
kůň	horse	Pferd	конь
kuriózní	unusual, quaint	kurios, seltsam	курьёзный, странный
kurzíva	italic	kursiv	курсивный шрифт
kuřák	smoker	Raucher	курящий, курильщик
kůže	skin	Haut, Leder	кожа, шкура
kuželka	skittle	Kegel	кегли
květináč	flowerpot	Blumentopf	цветочный горшок
květovaný	flowered	geblümt	цветастый
kyselý	sour	sauer	кислый

L

lázeňský	spa	Bad-, thermal	курортный
lázně *pl.*	spa	Bad, Therme	курорт
léčení	cure, course of treatment	Kur	лечение
léčit *impf.*	to cure	ärztlich behandeln, kurieren	лечить, исцелять
legrace	fun	Spaß	забава
legrační	funny	ulkig	забавный
lehátko	lounger	Liege	лежанка
lékárnička	first-aid box	Verbandkasten	аптечка
lékař, lékařka	doctor, physician	Arzt, Ärztin	врач
let	flight	Flug	полёт, рейс
létání	flying	Fliegen	летание, полёт
létat *impf.*	to fly	fliegen	летать
letět *impf.*	to fly	fliegen	лететь
levý	left	links	левый
lézt* *impf.*	to climb	klettern, (be)steigen	лезть, взбираться
lhostejný	indifferent	gleichgültig	равнодушный
-li	if	ob	ли
líbánky *pl.*	honeymoon	Flitterwochen	медовый месяц
Libanon	Lebanon	Libanon	Ливан
Libanonec, Libanonka	Lebanese (person)	Libanese, Libanesin	ливанец, ливанка
libanonský	Lebanese	libanesisch	ливанский
líbit se *impf.*	to like, to love, to enjoy	gefallen, mögen	нравиться
libra	pound	Pfund	фунт (стерлингов)
lidový	folk	Volks-	народный
lidská práva *pl.*	human rights	Menschenrechte	права человека
lidský	human	Menschen-	гуманный, человеческий
límec	collar	Kragen	воротник
linout* se *impf.*	to waft	rieseln, rinnen, strömen	струиться
Lipsko	Leipzig	Leipzig	Лейпциг
lisovat *impf.*	to press	pressen, quetschen	давить, сжимать
lít* *impf.*	to pour	gießen	лить, проливать
lodžie	balcony, loggia	Loggia	лоджия
loft	loft	Speicher, Dachgeschoss	чердак, квартира под крышей
loket	elbow	Ellbogen	локоть
Londýn	London	London	Лондон
louka	meadow	Wiese, Aue	луг

česky	anglicky / English	německy / deutsch	rusky / русский
loupat *impf.*	to peel off	schälen	шелушить, чистить
lýtko	calf	Wade, Unterschenkel	икра
lžíce	spoon	Löffel	ложка
lžička	tea spoon	Teelöffel	ложечка

M

maják	lighthouse	Leuchtturm	маяк
majetek	property, possession	Besitz, Vermögen	имущество
majitel, majitelka	keeper, holder, owner,	Inhaber, Inhaberin	владелец
makléř	broker, stockbroker	Makler	маклер, посредник
malebný	picturesque, scenic	malerisch, farbenreich	живописный, красочный
málokde	hardly anywhere	selten wo	редко где
málokdo	hardly anybody	selten jemand	редко кто
málokdy	hardly ever	selten	редко, изредка
malost	smallness	Kleinigkeit	малость, мелочь
malovaný	painted	gemalt, Mal-	расписной, писаный
máma *OČ*, mamka *dial.*	mummy, mamma	Mama	мама
manželství	marriage	Ehe	брак, супружество
marka	mark	Marke	марка
masáž	massage	Massage	массаж
masér, masérka	masseur, massagist	Masseur, -in	массажист
masový	mass, wholesale	Fleisch-, aus Fleisch	мясной
masožravec	carnivore	Raubtier	хищник
mast	ointment	Salbe	мазь
mateřská dovolená	maternity leave	Mutterschaftsurlaub	декретный отпуск
mateřská škola	kindergarten	Kindergarten	детский сад
mateřský	maternal	Mutter-	материнский
matka	mother	Mutter	мать
maturita	graduation	Abitur	выпускные экзамены
maturovat *impf.*	to take the leaving exam	Abitur machen	сдавать выпускные экзамены
mávat *impf.*	to wave	winken	махать
medaile	plaque, medal	Medaille	медаль
melancholik	melancholic person	Melancholiker	меланхолик
měnit *impf.*	to change, to shift	ändern, wechseln	менять, обменивать
menšina	minority	Minderheit	меньшинство
menza	student's canteen, refectory	Mensa	столовая для студентов
mexický	Mexican	mexikanisch	мексиканский
Mexičan, Mexičanka	Mexican	Mexikaner, Mexikanerin	мексиканец, мексиканка
Mexiko	Mexico	Mexiko	Мексика
mezinárodní	international	international	международный
míč	ball	Ball	мяч
míchat *impf.*	to stir, to blend	rühren, mischen	мешать, месить
mikina	sweatshirt	Sweatshirt	хлопчатобумажный трикотажный свитер
milenec, milenka	lover	Geliebter, Geliebte	любовник, любовница
milý	dear, kind, nice	lieb, nett	милый
miminko	baby	Baby, Säugling	младенец
mince	coin	Münze, Kleingeld	монета, мелочь
minulost	past	Vergangenheit	прошлое
mírný	mild, moderate	mäßig	умеренный
místnost	room	Raum	помещение
místo	place	Platz, Stelle, vOrt	место
mít* tušení *impf.*	to have idea	Ahnung haben	иметь понятие
míti* = mít* *impf.*	to have	haben, besitzen	иметь, владеть
mlčet *impf.*	be silent	schweigen	молчать
mléčný	milky	aus Milch, milchig, Milch-	молочный, млечный
mlha	fog	Nebel, Dunst	мгла, туман
Mnichov	Munich	München	Мюнхен
moc	power	Macht	власть
modlitba	prayer	Gebet	молитва
mokrý	wet	nass	мокрый, сырой
Mongolsko	Mongolia	Mongolei	Монголия
mořský	marine	See-, Meeres-	морской
Moskva	Moscow	Moskau	Москва
motiv	motive	Motiv, Beweggrund	мотив

česky	*anglicky / English*	*německy / deutsch*	*rusky / русский*
moudrý	wise	weise, klug	мудрый
možnost	possibility	Möglichkeit	возможность
mrak	cloud	Wolke	облако, туча
mrakodrap	skyscraper	Wolkenkratzer	небоскрёб
mrskat *impf.*	to lash, to slash, to whip	peitschen	хлестать
mrzet *impf.*	to be sorry	Leid tun	сожалеть, жалеть
mrznout* *pf.*	to freeze	frieren, frosten	мёрзнуть, зябнуть
mudrc	wise man, magus, sage	Weise	мудрец
myčka	washing machine	Spülmaschine	посудомоечная машина
myčka aut	car wash	Autowaschanlage	автомойка
myš	mouse	Maus	мышь
myšlenka	thought, idea	Gedanke, Idee	мысль

N

nabírat *impf.*	to scoop, to gather, to fill, to take on, to fill with	schöpfen, füllen	набирать
nabízet *impf.*	to make an offer, to propose	anbieten	предлагать
náboženský	religious	religiös	религиозный
náboženství	religion	Religion	религия
nabrat* *impf.*	to scoop, to gather, to fill, to take on, to fill with	schöpfen, füllen	набрать
nadchnout* *pf.*	to enthuse	begeistern, inspirieren	привести в восторг, вдохновить
nadšenec	enthusiast	Schwärmer, Enthusiast	энтузиаст, вдохновлённый
nafoukaný	stuck-up, bigheaded	aufgeblasen, überheblich	тщеславный, напыщенный
náhle	suddenly	plötzlich	внезапно
náhoda	chance, coincidence	Zufall	случай, случайность
náhodou	accidentally, by chance	zufällig	случайно
nahrát* *pf.*	to record	aufnehmen, aufzeichnen	записать (разговор, музыку)
nahrávat *impf.*	to record	aufnehmen, aufzeichnen	записывать (разговор, музыку)
nacházet *impf.*	to find	finden, entdecken	находить, обнаруживать
nacházet se *impf.*	to be located	sich befinden	находиться
najednou	at once	gleichzeitig, zugleich, plötzlich	одновременно, неожиданно
nájem	rent, tenancy	Miete, Pacht	аренда
najíst* se *pf.*	to have a meal	sich satt essen	наесться
najít* *pf.*	to find	finden	найти
nakládat *impf.*	to load, to pickle, to put	einlegen, aufladen	засаливать, грузить
nakonec	in the end, eventually	endlich, schließlich	наконец
nakrájet *pf.*	to cut, to slice	schneiden	нарезать
nakreslit *pf.*	to draw	zeichnen	начертить
náladový	moody	launisch	человек настроения
náledí	slippery ice	Glatteis	гололёд
nalezený	found	gefunden	найденный, обнаруженный
nalít* *pf.*	to pour, to infuse	eingießen, einschenken	налить
nalívat *impf.*	to pour, to infuse	eingießen, einschenken	наливать
naložit *pf.*	to load, to pickle, to put	einlegen, aufladen	засолить, погрузить
námořník, námořnice	sailor	Seemann, Seefrau	моряк, морячка
nandat *pf.*	to put on	rüberziehen, drauflegen, anziehen, aufsetzen	натянуть, набрать, одеть
nandávat *impf.*	to put on	rüberziehen, drauflegen, anziehen, aufsetzen	натягивать, набирать, одевать
naneštěstí	unfortunately	leider, unglücklicherweise	к сожалению
nanic	for nothing	umsonst, schlecht	ни к чему, зря, плохо
nápad	idea	Einfall, Idee	мысль, идея
nápadně	conspicuously	auffällig, auffallend	заметно, выразительно, броско
napadnout* *pf.*	to attack, to occur	überfallen, angreifen	напасть
nápadný	conspicuous	auffällig, auffallend	выразительный, броский
napětí	tension, suspense	Spannung	напряжение
napínavý	thrilling	spannend	напряжённый, увлекательный
náplast	plaster	Pflaster	пластырь
napsat* *pf.*	write	schreiben	написать
náraz	hit, bump	Aufprall, Zusammenstoß	удар, столкновение
narazit *pf.*	to hit, to bump	zusammenstoßen, treffen	столкнуться, встретить
narážet *impf.*	to hit, to bump	zusammenstoßen, treffen	сталкиваться, встречать
náročný	demanding	anspruchsvoll	требовательный
narodit se *pf.*	to be born	geboren werden	родиться
národnost	nationality	Nationalität	национальность
nárok	pretension, claim	Anspruch, Anrecht	требование, право

česky	*anglicky / English*	*německy / deutsch*	*rusky / русский*
narození	birth	Geburt	рождение
narozeniny *pl.*	birthday	Geburtstag	день рождения
nařídit *pf.*	to order, to command	verordnen, veranlassen	постановить, поручить
nařizovat *impf.*	to order, to command	verordnen, veranlassen	постановлять, поручать
následovat *impf.*	follow	folgen, befolgen	следовать
následující	following	folgend	следующий
nastoupit *pf.*	to start, to get on (public transport)	einsteigen (bei Transportmitteln), antreten	войти, вступить, сесть (транспорт)
nastupovat *impf.*	to start, to get on (public transport)	einsteigen (bei Transportmitteln), antreten	входить, вступать , садиться (транспорт)
nastydlý	having a cold	erkältet	простуженный
naštvaný	annoyed	verärgert, beleidigt, böse	злой, обиженный
naštvat* *pf.*	to annoy	ärgern, beleidigen	разозлить, обидеть
natírat *impf.*	to paint, to colour, to color	einsalben, streichen	натирать, мазать, красить
natřít* *pf.*	to paint, to colour, to color	einsalben, streichen	натереть, намазать, покрасить
naučit se *pf.*	to learn	lernen, erlernen	научиться
náušnice	earring	Ohrringe	серьги
navíc	above that, extra, moreover	zusätzlich, überdies, extra	дополнительно
návrat	return	Rückkehr	возвращение
návrh	suggestion, proposal	Vorschlag	предложение, эскиз
návrhář, návrhářka	designer	Designer, -in	модельер
navždycky	forever	für immer	навсегда
název	name	Name, Bezeichnung	название
názor	opinion	Meinung	мнение, взгляд
nazpaměť	by heart	auswendig	наизусть
nebezpečí	danger	Gefahr	опасность
nedokonavý	imperfective	imperfektiv, unvollendet	несовершенный вид
nedostatek	lack, shortage	Mangel	недостаток
nehet	fingernail, nail	Nagel	ноготь
nejistota	uncertainty	Unsicherheit	неуверенность
nejistý	uncertain	unsicher	неуверенный
nejlépe	best	am besten	лучше всего
nejlíp = nejlépe			
nejspíš	most probably	am ehesten	скорее всего
nejvyšší	highest, upmost	oberste, höchste	самый высокий
neklidný	restless	unruhig	беспокойный, суетливый
němčina	German	Deutsch	немецкий язык
Němec, Němka	German	Deutscher, Deutsche	немец, немка
Německo	Germany	Deutschland	Германия
nemovitost	property, real, estate	Immobilie	недвижимость
němý	mute	stumm	немой
Nepál	Nepal	Nepal	Непал
nepořádný	untidy, messy	unordentlich, schlampig	неряшливый, неаккуратный
nepromokavý	waterproof	wasserfest	водонепроницаемый
nerv	nerve	Nerv	нерв
nést* *impf.*	to carry	tragen	нести
nešťastný	unhappy	unglücklich	несчастный
nezaměstnanost	unemployment	Arbeitslosigkeit	безработица
nezaměstnaný	unemployed	arbeitslos	безработный
nezávislost	independence	Unabhängigkeit	независимость
nezdvořilý	impolite	unhöflich	невежливый
neziskový	non-profit	nonprofit, unkommerziell	некоммерческий
neznámý	unknown	unbekannt	неизвестный
ničit *impf.*	destroy	zerstören, tilgen	разрушать, ломать
Nigérie	Nigeria	Nigeria	Нигерия
Nigerijec, Nigerijka	Nigerian	Nigerianer, Nigerianerin	нигериец, нигерийка
nízký	low	niedrig	низкий
nohavice	trouser leg, pant leg	Hosenbein	брючина, штанина
Nor, Norka	Norwegian	Norweger, Norwegerin	норвежец, норвежка
nosit *impf.*	to carry, to wear	tragen	носить
Nový Zéland	New Zealand	Neuseeland	Новая Зеландия
nuda	boredom	Langeweile	скука, тоска
nudit *impf.*	to bore	langweilen	докучать, утомлять
nudný	boring	langweilig	скучный, нудный
nutit *impf.*	to force, to impel	zwingen, drängen	принуждать, заставлять
nutný	necessary	notwendig, dringend	необходимый, срочный
nůž	knife	Messer	нож

česky	anglicky / English	německy / deutsch	rusky / русский

O

občanka *OČ* = občanský průkaz			
občanská válka	civil war	Bürgerkrieg	гражданская война
občanský	civil, civic	zivil, bürgerlich	гражданский
občanský průkaz	identity card	Personalausweis	паспорт
obdivovat *impf.*	to admire	bewundern	восхищаться
obdivuhodný	admirable	bewundernswert	достойный восхищения
období	period	Zeitalter, Phase, Zeitraum	эпоха, эра
obec	township, community, municipality, village	Gemeinde, Ort, Gemein-, Kommunalwesen	община, местное самоуправление
obecenstvo	public, audience	Publikum	публика, зрители
obecná čeština (=OČ)	Colloquial Czech	Umgangssprache Tschechisch	разговорный чешский язык
obejít* se (bez) *impf.*	to get by, to do (without)	ohne etwas auskommen	обходиться
obejít* *pf.*	to go around	umgehen	обойти
obejmout* *pf.*	to hug, to embrace	umarmen	обнять, обхватить
obeplout* *pf.*	to sail around, to circumnavigate	umsegeln, umschiffen	оплыть
obchodník, obchodnice	businessman, businesswoman	Geschäftsmann, Geschäftsfrau	бизнесмен, бизнесвумен
obilí	corn	Korn, Getreide	зерно, жито, хлеб
objet* *pf.*	to go around	umfahren, bereisen	объехать, обвести
objevit *pf.*	to discover	entdecken	обнаружить, открыть
objevit se *pf.*	to appear	erscheinen, auftauchen	появиться, показаться
objevovat *impf.*	to discover	entdecken	обнаруживать, открывать
objevovat se *impf.*	to appear	erscheinen, auftauchen	появляться, показываться
objíždět *impf.*	to go around	umfahren, bereisen	объезжать, обводить
oblast	area, region	Gebiet, Gegend, Region	область, регион
oblečení	clothes	Kleidung	одежда
oblek	suit	Anzug, Kostüm	костюм
oblékat *impf.*	to dress	anziehen, aufsetzen	одевать, надевать
obléknout* *pf.*	to dress	anziehen, aufsetzen	одеть, надеть
obletět *pf.*	to fly around	umfliegen, umrunden	облететь
obohacovat *impf.*	to enrich	bereichern	обогащать
obohatit *pf.*	to enrich	bereichern	обогатить
obor	discipline, field, subject	Fach, Disziplin (im Sport)	предмет, отрасль
obout* *pf.*	to put on shoes	Schuhe anziehen	обуть
obouvat *impf.*	to put on shoes	Schuhe anziehen	обувать
obracet (se) *impf.*	to turn	(sich) wenden, umdrehen	обращать(ся), поворачивать(ся)
obrat	turn, turnover	Umsatz, Wende, Drehung	оборот, обращение
obrátit (se) *pf.*	to turn	(sich) wenden, umdrehen	обратить(ся), повернуть(ся)
obrazovka	screen	Bildschirm, Display	экран, дисплей
obrovský	huge, giant	riesig	огромный
obsadit *pf.*	to occupy, to annex	besetzen	занять, захватить
obsazovat *impf.*	to occupy, to annex	besetzen	занимать, захватывать
obsluha	service, waiting	Bedienung	обслуживание
obtížný	hard,difficult	schwer, schwierig	тяжкий, обременительный
obuv	footwear, shoes	Schuhe	обувь
obvaz	dressing, bandage	Verband, Binde	повязка, бинт
obvyklý	common, customary	üblich, geläufig	обычный, привычный
obyčejný	ordinary, common	üblich, gewöhnlich	обыкновенный
ocas	tail	Schwanz	хвост
ocet	vinegar	Essig	уксус
očekávat *impf.*	to await, to expect	erwarten	ожидать
oční	ocular, optic	Augen-	глазной
odborný	technical, expert, professional	Fach-, fachkundig, fachlich, beruflich	профессиональный, специальный
odehrát se* *pf.*	to take place, to be enacted	sich abspielen, stattfinden	произойти
odehrávat se *impf.*	to take place, to be enacted	sich abspielen, stattfinden	происходить
odhodlání	resolution	Entschlossenheit	решимость, готовность
odkládat *impf.*	to put off, to postpone, to delay	ablegen, weglegen, verschieben, hinauszögern	откладывать, снимать (пальто, шляпу...)
odložit *pf.*	to put off, to postpone, to delay	ablegen, weglegen, verschieben, hinauszögern	отложить, снять (пальто, шляпу...)
odpočinek	rest, relaxation	Erholung, Rast	отдых
odpověď	answer, reply	Antwort	ответ
odpovědět* *pf.*	to answer, to reply	antworten	ответить
odpovídat *impf.*	to answer, to reply	antworten	отвечать
odskočit si *pf.*	*lit.*: to "jump aside" – to go to the bathroom	die Toilette aufsuchen, „kurz verschwinden"	идти в туалет, «отлучиться»

česky	*anglicky / English*	*německy / deutsch*	*rusky / русский*
odstoupit *pf.*	to retire from, to leave, to resign, to abdicate	zurücktreten, austreten, verlassen, abdanken	отступить, отказаться , оставить должность
odstupovat *impf.*	to retire from, to leave, to resign, to abdicate	zurücktreten, austreten, verlassen, abdanken	отступать, отказываться , оставлять должность
odtáhnout* *pf.*	to drag away, to troop away, to withdraw, to tow	abziehen, abrücken, wegziehen	отступить, оттянуть, откатить
odtahovat *impf.*	to drag away, to troop away, to withdraw, to tow	abziehen, abrücken, wegziehen	отступать, оттягивать, откатывать
odtažení (auta)	towing (of a car)	(Auto) Abschleppung	отвоз машины
oheň	fire, flame, blaze	Feuer	огонь
ohňostroj	fireworks	Feuerwerk	салют, фейерверк
oholit *pf.*	to shave	rasieren	побрить, обрить
ochladit se *pf.*	to get cold	sich abkühlen, kalt werden	остыть, охладиться
ochlazovat se *impf.*	to get cold	sich abkühlen, kalt werden	остывать, охлаждаться
ochoz	gallery	Galerie	площадка, галерея
ochrana	protection	Schutz, Obhut, Sicherung	охрана, защита
okamžik	moment	Augenblick, Moment	мгновение, миг, момент
okolí	surroundings	Umgebung, Umwelt	окрестность, округа, окружающая среда
okouzlený	fascinated, spellbound	verzaubert, bezaubert	очарованный
okouzlit *pf.*	to spellbind, to captivate	verzaubern, bannen	очаровать, пленять
okouzlovat *impf.*	to spellbind, to captivate	verzaubern, bannen	очаровывать, пленять
okružní cesta	cruise	Rundreise, Rundweg	круиз, прогулка
oloupat *pf.*	peel	schälen	очистить, почистить
omáčka	sauce, gravy	Soße	соус
omezit *pf.*	to limit, to restrict	begrenzen, beschränken	ограничить, притеснить
omezování	infringement	Begrenzung, Beeinträchtigung	ограничение, ущемление
omezovat *impf.*	to limit, to restrict	begrenzen, beschränken	ограничивать, притеснять
omlouvat se *impf.*	to apologize, to give an excuse	sich entschuldigen	извиняться
omluvit se *pf.*	to apologize, to give an excuse	sich entschuldigen	извиниться
onemocnět *pf.*	to fall ill	krank werden, erkranken	заболеть
opakovaný	repeated, recurrent	wiederholt	повторный, многократный
opatrně	cautiously, carefully	vorsichtig	осторожно
opět	again	wieder	вновь, опять
opilý	drunk	betrunken, berauscht	выпивший, пьяный
opisovat *impf.*	to copy	kopieren, abschreiben	списывать, перепечатывать
opona	curtain	Vorhang	занавес
opravář	repairman	Monteur	техник
opravdový	real, genuine	echt, wirklich, tatsächlich	действительный, настоящий
opravit *pf.*	to repair, to mend, to fix	berichtigen, reparieren	исправить, починить
opravna	repair shop	Reparaturwerkstatt	ремонтная мастерская
opravovat *impf.*	to repair, to mend, to fix	berichtigen, reparieren	исправлять, чинить
opsat* *pf.*	to copy	kopieren, abschreiben	переписать, списать, перепечатать
optika	optics	Optik	оптика
ordinace	surgery	Praxis, Sprechzimmer	хирургия, приём больных
osamělost	loneliness, seclusion, solitude	Einsamkeit	одиночество
osamělý	lonely, lonesome	einsam, allein	одинокий, уединённый
oslava	celebration	Fest, Feier	праздник, торжество
oslavit *pf.*	to celebrate	feiern	отпраздновать, отметить
oslavovat *impf.*	to celebrate	feiern	праздновать, отмечать
oslovení	address	Anrede, Ansprache	обращение
oslovit *pf.*	to address	anreden, ansprechen	обратиться
oslovovat *impf.*	to address	anreden, ansprechen	обращаться
osmička	eight	die Acht	восьмёрка
osoba	person	Person	лицо, особа, персона
osobně	personally	persönlich	лично, индивидуально
osobnost	personality	Persönlichkeit	личность, особа
ostrov	island	Insel	остров
ostrý	sharp	scharf	острый
ostříhat *pf.*	to cut, to have one's hair cut	schneiden, scheren	стричь
ostýchavý	shy	schüchtern, scheu	стеснительный
osud	fate	Schicksal	судьба
otec	father	Vater	отец
oteplování	warming	Erwärmung	потепление
otírat *impf.*	to wipe	wischen, reiben	вытирать, стирать
otrávit *pf.*	to poison, to annoy	vergiften, nerven	отравить, надоесть
otravný	boring, irritating	giftig, nervig	отравленный, надоедливый
otravovat *impf.*	to poison, to annoy	vergiften, nerven	отравлять, травить, надоедать

česky	anglicky / English	německy / deutsch	rusky / русский
otřes mozku	concussion	Gehirnerschütterung	сотрясение мозга
otřít* *pf.*	to wipe	wischen, reiben	вытереть, стереть
ovce	sheep	Schaf	овца
ovládat *impf.*	to control	beherrschen, steuern	владеть, управлять
ovládat se *impf.*	to control oneself	sich beherrschen	владеть собой, сдерживаться
ovládnout* *pf.*	to control	beherrschen, steuern	овладеть, поработить
ovládnout* se *pf.*	to control oneself	sich beherrschen	овладеть собой, сдержаться
ovlivnit *pf.*	to influence	beeinflussen	повлиять
ovlivňovat *impf.*	to influence	beeinflussen	влиять, воздействовать
označený	denoted, marked	angezeigt, markiert	обозначенный, отмеченный
označit *pf.*	to denote, to mark	anzeigen, markieren	обозначить, отметить
označovat *impf.*	to denote, to mark	anzeigen, markieren	обозначать, отмечать
oznámení	announcement	Anzeige, Annonce	объявление
oženit se *pf.*	to get married, to marry	heiraten (bei Männern)	жениться

P

padat *impf.*	to fall	fallen	падать
Pákistán	Pakistan	Pakistan	Пакистан
palec	thumb	Daumen	большой палец
pálení	burning	Brand	ожог, пожар
pálit *impf.*	to burn	brennen, anzünden	жечь
památka	memory	Andenken, Erinnerung	памятник, память
pamatovat (si) *impf.*	to remember	erinnern	помнить
panelák	panel house	Plattenbau	панельный дом
pantofel	slipper	Hausschuh, Pantoffel	домашние тапочки
pár	couple, pair	Paar	пара
parazit	parasite	Parasit	паразит
pařba	booze	Schmaus, Fete	пирушка
Paříž	Paris	Paris	Париж
pásek	belt	Gürtel, Band, Streifen	ремешок, пояс, полоса
patro	floor	Stock, Etage	этаж
patřit *impf.*	belong	gehören	принадлежать
pavouk	spider	Spinne	паук
pecka	stone, pip	Stein, Kern	косточка
péct* *impf.*	to bake	backen, braten	печь, запекать
pečený	roasted, baked	gebacken, gebraten	жареный, печённый
pečlivý	careful	behutsam, achtsam	заботливый
Peking	Beijing, Pekin(g)	Peking	Пекин
pěna	mousse, foam, lather	Schaum	пена, мусс
peněženka	wallet, purse	Brieftasche	кошелёк
pěnit *impf.*	to foam	schäumen	взбивать, накипать
pergamen	parchment	Pergament	пергамент
pero	feather	Feder	перо
peřina	quilt, comforter	Federbett, Federdecke	перина
pěstovat (obilí)	to grow (corn)	anbauen, kultivieren	выращивать
pestrý	bright, coloured	bunt	пёстрый
pětka	five	die Fünf	пятёрка
pevný	firm, strong	fest, fix, haltbar	жёсткий, крепкий, постоянный
píchat *impf.*	to poke, to prick, to jab	stechen	колоть, жалить
píchnout* *pf.*	to poke, to prick, to jab	stechen	уколоть, ужалить
píseň	song	Lied	песня
písnička = píseň			
pít* *impf.*	drink	trinken	пить
plakát	poster	Poster	плакат
plakat* *impf.*	to weep, to cry	weinen	плакать
plast	plastic material	Plaststoff	пластик, пластмасса
plastový	plastic	Plastik-, aus Plastik	пластиковый
plat	salary	Gehalt	заработок, оклад
plavání	swimming	Schwimmen	плавание
plavba	voyage, sail	Schifffahrt, Seereise	плавание, рейс
plavky *pl.*	bathing suit	Badehose, Badeanzug	купальные плавки, купальник
plazmový	plazma	Plasma-, aus Plasma	плазменный
pláž	beach	Strand	пляж
ples	ball	Ball	бал
pleť	complexion skin	Haut	кожа

česky	*anglicky / English*	*německy / deutsch*	*rusky / русский*
plná čára	"full line", no passing line	durchgezogene Linie	сплошная линия
plná penze	full board	Vollpension	полный пансион
plnoštíhlý	fuller figured, plump	vollschlank	статный
plný	full	voll	полный
plout* *impf.*	to float, to sail	segeln, steuern, schwimmen	плыть (на корабле)
plyn	gas	Gas	газ
plzeňský	Pilsner	Pilsner	пльзеньский
pobavit se *pf.*	to have fun	Spaß haben	развлечься
pobyt	stay, visit	Aufenthalt	пребывание, жительство
počet	number	Nummer, Zahl, Anzahl	число, количество
počítačový	computer	Computer-	компьютерный
počkat *pf.*	to wait	warten	подождать
podat *pf.*	to hand	geben, reichen	подать
podávat *impf.*	to hand	geben, reichen	подавать
poděkování	thanks, acknowledgment	Dank, Danksagung	спасибо, благодарность
poděkovat *pf.*	to thank	danken, sich bedanken	поблагодарить
podezřelý	suspect	verdächtig	подозрительный
podkolenky *pl.*	knee socks	Kniestrümpfe	гольфы, чулки до колен
podkroví	loft-room	Dachgeschoss	чердак, квартира под крышей
podlaha	floor	Fußboden	пол
podmínka	condition	Bedingung	условие
podnebí	climate	Klima	климат
podnik	enterprise	Unternehmen, Betrieb	предприятие, завод
podnikat *impf.*	to enterprise	unternehmen, wirtschaften	предпринимать
podnikatel, podnikatelka	entrepreneur	Unternehmer, Unternehmerin	предприниматель, предпринимательница
podnikavý	enterprising	unternehmerisch, betriebsam	деловой, предприимчивый
podobat se *impf.*	to look like, to resemble	(sich) ähneln	подобать, быть похожим
podobenství	parable	Gleichnis, Parabel	притча, подобие
podobný	similar	ähnlich	похожий
podpatek	heel	Absatz (bei Schuhen)	каблук
podpis	signature	Unterschrift	подпись
podporovat *impf.*	to support	unterstützen	поддерживать
podpořit *pf.*	to support	unterstützen	поддержать
podrobný	detailed	ausführlich, detailliert	подробный
podusit *pf.*	to steam	unterdrücken, würgen, dünsten	подавить, задавить, потушить
podzemní	underground	unterirdisch, Underground-	подземный, подпольный
pogratulovat *pf.*	to congratulate	gratulieren	поздравить
pohádat se *pf.*	to quarrel	sich streiten	поссориться, поспорить
pohádka	fairytale	Märchen	сказка
pohled	look, sight, view	Sicht, Ansicht, Blick	вид, взгляд
pohlednice	postcard	Postkarte, Ansichtskarte	открытка
pohoda	peace, contentment, well being	Behaglichkeit	покой, уют, порядок
pohodář, pohodářka	laid-back person	ein ruhiger Mensch	спокойный человек
pohodlný	comfortable	gemütlich, bequem	уютный, удобный
pohodový	peaceful, cool, easy	friedlich, ruhig, locker	мирный, спокойный
pohotovost	emergency	Bereitschaft	дежурство
pohovor	job interview	Besprechung, Gespräch	собеседование, беседа
pohromadě	together	zusammen	вместе
pohrozit *pf.*	to threaten	drohen	пригрозить, погрозить
pohyb	motion, movement	Bewegung, Rührung	движение
pohyblivý	mobile, movable	mobil, beweglich	подвижный, передвижной
pohybovat *impf.*	to move	bewegen	двигать, шевелить
pocházet *impf.*	to come from	stammen	происходить
pochybovat *impf.*	to doubt	zweifeln	сомневаться
pojištění	insurance	Versicherung	страхование
pojištěný	insured	versichert	застрахованный
pokaždé	always	immer, jedes Mal	каждый, всякий раз
pokecat (si) *pf.* OČ	to chat	plaudern, schwatzen	поболтать, потрепаться
pokoj	peace, room	Zimmer	комната
pokud	as far as, as long as	wenn, soweit, solange	если, насколько, поскольку
Polák, Polka	Pole	Pole, Polin	поляк, полячка
pole	field	Feld	поле
poledne	noon	Mittag	полдень
polední	midday	Mittags-, mittägig	полуденный, обеденный
políbit *pf.*	to kiss	küssen	целовать

česky	anglicky / English	německy / deutsch	rusky / русский
police	shelf	Regal, Fach	полка, стеллаж
policie	police	Polizei	полиция
poliklinika	polyclinic, health centre	Klinik, Poliklinik	поликлиника
politický	political	politisch	политический
poloha	position	Lage, Stellung, Position	местоположение, позиция
polopenze	half board	Halbpension	полупансион
poloviční	half	halb	пол-, половинный
Polsko	Poland	Polen	Польша
pomáhat *impf.*	to help	helfen	помогать
pomalu	slowly	langsam	медленно, понемногу
pomlázka	Easter whip, Easter presents	Name eines Osterbrauchs	название Пасхальной традиции
pomník	monument	Denkmal	памятник
pomoct* *pf.*	to help	helfen	помочь
ponožka	sock	Socke	носок
popadnout* *pf.*	to grasp, to grab	packen, greifen	схватить, схватиться
popisovat *impf.*	to describe	beschreiben	описывать
popovídat (si) *pf.*	to chat	plaudern, schwatzen	потолковать, поболтать
poprava	execution	Exekution, Hinrichtung	казнь, расстрел
popravit *pf.*	to execute	hinrichten, exekutieren	казнить
popravovat *impf.*	to execute	hinrichten, exekutieren	казнить
poprvé	for the first time	erstens, erstmals	во-первых, впервые
popřát* *pf.*	to wish	wünschen, gratulieren	пожелать, поздравить
popsat* *pf.*	describe	beschreiben	описать
poptávka	demand (for goods)	Nachfrage, Anfrage	спрос, запрос
porada	meeting	Beratung, Besprechung	совещание
porod	childbirth, delivery	Entbindung, Niederkunft	роды
porodit *pf.*	to give birth	entbinden, gebären	родить
porodnice	maternity hospital	Entbindungsklinik	родильный дом
poroučet *impf.*	to order	befehlen, anweisen	распоряжаться
porozumět *pf.*	to understand	fassen, verstehen	понять, осмыслить
portugalština	Portuguese	Portugiesisch	португальский язык
poručit *pf.*	to command	befehlen	поручить, наказать
porušit *pf.*	to break, to violate	brechen, zerstören	нарушить, разрушить
porušování	breaking, violating	Verletzung, Übertretung	нарушение
porušovat *impf.*	to break, to violate	brechen, zerstören	нарушать, разрушать
pořad	programme	Programm, Tagesordnung	программа, ход
pořádaný	hold, organised	veranstaltet, geordnet	устроенный
pořádat *impf.*	to hold, to organise	organisieren	организовывать, делать
pořádek	order, tidiness	Ordnung	порядок
pořídit si *pf.*	to acquire	anschaffen, zulegen	завести, приобрести
pořizovat si *impf.*	to acquire	anschaffen, zulegen	заводить, приобретать
posel	messenger	Abgesandte, Bote	курьер, посол
posezení	sitting	Sitzen	сидение, посиделки
posilovna	fitness centre	Fitnesszentrum	фитнес-центр
poslání	mission	Berufung, Mission	миссия, назначение
posouzení	assessment	Beurteilung, Begutachtung	оценка, обсуждение
postarat se *pf.*	to take care	sich sorgen, kümmern	позаботиться
postava	figure	Figur, Gestalt	фигура, стан
postěžovat si *pf.*	to complain	sich beschweren	пожаловаться
postižený	handicapped	behindert, betroffen	инвалидный, пострадавший
postoj	pose, attitude	Einstellung, Haltung	отношение, подход
postoupit *pf.*	to progress, to proceed, to reach	fortschreiten, aufsteigen	развиться, подняться, продвинуться вперёд
postupně	gradually	allmählich, schrittweise	постепенно
postupovat *impf.*	to progress, to proceed, to reach	fortschreiten, aufsteigen	развиваться, подниматься, идти вперёд
poštovní schránka	mailbox	Postfach, Mailbox	почтовый ящик
poštovní směrovací číslo	zip code, post code	Postleitzahl	почтовый индекс
potápěč, potápěčka	diver	Taucher, Taucherin	водолаз, ныряльщик
potěšený	pleased	erfreut	обрадованный, рад
potkat *pf.*	to meet	treffen	встретить
potkávat *impf.*	to meet	treffen	встречать
potraviny *pl.*	foodstuffs, groceries	Lebensmittel	продукты
potvrdit *pf.*	to confirm	zustimmen, bestätigen	подтвердить
potvrzovat *impf.*	to confirm	zustimmen, bestätigen	подтверждать
poukázka	voucher	Kassenschein, Blank	бланк, перевод
poupě	bud	Knospe	бутон

česky	*anglicky / English*	*německy / deutsch*	*rusky / русский*
poušť	desert	Wüste	пустыня
pouštět *impf.*	to let go, to switch on	los lassen, steigen lassen	отпускать, запускать
pouze	only	nur, lediglich	всего, лишь, только
použití	use	Nutzen, Anwendung	применение
povaha	character	Charakter, Wesen	характер, нрав
povahový	(of) character	Charakter-	характерный
povídat *impf.*	to tell	erzählen	рассказывать
povídat si *impf.*	to talk, to chat	sich unterhalten	разговаривать
povinnost	duty	Pflicht	обязанность
povinný	obligatory	verpflichtend, Pflicht-	обязательный
povolání	profession, occupation	Beruf, Berufung	призвание, профессия
povolit *pf.*	to allow	erlauben, billigen	разрешить, позволить
povolovat *impf.*	to allow	erlauben, billigen	разрешать, позволять
pozdě	late	spät	поздно
pozdrav	greeting	Gruß	привет, поклон
pozdravovat *impf.*	to greet, to say hello	grüßen	приветствовать
pozemek	site	Grundstück, Anwesen	участок, усадьба
poznat *pf.*	to recognize	erkennen, kennen lernen	познать, узнать
poznávat *impf.*	to recognize	erkennen, kennen lernen	познавать, узнавать
pozor	attention! look out!	Vorsicht! Achtung!	Осторожно! Внимание!
pozorovat *impf.*	to watch, to observe	beobachten, verfolgen	следить, наблюдать
pozvánka	invitation card	Einladung	приглашение
požádat *pf.*	to ask, to require	anfragen, beantragen	попросить, подать прошение
požár	fire, conflagration	Brand, Feuer	пожар, огонь
prababička	great-grandmother	Urgroßmutter	прабабушка
pracák *OČ* = pracovní úřad			
práce	work	Arbeit	работа
prací prášek	washing powder	Waschpulver	стиральный порошок
pracovní	working, operational	Arbeit-, arbeits-	рабочий
pracovní úřad	registry office	Arbeitsamt	бюро по трудоустройству
pracovník	worker, labourer	Arbeiter	работник, труженик
pradědeček	great-grandfather	Urgroßvater	прадедушка
prádlo	laundry	Wäsche	бельё
pramen	headspring, source	Quelle	источник
prarodič	grandparent	Großelternteil	бабушка или дедушка
prasátko	pigling	Ferkel, Ferkelchen	поросёнок
prase	pig	Sau, Schwein	свинья, поросёнок
prášek	powder, pill	Puder, Pulver	пудра, порошок
pravděpodobně	probably	wahrscheinlich	наверное, вероятно
pravěký	prehistorical	altertümlich	доисторический
pravidelně	regularly	regelmäßig	регулярно
pravidelný	regular	regelmäßig	регулярный
právník, právnička	lawyer, jurist	Anwalt, Anwältin	адвокат, законовед
právo	right	Recht	право
pravý	right, real, genuine	recht, echt, richtig	правый, правильный, настоящий
praxe	practice, experience	praktische Erfahrung	практика, опыт
prázdniny *pl.*	holidays, vacation	Ferien	каникулы
prdel	ass	Arsch	задница
prej *OČ* = prý			
prestižní	prestigious	angesehen	престижный
prevence	prevention	Prävention, Vorbeugung	предупреждение, профилактика
proběhnout* *pf.*	to run through, to take place	verlaufen	пройти, пробежать
probíhat *impf.*	to run through, to take place	verlaufen	проходить, пробегать
probírat *impf.*	to go through/over	durchnehmen, durchgehen	проходить, пробирать
probouzet *impf.*	to wake up	aufwecken	будить
probrat* *pf.*	to go through/over	durchnehmen, durchgehen	пройти, пробрать
probudit *pf.*	to wake up	aufwecken	разбудить
proces	process	Prozess, Gang, Verfahren	процесс
procvičit *pf.*	to exercise thoroughly	durchüben	поупражняться
procvičovat *impf.*	to exercise thoroughly	durchüben	упражняться
prodejce	vendor	Händler, Verkäufer	торговец, продавец
prodělat *pf.*	to endure, to go through, to undergo	durchmachen, verlieren, durchlaufen, unterliegen	проделать, перенести, потерять
prodělávat *impf.*	to endure, to go through, to undergo	durchmachen, verlieren, durchlaufen, unterliegen	проделывать, переносить, терять
prodloužit *pf.*	to prolong, to extend, to lengthen	verlängern	продлить
prodlužovat *impf.*	to prolong, to extend, to lengthen	verlängern	продлевать

česky	anglicky / English	německy / deutsch	rusky / русский
profese	profession	Beruf	профессия
prohlídka	inspection, examination	Besichtigung, Kontrolle	обзор, осмотр, проверка
prohrát* *pf.*	to lose, to gamble away	verlieren	проиграть
prohrávat *impf.*	to lose, to gamble away	verlieren	проигрывать
projednat *pf.*	to discuss	besprechen, abhandeln	обсудить, рассмотреть
projednávat *impf.*	to discuss	besprechen, abhandeln	обсуждать, рассматривать
projet* *pf.*	to go through	durchfahren	проехать
projíždět *impf.*	to go through	durchfahren	проезжать
proklamovat *impf.*	to proclaim	proklamieren	провозглашать
promoce	graduation	Diplomverleihung	вручение диплома
promovat *impf.*	to be awarded one's degree, to graduate	promovieren, einen Abschluss machen	заканчивать учебное заведение
pronájem	hire	Miete, Vermietung	наём, прокат
pronajímat *impf.*	to let rent	vermieten, verpachten	сдавать в аренду
pronajímat si *impf.*	to rent, to lease	mieten, pachten	брать в аренду
pronajmout* *pf.*	to let rent	vermieten, verpachten	сдать в аренду
pronajmout* si *pf.*	to rent, to lease	mieten, pachten	взять в аренду
pronásledovat *impf.*	to chase, to haunt	verfolgen, hetzen	преследовать, гонять
propiska	ballpoint	Kugelschreiber	шариковая ручка
prosba	request	Bitte, Anfrage	просьба
proslulý	famous, renowned	berühmt, rennomiert	известный, знаменитый
prostor	space	Raum	пространство
prostředek	medium, remedy, means	Mittel, Mitte	средство, середина
prostřednictvím	by means of	mittels, mit Hilfe	посредством
prošít* *pf.*	to sew through	durchnähen	прошить
prošívat *impf.*	to sew through	durchnähen	прошивать
protisměr	opposite direction	Gegenrichtung	противоположное направление
protivný	disagreeable, horrid, nasty	widerlich, ekelhaft	противный, несносный
protokol	protocol, transcript	Protokoll	протокол, запись
provokovat *impf.*	to provoke	provozieren	провоцировать
provoz	working service, traffic flow	Betrieb, Verkehr	работа, движение
prožít* *pf.*	to live through	durchmachen, durchleben	пережить
prožívat *impf.*	to live through	durchmachen, durchleben	переживать
prsa *pl.*	breast	Brust	грудь
prst	finger, toe	Finger, Zeh	палец
pršet *impf.*	to rain	regnen	идёт дождь
prudký	sweeping, rash, rapid	heftig, rasch, wirbelig	бурный, быстрый
pruhovaný	striped	gestreift	полосатый
průkaz	certificate card	Ausweis	пропуск
průměrně	in average	durchschnittlich	всреднем, средне
průměrný	average	durchschnittlich, mittelmäßig	средний, посредственный
průmysl	industry	Industrie, Gewerbe	индустрия, промышленность
průmyslový	industrial	Industrie-, gewerblich	промышленный
průvod	procession, parade	Umzug, Prozession	шествие, парад
průvodce, průvodkyně	guide	Führer, -in, Begleiter, -in	проводник, проводница, экскурсовод
průzkum veřejného mínění	opinion poll	Meinungsumfrage	опрос населения
prý	allegedly	sei, angeblich, man sagt	мол, дескать
přát* *impf.*	to wish	wünschen, gönnen	желать
přátelský	friendly	freundlich, freundschaftlich	дружеский, приветливый
přebírat *impf.*	to examine, to sort through, to pick over, to take/steal	sortieren, auslesen, übernehmen	отбирать, перебирать, заимствовать
přebrat* *pf.*	to examine, to sort through, to pick over, to take/steal	sortieren, auslesen, übernehmen	отобрать, перебрать, позаимствовать
přece	yet now	doch, gleichwohl, immerhin	ведь, всё-таки, однако
přečíst* *pf.*	to read over	durchlesen, ablesen	прочитать
předevčírem	the day before yesterday	vorgestern	позавчера
především	first of all	zunächst, vor allem	прежде всего
předchozí	previous	vorherig, vorig, letzter	предыдущий
předjíždět	to pass, to overtake	überholen	обгонять
předmět	object	Gegenstand, Objekt	предмет
předminulý	the ... before	vorletzter, vorvergangen	позапрошлый, давно прошедший
přednáška	lecture	Vorlesung	лекция, доклад
předpis	regulation rule, prescription	Vorschrift	предписание, устав
předpověď	prediction, forecast	Vorhersage, Prognose	предсказание, прогноз
předsíň	lobby, hall	Diele, Flur, Vorhalle	прихожая
představení	performance	Aufführung, Vorführung	представление
představit se *pf.*	to introduce oneself	sich jmdm. vorstellen	представиться

česky	*anglicky / English*	*německy / deutsch*	*rusky / русский*
představit si *pf.*	to imagine	sich vorstellen	представить себе
představovat se *impf.*	to introduce oneself	sich jmdm. vorstellen	представляться
představovat si *impf.*	to imagine	sich vorstellen	представлять себе
přehánět *impf.*	to exaggerate	übertreiben	преувеличивать
přeháňka	shower	Regen-, Schneeschauer	ливень
přehled	view, survey, outline	Übersicht, Überblick	обзор, перечень
přehnaný	exaggerated	übertrieben	преувеличенный
přehnat* *pf.*	to exaggerate	übertreiben	преувеличить
přehrávač	music player	Musikplayer	плейер, проигрыватель
přechod	pedestrian crossing	Fußgängerübergang	пешеходный переход
přechylování	changing according to the gender	Bezeichnung der Berufe etc. nach dem Geschlecht	обозначение в зависимости от пола
přejatý	adopted	Lehn-, übernommen	перенятый, приёмный
přejezd	(railway) crossing	(Bahn-) Überführung, Übergang	проезд, переезд
překládat *impf.*	to translate	übersetzen	переводить
překonání	overcoming	Überwindung	преодоление
překonat *pf.*	to conquer, to overcome	überwinden	преодолеть
překonávat *impf.*	to conquer, to overcome	überwinden	преодолевать
překvapený	surprised	überrascht	удивлённый, поражённый
překvapivý	surprising	überraschend	поразительный
přeletět *pf.*	to fly over, to fly across	überfliegen	перелететь
přeložit *pf.*	to translate	übersetzen	перевести
přemýšlet *impf.*	think	überlegen, nachdenken	думать, раздумывать
přendat *pf.*	to shift, to put somewhere else, to move, to transfer	verlegen, umlegen	переложить
přendávat *impf.*	to shift, to put somewhere else, to move, to transfer	verlegen, umlegen	перекладывать
přepadávat *impf.*	to assault	überfallen, einbrechen	нападать
přepadnout* *pf.*	to assault	überfallen, einbrechen	напасть, нагрянуть
přeplavat* *pf.*	to swim across	durchschwimmen, durchqueren	переплыть
přeplout* *pf.*	to sail across	durchsegeln, übersegeln	переплыть на лодке, корабле
přeposílat *impf.*	to forward	senden, weiterleiten	пересылать
přeposlat* *pf.*	to forward	senden, weiterleiten	переслать
přepych	luxury	Pracht, Prunk, Luxus	роскошь
přerušit *pf.*	to interrupt	unterbrechen	прервать, перебить
přerušovaná čára	"interrupted line", passing line	unterbrochene Linie	прерывистая линия
přerušovaný	broken, discontinuous	unterbrochen	прерывистый
přerušovat *impf.*	to interrupt	unterbrechen	прерывать, перебивать
přesčas	overtime	Überstunden	сверхурочная работа
přesolený	overly salty, too salty	versalzen	пересоленный
přespat* *pf.*	to oversleep	über Nacht bleiben	переночевать
přespávat *impf.*	to oversleep	über Nacht bleiben	ночевать
přespříští	the ... after next	übernächste	через день, год...
přestat* *pf.*	to stop, to cease, to quit	anhalten, innehalten, aufhören, abbrechen	остановиться, перестать, затихнуть
přestávat *impf.*	to stop, to cease, to quit	anhalten, innehalten, aufhören, abbrechen	останавливаться, переставать, затихать
přestavba	reconstruction	Umbau, Rekonstruktion	перестройка, реконструкция
přestavět *pf.*	to rebuild	umbauen, rekonstruieren	перестроить
přestávka	break, interval, pause	Pause, Unterbrechung	перемена, пауза
přestavovat *impf.*	to rebuild	umbauen, rekonstruieren	перестраивать
přestěhovat se	to move house	umziehen	переехать
přesto	nevertheless, even so	trotzdem, dennoch	несмотря на
přestoupit *pf.*	to transfer, to trespass, to change (on public transport)	umsteigen (öffentliches Verkehr)	пересесть (транспорт)
přestože	notwithstanding	obwohl	хотя
přestupovat *impf.*	to transfer, to trespass, to change (on public transport)	umsteigen (öffentliches Verkehr)	пересаживаться (транспорт)
přešít* *pf.*	to alter (clothes)	ändern (Kleidung)	перешить
přešívat *impf.*	to alter (clothes)	ändern (Kleidung)	перешивать
převádět *impf.*	to lead across, to transfer	überführen, übertragen	перевозить, переносить
převážit *pf.*	to outweigh, to outbalance	überwiegen	превзойти, перевесить
převažovat *impf.*	to outweigh, to outbalance	überwiegen	перевешивать, превосходить
převést* *pf.* (peníze)	to lead across, to transfer	überweisen (Geld)	перевести (деньги)
převlékat *impf.*	to change clothes	umkleiden, umziehen	переодевать
převléknout* *pf.*	to change clothes	umkleiden, umziehen	переодеть
převod	transfer	Überweisung, Übertragung	перевод, перенос, трансфер
převyprávět *pf.*	to paraphrase	neu-, nacherzählen	пересказать

česky	*anglicky / English*	*německy / deutsch*	*rusky / русский*
převyprávovat *impf.*	to paraphrase	neu-, nacherzählen	пересказывать
přežít* *pf.*	to survive	überleben	выжить
přežívat *impf.*	to survive	überleben	выживать
příběh	story, tale	Geschichte, Vorfall	история, происшествие
příbuzný	related, relative	verwandt, Verwandte	родной, родственный, родственник
příčina	cause, reason	Grund, Anlass	причина, повод
přidat *pf.*	to add	hinzufügen, dazutun	добавить, придать
přidávat *impf.*	to add	hinzufügen, dazutun	добавлять, придавать
příchod	arrival, coming	Ankunft, Eintreffen	прибытие, наступление
příjem	income	Einkommen, Einnahme	доход, заработок
příjmení	last name, surname	Nachname	фамилия
příkaz	command, instruction	Kommando, Gebot, Anweisung	веление, инструкция, заповедь
přikázaný	commanded, ordered	angeordnet	порученный
přikázat* *pf.*	to order, to command	anordnen	велеть, поручить
přikazovat *impf.*	to order, to command	anordnen	повелевать, поручать
příklad	example	Beispiel	пример
příležitost	opportunity, chance	Gelegenheit	возможность, случай
přinášet *impf.*	to bring	bringen, holen	приносить
přinést* *pf.*	to bring	bringen, holen	принести
případ	case	Vorfall	дело, происшествие
připálený	burnt	angebrannt	горелый
příplatek	surcharge, supplement, excess fare	Zuschuss, Aufschlag, Nachzahlung	надбавка, доплата
připravit *pf.*	to prepare, to get ready	vorbereiten	подготовить
připravovat *impf.*	to prepare, to get ready	vorbereiten	подготавливать
přírodní	natural,organic	natürlich	естественный
přírodopis	biology	Biologie	биология
přísada	additive	Zutat, Ingredienz	добавка, заправка
přísnost	strictness	Genauigkeit, Strenge	точность, строгость
přísný	strict	genau, hart, strikt, streng	точный, строгий
přispět *pf.*	to contribute	beisteuern, beitragen	посодействовать
přispívat *impf.*	to contribute	beisteuern, beitragen	содействовать
přistání	landing	Landung, Anlegestelle	приземление, причал
přistát* *pf.*	to land	landen, anlegen	приземлиться, пристать
přistávat *impf.*	to go down	landen, anlegen	приземляться, приставать
přístroj	appliance, device	Gerät, Instrument	устройство, инструмент
přístup	access, approach	Zugang, Zutritt, Zugriff	подход, доступ, допуск
přistýlka	extra bed	Extrabett	запасная кровать
přišít* *pf.*	to sew on	annähen	пришить
přišívat *impf.*	to sew on	annähen	пришивать
přitom	at the same time	zugleich, dabei	в то же время, наряду
přivážet *impf.*	to carry, to take	bringen	привозить
přivézt* *pf.*	to carry, to take	bringen	привезти
přízemí	ground floor	Erdgeschoss, Parkett	первый этаж
přiznat *pf.*	to admit/confess	zugeben	признать
přiznávat *impf.*	to admit/confess	zugeben	признавать
psát* *impf.*	to write	schreiben	писать
PSČ	zip code	PLZ, Postleitzahl	почтовый индекс
ptát se *impf.*	to inquire, to ask	fragen (sich)	спрашивать
puberta	adolescence	Pubertät	подростковый возраст
půda	soil attic	Dachboden	чердак
pudl	poodle	Pudel	пудель
půjčit *pf.*	to lend	leihen, verleihen	одолжить, занять
půjčovat *impf.*	to lend	leihen, verleihen	давать в долг, взаймы
půlnoc	midnight	Mitternacht	полночь
pumpa	pump	Pumpe	насос, колонка
pumpař	gas station attendant	Mitarbeiter an einer Tankstelle	автозаправщик, автоколонщик
punčocháče *pl.*	pantyhose, tights	Strumpfhose, Strümpfe	колготки, чулки
puntičkářský	pedantic, meticulous	pedantisch, pingelig	педантичный, мелочный
puntíkovaný	spotted	gepunktet	в точках, в точку
působivý	impressive, catchy	eindrucksvoll, effektvoll	впечатляющий
pustit *pf.*	to let go, to switch on	loslassen, einschalten	пустить, впустить, включить
pustý	desolate	verödet, öde, wüst	глухой, опустелый
půvabný	graceful	reizend, anmutig	изящный, обаятельный
pyžamo	pyjamas, pajamas	Pyjama, Schlafanzug	пижама

R

česky	anglicky / English	německy / deutsch	rusky / русский
radši = raději			
ráj	paradise	Paradies	рай
Rakousko	Austria	Österreich	Австрия
Rakušan, Rakušanka	Austrian	Österreicher, Österreicherin	австриец, австрийка
rameno	shoulder	Schulter	плечо
raut	reception, after-party	Bufet	раут
recept	recipe, prescription	Rezept	рецепт
renomovaný	prestigious	renommiert	знаменитый, известный
represe	repression	Repression	репрессия, подавление
reproduktor	loud-speaker	Lautsprecher	рупор
reptat *impf.*	to grumble, to grouch	meckern, murren, nörgeln	придираться, ворчать
ret	lip	Lippe	губа
režim	regime	Regime	режим
režisér, režisérka	film director	Regisseur, Regisseurin	режиссёр
rodič	parent	Elternteil	один из родителей
rodit *impf.*	to give birth	gebären	рожать
rodit se *impf.*	to be born	geboren werden	рождаться
rolník, rolnice	peasant, farmer	Bauer, Bäuerin	крестьянин, крестьянка
román	novel	Roman	роман
rovný	straight	gerade	ровный, прямой
rozbíjet *impf.*	to break, to smash	zerbrechen	разбивать
rozbít* *pf.*	to break, to smash	zerbrechen	разбить
rozbitý	broken	zerbrochen	разбитый
rozcuchaný	dishevelled	zerzaust, verworren	растрёпанный
rozdat *pf.*	to give away, to distribute, to hand around	austeilen, verschenken, verteilen	раздать, раздарить
rozdávat *impf.*	to give away, to distribute, to hand around	austeilen, verschenken, verteilen	раздавать, раздаривать
rozdělení	distribution	Aufteilung, Trennung	разделение
rozdělený	divided	geteilt, gespalten, getrennt	разделенный
rozdělit *pf.*	to divide	verteilen, aufteilen	поделить, разделить
rozdělovat *impf.*	to divide	zerteilen, verteilen	делить, разделять
rozdílně	differently	verschieden, geteilt	различно
rozdílný	different	verschieden	различный, несходный
rozebírat *impf.*	to take to pieces, to dismantle, to analyse	zergliedern, zerlegen, abbauen, analysieren	разбирать, анализировать
rozebrat* *pf.*	to take to pieces, to dismantle, to analyse	zergliedern, zerlegen, abbauen, analysieren	разобрать, проанализировать
rozednít se *pf.*	to dawn	Tag werden, dämmern	рассвести
rozednívat se *impf.*	to dawn	Tag werden, dämmern	светать
rozeznat *pf.*	to tell apart, to distinguish	auseinander halten	различить
rozeznávat *impf.*	to tell apart, to distinguish	auseinander halten	различать
rozhodně	decisively, definitely, decidedly	entschieden	безусловно
rozhodnout* se *pf.*	to make up one's mind, to decide	sich entscheiden	решить, решиться
rozhodovat se *impf.*	to make up one's mind, to decide	sich entscheiden	решать, решаться
rozkázat* *pf.*	to order/command	befehlen	приказать
rozkazovat *impf.*	to order/command	befehlen	приказывать
rozmazlený	spoiled	verwöhnt	избалованный
rozpočet	budget	Budget, Haushalt	бюджет
rozšířit *pf.*	to spread, to extend	erweitern, ausdehnen	расширить, увеличить
rozšiřovat *impf.*	to spread, to extend	erweitern, ausdehnen	расширять, увеличивать
roztřídit *pf.*	to sort out	sortieren, aufteilen	распределить
rozumět *impf.*	to understand	verstehen	понимать
rozvádět se *impf.*	to divorce	sich scheiden lassen	разводиться
rozvařený	overcooked	zerkocht, überkocht	разваренный
rozvedený	divorced	geschieden	разведённый
rozvést* se *pf.*	to divorce	sich scheiden lassen	развестись
rozvoj	development	Entwicklung, Entfaltung	развитие
rozzlobit *pf.*	to make angry, upset	verärgern	разозлить
rozzuřený	furious, enraged	wütend, rasend	яростный, гневный
rukáv	sleeve	Ärmel	рукав
rukavice	glove	Handschuhe	рукавицы
Rus, Ruska	Russian	Russe, Russin	русский, русская
rusalka	fairy	Meerjungfrau, Nixe	русалка
Rusko	Russia	Russland	Россия
růst* *impf.*	to grow	wachsen	расти

česky	*anglicky / English*	*německy / deutsch*	*rusky / русский*
rušit *impf.*	to disturb	zerstören, stören	разрушать, мешать
rušný	busy	rege, lebhaft, betriebsam	шумный, оживлённый
ruština	Russian	Russisch	русский язык
různý	different, various	unterschiedlich	разный, различный
růže	rose	Rose	роза
rybník	pond	Weiher, Teich	пруд
rychle	quickly, fast	schnell	быстро
rychlý	quick, fast	schnell	быстрый

Ř

řadový	ordinal regular	Reihen-, einfach	рядовой, простой
řešení	solution	Lösung	решение
řešit *impf.*	to solve	lösen	решать
řezat* *impf.*	to cut	schneiden	резать
říct* *pf.*	to say, to tell	sagen	сказать
řidičák *OČ* = řidičský průkaz			
řidičský průkaz	driver's license	Führerschein	шофёрские права
řídit *impf.*	to drive, to operate, to control	Auto fahren, leiten, regeln	водить машину, заведовать
řídký	thin	dünn, dünnflüssig, licht	редкий, жидкий, тощий
říkat *impf.*	to say, to tell	sagen	говорить
Řím	Rome	Rom	Рим
říznout* *pf.*	to cut	schneiden	порезать

S

sádra	plaster, gypsum	Gips	гипс
sahat *impf.*	to reach, to extend	berühren, reichen	касаться, протягивать
sáhnout* *pf.*	to reach, to extend	berühren, reichen	коснуться, протянуть
sako	jacket, undercoat	Sakko, Jacke	пиджак
sám, sama	by oneself	selbst	сам, сама
samet	velvet	Samt	бархат
sametový	velvet	samten	бархатный
samostatnost	independence	Selbständigkeit	независимость
samostatný	independent	selbständig, unabhängig	независимый
samota	solitude	Einsamkeit	одиночество
sandál	sandal	Sandale	босоножка, сандалий
sangvinik	person of sanguine temperament	Sanguiniker	сангвиник
sanitka	ambulance	Krankenwagen	скорая помощь
saponát	detergent	Reinigungsmittel	очищающее средство
sázet se *impf.*	to bet, to stake	wetten, setzen	спорить, делать ставку
sázka	bet, stake	Wette, Einsatz, Totto-Lotto	спор, ставка, лото
sběratel, sběratelka	collector	Sammler, Sammlerin	коллекционер
sbírat *impf.*	to pick, to gather, to collect	sammeln	собирать
sbírka	collection	Sammlung	коллекция
scéna	theater scene	Szene	сцена
scénář	script	Drehbuch	сценарий
sebrat* *pf.*	to pick, to gather, to collect	sammeln	собрать
sedací souprava	living room set	Sitzgarnitur	гарнитур диван, кресла
sedačka *OČ* = sedací souprava			
sedadlo	seat	Sitz, Stuhl	сиденье
sedět *impf.*	to sit, be seated	sitzen	сидеть
sedmička	seven	die Sieben	семёрка
ségra *OČ*	sister, sis	Schwester	сестра (разг.)
sehnat* *pf.*	to get	bekommen, auftreiben	достать, приобрести
sejít* se *pf.*	to meet, to meet up	sich treffen, sich versammeln	встретиться, собраться
sen	dream	Traum	сон
sepisovat *impf.*	to write up	beschreiben, aufschreiben	описывать, дописывать
sepsat* *pf.*	to write up	beschreiben, aufschreiben	описать, дописать
setkat se *pf.*	to meet, to come across	sich treffen	встретиться
setkávat se *impf.*	to meet, to come across	sich treffen	встречаться
setmět se *pf.*	to get dark	dunkel werden	потемнеть, стемнеть
sever	north	Norden	север
seznam	list	Liste, Verzeichnis	список, содержание
seznámit se *pf.*	to meet, to get acquainted with	kennen lernen	познакомиться
seznamovat se *impf.*	to meet, to get acquainted with	kennen lernen	знакомиться

česky	*anglicky / English*	*německy / deutsch*	*rusky / русский*
shánět *impf.*	to hunt for	auftreiben	добывать, разыскивать
shora	from above	von oben	сверху
scházet se *impf.*	to meet, to meet up	sich treffen, sich versammeln	встречаться, собираться
schod	stair	Stufe	ступень
schody *pl.*	staircase	Treppe	лестница
schopnost	ability	Fähigkeit	способность
schůze	meeting, session	Treffen	заседание, собрание
schůzka	appointment, date, meeting	Treffen, Termin, Date	встреча, свидание
sice	otherwise	anderenfalls, sonst	иначе
sídliště	housing estate	Ort, Sitz	населённый пункт
síla	strength, force	Stärke	сила
silný	strong	stark	сильный
Silvestr	New Year's Day	Neujahr, Silvester	Новый год
síň	hall	Halle, Saal, Diele	зал, прихожая
sirup	syrup	Sirup	сироп
sjezd	downhill, reunion	Tagung, Kongress	съезд, конгресс
sjezdovka	downhill course	Abfahrtstrecke, Piste	трасса спуска, спуск
skákat* *impf.*	to jump, to leap	springen, hüpfen	прыгать, скакать
skála	rock	Fels	скала
sklad	store	Lager	склад
skládat *impf.*	to compose, to fold, to put together	dichten, zusammenlegen, lagern	сочинять, складывать
skladatel	composer	Komponist	композитор
skladba	composition	Komposition, Werk	произведение
skleněný	glass	Glas-, aus Glas, gläsern	стеклянный
sklenice	glass	Glas	стакан, банка, рюмка
sklenička = sklenice			
sklep	cellar	Keller	погреб
sklo	glass	Glas	стекло
sklokeramická deska	glass ceramic stove top	Glaskeramikplatte	стеклокерамическая плита
skočit *pf.*	to jump, to leap	springen	прыгнуть, сбегать
skoro	almost, nearly	fast, beinahe	почти, едва ли
skříň	wardrobe	Schrank	шкаф
skříňka	cabinet	Schrein, Kasten	шкафчик, ящик
skupina	group	Gruppe	группа
skvělý	splendid, wonderful	großartig, ausgezeichnet	чудесный, отличный
skvrna	spot	Fleck, Makel	пятно
slabý	weak	schwach, kraftlos	слабый, бессильный
slavit *impf.*	to celebrate	feiern	отмечать, праздновать
slavnost	celebration	Fest, Feierlichkeit	торжество, праздник
slavný	famous	berühmt	знаменитый
slepý	blind	blind	слепой
slétat se *impf.*	to fly, to flock together	zusammenfliegen	слетаться
slétět se *pf.*	to fly, to flock together	zusammenfliegen	слететься
slipy *pl.*	briefs, underpants	Höschen, Slip	трусы, плавки
sloh	style	Schreibart, Stil	слог, стиль
Slovák, Slovenka	Slovak	Slowake, Slowakin	словак, словачка
Slovensko	Slovakia	Slowakei	Словакия
Slovinec, Slovinka	Slovene, Slovenian	Slowene, Slowenin	словенец, словенка
slovní druh	part of speech	Wortart	часть речи
slovní zásoba	vocabulary, lexicon	Wortschatz	словарный запас
složení	composition, structure	Komposition, Struktur	композиция, структура
složenka	voucher	Geldüberweisung	денежный перевод
složit *pf.*	to compose, to fold, to put together	verfassen, zusammenlegen, entladen	сочинить, сложить, составить, сгрузить
složit *pf.*	to compose	komponieren	сочинить
sluchátko	earphone	Telefonhörer	телефонная трубка
slunečník	beach umbrella	Sonnenschirm	солнечный зонт
slušet *impf.*	to suit	passen, stehen	идти, быть к лицу
slušný	decent	anständig, fein	порядочный, приличный
služba	service	Dienst	служба, услуга
smát* se *impf.*	to laugh	lachen	смеяться
smazat* *pf.*	to rub out, to delete, to wipe out	löschen, wischen, reiben	стереть
smazávat *impf.*	to rub out, to delete, to wipe out	löschen, wischen, reiben	стирать
smažený	fried	gebraten, frittiert	жареный, фри
smažit *impf.*	to fry	braten, frittieren, backen	жарить

česky	anglicky / English	německy / deutsch	rusky / русский
směr	direction	Richtung	направление
smět *impf.*	may, can	dürfen	сметь
smích	laughter	Lachen, Gelächter	смех, хохот
smíšený	mixed	gemischt	смешанный
smokink	tuxedo, dinner jacket	Smoking	смокинг
smrad	stink, smell	Gestank	вонь, смрад
smyk	hydroplaning, skid	Schleudern, Scheren	буксовка, пробуксовка
smysl	meaning, sense	Sinn, Bedeutung	смысл, значение
snad	perhaps, maybe	vielleicht	может быть, возможно
sněžit *impf.*	to snow	schneien	идёт снег, снежить
sníh	snow	Schnee	снег
sníst* *pf.*	to eat up	aufessen	съесть
snížit *pf.*	to lower	senken, kürzen	снизить, понизить
snižovat *impf.*	to lower	senken, kürzen	снижать, понижать
socialistický	socialist, socialistic	sozialistisch	социалистический
sociální dávky *pl.*	social welfare, allowances	Sozialleistungen	социальные пособия
sociální zařízení	sanitary facilities	Sanitätsanlage	санитарное устройство
socha	statue, sculpture	Statue, Skulptur, Plastik	статуя, скульптура
Somálec, Somálka	Somali	Somalier, Somalierin	сомалиец, сомалийка
sombrero	sombrero	Sombrero	сомбреро
sortiment	range, assortment	Sortiment	ассортимент
soubor	file, collection, ensemble	Datei, Sammlung, Sammelband	файл, сборник
současně	at the same time, concurrently	gegenwärtig, gleichzeitig	ныне, одновременно
současnost	present	Gegenwart	настоящее
součást	part, component	Bestandteil	компонента, часть
soud	court, judgement	Gericht	суд
soudce, soudkyně	judge	Richter, -in	судья
souhlasit *impf.*	to agree	übereinstimmen, billigen	соглашаться, одобрять
soukromý	private	privat	частный
sourozenec	sibling	Geschwister	брат или сестра
soustrast	condolence	Beileid, Anteilnahme	соболезнование
soutěž	contest, competition	Wettbewerb, Wettkampf	конкурс, соревнование
soutok	confluence	Zusammenlauf, -fluss	слияние, стечение
sova	owl	Eule	сова
sovětský	Soviet	sowjetisch	советский
spadnout* *pf.*	to fall down	fallen, runterfallen	упасть, спасть
spálit *pf.*	to burn up	verbrennen	сжечь, спалить
spánek	sleep, slumber	Schlaf, Schläfe	сон, дремота, висок
spěchat *impf.*	to hurry	eilen, hasten	спешить, стремиться
spisovatel, spisovatelka	writer	Schriftsteller, -in	писатель, писательница
spisovná čeština (= SČ)	standard Czech	Standardtschechisch	литературный чешский язык
spodní prádlo	underwear, underclothes	Unterwäsche	нижнее бельё
Spojené státy americké *pl.*	United States of America	Vereinigte Staaten von Amerika	Соединённые Штаты Америки
spojení	connection	Verbindung, Anschluss	объединение, связь
spojka	conjunction, clutch	Konjunktion, Kupplung	союз, сцепление
spokojeně	contentedly, happily	zufrieden	довольно, спокойно
spokojit se *pf.*	to content oneself	sich zufrieden geben	удовлетвориться
spokojovat se *impf.*	to content oneself	sich zufrieden geben	быть довольным, довольствоваться
společenský	social, sociable	gesellschaftlich, gesellig	общественный, общительный
společně	together	zusammen, gemeinsam	вместе, сообща
společnost	society	Gesellschaft	общество
spolehlivý	reliable	zuverlässig, solide	надёжный
spolu	together	zusammen	вместе
spolužák	classmate	Klassenkamerad	одноклассник
sporák	cooker	Herd	плита
spořit *impf.*	to save up	sparen	копить, сберегать
spousta	a lot, lots	Menge, Flut	масса, множество
spravit *pf.*	to repair, to fix, to govern	reparieren	исправить, починить
správný	right, correct	richtig	правильный
spravovat *impf.*	to repair, to fix, to govern	reparieren	исправлять, чинить
sprcha	shower-bath	Dusche	душ
sprchový	shower	Dusch-	душевой
srazit se *pf.*	to collide, to shrink	zusammenstoßen	столкнуться
srážet se *impf.*	to collide, to shrink	zusammenstoßen	сталкиваться
srážky *pl.*	showers	Niederschläge	осадки

česky	anglicky / English	německy / deutsch	rusky / русский
Srb, Srbka	Serb	Serbe, Serbin	серб, сербка
srdečný	cordial, hearty	herzlich	сердечный
stáhnout* *pf.*	to pull off, to shut down	runterziehen, herunterladen	снять, скачать (комп.)
stahovat *impf.*	to pull off, to shut down	runterziehen, herunterladen	снимать, скачивать (комп.)
stálý	permanent	beständig, dauernd	постоянный
stan	tent	Zelt	палатка
stánek	stall, stand, kiosk	Stand, Schalter, Kiosk	киоск, ларёк, пульт
starat se *impf.*	to take care	sich sorgen, kümmern	заботиться, хлопотать
starostlivý	thoughtful	fürsorglich	заботливый
stáří	age, old age	Alter, hohes Alter	возраст, старость
stát* se *pf.*	to become, to happen, to occur	werden, passieren	стать, случиться, произойти
statek	farm	Gut, Hof	имение, хозяйство
státní občanství	citizenship	Staatsangehörigkeit	гражданство
státní zkouška	degree examinations	Staatsexamen	государственный экзамен
státnice *OČ* = státní zkouška			
stav	state, condition	Zustand	состояние, положение
stávat se *impf.*	to become, to happen, to occur	werden, passieren	становиться, случаться, происходить
stavět *impf.*	to build	bauen	строить
stáž	schooling, clerkship, residency	Schulung, Praktikum	стажировка
stehno	thigh	Schenkel, Keule	ляжка, ножка, бедро
stejný	same, identical	gleich, derselbe	одинаковый, такой же
stereotyp	stereotype	Stereotyp	стереотип
stezka	path	Pfad, Weg, Steg	дорожка, тропа
stěžovat si *impf.*	to complain	sich beschweren	жаловаться
stíhat *impf.*	to catch up	verfolgen, fangen	настигать, преследовать, ловить
stihnout* *pf.*	to catch up	verfolgen, fangen	настигнуть, поймать, схватить
stížnost	complaint	Beschwerde, Protest	жалоба
stmívat se *impf.*	to be getting dark	dämmern, dunkel werden	темнеть, смеркаться
stopař, stopařka	hitch-hiker	Hitchhicker, Pfadfinder, -in	следопыт, сталкер
stovka	hundred	die Hundert	стовка
strach	fear, dread, fright	Angst, Furcht, Bammel	страх, боязнь, жуть
strana	page	Seite	страница
stránka = strana			
strašidelný	scary, spooky	gespenstisch, gruselig	страшный, жуткий
strašidlo	monster, ghost	Geist, Gespenst, Monster	призрак, привидение
stravenka	meal ticket	Lebensmittelschein, Verzehrbon	купон на продукты питания
strávit *pf.*	to spend, to digest	verbringen, verdauen	провести, усвоить
strčit *pf.*	to push	stoßen, stecken, schieben	толкнуть, засунуть
strejda *OČ* = strýc			
strkat *impf.*	to push	stoßen, stecken, schieben	толкать, засовывать
strýc, strýček	uncle	Onkel	дядя
středisko	centre	Zentrum, Treffpunkt	центр, пункт, бюро
střední	middle	mittel	средний
střední škola	high school	Mittelschule	средняя школа
střecha	roof	Dach	крыша
stříbrný	silver	silbern	серебряный
stříbro	silver	Silber	серебро
střih	pattern cut	Schnitt, Zuschnitt	покрой, стрижка
stříhat *impf.*	to cut (with scissors)	schneiden	резать, кроить, стричь
střihnout* *pf.*	to cut (with scissors)	schneiden	подрезать, скроить, подстричь
stydlivý	shy	schüchtern	стеснительный
suchý	dry	trocken	сухой
sukně	skirt	Rock	юбка
sundat *pf.*	to take down, to take off	runternehmen, absetzen	снять
sundávat *impf.*	to take down, to take off	runternehmen, absetzen	снимать
svačina	brunch, snack	Zwischenmahlzeit	полдник
svatba	wedding	Hochzeit	свадьба
svatební	wedding	Hochzeits-	свадебный
sváteční	jolly	feierlich, festlich	праздничный, парадный
svébytnost	originality, independence	Eigenart	самобытность
svědek	witness	Zeuge	свидетель
svědit *impf.*	to itch	jucken, kribbeln	чесаться
svět	world, earth	Welt, Erde	мир, свет
světlo	light	hell	светло
světlý	light	hell	светлый

česky	*anglicky / English*	*německy / deutsch*	*rusky / русский*
světový	worldly, global	Welt-, global	мировой, глобальный
světoznámý	worldwide	weltbekannt, weltberühmt	всемирно известный
svézt* *pf.*	to give a lift, ride	fahren, bringen	подвезти, свезти
svěží	fresh	frisch	свежий
svlékat *impf.*	to undress	ausziehen, auskleiden	раздевать
svléknout* *pf.*	to undress	ausziehen, auskleiden	раздеть
svoboda	freedom, liberty	Freiheit	свобода
svobodný	free	frei	свободный
svrbět *impf.*	to itch	jucken	зудеть
Sýrie	Syria	Syrien	Сирия
syrový	raw	roh	сырой
sýrový	cheesy	Käse-, aus Käse	сырный

Š

šaty *pl.*	dress, clothes	Kleidung, Kleid	одежда, платье
šéfkuchař, šéfkuchařka	chef	Chefkoch, Chefköchin	шеф-повар
šestka	six	die Sechs	шестёрка
šetřit *impf.*	to save up	sparen, schonen	экономить, беречь
šikovný	skilled, handy	geschickt	способный, ловкий
šílenství	madness	Irrsinn, Wahnsinn	безумие, безумство
šílet *impf.*	to go mad, to run amok	wahnsinnig werden	безумствовать
široký	wide	weit	широкий
šít* *impf.*	to sew	nähen	шить
škodit *impf.*	to harm	schaden	вредить
škodlivý	harmful	schädlich	вредный
školení	schooling	Schulung, Fortbildung	обучение, подготовка
školka	kindergarden	Kindergarten	детский сад
školné	school fee, school tuition	Studiengebühren	плата за обучение
šlapací kolo	pedal bike	Tretrad	самокат
Španěl, Španělka	Spaniard	Spanier, Spanierin	испанец, испанка
Španělsko	Spain	Spanien	Испания
španělský	Spanish	spanisch	испанский
španělština	Spanish	Spanisch	испанский язык
špendlík	pin	Stecknadel	булавка
šperk	jewel	Edelstein, Schmuck	драгоценность
špičatý	pointed, spiked	spitz	острый, колкий
špičková kvalita	top quality	Spitzenqualität	высшее качество
šroubovák	screwdriver	Schraubenzieher	отвёртка
šroubovat *impf.*	to screw	schrauben	ввенчивать, ввёртывать
šťastný	happy	glücklich	счастливый
štěstí	happiness, luck	Glück	счастье
štětec	brush	Bürste, Pinsel	щётка, кисть
štít	gable, shield	Zange, Schild	щипец, щит
štvát* *impf.*	to chase, to annoy	aufhetzen, reizen	натравливать, злить
švadlena	dressmaker	Schneiderin, Näherin	швея
švédský	Swedish	Schwedisch	шведский
švédský stůl	buffet	Büffet	шведский стол

T

tágo	cue	Queue, Billardstock	кий
tajemství	secret, mystery	Geheimnis, Mysterium	секрет, тайна
tajnost	secret	Geheimnis, Heimlichkeit	секрет
také	so	so, also, nun	так
tanec	dance	Tanz	танец
Tanzánie	Tanzania	Tansania	Танзания
táta *OČ*, taťka *dial.*	dad, father	Vater, Papa	отец, папа
téct* *impf.*	to flow	fließen	течь
tehdy	then, now	damals, dann	тогда
těhotný	pregnant	schwanger	беременная
technika	technology, technique	Technik	техника
tekutina	liquid	Flüssigkeit	жидкость
tělo	body	Körper	тело
tělocvik	gymnastics, PT	Gymnastik, Sport	гимнастика, спорт
tenkrát	then, at the time	damals, da	тогда, в тот раз

česky	anglicky / English	německy / deutsch	rusky / русский
tepláky *pl.*	tracksuit	Trainingsanzug	тренировочный костюм
teplo	warmth	Wärme	тепло, теплота
terč	target	Ziel, Zielscheibe, Scheibe	цель, мишень, круг
termín	term	Termin	срок, термин
těstovinový	pasta	Nudel-, Teig-, aus Teig	макаронный
těstoviny *pl.*	pasta	Teigwaren	макаронные изделия
těšit se *impf.*	to forward to	sich freuen	радоваться
tetování	tattoo	Tätowierung, Tattoo	татуировка
tetovat *impf.*	to tattoo	tätowieren	татуировать
textilní	textile	textil	текстильный
ticho	silence	still	тихо
tisícovka	thousand	Tausender	тысяча
točit se *impf.*	to rotate, to turn	rotieren, sich drehen	вертеться
tolik	so many, so much	so viel, so sehr	столько
tón	tone	Ton, Laut, Intonation	тон, звук, интонация
topit se *impf.*	to drown	sinken, ertrinken	тонуть, утопать
totalitní	totalitarian	totalitär	тоталитарный
totiž	namely	nämlich	то есть, именно
továrna	factory	Werk, Fabrik	завод, фабрика
transakce	transaction	Transaktion	перевод, трансакция
trapas	blunder, faux-pas	Blamage, Peinlichkeit	промах, грубая ошибка
trapný	embarrassing	peinlich	стыдный, неприятный, неудобный
trávit *impf.*	to digest, to spend	verbringen, verdauen	проводить, усваивать
trenýrky *pl.*	shorts	Trainingshose	спортивные шорты
trest	punishment	Strafe, Bestrafung	штраф, наказание
trh	market	Markt, Messe	рынок, базар, ярмарка
tričko = triko			
triko	T-shirt	T-Shirt	футболка
trojka	three	die Drei	тройка
troska	wreck, ruin	Wrack, Ruine	развалины, руины
trouba	oven	Ofen	духовка
truhlář	carpenter	Schreiner, Tischler	столяр
trvalý	lasting, permanent	dauernd, Dauer-	постоянный
trvat *impf.*	to remain, to last	dauern, beharren	длиться, настаивать
třetina	third	Drittel	треть
třicítka	thirty	die Dreißig	тридцатка, тридцаток
třída	class, classroom	Klasse	класс
třídit *impf.*	to classify, to categorize, to sort	klassifizieren, ordnen, sortieren	классифицировать, сортировать
tučný	fat, greasy	fett, dick, schmalzig	жирный, толстый
tuhý	stiff, rigid	zeh, starr, fest	тугой, жесткий
tupý	dull	dumpf, stumpf, dumm	тупой, глухой, глупый
Turecko	Turkey	Türkei	Турция
tuš	Indian ink	Tusche	тушь
tužka	pencil	Bleistift, Stift	карандаш
tvar	form, shape	Form, Gestalt, Formation	форма, конфигурация
tvaroh	cottage cheese	Quark	творог
tvář	cheek, face	Gesicht, Wange	лицо, щека
tvorba	creation	Schöpfung, Schaffen	творение, творчество
tvořit *impf.*	to create	schaffen, erschaffen	творить
tvrdit *impf.*	to claim/insist	behaupten, versichern	утверждать, твердить
tvůrce, tvůrkyně	creator	Schöpfer, -in	творец
tykání	using informal address	Anrede mit „du"	общение на «ты»
tykat *impf.*	to use informal address	duzen	быть на «ты»
typický	typical	typisch	типичный
tyrkysový	turquoise	türkis	бирюзовый

U

česky	anglicky / English	německy / deutsch	rusky / русский
ubytování	accommodation	Unterkunft	жильё, убежище
účast	participation	Teilnahme, Anteilnahme	присутствие, участие
učebna	schoolroom	Klassenraum, Lehrzimmer	класс, кабинет
účel	purpose	Zweck, Ziel	назначение, цель
učení	teaching doctrine, apprenticeship	Lehre, Kurs, Studium	учение, обучение, курс, урок
účes	hairdo, hairstyle	Frisur	причёска
účetní, účetní	accountant	Buchführer, Buchhalter, -in	бухгалтер
účetnictví	accountancy	Rechnungswesen	бухгалтерия

česky	*anglicky / English*	*německy / deutsch*	*rusky / русский*
učiliště	training institution	Bildungsinstitution	училище
učit se *impf.*	to learn	lernen	учиться
účtovat *impf.*	to charge	berechnen	предъявлять счёт
událost	event	Ereignis	событие
udržet *pf.*	to hold, to keep	halten, behalten, erhalten	удержать, соблюсти
udržovat *impf.*	to hold, to keep	halten, behalten, erhalten	удерживать, соблюдать
uhodit *pf.*	to strike, to hit	schlagen, hauen	ударить
uchazeč	applicant	Bewerber, Anwärter	кандидат
ukázat* *pf.*	to show	zeigen	показать
ukazovat *impf.*	to show	zeigen	показывать
uklidnění	reassurance, appeasement	Beruhigung	успокоение
uklidnit *pf.*	to calm down	beruhigen	успокоить
uklidňovat *impf.*	to calm down	beruhigen	успокаивать
uklízeč, uklízečka	cleaner	Putzmann, Putzfrau	уборщик, уборщица
Ukrajina	Ukraine	Ukraine	Украина
Ukrajinec, Ukrajinka	Ukrainian	Ukrainer, -in	украинец, украинка
ukrást* *pf.*	thieve, steal	stehlen, klauen	украсть
umělec, umělkyně	artist	Künstler, Künstlerin	артист, артистка, художник, художница
umělý	artificial	künstlich, künstlerisch	искусственный, искусный
umění	art	Kunst	искусство
umírat *impf.*	to be dying	sterben	умирать
umožnit *pf.*	to enable	ermöglichen	дать возможность
umožňovat *impf.*	to enable	ermöglichen	давать возможность
umřít* *pf.*	to die	sterben	умереть
upéct* *pf.*	to bake	backen	испечь
úplně	completely, entirely	total, ganz	вполне, абсолютно
úplněk	full moon	Vollmond	луна, полнолуние
upovídaný	talkative	geschwätzig	болтливый, говорливый
upravit *pf.*	to tidy, to fix, to alter	regeln, korrigieren, ändern	исправить, изменить
upravovat *impf.*	to tidy, to fix, to alter	regeln, korrigieren, ändern	исправлять, изменять
upřesnit *pf.*	to specify	präzisieren	уточнить
upřesňovat *impf.*	to specify	präzisieren	уточнять
upřímný	sincere	offen, aufrichtig	искренний
úraz	injury	Verletzung, Schaden	рана, ущерб
určitý	certain	bestimmt, konkret, sicher	определённый, чёткий
úřad	office	Amt	ведомство, орган, чин
úřední formulář	official form	amtliches Formular	официальный бланк
úředník, úřednice	clerk, official	Beamter, Beamtin	чиновник
úschovna zavazadel	left-luggage office, luggage locker	Gepäckaufbewahrung, Kofferraum	камера хранения, багажник
usínat *impf.*	to fall asleep	einschlafen	засыпать
usmát* se *pf.*	to smile	lächeln	улыбнуться
usmažit *pf.*	to fry	braten, backen, fritieren	запечь, зажарить
usmívat se *impf.*	to smile	lächeln	улыбаться
usnout* *pf.*	to fall asleep	einschlafen	уснуть, заснуть
úspěch	success	Erfolg	успех
úspěšný	successful	erfolgreich	успешный
úsporný	economic, economical	ökonomisch, spar-	экономный
uspořádat *pf.*	to arrange, to organize	einrichten, veranstalten	наладить, организовать
uspořit *pf.*	to save	sparen	сберечь, сэкономить
ušetřit *pf.*	to spare, to save	verschonen, sparen	пощадить, сберечь
ušít* *pf.*	to sew	nähen, zunähen	сшить, зашить
utéct* *pf.*	to run away	weglaufen, flüchten	убежать, сбежать
utíkat *impf.*	to run away	weglaufen, flüchten	убегать, сбегать
utírat *impf.*	to wipe	wischen	вытирать
utopit se *pf.*	to drown	sinken, ertrinken	потонуть, утонуть
utřít* *pf.*	to wipe	wischen	вытереть
utvořit *pf.*	to form	schaffen, gestalten	создать, придать форму
uvaděč, uvaděčka	(theatre) attendant	Platzanweiser, -in	билетёр
úvazek	(work) load, (work) duty	Verpflichtung, Arbeitszeit	обязанность, ставка, нагрузка
uveřejnit *pf.*	to publish	veröffentlichen	опубликовать
uveřejňovat *impf.*	to publish	veröffentlichen	опубликовывать
uvěřit *pf.*	to believe	glauben	поверить, уверовать
uzavírat *impf.* registrované partnerství	to enter into a registered partnership	eine registrierte Partnerschaft schließen	заключать официальное партнёрство

česky	*anglicky / English*	*německy / deutsch*	*rusky / русский*
uzavřít* *pf.* registrované partnerství	to enter into a registered partnership	eine registrierte Partnerschaft schließen	заключить официальное партнёрство
uzdravit se *pf.*	to get well	gesund werden	выздороветь
uzdravovat se *impf.*	to get well	gesund werden	выздоравливать
území	territory	Territorium	территория
uzený	smoked	geräuchert	копчённый
úzký	narrow	schmal, eng	узкий, тесный
uznat *pf.*	to accept, to admit	gestehen, anerkennen	признать, оценить
uznávat *impf.*	to accept, to admit	gestehen, anerkennen	признавать, оценивать
úžas	astonishment	Staunen	ужас
úžasný	amazing, astonishing	hervorragend, fabelhaft	изумительный
užít* *pf.*	to use	(be)nutzen, einnehmen (Medikamente)	применить, принять (лекарство)
užít* si *pf.*	to enjoy	genießen	насладиться
užitečný	useful	nützlich, effektiv	полезный
užívat *impf.*	to use	(be)nutzen, einnehmen (Medikamente)	применять, принимать (лекарство)
užívat si *impf.*	to enjoy oneself	genießen	наслаждаться
uživit *pf.*	to feed	ernähren	прокормить

V

vadit *impf.*	to hinder, to mind	hemmen, hindern, stören	мешать, быть помехой
Vánoce *pl.*	Christmas	Weihnachten	Рождество
vánočka	twist Christmas cake	Weihnachtszopf	рождественский пирог
vánoční kolekce	Christmas box of chocolates	Weihnachtskollektion	набор рождественских сладостей
vášnivý	passionate	temperamentvoll, hitzig	темпераметный, пылкий
vázanka	necktie	Kravatte	галстук
vážený	esteemed, respected	geehrt	уважаемый
vážně	seriously	ernst	серьёзно
vážný	serious	ernst	серьёзный
včela	bee	Biene	пчела
včetně	including	einschließlich	включительно
vdaná	married	verheiratet (bei Frauen)	замужем
vdát se *pf.*	to marry, to get married	heiraten (bei Frauen)	выйти замуж
vdávat se *impf.*	to marry, to get married	heiraten (bei Frauen)	выходить замуж
vdechnout* *pf.*	to inhale, to inspire	inspirieren, einatmen, inhalieren	вдохнуть
vdechovat *impf.*	to inhale, to inspire	inspirieren, einatmen, inhalieren	вдыхать
vdovec, vdova	widower, widow	Witwer, Witwe	вдовец, вдова
věc	thing	Sache, Ding	вещь
večírek	party	Feier	вечеринка
věda	science	Wissenschaft	наука
vedro	heat	Glut, Hitze	жар, зной
vejít* se *pf.*	to fit into	reinpassen	вместиться
vejít* *pf.*	to enter	hineingehen	войти, поместиться
veletrh	fair	Messe	ярмарка
Velikonoce *pl.*	Easter	Ostern	Пасха
Velká Británie	Great Britain	Großbritannien	Великобритания
velvyslanectví	embassy	Botschaft	посольство
věnovat *pf.*	to give, to dedicate	widmen	посвятить
věnovat se *impf.*	to deal with, to dedicate (oneself)	(sich) widmen	посвящать (себя)
veřejné sdělovací prostředky	mass media	Massenmedien	средства массовой информации
veřejnost	public	Öffentlichkeit	общественность
věřit *impf.*	to believe	glauben	верить
vést* *impf.*	to lead, to run	führen	вести, возглавлять
vestavěný	built-in	eingebaut	встроенный
věšák	coat rack	Bügel, Haken, Rechen	вешалка
většina	majority	Mehrzahl, Überzahl	большинство
většinou	mostly	meistens, überwiegend	в основном, главным образом
vězení	prison, jail	Gefängnis, Haft	тюрма, заточение
vézt* *impf.*	to drive, to carry	fahren, bringen	везти, катить
věž	tower	Turm	башня
vhodný	suitable, appropriate	geeignet, zutreffend	подходящий
vcházet *impf.*	to enter	eintreten	входить
vid	aspect	Aspekt	вид
Vídeň	Vienna	Wien	Вена
vidlička	fork	Gabel	вилка, вилочка
Vietnam	Vietnam	Vietnam	Вьетнам
víla	fairy	Fee, Elfe, Nymphe	фея, нимфа

česky	anglicky / English	německy / deutsch	rusky / русский
vina	guilt	Schuld	вина
víra	belief, faith	Glauben	вера
vítězství	victory	Sieg	победа
vjet* *pf.*	to enter	einfahren, reinfahren	въехать, заехать, войти
vládce, vládkyně	sovereign	Herrscher, Machthaber, -in	правитель, владыка
vládní	governmental	Regierungs-	правительственный
vlast	homeland	Heimat, Vaterland	родина, отечество
vlastenec, vlastenka	patriot	Patriot, Patriotin	патриот, патриотка
vlastní	own	eigen	свой
vlastnický	possessive	Eigentums-, Possessiv-	собственный
vlastnit *impf.*	to own, to posses	besitzen, herrschen	владеть, обладать
vlastnost	quality	Eigenschaft, Merkmal	свойство, качество
vlasy *pl.*	hair	Haare	волосы
vlhko	damp, humid	Nässe, Feuchtigkeit	сырость, влажность
vlhký	wet	nass, feucht	сыро, влажно
vliv	influence	Einfluss	влияние
vlk	wolf	Wolf	волк
vnější	external	extern, äußer	внешний, наружний
vnitřní	internal	inner, binnen-, intern	внутренний
vodit *impf.*	to lead, to guide	führen	водить
voják, vojačka	soldier	Soldat, Soldatin	солдат
volant	steering wheel	Lenkrad, Steuer	руль
volat *impf.*	to call, to cry	anrufen, rufen	звонить, звать
volby *pl.*	elections	Wahlen	выборы
volební	electoral	Wahl-	избирательный
vonět *impf.*	to smell	riechen, duften	пахнуть
vousy *pl.*	beard	Bart, Schnurrbart	усы, борода
vozit *impf.*	to drive, to carry	fahren, bringen	возить, катать
vrácení	return	Rückkehr	возвращение
vracet (se) *impf.*	to return	zurückgeben, -kehren	возвращать (ся)
vrátit (se) *pf.*	to return	zurückgeben, -kehren	возвратить (ся)
vrcholit *impf.*	to culminate	kulminieren, Höhepunkt erreichen	завершаться, достигать высшей точки
vsadit (se) *pf.*	to bet, to stake	einsetzen, wetten	сделать ставку
vsázet (se) *impf.*	to bet, to stake	einsetzen, wetten	делать ставку
vstoupit *pf.*	to enter, to set foot, to join	eintreten	войти, вступить
vstup	entrance	Eintritt	вход
vstupovat *impf.*	to enter, to set foot, to join	eintreten	входить, вступать
však	however, though	jedoch, doch	однако, зато
všímat si *impf.*	to notice, to observe	merken, achten	замечать, примечать
všimnout* si *pf.*	to notice, to observe	merken, achten	заметить, приметить
vtipný	witty	witzig, geistreich	шутливый, остроумный
vůdce, vůdkyně	leader	Führer, -in	вождь
vůl	ox, jerk	Bulle, Ochse	вол, дурак
vůně	fragrance, smell	Duft	запах
vybavení	equipment	Ausstattung, Ausrüstung, Einrichtung	оборудование, оснащение, устройство
vybavený	equipped	ausgestattet, eingerichtet	благоустроенный
vybavit *pf.*	to equip	ausstatten	снабдить, оборудовать
vybavovat *impf.*	to equip	ausstatten	снабжать, оборудовать
výběr	choice, selection	Wahl	выбор
vybírat *impf.*	to choose	aussuchen, wählen	выбирать
vybojovat *pf.*	to gain, to win	erobern, siegen	завоевать, победить
vybrat* *pf.*	to choose	aussuchen, wählen	выбрать
vyčerpaný	exhausted	erschöpft	изнурённый
vyčistit *pf.*	to clean	putzen, reinigen	вычистить
vydat *pf.*	to publish, to give out	verlegen, herausgeben	издать, выдать
vydávat *impf.*	to publish, to give out	verlegen, herausgeben	издавать, выдавать
vydavatelství	publishing house	Verlag, Verlagshaus	издательство
vydělat *pf.*	to earn	verdienen	заработать
vydělávat *impf.*	to earn	verdienen	зарабатывать
vyděsit *pf.*	to scare, to frighten	erschrecken	напугать
vyděšený	frightened	erschrocken, verstört	испуганный, напуганный
vydržet *pf.*	to last	aushalten	выдержать
vyhazovat *impf.*	to throw out	rauswerfen, wegwerfen	выкидывать, выбрасывать
výhled	look-out	Ausblick	вид, перспектива

česky	*anglicky / English*	*německy / deutsch*	*rusky / русский*
vyhodit *pf.*	to throw out	rauswerfen, wegwerfen	выкинуть, выбросить
vyhrát* *pf.*	to win	gewinnen	выиграть
vyhrávat *impf.*	to win	gewinnen	выигрывать
vycházet *impf.*	to come out	ausgehen, auskommen	выходить, ладить
východ	exit, East	Ausgang, Osten	выход, восток
vyjádřit *pf.*	to express	ausdrücken, äußern	выразить
vyjadřovat *impf.*	to express	ausdrücken, äußern	выражать
vyjasnit se *pf.*	to brighten, to clear up	sich erklären, sich klären, hell werden	объясниться, проясниться
vyjasňovat se *impf.*	to brighten, to clear up	sich erklären, sich klären, hell werden	объясняться, проясниваться
výjimečný	exceptional	außerordentlich	исключительный
výjimka	exception	Ausnahme	исключение
vyjít* *pf.*	to come out	rausgehen, ausgehen	выйти
vykácet *pf.*	to stump	abholzen, ausroden	вырубить, отсечь
vykání	using formal addressing form	Anrede mit „Sie"	обращение на «Вы»
vykat *impf.*	to use formal addressing form	siezen, mit "Sie" anreden	обращаться на «Вы»
vykládat *impf.*	to put out, to discharge, to narrate, to unload	auspacken, auslegen, darlegen, deuten, ausladen	выкладывать, разгружать, выгружать, объяснять
výkon	performance	Leistung, Tätigkeit	достижение, действие
vykrádat *impf.*	to rob	ausrauben, stehlen	красть, ограблять
vykrást* *pf.*	to rob	ausrauben, stehlen	выкрасть, ограбить
vyléčit *pf.*	to heal	heilen	вылечить, излечить
vyletět *pf.*	to fly off/out	rausfliegen	вылететь
vylézt* *pf.*	to climb out, up	erklimmen, aufsteigen	взобраться, вылезти
vyložit *pf.*	to put out, to discharge, to narrate, to unload	auspacken, auslegen, darlegen, deuten, ausladen	выложить, разгрузить, выгрузить, изложить, объяснить
vyměnit *pf.*	to change	wechseln, austauschen	обменять, сменить
vyměňovat *impf.*	to change	wechseln, austauschen	обменивать, менять
vymknutý	sprained	verrenkt, ausgerenkt	вывихнутый
vymyslet *pf.*	to make up	ausdenken, erfinden	выдумать, придумать
vymýšlet *impf.*	to make up	ausdenken, erfinden	выдумывать, придумывать
vynášet *impf.*	to take out	raustragen	выносить
vyndat *pf.*	to put out, to take out	rausholen, rausnehmen, rausziehen	вынуть
vyndávat *impf.*	to put out, to take out	rausholen, rausnehmen, rausziehen	вынимать
vynechat *pf.*	to leave out	auslassen, überspringen	обойти, опустить
vynechávat *impf.*	to leave out	auslassen, überspringen	обходить, опускать
vynést* *pf.*	to carry out	raustragen	вынести
vypadat *impf.*	to look (like)	aussehen	выглядеть
vypálit *pf.*	to burn out	niederbrennen, schießen	сжечь, выстрелить
vypalovat *impf.*	to burn out	niederbrennen, schießen	сжигать, стрелять
výpis (z účtu)	bank statement	Auszug, Ausdruck	выписка, ведомость
vypít* *pf.*	to drink up	austrinken	выпить
vyplnit *pf.*	to fill in	ausfüllen, ausführen	выполнить, заполнить
vyplňovat *impf.*	to fill in	ausfüllen, ausführen	выполнять, заполнять
vypnutý	switched off	ausgeschaltet	выключенный
vyprávět *impf.*	to tell, to narrate	erzählen, berichten	рассказать
vypravovat *impf.*	to tell, to narrate	erzählen, berichten	рассказывать
výprodej	sale	Ausverkauf	распродажа
vyprovokovat *pf.*	to provoke	provozieren	спровоцировать
vyrábět *impf.*	to produce	herstellen, erzeugen	изготавливать
výraz	expression	Ausdruck, Begriff	выражение
vyrazit *pf.* (na cestu)	to set off (for a journey)	aufbrechen, rausgehen	отправиться
vyrážet *impf.* (na cestu)	to set off (for a journey)	aufbrechen, rausgehen	отправляться
výroba	production	Herstellung, Produktion	изготовление
výrobek	product	Erzeugnis, Produkt	изделие, продукт
vyrobit *pf.*	to produce	herstellen, erzeugen	изготовить, сделать
výročí	anniversary	Gedenktag, Jahrestag	годовщина
vyrovnaný	well-balanced	ausgeglichen	уравновешенный
vyrůst* *pf.*	to grow up	wachsen, aufwachsen	вырасти
vyrůstat *impf.*	to grow up	wachsen, aufwachsen	вырастать, расти
vyrušit *pf.*	to disturb	stören	побеспокоить
vyřešit *pf.*	to solve	lösen	решить, разобрать
vyřídit *pf.* (vzkaz)	to pass (a message)	ausrichten (Nachricht)	передать (сообщение)
vyřizovat *impf.* (vzkaz)	to pass (a message)	ausrichten (Nachricht)	передавать (сообщение)
výsledek	result	Folge, Resultat	последствие, результат
vysoká škola	college	Hochschule	высшее учебное заведение
vystoupit *pf.*	to get off (public transport), to leave, to ascend	aussteigen (bei Transportmitteln), austreten	выступить, выйти

česky	anglicky / English	německy / deutsch	rusky / русский
výstraha	warning	Warnung	предостережение
výstražný	warning	warn-, warnend	предостерегающий
výstřih	cut-out, neck-line	Ausschnitt	вырез
vystupovat *impf.*	to get off (public transport), to leave, to ascend	aussteigen (bei Transportmitteln), austreten	выходить
vysvětlení	explanation	Erklärung, Erörterung	объяснение, пояснение
vysvětlit *pf.*	to explain	erklären, erörtern	объяснить, пояснить
vysvětlovat *impf.*	to explain	erklären, erörtern	объяснять, пояснять
vyšít* *pf.*	to embroider	sticken	вышить
vyšívaný	embroided	bestickt	расшитый, вышитый
vyšívat *impf.*	to embroider	sticken	вышивать
výška	height	Höhe	высота, вышина
výtah	elevator, lift	Fahrstuhl, Aufzug	лифт
vytáhnout* *pf.*	to pull out	rausziehen	вытянуть
vytahovat *impf.*	to pull out	rausziehen	вытягивать
vytírat *impf.*	to wipe out, to mop	wischen, abtrocknen	вытирать
vytřít* *pf.*	to wipe out, to mop	wischen, abtrocknen	вытереть
výtvarná výchova	art education, art class	Kunstbildung, -unterricht	обучение искусству
výtvarné umění	fine arts	bildende Kunst	изобразительные искусства
vytvořit *pf.*	to create	erschaffen, erstellen	сотворить, изготовить
vyučený	trained	ausgebildet	обученный
vyučit se *pf.*	to intern, to finish vocational school	Ausbildung machen, Lehre absolvieren	выучиться, обучиться
výuční list	vocational school certificate	Lehrbrief	свидетельство об окончании обучения
vyvrcholit *pf.*	to culminate	kulminieren, Höhepunkt erreichen	завершиться, достичь высшей точки
význam	meaning	Bedeutung, Wert	значение, смысл
významný	significant	wichtig, relevant	важный, веский
vyzvedávat *impf.*	to collect, to withdraw, to take out	abholen, rausnehmen, beheben, abheben	забирать (из детского сада), получать
vyzvednout* *pf.*	to collect, to withdraw, to take out	abholen, rausnehmen, beheben	забрать (из детского сада), получить
vyžehlit *pf.*	iron out	bügeln	погладить, выгладить
výživa	nutrition	Ernährung	питание
vzadu	at the back	hinten, rückwerts	позади, сзади, взади
vzdát (se) *pf.*	to give up	verzichten, aufgeben	отказаться, сдаться
vzdávat (se) *impf.*	to give up	verzichten, aufgeben	отказываться, сдаваться
vzdělání	education	Ausbildung, Bildung	образование
vzduch	air	Luft	воздух
vzdychat *impf.*	to sigh	seufzen, ächzen	вздыхать
vzdychnout* *pf.*	to sigh	seufzen, ächzen	вздохнуть
vzhled	appearance	Aussehen, Erscheinen	вид, внешность
vzhledem k	due to, in view of	mit Hinblick auf	ввиду, учитывая
vzkříšení	resurrection	Wiedergeburt, Auferstehung	возрождение, воскрешение
vznik	origin	Entstehung, Bildung	возникновение
vznikat *impf.*	to come into being	entstehen	возникать
vzniknout* *pf.*	to come into being	entstehen	возникнуть
vzpamatovat se *pf.*	to recuperate	sich fassen, sich erholen	одуматься, опомниться, очнуться
vzpomenout* (si) *pf.*	to recall, to remember	sich erinnern	вспомнить
vzpomenout* *pf.*	to remember	erinnern	вспомнить
vzpomínat (si) *impf.*	to recall, to remember	sich erinnern	вспоминать
vzpomínat *impf.*	to remember	erinnern	вспоминать
vzpomínka	memory, remembrance	Erinnerung, Souvenir	воспоминание, сувенир
vztah	relation	Beziehung	связь, отношение
vztahovat se *impf.*	to relate	sich beziehen	относиться, касаться
vzteklý	furious	wütend, wild	злой, бешенный
vždyť	"well", "why"	doch, ja	ведь, же

Z

začínat *impf.*	to start, to begin	anfangen, beginnen	начинать
začít* *pf.*	to start, to begin	anfangen, beginnen	начать
záda *pl.*	back	Rücken	спина
zadarmo	free of charge	kostenlos	бесплатно
záhadný	mysterious	geheimnisvoll, rätselhaft	загадочный
zahnout* *pf.*	to turn	biegen, abbiegen	свернуть, загнуть
zahraničí	foreign countries, abroad	Ausland	заграница
zahraniční	foreign	ausländisch, auswärtig	иностранный, заграничный
zahrát* si *pf.*	to play	spielen, vorspielen	заиграть, исполнить
zahýbat *impf.*	to turn	biegen, abbiegen	сворачивать, загибать

česky	*anglicky / English*	*německy / deutsch*	*rusky / русский*
záchod	toilet, restroom	Toilette, Klo	туалет, нужник
zachránit *pf.*	to save, to rescue	retten	спасти
zachraňovat *impf.*	to save, to rescue	retten	спасать
zájem	interest, concern	Interesse	интерес
zájezd	trip, journey, tour	Kurzreise, Fahrt, Tour	поездка
zajíc	hare	Hase	заяц
zajímat *impf.*	to be interested, to be concernd	interessieren	интересовать
zajistit *pf.*	to make sure, to make certain	sichern	обеспечить, закрепить
zajišťovat *impf.*	to make sure, to make certain	sichern	обеспечивать, закреплять
zákaz	prohibition	Verbot	запрет
zákaz stání	no standing sign	Parkverbot	Стоянка запрещена
zákaz zastavení	no stopping sign	Halteverbot	Остановка запрещена
zakázaný	forbidden	verboten	запрещённый
zakázat* *pf.*	to forbid	verbieten, untersagen	запретить
zákazník, zákaznice	customer	Kunde, Kundin	заказчик, заказчица
zakazovat *impf.*	to forbid	verbitten	запрещать
zakládat *impf.*	to found, to establish	gründen	основывать, создавать
základní	fundamental, basic	grundlegend	основной
založit *pf.*	to found, to establish	gründen	основать, создать
zamávat *pf.*	to wave	winken	помахать, замахать
zaměstnanec	employee	Arbeitnehmer	служащий, сотрудник
zaměstnání	employment, occupation	Beschäftigung, Anstellung	работа, служба
zaměstnavatel	employer	Arbeitgeber	работодатель
zamíchat *pf.*	stir up	rühren, umrühren	помешать, перемешать
zamlouvat (si) *impf.*	to book, to reserve	bestellen, buchen	заказывать, бронировать
zamluvit (si) *pf.*	to book, to reserve	bestellen, buchen	заказать, забронировать
západ	west	Westen	запад
zapadat *impf.*	to fall down, to go down	zufallen, fallen, sinken	закрываться, падать, опускаться
zapadnout* *pf.*	to fall down, to go down	zufallen, fallen, sinken	закрыться, впасть, опуститься
zapálit *pf.*	to set fire, to light	anzünden	зажечь
zapalovat *impf.*	to set fire, to light	anzünden	зажигать
zapamatovat (si) *pf.*	to remember, to memorise	sich erinnern, merken	запомнить
zápas	fight, struggle, contest	Wettkampf, Spiel (Fußball)	соревнование, матч
zapnutý	switched on	angeschaltet, zugeknöpft	включенный, застёгнутый
zapomenout* (si) *pf.*	to forget	vergessen	забыть
zapomenout* *pf.*	to forget	vergessen	забыть
zapomínat (si) *impf.*	to forget	vergessen	забывать
zapomínat *impf.*	to forget	vergessen	забывать
záporný	negative	negativ, verneinend, ungünstig	неблагоприятный
zapsaný	registered	registriert	зарегистрированный
zároveň	at the same time	zugleich	одновременно
zařídit *pf.*	to arrange, to fix, to furnish	möblieren, einrichten	оборудовать, обставить, оснастить
zařízený	furnished	möbliert, eingerichtet	меблированный
zařizovat *impf.*	to arrange, to fix, to furnish	möblieren, einrichten	оборудовать, обставлять, оснащать
zásilkový obchod	catalogue shop	Versandhandel	посылочная торговля
zasmát* se *pf.*	to laugh	lachen	засмеяться
zastavit se *pf.*	to stop, to call at	stehenbleiben, vorbeikommen	остановиться, зайти
zastavovat se *impf.*	to stop, to call at	stehenbleiben, vorbeikommen	останавливаться, заходить
zastoupit *pf.*	to stand for, to substitute, to represent	vertreten, einstehen, substituieren	заместить, защитить
zastřelit *pf.*	to shoot down	erschießen	застрелить
zastupovat *impf.*	to stand for, to substitute, to represent	vertreten, einstehen, substituieren	замещать, защищать
zašít* *pf.*	to sew up	nähen, zunähen, stopfen	зашить, заштопать
zašívat *impf.*	to sew up	nähen, zunähen, stopfen	зашивать, штопать
zašroubovat *pf.*	to screw	schrauben	ввинтить, ввертеть
zatáhnout* se *pf.*	to cloud over	sich mit Wolken bedecken	покрыться тучами
zatahovat se *impf.*	to cloud over	sich mit Wolken bedecken	покрываться тучами
zatažený	overcast	bedeckt, bewölkt, trüb	облачно, пасмурно
zatím	meantime, meanwhile	indes, fürs Erste	пока что, между тем
zatímco	while, whilst, whereas	während, indem, derweil	в то время как, пока
zatknout* *pf.*	to arrest	verhaften, gefangen nehmen	арестовать, посадить в тюрьму
zatlouct* *pf.*	hammer down	einschlagen, rammen	вбить
zatloukat *impf.*	to hammer	einschlagen, rammen	вбивать
zatýkat *impf.*	to arrest	verhaften, gefangen nehmen	арестовывать, сажать в тюрьму
zaujatý	biased, interested	befangen, voreingenommen, interessiert	предвзятый, увлечённый
zavazadlo	luggage, bag	Gepäck, Bagage	багаж, чемодан
závidět *pf.*	to envy	neiden, beneiden	завидовать

česky	*anglicky / English*	*německy / deutsch*	*rusky / русский*
závislost	dependence, addiction	Abhängigkeit	зависимость
závislý	dependant, addicted	abhängig	зависимый
závod	race	Wettkampf, Wettspiel	состязание
závodit *impf.*	compete, race	wetteifern, rennen, kämpfen	состязаться, соревноваться
zavolat *pf.*	to call	rufen, anrufen	позвать, позвонить
závorka	bracket	Klammer	скобка
zaznít *pf.*	to sound	erklingen, ertönen	раздаться, зазвучать
zazvonit *pf.*	to ring	klingeln, läuten	зазвонить, позвонить
zažít* *pf.*	to experience	erleben	пережить, испытать
zažívat *impf.*	to experience	erleben	переживать, испытывать
zbavit *pf.*	to deprive, to rid	entlasten, los werden	избавить, очистить
zbavovat *impf.*	to deprive, to rid	entlasten, los werden	избавлять, очищать
zbláznit se *pf.*	to go crazy, to go mad	verrückt werden	обезуметь
zbohatnout* *pf.*	to become rich	reich werden	разбогатеть
zbourat *pf.*	to tear down	abreißen, zerstören	снести, разрушить
zboží	commodity, goods	Gut, Ware	товар, изделия
zdát se *impf.*	to seem, to appear	scheinen, träumen	казаться, сниться
zdola	from below	von unten, von vorne	снизу
zdraví	health	Gesundheit	здоровье
zdravotní	medical	kranken-, gesundheitlich	лечебный, медицинский
zdravotnický	sanitary, sanitarian	gesundheits-, sanitäts-	санитарный
zdražit *pf.*	to become more expensive	teurer werden	подорожать
zdražovat *impf.*	to become more expensive	teurer werden	дорожать
zdvořilý	polite	höflich	вежливый
zeleň	greeness	Grün, das Grüne	зелень
zem = země			
země	world, land, country, ground, soil	Land, Erde, Boden	страна, земля
zemědělec	farmer	Landwirt, Farmer, Bauer	земледелец
zeměpis	geography	Geographie, Erdkunde	география
zemětřesení	earthquake	Erdbeben	землетрясение
zemřelý	dead	verstorben, gestorben	умерший, покойный
zeptat se *pf.*	to ask (questions)	fragen	спросить
zešílet *pf.*	to go mad	irre, verrückt werden	сойти с ума
zhoršit *pf.*	to make worse	verschlimmern	ухудшить
zhoršovat *impf.*	to make worse	verschlimmern	ухудшать
zhroutit se *pf.*	to collapse	zusammenbrechen	обессилеть
zhubnout* *pf.*	to slim	abnehmen	похудеть
zchudnout* *pf.*	to become poor	verarmen	обеднеть, обнищать
zírat *impf.*	to stare, to gaze	starren, blicken	пристально смотреть
zisk	profit	Erwerb, Gewinn, Nutzen	доход, польза, выгода
získat *pf.*	to acquire, to get, to obtain	erwerben, bekommen	обрести, получить
získávat *impf.*	to acquire, to get, to obtain	erwerben, bekommen	обретать, получать
zjistit *pf.*	to find out	erfahren, rausfinden	узнать, выяснить
zjišťovat *impf.*	to find out	erfahren, rausfinden	узнавать, выяснять
zkažený	spoilt	kaputt, verdorben	испорченный
zklamaný	disappointed	enttäuscht	разочарованный
zklamat* *pf.*	to disappoint	enttäuschen	разочаровать
zklamávat *impf.*	to disappoint	enttäuschen	разочаровывать
zkoušet *impf.*	to examine, to test	prüfen, proben	экзаменовать, пробовать
zkouška	exam, test	Prüfung, Probe	экзамен, испытание
zkrácený	summary	verkürzt, gekürzt	сокращённый, сжатый
zkracovat *impf.*	to shorten	kürzen	укорачивать, уменьшать
zkrátit *pf.*	to shorten	kürzen	укоротить, уменьшить
zkratka	abbreviation, shortcut	Kürzel	сокращение
zkusit *pf.*	to try	versuchen	попробовать, испытать
zkušenost	experience, practice	Erfahrung	опыт
zkušený	experienced	erfahren	опытный
zlato	gold	Gold	золото
zlatý	golden	Gold-, golden, aus Gold	золотой
zlepšit *pf.*	to get better	verbessern	улучшить
zlepšovat *impf.*	to better	verbessern	улучшать
zlevnit *pf.*	to become cheaper	billiger machen	подешеветь, уценить
zlevňovat *impf.*	to become cheaper	billiger machen	дешеветь, уценять
zlo	evil, wrong	Böse, Üble, Schlechte, Unheil	зло
zlobit *impf.*	to annoy, to be naughty	ärgern	злить

česky	*anglicky / English*	*německy / deutsch*	*rusky / русский*
zlobit se *impf.*	to be mad at	sauer, böse sein	злиться
zločinec	criminal	Verbrecher, Krimineller	преступник
zloděj	thief, burglar, robber	Dieb, Einbrecher	вор, злодей
zlomit *pf.*	to break	brechen, zerbrechen	сломать, разбить
zlozvyk	bad habit	Unsitte, schlechte Gewohnheit	дурная привычка
zmatek	confusion, mess	Verwirrung, Durcheinander	замешательство, паника, смятение
změna	change	Veränderung	изменение, перемена
změnit *impf.*	to change	verändern, ändern	изменить
zmenšit *pf.*	to make smaller, to reduce	verkleinern	уменьшить
zmenšovat *impf.*	to make smaller, to reduce	verkleinern	уменьшать
značka	sign, brand, mark	Marke, Zeichen, Kennzeichen, Schild	торговая марка, знак, обозначение
značkový	brand	Marken-	фирменный, марочный
znak	sign, symbol	Zeichen	знак
znalost	knowledge	Kenntnis, Wissen	знание
známý	known, acquaintance, friend	berühmt, bekannt	знаменитый, известный
znárodnit *pf.*	to nationalize	verstaatlichen	национализировать
znárodňovat *impf.*	to nationalize	verstaatlichen	национализировать
znásilnit *pf.*	to rape	vergewaltigen	изнасиловать
znásilňovat *impf.*	to rape	vergewaltigen	насиловать
znečistit *pf.*	to pollute	verschmutzen	загрязнить
znečišťovat *impf.*	to pollute	verschmutzen	загрязнять
zničit *pf.*	to destroy	zerstören	разрушить
znít *impf.*	to sound	klingen, lauten, hallen	звучать
znovu	again, once more	wieder, nochmal	снова, вновь, опять
zobrazit *pf.*	to depict	darstellen, abbilden	изобразить
zobrazovat *impf.*	to depict	darstellen, abbilden	изображать
zodpovědný	responsible	verantwortungsvoll	ответственный
zoufale	desperately	verzweifelt	отчаянно
zoufalý	desperate	verzweifelt	отчаянный
zout* *pf.*	to take off one´s shoes	Schuhe ausziehen	разуть
zouvat *impf.*	to take off one´s shoes	Schuhe ausziehen	разувать
zpěv	singing	Gesang	пение, песня
zpozorovat *pf.*	to discover, to spot	bemerken, gewahren	заметить, увидеть
zpoždění	delay	Verspätung, Verzögerung	опоздание, задержка
zpracovat *pf.*	to process, to utilize	bearbeiten, abwickeln	обработать, оформить
zpracovávat *impf.*	to process, to utilize	bearbeiten, abwickeln	обрабатывать, оформлять
zrak	sight, eyes	Augenlicht, Blick, Sehen	зрение, блик, взор
zrovna	just, exactly	genau, eben	именно, как раз
zrušit *pf.*	to cancel	stornieren, widerrufen	отменить, расторгнуть
ztělesnění	embodiment	Verkörperung	воплощение
ztělesnit *pf.*	to embody	verkörpern	воплотить
ztělesňovat *impf.*	to embody	verkörpern	воплощать
ztracený	lost	verloren, verschollen	потерянный, пропавший
ztrácet *impf.*	to lose, to waste	verlieren	терять
ztratit *pf.*	to lose, to waste	verlieren	потерять
zubní pasta	toothpaste	Zahnpasta	зубная паста
zuřivý	furious	wütend, wild	яростный, бешенный
zůstat* *pf.*	to stay, to remain	bleiben	остаться
zůstávat *impf.*	to stay, to remain	bleiben	оставаться
zvědavý	curious, inquisitive	neugierig	любопытный
zvětšit *pf.*	to enlarge, to magnify	vergrößern	увеличить
zvětšovat *impf.*	to enlarge, to magnify	vergrößern	увеличивать
zvíře	animal	Tier	зверь
zvládat *impf.*	to master, to manage, to cope	meistern, schaffen	справляться
zvládnout* *pf.*	to master, to manage, to cope	meistern, schaffen	справиться
zvláštní	special, particular	seltsam, besonders	странный, особенный
zvonek	bell	Klingel	звонок
zvonit *impf.*	to ring	klingeln, läuten	звонить
zvuk	sound	Klang, Laut	звук
zvykat si *impf.*	to get used, to get accustomed	sich gewöhnen	привыкать
zvyknout* si *pf.*	to get used, to get accustomed	sich gewöhnen	привыкнуть
zvýšit *pf.*	to increase, to heighten	steigern, heben, erhöhen	добавить, повысить, увеличить
zvyšovat *impf.*	to increase, to heighten	steigern, heben, erhöhen	добавлять, повышать, увеличивать

česky	*anglicky / English*	*německy / deutsch*	*rusky / русский*

Ž

žádat *impf.*	to ask, to require, to request	anfragen, beantragen	просить, подавать прошение, заявление
žádný	none, no, any	keiner	ни один, никакой, никто
žádost	request, demand	Antrag, Gesuch	заявление, просьба
žár	blaze, heat	Glut, Hitze, Brand	жар, зной
žárlit *impf.*	to be envious, to envy	eifersüchtig sein	ревновать
žárovka	lightbulb	Glühbirne	электрическая лампа
žebrák, žebračka	beggar	Bettler, Bettlerin	нищий, нищая
žebrat *impf.*	to beg	betteln	просить милостыню, нищенствовать
žebříček	scaling-ladder (of values)	Rangliste, Leiter	рейтинг, лесенка
žebřík	ladder	Leiter	лестница
žehlit *impf.*	to iron	bügeln	гладить, утюжить
železnice	railway	Eisenbahn	железная дорога
železniční	railway	Eisenbahn-	железнодорожный
železo	iron	Eisen	железо
ženatý	married	verheiratet (bei Männern)	женатый
Ženeva	Geneva	Genf	Женева
ženit se *impf.*	to marry, to get married	heiraten (bei Männern)	жениться
ženský	womanly, feminine, female	Frauen-, weiblich	женский
žert	joke	Witz, Scherz	шутка
živit *impf.*	feed nourish	ernähren, füttern	кормить, питать
živnostenský list	licence	Gewerbeschein	предпринимательское разрешение
životní styl	life-style	Lebensstil	образ жизни
životopis	biography, CV	Biographie, Lebenslauf	биография, резюме
žízeň	thirst	Durst	жажда
žrát* *impf.*	to eat, to guzzle	fressen	жрать
župan	dressing-gown	Morgenrock, Bademantel	халат

Česká gramatika v kostce 2

Lída Holá, Pavla Bořilová

Abeceda, pravopis

a – a	e – e	i – krátké měkké i	ň – eň	s – es	v – ve
á – dlouhé a	é – dlouhé e	í – dlouhé měkké i	o – o	š – eš	w – dvojité ve
b – be	ě – e s háčkem	j – je	ó – dlouhé o	t – te	x – iks
c – ce	f – ef	k – ka	p – pe	ť – tě	y – ypsilon, tvrdé i
č – če	g – ge	l – el	q – kve	u – u	ý – dlouhé tvrdé i
d – de	h – ha	m – em	r – er	ú – dlouhé u	z – zet
ď – dě	ch – cha	n – en	ř – eř	ů – u s kroužkem	ž – žet

Znaménka

ˇ	háček	–	pomlčka
˚	kroužek	/	lomítko
´,	čárka	_	podtržítko
.	tečka	„	uvozovky dole
:	dvojtečka	“	uvozovky nahoře
?	otazník	( )	závorky
!	vykřičník	@	zavináč

Základní číslovky. Kolik?

0	nula	11	jedenáct	20	dvacet	100	sto	1 000	tisíc	1 000 000	milion	1 000 000 000	miliarda
1	jeden, jedna, jedno	12	dvanáct	30	třicet	200	dvě stě	2 000	dva tisíce	2 000 000	dva miliony	2 000 000 000	dvě miliardy
2	dva, dvě, dvě	13	třináct	40	čtyřicet	300	tři sta	3 000	tři tisíce	3 000 000	tři miliony	3 000 000 000	tři miliardy
3	tři	14	čtrnáct	50	padesát	400	čtyři sta	4 000	čtyři tisíce	4 000 000	čtyři miliony	4 000 000 000	čtyři miliardy
4	čtyři	15	patnáct	60	šedesát	500	pět set	5 000	pět tisíc	5 000 000	pět milionů	5 000 000 000	pět miliard
5	pět	16	šestnáct	70	sedmdesát	600	šest set	6 000	šest tisíc	6 000 000	šest milionů	6 000 000 000	šest miliard
6	šest	17	sedmnáct	80	osmdesát	700	sedm set	7 000	sedm tisíc	7 000 000	sedm milionů	7 000 000 000	sedm miliard
7	sedm	18	osmnáct	90	devadesát	800	osm set	8 000	osm tisíc	8 000 000	osm milionů	8 000 000 000	osm miliard
8	osm	19	devatenáct			900	devět set	9 000	devět tisíc	9 000 000	devět milionů	9 000 000 000	devět miliard
9	devět												
10	deset												

Substantivizované číslovky

1	jednička	11	jedenáctka
2	dvojka	12	dvanáctka
3	trojka	13	třináctka
4	čtyřka	14	čtrnáctka
5	pětka	15	patnáctka
6	šestka	16	šestnáctka
7	sedmička	17	sedmnáctka
8	osmička	18	osmnáctka
9	devítka	19	devatenáctka
10	desítka	20	dvacítka

Řadové číslovky. Kolikátý?

0.	nultý	10.	desátý	20.	dvacátý	200.	dvoustý
1.	první	11.	jedenáctý	30.	třicátý	300.	třístý
2.	druhý	12.	dvanáctý	40.	čtyřicátý	400.	čtyřistý
3.	třetí	13.	třináctý	50.	padesátý	500.	pětistý
4.	čtvrtý	14.	čtrnáctý	60.	šedesátý	600.	šestistý
5.	pátý	15.	patnáctý	70.	sedmdesátý	700.	sedmistý
6.	šestý	16.	šestnáctý	80.	osmdesátý	800.	osmistý
7.	sedmý	17.	sedmnáctý	90.	devadesátý	900.	devítistý
8.	osmý	18.	osmnáctý	100.	stý	1 000.	tisící
9.	devátý	19.	devatenáctý			1 000 000.	miliontý

Druhové číslovky. Kolikery?

1	jedny
2	dvoje
3	troje
4	čtvery
5	patery
6	šestery
7	sedmery
8	osmery
9	devatery
10	desatery

Kolik je hodin? Kdy? V kolik hodin?

Kolik je (hodin)?	Je **čtvrt** na jednu/dvě/tři/čtyři/pět.	Je **půl** jedné/druhé/třetí/čtvrté/páté.	Je **tři čtvrtě** na jednu/dvě/tři/čtyři/pět.	Je jedna (hodina). Jsou dvě/tři/čtyři (hodiny). Je pět (hodin).
Kdy? V kolik (hodin)?	Ve **čtvrt** na jednu/dvě/tři/čtyři/pět.	V **půl** jedné/druhé/třetí/čtvrté/páté.	Ve **tři čtvrtě** na jednu/dvě/tři/čtyři/pět.	V jednu (hodinu). Ve dvě/tři/čtyři (hodiny). V pět (hodin).

Části dne. Kdy?

ráno	**ráno**
dopoledne	**dopoledne**
poledne	**v poledne**
odpoledne	**odpoledne**
večer	**večer**
noc	**v noci**
půlnoc	**o půlnoci**

Dny. Kdy?

pondělí	**v pondělí**
úterý	**v úterý**
středa	**ve středu**
čtvrtek	**ve čtvrtek**
pátek	**v pátek**
sobota	**v sobotu**
neděle	**v neděli**

Svátky, roční období. Kdy?

víkend	**o víkendu**
Vánoce	**na Vánoce, o Vánocích**
Velikonoce	**na Velikonoce, o Velikonocích**
jaro	**na jaře**
léto	**v létě**
podzim	**na podzim**
zima	**v zimě**

Měsíce. Kdy?

leden	**v lednu**
únor	**v únoru**
březen	**v březnu**
duben	**v dubnu**
květen	**v květnu**
červen	**v červnu**
červenec	**v červenci**
srpen	**v srpnu**
září	**v září**
říjen	**v říjnu**
listopad	**v listopadu**
prosinec	**v prosinci**

Datum. Kolikátého je?

1.	**prvního**	13.	**třináctého**	**ledna**
2.	**druhého**	14.	**čtrnáctého**	**února**
3.	**třetího**	15.	**patnáctého**	**března**
4.	**čtvrtého**	16.	**šestnáctého**	**dubna**
5.	**pátého**	17.	**sedmnáctého**	**května**
6.	**šestého**	18.	**osmnáctého**	**června**
7.	**sedmého**	19.	**devatenáctého**	**července**
8.	**osmého**	20.	**dvacátého**	**srpna**
9.	**devátého**	30.	**třicátého**	**září**
10.	**desátého**	31.	**třicátého prvního**	**října**
11.	**jedenáctého**			**listopadu**
12.	**dvanáctého**			**prosince**

Roky. Kdy?

1900	**v roce devatenáct set** *nebo* **v roce tisíc devět set**
2000	**v roce dva tisíce**
1900–2000	**od roku devatenáct set do roku dva tisíce**
rok	**před rokem/za rok**
dva roky	**před dvěma lety/za dva roky**
tři roky	**před třemi lety/za tři roky**
čtyři roky	**před čtyřmi lety/za čtyři roky**
pět, šest... let	**před pěti, šesti... lety/za pět, šest... let**
padesátá léta	**v padesátých letech**
patnácté století	**v patnáctém století**

Modely konjugace (časování sloves) – prézens (přítomný čas)

	Á – slovesa	*Í-slovesa*	*pravidelná E-slovesa (slovesa končící na „-ovat“)*	*nepravidelná E-slovesa (kmen slovesa se často mění)*
	dělat	rozumět	pracovat	číst
já	děl-ám	rozum-ím	prac-uju/prac-uji[1]	čt-u
ty	děl-áš	rozum-íš	prac-uješ	čt-eš
on, on, ona, ono (= to)	děl-á	rozum-í	prac-uje	čt-e
my	děl-áme	rozum-íme	prac-ujeme	čt-eme
vy	děl-áte	rozum-íte	prac-ujete	čt-ete
oni, ony, ony, ona	děl-ají	rozum-í/rozum-ějí[1]	prac-ujou/prac-ují[1]	čt-ou

1. Koncovky -ejí/ějí, -ují, -ují jsou knižní. Když mluvíme, používáme častěji koncovky -í, -uju, -ujou.

Verba (slovesa) a časy

	sloveso být	*imperfektivní (nedokonavá) slovesa*	*základní slovesa pohybu*	*perfektivní (dokonavá) slovesa*
infinitiv	být	dělat	jít, jet	udělat
futurum (budoucí čas)	budu	budu dělat	půjdu, pojedu	udělám
prézens (přítomný čas)	jsem	dělám	jdu, jedu	---
préteritum (minulý čas)	byl jsem	dělal jsem	šel jsem, jel jsem	udělal jsem
kondicionál prézentu (podmiňovací způsob přítomný)	byl bych	dělal bych	šel bych, jel bych	udělal bych
imperativ (rozkazovací způsob)	buď	dělej	jdi, jeď	udělej

Nejčastější imperfektivní (nedokonavá)/perfektivní (dokonavá) slovesa a slovesné základy

brát*/vzít*
bohatnout*/zbohatnout*
česat*/učesat*
číst*/přečíst*
dělat/udělat
dávat/dát
dívat se/podívat se
dostávat/dostat*
hrát*/zahrát si*
jíst*/sníst*
kopat*/kopnout*
krást*/ukrást*
kupovat/koupit
lézt*/vylézt*
měnit/změnit
mrznout*/zmrznout*
mýt*/umýt*
oblékat/obléct*, obléknout*
opravovat/opravit
pamatovat si/zapamatovat si
péct*/upéct*
pít*/vypít*
platit/zaplatit
pomáhat/pomoct*
posílat/poslat*
poslouchat/poslechnout*(si)
potkávat/potkat
povídat/povědět*
prát*/vyprat*
přát*/popřát*

přestávat/přestat*
připravovat/připravit
psát*/napsat*
ptát se/zeptat se
rozhodovat se/rozhodnout* se
rozumět/porozumět
říkat/říct*
sahat/sáhnout*
stávat se/stát se*
stíhat/stihnout*
tisknout*/vytisknout*
učit (se)/naučit (se)
uklízet/uklidit
umírat/umřít*
utíkat/utéct*
utrácet/utratit
vařit/uvařit
volat/zavolat
vracet/vrátit
všímat si/všimnout* si
vykrádat/vykrást*
vznikat/vzniknout*
začínat/začít*
zjišťovat/zjistit
ztrácet/ztratit
zvát*/pozvat*
zvykat si/zvyknout* si
*-bíjet/-bít** (zabíjet/zabít*)
*-bírat/-brat** (vybírat/vybrat*)
-dávat/-dat (prodávat/prodat)

-dělávat/-dělat (vydělávat/vydělat)
*-háněť/-hnat** (shánět/sehnat*)
*-hrávat/-hrát** (vyhrávat/vyhrát*)
*-cházet/-jít** (odcházet/odejít*)
*-jídat/-jíst** (dojídat/dojíst*)
*-jímat/-jmout** (pronajímat/pronajmout*)
*-jíždět/-jet** (odjíždět/odjet*)
*-kazovat/-kázat** (zakazovat/zakázat*)
-kládat/-ložit (zakládat/založit)
*-kopávat/-kopnout** (zakopávat/zakopnout*)
*-lévat/-lít** (zalévat/zalít*)
-měňovat/-měnit (vyměňovat/vyměnit)
*-nášet/-nést** (odnášet/odnést*)
-ndávat/-ndat (vyndávat/vyndat)
*-píjet/-pít** (dopíjet/dopít*)
*-pínat/-pnout** (zapínat/zapnout*)
*-pisovat/-psat** (podepisovat/podepsat*)
*-pomínat/-pomenout** (zapomínat/zapomenout*)
*-povídat/-povědět** (odpovídat/odpovědět*)
-rážet/-razit (narážet/narazit)
*-růstat/-růst** (vyrůstat/vyrůst*)
-řizovat/-řídit (zařizovat/zařídit)
*-stávat/-stat**(zůstávat/zůstat*)
-stupovat/-stoupit (vystupovat/vystoupit)
*-tahovat/-táhnout**(vytahovat/vytáhnout*)
*-tírat/-třít** (natírat/natřít*)
*-tloukat/-tlouct** (zatloukat/zatlouct*)
*-vádět/-vést** (rozvádět se/rozvést* se)
*-vážet/-vézt** (dovážet/dovézt*)
*-žívat/-žít** (zažívat/zažít*)

Prefixy (předpony)

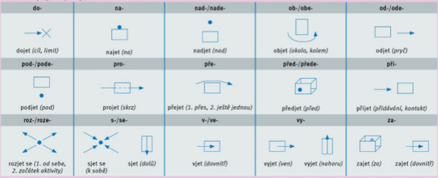

Nejčastější nepravidelná slovesa*

infinitiv	*impf./pf.*	*přítomný čas (forma já)*	*-l forma*	*budoucí čas (forma já)*	*imperativ (forma ty)*
bát se	impf.	bojím se	bál se	budu se bát	boj se
bít	impf.	biju	bil	budu bít	bij
brát	impf.	beru	bral	budu brát	ber
být	impf.	jsem (jsi/*OČ* jseš, je, jsme, jste, jsou)	byl	budu	buď
česat	impf.	češu	česal	budu česat	češ, česej
číst	impf.	čtu	četl	budu číst	čti
dít se	impf.	(ono) děje se	dál, děl	(ono) bude se dít	děj se
dostat	pf.	---	dostal	dostanu	dostaň
hrát	impf.	hraju	hrál	budu hrát	hraj
chtít	impf.	chci (chceš, chce, chceme, chcete, chtějí)	chtěl	budu chtít	chtěj
jet	impf.	jedu	jel	pojedu	jeď
jíst	impf.	jím (oni jí/jedí)	jedl	budu jíst	jez
jít	impf.	jdu	šel, šla, šli	půjdu	jdi
-jmout	pf.	---	-jal	-jmu	-jmi
klouzat	impf.	kloužu	klouzal	budu klouzat	klouzej
kopat	impf.	kopu	kopal	budu kopat	kopej
krást	impf.	kradu	kradl	budu krást	kraď
lézt	impf.	lezu	lezl	budu lézt	lez
lhát	impf.	lžu	lhal	budu lhát	lži
lít	impf.	liju	lil	budu lít	lij
mít	impf.	mám	měl	budu mít	měj
moct	impf.	můžu	mohl	budu moct	---
mýt	impf.	myju	myl	budu mýt	myj
nést	impf.	nesu	nesl	ponesu, budu nést	nes
-nout	impf.	-nu	-l,-nul	budu -nout	-ni
-nout	pf.	---	-l,-nul	-nu	-ni
obléct	pf.	---	oblékl	obleču	obleč
odpovědět	pf.	---	odpověděl	odpovím	odpověz
péct	impf.	peču	pekl	budu péct	peč
pít	impf.	piju	pil	budu pít	pij
plakat	impf.	pláču	plakal	budu plakat	plač
plavat	impf.	plavu	plaval	budu plavat	plav
pomoct	pf.	---	pomohl	pomůžu	pomoz (*OČ* pomož)
poslat	pf.	---	poslal	pošlu	pošli
prát	impf.	peru	pral	budu prát	per
přát	impf.	přeju	přál	budu přát	přej
psát	impf.	píšu	psal	budu psát	piš
smát se	impf.	směju se	smál se	budu se smát	směj se
růst	impf.	rostu	rostl	porostu, budu růst	rosť
řezat	impf.	řežu	řezal	budu řezat	řež, řezej
říct	pf.	---	řekl	řeknu	řekni
sehnat	pf.	---	sehnal	seženu	sežeň
skákat	impf.	skáču	skákal	budu skákat	skákej
sníst	pf.	---	snědl	sním (oni sní/snědí)	sněz
spát	impf.	spím	spal	budu spát	spi
stát	impf.	stojím	stál	budu stát	stůj
stát se	pf.	---	stal se	stanu se	staň se
štvát	impf.	štvu	štval	budu štvát	štvi
téct	impf.	teču	tekl	budu téct	teč
tlouct	impf.	tluču	tloukl	budu tlouct	tluč
třít	impf.	třu	třel	budu třít	tři
ukázat	pf.	---	ukázal	ukážu	ukaž
ukrást	pf.	---	ukradl	ukradnu	ukradni
umřít	pf.	---	umřel	umřu	umři
vědět	impf.	vím (oni ví/vědí)	věděl	budu vědět	věz *(knižní)*
vést	impf.	vedu	vedl	povedu	veď
vézt	impf.	vezu	vezl	povezu	vez
vzít	pf.	---	vzal	vezmu	vezmi (*OČ* vem)
začít	pf.	---	začal	začnu	začni
zakázat	pf.	---	zakázal	zakážu	zakaž
zklamat	pf.	---	zklamal	zklamu	zklamej
zvát	impf.	zvu	zval	budu zvát	zvi
zapomenout	pf.	---	zapomněl	zapomenu	zapomeň
žít	impf.	žiju	žil	budu žít	žij
žrát	impf.	žeru	žral	budu žrát	žer

Slovosled (pořádek slov) v české větě

Pro češtinu je typický flexibilní slovosled. Známé informace jsou obvykle na začátku věty, nové informace jsou na konci věty. Když změníme slovosled, obvykle se mění význam věty. Porovnejte: Petr miluje **Evu**. *(= ne Janu, Moniku, Lucii...)* – Evu miluje **Petr**. *(= ne Adam, Karel, Tomáš...)* – Petr Evu **miluje**. *(= ne má rád, nesnáší, vidí...) POZOR: Některá slova (ekliktika = příklonky), která nemají přízvuk, musí mít ve větě vždycky tzv. druhou logickou pozici.*

Druhá logická pozice v české větě

Věta...	*Druhá logická pozice*				*...věta.*
	pomocné sloveso pro minulý čas a kondicionál	*reflexivní (zvratné) se nebo si*	*dativ (třetí pád) personálních pronomin (osobních zájmen)*	*akuzativ (čtvrtý pád) personálních pronomin (osobních zájmen) a často* to	
Bál	**jsem, bych**	**se**	**mu**	**ho, to**	**dát.**

Orientace. Kam?

jdi, jděte! jeď, jeďte! zahni, zahněte!	rovně →	nahoru ↑	dolů ↓
	doprava ↱	doleva ↰	zpátky ↩

	na sever	
na západ		na východ
	na jih	

Směr versus lokace (dynamický a statický koncept)

SMĚR (direkce)			LOKACE
KUDY?	ODKUD?	KAM?	KDE?
jít*, jet*, letět, nést*, vézt*, vést*, běžet, cestovat... *ale často taky* chodit, jezdit, létat, nosit, vozit, vodit, běhat...			být*, žít*, bydlet, pracovat, studovat, stát*, sedět, ležet, zastavit se, sejít* se...
tudy tamtudy --- horem dolem --- --- předem zadem vnitřkem venkem prostředkem jinudy	odtud, odsud odtamtud z domova shora zdola zleva zprava zepředu zezadu zevnitř zvenku zprostředku odjinud	sem tam domů nahoru dolů doleva, vlevo, nalevo doprava, vpravo, napravo dopředu dozadu dovnitř ven doprostřed jinam	tady tam doma nahoře dole vlevo, nalevo vpravo, napravo vpředu vzadu vevnitř, uvnitř venku uprostřed, vprostředku jinde
Jdu lesem. *I*	Jdu ze školy. *z + G*	Jdu do školy. *do + G*	Jsem ve škole. *v + L*
	Jdu z koncertu. *z + G*	Jdu na koncert. Dám to na stůl. *na + A*	Jsem na koncertě. Je to na stole. *na + L*
	Jdu od školy. Jdu od doktora. *od + G*	Jdu ke škole. Jdu k doktorovi. *k + D*	Jsem u školy. Jsem u doktora. *u + G*
		Dám to nad, pod, před, za, mezi *+ A* *nad + A*, *před + A*, *+ A*, *za + A*, *+ A*	Je to nad, pod, před, za, mezi *+ I* *nad + I*, *+ I*, *pod + I*, *za + I*, *+ I*
		Cestuju po Evropě. *+ L*	

Poznámky:
1. *Prepozice* z – do – v *obvykle používáme pro zavřený nebo limitovaný prostor (tj. také pro kontinenty, většinu zemí, měst a vesnic).*
2. *Prepozice* z – na – na *obvykle používáme pro otevřený a nelimitovaný prostor, akce nebo aktivity, některé ostrovy, poloostrovy, instituce a výjimky* (Slovensko, Morava).
3. *Prepozice* od – k – u *obvykle používáme, když vyjadřujeme směr od nějakého místa k jinému (*od – k*) nebo jsme u nějakého místa (*u*). Logicky pak tyto prepozice používáme s lidmi.*
4. *Prepozice* po *obvykle vyjadřuje, že jsme někde a že se tam pohybujeme různými směry.*

Prepozice (předložky) + pády

bez/beze, během, blízko, do, kolem, kromě, místo, od/ode, okolo, podél, podle, u, uprostřed, včetně, vedle, z/ze, za	*genitiv*
díky, k/ke, kvůli, naproti, proti, vzhledem k	*dativ*
mezi, mimo, na, nad/nade, o, pod/pode, po, pro, před/přede, přes/přese, skrz/skrze, v/ve, za	*akuzativ*
na, o, po, při, v/ve	*lokál*
mezi, nad/nade, pod/pode, před/přede, s/se, za	*instrumentál*

V některých prepozicích se kvůli výslovnosti navíc používá -e- (např. k**e** kamarádovi, s**e** sestrou, před**e** dveřmi, v**e** škole, z**e** školy)... *Viz také Nejdůležitější historické změny, bod 2.*

Rod v češtině – singulár (jednotné číslo) a plurál (množné číslo)

	maskulinum animatum (mužský životný rod)	*maskulinum inanimatum (mužský neživotný rod)*	*femininum (ženský rod)*	*neutrum (střední rod)*
substantiva (podstatná jména)	student	banán	studentka	auto
adjektiva (přídavná jména)	dobrý (dobrej)[1]	dobrý (dobrej)	dobrá	dobré (dobrý)
préteritum (minulý čas)	byl jsem, jsi, ---	byl jsem, jsi, ---	byla jsem, jsi, ---	bylo jsem, jsi, ---
kondicionál (podmínkový způsob)	byl bych, bys, by	byl bych, bys, by	byla bych, bys, by	bylo bych, bys, by
číslovka jeden	jeden	jeden	jedna	jedno
zájmena můj, tvůj, náš, váš	můj, tvůj, náš, váš	můj, tvůj, náš, váš	moje, tvoje, naše, vaše	moje, tvoje, naše, vaše
zájmena ten, tenhle	ten, tenhle	ten, tenhle	ta, tahle	to, tohle
deskriptivní pasivum (opisné pasivum)	je dělán, bit	je dělán, bit	je dělána, bita	je děláno, bito

	maskulinum animatum (mužský životný rod)	*maskulinum inanimatum (mužský neživotný rod)*	*femininum (ženský rod)*	*neutrum (střední rod)*
substantiva (podstatná jména)	studenti	banány	studentky	auta
adjektiva (přídavná jména)	dobří (dobrý)	dobré (dobrý)	dobré (dobrý)	dobrá (dobrý)
préteritum (minulý čas)	byli jsme, jste, ---	byly jsme, jsi, ---	byly jsme, jste, ---	byla (byly) jsme, jste, ---
kondicionál (podmínkový způsob)	byli bychom, byste, by	byly bychom, byste, by	byly bychom, byste, by	byla (byly) bychom...
číslovka dva	dva	dva	dvě	dvě
zájmena můj, tvůj, náš, váš	moji, tvoji, naši, vaši	moje, tvoje, naše, vaše	moje, tvoje, naše, vaše	moje, tvoje, naše, vaše
zájmena ten, tenhle	ti (ty), tihle (tyhle)	ty, tyhle	ty,tyhle	ta (ty), tahle (tyhle)
deskriptivní pasivum (opisné pasivum)	jsou děláni, biti	jsou dělány, bity	jsou dělány, bity	jsou dělána, bita

[1] *V závorkách jsou formy obecné češtiny.*

Nejdůležitější historické změny

Tento přehled zjednodušeně ilustruje nejdůležitější historické změny, které ovlivnily současnou podobu češtiny.

1. ***vývoj* ů**
   Samohláska (vokál) ů *se vyvíjela takto:* ó – uo – ů. *Například:* Bóh – Buoh – Bůh, dóm – duom – dům, kóň – kuoň – kůň. *Důsledek pro současnou češtinu:* ů *se mění uprostřed deklinovaného slova na* o *(např.* Boha, domu, koně...*)*
2. ***mobilní* e**
   a) *Stará česká samohláska* ъ *(jer) se změnila podle následujícího pravidla takto: když počítáme jery od konce, každý lichý jer zanikl, a každý sudý jer se změnil na* e. *Například:* dьnь, sъnъ – den, sen, vъ dьne, vъ sъnu – ve dne, ve snu. *Důsledek pro současnou češtinu: mobilní* e, *které v deklinaci často mizí (např.* den – ve dne*).*
   b) *Samohláska* e *se také používá kvůli lehčí výslovnosti (před více konzonanty nebo před stejným konzonantem):*
   – s prepozicemi bez, k, nad, pod, před, přes, s, v, z *(např.* ke klukovi, ze stromu, beze mě, ve čtvrtek, se sestrou*)*
   – s prefixy (např. sejít, odejít, obejít, podejít*)*
   *– v některých formách genitivu plurálu (*sester, kaváren*)*
3. ***měkčení (palatalizace) konzonantů před* i *a* e**
   Zjednodušeně (simplifikovaně) můžeme říct, že tvrdé konzonanty h, ch, k, r, g, d, t, n *„se nesnášejí" s koncovkami* e *a* i *(důvodem byla původně výslovnost). Tyto konzonanty se proto měkčí takto:* h, g › z, ž; ch › š; k › c, č; r › ř; d › ď; t › ť; n › ň
   Důsledek pro současnou češtinu: – v nominativu plurálu Ma substantiv, např. doktor – doktoři, kluk – kluci, hroch – hroši
   – v dativu a lokálu singuláru F substantiv končících na -a, např. Praha – Praze, Amerika – Americe, sestra – sestře
   – v komparativu a superlativu adjektiv a adverbií, např. suchý – sušší, drahý – dražší
   – v posesivních adjektivech, která se tvoří od F substantiv, např. Petra – Petřin, Olga – Olžin, Monika – Moničin

Komparace adjektiv (stupňování přídavných jmen)

	základní forma	*komparativ*	*superlativ*
a) Některé nepravidelné formy	dobrý	lepší	nejlepší
	špatný	horší	nejhorší
	velký	větší	největší
	malý	menší	nejmenší
	vysoký	vyšší	nejvyšší
	nízký	nižší	nejnižší
	drahý	dražší	nejdražší
	dlouhý	delší	nejdelší
	krátký	kratší	nejkratší
	široký	širší	nejširší
	chytrý	chytřejší	nejchytřejší
b) Pravidelné	-ý *nebo* -í	-ejší/-ější/- -ší/-čí	nej + -ejší/-ěj- ší/-ší/-čí

POZOR na měkčení (palatalizaci): např. drahý – dražší, úzký – užší, chytrý – chytřejší.

Komparace adverbií (stupňování příslovcí)

základní forma	*komparativ*	*superlativ*
dobře	líp/lépe	nejlíp/nejlépe
špatně	hůř/hůře	nejhůř/nejhůře
moc, hodně	víc/více	nejvíc/nejvíce
málo	míň/méně	nejmíň/nejméně
vysoko	výš/výše	nejvýš/nejvýše
nízko	níž/níže	nejníž/nejníže
draho, draze	dráž/dráže	nejdráž/nejdráže
dlouho	dýl/déle	nejdýl/nejdéle
blízko	blíž/blíže	nejblíž/nejblíže
brzo, brzy	dřív/dříve	nejdřív/nejdříve
daleko	dál/dále	nejdál/nejdále
-e/-o/-ě/-sky/-cky	-eji/-ěji	nej + -eji/-ěji

*Formy končící na -e (*lépe, nejlépe, hůře, nejhůře...*) jsou typické pro psaný jazyk.*

Deklinace (skloňování), pády a jejich význam

1. **pád – Nominativ (N)** *je základní forma substantiv, adjektiv, zájmen a číslovek, kterou najdete ve slovníku. Pozor: subjekt (podmět) ve větě je vždycky v nominativu.*
2. **pád – Genitiv (G)** *má různé funkce, např. posesivní a partitivní. Následuje po některých slovesech a prepozicích a používá se v některých časových výrazech.*
3. **pád – Dativ (D)** *vyjadřuje nepřímý předmět (indirektní objekt). Následuje po některých slovesech a prepozicích a používá se v objektových konstrukcích.*
4. **pád – Akuzativ (A)** *vyjadřuje přímý předmět (direktní objekt). Následuje po některých slovesech a prepozicích a používá se v objektových konstrukcích a některých časových výrazech.*
5. **pád – Vokativ (V)** *používáme, když někoho oslovujeme nebo na někoho (na něco) voláme. Vokativ můžeme tvořit od všech substantiv, ale obvykle ho používáme jen u osob nebo u jmen zvířat.*
6. **pád – Lokál/Lokativ (L)** *následuje po prepozicích vyjadřujících lokaci nebo čas a po některých slovesech, např. tzv. slovesech mluvení.*
7. **pád – Instrumentál (I)** *vyjadřuje nástroj nebo prostředek. Následuje také po některých slovesech a slovesných výrazech, používá se v deskriptivním pasivu (opisném trpném rodě) a po některých prepozicích.*

Deklinace personálních pronomin (skloňování osobních zájmen)

pád	typ formy (příklad kontextu)	formy zájmen							
1. N		já	ty	---[1]	on, ono	ona	my	vy	oni[2]
2. G	*krátké formy* (Ptá se...)	mě[3]	tě	sebe	ho	jí	nás	vás	jich
	formy po prepozici (Nemůže žít bez/beze...)	mě[3]	tebe	sebe	něho/něj	ní	nás	vás	nich
	akcentované formy (Ptá se jenom...!)	mě[3]	tebe	sebe	jeho	jí	nás	vás	jich
3. D	*krátké formy* (Telefonuje...)	mi/mně	ti	si	mu	jí	nám	vám	jim
	formy po prepozici (Jde k/ke...)	mně	tobě	sobě	němu	ní	nám	vám	nim
	akcentované formy (Telefonuje jenom...!)	mně	tobě	sobě	jemu	jí	nám	vám	jim
4. A	*krátké formy* (Miluje...)	mě[3]	tě	se	ho[4]	ji	nás	vás	je
	formy po prepozici (Čeká na...)	mě[3]	tebe	sebe	něho[5]/něj[4]	ni	nás	vás	ně
	akcentované formy (Miluje jenom...!)	mě[3]	tebe	sebe	jeho[5]/jej[4]	ji	nás	vás	je
6. L	*formy po prepozici* (Mluví o...)	mně	tobě	sobě	něm	ní	nás	vás	nich
7. I	*krátké formy + akcentované formy* (Zabývá se... + Zabývá se jenom...!)	mnou	tebou	sebou	jím	jí	námi	vámi	jimi
	formy po prepozici (Sejde se s/se...)	mnou	tebou	sebou	ním	ní	námi	vámi	nimi

1. Personální reflexivní (zvratné) zájmeno používáme, když subjekt = objekt. Porovnejte: Myju nádobí. × Myju se. 2. Pro zjednodušení používáme v tabulce zájmeno oni místo oni, ony, ony, ona. 3. V G a A alternuje zájmeno já formu mě s formou mne, forma mne je knižní. 4. V A alternuje zájmeno ono formy ho, něj a jej s formami je, ně a je, formy je, ně a je jsou knižní. 5. V A používáme formu něho a jeho jenom pro zájmeno on (Ma).

Deklinace posesivních pronomin (skloňování přivlastňovacích zájmen)

pád	singulár (jednotné číslo)				plurál (množné číslo)			
	Ma	Mi	F	N	Ma	Mi	F	N
1. N	můj náš její	můj náš její	moje/má naše její	moje/mé naše její	moji/mí naši její	moje/mé naše její	moje/mé naše její	moje/má naše její
2. G	mého našeho jejího	mého našeho jejího	mojí/mé naší její	mého našeho jejího	mých našich jejích	mých našich jejích	mých našich jejích	mých našich jejích
3. D	mému našemu jejímu	mému našemu jejímu	mojí/mé naší její	mému našemu jejímu	mým našim jejím	mým našim jejím	mým našim jejím	mým našim jejím
4. A	mého našeho jejího	můj náš její	moji/mou naši její	moje/mé naše její	moje/mé naše její	moje/mé naše její	moje/mé naše její	moje/má naše její
6. L	mém našem jejím	mém našem jejím	mojí/mé naší její	mém našem jejím	mých našich jejích	mých našich jejích	mých našich jejích	mých našich jejích
7. I	mým naším jejím	mým naším jejím	mou, mojí naší její	mým naším jejím	mými našimi jejími	mými našimi jejími	mými našimi jejími	mými našimi jejími

1. Tvůj a svůj deklinujeme jako můj. Váš deklinujeme jako náš. Jeho, jejich nedeklinujeme. 2. Posesivní reflexivní (zvratné) zájmeno svůj používáme, když subjekt = osoba nebo věc, které přivlastňujeme. Porovnejte: Máš rád svoji/svou maminku? × Máš rád moji/mou maminku? 3. Porovnejte: moje/má, tvoje/tvá... Krátké formy jsou knižní.

Deklinace posesivních adjektiv (skloňování přivlastňovacích přídavných jmen) – singulár a plurál

pád	Ma/Mi	F	N
1. N	Petrův a Evin kamarád/byt	Petrova a Evina kamarádka	Petrovo a Evino auto
2. G	Petrova a Evina kamaráda/bytu	Petrovy a Eviny kamarádky	Petrova a Evina auta
3. D	Petrovu a Evinu kamarádovi/bytu	Petrově a Evině kamarádce	Petrovu a Evinu autu
4. A	Petrova a Evina kamaráda/Petrův a Evin byt	Petrovu a Evinu kamarádku	Petrovo a Evino auto
6. L	Petrově a Evině kamarádovi/bytu/-ě	Petrově a Evině kamarádce	Petrově a Evině autě/-u
7. I	Petrovým a Eviným kamarádem/bytem	Petrovou a Evinou kamarádkou	Petrovým a Eviným autem

pád	Ma/Mi	F	N
1. N	Petrovi a Evini kamarádi/Petrovy a Eviny byty	Petrovy a Eviny kamarádky	Petrova a Evina auta
2. G	Petrových a Eviných kamarádů/bytů	Petrových a Eviných kamarádek	Petrových a Eviných aut
3. D	Petrovým a Eviným kamarádům/bytům	Petrovým a Eviným kamarádkám	Petrovým a Eviným autům
4. A	Petrovy a Eviny kamarády/byty	Petrovy a Eviny kamarádky	Petrova a Evina auta
6. L	Petrových a Eviných kamarádech/bytech	Petrových a Eviných kamarádkách	Petrových a Eviných autech
7. I	Petrovými a Evinými kamarády/byty	Petrovými a Evinými kamarádkami	Petrovými a Evinými auty

POZOR na měkčení (palatalizaci) u F substantiv: např. Petra – Petřin, Olga – Olžin, Monika – Moničin.

Deklinace základních číslovek

1. N	dva/dva, dvě, dvě	tři	čtyři	pět
2. G	dvou	tří/třech	čtyř/čtyřech	pěti
3. D	dvěma	třem	čtyřem	pěti
4. A	dva/dva, dvě, dvě	tři	čtyři	pět
6. L	dvou	třech	čtyřech	pěti
7. I	dvěma	třemi	čtyřmi	pěti

Jeden deklinujeme jako ten. Číslovky 6, 7, 8... deklinujeme jako pět (ale: devět – devíti). Sto, tisíc a milion deklinujeme jako substantiva.

Deklinace *všechen*, *všechna*, *všechno* – plurál

1. N	všichni/všechny	všechny	všechna
2. G	všech		
3. D	všem		
4. A	všechny/všechny	všechny	všechna
6. L	všech		
7. I	všemi		

Všechen má v plurálu stejné koncovky jako ten.

Deklinace pronomin, adjektiv a substantiv v singuláru (Skloňování zájmen, přídavných a podstatných jmen v jednotném čísle) – spisovná čeština (obecná čeština)

podobné formy zájmen a adjektiv podle deklinace kdo, co · Ma maskulinum animatum mužský rod životný · Mi maskulinum inanimatum mužský rod neživotný · F femininum ženský rod · N neutrum střední rod

PÁD[1]	ZÁJMENA (PRONOMINA) kdo, co[2]	ten, ta, to[3]	můj, moje[4]	PŘÍDAVNÁ JMÉNA (ADJEKTIVA)[5] -ý	-í	PODSTATNÁ JMÉNA (SUBSTANTIVA) majoritní subs. I. deklinační skupina[6] N sg.: -konz., -konz., -a, -o	minoritní subs. + majoritní maskulina končící v N sg. na háček, -c*, -j, -tel* II. deklinační skupina[7,8] N sg.: -e/-ě, háček, -c*, -j, -tel*, -del, -ev	III. deklinační skupina[6] N sg.: -a, -st*, -e/-ě (vzor kuře), -í	ROD
1. N	kdo	ten	můj	dobrý (dobrej)	kvalitní	student	muž, soudce	kolega	Ma
	co	ten	můj	dobrý (dobrej)	kvalitní	banán	čaj	---	Mi
		ta	moje/má	dobrá	kvalitní	káva	restaurace, kancelář	místnost	F
		to	moje/mé (mý)	dobré (dobrý)	kvalitní	auto	moře	kuře, nádraží	N
2. G	koho	toho	mého (mýho)	dobrého (dobrýho)	kvalitního	studenta	muže, soudce	kolegy	Ma
	čeho	toho	mého (mýho)	dobrého (dobrýho)	kvalitního	banánu/lesa	čaje	---	Mi
		té (tý)	mojí/mé (mý)	dobré (dobrý)	kvalitní	kávy	restaurace, kanceláře	místnosti	F
		toho	mého (mýho)	dobrého (dobrýho)	kvalitního	auta	moře	kuřete, nádraží	N
3. D	komu	tomu	mému (mýmu)	dobrému (dobrýmu)	kvalitnímu	studentu/-ovi	muži/-ovi, soudci/-ovi	kolegovi	Ma
	čemu	tomu	mému (mýmu)	dobrému (dobrýmu)	kvalitnímu	banánu	čaji	---	Mi
		té (tý)	mojí/mé (mý)	dobré (dobrý)	kvalitní	kávě	restauraci, kanceláři	místnosti	F
		tomu	mému (mýmu)	dobrému (dobrýmu)	kvalitnímu	autu	moři	kuřeti, nádraží	N
4. A	koho	toho	mého (mýho)	dobrého (dobrýho)	kvalitního	studenta	muže, soudce	kolegu	Ma
	co	ten	můj	dobrý (dobrej)	kvalitní	banán	čaj	---	Mi
		tu	mojí/mou	dobrou	kvalitní	kávu	restauraci, kancelář	místnost	F
		to	moje/mé (mý)	dobré (dobrý)	kvalitní	auto	moře	kuře, nádraží	N
5. V	---	---	můj	dobrý (dobrej)	kvalitní	studente! Marku!	muži! otče! soudce!	kolego!	Ma
		---	moje/má	dobrá	kvalitní	studentko!	kolegyně! neteři! *Ale:* Carmen!		F
6. L	kom	tom	mém (mým)	dobrém (dobrým)	kvalitním	studentu/-ovi	muži/-ovi, soudci/-ovi	kolegovi	Ma
	čem	tom	mém (mým)	dobrém (dobrým)	kvalitním	banánu/-ě	čaji	---	Mi
		té (tý)	mojí/mé (mý)	dobré (dobrý)	kvalitní	kávě	restauraci, kanceláři	místnosti	F
		tom	mém (mým)	dobrém (dobrým)	kvalitním	autu/-ě	moři	kuřeti, nádraží	N
7. I	kým	tím	mým	dobrým	kvalitním	studentem	mužem, soudcem	kolegou	Ma
	čím	tím	mým	dobrým	kvalitním	banánem	čajem	---	Mi
		tou	mojí/mou	dobrou	kvalitní	kávou	restaurací, kanceláří	místností	F
		tím	mým	dobrým	kvalitním	autem	mořem	kuřetem, nádražím	N

* *Několik M substantiv zakončených na -tel, -c (např.* hotel, kostel, tác*) patří do I. deklinační skupiny. POZOR na F substantiva zakončená na konzonant! Většina z nich patří do II. deklinační skupiny (velmi často zakončení* háček, -tel, -del, -ev*), další patří do III. deklinační skupiny (velmi často zakončení -st). ALE: Některá F substantiva (např.* věc, řeč*) deklinujeme jako* místnost *a další (např.* moc, pomoc, nemoc, noc, myš, smrt, sůl, paměť, zeď, odpověď, loď*) kolísají mezi vzory* kancelář *a* místnost.

1. **Pád.** *Všimněte si, že v české terminologii používáme pro nominativ označení první pád, pro genitiv druhý pád, pro dativ třetí pád atd.*
2. **Interogativní pronomina (tázací zájmena).** *Deklinaci zájmen* kdo, co *(v české terminologii tzv. pádové otázky) se naučte nazpaměť. Pomůžou vám tvořit otázku a orientovat se v deklinaci M, N demonstrativních a posesivních zájmen a adjektiv v singuláru.*
3. **Demonstrativní pronomina (ukazovací zájmena).** *Jako* ten *deklinujeme* tento, tenhle, tenhleten, tuhleten, tadyten, tadyhleten, tamten, tamhleten.
4. **Posesivní pronomina (přivlastňovací zájmena).** *Zájmena* tvůj, svůj, *deklinujeme jako* můj, *zájmena* náš, váš *deklinujeme podobně jako* můj. *K formám* tv-, sv-, naš-, vaš- *přidáváme v singuláru koncovky bez „m" (např.* m-ého > tv-ého, sv-ého, naš-eho, vaš-eho*). Zájmena* můj, tvůj, svůj *mají v F a N také krátké knižní formy (např.* má, mé, tvá, tvé, svá, své*) které deklinujeme jako adjektivum* dobrý. *Posesivní zájmena* jeho, jejich *nedeklinujeme. Zájmeno* její *deklinujeme jako adjektivum* kvalitní. *(Více < str. G-6.)*
5. **Přídavná jména (adjektiva).** *Nominativ sg. adjektiv může mít zakončení na -ý (-ý adjektiva, tvrdá adjektiva) a -í (-í adjektiva, měkká adjektiva). Deklinace těchto adjektiv je rozdílná.*
6. **Podstatná jména (substantiva).** *Substantiva dělíme do tří deklinačních skupin podle jejich zakončení v N sg. Ve II. deklinační skupině si všimněte stejné koncovky pro všech šest vzorů v rámci G, D a L sg.*
7. *Některá Ma (často vlastní jména) a výjimečně i Mi končící na -l, -s, -z, -x (např.* král, cíl, Klaus, Francouz, Felix*) patří do II. deklinační skupiny, deklinujeme je jako vzor* muž/čaj.
8. *Některá přejatá substantiva končící na -um nebo -a jsou N (např.* centrum, muzeum, studium, téma*).*

Deklinace pronomin, adjektiv a substantiv v plurálu (Skloňování zájmen, přídavných jmen a podstatných jmen v množném čísle) – spisovná čeština (obecná čeština)

stejné formy zájmen a adjektiv v rámci pádu (vertikálně) · Ma maskulinum animatum – mužský rod životný · Mi maskulinum inanimatum – mužský rod neživotný · F femininum – ženský rod · N neutrum – střední rod

PÁD	ZÁJMENA (PRONOMINA) kdo, co	ten, ta, to[1]	můj, moje[2]	PŘÍDAVNÁ JMÉNA (ADJEKTIVA)[3] -ý	-í	PODSTATNÁ JMÉNA (SUBSTANTIVA) majoritní subs. – I. deklinační skupina[4] N sg.: -konz., -konz., -a, -o	minoritní subs. + majoritní maskulina končící v N sg. na háček, -c*, -j, -tel* – II. deklinační skupina*[5] N sg.: -e/-ě, háček, -c*, -j, -tel*, -del, -ev	III. deklinační skupina[6] N sg.: -a, -st*, -e/-ě (vzor kuře), -í	ROD
1. N	kdo co	ti (ty)	moji/mí	dobří (dobrý)	kvalitní	studenti/pánové	muži/učitelé, soudci/-ové	kolegové/turisti	Ma
		ty	moje/mé (mý)	dobré (dobrý)	kvalitní	banány	čaje	---	Mi
		ty	moje/mé (mý)	dobré (dobrý)	kvalitní	kávy	restaurace, kanceláře	místnosti	F
		ta (ty)	moje/má (mý)	dobrá (dobrý)	kvalitní	auta	moře	kuřata, nádraží	N
2. G	koho čeho	těch	mých (mejch)	dobrých (dobrejch)	kvalitních	studentů	mužů, soudců	kolegů	Ma
		těch	mých (mejch)	dobrých (dobrejch)	kvalitních	banánů	čajů	---	Mi
		těch	mých (mejch)	dobrých (dobrejch)	kvalitních	káv	restaurací/učebnic, kanceláří	místností	F
		těch	mých (mejch)	dobrých (dobrejch)	kvalitních	aut	moří/sídlišť	kuřat, nádraží	N
3. D	komu čemu	těm	mým (mejm)	dobrým (dobrejm)	kvalitním	studentům	mužům, soudcům	kolegům	Ma
		těm	mým (mejm)	dobrým (dobrejm)	kvalitním	banánům	čajům	---	Mi
		těm	mým (mejm)	dobrým (dobrejm)	kvalitním	kávám	restauracím, kancelářím	místnostem	F
		těm	mým (mejm)	dobrým (dobrejm)	kvalitním	autům	mořím	kuřatům, nádražím	N
4. A	koho co	ty	moje/mé (mý)	dobré (dobrý)	kvalitní	studenty	muže, soudce	kolegy	Ma
		ty	moje/mé (mý)	dobré (dobrý)	kvalitní	banány	čaje	---	Mi
		ty	moje/mé (mý)	dobré (dobrý)	kvalitní	kávy	restaurace, kanceláře	místnosti	F
		ta (ty)	moje/má (mý)	dobrá (dobrý)	kvalitní	auta	moře	kuřata, nádraží	N
5. V	---	---	moji/mí	dobří (dobrý)	kvalitní	studenti!/pánové!	muži!/učitelé!, soudci/-ové!	kolegové!/turisti!	Ma
		---	moje/mé (mý)	dobré (dobrý)	kvalitní	studentky!	kolegyně!		F
6. L	kom čem	těch	mých (mejch)	dobrých (dobrejch)	kvalitních	studentech/klucích	mužích, soudcích	kolezích/turistech	Ma
		těch	mých (mejch)	dobrých (dobrejch)	kvalitních	banánech/rybnících	čajích	---	Mi
		těch	mých (mejch)	dobrých (dobrejch)	kvalitních	kávách	restauracích, kancelářích	místnostech	F
		těch	mých (mejch)	dobrých (dobrejch)	kvalitních	autech/jablkách	mořích	kuřatech, nádražích	N
7. I	kým čím	těmi (těma)	mými (mejma)	dobrými (dobrejma)	kvalitními (kvalitníma)	studenty (studentama)	muži (mužema), soudci (soudcema)	kolegy (kolegama)	Ma
		těmi (těma)	mými (mejma)	dobrými (dobrejma)	kvalitními (kvalitníma)	banány (banánama)	čaji (čajema)	---	Mi
		těmi (těma)	mými (mejma)	dobrými (dobrejma)	kvalitními (kvalitníma)	kávami (kávama)	restauracemi (restauracema), kancelářemi (kancelářema)	místnostmi (místnostma)	F
		těmi (těma)	mými (mejma)	dobrými (dobrejma)	kvalitními (kvalitníma)	auty (autama)	moři (mořema)	kuřaty (kuřatama), nádražími (nádražíma)	N

* *Několik M substantiv zakončených na* -tel, -c *(např.* hotel, kostel, tác*) patří do I. deklinační skupiny. POZOR na F substantiva zakončená na konzonant! Většina z nich patří do II. deklinační skupiny (velmi často zakončení* háček, -tel, -del, -ev*), další patří do III. deklinační skupiny (velmi často zakončení* -st*). ALE: Některá F substantiva (např.* věc, řeč*) deklinujeme jako* místnost *a další (např.* moc, pomoc, nemoc, noc, myš, smrt, sůl, paměť, zeď, odpověď, loď*) kolísají mezi vzory* kancelář *a* místnost.

1. ***Demonstrativní pronomina (ukazovací zájmena).*** *Jako* ten *deklinujeme* tento, tenhle, tenhleten, tuhleten, tadyten, tadyhleten, tamten, tamhleten *a všechen (více < str. 6).*
2. ***Posesivní pronomina (přivlastňovací zájmena).*** *Zájmena* tvůj, svůj, *deklinujeme jako* můj, *zájmena* náš, váš *deklinujeme podobně jako* můj. *K formám* tv-, sv-, naš-, vaš- *přidáváme v singuláru koncovky bez „m" (např.* m-ých > tv-ých, sv-ých, *ale POZOR:* naš-ich, vaš-ich*). Zájmena* můj, tvůj, svůj *mají v některých pádech také krátké knižní formy (např.* mí, mé, má, tví, tvé, tvá, sví, své, svá*) které deklinujeme jako adjektivum* dobrý. *Posesivní zájmena* jeho, jejich *nedeklinujeme. Zájmeno* její *deklinujeme jako adjektivum* kvalitní. *(Více < str. G-6.)*
3. ***Přídavná jména (adjektiva).*** *Nominativ sg. adjektiv může mít zakončení na* -ý *(-ý adjektiva, tvrdá adjektiva) a* -í *(-í adjektiva, měkká adjektiva). Deklinace těchto adjektiv je rozdílná.*
4. ***Podstatná jména (substantiva).*** *Pro přehlednost ponecháváme i v plurálu dělení na tři deklinační skupiny. Ve II. deklinační skupině si všimněte v rámci A a L pl. stejné koncovky pro šest vzorů.*
5. *Některá Ma (často vlastní jména) a výjimečně i Mi končící na* -l, -s, -z, -x *(např.* král, cíl, Klaus, Francouz, Felix*) patří do II. deklinační skupiny, deklinujeme je jako vzor* muž/čaj.
6. *Některá přejatá substantiva končící na* -um *nebo* -a *jsou N (např.* centrum, muzeum, studium, téma*).*

ČESKY 2 KROK ZA KROKEM

B1

LÍDA HOLÁ, PAVLA BOŘILOVÁ

CZECH STEP BY STEP

TSCHECHISCH SCHRITT FÜR SCHRITT

ЧЕШСКИЙ ШАГ ЗА ШАГОМ

Učebnice **Česky krok za krokem 2** je druhý díl oblíbené učebnice Česky krok za krokem 1. V 20 lekcích přináší opakování gramatické látky, která byla probrána v prvním díle, a zároveň výrazně rozšiřuje slovní zásobu a prohlubuje komunikační kompetence studentů. Učebnice systematicky rozvíjí všechny čtyři řečové dovednosti: čtení, poslech, mluvený a písemný projev. Vstupní texty se orientují na zajímavá témata ze všech oborů lidské činnosti, zatímco závěrečná část každé lekce, nazvaná Čeština pro každý den, přibližuje každodenní život v ČR. Po dokončení učebnice dosáhnou studenti úrovně B1 podle oficiálního popisu Prahové úrovně – češtiny jako cizího jazyka. Veškerý text včetně přístupného výkladu gramatických jevů je v češtině. Součástí knihy jsou česko-anglicko-německo-ruský výběrový slovníček, brožura Česká gramatika v kostce 2 a audionahrávky zdarma dostupné jako MP3 on-line. Více informací na **www.czechstepbystep.cz**.

PhDr. Lída Holá se zabývá výukou češtiny pro cizince od roku 1994. Je autorkou učebnic Česky krok za krokem 1 a 2, Čeština expres 1–4 a řady teoretických článků.
Mgr. Pavla Bořilová se věnuje výuce češtiny pro cizince od roku 2000, ať již prostřednictvím výuky v jazykové škole či soukromě (www.czechonlinetutor.com). Je autorkou učebnic Česky krok za krokem 2 a Čeština expres 1–4.

The coursebook **Czech Step by Step 2** is the second volume of the popular coursebook Czech Step by Step 1. It contains, in 20 units, review of grammatical areas which were presented in the previous volume and also significantly expands students' vocabulary and deepens their communicative competence. This coursebook systematically develops all four language skills: reading, listening, speaking and writing. Introductory texts focus on interesting topics relating to all areas of people's lives, while the closing section of each unit, called Everyday Czech, introduces daily life in the Czech Republic. After finishing the coursebook the students will have reached level B1 according to the official descriptions of the threshold levels – Czech as a foreign language. All of the text, including the explanation of grammatical features is in Czech. Included with the book are a Czech-English-German-Russian glossary and the Czech Grammar in a Nutshell 2 booklet. Free audio recordings are available online. You can find further information at **www.czechstepbystep.cz**.

PhDr. Lída Holá has been involved in the teaching of Czech for foreigners since 1994. She is the author of the coursebook Czech Step by Step 1 and 2, Czech Express 1–4 and a range of theoretical articles.
Mgr. Pavla Bořilová has applied herself to the teaching of Czech as a foreign language since 2000, both through teaching in language schools and privately (www.czechonlinetutor.com). She is the author of the coursebook Czech Step by Step 2 and Czech Express 1–4.

Das Lehrbuch **Tschechisch Schritt für Schritt 2** ist der zweite Teil des Lehrwerks Tschechisch Schritt für Schritt 1. In 20 Lektionen wird die Grammatik des ersten Teils wiederholt sowie der Wortschatz erheblich erweitert und damit die kommunikativen Kompetenzen der Lernenden vertieft. Das Buch ist auf die systematische Entwicklung aller vier Kommunikationsfertigkeiten ausgerichtet: Lesen, Hören, Sprechen, Schreiben. Die in die jeweilige Lektion einführenden Texte behandeln zunächst interessante Themen aus allen Bereichen des menschlichen Lebens. Der abschließende Teil, Čeština pro každý den/ Tschechisch für jeden Tag, bringt den Lernenden zusätzlich das Alltagsleben in der Tschechischen Republik näher. Nach Beendigung des Lehrbuches erreichen die Lernenden das Niveau B1 des Gemeinsamen Europäischen Referenzrahmens. Alle Texte, einschließlich der leicht verständlichen Grammatik sind in tschechischer Sprache verfasst. Zu dem Lehrbuch gehören die Grammatiktabellen „Tschechische Grammatik auf einen Blick 2" sowie eine alphabetische tschechisch-englisch-deutsch-russische Wortliste und die Audioaufnahmen, die Sie kostenlos herunterladen können. Weitere Informationen: **www.czechstepbystep.cz**.

PhDr. Lída Holá unterrichtet Tschechisch als Fremdsprache seit 1994. Sie schrieb die Lehrwerke Tschechisch Schritt für Schritt 1 und 2, Tschechisch express 1–4 sowie eine Reihe von Artikeln zu Sprachtheorie.
Mgr. Pavla Bořilová widmet sich dem Bereich Tschechisch als Fremdsprache seit 2000. Sie unterrichtet sowohl an Sprachschulen als auch als Privatdozentin (www.czechonlinetutor.com). Sie schrieb die Lehrwerke Tschechisch Schritt für Schritt 2 und Tschechisch express 1–4.

Учебник **«Чешский шаг за шагом 2»** является второй частью своего популярного предшественника «Чешский шаг за шагом 1». В 20 лекциях учащимся представляется возможность повторить грамматику первой части, значительно расширить словарный запас и тем самым углубить свои коммуникативные способности. Учебник систематически развивает все четыре аспекта владения языком: чтение, аудирование, говорение, письмо. Вступительные тексты в начале каждой лекции представляют интересные темы из всех сфер человеческого бытия. В то время как тексты, завершающие главы, «Čeština pro každý den»/«Чешский на каждый день», позволяют учащимся поближе познакомиться с повседневным бытом Чехии. После завершения курса обучения по данному учебнику учащиеся достигают уровня B1 по шкале Общеевропейских компетенций владения иностранным языком. Все тексты, включая легко доступные объяснения грамматических явлений, приводятся на чешском языке. Учебник дополняет краткий чешско-английско-немецко-русский словарь, «Чешская грамматика коротко и ясно 2», а также бесплатно онлайн аудиозаписи текстов. Смотрите дальнейшую информацию: **www.czechstepbystep.cz**.

Др. фил. наук Лида Гола преподает чешский как иностранный язык с 1994 года. Она является автором учебников «Чешский шаг за шагом 1 и 2», «Чешский язык. Экспресс 1–4», а также ряда теоретических статей.
Мгр. Павла Боржилова преподает чешский как иностранный язык в языковых школах и в качестве частного преподавателя с 2000-го года (www.czechonlinetutor.com). Она является автором учебников «Чешский шаг за шагом 2» и «Чешский язык. Экспресс 1–4».

CZECH STEP BY STEP

audio on-line:
www.czechstepbystep.cz/materialy/cesky-krok-za-krokem-2-materialy#audionahravky

www.czechstepbystep.cz